

శ్రీ హనుమద్వ్రతజ్యోతిః

ప్రదక్షిణ కల్పము

గ్రంథకర్త

మంత్రశాస్త్ర ప్రవీణ - హనుమద

బ్ర॥ శ్రీ॥ శిష్టా చంద్రవంశ

సర్వస్వామ్యములు }
గ్రంథకర్త వి }

మొద. 25.00

ప్రథమ ముద్రణము
ప్రతులు - 1000
1981 ఏప్రిల్
దుర్మతి చైత్రము

వెల - 25-00 రూ

కాపీలకు :

బ్ర. శ్రీ. శిష్టా చంద్రమౌళిశాస్త్రి

పెదపాడు (S. O.)

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా

అంద్రప్రదేశ్

'ముముక్షువు ముద్రణాలయము'

పవరుపేట

ఏలూరు

THIS BOOK IS

PUBLISHED WITH THE FINANCIAL ASSISTANCE OF

TIRUMALA TIRUPATI DEVASTHANAMS

UNDER THEIR SCHEME

"AID TO PUBLISH RELIGIOUS BOOKS".

గ్రంథకర్త

మంత్రకాత్ర ప్రవీణ; హనుమదుపాసక;

బ్ర॥ శ్రీ శిష్టా చంద్రమౌళికాద్రి

పెదపాడు (S.O.) ప॥ గో॥ జిల్లా

శ్రీ శివాయ గురవేనమః

పండితాభిప్రాయములు

“వసంతవల్లొకహితం చరంతో వసంతి సంతతి” అను వట్లు సజ్జనులు, లోకోపకారకరణవరాయణులు నైన శ్రీ శిష్టాచంద్రమాళిశాస్త్రిగారు గురుకటాక్షులబ్ధ మంత్రోపదేశ తదనుష్ఠానములచే తాము కృతార్థులగుటయేగాక, లోకహితమునాకాంక్షించుచు, తమ మంత్రశాస్త్ర పాండిత్యమును తదనుష్ఠానప్రావీణ్యమును పురస్కరించికొని, అనేకానేకగ్రంథముల నుండి సంగ్రహించి వ్రాసిన గ్రంథములు సనేకములు.

వీరు హనుమద్భక్తహృదయపాసకులగుట, తన్మంత్ర రహస్యములు, తద్దేవములు, తదనుష్ఠానక్రమ, నియమములు తదనుకూల యోగ్యదేశకాలాదులు వివరించుచు నీ గ్రంథములు రచింపబడినవి. వానిలో నీ శ్రీ హనుమద్వ్రతజయంతి వ్రదక్షిణ వ్రతకల్పము, హనుమద్భక్తుల కత్యంతోపకారకమై విలసిల్లు ననుటలో నెవ్వరికిని విప్రతిపత్తి యుండజాలదని నా దృఢవిశ్వాసము.

సహస్రపూర్ణ చంద్రదర్శన మొనరించిన వయోవృద్ధులయ్యు లోకోపకారబుద్ధితో నిట్టి గ్రంథముల ప్రకటించు నీమంత్రశాస్త్ర ప్రవీణుని హనుమద్భక్తిహృదయ ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాదు లొసంగి, యికను నిట్టి గ్రంథగ్రంథన శక్తి

యత్తుల నొసంగుగాక యని (శ్రీ) యాంజనేయస్వామిని
ప్రార్థించుచున్నాను.

ఈ గ్రంథమును జదివి తా ముపకృతినంది భక్తపరులు
పరోపకారపను లగుదురు గాక.

ఓం తత్సత్

విలూరు }
30-4-81

సాహిత్యవిద్యాప్రవీణ, నిద్వాన్
ఇంద్రకంటి సూర్యవారాయణమూర్తి

కాంశోక్తి

శ్లో! శో నామ బ్రహ్మ తస్యాంశో హృదయాకాశ తులితః
త దుక్తి రపి కాంశోక్తి రంతర్వాసీతి కథ్యతే ।
క కారః కలగోపాఖ్య శ్చాంజనేయ స్తథైవ చాం
శాస్త్రీ శ కార ఇ త్యుక్తః కాంశోక్తి స్తస్య వాగ్ధురీ ।

వా య భి ప్రా య ము

మంత్రశాస్త్రప్రవీణ, హనుమదుపాసక, బ్రహ్మశ్రీ
శిష్యా చంద్రమాళి శాస్త్రులవారికి

సామ్యశ్రీ స్వామ్యమృతానందతీర్థ కలగ ఆంజనేయ
శాస్త్రీ తద్వని సమస్కారములు.

అయ్యా !

తాము వంపిన శ్రీ హనుమ స్మంత్రానుష్ఠానప్రకాశిక
2. శ్రీ హనుమద్వ్రత జయంతి ప్రదక్షిణకల్పము, హనుమ
తేవామాహాత్యము యథామతి బరికించితిని అందు మొదటిది
428 పుటలు. రెండవది 990 పుటలు కలిగి లోకమునం దున్న
హనుమ దుపాసకుల కత్యంతోపయుక్తములై యున్నవి.

ఇంతకుముందు తమచే ప్రకటింపబడిన తమ గ్రంథము
లలో నుండర హనుమద్వైభవమును గ్రంథమును నేను నా
నిత్యానుష్ఠానమునం దుంచుకొని బ్రహ్మానందము నొందు
చున్నాను. నాటికిని నేటికిని తాము చేయుచున్న కృషి
యందలి స్వారస్యము సామర్థ్యము వర్ణనాతీతము పృథ్వావ్య

మువందునైత మర్కటాభివృద్ధినొంది సురసనన్నిధిని హనుమ
దైహమువలెను రావణసన్నిధిని హనుమంతుని తోకవలెను
పెరిగి దేశ కాల పాత్రానుసార మధికారి తారతమ్యము నను
సరించి సఁకోచ వ్యాకోచముల నిగ్రహానుగ్రహసమర్థములై
యున్నవి.

ఇందునుగురించి వాస్తవమును స్వభావోక్తిని శివ
వలెన్న

“అనగ ననగ రాగ మతిశయిల్లుచునుండు

తినగ తినగ వేము తియ్యనుండు” అని యన్నట్లు
సర్వదా భగవంతుని నామమును అనగ ననగ అహం బ్రహ్మ
స్మృహం బ్రహ్మస్మి” యని స్వరూపానుసంధానమునుచేయుగా
చేయుగా భగవంతునియందు అనుసంధానాత్మకమైన భ
క్త్యనురాగము లభివృద్ధి నొందును. అట్లే ముముక్షుదశ
యందు వైరాగ్యదృష్టిని ముందు వెగటుగ దోచిన విషయ
ప్రపంచ మంతయు బ్రహ్మభ్యాసమున “సర్వం ఖల్విదం
బ్రహ్మ” అను వాక్యానుసారము పరబ్రహ్మకారమై తోచి
మధుబ్రహ్మవిద్యను మధురాతిమధురమై యుండు నన్నట్లు
తమ హనుమత్సారస్వత మంతయు తదుపాసక లోకమునకు
కొంగుబంగారమై యుండునని నా నిశ్చయాభిప్రాయము.

ఇతి సర్వం శివమ్

ఓం త త్సత్

అష్టకవంద విద్యాపీఠం
పత్మనారాయణపురం
విజయవాడ 11 (కృష్ణా)
డి. 24-4-1981

సామ్య శ్రీ
కలగ అంజనేయశాస్త్రి తద్వవి

విషయ సూచిక

ప్రథమ భాగము

1. ఇష్టదేవతా ప్రార్థన	....	1
2. గురుధ్యానమ్		
3. మాతాపితృదికధ్యానమ్		
4. శ్రీ హనుమద్భక్తుల కొక విజ్ఞప్తి	....	2
5. గ్రంథరచనా ప్రళప్తి	....	4
6. హనుమదుపాసనా ప్రాళస్తవము	....	17
7. అంజనేయనవావతారనిరూపణము	....	33
8. నస్తవపటల ప్రారంభః	....	35
9. యంత్రోద్ధారః	....	38
10. అష్టమపటల ప్రారంభః	....	39
ధ్వజదత్తచరిత్రమ్		
11. నవమపటల ప్రారంభః	....	45
ధ్వజదత్తచరిత్రమ్	....	
12. దశమపతల ప్రారంభః	....	48
వ్యాధచరిత్రకథనమ్	....	
13. ఏకాదశపటల ప్రారంభః	....	53
సువర్చలాహనుమద్వ్యాధశాక్షరీమాహాత్యకథనమ్	....	
14. ద్వాదశపటల ప్రారంభః	....	58
సువర్చలాహనుమద్వ్యాధశాక్షరీమాహాత్యకథనమ్	....	
15. త్రయోదశపటల ప్రారంభః	....	62
సువర్చలాహనుమత్పంచత్రప్రభావేధ్వజదత్త		
చరిత్రకథనం	....	
16. చతుర్దశపటల ప్రారంభః	....	70
17. గ్రంథాంతభేదకవిధన్యాసాః	....	87

18.	వింశతితమవటలప్రారంభః కపిచరిత్రకథనం	....	88
19.	ఏకవింశతితమవటల ప్రారంభః షోడశాక్షరీ ప్రభావః	....	98
20.	ద్వావింశతితమవటలప్రారంభః కళ్యణచరిత్రకథనమ్	....	99
21.	త్రయోవింశతితమవటలప్రారంభః	....	105
22.	చతుష్వింశత్పటల ప్రారంభః సుముఖచరిత్రకథనమ్	....	111
23.	మార్గశీర్ష మాసేకదశివనేహనుషత్పూజా	....	122

ద్వితీయ భాగము

24.	హనుమత్ప్రత్యకల్పము	....	125
25.	వ్రతముచేయుటకు యోగ్యస్థలము	....	127
26.	పంపాపూజా	—	128
27.	అదాంగపూజా	....	129
28.	హనుమద్వ్రతపూజా	....	131
29.	అంజనేయషోడశోపచారపూజ	—	133
30.	అంగపూజా	....	136
31.	దోరగ్రంధిపూజా	—	137
32.	అష్టోత్తరకతనాపూజా	—	137
33.	అంజనేయవహస్రనామప్రారంభః	—	140
34.	దోరగ్రహణమ్	—	161
35.	నాయపదానమంత్రము	—	162
36.	అథకథా	—	162
37.	అథద్వితీయాధ్యాయః శ్లోమదత్తచరిత్రకథనం	—	177

38.	అథతృతీయాధ్యాయః	—	177
	నీలచరిత్రకథనం		
39.	అథచతుర్థాధ్యాయః	—	
40.	ఫలక్రుతిః (పంచమాధ్యాయః)	—	210
41.	శ్రీహనుమద్రృతోద్యాపనమ్	—	214

తృతీయ భాగము

42.	శ్రీహనుమజ్జయంతివిధానం	—	218
43.	లగ్నాష్టకములు	—	233
44.	హనుమజ్జయంత్యాంపూజాప్రకారః	—	237
45.	హనుమజ్జన్మకథ	—	241
46.	పూజావిధానం	—	263
47.	అష్టదశేష అవాహనం	—	264

చతుర్థ భాగము

48.	హనుమత్ప్రదక్షిణ కల్పము	—	276
49.	ప్రదక్షిణక్రమము	—	277
50.	నమస్కారక్రమః	—	278
51.	అథపూజాప్రకారః	—	280
52.	ప్రాణప్రతిష్ఠాపనమ్	—	283
53.	అథాంగపూజా	—	286
54.	అథాష్టోత్తరశతనామపూజ	....	287
55.	సంకానహనుమన్మంత్రః	—	296
56.	అత్మబిందుసమాగమమునకు	—	298
57.	శ్రీమత్సుందరకాండేష ట్రింశత్సర్గః	....	299
58.	ప్రదక్షిణకారియమాః	—	314
59.	ప్రదక్షిణయోగ్యస్థంవిర్ణయః	....	314
60.	అథహనుమల్లక్ష ప్రదక్షిణవిధానం	....	316
61.	అథప్రయోగః తత్రమంత్రః	....	318
62.	నీలకృతహనుమత్స్తోత్రమ్	—	318

వంచమ భాగము

63.	హనుమద్విశేషవిధికల్పము	—	321
	వంచముఫీహనుమత్కవచమ్		
64.	వంచముఫీహనుమన్మలామంత్రము	—	327
65.	శనివారవియమము	—	332
66.	ధ్యానమ్	—	333
67.	రుద్రయామిశే-పార్యతీంవతివరమేశ్వరోక్తిః	—	338
68.	హనుమత్పహవ్రవాషష్టోత్రము	—	340
69.	పల్లకతి	—	357
70.	భ్యానమ్	....	358
71.	వర్వదేవశాష్టోత్రగద్యము	—	359
72.	శ్రీమద్ధనుమన్మతిరూపశ్లోకాష్టకము	—	360
73.	వసుష్కారపూర్వకపోదశోవచారహనుమత్పూజ	...	364
74.	వర్వశత్రుంజయహనుమత్ శ్టోత్రము	...	368
75.	వర్పావన్నివారకహనుమత్కవచమ్	...	371
76.	శ్రీ హనుమత్కవచప్రారంభః	...	373
77.	శ్రీ అంజనేయస్తవము దండకము	...	375
78.	అగ్నిభయవివారకశీతకృతశ్టోత్రం	...	380
79.	వ్రకారాస్తరేణహనుమత్ శ్టోత్రం	...	382
80.	శ్రీ హనుమత్పూజము	...	384
81.	అశహనుమత్పూజాపుష్పాణి	...	386
82.	హనుమన్నివేదవార్ధఫలాని	...	387
83.	ఉపచారాః	...	388
84.	శ్రీ అంజనేయమంగళాష్టకమ్	...	388

శ్రీ సువర్చలాపహితాంజనేయాయ నమః

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయే తస్మిన్ సర్వవిఘ్నోపశాంతయే.

—♦ ఇష్ట దేవతా ప్రార్థన ♦—

శ్లో॥ సీతారాఘవదత్త మాక్తికలసద్ధారావలీ శోభితం,
హస్తాం భోజవరాభయాంకిత మనేకాకల్పరత్నోజ్జ్వలం. వాలా
వేష్టితమాళి మీశ్వరతనుం భక్తానుకల్పద్రుమ, రాజన్మాంజ్య
జినోపవీత మనిశం శ్రీ ఆంజనేయం భజే.

—♦ గురు ధ్యానమ్ ♦—

శ్లో॥ విజ్ఞాతసర్వాగమతత్త్వమూర్తిం । నివారితాంఘ్రి
ప్రణతాఘ్రిలా రిం । జంధ్యాలవంశోద్భవ మానమామిశ్రీసూర్య
నారాయణదేశికేంద్రమ్,

—♦ మాతా పితృదిక ధ్యానమ్ ♦—

శ్లో॥ శ్రుశ్చక్తకర్మాచరణ ప్రపూతం । విద్యోపదేశో
ద్భృతశిష్యవర్గం । ప్రసిద్ధశిష్టాన్వయరత్నదీపం । గోపాలకృష్ణం
పితరం ప్రవద్యే.

శ్లో॥ తా మాదిలక్ష్మీపదకీర్తనీయాం । పతివ్రతానాం
పురతోభిధేయా । లక్ష్మీసమానాం సుగుణావదాతాం । వందే
మదీయాం జననీం శుభాప్తయే.

శ్లో॥ అస్తాదశాఽప్యనుపమాన్ ప్రథితాగ్రహారాన్ ।
పంపాద్య పూర్వ మిహ మంత్రజప్రభావాత్ ॥ కీర్తినిజామక
లయ త్కిలయస్సమర్థః స్తం సాధుమత్పితృపితామహవర్గమిదే

అయం గ్రంథః శిష్టోపనామకగోపాలకృష్ణ దైవజ్ఞద్వితీ
యసూనునా చంద్రమాళిశాస్త్రిణా ప్రకటితస్సన్ విజయతే.

శ్రీ హనుమద్భక్తుల కొక విజ్ఞప్తి

సువర్చలాసమేత హనుమద్భక్తులారా ! సర్వదేవాంశ సంఘాదులను సకలదేవతా స్వరూపుడును త్రిమూర్త్యాశ్రయ కుడును భక్తమనోరథపూజకుడునగు అంజనాపుత్ర నిశిత్రము లోకవిదితము. ఇట్టి మహానుభావుని జన్మోత్సవము - అనగా : జయంతి, వ్రతము, ప్రదక్షిణవిధానము మొదలైనవి మన దేశమునం దచ్చటచ్చట భక్తులెల్లరు ఆచరించుచునే యున్నారు. కాని అందులో నేకాందరో విధ్యుక్తరీతి నాచరణంబుచుచునే యున్నారు. జనసామాన్యమునకు విధివిధానము సరిగా తెలియునని తోపదు. కారణ మేమన మామూలుగా వాడుకలోనున్న ప్రతిపురాణాదులయందును జననము మొదలైన విషయములు ఆమూల్యగ్రముగా లేని హేతువు చేతను మంత్రశాస్త్రసంబంధమైన తాళపత్రగ్రంథములయందు రహస్యముగా నుండుటచేతను సర్వులకు తెలియకపోవుచున్నది. 14-4-1934 వ సం! ఈజయంతి, వ్రతము, ప్రదక్షిణములు మొదలగువానిని గురించి ప్రచారముచేసి రామజయంతి, కృష్ణజయంతి శంకరజయంతి మొదలగు జయంతిలరీతిగా హనుమజ్జయంతి బాగుగా నెల్లడియై, సర్వులు ఆచరించు కోరిక కలవాడినై హనుమదాలయములుగల పెద్దపెద్ద పట్టణములయందు ఉపన్యాస రూపముగా ప్రజలకు బోధచేయు తలంపుతో అనేక పట్టణములకు వెళ్ళి అచ్చట పెద్దలుగానున్న కాలేజీ పండితులలో ప్రధానులగు మహామహోపాధ్యాయ మొదలైన

బిరుదములు వహించిన బ్రహ్మశ్రీ తాతావెంకటసుబ్బారాయ
 శాస్త్రిలవారిని దర్శించి, వారితోను మరికొంతమంది పెద్ద
 మనుష్యులతోను ఈ హనుమజ్జీవితమును గురించి ఉపన్య
 సించెదనని మనవిచేసి అయికోనేరువద్ద వేంచేసియున్న ఆంజ
 నేయుని ఆలయమువద్ద శ్రీ సుబ్బారాయశాస్త్రిలవారి ఆధి
 పత్యముక్రింద సభ జరిపి యుంటిని. ఆసభాపథ్యమందు శ్రోత
 లకుగల సందియముల కొన్నిటిని నన్ను ప్రశ్నించిరి. నా శక్తి
 కొలది వారికి సమాధానమిచ్చితిని. అందుముఖ్య ప్రశ్నము
 'ఆంజనేయమూర్తి వివాహితుడు కాడనియు సూర్యునివద్ద
 విద్యల నభ్యసించు సమయమున ఆంజనేయమూర్తి సూర్య
 పుత్రియగు సువర్చలను వివాహమాడినట్లు చెప్పిన వాక్య
 ములు సమ్మతములుకావనియు గురుపుత్రిని గ్రహించుట
 అశాస్త్రీయమనియు' మొదలైన సంగతులను ముచ్చటించిరి.
 అందులకు నేను చెప్పినవిషయముల ననుసరించి సభాసదులలో
 పండితులు తద్విషయమును సిద్ధాంతీకరించుచు గురుపుత్రి
 యను శబ్దమునకు అనేక అర్థములుకలవనియి నేను చెప్పిన విష
 యములు సశాస్త్రీయములనియు వాక్రుచ్చియున్నారు. తదు
 పరి గతసంవత్సరము ఈ హనుమజ్జయంతి వ్రతాదులనుగురించి
 మద్రాసునందు ఉత్తరాదిమతమనే పేరుగల మధ్యపీఠము
 నందును ఉపన్యాసము జరిగెను. తరువాత మద్రాసుహైకోర్టు
 ప్రధాన న్యాయమూర్తులగు సర్ వేపా రామేశం పంతులు
 గారి అధ్యక్షత క్రింద తిరిగి ఉపన్యాసమిచ్చితిని. స్నేహుడు
 తాలూకా ఉదయగిరి యందు సబురిజిష్టాధికారిగా పనిచేయు
 చున్న గాదె పద్మనాభంగారు మొదలగు వారియెదుటను పై

విషయమునుగూర్చి ఉపన్యాసమిచ్చితిని. ఏలూరులో వాను
దేవాయము నందును ఉపన్యాసములు జరిగెను గాని నాకు
గల కొద్ది అనుభవములో ప్రతిస్థలమందును పెక్కుమందికి
ఈహనుమన్నూర్తిని గురించిన సందియములు పెక్కులు గల
వని గ్రహించినవాడ నగుటచేతను అనేకమంది హనుమద్భక్తులు
శ్రీస్వామివారి పూజావ్రతాదులు మొదలైనవి గ్రంథరూప
ముగా వెల్లడి చేయునుని కోరినందునను నాకు మా పెద్దల
వలన తెలిసినంతవరకు మంత్రశాస్త్ర సంబంధమైనటువంటియు
హనుమదుపాసనకు ప్రధాన మైనటువంటియు సంహితలను
కొన్నిటిని సంగ్రహించి శ్రీ స్వామివారివ్రతము జయంతి
ప్రదక్షిణములు మొదలైనవి సప్రమాణ వచనములతో సర్వ
ముకు తెలుపవలె నను కోరికకలవాడనై యీ గ్రంథరూపమున
లోకమునకు వెల్లడించుచున్నాను. ఇందు పొరపాటు లనేకము
లుండవచ్చును. చదువరులు అట్టిపొరపాటుగాని యే యితర
విషయములుగాని సశాస్త్రీయములుగా నుండి నాకు తెలిపిన
యెడల అవి నాచే వ్రాయబడనున్న హనుమద్విషయకమైన
గ్రంథములందు ప్రకటింతును. గాన భక్తులెల్లగు ఈ వ్రతా
దుల నాచరించి ఇష్టసిద్ధుల నొంది హనుమత్సాయుజ్యము
నొందుదురుగాక !

గ్రంథ రచనా పరిశ్రమ

సుహాశయులారా ! సమస్త ప్రాణిజాలమును ఇహము
మందును పరమునందును సుఖమునే యభిలషించును. అట్టి
సుఖము విహితకర్మాన్యస్తానము చేతను నిషిద్ధకర్మపరిత్యాగము

చేతను సంభవించును. విహితకర్మానుష్ఠానముననది కాయక
వాచిక మానసిక దోష రాహిత్యముగను అనుష్ఠింపబడిననే
సఫలమగును. సామాన్యముగ కాయక మానసిక దోషము
లనబడు ఆధివ్యాధులచే పీడింపబడనివా రరుదు. అట్టి ఆధి
వ్యాధులు విహితకర్మానుష్ఠానమునకు ప్రతిబంధకములు, గాన
ఆధివ్యాధులుకలవారలు సత్కర్మానుష్ఠానాసమర్థులగునకతత్ఫల
మగు విహికాముష్మిక సుఖములను పొందజాలరు. ఆధివ్యాధు
లను తొలగించుకొనినచో సత్కర్మల నాచరించి తత్ఫలమగు
సుఖమును బడయగలరు. ఆధివ్యాధులన్ననో సామాన్యమైనవి
కావు. ఆధియన, మనోవికారము. అయ్యది భూతప్రేతపిశా
చాది దుష్టగ్రహవేశమువలన గాని ఇష్ట వస్తువుయొక్క అలా
భమువలనగాని భ్రాంత్యాదులవలనగాని సంభవించును. అట్టి
చిత్తవికారమును ఉపాయాంతరములచే పోగొట్టుకొనుట దుర్ఘ
టము. యోగాభ్యాస రూపమగు ఉపాయమున్నను అయ్యది
సంప్రదాయపరిభ్రష్ట మగుటచే సులభముగ ననుష్ఠించుటకు
శక్యమైనదికాదు. వ్యాధులన్ననో శరీరమునకు వికృతిని సంపా
దించి తద్వారా దుఃఖకరములుగాన కాయకము లనబడును.
అట్టివ్యాధులు కుష్ఠాపస్మారాదులని తద్వేదములు చరకసంహితా
తాది గ్రంథములయందు విపులముగ వర్ణింపబడినవి. ఆవ్యా
ధులు సామాన్యముగ నూటికి తొంబదివంతులు అసాధ్యము
లనియే చరకసంహితయందు వర్ణింపబడినవి. ఐనను తాత్కాలి
కోపశాంతిగొరకు చికిత్సలును చెప్పబడినవి. అట్టి చికిత్సలు
ఓషధీ సంప్రదాయము ననుసరించు రసాది సంప్రదాయము

ననుసరించియు ద్వివిధములుగ నున్నవి. అందు ఓషధులు
 హేమవద్వింధ్యాది మహావర్షత ప్రాంతములయందు ఉత్పన్న
 మైనవియే వ్యాధి నివారకములనియు ఆ యోషధులను సంప్ర
 చానూనుసారముగ గుర్తించి కాల విశేషమునందు సంగ్ర
 హించి వర్ణింపఁబడినది. ప్రకృతమన్ననో
 మనకు అట్టి ఓషధులే నొరకుటలేదు. 'కాకోశ్యాదిగణము
 జీవంతి కాదిగణము సోమలత జ్యోత్స్నలత సిదంతీలత'
 మొదలగు ఓషధిరాజములు మహావర్షత ప్రాంతములయందును
 దృష్టికోచము లగుటలేదు. యథాసంభవమగు స్వస్థాషధు
 లైనను దేశకాలనియమములేక సంగ్రహించబడిన వగుటవలన
 నిస్సారముగనున్నవి. రససంప్రదాయమన్ననో రసవిషగంధక
 ములు అష్టావశసంస్కారములచే సంస్కరింపబడిననేగాని
 నిర్దిష్టమై ఫలజనకము కానేరవు. అట్లు గాకపోవుటయేగాక
 అపరిపక్వతవలన నితరవికారములను గూడ కల్పించుచున్నవి
 కనుక ఆధివ్యాధులకు చెప్పబడిన ఉపాయములచే ఆత్యంతిక
 నివృత్తిదుర్లభము. అట్టి ఆధివ్యాధులను సుకరముగ అత్యంతము
 నశింపజేయుటకు సాధనమును అన్వేషించుటకు యత్నము
 చేయవలసియున్నది. ఈనాచే ఉపదేశించబడు సాధనము ప్రతి
 గ్రామమునందును ప్రతిమతమునందును ఆబాలగోపాలమునకు
 విదితము. అట్టిసాధన మేమనగా : శ్రీసువర్చలాసమేతహనుమ
 త్పుష్పకీణపూజానమస్కారములు మొదలగునవి. సామాన్య
 ముగా ఆ స్థిక దేశమగు మన భరతఖండమునందు ఆంజనేయా
 లయము రామాలయము లేని గ్రామమే లేదు. ప్రతి గ్రామము

సందును చిన్నదియో పెద్దదియో కలయమును నిర్మించి
యందు శిలావిగ్రహమునుగాని పటమును గాని ప్రతిష్ఠించి
భక్తిపూర్వకముగా ఆచండాలాంతము వికమత్యముతో ఆస్తిక
బుద్ధితో శ్రేయస్సు సభిలమించి సేవించుచున్నాను. ఆంజనేయ
విగ్రహముగాని పటముగాని ఆంజనేయస్మరణగాని లేని ప్రతి
గ్రామమునందును శ్రీరామాజ్ఞచే రాక్షసులు భూతప్రేత
పిశాచాద్యావేశరూపముగా మానవులను భక్షించుచుందు
రనియు శ్రీ ఆంజనేయపూజాదులచేగాని స్మరణమాత్రముచే
గాని భక్తితో ఆంజనేయు నుపాసించువారలకు అట్టిభాధలు
తొలగిపోవుననియు అనేక ప్రమాణములు కలవు. వానిలో
కొన్నిటి నుదాహరించుచున్నాను. ఖిలసంహితయందు ఈక్రింది
విధముగా చెప్పబడి యున్నది.

శ్లో॥ మమ పార్శ్వగతా ఏరా రాక్షసాః పితృతాశనాః॥
యూచంతే జానకీనాథం సరభోజనమేవ చ॥ ఇతి శ్రుత్వా
రామచంద్రః అబ్రవీ జ్ఞానకీపతిః॥ ఆంజనేయం వివా యత్ర తత్రై
భక్షంతు మానవాన్.

తా॥ మాంసభక్షణయందు ఆసక్తిగల రాక్షసులు,
తమకు సరభోజనముకావలెనని శ్రీరామచంద్రుని కోరగా
ఆసనుయమునందు రామచంద్రమూర్తి ఆరాక్షసులను జూచి
ఆంజనేయ విగ్రహముగాని తత్స్మరణముగాని యేగ్రామము
నందుగాని యేగృహమునందుగాని లేదో అచ్చటమనుష్యులను
భక్షింపుమని ఆజ్ఞయిచ్చెను. ఇట్లు ఆజ్ఞయిచ్చి తక్షణమే
హనుమంతునితో ఇట్లు పలికెను.

శ్లో॥ గన్తు శీఘ్రం మహాభాగ కురు రక్షోవిదారణం |
రక్షి విశ్వం కష్టశ్రేష్ఠ రక్షోగణవిదారణ.

తా॥ ఓ అంజనేయా! నీవు శీఘ్రముగ గ్రామముల
యందు నివసించి రాక్షసులను నశింపజేయుము. నేను రాక్షసు
లకు భూర్వౌక్త ప్రకారముగా వరమునిచ్చియుంటిని. నీవు
నేనో రాక్షసులు మనుష్యులను శాధింతురు గనుక విశ్వ
మును రక్షింపుము. అనిన—

శ్లో॥ ఇత్యేతద్వచనం శ్రుత్వా రామదూత స్సుబుద్ధి
మాన్ తదారభ్య దివారాత్రం రక్షన్ సర్వం చ
రాష్ట్రకన్.

తా॥ ఈ ప్రకారముగా పలికిన రామచంద్రునియొక్క
వాక్యములను విని సర్వభూతదయాపరుడగు హనుమంతుడు
అప్పటినుండియు దివారాత్రములయందు తనధ్యానాదికము
చేయు భక్తులను సంరక్షించుచు సర్వరాష్ట్రములయందు
నిండియుండును. ఇట్లు అనేకములగు ప్రమాణములు తాళవ్రతా
దులయందును సుదర్శనసంహిత శౌనకసంహిత హనుమచ్ఛాబర
చింతామణి యను గ్రంథములయందు అనేకము లున్నను
గ్రంథవిస్తరభీతిచే సంగ్రహముగ నుదాహరించితిని. సామాన్య
ముగ పూజావిధానమని సమష్టిరూపముగ చెప్పబడు పూజా
విధానము సాంగోపాంగముగ కల్పాక్షప్రకారముగ నాచరించ
బడినయెడల ఆధివ్యాధిరూపము లగు సమస్తదుఃఖములు నివ
ర్తించును. చిత్తస్వాస్థ్యముకలుగును. స్వస్థచిత్తులై సత్కర్మా
నుమానముచే విహితముగ సుఖములను బహుయగలును.

ఇందుకు 'హనుమచ్ఛాబరచింతామణి'యను తాళపత్రిగ్రంథమునందుగల ప్రమాణవచనముల నుదాహరించుచున్నాను.

శ్లో॥ ఆంజనేయమను స్లోకే శంకరేణ ప్రకాశితః|భూత ప్రేతపిశాచాద్యా శ్శాకినీబ్రహ్మరాక్షసాః| దృష్ట్వైవ ప్రపలాయంతే మంత్రానుష్ఠానతత్పరమ్.

తా॥ ఆంజనేయమంత్రము శంకరునిచే ప్రకాశింపచేయు బడినది. అట్టిమంత్రము నుపాసించువానిని చూచుటతోడనే భూత ప్రేతపిశాచాదులు పారిపోవును.

శ్లో॥ భూతిం జలం మూలికాం చ హనుమన్మననా ప్రియే | మంత్రయిత్వాతు దాతవ్యం రోగశాంత్యర్థమేవ చ.

తా॥ ఆంజనేయమంత్రముచే నభిమంత్రించబడిన విభూతి గాని ఉదకము గాని ఔషధము గాని సేవించినయెడల తత్క్షణమే సమస్తవ్యాధులు తొలగిపోవును.

శ్లో॥ వజ్రవల్లిం సమాదాయ విదద్యా ద్వైష్ణవీదినే | విస్మయ్య గ్రింథిదేశం తు సూక్ష్మం చూర్ణం తు లేపయేత్ || బిడాలపదమాత్రం తు మంత్రితం శతశః ప్రియేశర్కరాఘృతి సంయుక్తం భక్షయేచ్ఛ ద్విపంచకమ్॥ అశీతివాతా నశ్యంతి యే యే దారుణసంభవాః | మాసద్వయేన ముచ్యంతే నాత్ర కార్యా విచారణా.

తా॥ వజ్రవల్లిని (సల్లెను) విష్ణుప్రియమగు ద్వాదశి యందు సంగ్రహించి కణుపులను విడచి మిగిలినభాగమును

చూర్ణించి హనుమన్మంత్రముచే నూరుపర్యాయములు అభి
మంత్రించి కొద్దిచూర్ణమును శిరీరమునకు లేపనముజేసి మిగత
చూర్ణములో మూడువేళ్ళకు వచ్చిన చూర్ణమును పంచ
దార ఆవునేతలతో కలిపి పదిభాగములుచేసి ఒకరోజు సేవించు
పద్ధతిని రెండుమాసములు సేవించినయెడల అతిదారుణములగు
అశ్మివాతములు నివారించును. ఈబౌషధమును సేవించునపుడు
ఆంజనేయుని సభ క్తికముగ హృదయమునందు నిలిపి నిత్యము
ఆంజనేయమంత్రమును గాని కవచమును గాని మాలామంత్ర)
మును గాని మొదలైనవి పఠనచేయుచుండినయెడల నిస్సం
శయముగ ఫలము కలుగును. ఇట్టి చికిత్సలే ప్రతివ్యాధికిని
హనుమన్మంత్రసంపుటిచే చెప్పబడి యున్నవి. ఇందు ఇట్టి
పరమహంసక్రియలను వెల్లడిచేయుట అశాస్త్రీయము గనుక
ఉదాహరణముగ కొన్నిటిని నిరూపించి యున్నాను.

ఆంజనేయమంత్రోపాసన యనునది ఉత్తమాధికారు
లకు తన్మంత్రజపము హోమము తర్పణము మార్జనము ద్విజ
భోజనము అని కల్పములయందు చెప్పబడియున్నది. శౌనక
సంహితయందు-శ్లో॥ జపో హోమ స్తర్పణం చ మార్జనం
ద్విజభోజనం పంచాంగోపాసనం ప్రోక్తం ప్రవచంతి మనీషిభిః.
మధ్యమాధికారులకు విగ్రహపూజా ప్రదక్షిణ సమస్కార
ములు, అశక్తులగు మందాధికారులకు తద్దేవతాదర్శనతన్నామ
స్మరణములు ఇట్లు నియమముగ సభక్తికముగ ఆంజనేయ
దేవు నుపాసించుటచే ఆధివ్యాధులు నశించుటయేగాక సమస్తా
భీష్టకార్యసిద్ధులు కలుగును. ఇందుకు పరాశరసంహితయందు

గల ప్రమాణవచనము వ్రాయుచుంటిని. శ్లో॥ యద్య దిష్ట
 తమం లోకే త త్తత్సద్ధి ర్నసంశయః॥ ఇట్టి భ క్తకల్పతరువగు
 ఆంజనేయదేవుని మంత్రానుష్ఠానము మొదలైనవానియందు
 దైవ గురుభ క్తి కలిగిన బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రు
 లగు చాతుర్వర్ణ్య స్త్రీపురుషులకు బాలవృద్ధులకు అజ్ఞ విజ్ఞులకు
 త త్తద్వర్ణనిహితరీతిని అర్వణాదికమును గాని కాలశుద్ధిని గాని
 విచారింపకయే శ్రేయోభిలాషులగువారు తన్మంత్రానుష్ఠాన
 మునుగాని తద్విగ్రహపూజనముగాని ప్రదక్షిణములనుగాని
 తద్ధ్యానమునుగానిచేయుటకు అష్ట త కలిగియున్నారు. ఇందుకు
 ప్రమాణవచనములుగలవు. గాలు డనుకిరాతుడు కుష్ఠవ్యాధిచే
 పీడిండుబడి పుష్కులుడను మహర్షి నాశ్రయింపగా నామహర్షి
 హనుమన్మంత్రమును కిరాతనకు ఉపదేశించు విషయములో
 సందేహముకలవాడై తదిష్టదైవమగు ఆంజనేయమూర్తి వలన
 తనకుగల సందియముబాపుకొనదలచి హనుమంతుని ధ్యానించి
 ప్రత్యక్షము చేసికొని తనకుగలిగిన సందేహమును బాపుకొని
 ఆంజనేయజ్ఞ చే తన్మంత్రమును కిరాతన కుపదేశించి అతని
 కుష్ఠవ్యాధి నశింపజేసెను. ఈ అర్థమును ప్రతిపాదించు హనుమ
 దాజ్ఞా వాక్యముల నుదాహరించుచున్నాను ॥శ్లో॥ గాలోయం
 మృగయూర్నిచః కథం మంత్రస్య తే ప్రభోయోగ్యోయ మితి
 సందేహోబాధతే మా మహర్షిశమ్॥ హనుమద్వాక్యముః-
 శ్లో॥ కపింద్రస్తుచువాచాథ మా కురుష్వాత్ర సంశయం ।
 మన్మంత్రజాలవిషయే మద్భక్తేమయ్యపి ద్విజ॥ ఉపదేశగురౌ
 చాపి భ క్తిరే వాత్ర కారణమ్॥ శ్లో॥ డోవా విప్రకీర్ణోవా

వైశ్యోవా క్షత్రియోపివా మన్మంత్రవిషయే సర్వేపాతాణ్యేవ
న సంశయశః॥

ఈ ప్రకారము పరాశరసంహితయందు చెప్పబడి
యున్నది. కనుక హనుమన్మంత్రము నుపాసించుటకు సర్వులు
అష్టతకల వారై యున్నారు. ఈ హనుమదుపాసనచే అగస్త్యులు
పాశులు మైత్రేయులు భీముడు అర్జునుడు గాలుడు పుష్క-
లుడు ధ్వజదత్తుడు సోమదత్తుడు యవనాశ్వడు విశ్వమిత్రుడు
భరతుడు దేవేంద్రుడు హరిశర్మయను విప్రపుంగవుడు సీతా
దేవి బ్రాహ్మణ మొదలుగా గలవారలు వారివారి అభీష్టములను
సాందినవిషయములు హనుమద్వైవాహికవిషయ నిర్ణయము
నకు తగిన ప్రమాణమగు శ్లోకరూపమైన ఉదాహరణలతో
హనుమద్వైవాహమాహత్యమునందు వ్రాయబడినవి. ఈ గ్రంథ
మునందు హనుమత్మాహత్యము హనుమద్వృతము చేయుటకు
యోగ్యమైన మాన తిథ్యాదులనిర్ణయము పూజావిధానము
అష్టాతరశతనామావళి సహస్రనామావళియు ఆంజనేయుని
వృతమువలన అభీష్టములను సాందిన భక్తులయొక్క కథలు
హనుమజ్జయంతి మాసతిథ్యాదులనిర్ణయము జయంతిదివసమున
ఆచరించవలసిన విధులు మారుతియొక్క జన్మవృత్తాంతము
హనుమత్ప్రదక్షిణవిధానము ప్రదక్షిణములు చేయుటకు హను
మద్యంత్రము ప్రదక్షిణయోగ్య స్థలము మందవారప్రత
మాహత్యము మార్గశీర్ష మాసమున కదలీవనమునందు హను
మత్పూజా మాహత్యము మూర్ఛ విషూచి మొదలైన
వ్యాధులను నశింపజేయు హనుమన్మంత్రరాజము హనుమత్కవ

చము మాల మున్నగునవియు విపులముగ వ్రాసియుంటిని. పాతకులయొక్క సౌకర్యముకొరకు వ్యాకరణాది గ్రాంథికనియ మములను పరివారించకయే ఆంధ్రవ్యవహారభాషలో లిఖించి యున్నాను. ఇందువలన భక్తులందరకు విషయము కరతలామలకము కాగలదు.

ఆస్తికులగుభక్తులెల్లరు శ్రీహనుమద్దేవుని యథా శక్తిగ పూజించి సమస్తారిష్టములవల్ల నుండితొలగి వారి వారి అభీష్టములను పొంది ఐహికాముష్మికసుఖములను శ్రీహనుమద్దేవుని ప్రసాదముచే బడయుదురుగాక !

శుభం భూయాత్.

ఇట్లు అకాశించు హనుమదుపాసక,

మంత్రకావ్యప్రవీణ,

శిష్యా చంద్రమౌళికామి,

పెదపాడు, ఏలూరుతాలూకా, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా.

శ్రీ

హనుమద్వ్రత జయంతీప్రదక్షిణ కల్పము

హనుమత్సేవామాహాత్యము

హనుమదుపాసనాప్రాశస్త్యము

శ్లో॥ యత్రాస్తి భోగో నహి తత్ర మోక్షోయత్రాస్తి
మోక్షో నహితత్రభోగః । శ్రీమాయతే స్వేవనతత్పరాణాం
భోగశ్చ మోక్షశ్చ కరస్థవమ్॥ ఏవం శౌనకసంహితాయామ్.

తా॥ ఎచ్చట భోగముండునో అచ్చట మోక్షములేదు.
ఎక్కడ మోక్షముకలదో అచ్చట భోగము లేదు. ఆంజనే
యోపాసనజేయువానికి భోగమోక్షములుకరతలామలకములై
ఉన్నవనే శాస్త్రప్రమాణమువలన అన్యదేవతారాధనకంటె
ఈ హనుమదుపాసన సర్వమతసమ్మత మైనదని వేరు చెప్ప
నక్కరలేదు.

శ్లో॥ ప్రాప్తం కలియుగం ఘోరం లోభమాయాసమా
కులమ్॥ అధర్మాన్మతసంయుక్తం దారిద్ర్యవ్యాధిపీడితమ్॥ తస్మి
న్మలియుగే ఘోరే కిం సేవ్యం శివమిచ్ఛతా॥ దస్య ప్రాయా
స్సదా భూపా స్సాధవో విపదన్వితాః॥ పీడితాః కలిదారిద్ర్యా
ద్వాన్యధిభి శ్చాపరే జనాః॥ కిం పఠ్యం కిం ప్రజప్తవ్యం సద్యో
విజయకారణమ్॥ సంసారతారకం కింవా భోగస్వర్గాపవర్గదం॥
తస్మా దు తీర్యతే పారం సద్య అపత్సముద్రితమ్॥ కిమత్ర
బహునోక్తేన సద్య స్సకలసిద్ధిదమ్॥ శిష్యం మాం కృపయా
వీక్ష్య వద సారం కృపానిధే॥ ఏవం పరాశరసంహితాయామ్.

తా॥ తపోనిస్థాగరిష్టుడై న పరాశరమహామునిని మ్రోతేయ
మహాముని నమస్కరించి, ఓతపోధనా, ఘోరమైనదియు పాప
భూయిష్టమైనదియు మోహమాయాసమాకులమైనదియు అధ

ర్థము గలదియు అసత్యముగలదియు నైన కలియుగమునందు జనులు దారిద్ర్యవ్యాధులచే పీడింపబడినవారై, అపత్సముద్రము నందు మగ్నులై యుందురు. అట్టి దుఃఖమగ్నులైన వారిని రక్షించుటకు యేమి పరిపతగినది ? యేమి జపింపతగిన దని ప్రశ్నించెను.

శ్లో॥ పరాశరః॥ సాధు పృష్టం త్వయావత్స లోకనాముప
కారకం । సద్య సిద్ధికరం వక్ష్యే శృణుష్వావహితోభవ॥ శైవ
నైష్ఠవశాక్తార్కగాణపత్యేందుసంభవాః । న శీఘ్రసిద్ధిదాః
ప్రోక్తా శ్చైరకాలఫలప్రదాః॥ తతోఽపి పంచవక్త్రస్య మూఢతే
న్దగదేశితః । విద్యా సిద్ధికరీ శీఘ్రం గుర్వనుగ్రహతో మునే॥

తా॥ ఓమైత్రేయా నీవు అడిగిన ప్రశ్నము లోకోపకారక
మైనది. శీఘ్రసిద్ధి నిచ్చు మంత్రరాజమును చెప్పుచుంటిని,
వినుమా ! శైవములు శాక్తములు సౌరములు నైష్ఠవములు
గాణపత్యములు చాంద్రమంత్రములు అను అనేకమహామంత్ర
ములు కలవు. అవి అన్నియు చిరకాలము సేవించిన సుఖకరము
లగునుగాని శీఘ్రసిద్ధినిచ్చునవి కావు గనుక సర్వమంత్రసౌర
భూతమైనట్టియు శీఘ్రసిద్ధినిచ్చునట్టియు కలియుగమునందు
సమస్త వాంఛితార్థసిద్ధినిచ్చునదియు నగు విద్య శ్రీహనుమ
ద్విద్యయే కాని మరి వేరు లేదు.

శ్లో॥ అనయా సదృశీ విద్యా నాస్తి నాస్త్యేవ తే శపే
ప్రీత్యర్థం న ప్రశంసా తు క్రియతే సత్యమేవ తత్ ॥

తా॥ ఈహనుమద్విద్యతో సమానమగువిద్య రెండవది
లేదు. ఇది శపథముచేసి చెప్పుచుంటిని. ప్రీతికొరకు ప్రశంసిం

చుటలేదు. సత్యముగా ఈహనుమత్సేవ భోగమోక్షములను ఇచ్చునని పరాశరమహాముని హనుమద్భక్తితత్పరుడగు మైత్రేయునకు చెప్పెను.

అన్యత్ర చ ॥ శ్లో॥ తృణమపి న చల త్యశేషబంధో
కపికులనాథ తవాజ్ఞయా వినా వై । ఇతి జగదఖిలం విధేయ
భూతం విదితవతాం న కదాపి దుఃఖలేశః ॥ తాశపత్రగ్రంథః.

తా॥ ఓ ఆంజనేయూ సమ స్తలోకబంధువుడవై న నీ ఆజ్ఞ లేనిదేత్పూ మైనను చలించదు. సమ స్తలోకములు నీకు అధీనమై యున్నవి అని తెలుసుకొనినవారికి దుఃఖలేశమును బాధించదు.

శ్లో॥ యస్మై గౌహే హనూమంతం భక్త్యానిత్యం ప్రపూజ
యేత్ । తస్య హే తత్ప్రభావేన నిత్యం లక్ష్మీ రచంచలా॥
దీర్ఘమాయుర్లభేత్తేష సర్వతోవిజయీభవేత్ । మార్కాడి
భూతసంక్షోభ స్తద్దేశే నైవ జాయతే॥ ఇతి సుదర్శనసంహితాయామ్.

తా॥ లోకమునకు హితముచేయుటకొరకు ఆంజనేయ మంత్రము శంకరునివలన ప్రకాశింపచేయబడినది. ఈహనుమత్ సమంత్రము యెచ్చట జపించబడునో ఆగృహమందు లక్ష్మీ రచంచలమై నివసించియుండును. సర్వత్ర విజయముకలుగును. మంత్రోపాసనచేసినను మాలాకవచము స్తోత్రములు మొదలైనవి పారాయణముచేసినను ఇష్టకార్యసిద్ధులు కలవారై సమ స్తలోకములవల్ల విడువబడి అంతమందు శ్రీహనుమత్స్సాయుజ్యము నొందుదురు. పరాశరసంహితయందు ఈక్రింది రీతిగా చెప్పబడినది.

ప రా శ ర మై త్రే య స ం వా ద ము :—

శ్లో॥ పూజయిత్వా పురా ణోవా సంగతః కీదృశంఫలం |
తన్మమాచక్ష్య యోగీంద్ర పరాశర కృపామ్బుధే॥

తా॥ మైత్రేయులు పరాశరునిగూర్చి, ఓ కృపాసము ద్రుడా! పూర్వమందు ఎవరు హనుమంతని పూజించి ఏమి ఫలము నొందిరో ఆఫలమును చెప్పుమని అడిగెను.

శ్లో॥ మునే విచిత్రం వక్ష్యామి గుహ్యద్గుహ్యతమం
మహత్ । సర్వలోకోపకారాయ సావధానమనాః శ్రుణు॥

తా॥ సర్వలోకములయొక్క ఉపకారమఃకారకు విచిత్ర మైనటువంటిన్నీ అతిరహస్య మైనటువంటిన్నీ గొప్పదైన మంత్ర రహస్యమును చెప్పుచుంటిని. సావధానచేతస్మృతవై వినుమా.

శ్లో॥ చైత్రే పుష్యార్కనక్షత్రే మైందో నామ ద్విజో
త్తమః । భజమానో హనుమంత మభూత్పూర్ణమనోరథః॥

తా॥ మైందుడనే బ్రాహ్మణోత్తముడు చైత్రమాస మున పుష్యమీనక్షత్రమందు హనుమంతని పూజించినవాడై సమస్తాభీష్టములను పొందెను.

శ్లో॥ ఆశ్లేషఋతే వైశాఖే ధ్వజదత్తో మహద్విజః ।
సంపూజ్య శ్రీహనుమంతం మహదైశ్వర్యమాప వై ॥

తా॥ ధ్వజదత్తుడనే బ్రాహ్మణోత్తముడు ఆశ్లేషా నక్షత్రముతోకూడుకొన్న వైశాఖమాసమునందు ఆంజనేయ మూర్తిని పూజించి మహదైశ్వర్యమును పొందెను.

శ్లో॥ వైశాఖమాసి కృష్ణాయాం దశమ్యాం యవనా
శ్శకఃపూజయిత్వాహనుమంత మపస్మారాద్విమోచితః

తా॥ యవనాశ్వు డనే బ్రాహ్మణోత్తముడు వైశాఖ
బహుళ దశమియందు శ్రీ హనుమంతుని పూజించి అపస్మార
రోగమువల్ల విడువబడినవా డాయెను.

శ్లో॥ వైశాఖమాస్యమాసూం చ కపిలో విప్రపుంగవః।
సంపూజ్య శ్రీహనుమంత మంజే ముక్తిమవాప సః॥

తా॥ కపిలు డనే బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠుడు వైశాఖమాస
అమావాస్యయందు శ్రీ హనుమంతుని పూజించి అంతమందు
మోక్షమును పొందెను.

శ్లో॥ జ్యేష్ఠమాసి మఘాఋష్యే హరిశర్మా ద్విజోత్తమః।
హనుమంతం భజన్నస్తే నివృత్తాన్యప్రయోజనః । ॥ తీర్థ
యాత్రామటన్ జాతు పరిశ్రాంతః కిలాధ్వనా । తదా కిరాత
వేషే హనుమా న్భూతభావనః । దశా ఫలాని పక్వాని
భక్తాయ హరిశర్మణే॥

తా॥ హరిశర్మ యను బ్రాహ్మణోత్తముడు మఘా
నక్షత్రముతో కూడుకున్న జ్యేష్ఠమాసమునందు ఆంజనేయ
మూర్తిని సేవించుచూ ఇతరపనులులేనివాడై తీర్థయాత్రలు
సేవించుచు ఒకరోజున మార్గాయాసముకలవాడై యుండగా
ఆసమయమునందు ఆంజనేయమూర్తి బోయవానిరూపముగా
వచ్చి పండినఫలములను భక్తుడైన హరిశర్మకొరకు ఇచ్చెను.

శ్లో॥ జ్యేష్ఠశుద్ధద్వితీయాయాం గాలో నామ కిరాతకః।
సువర్చలాపతిం ధ్యాయన్ కుష్ఠవ్యాధిం చ తీర్ణవాన్ ॥

తా॥ గాలు డనే కిరాతుడు జ్యేష్ఠశుద్ధ విదియయందు

సువర్చలాపతియగు హనుమంతని ధ్యానించినవాడై కుష్ట వ్యాధినుంచి విముక్తు డాయెను.

శ్లో॥ జ్యేష్ఠశుద్ధదశమ్యాం చ సుముఖోఽప్యంజనా సుతమ్ |
భజమానో హనుమంతం ప్రత్యక్షం తస్య లబ్ధివాన్ ||

తా॥ సుముఖుడనే భక్తుడు జ్యేష్ఠశుద్ధదశమియందు అంజనాపుత్రుడైన శ్రీ ఆంజనేయమూర్తిని సేవించుచుండగా ఆ ఆంజనేయమూర్తియొక్క ప్రత్యక్షదర్శనమును పొందినవా డాయెను.

శ్లో॥ ఆషాఢమాసి గోహిష్యా మింద్ర స్సంపూజ్య మానుతిమ్ | జితనాన్ వృతనామాన మసురం లోకకంటకమ్ ||

తా॥ దేవేంద్రుడు ఆషాఢమాసమున గోహిషీనక్షత్రము నందు మానుతిని భక్తితోపూజించి లోకకంటకుడగు వృత్రాసురుని జయించెను.

శ్లో॥ శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం చ కశ్యపః కేసరీ సుతమ్ | సంపూజ్య సకలాభీష్టా నవాప మునిపుంగవమ్ ||

తా॥ కశ్యపుడనే మహర్షి శ్రావణశుద్ధపూర్ణిమయందు కేసరీపుత్రుని పూజించి, ఓ మైత్రేయమహర్షీ, సమస్తమైన కోరికలను పొందెను.

శ్లో॥ మాసి భాద్రపదేశ్విన్యాం నాగకన్యా సుమ ధ్యమా | హనుమత్పుజనా శ్రీఘ్రం నాగలోకేశతామగాత్ ||

తా॥ నాగకన్యక యను మహాపతివ్రత భాద్రపద మాసమున అశ్వినీనక్షత్రమున హనుమంతుని పూజించి శ్రీఘ్రముగా నాగలోక ఆధిపత్యమును పొందెను.

శ్లో॥ మృగశీర్షాఖ్యతారా యూమాశ్వినేమాసి మాసు
తిస్యే । సంపూజ్య ద్రాపదీ భక్త్యా ప్రసిద్ధిమత్తలామగాత్ ॥

తా॥ ద్రాపదీదేవి మృగశీర్షానక్షత్రముతో కూడు
కున్న ఆశ్వయుజమాసమందు భక్తిచేతను మాసుతిని పూజించి
గొప్పప్రసిద్ధిని పొందెను.

శ్లో॥ ద్వాదశ్యాం కార్తికే మాసే శుక్లపక్షేతు
కుంభజి । హనూమచ్ఛజనాదేవ చులుకేభిం చకాంపై ॥

తా॥ అగస్త్యమహర్షి కార్తికశుద్ధ ద్వాదశియందు
హనూమత్సేవవల్ల సముద్రమును పానముచేసెను.

శ్లో॥ మార్గశీర్షే త్రయోదశ్యాం సోమదత్తః కపీశ్వరిమ్ ।
హనూమచ్ఛజనేనైవ రాజ్యం పున రవాప్తవాన్ ॥

తా॥ సోమదత్తుడనే మహారాజు మార్గశిరశుద్ధత్రయో
దశియందు కపీశ్వరుని పూజించుటచేతనే తిరిగి రాజ్యమును
పొందినవాడాయెను.

శ్లో॥ ఉత్తరాయాం సుషేణాఖ్యో గంధర్వః పుష్య
నామకే । ఆంజనేయం సమభ్యర్చ్య గానవిద్యాత్తినైపుణమ్ ॥

తా॥ సుషేణుడనే గంధర్వుడు పుష్యమాసమునందు
ఉత్తరనక్షత్రమున ఆంజనేయుని పూజించి గానవిద్యయందు
మిక్కిలి శ్రేష్ఠుడాయెను.

శ్లో॥ మాఘే చార్ద్రాఖ్యనక్షత్రే హనుమంతం భజం
స్తతః । విభీషణసుతో నీల స్సర్వాభీష్టానవాప సః ॥

తా॥ విభీషణునికుమారుడైన నీలుడు మాఘమాస

మున అష్టానక్షత్రమునందు హనుమంతుని పూజించినవాడై
సమస్తకొరికలను పొందెను.

శ్లో॥ పునర్వస్వాఖ్యనక్షత్రే ఫాల్గునే మాసి చాంగదః ।
హనుమంతం భజన్ శీఘ్రం యువరాజత్వమాప్తవాన్॥

తా॥ అంగదుడు ఫాల్గునమాసమున పునర్వసునక్షత్ర
మున హనుమంతుని పూజించి యువరాజత్వమును పొందెను.

శ్లో॥ ఆదిత్యహస్తనక్షత్రే శౌర్యశాలీ ధనంజయః ।
హనుమంతం భజన్ కృష్ణం సారథిం కృతవాన్స్థరిమ్॥

తా॥ అర్జునుడు హస్తానక్షత్రముతో కూడిన ఆదివార
మున హనుమంతుని సేవించి హరియాపురై న కృష్ణుని సారథిగా
పొందినవాడాయెను.

శ్లో॥ మృగశీరాఖ్యనక్షత్రే భానువారే వృకోదరః ।
హనుమంతం భజన్ సద్యో జితవా నఖిలానరీన్॥

తా॥ భీముడు మృగశీరానక్షత్రముతో కూడిన భాను
వారమున హనుమంతుని పూజించి అప్పుడే సర్వశత్రువులను
జయించెను.

శ్లో॥ పూర్వాభాద్రాఖ్య నక్షత్రే పుష్కరి వాసరే
శ్వరమ్ భజన్ లోకే మహాఖ్యాతిం తపస్సిద్ధిమవాప్తవాన్॥

తా॥ పుష్కరుడినే మహాభక్తుడు పూర్వాభాద్రానక్ష
త్రమునందు వాసరేశ్వరుని పూజించి లోకమందు గొప్పకీర్తి
గల తపస్సిద్ధిని పొందెను.

శ్లో॥ సతతం మందవారేషు భరతః శుక్తియోత్తమః ।
హనుమంతం భజన్ స్థా నిరంకుశపరాక్రమః॥

తా॥ క్షుత్రియోత్తముకైన భరతుడు ప్రతిశనిపారము
నందును హనుమంతని సేవించి నిరంకుశమైన పరాక్రమము
కలవాడాయెను.

శ్లో॥ ప్రతివైధృతిమోగేషు సంపూజ్య పవనాత్మజమ్ ।
లేభే దృఢాం తపస్సిద్ధిం దుర్వాసా మునిపుంగవః ॥

తా॥ మునిపుంగవుకైన దూర్వాసమహర్షి ప్రతివైధృతి
నామయోగమునందును హనుమంతని పూజించి దృఢమైన
తపస్సిద్ధిని పొందెను.

శ్లో॥ అమాయుక్తేందువారే చ హనుమద్భజనాత్మిక ।
తారయా సంగతశ్శ్రీమాన్ సుగ్రీవో విగతవ్యథః ॥

తా॥ సుగ్రీవుడు సోమవారముతో కూడుకున్న అమా
వాస్యయందు హనుమత్సేవ వలన పోయినటువంటి దుఃఖము
కలవాడై తారతో కూడుకున్న వాడాయెను.

శ్లో॥ భామవారే హనుమంతం సీతా సంపూజ్య
యత్నతః । గతవ్యథా మనోవాంఛాసిద్ధిం శ్రీఘ్ర మవాప సా ॥

తా॥ సీతాదేవి ప్రతి మంగళవారమునందును హను
మంతని భక్తిశ్రద్ధలచే పూజించి పోయిన దుఃఖముకలదై
శ్రీఘ్రముగా ఇష్టసిద్ధిని పొందెను.

శ్లో॥ తస్మాద్మక్తేషు కాలేషు మైత్రేయ మునిసత్తమ ।
భజన్వ వాయుపుత్రం త్వం సర్వాభీష్టమవాప్స్యసి ॥

తా॥ ఓ మైత్రేయమహర్షీ, ఈ చెప్పబడిన కాలముల
యందు వాయుపుత్రుని సేవించుమా, నీవు సమస్తమైన కోరిక
లను పొందగలవు అని పరాశరమహర్షి మైత్రేయునకు చెప్పెను.

కట్టి దృష్టాంతములు శౌనకసంహితయందును సుదర్శన సంహిత
యందును తాళవలె గ్రంథములయందును అనేకములు గలవు
గాని ఇంకను వ్రాయుటకు గ్రంథవిస్తరభీతిచే ముగించ
బడినది.

మ రి ఒ క వి ష య ము :

ఈ హనుమన్మూర్తిని గురించిన సందేహములనేకములు
కలవు కాని అందు ముఖ్యమనుమాన మేమన : ఆంజనేయునకు
వివాహము కాలేదనియు కేవలబ్రహ్మచారియనియు పెద్దప్రతీతి
గలదు. బ్రహ్మచారియను శబ్దమునకు అనేక అర్థములు కలవు
గాన. ఈ సందేహమును పోగొట్టి వివాహితుడని నిర్ణయించు
టకు తగిన పృష్టాంతములను పరాశరసంహితాది గ్రంథముల
యందు గల శ్లోకములను వ్రాయుచున్నాను.

విశ్వకర్మకు ఛాయాదేవియను కుమార్తెకలదు. ఆకుమార్తె
యైన సూర్యునికిచ్చి వివాహముచేసినంత తనభర్తయగు సూ
ర్యునివద్ద నివసించుటకు ఆతీవ్రమైనవేడిమికినిలువజాలక ఛాయా
దేవి తనతల్లినిన్నీ తండ్రియగువిశ్వకర్మనున్నూ తనభర్తయగు
సూర్యుడేవుని వేడిమి తగ్గించుమని వేడినంత విశ్వకర్మ కుమార్తె
యందుగల ప్రేమచే సూర్యునివేడిమితగ్గించనిశ్చయించి సూర్య
బింబమును సానపట్టిన, ఆ సానపట్టినరజసునుండి అతిసౌందర్య
వతియగు చిన్నది బయలుదేరెను. ఆ సౌందర్యాతిశయమును
జూచి సువర్చలయను నామకరణము ఆ బాలికకు చేసిరి.
ఆ చిన్నది దినదినప్రవర్ధమానయగుచు సూర్యునిసమీపమున
పెరుగుచుండెను. అంత ఆంజనేయమూర్తి సూర్యునివద్ద విద్యా

భ్యాసమునకు వెళ్లి వేద వేదాంగములను అతి కాలదికాలములో చదివినంత సూర్యునకు సంకోషముకలిగి తన కుమార్తెయగు సువర్చలనిచ్చి వివాహముచేయుదు ననుతలంపు హనుమంతునకు తెలిపెను. ఆంజనేయమూర్తియు గురుభక్తిగలవాడగుటచే అంగీకరించి వివాహమాచెను.

స రా శ ర స ం హి త య ం దు :—

శ్లో॥ తస్య నిద్యాం చ బుద్ధిం చ బుశ్చైర్యపరాక్రమాన్ |
విచార్య తస్మై ప్రదత్వా తస్య కన్యాం సువర్చలామ్ || తా
ముద్వ్యాహ్య మహాజేజా హనుమాన్మానుతాత్మజః | భూయః కిల
కిలాంకుర్వన్ సున రాయాన్మహాకషిః ||

తా॥ శౌనకసంహిత మొదలైన గ్రంథముల యందు కూడా ఈ క్రిందిరీతిగా పూజా విధానమునందు ఆహ్వానము చేయునప్పుడు చెప్పబడియున్నది.

శ్లో॥ ఆగచ్ఛ హనుమదేవ త్వం సువర్చలయా సహ |
పూజాసమాప్తివర్యంతం భవ సన్నిహితో ముదా ||

తా॥ ఓ ఆంజనేయమూర్తీ నీవు సువర్చలతో కూడు కున్నవాడవై పూజాంతమువరకు నా సమీపమున నుండుమా.

మరియుకభ క్తుడు ఈ విధముగా హనుమన్నూర్తిని గూర్చి ప్రార్థన చేసినట్లు తాళపత్రగ్రంథమందుగలదు :—

శ్లో॥ జాయా చాపి సువర్చలా రవిసుతా దివ్యం చ
హేమాంబరం | మాణిక్యాంచితకుండలే శ్రవణయోః కంఠేచ
ముక్తావళిః | సుగ్రీవాంగదగంధమాదనముఖా స్సత్పార్షదా

స్పృంతిజే । కిందాస్వామి మనఃప్రియూణి హనుమాన్ సంపూర్ణ
కామో భవాన్॥

నానుగీతలయందు ఇదేవిధముగా కలదు :—

శ్లో॥ మాతా సువర్చలాదేవీ పితా మే వాయుసందనః।
గాంధవా హమమద్భక్తాః స్వదేశం భువనత్రయమ్॥ భక్త
కల్పతరుం సౌమ్యం లోకో త్తరగుణాకరమ్ । సువర్చలాపః
పందే మానుషిం వరదం సదా॥

మహాభక్తురాలగు నాగకన్యకయెదుట ఈ విధ
ముగా ప్రత్యక్షమాయెను. పరాశరసంహిత :—

శ్లో॥ తస్మిన్కాలే మహాబాహూ వరదో భీమవిక్రమః।
పరివారయుతో ధీరః సామాత్యో భక్తవత్సలః। సర్వాలంకార
సంయుక్త ముష్ట్ర మానుష్యా వేగవాన్ । త్రిమూర్త్యాత్మా
మహావీరో హనుమా న్ససువర్చలః॥ భక్తసంరక్షణాధియా
భగవాన్వాయుసందనః । పురతో నాగకన్యాయాః ప్రోవాచ
కపికుంజరః॥

తా॥ సర్వాలంకారములతో కూడుకున్న ఒంకెను
సువర్చలా సహితముగా అధిష్టించి భక్తరక్షణుడగు హనుమం
తుడు నాగకన్యకయొక్క ముందర ప్రత్యక్షమై పలికెను.

సువర్చలాద్వాదశాక్షరి యను మంత్రమునందు ఈ
ధ్యానము కలదు :—

శ్లో॥ ఏకేనాభయదం పరేణ వరదం భోజ్యం పరం
చాపరే । శాన్త్యేనాపి సువర్చలాకుచయుగం హస్తేన సంబి
భ్రతవే॥ కామశ్యామృత పూర్ణలోచనయుగం పీతాంబరాలం

కృతం । సౌమ్యం నాయునుతం చక్షుఃస్పృశయుతం ధ్యాయే
హనూమత్ప్రభున్॥ పరాశరసంహిత :-

శ్లో॥ కస్మిన్దేశే నివసతి కిమాచరతి సర్వదా । కీదృశాః
పాపా దా స్తస్య కింకుర్వంతి మహాత్మనః॥ ౩॥ మాహర్షో విహర్షో
నా కాలక్షేపం న కిం హరేః । శ్రోతృ మిచ్ఛా మ్యహం
బ్రహ్మన్ వక్తుమర్హసి సువ్రత ॥

తా॥ ఓ పరాశరమునీంద్రా, ఆంజనేయమూర్తికి ఏదేశ
మందు నివాసము? ఏమిచేయుచుండును? పాపాలు ఎటువంటి
వాగు? ఆ మహానుభావునకు ఏమిచేయుచుందురు? ఏమి ఆహార
ము భుజించును? విహరిమెచ్చట? ఏమి కాలక్షేపముచేయు
చుండును? ఇదంతయు వినుటయందు కోరిక కలవాడను. చెప్పు
టకు తమగు సమర్థులు అని మైత్రేయులు పరాశరుని అడిగెను.

పరాశరః:-శ్లో॥ సాధు పృష్టం త్వయావిద్వాన్ హనూమ
చ్ఛరితం శుభన్॥ శృణ్వస్వైకమనా భూయో వత్స్యామి ముని
పుంగవ ॥

తా॥ ఓ మైత్రేయా నీచేతను శుభమైన హనూమచ్ఛరి
త్రము అడుగబడినది. ఏకాగ్రతకలవాడవై వినమా, తిరిగి
చెప్పెదను.

శ్లో॥ సుమేరో రైష్యతేభాగే సర్వతో గంధమాదనః॥
సర్వపాదపసంక్కిర్ణోవిచిత్రో ధాతుమండితః॥నానాశకుంతవిన్తై
ర్నానాకుసుమరాశిభిః॥ నువర్ణకదళీపండ్తై ర్నిరంధ్రఫలరాశిభిః॥
మునీనాం పల్లశాలాశ్చ బహవస్తత్ర శోభనాః॥ గంధర్వమిథు
నానాంచ క్రీడాగుంజా స్సహస్రశః॥ ఏలా లవంగతక్కిలచండ

నాగరుశాఖనః కర్పూరరంభా జంబీరమాణిః ఖంఘరంగళాః॥
 నారికేళామ్రపనస జంబూఖర్జూరదాడిమాః॥ ద్రాక్షాబదరీ
 గారంగ చామంతీ చంపకాదయః॥ పున్నాగాశోకమాలత్యో
 వాసంతీ సవమాలికాః॥ తాళాస్తమాళా హింతాళా వకుళాః
 కేతకాదయః॥ తత్రత్య సర్వజంతూనాం జాతివైరం స విద్యతే॥
 తరవస్సర్వకాలేషు ఫలితాస్తత్ర పుష్పితాః॥ పుష్పాంబుకుల్యా
 స్సర్వత్ర కస్తూరీమృగిణస్తథా॥ బహుకుంకుమ కేసారా స్సంతి
 కర్పూరరాశయః॥ ఏవం విచిత్రశైలేంద్రే కపింద్రో గంధమా
 దనే॥ మనోహరైర్మహాకుంజై ర్మకరందనరోవనైః॥ సర్వదు
 నుఃసంపన్నే సర్వవ్రాణిసుఖావహే॥ గిరినిర్ఘరసాహస్యైః శీతతైః
 కమలాకరైః॥ సింహన్యాఘ్రవరాహైశ్చ శుభైర్గర్భవయై శ్శుభైః॥
 కృష్ణపాదై ర్మృగై రవైః శ్యాపదైశ్చ సమాకుతే॥ తత్ర
 దివ్యగుహామ్యావిశాలా యుక్తమాసుతా॥ దశయోజనవిస్తీర్ణ
 సువర్ణమణిరంజితా॥ తస్యాంహనూమప్రీత్యం నిర్మితా
 విశ్వ కర్మణా॥ మహేంద్రస్యాజ్ఞయా రత్నశాలా సౌవర్ణ
 శాలికాః॥ కాశ్చిద్దాగుడశాలాశ్చ కాశ్చిన్మృత్తికశాలికాః ఇంద్ర
 సీలామయాశ్శాలాః ప్రవాళఖచితాంతరాః॥ పద్మరాగమ చాః
 కాశ్చిత్ కుసుమిందైశ్చ భూషితాః॥ వైదూర్యమణికుడాశ్చ
 శుద్ధస్ఫటికవేదికాః॥ శాతకుంభమయస్తంభాః దాంతరాజిత
 తోరణాః॥ పుష్పరాగమయద్వారా మణికుట్టిమ భూనుయః॥
 ముక్తావితానసాహస్యై ర్గిరిధితాశ్చ సమంతతః॥ మహాహ్లాస్త
 రణోపేతా వైజయంత్యధిక ప్రభాః॥ సుధర్మాశ్రేణ్యసౌభాగ్యాః
 విచిత్రాః పుష్పకోపమాః॥ సుపరిచ్ఛలాయుతో నిత్యం తాసు
 క్షీడిత మాయతి॥

తా॥ మేఘవర్షతముయొక్క నైపుణి భాగమునందు గంధమాదన పర్వతము కలదు. ఆపర్వతరాజము సమస్తమైన పృథ్విముఖతోటిన్నీ చిత్రవిచిత్రములైన కైరికాది ధాతువులతోటిన్నీ బంగారు అరటిచెట్లతోటిన్నీ అనేకమైన పక్షులతోటిన్నీ అనేక పుష్పరాసులతోటిన్నీ మనులయొక్క పట్టాశాలలతోటిన్నీ గంధర్వకీడాగృహములతోటిన్నీ ఏలాలవంగాది తీగలతోటిన్నీ నారకేశి మామిడి నిమ్మ అరటి పనస నేరేడు ఖర్జూర దానిమ్మ ద్రాక్ష మొదలుగాగల ఫలవృక్షములతోటిన్నీ సర్వజంత్రజాతిపైరిము లేనటువంటిన్నీ సర్వములనులయందు ఫలించు వృక్షపుష్పసముదాయముతోటిన్నీ సంహారరథమృగాదులతోటి వ్యాప్తమైనటువంటి ఆ పర్వతమునందు పది గూమడల విస్తీర్ణముగలదియు సువర్ణమణులచేత రచించబడినదియు హనుమత్ప్రీతికొరకు విశ్వకర్మచేతనునిర్మించబడిన గారుత్మతాదిశాలులయందు సువర్చలాసమేత్తుడై ఆంజనేయ మూర్తి కీడించుచుండును. అని పరాశరసంహితలో కలదు. ఇట్టి దృష్టాంతములు అనేకములు గలవు.

ఆంజనేయుని వివాహమాసతిధ్యాదులున్నా పరాశర సహితయందుగల శ్లోకములు వ్రాయుచుంటిని :—

శ్లో॥ జ్యేష్ఠశుద్ధశతమ్యాంచ భగవాన్భాస్కరో నిజాం |
సుతాం సువర్చలాం నామ ప్రాదా త్ప్రీత్యా హనూమతే ||
అత్తస్తస్యాం తిక్తా భక్తోవివాహోత్సవ మాచరేత్ | మూర్తిం
సువర్చలాయాశ్చ తథైవ చ హనూమతః || కారయిత్వా సువ
ర్ణాద్యైః స్వగృహోక్తవిధానతఃస్మత్తగ్గీతైశ్చ వాద్యైశ్చకార

యేన్న యథావిధి సృత్యంత ద్వివిధం పోక్త మేకం ద్రష్టుం
మనోహరమ్॥ అంగభంగాత్మకం చాన్య తస్యైవప్రపణాశనమ్॥
వివాహే వాయుపుత్రస్య బ్రాహ్మణా నపి భోజయేత్ ॥
పూర్ణిమాయాం నాకబలిం వివాహానభృథం శరేత్ । ఏవం
యశకుతే తస్య గౌహే లక్ష్మీః స్వయం వసేత్ ॥ భుక్త్వాభోగా
న్యథాకామం హనుమల్లోక మాప్నుయాత్ ॥

తా॥ జ్యేష్ఠశుద్ధదశమియందు సూర్యుడు తనకుమార్తె
యగు సువర్చలాదేవిని హనుమంతుని కిచ్చి వివాహము
చేసెను. ఆతిథియందు భక్తులు సువర్చలయొక్క మూర్తి
నిన్నీ ఆంజనేయమూర్తిని సువర్ణము మొదలైనవాల్లచేతను
యథాశక్తిగా విగ్రహములను చేయించి స్వగృహ్యోక్త
విధానముగ సృత్యగీతాదులతోటి కల్యాణమును చేసి అనంత
రమునందు బ్రాహ్మణసమారాధనముచేసి పిమ్మట అవభృథి
మును గావించిన వారల ఇంటియందు లక్ష్మీదేవి అచంచలయై
నివసించును. ఈలోకమునందు ఇష్టసిద్ధులనుపొంది అంతముందు
హనుమత్సాయుజ్యమును పొందుదురు గాన భక్తులెల్లరు కల్యా
ణమును ఇచ్చట వివరించిన మాసతిథ్యాదులయందు చేసి
తరింతురుగాక. ప్రవరనున్నా వ్రాయుచుంటిని:—

ఆంజనేయప్రవర :

మూత్రాత అంగీరిసుడు
తాత మరీచుడు
తండ్రి వాయుదేవుడు
వరుడు ఆంజనేయులు
కొండిన్యసగోత్రం

సువర్చలప్రవర :

బ్రహ్మ మూత్రాత
కశ్యపుడు తాత
సూర్యుడు తండ్రి
కన్య సువర్చల
కాశ్యపసగోత్రం

ఆంజనేయనపావతారనిరూపణము.

శ్లో! అద్యః ప్రసన్నహనుమాన్ ద్వితీయో వీరమారుతిః।
తృతీయో వింశతిభుజః చతుర్థః పంచవక్త్రకః॥ పంచమో
ఽష్టాదశభుజః శరణ్య స్సర్వదేహినామ్ । నువర్చలాపతి వృషః
సప్తమస్తు చతుర్భుజః॥ అష్టమః కఫతి శ్రీమాన్ చ్వాత్రింశ
ద్భుజమండలిః। నవమో వానరాకార ఇత్యేవం నవరూపధృత్ ॥

శ్లో॥ యస్య శ్రవణమాత్రేణ జన్మర్జస్మృధలంలభేత్ । పురా
బ్రహ్మ మహాత్మాహః చతుర్ముఖ ఇతి స్మృతః॥ మారుతిం
వింశతిభుజ ముపాస్యాసీ త్వజాపతిః కపిలస్తు మహాతేజా
బ్రాహ్మణో వేదపరగః॥ చతుర్భుజహనుమామంతం ఉపాస్యాసీ
ద్విమోచితః। విజయస్తుమహాశూరః శ్రుత్తియో లోకపాలకః॥
ప్రసన్నహనుమద్ధ్యానా త్సంసారాబ్ధి మతీతరత్ । విభీషణసుతో
నీలః సతతం సాధుపూజితః॥ పంచవక్త్రహనుమామంతం ఉపా
స్యాసీ త్సమృద్ధిభాక్ । ఉపాస్య వానరాకారం గాలో నామ వనే
చరః॥ ప్రాప్తవాన్ పరమాం శుద్ధి మారోగ్యం శ్రీహను
మతః। ధ్వజదత్త సువిప్రేంద్రః సర్వశాస్త్రవిశారదః। నువర్చలా
హనుమామంత ముపాస్య ధనికోఽభవత్ ॥ మైంద స్సర్వవిదాం
శ్రేష్ఠః ధ్యాత్వా వై వీరమారుతిమ్ । త్రీంల్లోకాంశ్చసరి
స్మధ్యే బహుచిత్ర సువిస్మయమ్॥ సోమదత్తో మహారాజ ద్వా
త్రింశద్భుజమారుతిమ్ రాజ్యభ్రష్టో గతాశంకో సోఽభూ
ద్రాజ్యమవాపహ। ఉపాస్యాష్టాదశభుజం హనుమామంతం మహా
ప్రభుమ్॥ లేభే పరమయోగిత్వం దుర్వాసా లోకవిశ్రుతః। ఏవం
బ్రహ్మర్షయోవ్యన్యే తథా రాజర్షయః పరే॥ ఉపాస్య నవ

రూపాశీ లేభిరే న్వాన్మనోరథాన్ | ద్వయీ హనుమతోవృత్తిః
సమంతాద్భక్తరక్షణమ్ | శిష్టానాం పాలనం త్వాద్యం
ద్వితీయం దుష్టమగ్ధనమ్ | ఇతిపరాశరసంహితాయామ్ ||

తా|| హనుమదవతారములు అనేకములు కలవు. కాని
వానిలో ముఖ్యమైన అవతారములు తొమ్మిది కలవు. మొద
టిది ప్రసన్న హనుమదవతారము. విజయు డను క్షత్రి
యోత్తముడు ప్రసన్న హనుమదుపాసనవలన సంసారసాగర
మును తరించెను. రెండవది వీరాంజనేయూపతారము. మైందు
డను మహానుభావుడు వీరాంజనేయోపాసనవలన మూడులోక
ములను సాగరమధ్యమున తేల్చెను. మూడవది వింశతిభుజాం
జనే యూపతారము. బ్రహ్మదేవుడు వింశతిభుజాంజనేయోపా
సనవలన ప్రజాపతి యయ్యెను. నాల్గవది పంచముఖాంజనేయూప
తారము. విభీషణపుత్రుడగు నీలుడు పంచముఖాంజనేయో
పాసనవలన ఇష్టసిద్ధికలవాడాయెను. అయిదవది అష్టాదశభుజాం
జనేయూపతారము. దూర్వాసుడు అష్టాదశభుజాంజనేయో
పాసనవలన పరమయోగియయ్యెను. ఆరవది సువర్చలాహనుమ
దవతారము. ధ్వజదత్తుడనుద్రుద్రబ్రాహ్మణుడు సువర్చలాహను
మదుపాసనవలన ధనవంతుడాయెను. ఏడవది చతుర్భుజాంజనే
యూపతారము. కపిలుడను బ్రాహ్మణుడు చతుర్భుజ హనుమ
దుపాసనవలన ముక్తిని పొందెను. ఎనిమిదవది ద్వాత్రింశ
ద్భుజాంజనేయూపతారము. సోమదత్తుడను మహారాజు రాజ్య
భ్రష్టుడై ద్వాత్రింశద్భుజాంజనేయోపాసనవలన మరల రాజ్య
మును పొందెను. తొమ్మిదవది వానరాకారాంజనేయూపతా
రము. గాలు డను కిరాత్తుడు వానరాకారాంజనేయోపాసన

వలన కుష్టవ్యాధినుండి విముక్తుడాయెను. ఇట్లు అనేకులు బ్రహ్మర్షులును అనేకులు రాజర్షులును తదితరులును హనుమ దుపాసనవలన తమతమమనోరథములను పొంది కృతార్థులయిరి. శిష్టులనురక్షించుటయు దుష్టులను శిక్షించుటయు అను రెండు కార్యములకొరకు హనుమదవతారములు యేర్పడినవని పరాశరసంహితాయందు మైత్రేయునికి పరాశరుడు తెలిపెను.

శుభం శుభం శుభమ్.

సప్తమపటలపాఠం భి.

మైత్రేయః॥ ఆంజనేయస్వరూపం తస్యోత్పత్తి ర్మంత్రో
వైభవః! కథితాని త్వయా బ్రహ్మన్ శ్రుతానీహ మయా
ప్రభో॥ ౧॥ సువర్చలా సమేత శ్రీ హనుమద్ద్వాదశాక్షరః!
కీదృశః తత్పురశ్చర్యా తస్యోత్పత్తిశ్చ కీదృశీ॥ ౨॥ పురాకేవా
పురశ్చర్యాం కృత్వా సిద్ధి మవాప్నువన్! శ్రోతు మిచ్ఛామి
తత్సర్వం వర్ణ్యతాం భగవన్మనీ॥ ౩॥ పరాశరః- శ్లో॥ సప్తకోటి
మహామంత్రాః ప్రోక్తా గౌర్యహి శంభునా! శైవాశ్చ వైష్ణవా
స్సారాః గణపత్యాశ్శివాత్మికాః ॥ ౪॥ కామారా భైరవా
శ్చాన్యే కేచి న్మంత్రా హనుమతః! కేచి ద్భుక్తిం ప్రస
చ్యంతి కేచిన్ముక్తిం దిశంతి చ ॥ ౫॥ దేవతానాం యథా విష్ణు
ర్నక్షత్రాణాం యథాశశీ గ్రహాణాంతు సహస్రంశు ర్నదీనాం
జాహ్నవీ యథా ॥ ౬॥ తథా సువర్చలాయుక్తహనుమ
ద్ద్వాదశాక్షరః! మంత్రః శ్రేష్ఠతర శ్శీఘ్రం భుక్తిం ముక్తిం
ప్రయచ్ఛతి ॥ ౭॥ స కాలదేశనియమో నాఽరిమిత్రాదికోధనమ్!

ప్రసన్నోపాసక గురో ర్ముఖా ల్లభ్యా మనుంత్విమమ్॥౮॥ గురుం
సంతోషయే ద్ధీమాన్ శుశ్రూషాస్వర్ణభూషణైః వస్త్రైః
శ్మశ్మైః ధూపదీపై రభీష్టైః మృష్టభోజనైః ॥ ౯॥ గురో
స్సంతోషణేనై వ హనుమాన్ భక్తవత్సలః సంతోష్య సకలా
నిష్ఠాన్ దదాతీహ న సంశయః॥ ౧౦॥ అత్యాశ మతిలుబ్ధం చ
దాంభికం జ్ఞానవర్జితమ్॥అసంతుప్త మశాంతంచ న పాపం గురు
మాశ్రయేత్ ॥ ౧౧॥ నా స్తికాయ కృతఘ్నాయ పంచకా యాతి
లోభినే అనాచారాయ పాపాయ నై తన్మంత్రం ప్రదాప
యేత్ ॥౧౨॥ జగత్పాణ తనూజత్వా జగతః ప్రాణ ఏవ సః ।
తదధీనం జగత్సర్వ మితి మే నిశ్చితా మతిః॥ ౧౩॥ ఆదా
ప్రణవముచ్చార్య శ్రీబీజంతదనంతరమ్। తతఃశ్రీవర్ణముచ్చార్య
సువర్చలా పదం తథా॥౧౪॥ హనుమత్పద ముచ్చార్య నమ
శ్శబ్దం తతః పరమ్। ద్వాదశాక్షరమంత్రోఽయం పురశ్చర్యా
విధిం శృణు॥ ౧౫॥ అహమేవ ఋషి స్తత్ర గాయత్రీ చ్చంద
ఏవ వా। సువర్చలాసమేత శ్రీహనుమాన్ దేవతా తథా॥౧౬॥
మాయతాత్మజబ్జించ అంజనాసుతశ క్తి చ। కీలకం వాయు
పుత్రస్తు మమ శ్రీపదముచ్చరేత్ ॥ ౧౭॥ సువర్చలేశహనుమ
త్ప్రసాదే వినియోజనమ్। అంగన్యాసం కరన్యాసం కుర్యా
ద్వైమూలమంత్రతః ॥౧౮॥అంజనాసుతాయేతి తథాతతో వై
రుద్రమూర్తయే। వాయుసుతాయేతి తథా అగ్నిగర్భాయతతః
పరమ్॥౧౯॥ శ్రీరామముఖ్యదూతశ్చ బ్రహ్మస్త్రిదినివారణః।
భూర్భువస్సువరో మితి దిగ్బంధన పదం వదేత్ ॥౨౦॥
ధ్యానమ్.సువర్చలాధిష్ఠితవామభాగంవీరాసనస్థం కపిబృందసేవి

తన్| స్వపాద మూలం శరణం గతానా మభీష్టదం శ్రీహను
 మంత్రమీశే॥ ౨౦॥ గంధాంతరే-శ్లో॥ భ క్తకల్పతరుం సౌమ్యం
 లోకో త్తరగుణాకరన్| సువర్చలాపతిం వందే మారుతిం వరదం
 సదా॥ ౨౧॥ పద్మాసనం సమాస్థాయ పూర్వాభిముఖతో సరః|
 ప్రాతఃకాల ఉపక్రమ్య అపరాహ్ణే జపే న్మనుమ్॥ ౨౩॥ ఆంజ
 నేయః పూజితశ్చే త్పూజితా స్సర్వదేవతాః| హనుమ
 న్మహిమాఽశక్యో బ్రహ్మణాపి న వర్ణి తుమ్॥ ౨౪॥ సింధుసంగమ
 మధ్యేతు నదీతీరే విశేషతః హనుమత్సన్నిధౌ వాపి గృహ
 మధ్యే విశేషతః॥ ౨౫॥ అశ్వత్థ తకుమూలేతు పర్వతాగ్రే
 తథై వచ| అయుతం తు పురశ్చర్యా మితాహణో జితేంద్రియః
 ౨౬॥ జపమధ్యే వ్యధశ్శాయీ హవిష్యం భక్షయే త్తతః|
 ప్రథమేహిని యథాహార ఆసమాప్తి తథై వహి॥ ౨౭॥ దశాంశం
 తర్పయే ద్ధీమాన్ తద్దశాంశం హువేత్తథా| పాయసాపూప
 నద్యన్వై రాబ్రహ్మణా నోభజయే త్తతః॥ ౨౮॥ గోక్షీరశర్కరా
 జ్యైశ్చ తర్పణంతు సమాచరేత్| మధ్యాజ్యశర్కరాభిశ్చ
 అపూపైశ్చ హువే త్తతః॥ ౨౯॥ ఖర్జూర కదళీభిశ్చ నారికేళ
 ఫలై స్తథా| మల్లికాజాతి పుష్పైశ్చ చంపకైః కేతకై స్తథా॥
 ౩౦॥ హువే దప్టోత్తరశతం కుబేర సదృశో భవేత్| సురరాజ
 సమం లోకే ఐశ్వర్యం శాశ్వతం ధ్రువన్॥ ౩౧॥ హనుమా
 త్కృపయా నిత్యం సర్వలోకో వశో భవేత్| ఏతస్యైవ జపే
 నేంద్రో వృత్రాసుర మనాశయత్॥ ౩౨॥ ఇమం జప్త్వా భీమ
 సేనో జరాసంధ మసూదయత్| స్వాస్త్వావికార సిద్ధ్యర్థ మేత
 ద్భ్రూహ్మ జపాపహ॥ ౩౩॥ ఏనం విభీషణం లగ్నా తార్క్ష

వ్యమృతమాహరత్ | గర్గాచార్యాదిమం లగ్ధ్వా సీతా సా జన
కాత్మజా || ౩౪ || జఘాన లీలయా పూర్వం శతాననమహాసురమ్ |
ఏతన్మంత్రపురశ్చర్యా కృతా పూర్వం మహాత్మభిః || ౩౫ ||
మైత్రేయః || శతాననవధం సీతా కథం కృతవతీ పురా | రామే
చ లక్ష్మణేచైవ శత్రుః ఘ్నే భరతే స్థితే | హనూమత్కపి సుగ్రీవే
తత్సర్వం వర్ణితాం మునే | శ్రోతృమిచ్ఛామ్యహం బ్రహ్మన్
పరం కాతూహలంహి మే || ౩౬ || పరాశరః సప్తమపటలమ్.

యం తో ధౌ ర ః.

అథ పూజావిధానార్థం యంత్రలక్షణ ముచ్యతే | సర్వ
యంత్ర శ్రేష్ఠతమం భుక్తిముక్తిఫలప్రదమ్ || ౨౦ || ప్రథమం
వర్తులం లేఖ్య మష్టకోణం చ విన్యసేత్ || తద్బహి ర్వృత్త
మాలిఖ్య షోడశాబ్జం చ లేఖయేత్ || ౨౧ || తద్బహి ర్వృత్త
మాలిఖ్య లేఖయే ద్భూపురద్వయం | తతః పరం చతుర్వారం
సుందరం తద్విలేఖయేత్ || ౨౨ || పరమోత్కృష్ట మోంకారం
యంత్రమధ్యే విలేఖయేత్ | అష్టాక్షరీమహామంత్ర మష్ట
కోణేషు లేఖయేత్ || ౨౩ || ఏకాక్షరీమహామంత్రం దేవస్యాపి
హనూమతః | షోడశాబ్జే చతుర్వేదశ్రేష్ఠే వంశే విలేఖయేత్ || ౨౪ ||
షోడశాబ్జే మహారమ్యే పత్రేషు ద్వాదశస్వపి | సువర్చలా
హనుమతోర్లేఖయేద్ద్వాదశాక్షరీమ్ || భూపురాణాం షోడశాబ్జే
దశానాం మధ్యభాగతః | అష్టాక్షరీమంత్రరాజం చతురాశాసు
లేఖయేత్ || చతుర్వింశత్యక్షరం చ భూపురేషు విలేఖయేత్ |
యథామాతా సుతం రక్షేద్ద్యథా యుద్ధేషు కంచుకం | తథా
రక్షేన్మహాయంత్రం తద్ గేహే యస్య చాస్తిచేత్ || తామ్రే

వా రజతే వాథ సువర్ణే వా విశేషతః। యంత్రం లిఖితాన్
ప్రాసాద్య ప్రతిష్ఠా మాచరే త్తతః। సూర్యేందుగ్రహణే కాలే
పుణ్యక్షేత్రే నదీతటే॥అష్టోత్తరశతం సూర్యసంఖ్యాక్షరమనుం
జపేత్॥ మధ్యాజ్యశర్కరాక్షీరై రభిషేకం సమాచరేత్॥
షోడశైరుపచారైశ్చ పూజయేద్యంత్ర ముత్తమమ్॥ సర్వ
కామప్రపం న్యాణాం మందవారేవిశేషతః॥ప్రత్యహంపూజయే
ద్యంత్రం తత్ర లక్ష్మీరచంచలా॥ యంత్రపూజా యస్య
గౌహే తత్ర చోరాగ్నినాశనమ్॥ రక్షోభూతపిశాచేభ్యో భయం
నాస్తి నసంశయః॥ రాజద్వారే రణద్వారే యంత్రధారీ
న సేవతి॥ అరణ్యే వ్యాఘ్రసంహార్యే నహితస్య భయం
క్వచిత్॥

ఇతి పరాశరసంహితాయాం పంచముఖహనుమన్యంత్ర వివరిణే
పరాశరమైత్రేయ సంవాదే హనుమజ్జన్మకథా సువర్చలాహనుమద్వాదశా
క్షరీ మంత్రప్రభావ శతాననవద హనుమద్యంత్రోద్ధార కథనం నామ
సప్తమ పటలం సమాప్తమ్.

అష్టమ పటల పార్వరంభః.

ధ్వజదత్తచరితమ్॥ మైత్రేయః॥ పరాశర మహాప్రాజ్ఞ
హనుమన్యంత్రవై భవన్॥భూయోఽపి శ్రోతృమిచ్ఛామిక్యవయా
వద మే ప్రభో॥ కేన చాదౌ పూరా జప్తం హనుమన్యంత్ర
ముత్తమమ్॥ కేనోపదిష్టం గురుణా కస్మై శిష్యాయ ధీమతే॥౧॥
కస్య సిద్ధిప్రదం శీఘ్రం జప్తం విశ్వాసపూర్వకమ్॥ విలంబితం
ఫలం కస్య తత్సర్వం ప్రతిపాద్యతామ్॥ పరాశరః॥ ఇతిహాసం

మహాపుణ్యం శ్రోతృణాంసర్వకామదమ్ । సర్వపాపహరం
 స్యాణాం నారీణాంవావిశేషతః । ససత్కుమారవదనాఽచ్చు
 త్వేమంబ్రహ్మసంసదియథాశుతం ప్రవక్ష్యామి శృణుష్వ ముని
 సత్తమ ॥౧॥ పురా కృతయుగే భూషా పుష్కరాఖ్యో మహా
 మునిః సర్వశాస్త్రార్థతత్వజ్ఞః సర్వాగమ విశారదః ॥౨॥ శాంతో
 దాంతస్సదాచారః శ్రద్ధావాననసూయకః । సర్వవేదార్థసారజ్ఞః
 సదామంత్రార్థతత్పరః ॥౩॥ ఏవం సర్వగుణోపేతః హనూమా
 న్భక్తిమాన్మునిః । కదాచిదాత్మనో జప్తం హనూమన్మంత్రముత్త
 మమ్ ॥౪॥ ॥నై మిశారణ్యమాకిర్ణం సర్వైర్మునిగణైస్సదా । సిద్ధా
 శ్రమమితిజ్ఞాత్వా సిద్ధ యోగీ సమావిశత్ ॥౫॥ తత్ర గత్వామహా
 యోగీ పుష్కరః పుష్కరేక్షణః ॥ జజాప పరమం జప్యం
 హనూమన్మంత్ర ముత్తమమ్ ॥ ౧౦ ॥ సిద్ధత్వాన్మంత్రరాజస్య
 ఫలవ్యగ్రో న చాభవత్ । నాపేక్షాం కురుతే తస్మిన్సదామంత్ర
 రతో భవేత్ ॥ ౧౧ ॥ అథాస్మిన్నంతరే బ్రహ్మన్ ధ్వజ
 దత్తాహ్వానో ద్విజః । వేదవేదాంగపారజ్ఞః దరిద్రో బహు
 పుత్రవాన్ ॥ ౧౨ ॥ ఉపాదానరతో నిత్యం ప్రతిగృహ్లాతి సద్గ్ర
 హాత్ । నాలం క్షుధార్తయే తస్య శిశూనాం ధాన్యమార్జితమ్ ॥
 ౧౩ ॥ శాకాహారేణతద్భార్యా జీవనంకురుతే స్వకం । శీలానామ
 సుశీలా చ మహాసాధ్వీ కుటుంబినీ ॥ ౧౪ ॥ కదాచిదపి నో వేత్తి
 హ్యన్నం వా సిద్ధమాత్రకమ్ । పాతివ్రత్యాద్వివేకాచ్చ సా నో
 పాలభతే పతిమ్ ॥ ౧౫ ॥ నిజకర్మఫలం నూనం భోక్తవ్య మితి
 జానతీ ॥ పతిం శుశ్రూషమాణా సా న చకంపే క్షుధాసతీ ॥ ౧౬ ॥
 శోకమాత్రేణ నా సాధ్వీ బహుకాలం నినాయ హా న వివేద

పతిస్తస్యాః శాకాహారం కదాచన ॥౧౭॥
 అన్నం భుక్త్వాపసిచ్చం తు భాక్ష్యశీత్యేవమన్యతే సాపిన
 ప్రేయసీ ప్రాహ నాన్నం మే లస్తీతి భామిసీ ॥౧౮॥ ధ్వజ
 దత్తో మహాప్రాజ్ఞ ఉవాదాసరతోపి సన్ । అధ్యాపయ
 న్నహూన్విసాన్ తస్థా సబ్రహ్మచారిణః ॥౧౯॥ అథాసి
 నోర్భహిర్వేద్యాం పరీక్షాం కర్తుముద్యతః । సామగాన్
 కతిచి ద్విప్రాన్ యాజుషా న్బహ్వృచానపి ॥౨౦॥ అన్యానాథ
 ర్వణాం శైచివ గాంధర్వానపి గాయడాన్ ॥ హనుమద్వేదశిరసి
 నిష్ఠాతా సపి వై ద్విజాన్ ॥ ౨౧॥ మండూకాన్నీకినీనాంశ్చ
 తాన్ పరీక్షితవాన్ద్విజః । ఆహూతవా నిజం పుత్రం
 ధ్వజదత్తః పరీక్షితుమ్ ॥ ౨౨॥ ఆహూతోపి న నిష్కాంతః
 త్సుధార్తో మాతృసన్నిధేః । త్సుధితాపి మహాసాధ్వీ శాకా
 హారం స్వకం దదా ॥ ౨౩॥ పుత్రాయ త్సుధితాయాశు పరీక్షా
 దీయతామితి ॥ పుత్రే చిరాయమాణే తు ధ్వజదత్త
 ముపాగమత్ ॥ ౨౪॥ దదర్శ భక్షమాణం తం శాకం తన్మాతృ
 సన్నిధౌ । అథాబ్రవీత్సపుత్రాం తాం ప్రేయసీం మిత
 భాషిణీమ్ ॥ ౨౫॥ త్వయా కిం భక్షతే సాధ్వీ యతో నాయాతి
 పుత్రకః । స్వవృత్తదర్శనాత్సాధ్వీ లజ్జితా చ మహు
 ర్ముహుః ॥ ౨౬॥ ఉచ్యమానాపి భర్తా సా నోక్తిరం ప్రతి
 పద్యతే । విలంబాసహమానస్సన్ శాకంవాస్పర్శపాత్రతః ॥ ౨౭॥
 అన్నాభావాదిదం భుక్తమితి నిర్విణ్ణమానసః ॥ సినిందాత్మాన
 ముద్బుధః ధిగ్జీవనమిదం మమ ॥ ౨౮॥ శ్రుతం ధిశ్మైఃఖిలం
 శాస్త్రం ధిగాచార మతీరయన్ ॥ యత సాన్ధ్యే మహాప్రాజ్ఞ
 శాకాహారేణ జీవతి ॥ ౨౯॥ అథోవాచ క్రియాం విప్రః

దయయావిష్టచేతనః। దుఃఖగర్భదయా వాచా క్రయసీదైన్య
 దర్శనాత్ ॥ 30॥ యత్ర కుతాప్యటన్ భార్యే త్వస్మఖాం
 భోజదర్శనాత్ । విస్మృత్వాధ్వపరిశ్రాంతిం సద్యో నిస్వృతి
 మాఘ్నయాత్ ॥ 31॥ స్త్రీణాం పుత్రః ప్రియోభక్తుః లోకే
 సర్వత్ర దృశ్యతే । మయితే తు పరా ప్రీతిః పుత్రేభ్యోఽప్యతి
 రిచ్యతే ॥ 32॥ ప్రసన్నవదనా నిత్యం స్మితాపూర్వాభిభాషిణీ ।
 స్వప్నేషి ప్రతికూలత్వం న జానాతి హితైషిణీ ॥ 33॥ జలం
 శాకం చ మూలం వా త్వయా సంపూర్ణచిత్తయా । దత్త
 మశ్నోమ్యహం నిత్యమమృతం దేవతా యథా ॥ 34॥ యావనం
 మధ్యమం లోకే ప్రసూత్యంతమితీర్యతే । బహుపుత్రాపిమ్యా
 త్వం యథా షోడశవాన్షి కే ॥ 35॥ వాసంతీమాలికావత్త్వం
 యదా శయ్యా మధిష్ఠితా । తదాహం తృణవన్మన్యే గంధర్వీం
 వా సురాంగనామ్ ॥ 36॥ ఆనుకూల్యాచ్చ నారీణాం ప్రాతి
 కూల్యం వరంస్మృతం । వియోగే ప్రతికూలాయాః పతిస్సంతోష
 మృచ్ఛతి ॥ 37॥ మత్పూర్వపుణ్యవిభవాత్తవ దుష్కృతకార
 కాత్ । మన్యే పాణిగృహీతాం మేభవంతీమమరాంగనామ్ ॥ 38॥
 అనుంధత్యా అహల్యాయా ద్రౌపద్యా అపి సువ్రతే । తారాయా
 అపి సీతాయాస్సత్యత్యాస్తత్త్వే చ ॥ 39॥ అన్యాసామపి
 నారీణాం పాతివ్రత్యమనుత్తమమ్ । ఇతిహాస పురాణాద్వైః
 శ్రూయతే నైవ దృశ్యతే ॥ 40॥ భవత్యాం తు విశేషేణ
 కాలేన మహతా ప్రియే । పాతివ్రత్యపరాస్థరాన్ దృష్టవాన్స్మి
 సాంప్రతమ్ ॥ 41॥ కల్యాణగుణపూర్ణత్వాత్ పశ్యతోఽహర్నిశం
 మమ । చతుష్కృతేయమన్వధా చిరాయ చరితం ప్రతి ॥ 42॥

సహస్రమృద్యే క్షీణే తవ సౌందర్యమితి తుమ్ | వర్ణితం తవ
 సౌఖ్యం సహస్రరసనా అపి | ౪౩ | సహస్రం భుంజశాకాశ్చ
 తవాంగముపగూహితుమ్ | అతిసౌందర్యసారేషిగర్వలేశోనచా
 స్తితే || ౪౪ | సచావమన్యసే కాంశ్చిత్సురూపామపి భామినీమ్ |
 తవ సౌందర్యసంపత్త్యా పాతివ్రత్యగుణేన చ || ౪౫ || దారిద్ర్య
 మపి దుష్కర్తన్ మనుషున్యే కథంచన | ఈదృశీం భవతీం
 భార్యాం మామేవ ధ్యాయతీం సదా || ౪౬ || విహాయ క్వ
 గమిష్యామి ప్రియే దారిద్ర్యకారణాత్ | మదీయం గృహ
 మావిశ్య కిం ను భుక్తం త్వయా ప్రియే || ౪౭ || ధర్మాన్యకామ
 మోక్షాణాం త్వంమూలమితినిశ్చయః | అన్నపానై ర్యథాకామం
 వస్త్రైరాభరణై రపి || ౪౮ || న ప్రీణయతి యో భార్యాం న
 పుమాన్ పురుషాధమః | పితౄ రక్షతి కామారే భర్తా రక్షతి
 యశావనే || ౪౯ || సత్రా రక్షంతి వార్ధక్యే న స్త్రీ స్వాతంత్ర్య
 మర్హతి | అనుకూలా ప్రియా సాధ్వీ యస్యా స్తినిజమందిరే || ౫౦ ||
 తదేవ భవనం నోచే ద్యథారణ్యం తథా గృహమ్ | పతివ్రతా
 సుఖీలా చ సురూపా సాధుభాషిణీ || ౫౧ || కులజా భవతి సాధ్వీ
 కథం త్వాం త్యక్తుముత్సహే | సాధ్వీ భార్యా చ యస్యా స్తిస
 మాన్యో బంధుభిర్జ సనై || ౫౨ || స ఏవ పురుషః శ్లాఘ్యస్స
 యోగ్యస్సర్వకర్మసు | వృద్ధా చ మాతాపితరా సాధ్వీ
 జాయా సుతశ్శిశుః || ౫౩ || అప్యకార్యశతం కృత్వా భర్తవ్యా
 మనురబ్రవీత్ | పక్షిభేదీ పృథక్పాకే నిత్యం బ్రాహ్మణ
 దూషకః || ౫౪ || విప్రద్రవ్యాపహర్తా చ బ్రహ్మహంతా
 తథైవ చ | ఏతే చతుర్థశ ప్రోక్తాః మహాపాతకసంజ్ఞకాః || ౫౫ ||

తస్మా దుపేక్షమానస్య సాధ్వీం త్వాం హితభాషిణీమ్ ప్రాయ
 శ్చిత్తోపదేశం మే వత్తుమర్హసి సాంప్రతమ్॥౧౬॥ ఇతి నిందిత
 మాత్మానం ఖన్యంతం చ పునః పునః । భర్తారం ప్రాహ సా
 సాధ్వీ కిమర్థం భేద ఈవృతః॥౧౭॥ ఉచితం కిం మహాప్రాజ్ఞ ధీరో
 దాత్తస్య తే ప్రియా । సర్వశాస్త్రాన్ధత త్వజ్ఞ కిమర్థం కథ్యతే
 ప్రభో॥౧౮॥ నిజకర్మాణి సర్వాణి భోక్తవ్యాని న సంశయః ।
 ఈవృతా న్యే వ కర్మాణి కృతాన్యస్మాభిరంజనా । కణ
 మాత్రం జలం వాపి అన్నం వా సిద్ధమాత్రకమ్ । సత్త్వాజ్ఞే
 నార్పితం యస్మా త్తస్మాద్దారిద్ర్యమాగతమ్॥ ౧౯॥ కో వా
 విచారయేదథే అవశ్యంభావినీదృశే । తస్మాద్వివేకిన స్తత
 విచారో నైవ సాంప్రతమ్॥ ౨౦॥ ఇత్యుక్త్వా వచనం సాధ్వీ
 పాదయోర్నిపసాతహ॥ నిపతంతీం నిజాం భార్యామాలింగ్యచ
 పునఃపునః॥ ౨౧॥ ఆదృత్య సాంత్యవచసా దేశకాలోచితేన సః
 ఆదాయ దేవతాం స్వాంచ ఉపాదాన పరో యయో॥ ౨౨॥
 తదేవ చింతయానస్య గచ్ఛతో దిశము త్తరామ్॥చింతాసమభవ
 త్తస్య ధ్వజదత్తస్య ధీమతః॥౨౩॥ తనుసా వా మహాగ్రేణ
 వేతనేనాథవా పునః । యజనాధ్యాపనాభ్యాం వా ఆనయిష్యే
 ధనం బహు॥ ౨౪॥ ఇతి ముదితమనా ఉపాయయోగాన్నిజ
 సుఖలేశ పరాజ్ఞుఖాభిమానః । జ్వలితహుతభుజం ప్రభాత
 కాలే మునివనమండల మభ్యుగాద్విజేంద్రః॥౨౫॥

ఇతి శ్రీపరాశరసంహితాయాం ధ్వజదత్తచరిత్ర కథనం

నామ అష్టమఃపటలం సమాప్తమ్.

శ్రీ ప రా శ ర స ం హి తా యాం న మ పటలప్రారంభః

మైత్రేయః॥శ్లో॥ కిమకాష్ఠీ ద్వనం గత్వా ధ్వజదత్తః
పరాశరతద్వనంచా కిమాఖ్యాతంతన్నే బూహిమహామునే॥౧॥
శ్రీపరాశరః-తద్వనం నై మిశారణ్యంయత్రాస్తేపుష్కరోమునిః
యత్రాసతే మునివాతా అపరే కశ్యపాదయః ॥౨॥ జపంతో
భవ్యమంత్రాంశ్చ ధ్యాయంత శ్చేష్టదేవతాః । ప్రాయశో
హానుమద్భక్తా స్తన్మంత్రజపతత్పరాః॥ ౩ ॥ నిత్యహోమపరాః
కేచితౌ కామ్యహోమ పరాః పరే । అన్యే కర్మపరిత్యక్తాః
కేవలధ్యానతత్పరాః॥౪॥ ఇత్యేవం వివిధైర్వ్యాప్తం బహుభి
స్మనిపుంగవైః । ధ్వజదత్తో వనం వీక్ష్య విస్మయం పరమం
యయా ॥ ౫ ॥ దంతధావనపర్ణాని సమిత్పుష్పఫలాని చ ॥
గృహీత్వా నిజపాణిభ్యాం ప్రవిష్టో వనగహ్వరమ్ ॥ ౬ ॥
యత్రాస్తే పుష్కరో యోగీ హనుమద్ధ్యానతత్పరాః । సూర్య
చిందుసమన్యోతి ర్హనుమన్మంత్రవైభవాత్॥౭॥ తం దేశగమ
ద్దీప్తం శనౌభ్యో మహాత్మనః । తూష్టిం తస్థా తదభ్యాసే
విస్మృత స్వార్థసంభ్రమః॥ ౮ ॥ యదృచ్ఛయా మునీంద్రోపి
మాధ్యాహ్నిక ముపాసితః॥నివృత్తయోగం తత్రైవనివృత్త
స్యాంతికే ద్విజమ్॥ ౯ ॥ ధ్వజదత్తో మహాప్రాజ్ఞో వీక్ష
మాణే మహాత్మని ఉపహారం నివేద్యాదౌ పాష్టాంగం ప్రణ
తో౭భవత్ ॥ ౧౦ ॥ అథాబ్రవీన్మహాభాగో ధ్వజదత్తద్విజ
ర్షభః । కిమర్థమాగతో బ్రహ్మన్ కేన వాపకృతో భవాన్
॥౧౧॥ నిర్విణ్ణవదనో భూత్వా చింతాకాంత ఇవ స్థితః । ఏత
త్సర్వం యథాపుష్టం విచార్య బ్రూహి తస్మిన్ ॥ ౧౨ ॥

శ్రుత్వా తద్వచనం విప్రః సుష్మ-రస్యమహాత్మనః | శ్రుత్వ త్తరం
 యథాన్యాయం వక్తుం సముపచక్రమే || ౧౩ || కుండినం నామ
 నగర మాసీ త్తైలోక్యవిశ్రుతం | యత్రాధ్యా వర్ణజానిత్యం
 కుబేరాధికసంపదః || ౧౪ || బ్రాహ్మణాశ్చాఽపి విద్వాంససుసరరాజ
 గురూపమాః | నిత్యాన్నదాననిరతా నిత్యహోమపరాయణాః ||
 స్త్రియః పతివ్రతా స్సర్వా శ్శూద్రా బ్రాహ్మణసేవకాః |
 శ్చ త్త్రియా ధర్మయోద్ధారో న క్వచి ద్వర్ణసంకరః || ౧౬ ||
 నాభూతవిద్వా న్యః కోఽపి నావాదకుశలస్తథా | నౌషడంగ
 విదత్రాసేన్న యజ్వాతత్ర పట్టణే || ౧౭ || ఏవం సర్వసమృద్ధేస్మిన్
 ధ్వజశర్మా బహుశ్రుతః | బహ్వచో గార్గ్య గోత్రశ్చ
 జితాంతర్బాహ్యశాత్రవః || ౧౮ || తస్యాహం జ్యేష్ఠపుత్రశ్చ
 కసి గూన్మమ భద్రకః | తస్యానుజో భద్రబాహుస్సర్వవేద
 పరాయణః || ౧౯ || అనుజౌ తౌ మహాపుర్యా ముపాదానపరా
 యశౌ | కేహం మమాపి పుత్రాశ్చ నాలం శ్శ్రుత్వాంతయే
 మునే || ౨౦ || పుత్రాశ్చ బహవస్సంతి సాధ్వీ భార్యా ప్రియం
 వదా | ఉపాదానార్జితం ధాన్యం నాలం గ్రాసాయ నో మునే |
 ౨౧ || శాకాహారేణ సా సాధ్వీ జీవనం కురుణే భృశమ్ | ఉప
 నాసపరా ప్రాయః శాకాభావే పతివ్రతా || ౨౨ || తద్దేన్య
 దర్శనాద్దేవః కదాచిచ్ఛ తనూనపాద్ | ఆశ్వాస్య తాంప్రియాం
 వా క్ష్యే ర్వంచయిత్వాహమాగతః || ౨౩ || తస్మాద్దురిభిక్ష
 హంతారం సర్వసాభాగ్యదాయకం | సర్వదుఃఖహరం చాపి
 హ్యుపాయం వక్తుమర్హసి || ౨౪ || బహునాఽత్ర కిముక్తేన
 మమైతద్వచనం శృణు | దారిద్ర్యసాగరే మగ్నా నస్మాను

ధారయిష్యసి॥ ౧౫॥ ఇత్యుక్త్వా ధ్వజదత్తస్తు సాచయోన్నిప
 పాత హ । తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా దమూద్ధామనసో మునేః॥
 ౨౬॥ న్యపతత్రప్రణతస్యాంగే నేత్రాభ్యా మశ్రుబింపవః ।
 హనూమంతం హృది ధ్యాత్వా ధైర్యమాస్థా సుపుష్కరః॥ ౨౭॥
 (ధ్వజదత్తం సముత్థాప్యమా భైషేతి చాబ్రవీత్ । అస్త్యుర్థపరీ
 హారస్సమర్థో హనుమాన్ ప్రభుః॥ ౨౮॥) ఆసత్తే హనుమచ్ఛ్రుం
 త్రా చైన్యం కిం ను ద్విజోత్తిమః॥ ౨౯॥ చైవతాని కతి
 సంతి న భూషా నైవ తాని మనసో మతానిమే । వీక్షితం జహ
 దరిద్రక్షణే దైవతం హనుమదాఖ్యమేవ యత్ ॥ ౩౦ ॥
 మంత్రజాలమపి నాన్యగోచరం రోచతే కమపి మంత్రకంవిహ ।
 కారణం కి మతిరిక్తమత్ర నో వాయునందన మహాపరి
 గ్రహాత్ ॥ ౩౧॥ బ్రహ్మవిష్ణుశివమైథిలీశివాః కార్యశిద్ధిశిథిగోద్య
 మా ముహూః । అంజనాసుతమనుప్రభావతో భుంజతే సుఖ
 మహర్నిశం ద్విజ॥ ౩౨॥ తత్ర తత్ర భవతే మనూత్తమం
 కార్యసిద్ధివిషయే దృఢవ్రతం । దానపాత్ర భవతే దిశామ్యహం
 పుణ్యతీర్థసలిలే విగాహ్యతామ్ ॥ ౩౩॥ ఇత్థమాహ వచనం
 మనోరమం బ్రాహ్మణం భృశదర్శదశేఖరం । నిత్యకర్మ
 సిధయో మునీశ్వరాః పుణ్యతీర్థమవిశ స్తనహామునా ॥ యత్ర
 సిద్ధిమగమన్మునీశ్వరాః స్నానపానహతకిల్బిషాః క్షణాత్ ।
 తత్ర పుణ్యసలిలే ద్విజస్స్వయం స్నానపూర్వకవిధిం చకార
 యత్ ॥ ౩౪॥ స్నాత్వా తు పుష్కరశీఘ్రం పుణ్యతీర్థోదకే
 శుభే । కృతమాధ్యాహ్నాకాయధ ధ్వజదత్తాయధీమతే ॥ ౩౫॥
 సువర్చలాసమేతశ్రీహనూమన్మంత్రముత్తమం । ద్వాదశాక్షరి

విద్యేత ప్రసిద్ధం జగతాంత్రయే । హనూమద్ధ్యానమాస్థాయ
 ధ్యాత్వాగురుపదాంబుజం । విన్యస్య మస్తకే హస్తం విప్రా
 యోపాదిదేశ హ ॥32॥ ధ్వజదత్తో మహామంత్రముపదిష్టం
 మహర్షిణా । అత్యాదరేణ జగ్రాహ నిక్షేపం నిర్ధనో యథా
 ॥33॥ తతో నియమ మాస్థాయ జజాప హనుమన్మనం ।
 గురూపదిష్టవిధినా తత్ర పుణ్యజలాంతరే ॥34॥ ఉపదిశ్య
 మహామంత్రం పుష్కరోపి మహామునిః । ధ్వజదత్తాయ
 విప్రాయ జగమాశ్రమమాత్మః ॥35॥ స్వావేక్షణోత్సుకలస
 న్ముఖ కృష్ణనాగా మాశాసితాత్మహిత లోభఖగేంద్ర
 నాథా । మాపాదితాతిథిబిల ప్రకరాంగణామధ్యాస్త పుష్క-
 రముని ర్నిజవర్ణశాలామ్ ॥36॥

ఇతి శ్రీపరాశరసంహితాయాం ధ్వజదత్త చరిత్రకథనం
 నామ సవమపటలం సమాప్తమ్.

శ్రీ పరాశరసంహితాయాం దశమపటల ప్రారంభః.

మైత్రేయః ॥ ధ్వజదత్తో జపన్మంత్రం కదా సిద్ధిమ
 విందత । పురశ్చర్యాః కతి కృతా బూహి పారాశర ప్రభాః ।
 ౧॥ పరాశరః- శాస్త్రోక్తవిధినా విప్రో జపన్మంత్రం మహా
 ర్నిశం । సిద్ధిం నావాప మంత్రస్య తథాపి జపతి సః ॥౨॥
 గ్రీష్మే తప్తశిలాయాం చ వర్షాసు సికతాతలే హేమంతే
 శిశిరౌ చ రాత్రౌ శీతజలాంతరే ॥3॥ జపన్నపి మహామంత్ర
 సిద్ధిం నైవాప స ద్విజః । నిరాహరో జితస్వాపస్సర్వదా విజి
 తేంద్రియః ॥౪॥ మనస్తత్రైవ సంయోజ్య బాహ్యం నైవ

ఏవేద సః । గురుదేవపదం చైవ వినా విందతి తద్ద్విజః ॥౧౬॥
 తస్మాత్పంచపురశ్చర్యావిధా వపి న సిద్ధతి । దైవ మేవ
 మ హా మా న్యం త తో మాన్యో మహామనుః ॥౧౭॥ ఇతి
 నిశ్చితవాన్ విప్రో నత్తైవం గురువైభవం । చిరాయాపి
 మహామంత్ర సిద్ధ్యభావా ద్ద్విజో త్తమః ॥౧౮॥ నిర్వేదం పరమం
 చాగాత్ గురువిశ్వాసవర్జనాత్ । సిద్ధ్యభావే నిదానం
 యద్గురువిశ్వాసవర్జ సమ్ ॥౧౯॥ ఏవం స జ్ఞాతవాన్ విప్రస్తదేవ
 జ్ఞాతవాన్ గురుః । సప్తకోటిషు మంత్రేషు విద్యమానేషు
 పుష్కరః ॥౨౦॥ దిప్తవాన్ జడమంత్రం మే యత స్తస్మంత్ర
 పంచకః । మహంతో మునయ స్సంతి తా నవేక్ష్యాయ
 మర్థితః ॥౨౧॥ మాం జహతి స దౌర్భాగ్యం వనే వా పట్టణేపి
 వా । ఇత్యేవం ఖద్యమానస్సన్ జపా దుపరతోభవత్ ॥౨౨॥
 అథాస్మి స్నంతరే వ్యాధో గాలో నామ మహాధనుః । మహా
 వ్యాధిపరీతాంగో దుఃఖితో వ్యాధిషీడయా ॥౨౩॥ మృగయా
 వశ మాపన్నో నై మిశారణ్య మావిశత్ । ధ్వజదత్తం దద
 రాదౌ దరిద్రధ్వజ ముత్తమమ్ ॥౨౪॥ తత్సమీపం సమా
 గత్య వ్యాధో వచనమబ్రవీత్ । బ్రహ్మన్ మే వ్యాధిషీడా స్తి
 కేనోయేన శ్యామతి ॥౨౫॥ తముపాయం వద స్వామిన్
 త్వత్సేవాం కరవాణ్యహమ్ । ఇత్యుక్త స్తేన విప్రోఽపి వ్యాధం
 చేద మువాచ హ ॥౨౬॥ అహం దారిద్ర్యదుఃఖాభౌ మగ్న
 స్త్వాం కథముద్ధరే । కశ్చి త్పుష్కరనామా స్తి హ్యేరా దతైవ
 లక్ష్యతే ॥౨౭॥ తముద్దిశ్య న గంతవ్యం యతో పంచక
 శేఖరః । దరిద్రతావినాశాయ బహుధా ప్రార్థితో మయా ॥

మంత్రాభాసం మమాదిశ్య వంచయిత్వా గతో యతః ।
 మంత్రాభాసం జపన్భూయః సిద్ధిం నైవాప్నుయీమ్య
 హమ్ ॥౧౮॥ దుశ్చరం హి తప స్తప్తం తత్తథాపి న సిద్ధ్యతి ।
 పురశ్చర్యా చ బహుధా కృతా సిద్ధి ర్నదృశ్యతే ॥౧౯॥ తస్మా
 త్ప్రభకర్మాణి భోక్తవ్యాని న సంశయః । దైవం నాత్మ
 మనుర్నాస్తి గురుర్నాస్తితి మే మతిః ॥౨౦॥ అథవా విద్యజే
 మంత్రో గురుర్వా దైవతం తథా । కింతు పుష్కరమాసాద్య
 మా గృహ్ణీష్వ మనుం త్వమమ్ ॥౨౧॥ తదన్యం ముని
 మాసాద్య యథాయచి తథా కురు । ఇత్యుక్తం విప్రవశ్యేణ
 వ్యాధః శ్రుత్వా ప్రియంవచః ॥౨౨॥ ధ్వజదత్తనిషిద్ధోఽపి
 దివృక్షుః పుష్కరం మునిం । నివృత్తికామో రోగస్య తమేవ
 శరణం యయా ॥౨౩॥ అబ్రవీత్పుష్కరం వ్యాధ సాన్తాంగా
 నతిపూర్వకం జాత్యాహం మృగయుర్బహ్మన్ గాలోనామ్నా
 మహామునే ॥౨౪॥ వ్యాధినా దుర్నివారేణ వీడ్యమానో దివా
 నిశమ్ అన్నం నరోచతే మహ్యం న వా భార్యాతిసుందరీ ॥౨౫॥
 న వా వస్త్రాణి ముఖ్యాని సుగంధకుసుమాన్యపి । చందనం
 చంద్రబింబాభం శయ్యా వా హంసతూలికా ॥౨౬॥ రసాశ్చ
 షడ్విధా నాపి న రోచంతే మహామునే । నోత్సహే కావ్యవ
 స్త్రాని వ్యాధిగ్రస్తో నిరంతరమ్ ॥౨౭॥ ఆఖేటనాపదేశేన పర్యటన్
 గహనాంతరే । పూర్వజన్మార్జితాత్మజ్ఞాదద్యాత్మం త్వాం
 మహామునే ॥౨౮॥ అథునాహం కృతార్థోఽస్మి మన్యే వ్యాధిం
 వివాశితం । సమ్యక్పరీక్షేత్తం శీలం వ్యాధస్య మునిసత్తమః ।
 సన్మహూర్తాపదేశేన కాలక్షేపం చకార సః తథాపి మృగయు

గ్ధాలః పరిచర్యాముపాశరత్ ||30|| ఫలాని పరిపక్వాణి
 మధురాస్వాదనానిచ || మునయే దత్తవాన్ గాలాః గృహీత్వా
 వనగహ్వరాత్ | సమిత్ఫల వపుష్పాణి బర్హిశ్చాపి సకందకం |
 సమాహృత్యార్పయామాస పుష్కరాయ మహాత్మనే ||31||
 తథాపి పుష్కరోయోగీశించిన్నాదత్త గాలకాత్ | మానమేవ
 సమాస్థాయ పరీక్షన్ వ్యాధవర్తనమ్ || 33|| మనసైవ ముమో
 దాంతః తస్య విశ్వాసదర్శనాత్ | ఏవం బహువిధః కాలస్త
 స్యాభూత్ప్రచర్యమా | 34|| ఉత్తరోత్తరముత్సానం విశ్వాసం
 న జహా తు సః | తమేవం పరిచర్యంతం వ్యాధం వ్యాధినిపీ
 డితమ్ || 35|| కృపయా వీక్షయామాస కనాచి త్పుష్కరో
 మునిః | కృపయా వీక్షణాదేవ గాలస్సంహృష్టమానసః ||36||
 నిర్వృత్తంతు తథా మేనే రోగం రోగార్తిపీడితః | అబ్రవీ
 త్పుష్కరోవాక్యం వ్యాధం గురువరాయణమ్ ||37|| వ్యాధస్య
 మంత్రదానార్థం సందేహేన మహామునిః | హ నూ మ స్తం
 నిజాభీష్టం దధ్యా దైవతశేఖరమ్ | 38|| ధ్యాతశ్చ హనుమాం
 స్తేన భక్త్యాభ్యాసముపాగమత్ | సువర్ణ కుండలజ్యోతి
 ర్ద్దిప్తగంధస్థలద్వయః || 39 || హేమోపవీతసంవీతో దివ్య
 పీతాంబరావృతః | రత్నకంకణ సన్నాదీ ధ్వజనన్మంజీర మంజులః ||
 40|| నవరత్నాంశు సంవీత మహార్హమకుటోజ్జ్వలః |
 పశ్చాన్లుంబిశిఖో పేతకృత్స్వర్ణ వర్ణకః | సువర్చలాం దధానశ్చ
 వామభాగే నిజప్రియాం | హనుమాత్పాదపద్మాంతర్వ్యస్తనే
 ౬త్రమధువ్రతామ్ || 41 || ధ్యాయంతీంహృదిభర్తారంపార్వతీమివ
 శంకరమ్ | కంబుకంఠీం మహాభాగాం పీనోన్నతకుచద్వయామ్

॥౪౩॥ కింకిణీజాలసన్నాది నేఖిలా దామశోభితాం | పదాంగుష్ఠ
 నఖజ్యోతిర్జితో ద్యచ్ఛంద్రమంశలాన్ ॥౪౪॥ ఆదర్శ సదృశప్రఖ్య
 గండభాగస్ఫురన్ముఖాం | స్వర్ణ తాటంక సంరోచిక్ష్మికారసదృశ
 ప్రభాన్ ॥౪౫॥ నవచంపక సూనాభ నాసాం చంద్రనిభాననాం |
 కర్ణాంతాయతనేత్రాం తాం కామచాపాయిత్రభువన్ ॥౪౬॥
 మయూరబర్హధమ్మిల్లాం కలహంస గతా మపి | పక్వబింగాధ
 రోష్ఠీంతాంస్ఫురద్దశన దాడిమాన్ ॥౪౭॥ ముక్తాతిలకసంరాజ
 త్ఫలపట్టాంసుమధ్యమాం | శిరీషపుష్పమృదులభాహుయుగ్మ
 మనోరమామ్ ॥ ౪౮॥ అంగుళీయకముద్రాంత స్ఫురదంగుళి
 పాణినా | వీజయంతీం స్వభర్తారం చామరేణ శనై శృనైః
 ॥౪౯॥ రంభాసాందర్యసర్వస్వ హరిరంభోచుసంభ్రమాం | సిక
 తామయ సాందర్య జఘనాం ఘనవిభ్రమాన్ ॥౫౦॥ ఆవర్త
 నిమ్న వివరస్ఫురన్నాభిగుహా మపి రక్తపంకేయహ్రస్వ పద
 ద్వయ మనోరమామ్ ॥౫౧॥ ఇంద్రసిలావలీప్రఖ్య రోమరాజి
 విరాజితాం | ముక్తాహారస్ఫురద్గ్రీవాం సర్వాభరణభూషితాన్
 ॥౫౨॥ మందస్మితాం సువర్ణాభాం సూర్యపుత్రీం సువర్చలాం |
 కాశేయ పరిధానం చ దధానాం చ కుశేశయన్ ॥౫౩॥ ఏవం
 సర్వగుణోపేతాం ప్రేయసీం మారుతాత్మజః | వామభాగేవహ
 న్భార్యాం క్షణాత్ప్రదురభూన్మునే ॥౫౪॥ కరభకలభవాహః
 స్వర్ణరంభావనాంత ప్రసలదచలశృంగో వ్యక్తచంచత్కరా
 గ్రాత్ ॥ అధికుతల మగా త్తత్ప్రమృరాధిష్ఠితం యద్రవిసుత
 కరగ్రాహీ లంబహారో హనూమాన్ ॥౫౫॥

ఇతిశీవరాశరసంహితాయాం వ్యాదచరిత్రకథనంనామ

దశమపటలం సమాప్తమ్

(శ్రీ) ప రా శర స ం హి తా యా మే కా ద శ ప ట ల
ప్రారంభః.

మైత్రేయః — హనూను న్ముని సంవాదం శ్రోతు
మిచ్ఛా మహామునే । తం మమాచక్ష్య పాపఘ్నం పరాశర
సూతాపస ॥ ౧ ॥ పరాశరః — తమాగతం హనూమంతం
స్వస్మప్తివిషయం ద్విజః । దృష్ట్వాతు సహసోత్థాయసాష్టాంగం
ప్రణామోఽభవత్ ॥ ౨ ॥ పునరుత్థాయ సంకృష్ట సుష్టవాభీష్ట
దైవతం । హనూమంత మువాచాథ పుష్కరోదీనవత్సలిః ॥ ౩ ॥
గాఘోఽయం మృగయు ర్నిచః కథం మంత్రస్య శేప్రభో ।
యోగ్యోఽయమితి సందేశో బాధతే మా మహర్షిశమ్ ॥ ౪ ॥
అయంఽచిరరాత్రాయ మాముపాస్తే కృతాంజలిః । కపీంద్ర
స్తమువాచాథ మా కురుష్వాత్ర సంశయమ్ ॥ ౫ ॥ మన్మంత్ర
జాలవిషయే మద్యక్తే మయ్యపి ద్విజ । ఉపదేశగురౌ చాపి
భక్తిరేవాత్ర కారణమ్ ॥ ౬ ॥ శూద్రోవా విప్రకీర్ణోవా వైశ్యోవా
క్షత్రియోపి వా । విప్రోవా యశ్చ కశ్చాపి యోషిద్వా
పురుషోఽపి వా ॥ ౭ ॥ మన్మంత్రవిషయే సర్వే ప్రాతాజ్యేవ న
సంశయః । వంచకాయ కృతఘ్నాయ దాంభికాయాతిలోభినే ॥ ౮ ॥
గురువిశ్వాసహీనాయ న దేయం మంత్రముత్తమం । తస్మా
దస్త్యస్త్యవిశ్వాసః ఫిరా భక్తిరభూద్ద్విజ ॥ ౯ ॥ దేయమేవాస్య
మంత్రం మే ద్వాదశాక్షర ముత్తమమ్ । ఇత్యుక్త్వా హను
మాన్ భక్తం తత్రైవాంతరధీయత ॥ ౧౦ ॥ తతస్సాననచక్రాంగ
హంసహజితశోభితమ్ । జలకుక్కుటకోయప్తిదాత్యూహకలకూజ
తమ్ ॥ ౧౧ ॥ వికచత్కమల్కవ్రాత భ్రమమాణ మధువ్రతమ్ ।

మల్లి కాజాతిలకుచనురభిక్రాంతకాననమ్ || ౧౨ || మానూమ
 త్వాదనిర్మాల్యశోభితోభయపార్శ్వకం | పురంధ్రీకుచహరిద్ర
 రంజితోరువిరాజితమ్ || ౧౩ || జపతా మునిబృందేన సేవ్య
 మాన మహర్నిశం | సర్వపాపహరం నృణా మవిదూరేభయా
 పహమ్ || ౧౪ || పుణ్యతీర్థ మితి భ్యాతం త్రిషు లోకేషు విశ్రుతం |
 దర్శయామాస గాలాయ పుష్కరో హస్తసంజ్ఞయా || ౧౫ ||
 పుణ్యతీర్థం ప్రదర్శ్యాశు ప్రాహ గాలం మునీశ్వరః | స్నాత్వా
 తత్ర మహాపుణ్యే శీఘ్ర మాగమ్యతా మితి || ౧౬ || గాల
 స్తమబ్రవీద్విప్రో భవత్పాదాంబు ధీయతాం | తదేవపుష్కరం
 గంగా తదేవ కుశికాత్మజా || ౧౭ || కావేరీ యమునా చైవ
 కృష్ణవేణీ సరస్వతీ | తదేవ మానసం తీర్థం తదేవ సరయా
 నదీ | ౧౮ || తదేవ చంద్రభాగాపి ఫల్గునీసింధుసంగమః | రేవా
 నదీ మహాపుణ్యా గురుపాదోదకం ప్రభో || ౧౯ || యస్యాస్తి
 నాత్రవిశ్వాసో గురుపాదోదకే శుభే | న పునంత్యథ దుర్నీతిం
 తీర్థానామయతా న్యపి || ౨౦ || హంత్యాశతసహస్రాణి హ్యగ
 మ్యాగమనాని చ | స్వర్ణస్తేయూదిపాపాని సురాపానకృతా
 న్యపి || ౨౧ || గురుపాదోదకస్పర్శవిశ్వాసాద్గతిర్భవిషః | సద్యో
 నివృత్తిమగమ ద్వాదేర్వాధో దురాత్మనః || ౨౨ || తతో
 విముచ్యేదేహస్య గాలస్య విమలాత్మనః || ౨౩ || గురుపాదోదక
 స్పర్శా ద్విసశ్యంతీతి మే శ్రుతం | తస్మా దిదం శరీరం మే
 భవత్పాదాంబుధారకమ్ || ౨౪ || ఆపాదమస్తకం శీఘ్రం సిన్ధ్య
 తాం కుశానిధే | యద్వైభవాదహం సద్యః కార్యసిద్ధి
 మవాప్నుయామ్ || ౨౫ || ఇత్యుక్తః పుష్కర స్థేనవ్యాధేన దృఢ

బుద్ధినా! స్వగురుం చ హనూమంతం ధ్యాత్వా యోగపదాం
 వరః॥ ౨౪॥ ప్రోక్షయామాస తస్యాంశే నిజపాదోదకం ముఖేః ।
 గురుపాదోదకస్పృశ్యవిశ్వాసాద్ధతకిల్బిషః ॥౨౫॥ సద్యోనివృత్తి
 మగమద్యాభేర్వాహోదురాత్మనఃతతోవిమలదేహస్యగాలస్య
 విమలాత్మనః ॥౨౬॥ సువచ్ఛలాసమేత శ్రీహనూమద్వాచ
 శాక్షరం!మంత్రరాజమితిభ్యాతం దిష్టవాన్ కరుణాధిః॥ గాలో
 జపస్మహామంత్రం సన్నిధావేపద్గురోః! అష్టతరశతావృత్త్యా
 సద్యస్సిద్ధి మవాపసః! గురువిశ్వాసమాహాత్మ్యా ద్గురుపాదాంబు
 సేవనాత్ । మనోనైర్మల్యవత్త్వాచ్చసద్యస్సిద్ధి మవాప సః॥
 ౨౭॥ అతీంద్రమూర్ఖజాలాని భూతభవ్యభవంతి చ! దిష్ట
 మాత్రే మహామంత్రే బుద్ధవాన్ మృగయు స్తథా ॥౩౦॥ ఏవం
 సర్వాస్థవిజ్ఞానా త్రోగహం సుప్తవానపి! బుద్ధోఽహమధునా
 చేతి జిజాప్స వ్యాధవల్లభః॥౩౧॥ నిధయోఽపి సమృద్ధిశ్చ విష
 యాస్తస్య చక్షుషః! గురువిశ్వాసమాహాత్మ్యాదభవన్నాస్య
 వల్లభః ॥౩౨॥ ఘోరతప్తమభూత్తస్య సంచారస్సగ్యవిప్రసే ।
 సిద్ధచారణగంధర్వా ఇంద్రాణ్యా అపి దేవతాః॥౩౩॥ వ్యాధస్య
 గురువిశ్వాసా ద్విస్మయం పరమం యయుః! పపాత పుష్పవృ
 ష్టిశ్చ సస్మృత్ శ్చాప్సరోగణాః॥౩౪॥ దేవదుందుభయో నేదు
 ర్వపుర్వాతా యథాసుఖం । తతః పరమసంతృప్టో గాలోగురు
 మథాబ్రవీత్ ॥౩౫॥ కృతార్థోఽస్మిమహాభ గ తవపాదాంబుసేవ
 నాత్ । మహామంత్రప్రదానాచ్చ సిద్ధోఽస్మి జగతాంత్రయే॥
 ౩౬॥ సంప్రార్థయే పరం బ్రహ్మన్ భవంత మధునా గురో ।
 తవ పాదాబ్జయుగళే భక్తిర్భూయూన్నిరంతరమ్॥౩౭॥ ఇదమేవ

మమాభీష్టమితోన్యన్నాస్తి మేమునే! ఆదిశ్యతాం మమాజ్ఞా
 ప్యం మాభూత్కాలవిపర్యయః॥ 3౮॥ వ్యాధస్య వచనం
 శ్రుత్వా పుష్కరః పుష్కరేక్షణః । తథేతి ప్రతిజగ్రాహ
 ముఖ్యశిష్యో భవానితి॥ ౩౯॥ మంత్రసిద్ధ ఇతి జ్ఞాత్వా న త్యా
 జ్యోఽసి కదాచన! ప్రత్యవాయో భవేన్నూనం దారిద్ర్యం చ
 భవేన్నహత్ ॥౪౦॥ యథాశక్తి జపః కార్యః హనూమ
 త్రీతయే సదాభోక్తవ్యా హి మహాభోగా యథేష్టం బంధుభి
 స్సహ॥ ౪౧॥ భుక్త్వాభోగాన్ తతో గాల హనూమత్పద
 మాపుషి । ఇత్యుక్త్వా క్షేమయీమాస వ్యాధం తద్వేశ్మ
 పుష్కరః॥౪౨॥ క్షేపితో గురుణా గాలో విస్మజన్ బాష్ప
 ముత్తమం ప్రదక్షిణనమస్కారైః పూజయామాస తం గురున్॥
 ౪౩॥ అథ గురుపదపద్మలగ్న చేతాః శ్రితనిజకార్యభరో గురు
 ప్రసాదాత్ । నిజగృహముపచక్రమే నిగంతం నిజగురుసంప్ర
 తిపన్న సౌమ్యభావః॥౪౪॥

ఇతి శ్రీపరాశరవంహితాయాం సువర్చలాహనూపద్వైదకాక్షర
 మాహాత్మ్యకథనం నామ ఏకాదశపటలం సమాప్తమ్.

(శ్రీ) ప రా శ ర వం హి తా యాం ద్వా ద శ ప ట ల
 ప్రా రం భః.

మైత్రేయః ॥ కార్యసిద్ధిముపగమ్య వ్యాధో మస్త్రథ
 సంవరః! తతః కీం కృతవాన్ గాలః మధ్యేమార్గం పరాశర॥౧॥

(శ్రీ) పరాశరః ॥ మైత్రేయ శ్రుణు వత్సోమి గాలవృత్తం
 యథాక్రమం । యద్వృత్తదర్శనాబ్ధాయో దేవా అపి

ముదం యయుః॥१॥ గచ్ఛన్మాగ్నేశనైర్గాః ధ్వజదత్తమనై
క్షత్ర । పృష్ఠమాత్రే ద్విజే తస్మిన్స్తక్వా తత్పదవీం హతాత్॥
3। భీతో మాగ్నాంతరం ప్రాప్తో గురునిందా యతోభవత్ ॥
గచ్ఛంతమద్భుతాకారం సూర్యబింబమివ స్థితమ్ ॥ ౪॥దృష్ట్వా
తే సహసోత్థాయా విప్రస్తిర్యక్సమాగతః । జపేన మహతా
ధావన్మహానిశ్వాస ముత్సృజన్॥౫॥ మహతా రంహసా సోపి
క్షణాద్ధాలేన సంగతః । తం తథావిధ మాసాద్య విప్రో వచన
మబ్రవీత్ ॥౬॥ మాముషేక్ష్య క్వ గంతాసి సుహృత్పాణ
సమో మమ । త్వదాగమనమేవాత్ర ప్రతీత్యాహమవస్థితః॥౭॥
ఋజుభావం పరిత్యజ్య కథం గంతాసి వక్రతామ్ । ఇదం
రూపం కుతో లబ్ధం కందర్పస్యాపి మోహనమ్ ౧౮॥ కుత్సితం
పూర్వరూపం తే నివృత్తం కేన హేతునా । ఏతత్సర్వంమమా
ఖ్యాహి పృచ్ఛతో దీనవత్పు॥౧౯॥ ఏవం సంప్రార్థితో గాలో
యథావృత్తమవేదయత్ । పుష్యస్తు మహాయోగీ గురుర్గా
రవగోచరః॥౨౦॥ నిజపాదోదకేనైవ దుర్దశాం మే జహార సః ।
తదనుగ్రహవహాయం శ్రేయోహేతుః పరో మమ॥౨౧॥ తతో
రూపమిదం ప్రాప్తం రమణీయం మయా ద్విజ । ఇదానీమహ
మాగచ్ఛన్మృగయాభ్యాసపాటవాత్ ॥౨౨॥ చమరీం ద్రష్టు
కామస్సన్వక్రమాగ్గ ముపాగతః । ఇత్యుక్త్వా వ్యాధవర్యోపి
నిజవేశ్మ క్షణా దగాత్ ॥ ౨౩॥ ఆగత్య స్వగృహం గాలో
భుంజన్భోగాన్యథేష్పితాన్ । పుత్ర మిత్ర కళత్రా ద్యై
శ్చహుకాలం విహృత్య సః ॥ ౨౪ ॥ హనుమన్మంత్రమాహా
త్రాత్య దగమ త్పరమాం గతిం । ధ్వజదత్తోపి విపేం

ద్రస్సిన్యభావాచ్చిరాదపి || ౧౫ || వ్యాధావిలంబ సిద్ధేశ్వ
నిర్వేదం పునః గతః || మహావేగేన సంభ్రాంతః పుష్కరం
పునరాయయా || ౧౬ || ప్రణమ్య శిరసా విప్రో వచనం పునః
బ్రవీత్ | బ్రహ్మన్నహం ద్విజశ్రేష్ఠో వేదవేదాంగపారగః || ౧౭ ||
సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞస్సదాచారో జితేంద్రియః | ఏవంవిధం
జపస్మంత్రం న సిద్ధిం కథమాప్నుయామ్ || ౧౮ || పురశ్చర్యాశ్చ
బహుధా కృతా అపి మహామునే | మహాతా నియమేనాహ
మజపం మంత్రము త్తమమ్ || ౧౯ || నిరాహారో జితస్వాపసాన్ని
త్యాచ్యుశ్చరిజ్జలేవర్షాసు సికతాస్వేద హేమంతే జలమధ్యమే
|| ౨౦ || గ్రీష్మే తప్తశిలాయాం చ జపన్నపి మహామునుం సిద్ధిం
కదాపి నైవాపం విలంబః కేన హేతునా || ౨౧ || వ్యాధస్తు నీచ
జన్మాపి దురాచారో ద్విపాత్పశుః | కూరకర్మా దురాహర
స్సదా విషయలంపటః || ౨౨ || సురాపానరతశ్చాపి హ్యగ
మ్యాగమనోత్సుకః | దురాచారశ్చ యే చాన్యే తేషు స్వ
త్ర తత్పరః || ౨౩ || కథం మంత్రస్య యోగోయంకథం జానాతి
తద్విధిం | భవతా వా కథం దత్తం వ్యాధాయ కూరకర్మణే
|| ౨౪ || కథమర్హతి గాలోయం శ్వా యథా హవిరాధ్వరమ్ |
ఆగంతం వా కథం యోగ్యశ్శునీ వాఽధ్వర మండపమ్ || ౨౫ ||
అథవా జహో మంత్రం కిం న సిద్ధ్యతి మే మునే | ఇత్యుక్తవ
స్తం ధ్వజదత్తమగ్రతః కిమేతదాశ్చర్యమిహేతి చింతయన్ |
నివారయామాస స గాలదూణాచ్చ నైశ్శశ్శనై సాంత్య
వచోభిరాత్మవాన్ || ౨౬ || క్షిప్రం దిదృశుశ్శిథిలాన్యకృత్యో
మహామునో సిద్ధి విలంబహేతుం | ప్రత్యగ్దృశా దైవతసార్వ

భామం విభావయామాస నిజాంతరంగే॥౨౭॥ తతో యోగం
 సమాస్థాయ దృష్టవాన్ నిఖిలం జగత్ । వర్తమానం యదే
 వాన్య భూతం భావి చ యత్ప్రపాదః ॥౨౮॥ వివిచ్య సకలం
 పశ్యద్విజవృత్తాన్తసంగ్రహం । నిశ్చితాయ మహాయోగీ
 హేతుంచాప్యవిలంబనే॥౨౯॥నిశ్చిత్యైవం మునిస్సమ్యగ్భజ
 గత్తమభావనీత్ । అవిశ్వాసో మహానస్తి ద్విజ తే గురు
 గోచరః ॥౩౦॥ తస్మాద్విలంబతే మంత్రం విధివజ్రపతోపి వా ।
 మంత్రే తీర్థే ద్విజే దై వేదై వజ్ఞే భేషజే గురౌ ॥౩౧॥ యాదృశీ
 భావనా యత్ర సిద్ధిర్భవతి తాదృశీ । మంత్రే దై వే చ విశ్వాస
 స్తవాస్తి ద్విజస త్తమ ॥౩౨॥ కిం తు నాస్తి తవ శ్రద్ధా గురౌ
 మంత్రోపదేష్టరి । దై వాదప్యధికం మాన్యో గురుర్మంత్రోప
 దేశకః ॥౩౩॥ దై వస్వరూపమఖిలం బోధితం యేన చాత్మనః ।
 గురువిశ్వాసమాహాత్మ్యాద్దాలో నీచతరోపి వా ॥౩౪॥ ఇష్ట
 సిద్ధిమవాప్యైవం భుంక్తే భోగాన్యభేషితాన్ । గురురేవ పరం
 దై వం గురోర్నన్యద్ది కించన ॥౩౫॥ గురుదై వతయో రై క్య
 భావాత్తరతి చేతనఃగురుణోదీరితం వర్ణం వ్యగ్రం వా సార్థ
 మేవ వా॥౩౬॥ తదేవ తారకం మంత్రమితి వేదవిదో విదుః ।
 త్వదర్థమహమృద్దిశ్య హనూమంతమభావయమ్ ॥౩౭॥ మామను
 గృహ్య కృపనూ యథాథాకథనేన సఃధ్వజదత్త భవానేవసర్వ
 సర్వశాస్త్రార్థకోవిదః॥౩౮॥ గురువిశ్వాస హీనత్వాన్మంత్రసిద్ధిం
 న విందతిగురువిశ్వాసపర్యంతం పురశ్చర్యావిధిర్వృథా॥౩౯॥
 మంత్రదై వతమాహాత్మ్యం యస్మా ద్బోధయతి స్ఫుటం ॥
 తస్మాద్గురుర్మహాదై వమిత్యవోచత్కపీశ్వరః ॥౪౦॥ తదిధాస్తి

పునర్విప్ర గురువిశ్వాసపూర్వకం | ఇదమేవ మహామంత్రం జప
 నిశ్చలమానసః ||౪౧|| తతస్సిద్ధ్యతి మంత్రం తే మాకురుష్వాత్ర
 సంశయమ్ | ఇత్యుక్తో గురుణా విప్రో హితవిశ్వాస పూర్వకమ్
 ||౪౨|| ధ్యజద త్తః పునః ప్రాహ గురుం దైవతసన్నిభం |
 పాపోహం పాపకర్మాహం పాపాత్మా పాపసంభవః ||౪౩|| అవి
 శ్వాసాబ్ధిమగ్నోహం తస్మాన్మాముద్ధర ప్రభో | గురువిశ్వాస
 హీనస్య ప్రాయశ్చిత్తం వద ప్రభో ||౪౪|| ప్రాయశ్చిత్తవిహీ
 నస్య నాస్తి కర్మాధికారితా | అధికార విహీనస్య కృతం
 కర్మాపి నిష్ఫలమ్ ||౪౫|| నహిశూద్రకృత్తో నాగః ఫలతీత్యను
 శుశ్రుమః | తస్మాత్పాపనోదాయ ప్రాయశ్చిత్తం సదూహ్య
 తామ్ ||౪౬|| దుర్లభం సులభంవాపి కరపేయ నాత్ర సంశయః |
 ఏవం దృఢమతిం విప్రమకృతార్థం దరిద్రకమ్ ||౪౭|| హనూ
 మత్పదతీర్థైః ప్రోక్షయామాన పుష్కరః | సంప్రోక్షణాన్ని
 పృత్తస్య గురువిశ్వాసకర్దమః ||౪౮|| తతో గురుపనాంభోజ
 జలేన స్నానమాచరేత్ | ఇదమేవ మహానంత జన్మసంపాదిషేన
 సః ||౪౯|| ప్రాయశ్చిత్తమితి వ్యక్తముచ్చైశుచ్చార్చయద్ద్విజః |
 అద్యప్రభృతి యోగ్యోయం సర్వకర్మస్వితీరయన్ ||౫౦|| పాద
 సక్తమృదా తస్యచక్రే స్వస్యోర్ధ్వపుండ్రకం | తతోవిప్రోగురుం
 సత్వా జస్తుం తేన ప్రబోధితః ||౫౧|| కార్యసిద్ధిం సముద్దిశ్య
 పుణ్యాతీర్థముపాగమత్ | ఆచమ్య విధివత్త్రత ధ్యాత్వా గురు
 పదాంబుజమ్ ||౫౨|| సమభావనయా యుక్తో గురుదైవతయో
 ద్వయోః | అష్టోత్తరశతం భూయో జజాప ద్వాదశాక్షరీమ్ ||౫౩||
 సిద్ధిపాయో మహామంత్రే జప్తమాత్రే మహాత్మనా | ఆయాస

మంతరేణై వ సిద్ధిస్తస్యవ్యజాయతః॥గీ॥తతో జపంతమవ్యగ్రం
 పుష్కరచ్ఛాత్రము త్తమం । నువర్చలాపతిః శ్రీమాన్ కర్తుం
 వైవిప్రపీక్షణమ్ ॥ గీ॥ అంగదా న్మహాభక్తానవాదీత్కపి
 నాయకః । సజ్జం భవంతః కుర్వంత వాహనం గమనాయ.
 నే' గీ॥యత్రాస్తే పుష్కరాభ్యాశే ధ్వజదత్తో మహామతిః।
 తపశ్చరన్మహాఘోరం పుణ్యతీర్థజలాంతరే॥గీ॥ సిద్ధిం నావింద
 తాద్యాపి స దేశో గమ్యతామితి । భర్తురాజ్ఞావచః శ్రుత్వా
 సర్వే ప్రీతిమవాప్నువన్ ॥ గీ॥ నవరత్నాంచితాకార సింహః
 సనసమన్వితః । ఉష్ట్రం హేమాద్రిసంకాశం నిన్యః పరిజనా
 జవాత్ ॥గీ॥ఆసీతమద్భుతాకారముష్ట్రం వాయుజవాన్వితం।
 నీలదంత కరాలంబో హనూమా నానురోహ తమ్ ॥౬౦॥
 మృగేంద్ర ఇవ శైలేంద్రమింద్ర విరావతం యథా । హరి
 ర్యథా గుత్మంతం వృషం వృషభ కేతనః॥౬౧॥వాహనోత్తమ
 మానుష్యా హనూమా న్మాసతాత్మజః । చిత్రావసుకృత
 స్తోత్రసేనోంగద పురస్పరః।జగామ నిజవామాంక దీప్య మాన
 నువర్చుః ॥౬౨॥ అథ గురుపదపద్మభక్తి యోగాత్కృత
 నిజమంత్రఫలే ఘోన్ముఖే । ద్విజవరవరదానసంభ్రమో
 గాన్నిజపరివారవృతోహనూమాన్॥౬౩॥కరభకలభసంనిరీక్షణా
 త్పురస్తాజ్జయనినదశ్రవణాచ్చ మాగధానాం । హనుమదభిఖ్య
 నూంశితధ్వజాగ్రాత్పరిబులుధే నిజదైవతం ద్విజేంద్రః ॥౬౪॥

ఇతి శ్రీ పరాశర సంహితాయాం శ్రీ సువర్చమలాహనుమద్వాద
 కాక్షరీమంత్రమహాత్మ్యవర్ణనం నామ ద్వాదశపటం సమాప్తమ్.

అథ త్రయోదశపటలప్రారంభః

మైత్రేయః॥ తతః కిమకరోద్ద్విపః నిశ్చిత్వాశుస్యదై
వతస్మిన్ । ఆఖ్యాహి తన్మహాభాగ పరాశర కృపాంబుధే॥ ౧॥
తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా మహాయోగీ పరాశరః । తత్కథా
శ్రవణేవ్యగ్రం మైత్రేయమిదమబ్రవీత్ ॥౨॥ మైత్రేయ
త్వం కృతార్థోసి యతస్తే ధార్మికీ మతిః । హనుమద్భక్తి
విషయే నాలం బుద్ధిం తు విందసి ॥౩॥ అనంతరం తు వృత్తాంతం
ధ్వజదత్తస్య ధీమతః । మైత్రేయ తే ప్రవక్ష్యామి సావధాన
మనాః శృణు ॥౪॥ శ్రీపరాశరః తతః ప్రేక్ష్య హనుమాంతం
వరదానార్థమాగతం । ప్రత్యుత్థానాభివాదాభ్యాం పూజయా
మాస వై ద్విజః ॥౫॥ నిజదైవమువాచేదం ప్రాంజలిద్వీజ
సత్తమః ఇదమర్ఘ్యమిదం పాద్యం పూజార్థం కుసుమాన్యపి ॥౬॥
ఫలానీమాని గృహ్స్థీష్వ భక్తానుగ్రహతత్పర । పత్రం
పుష్పం ఫలం తోయం యస్తే భక్త్యా ప్రయచ్ఛతి ॥౭॥ నిధ్యంతి
తస్య కార్యాణి పరం శ్రేయశ్చ విందతి । తదత్ర గృహ్యతాం
స్వామిన్ జల పుష్ప ఫలాదికమ్ ॥౮॥ భక్త్యా సమర్పితం తాత
మదనుగ్రహకాంక్షయా । ఇత్యేవం ప్రార్థితో భక్త్యా హనూ
మాన్మాసుతాత్మజః ॥౯॥ విప్రోపహారం హస్తేన స్పృష్టవాన్
సాదరం హసన్ । ద్విజస్సంతుప్త చిత్తస్స న్నుపహారప్రతిగ్ర
హత్ ॥౧౦॥ యథామతి యథాన్యాయం శుష్టావ ప్రయతాం
జలిః । వేదవేద్య మహాభాగ పురాణ పురుషోత్తమ ॥౧౧॥ తవ
సందర్శనేనైవ దురితం మే నివర్త్యతామ్ తవ సందర్శనం
దేవ యోగినామపి దుర్లభమ్ ॥౧౨॥ బహుజన్మాజన్తాత్పు

శ్యామిణివాసస్మై సాంప్రతిం । బ్రహ్మదయః సురాస్సర్వే
కాంక్షంతే యస్య దర్శనమ్ ॥౧౩॥ నిజహస్తాంబుజైర్నిత్యం
పూజయంతి పదద్వయం । గుర్వనుగ్రహ మాహాత్మ్యతన
త్వం సాక్షాత్ప్రత్యో మయా ॥౧౪॥ తదన్యదుల్లభం ప్రాప్తం
మద్భాగ్యం కేన గణ్యతే । స్వప్రేదశిరోభిస్త్యం భగవాన్
భూతభావనః ॥౧౫॥ స్తోత్రం న శక్యసే దేవ కియాన్తోనితం
మహం ప్రభో । యస్య స్వరూపమజ్ఞాత్వా తత్త్వతస్సచరా
చరమ్ ॥౧౬॥ జగద్భిమతి సంసారచక్రే నక్రాయతే సృణాం ।
కిమన్యదధికం మన్యే త్వత్పాదాంబుజసేవనాత్ ॥౧౭॥ అతస్త
దేవ మే భూయాజ్జస్మజ్జన్మాంతరేష్వసి । అపవర్గ నిదానం
యద్దర్శనం భవతః పుమాన్ ॥౧౮॥ వినియుక్త్యై భవే నీచే
ససీచః పరిమో మతః । త్వన్నామస్మరణేనైవ మహాపాతక
రాశయః ॥౧౯॥ నశ్యంతి తత్క్షణాదేవ తూలభార ఇవాగ్నినా ।
ప్రసీద జగతాం నాథ దీనబంధో దయానిధే ॥౨౦॥ శిశుభా
వాత్పుత్రం యద్యత్తదాగః క్షుంతమర్హసి । త్వమామసంతి
శ్రుతయో జగతామాదికారణమ్ ॥౨౧॥ త్వమేవ సృష్టిక
ర్తారం పురుషం ప్రకృతేః పరమ్ । ఆనందాంబుధిమగ్నోహం
విస్మృతాన్యప్రయోజనః ॥౨౨॥ కిం కార్యం కరవాణ్యద్య
హనూమన్నుచ్యతాం ప్రభో । అద్యమే పితరస్సర్వే పరాం గతి
మవాప్నువన్ ॥౨౩॥ ప్రతాని ఫలితాన్యద్య ఫలితా బ్రాహ్మ
ణాశిషః । ఫలితా శ్చ తపశ్చర్యా బహుజన్మార్జితా అపి ॥౨౪॥
గంగాదిసర్వతీర్థాని ఫలితాన్యద్య మే ప్రభో । అద్య మే సఫ
లం జన్మ జీవితం చ సుజీవితమ్ ॥౨౫॥ గతాన్యహాని సర్వాణి

దుద్దినానీతి మే మతిః । య స్త్వం సాక్షాత్కృతో దేవో బ్రహ్మ
 ద్వైరపి దుర్లభః ॥౨౬॥ ప్రమాదాదథవా లోభాత్ప్రేయసీ
 దైన్యదర్శనాత్ । శైశవాద్వా మయా పూర్వం కాంక్షితా
 స్సర్వసంపదః ॥౨౭॥ అధునా తు న తాః కాంక్షే దుఖ
 భూతా హి సంపదః॥ దేవ త్వాం ప్రణిపత్య సమ్రశింసా
 యాచే వరం సాంప్రతం । భావస్తే పదవంకజే భవతు మేభక్తిః
 పరా శాశ్వతీ ॥౨౮॥ త్వద్భావస్తవ భక్తజాలవిషయే
 భూయాత్సదేశాశ్రయే । స్వాంతే కాంక్షితమేత దేవ హను
 మన్న త్వాం పరం ప్రార్థయే ॥౨౯॥ ఇత్యేవం ధ్వజదత్తేన
 ప్రార్థితో భక్తవత్సలః । సువచన్లమాఖం ప్రేక్ష్య జహాస పవ
 నాత్మజః ॥౩౦॥ సువర్చలే పశ్య నితాంతవల్లభే గురుప్రసాదా
 స్మృతిమాంశ్చ తాపనః । మద్భక్తభక్తిం నిరపాయనిర్మలాం
 పృథగ్నైర్దుర్లభనామధేయమ్ ॥౩౧॥ అహం తు సర్వలోకస్య
 పూజ్యో భాస్కరనందినః । మద్భక్తో మమ పూజ్యస్సాన్యదయం
 పూజ్యతరః ప్రియే ॥౩౨॥ సద్వంశో నిరహంకారో జితామర్షో
 జితస్పృహః । బహుశ్రుతో మహాయోగీ తస్మాత్పూజ్యతరో
 మమ ॥౩౩॥ జితేంద్రియా జితస్వాపో జితద్వంద్వోజితశ్రమః ।
 అధ్యాత్మవిద్యానిరతస్సర్వభూదదయాపరః ॥౩౪॥ ఆత్మప్రశంసా
 విముఖస్సముఖో మత్త థాశ్రుతౌ । పరినిదావిహీనశ్చపంచయజ్ఞ
 పరస్సదా ॥౩౫॥ ధ్వజదత్తో ద్విజశ్రేష్ఠస్తస్మాత్పూజ్యతరో మమ ।
 దుష్ఠురం హితవస్తవమనేన శ్రాంతవర్షణా ॥౩౬॥ తస్య శ్రమాప
 నోదాయ త్వయా సహ సమభ్యగాం । ప్రచలేదపి మేరుర్భానేదీ

యాహుస్కరోపి వా||32|| మద్భక్తస్య పరిశ్రాంతిం స ద్రక్ష్యే
హం కదాచన మమాజ్ఞాంచ దుస్సోధాం వియోగంవా సహే
తవ ||33|| ముద్భక్తవిషయే దైన్యం కదాచిదపి నోత్సహే | స
త్యం బ్ర పీ మి శుశ్రోణి శృణుష్వానన్యమానసా | మద్భక్త
స్యావమానస్తు హృది శల్యాఽతే మమ ||34|| ఇత్యుక్తవం
తం నిజనర్మవల్లభం సువచ్ఛలా ప్రాహ శుచిస్మతా సతీజిజ్ఞాస
మానా ధ్వజవత్తవై భవం కపిస్వరా భాస్వం హేమభూషణా
||రం||కథం ను తత్తం శ్రవణాద్ద్విజేన తత్పరిశ్రమో భ కజనేన
దుర్లభః || అయంతే తే భ క్తఇతితం పురా విరుధ్యతే పూర్వ
మిదం పరం ప్రభో ||రం|| ఇతీవ సందేహపరం ప్రియావచో
నిమశ్య భర్తా ధ్వజదత్తసన్నిధౌ | ప్రచక్రమే వక్తు మసంశయం
వచస్సుధారసస్యంది పదే పదే పునః || రం || ధ్వజదత్తస్య
వృత్తాంతం వదేయం తవ సువ్రతే | యస్య శ్రవణమాత్రేణ
నశ్యేత్సందేహ ఈదృశః ||౪3|| అయంప్రియే పూర్వభవే య
ముత్తమం జపః హి మంత్రం మమ సప్తవర్ణకం | ఘోషస్పృహ
లభవిలంబమత్సిరస్తత్యాజ నిండాం గురుమాచరత్పురః ||౪౪||
పురాతనం పురుష శ్రేష్ఠాద్ధర్మసారోమహానభూత్ శ్రుతిస్మృతి
పురాణజ్ఞస్త్వయోగాగమోత్తమః | రగిన్త్యక్తగ్ధుపరోత్థిం
సదాచారేషు తత్పురః | స కదాచిద్ద్విజ శ్రేష్ఠశ్శిష్యసంఘైను
ద్రుతః||రం|| సమిత్ప్రముపాహర్తుం ప్రవిష్ఠ ఉపగహ్వరం |
తత్రాపశ్యద్ధర్మసారః భరతం క్షత్రియోత్తమమ్ |౪౫||
హనూమద్భక్తమత్యంతృణీకృత జగత్త్రియం | వ్యగం జపం
తమత్యైచ్చేహ నూమత్సప్తవర్ణకమ్ ||రం||గురుదై వతమంత్రేషు

సమవిశ్వాసంభవాత్ స్థిరీకృత్య నిజస్వాంతం ధ్యాన్యంతం నీజ
 వైవర్తమ్॥౧౬॥ తం తు దృష్ట్వా మహాత్మానం సర్వే నిష్క్రమ
 మాగతాః । తత్సమీపం శనైర్గత్వా ధృమ్సార ప్రమగ్రహిత్
 ॥౧౭॥ జప్యతే కిమిదం మంత్ర మనేన విధివా మునే । మంత్రం
 తూపాంశు జప్తవ్య మితి యోగవిదో విదుః ॥౧౮॥ త్వమేవం
 భైరవస్వానైర్మంత్రోచ్ఛారణ సంభవైః । ప్రోత్సారయన్
 మహాసత్వాన్ కిమిదం జపసే స్వయమ్ ॥౧౯॥ న శ్రుతోపి న
 వా దృష్ట ఈదృశోజపసంభవః । ముద్రాంవా మాతృకా
 న్యాసమంగన్యాసం పునః పునః ॥౨౦॥ న్యాసహినజపాన్మంత్రో
 నిష్ఫలః పరికీర్తితః । కేనాయ ముపదిష్టస్తే మంత్రోభాసోంగ
 వర్జితః ॥౨౧॥ దిపాత్పశ్చున్నసం దేహస్సర్వకర్మబహిష్కృతః ।
 త్వం చాపి తాదృశో మూఱో యోగ్యో యోగ్యో న భిద్యసే
 ॥౨౨॥ ఆచార్యో వేదసంపన్నో విశుద్ధాత్మా జితేంద్రియః । విమత్స
 రః కృతజ్ఞశ్చ మంత్రాంగన్యాసకోవిదః ॥౨౩॥ అద్యాత్మవిద్యా
 నిరతో నిర్మాయో నిరహంకృతిః । జిత్రోధో జితస్వాపో మం
 త్రధ్యానపరాయణః ॥౨౪॥ యస్తు నైవంవిధః కశ్చిత్ పశు రేవ
 స సంశయః । అథవా మునివేషేణ భవతా పురుషర్షభ ॥౨౫॥
 మనోవినోదలాభాయ జపాభాసో యదీప్సితః ॥ తథా శ్రీమా
 తిరేకస్తే నిరాహారకృతో పృథా ॥౨౬॥ అతిమాద్రకృశత్వేన
 నిరాహారోనుమీయసే । ఇహాచాముత్ర చ శ్రేయో మూఱో వా
 నేచ్ఛతి స్వయమ్ ॥౨౭॥ ప్రయోజనమనుద్దిశ్య న మందోపి ప్ర
 వర్తతే । ఇతి భిన్నోపి వాగ్విజ్ఞైః క్షత్త్రియో ద్విజజన్మనః । స
 చకంపే విశాలాక్షి ధారాహత ఇవాచలః । తథైవోచ్ఛ్రవ

న్నాస్తే గురుదేవతభావనః ॥౬౨॥ ఇతి హంకృత్య రాజేం
 ద్రిం స్మయమానముఖో ద్విజః । ఫలపుష్పాదిలోభేన చచార
 వనమండలే ॥౬౩॥ అథాంతరే మహాప్రాజ్ఞం మృకండుం మహిత
 ప్రభం । సప్తకోటిమహామంత్రా న్యథేష్టం దాయకం నృణామ్
 ॥౬౪॥ దదర్శ సపరీవారం బ్రహ్మణం కాశ్యపో యథా । తతః
 ప్రామ్య విధివత్ ధర్మసారో మునీశ్వరమ్ ॥జగాద పరమప్రీతః
 కంచినంత్రం దిశేతి సః । మృకండురపి ధర్మాత్మా ప్రాప్తయం
 తం మహామనుస్ ॥ అనుజగ్రాహ విప్రేందం కృపయా దీనవత్స
 లః । దిదేశ ధర్మసారస్య మంత్రం సప్తాక్షరం మమ ॥౬౫॥ యథా
 న్యాసం యథాధ్యానం ప్రయోగముపసంహృతిం । దిప్తవాక్
 సరహస్యం చ ధర్మపారాయ వై మునిః ॥౬౬॥ గురూపదిప్త
 విధినా ధర్మసారో జపక్ మనుం । మంత్రసిద్ధిం తు నో వేత్తి
 స్వయం సుండితవాద్యపి ॥౬౭॥ శ్మత్రియస్యావమానేన తద్గురో
 ర్నిందియా పునః । న ప్రసన్నో మహామంత్రస్తతో దుఃఖమవాప
 సః ॥౬౮॥ తతో నిర్విణ్ణచేతస్క స్త్యక్తవాక్ మంత్రముత్త
 మం । శ్మత్రియస్య చ థిక్కానాన్మద్భక్తస్య మహాత్మనః ॥౬౯॥
 మంత్రసారవిహీనో భూద్ధర్మసారస్తథా ప్రియే । ఉచ్చైశ్చ సుపాంశు
 వా మంత్ర జపక్ భక్త్యా న సీదతి ॥౭౦॥ స్వాచారో వా దురా
 చారస్సద్వంశో వాపి దుష్కులః । స్త్రీ వా పుమాక్ వాయః
 కశ్చిన్న మే భక్తః ప్రణశ్యతి ॥౭౧॥ మంత్రత్యాగా త్రథావిప్రో గు
 ర్వవజ్ఞానకారణాత్ । తదవిశ్వాసవశగోమగ్నో దాఢిద్ర్యవారిధాః
 ॥౭౨॥ తత్సంస్కారవశాదేవ భవేస్మిన్ సూర్యనందిని । గుర్వను
 గ్రహహీన స్సన్ సిద్ధిం నావిందత ద్విజః ॥౭౩॥ తతః ప్రసా

దయాంచక్రే స్వగురుం సిద్ధికారణాత్ । నివృత్తవాసనో
 విప్రో గురుపాదంబుసేవనాత్ ॥౭౬॥ యదభావాత్సువిప్రస్య
 పరిశ్రాంతిరభూత్స్వరా । తత్ప్రసాదాన్మహామంత్ర సిద్ధ్యతిస్మ
 నువర్చతే ॥ ౭౭॥ ధ్వజదత్తః కృతార్థోద్య విహాయ ఫలకామ
 నాం । మహామంత్రప్రసాదేన సంసారం తస్తు మిచ్ఛతి ॥ ౭౮॥
 ఏత శ్చైకాగ్రతం దేవి ద్విజస్య చరితం మహాత్ । యస్య శ్రవణ
 మాత్రేణభక్తిఃస్యాదనపాయినీ ॥౭౯॥ ద్విజస్య చరితం శ్రుత్వా
 భర్తా సమ్యగ్వ్యవస్థితం । భూయోపి శ్రోతుం కామేన
 ప్రసూనా వచనమబ్రవీత్ ॥ ౮౦॥ కిమిచ్ఛితం ద్విజస్యాఽస్య
 కిముద్దిశ్య జపత్యసా । త్వయా కిం దాతుముద్యుక్తం తత్స
 ర్వం వద మే ప్రభో ॥౮౧॥ ఏవం సంప్రార్థితో దేవ స్వభార్యా
 మబ్రవీద్యచః । విప్రీయం పూర్వాసంస్కారా ద్దరిద్రత్వ
 ముపాగతః ॥ ౮౨॥ ఉపాదదత్సదా విప్రో బహుకాలం నినాయ
 హ । కదాచిత్సకశత్రస్య దైన్యదర్శనవిహ్వలః ॥ ౮౩॥ ధన
 మాహర్తుకామస్సన్ నై మిశారణ్య మాగతః । ఇదానీం మంత్ర
 మాహాత్మ్యాద్గుర్వనుగ్రహవైభవాత్ ॥౮౪॥ మహాఫలాభిలాష
 స్సన్ జహాతి ధనవాంఛితం । తథాపి మమ భక్తేన కాంక్షితా
 ధనసంపదః ॥ ౮౫॥ అతస్తు ధ్వజదత్తోయం నిజబంధుసమా
 వృతః । ధనక్తుసకలాభోగా నంతే గచ్ఛతు మత్పదమ్ ॥౮౬॥
 మమ సందర్శనాదేవ సిద్ధిం కైవల్యముత్తమం । మహాఫలాభి
 లాషోస్య వునకుక్షః సువర్చతే ॥౮౭॥ అతోఽస్య ధ్వజద
 త్తస్య సర్వసంపత్సమ్పదయే । గమర్పయ శ్రియం సాక్షా
 దంశ్చభూతాం తవ ప్రియే ॥ ఏవం సంభోధితా భర్తా తథాజ్ఞాం

ప్రతిగృహాంతీ । నిజాంశం ప్రేషయామాస ధ్వజదత్తగృహం
 ప్రతి॥ ౮౯॥ హనూమద్వచనం శ్రుత్వా నిజసంపత్తికారణం ।
 ధ్వజదత్తః పునః ప్రాహ స్వ దేవం ప్రయతాంజలిః॥ ౯౦॥
 స్వామి కుతోనుమాజ్ఞాతం పునస్సంసారబంధనం । తవ సంద
 ర్శనాజ్ఞంతు స్తరేత్సంసారసాగరమ్ ॥ ౯౧॥ దుర్లభం తవ పా
 దాబ్జం త్యజేయం కథమిశ్వర । సంసారబంధవిచ్ఛేదః కాంక్షి
 తోద్యమయా ప్రభో ॥ ౯౨॥ సఫలం కురు మత్కామం
 విలుంబం న సహామృతం । సిద్ధం ఫల ప్రాప్య కోవా కథం
 జన్యంతే బుద్ధిమాన్ ॥ ౯౩॥ అతిస్తుచ్ఛఫలం మాభూద్ధీయతాం
 శాశ్వతం ఫలమ్ । ఏవంసంప్రార్థితో దేవో ధ్వజదత్తేన ధీమతా॥
 ౯౪॥ గృహీత్వా చుబుకే విప్రం ప్రార్థయామాస మారుతిః
 ఇద మేకంతు మద్వాక్యం శ్రోతవ్య మవసూయయా ॥ ౯౫॥
 భోక్తన్యా హి మహాభోగా స్త్వయాద్య సహ బంధుభిః సచే
 స్తోకాపవాదఃస్యా ద్యావదాచంద్రతారకమ్॥ ౯౬॥ ధ్వజదత్తో
 గరిద్రస్సౌ హనూమన్మంత్రితత్పునః । సంపత్కామో జప
 న్భూయ స్సంపదం నాప్తువానితి ॥ ౯౭॥ అతో మంత్రస్య సి
 ద్ధ్యర్థం మమాజ్ఞాపాలనాయ చ । మన్మంత్రజప సిద్ధార్థః
 భోగా భుక్త్వ యథేషి తమ్॥ ౯౮॥ తతో మత్పదమాసాద్య
 సర్వోపప్లవవర్జితమ్ । సంసారసాగరో త్తిర్ణోభవిష్య సి సంతయః॥
 ౯౯॥ భక్తసంరక్షణార్థాయ పర్యటన్ తస్య వేశ్మని ప్రసామి
 పిహితాకారః సర్వోపద్రవనాశకః॥ ౧౦౦॥ డిండిమధ్వనినా విప్ర
 ప్రతిజానీహి సత్వరః । యత్ర కుత్రాపి విషయే న మే భక్తః
 ప్రణాశ్యతి॥ ౧౦౧॥ ఇత్థం ప్రభంజనసు తేన నిజోన్ముఖేన సంహో

దితో ద్విజవరో బహువార మీశ్వరః । అద్వైతశ్చిత్తమతి
ర్బహుమాన్య దేవమంగీచకార నియతో ధియమాత్మభోగన్॥
౧౦౨॥ కామం విధాయ సఫలం ద్విజనందనస్య వాతాత్మజోపి
గమనాయ మతించకారస్సుగ్రీవమైందపనసాంగద గీయమాన
లీలావదాతమహిమా గుణభూమదామా॥౧౦౩॥ అథ సజపద
ముచ్చై నుష్టవాహాధిరూఢో హరిరీవ గుహాంకో ధర్మపత్ని
సహాయః । జయజయగుభశబ్దై రూపణీయప్రమాణస్సకల్గమ
వేద్య శ్రీహనూమాః జగము ॥౧౦౪॥

ఇతి శ్రీపరాశరసంహితాయాం పువర్చలాహనూమన్మంత్రప్రభావే
ద్వీపద త్తచరిత్రకథనంనామ త్రయోవశవటలం సమాప్తమ్.

అ థ న య ర్థ శ ప ట ల పా ర ం భ ః.

మైత్రేయః । శిమకారి ద్విజేనాథ ధ్వజదత్తేన ధీమతా ।
పరాశర మహాప్రాజ్ఞ వృత్తాంతం బ్రూహి మే ప్రభో ॥ ౧ ॥
శ్రీపరాశరః ॥ ప్రాప్తకామస్తు మైత్రేయ విప్రస్సంసృష్ట
మానసః । ఉపశీదే యతాత్మనం పుష్కరం గురుమాత్మనః॥
౨॥ ప్రవక్ష్యామిస్కారైః పూజయన్ విధివద్ధుః ॥ ముఖ
ససానం సంభావ్య కాన్యసిద్ధిమవోచత॥ ౩॥ బ్రహ్మ న్నద్య
కృతార్థోస్మి తవానుగ్రహవైభవాత్ । దైవతం చ మయా
దృష్టంబ్రహ్మైర్వైరపి దుశ్శభమ్॥౪॥ శ్రేయసోస్య భవాన్మూల
మత స్త్వాంశరణం ప్రజే త్వదనుగ్రహలేశేన దరిద్రోధనితా
మగామ్॥ ౫॥ ఋణప్రతికృతిం కర్తుం న శక్నోమి మహామునే ।
అనేకజన్మసాహస్రైరితి మే నిశ్చితా మృతిః॥౬॥ భవతః ప్రియ

శిష్యుణ విధేయేన మయీ గురో । కిం విధేయ మిదానీం కే
 తద్రూపి కరివాణ్యహమ్॥ 2॥ ఇత్యక్తోధ్వజస త్తేన పుష్కరిః
 శిష్యవత్సలః । జగాద దదతాం శ్రేష్ఠశ్రీతోదంచితవాఙ్మయః ।
 ౩॥ హనూమతిః ప్రసాదేన కృతకృత్యోన్మ శిష్యక । నాస్తి
 కృత్యోవశేషోద్య నిష్కా- మ త ప సో ము ॥౪॥ త్వమేవ
 యోగ్యకాలేషు హనూమత్కృతముచ్ఛరిత్ । ప్రమాదం మా
 భజ క్వాపి భజతో నిజవై వతమ్॥ ౫॥ హనుమద్భక్తపిషయే
 మా కృథా వ్యగ్రతాం ద్విజఅస్మాక మిష్టదేవస్య త్వ మాజ్ఞాం
 పరివాలయ॥ ౬॥ ఉపభుజ్యాఖిలాన్ భోగాన్ కీలయా సాధు
 వృత్తియా । అంతే హనుమతః స్థానం ప్రాప్నుహ ద్విజస త్తమ॥
 ౭॥ అహం వసామి చా త్తైవతదాజ్ఞాగౌరవాత్సదా హతోప
 దిష్టో గురుణా ధ్వజదత్తో మహామతిః॥౮॥ తథేతి ప్రతిజగ్రహ
 సాదమూల ముపాగతః । అథ సమాప్నోతిశిష్యః పుష్కరేణ
 ద్విజోత్తమః॥ ౯॥ ద్విత్వాంస్తు ప ద వి న్యా సా ననుయాతో
 మహాత్మనా । తిర్యక్కృత్య సజగ్రీవాం గురుం పశ్యన్ ముహు
 ష్మహుః॥ ౧౦॥ తత్త్వాదాబ్జం హృది ధ్యాయన్ జగామ సజ
 పట్టణమ్ । శనైర్గచ్ఛంస్తథా విప్రోదదర్శ నిజమందిరమ్॥ ౧౧ ॥
 సుధామండలసంస్పర్ధిప్రాసాదశత శోభితం । నానారత్నాంచిత
 ద్వారం హేమప్రాకార వేష్టితమ్ ॥౧౨॥ ధ్వజదత్తాభిధానాంక
 ధ్వజైశ్చ సమలంకృతం । మహాజవై ర్మహాత్నాహైర్హయైశ్చ
 పరివారితమ్॥౧౩॥ విరావతసమాకారైర్గజైశ్చ గజయూథపైః ।
 ఉష్టై ర్హస్తాపదాకారై ర్వేష్టితం చ యథాక్రమమ్ ॥ ౧౪ ॥
 ఆసీనభారవహనాద్గచ్ఛంతీభి స్సుమంజలం । ధేనుభి ర్భహు

సంఖ్యాభి స్సమంతాత్పరివేష్టితమ్॥౨౦॥ దాసీభి ద్దాసముఖైశ్చ
 సేవితం తు దివానిశమ్ । ద్వీపాంతరసమాసీతనానావస్తుసమ
 నితమ్॥ ౨౧॥ రాశీకృతైర్ధనైర్ధాన్యై రత్నైశ్చ వివిధ రపి ।
 పట్టవస్త్రై గృహామూల్యైర్దివ్య పీతాంబరై రపి॥ ౨౨॥ దుకూ
 లైర్భూషణైశ్చాపిసమంతాదుపశోభితం।గృహాపకరణైరన్యై
 య ప భో గో ప శో భి త మ్॥౨౩॥ అనర్హైః స్వగ్న పాత్రైశ్చ
 స్వతస్సమలంకృతమ్ఏవంసర్వసమృద్ధంతద్ గృహారత్నంనిరీక్ష్య
 నః॥౨౪॥ విస్మయం పరమం ప్రాప మానూమద్వైభవంస్సరత్॥
 నిజాగ మనసంభ్రాం తైర్బంధుభిర్బాహ్మణోత్తమః॥ ౨౫॥
 ప్రత్యుద్గతస్సుహృద్భిశ్చప్రవివేశగృహోత్తమమ్।స్వగృహీతాం
 గుళీభిశ్చసఖిభిః సంహతోయభిః॥౨౬॥పశ్యన్ గృహగరియ స్త్వం
 నిజాంతఃపుర మావిశత్ । తత్ర సాధ్వీ నిజాం భార్యాం సఖిభిః
 పరివారితామ్॥ ౨౭॥ మహాభాగ్యవతీత్యేవ నిత్యం బంధుజనైః
 స్తుతాం।స్వల్పక్షణసంపన్నాంవామాంగీంవారిజేక్షణమ్॥౨౮॥
 తారామధ్యగతాం తస్వీం చంద్రరేఖామివ స్థితాం ! స్వల్ప
 తాటంకసంరోచిత్రహృద్యజృంభితామ్॥ ౨౯॥ నవరత్న
 ప్రభాలి ప్తమేఖలాదా మశోభితాం। క్వణత్కంకణవిద్యోతిమణి
 బంధాంసుమధ్యమామ్॥౩౦॥ కంఠలంబిమహామూల్యముక్తాహార
 మనోహరాం। మంజుమంజీరనినదాం దివ్యపీతాంబరావృతమ్॥
 ౩౧॥ ఏవం విచిత్రభూషాఢ్యాం బాలాం దృష్ట్వా ద్విజోత్తమః।
 ఉవాచ పంచనం ధీర స్సుహృద్బంధుసమావృతః॥ ౩౨॥ అయి
 ప్రేమో కృతార్థోస్మ తవ సౌఖీల్యవైభవాత్ । పుష్కరో నామ
 ధర్మాత్మా మహాయోగీ మహాతపాః॥౩౩॥ సాక్షాత్కృతమానూ

మాంశస్వసర్వభూతదయాపరఃసర్వశాస్త్రాథ త్వజ్ఞస్సదాచారో
జితేంద్రియః॥ 3౪॥ ఏవంభూతస్తు వివేందో నై మిశారణ్య
గహ్వరేపుణ్యతీర్థం సమాసాద్య జపన్నాస్తే నిరంతరమ్॥ 35॥
నిష్కామజపకర్తా సన్ హనూమన్మంత్రతత్త్వః । సంపూర్ణ
సర్వకామోపి దీనానుగ్రహవాంఛయా ॥3౬॥ జపత్యనుదినం
సాక్షాత్ హనూమద్ద్వాదశాక్షరీమ్। అధాస్మన్నంతరే సాధ్వీ
తవ దై న్యనీరీక్షణాత్ ॥3౭॥ అతీవ దుఃఖితో భూత్వా త్వత్సం
భాషణవిహ్వలఃపాదానభలేనై వ నిష్క్రాంతోహం గృహం
గణాత్ ॥3౮॥నిర్గత్యతు చిరంధ్యాత్వా స్మృత్వాతవ ముఖం
బుజం। క్వగంతవ్యం మయా చేతి చింతాక్రాంత ఇవాభవమ్॥
39॥ తతోద్ధై ర్యం సమాస్థాయ సర్వసంపజ్జిఘ్నక్షయానిద్రా
హంవిహీనోహం నై మిశారణ్య మావిశమ్ ॥౪౦॥ ప్రవిశ్య తు
మహారణ్య మద్రాక్షం పుష్కరం మునిం। దృష్త్వా తు సుమ
హత్మానం జపంతం పావగోపమమ్ ॥౪౧॥ విజ్ఞాప్య మమ
వృత్తాంతంగతోస్మిశరణంమునిం। తతఃశ్రుత్వాతమద్వాక్యం
పుష్కరోదీనవత్సలః॥౪2॥హనూమన్మంత్రదానేనసద్యోమామ
స్వగృహ్లాత। తదనుగ్రహమాత్మ్యాదృష్టం దై వతము త్రమమ్ ॥
౪3॥తతో హనుమతాతేన దత్తోమే వరఉత్తమః।ఇహసర్వసమృ
ద్ధిశ్చ పరత్రచ పరా గతిః॥౪౪॥ఏవం వరం గృహీత్వాహమా
గతోస్మి తవాంతికం।వినా తవవియోగా రిం నా స్తి క్షేణో మమ
ప్రియే ॥౪5॥ త్వద్దైవ్యస్మరణాదేవ భేదో భవతి నాన్యథా ।
త్వయైవమమహాకష్టం భుక్తం దారిద్ర్యసంభవమ్ ॥౪౬॥
ఇత్యుక్తవస్తం ప్రోవాచ పతిశీలా పతిప్రతా స్యామిన్నకించి

త్కృష్టం మే త్వత్పాదాసక్తచేతనః ॥౪౭॥ కిం మే ధిశ్శామీ
 మాం దుష్టాం త్వద్వియోగేపి జీవతీంజ్ఞాత్వా త్తం నానంగంతిం
 మాం భవతఃపాదపద్ధతిమ్ ॥౪౮॥ అంతరంగమిదం మన్యే శత్రు
 శేవన సంశయః త్వద్గతం ఖద్యమానాయా స్వద్వార్తాంమే
 న వక్ష్యతి ॥౪౯॥ ఉపకర్తీం తు తాం మన్యే మూర్ఛనాం తు
 కథంచన । యయా వియోగదుఃఖానినై వాజ్ఞాసిష మన్వహమ్ ॥
 ౫౦॥ పురస్సరం మమ స్వాంతం తవ మార్గప్రదర్శకం । పున
 రానూతి శత్రుత్వాత్త్వముపాదాయ సంభమాత్ ॥౫౧॥
 ఇదానీం బహు మన్యే తాం గాధాం జీవంత్యహం పునః త్వద్ద
 ర్శనమహానందసముద్రోదకసంప్లుతామ్ ॥౫౨॥ ఏవం వదంతీం
 భార్యాం తు భాష్పపూరితలోచనః । ఆలిలింగ జవాద్విప్రః
 పరమానందనిర్భరః ॥౫౩॥ తతస్సంతుష్టచిత్తస్స స్వభార్యా
 మినుబ్రవీత్ । కష్టాన్యహన్యతీతాని లంఘితో దుఃఖసాగరః ॥
 ౫౪॥ ఇదానీం త్యజ కష్టాని హనూమద్దయయా ప్రియే ।
 అథునా త్వం మహాభాగే భుంక్త్వ భోగాన్యథేషితాన్ ॥౫౫॥
 భునక్తు సకలాన్భోగాన్ భద్రబాహుర్యథేషితం । భద్రకోపి
 మహాప్రాజ్ఞోభ్రాతా మే భాతృవత్సలః ॥౫౬॥ గుప్యనుగ్రహ
 మాహాత్మ్యస్థనూమన్మంత్రీవై భవాత్ । తవ భాగ్యోదయా
 చైచివ సమృద్ధాస్సర్వసంపదః ॥౫౭॥ అథో యథేష్టమన్నాని
 భుంజతా మర్థి నస్సదా బాంధవాశ్చ యథాకామ మీషితార్థా
 భుజంతు నః ॥౫౮॥ ఇత్యాదిశ్య వధూం విప్రో విరరామ మహా
 మతిః చక్రే తదాజ్ఞాం శీలాపి సుశీలా భర్తృచోదితా ॥౫౯॥
 తతః కహచిద్విప్రేంద్రః పుణ్యకాలే నదీరతే । స్నాత్వా

సుశీలయా. పూర్వం శీలయా భార్యయా సహా॥౬౦॥ యథావిధి
 యథాన్యాసం హనూమద్వ్యాదశాక్షరం । దారిద్ర్యపంకశమన
 మజ్జానధ్వంతనాశనమ్॥౬౧॥ ఏవంవిధం మహామంత్రం కళత్రా
 యదిదేశసః । అష్టాక్షరం మహామంత్రం భద్రకాయ దిదేశవై ॥
 ౬౨॥ సప్తమాత్రాత్మికాం విద్యాం భద్రగాహోస్తుదిష్టవాన్ ।
 ఏవం హనుమతో మంత్రాన్ పితృమాతృకులద్వయే ॥౬౩॥
 విప్రః ప్రవర్తయామాస యథాన్యాసం యథాయచి ధ్వజదత్తో
 మహాప్రాజ్ఞ స్సుహృద్భంధుసమన్వితః ॥౬౪॥ యథాసుఖం
 యథాన్యాయం సర్వాన్ కామా నభంజత ॥ ఇతి బహుతిథ
 కాలం భుక్తభోగో ద్విజేంద్రో దురితచరితదూరం వాయు
 సూనోపదంతద్ । అలభతసులభాత్మా శాంతచిత్తప్రచారో
 ణవనిధననిరాసం కర్తుకామ స్సకామమ్ ॥౬౫॥

ఇది శ్రీవరాళరసంహితాయా పంచముఖహనూమన్మంత్రవివరణే
 వరాళరమైత్రేయసంవాదే సువర్చలాద్వాదశాక్షరప్రణామే
 ద్వజదత్తచరిత్రంనామ చతుర్థకపటలం సమాప్తమ్.

తా॥ ఓవరాళరమహామునీ హనుమంతేని మంత్రమును
 మరల నేను వినుటకు కోరికగలిగి యున్నాను, నాకు చెప్పుము.
 పూర్వకాలమునందు ఈ హనుమన్మంత్రము ఎవనిచే జపింప
 బడినది ? ఎవనిచే ఉపదేశింపబడినది ? ఏ శిష్యుడు దీనివలన
 శ్రీఘ్రుసిద్ధిని పొందెను ? ఎవనికి ఆత్మముగా ఫలము కలిగెను ?
 ఇది అంతయు నాకు చెప్పవలయునని మైత్రేయుడు అడిగెను.
 ద్రాక్షి ఫరాళరం డిట్లనియె:- ఓ మైత్రేయా శ్రీలుగాని పురు

ఘోరంగాని ఆచరించి తరింపజగిన యొకానొక ఇతిహాసమును
 బ్రహ్మసభలో సనత్కుమారునివలన నేను వినియుంటిని. అది
 నీకు చెప్పెదను. కృతయుగమునందు పుష్కరుడగు ఒక మహా
 ముని హనుమంతనిమంత్రజపమునందు నిష్ఠగలవాడై ఒకానొక
 సమయమున నైమిశారణ్యమునకుపోయి అచ్చట జపముచేయ
 నారంభించెను. అతనికి మంత్రరాజము సిద్ధించినదియే గనుక
 నిష్కామస్థితినో మంత్రమును జపించుచుండెను. అట్లుండగా
 ధ్వజదత్తుడను వేదవేదాంగపారగుడైన బ్రాహ్మణుడు చాల
 దరిద్రుడును బహుపుత్రులుకలవాడును అగుటచే ఉపాదానము
 చేయుచు ప్రతిరోజును కొంచెము బియ్యము సంపా
 దించుకొని పోవుచుండెను. కాని ఆ బియ్యము తన పిల్లలకును
 తనకును చాలకపోవుచుండెను. అందువలన అతని భార్య
 అన్నమును వర్జించి శాకాహారము మాత్రము చేతనే కాలము
 గడుపుచుండెను. ఆమె చాల పతివ్రత యగుటచే అది తన
 కర్మఫల మని భావించుకొని భర్తను పల్లెత్తి యొకమాట
 యైనను ఆడదాయెను. పతిశుశ్రూషయందు ఏమాత్రమును
 ప్రమాదపడక శీల, సుశీలాది మహాపతివ్రతా శిరోమణులవలె
 ప్రవర్తిల్లుచుండెను. ధ్వజదత్తుడు ఒకానొక సమయమున
 విద్యాపరీక్షార్థము తన కుమారుని పిలిచెను. కుమారుడు
 ఆకలికలవాడగుటచే తన తల్లి తినెడి శాకాహారమును ఆమెచే
 పెట్టించుకొని తినుచు రాకపోయెను. అంతలో ధ్వజదత్తుడు
 అచ్చటికి వచ్చి శాకాహారమును చూచి 'అయ్యో నాభార్యకు
 ప్రతిదినమును అన్నము మిగులకున్నది కాబోలు, శాకా

హారము చేతనే కాలము గడుపుచున్నదికాబోలు దైవమా నే నేమిచేయగలవాడను? అగ్ని సాక్షిగ వివాహమాడిన భార్యను పోషింపలేనివాడు పురుషాధముడు గాని పురుషుడు కానేరడు. నాజీవనము నిరర్థకము. నేను చదివినచదువు లన్నియును పనికి మాలినవై పోయినవి. ఇంతవరకును నాకడుపునకే చూచు కొనుచుంటిని గాని, పరమపత్రివ్రతాశిరోమణి యగు భార్య యవస్థ విచారింపనై తినిగదా! యని చింతాక్రాంతుడై ఆమెను చూచి, 'సాధ్వీమణీ వృద్ధులైన తలిదండ్రులును పత్రివ్రతయగు భార్యయును శిశువులైన సుతులును ఎన్ని అకార్యములు చేసినను పోషింపతగినవా రని మనువు చెప్పియున్నాడు. పంక్తి భేదము చేయువాడును, పృథక్పాకము కావించుకొనువాడును; గ్రాహ్యులను దూషించువాడును, బ్రాహ్మణద్రవ్యము అపహరించువాడును, బ్రాహ్మణులను చంపువాడును— ఈ అయిదుగురును మహాపాతకులని శాస్త్రమునందు చెప్పబడినది. మహాపత్రివ్రతవగు నిన్ను పోషింపలేని నేను మహాపాతకిగణ ములో చేరినవాడ నైతినిగదా! నా కింతకంటె చింత వేరొకటి లేదని పలికెను. అంతట ఆతనిభార్య ఇట్లనియె. 'స్వామీసర్వ శాస్త్రార్థములును కరతలామలకములై యున్న మీరిట్లుదుఃఖిం చుట అర్హముకాదు. నేను పూర్వజన్మమునందా కణమాత్రము అన్నముగాని జలముగాని యొకరి కిచ్చి యండలేదు. కనుకనే నీయవస్థ ననుభవించుచున్నాను. దీనికిమీరు విచారింపివ్రతయో జనములేదు' అని భర్తపాదములపై బడెను. అంతట ధ్వజ దత్తుడు ఆమెను లేవనెత్తి; ప్రియరాల్చా నేను నావిద్యాశక్తి

వలన పుష్కలముగా ధనము సంపాదించుకొని వచ్చెను. కున
 దారిద్ర్యము నివారించెదను. నీవు సుఖముగా ఇంటిలో నుండు
 నుని భార్యను ఓదార్చి నైమిశారణ్యమున మునిమండల
 మధ్యమునందున్న పుష్కరునికడకు వచ్చి, సాష్టాంగ ప్రణా
 మముగావించి; మహానుభావా నాది కుండినపట్టణము. నేను
 ధ్వజశర్మయను పండితుని జ్యేష్ఠకుమారుడను. గార్హస్థ్యోక్తి
 డను. నాకంటె చిన్నవాడు భద్రకుడనువాడు కలడు. వాని
 కంటె చిన్నవాడు భద్రభాహు వనువాడు కలడు. నేను
 ఉపాసాసము నెత్తుచుంటిని. నాసంపాదన నాస్మత్కలకునునాకును
 చాఁకపోవుటచే సత్ప్రతాపుణి యగు నాభార్య శాకాహా
 రముచే జీవింపవలసవచ్చినది. అది నేనుఅకస్మాత్తుగా ఒకతాడు
 చూచి చింతాకాంతుడనై మాదారిద్ర్యము పోవుటకు
 ఉపాయమునుచెప్పు మహాత్ములు ఎవరైన నుండురా యని
 నెఱుకుకొనుచు ఇచ్చటికి వచ్చితిని. దారిద్రసాగర నిమగ్నుడ
 నైన నన్ను ఉద్ధరింపుము మహాత్మా! అని పుష్కరుని పాద
 ముంపై బడెను. అంతట పుష్కరుడు ధ్వజదత్తుని లేవదీసి
 'అన్యో నీవు వేద వేదాంగములు పఠించినమహానుభావునివలె
 కాన్పించుచున్నావు. నీ దారిద్ర్య మంతయును పోవుటకు నేను
 ఒక మంత్రరాజము నుపదేశించెదను. ఇతర మంత్రము లెన్ని
 యైనను; శ్రీఘ్రసద్ధియందు దీనితో సమానమైనవి కావు' అనిచెప్పి
 అతనికి నువ ర్చనా హనుమద్వ్యాధృతాక్షరీ మంత్రము
 నుపదేశించెను. అంతట ధ్వజదత్తుడు గురువుచెప్పిన నియమము
 లనుసరించుచు శాస్త్రోక్తవిధిప్రకారము మంత్ర జపము

చేయుచు గ్రీష్మకాలమున తప్తశిలయుం దుండియు వర్షాకాలమున ఇసుకయుం దుండియు హేమంతశిశిరయుఁ బ్రసృలయందు రాత్రిలందును చల్లనిజలమందుండియు అతిఘోరముగా మహామంత్రమును జపించుచున్నను మంత్రసిద్ధి పొందకపోయెను. అంతట ధ్వజదత్తుడు తనకు మంత్రసిద్ధి కలుగక పోవుటకు ఖిన్నుడై గురువగు పుష్కరుడు నాకు మంచిమంత్రమును నుపదేశింపలేదు. మహాత్ములగు ఇతరులను లనేకు లుండగా ఇతని వలసనే నేల ఉపదేశింపబడినవాడ నైతిని? నా దౌర్భాగ్యము కచ్చటికి వచ్చినను నన్ను వదలలేదు. అనుకొని జపము మాని వేసెను. అంతలో గాలుడును పేరుగల కేరావుడు కుష్టవ్యాధిచే పీడితుడై యుండి దైవికముగా నై మిశ్రాణ్యమునకువచ్చి ధ్వజదత్తుని చూచి 'అయ్యా నేనుకుష్టవ్యాధిచే పీడింపబడుచున్నాను. నా వ్యాధి పోవుటకు ఉపాయము చెప్పి నన్ను రక్షింపుము' అని పలికెను. అంతట ధ్వజదత్తుడు వాని కట్లనియె. 'నాయనా నేను దారిద్ర్య వ్యాధిచే పీడింపబడుచున్నాను. నిన్ను నేను ఉపరింపగల సామర్థ్యము కలవాడనుకాను. పుష్కరుడను పేరుగల దొంగముని యొకడు అక్కడనే కనబడుచున్నాడు. వాని యొద్దకుమాత్రము నీవు పోవలదు. నాకు పనికిమాలి. మంత్రము నొకదాని ను పదేశించి నన్ను బాధ పెట్టినాడు. కనుక ప్రార్థనకర్మము ననుభవింపవలసినదే కాని వేరొక మార్గము లేదు. దేవుడు లేడు; గురువులేడు; మంత్రము లేదు. అని నా సిద్ధాంతము. నీకుమంత్రమునుగు పునుకలవనుభ్రాంతియున్నచో పుష్కరునియొద్దకుమాత్రముపోక మరియెకని నాశ్రయింపుము

అని పలికెను. అంతట కిరాతుడు దైవికముగా పుష్కరుని యొద్దకే పోయి తనకుగల వ్యాధిని విన్నవించి అనుగ్రహింపుమని అతని పాదములపై బడెను. అంతట పుష్కరుడు కొంతకాలము వానిభక్తిని పరీక్షించి కిరాతునకు మంత్రరాజము ఉపదేశింపవచ్చునా కూడదా అను సంశయముకలవాడై తనదైవమైన ఆంజనేయుని ధ్యానించెను. హనుమంతుడు అశినికి సువర్చలాసమేతముగా ప్రత్యక్షమై 'నాయనా' పుష్కరా! సీతలంపు నాకు తెలిసినది. నాయందు భక్తకలవాడుయెవడై నను వానికి నామంత్రము నుపదేశింపవచ్చును. స్త్రీయనియు పురుషునియు బ్రాహ్మణుడనయు శూద్రుడనియు విచారముతో అవసరములేదు. అందఱును నా మంత్రరాజమును జపించుటకు అర్హతకలవారై యున్నారు' అనిపలికి అంతర్ధానము చెందెను. అంతట పుష్కర మహాముని సువర్చలాహనుమద్వ్యాదశాక్షరీ మంత్రరాజమును యథావిధిగా కిరాతునకు పదేశించెను. కిరాతుడు మహాభక్తితో ఆ మంత్రరాజమును స్వీకరించి గురుభక్తి ప్రభావమువలన వెంటనే మంత్రసద్ధికలవాడై కుష్టరోగవిముక్తుడై గురునియాజ్ఞను తీసుకొని ఇంటికి పోవుచు నడుమ ధ్వజదత్తుని చూచియు గురునిండావాక్యములు మరల తన చెవిలో బడునను భయముచే శీఘ్రముగా పోవుచుండగా ధ్వజదత్తుడు సూర్యబింబమువలె ప్రకాశించుచున్న గాలునియాకారమును చూచి వాని దారికి అడ్డమువచ్చి "అయ్యా సీ వ్యాధి యెట్లు పోయినది? సీకీసురూపము యెట్లుగలిగినది?" అని ప్రార్థించియడిగెను. అంతట కిరాతుడు 'అయ్యా పుష్కరమహాముని హనుమ

స్మృతిరాజము నుపదేశించి నన్ను అనుగ్రహించుటచే నాకు ఈ అదృష్టము పట్టినది. నేను శ్రీఘ్రముగా ఇంటికిపోవలెను' అని అచ్చట క్షణకాలమునుండడక వెడలిపోయెను. తరువాత ఆగాలు డను వ్యాధుడు హనుస్మృతిరాజ ప్రభావమువలన ఇహ భోగము లన్నియు అనుభవించి పులోకమున హనుమత్స్థాయ జ్యము నొందెను. అంతట ధ్వజదత్తుడు పుష్కరునివలననే మంత్రోపదేశముపొంది కృతార్థుడైనవ్యాధుని పృథ్వాంతము నకును పుష్కరునివలననే ఉపదేశముపొంది కృతార్థుడు కాజాలని తనవృత్తాంతమునకుమ మిగుల ఆశ్చర్యముచెంది వెంటనే పుష్కరునియొద్దకు పోయి సాష్టాంగవందనము లాచరించి 'స్వామి నేను వేద వేదాంగములు చదివిన బ్రాహ్మణుడను. సదాచార తత్పరుడను; జితేంద్రియుడను. నాకు నీవు ఉపదేశించిన హనుమన్మృతి రాజమును నే నెంతయో శ్రద్ధగా పురశ్చరణముచేసతిని, కాని నా కది సిద్ధింపకపోయెను. నా తరువాత నిన్నుగాక మొన్నవచ్చి నీవలన ఉపదేశమును పొంది నీచవంశస్థుడగు వ్యాధుడు సులభముగా కృతార్థుడాయెను. దీనికికారణమేమి? యనిఅడిగెను. పుష్కరుడు అతని మాటలకు ఆశ్చర్యము చెంది తన మంత్రాధి దేవత యగు హనుమంతుని తన మనస్సులో భావించెను. అంతలో పుష్కరునకు ఆ హేతువు విస్పష్టముగా పొడగట్టెను. అంతట పుష్కరుడు ధ్వజదత్తునితో 'నాయనా నిజమునకు నీవు గోప్ప వంశమందు పుట్టినవాడవై నను వేద వేదాంగాదివిద్యలు చదివిన వాడవై నను గురువునందు విశ్వాసములేని కారణముచేత నీకు

నేను ఉపదేశించిన మంత్రము సిద్ధింపలేదు. గాలుడు నీచకులస్థుడైనను విద్యారహితుడైనను గురువునందు మిగుల విశ్వాసము కలవాడగుటచేత వానికి మంత్రము శ్రీఘ్రముగా సిద్ధించినది. ఇంతయే కాని నీకు మంత్రము సిద్ధింపకపోవుటకు మరియొక లోప మేమియును లేదు. నేను నీ నిమిత్తమై హనుమంతుని నా అంతరంగమున భావింపగా ఆ స్వామి నాకు దర్శనమిచ్చి ఈ సంగతి చెప్పెను. కనుక నీవు గురువిశ్వాసపూర్వకముగా ఈ మంత్రమునే జపింపుము. నీకు శ్రీఘ్రసిద్ధి కాగలదు' అని పలికెను. అంతట ధ్వజదత్తుడు తాను చేసిన పాతకములకు పశ్చాత్తాపమును పొంది 'స్వామి గురువిశ్వాసహీనుడనైన నాకు ప్రాయశ్చిత్తము చెప్పమని పుష్కరుని పాదములపై బడెను. అంతట పుష్కరుడు హనుమత్పాదతీర్థముచే అతనిని ప్రోక్షించి 'నీవుపాపవిముక్తుడవైతివి. ఇక పామ్మ'ని పలికెను. అంతట ధ్వజదత్తుడు గురువునందు దేవతాబుద్ధినుంచి ఒకపుణ్య తీర్థమునకు వచ్చి యథావిధిగా అచ్చట సువర్చలాద్వాదశాక్షరి ఆష్టోత్తరశతముమాత్రమే జపించెను. అంతలోనే అతనికి మంత్రతేస్థిలక్షణములు కాన్పించెను. అంతట హనుమంతుడు అంగదాదికపినాయకులతో కూడుకొని సువర్చలాసమేతుడై ధ్వజదత్తునకు ప్రత్యక్షమాయెను, ధ్వజదత్తుడు భగవంతుని నిరుపమానమైన యాకారమును చూచి సాష్టాంగప్రణామములు గావించి అర్ఘ్యపాద్యాదివిధులచే పూజించి నిలువంబడి 'దేవా మహానుభావా సర్వదా నీపాదపంకజములందు నా మనస్సు నిల్చునట్లు ప్రసాదింపవలయును. దీనికన్నా నాకు

ఇతరమగు కాంక్ష యేదియునులేదు' అని ప్రార్థించెను. అప్పుడు ఆంజనేయుడు తనపత్ని యగు సువర్చలముఖమును చూచి చిరు నవ్వునవ్వి సువర్చలా ఇతడు ధ్వజదత్తుడను బ్రాహ్మణుడు, వేదవేదాంగపారగుడు, నన్ను గూర్చి ఘోరమైన తపస్సు చేసి యున్నాడు. ఇతనితపస్సునకు నేను ఏమి యిచ్చినను చాలదు అని పలికెను. అప్పుడు సువర్చల 'నాథా ఇతనివృత్తాంతమును నాకు తెలుపు'మని అడిగెను. అంతటహనుమంతుడుసువర్చలా చెప్పెదను వినుము. ఈ ధ్వజదత్తుడు పూర్వజన్మమునందు హనుమత్సప్తాక్షురిని ఉపదేశమునుపొంది ఫలస్పృహచేత మంత్ర సిద్ధిమూలస్యమును సహింపనివాడై గురువును నిందించి మంత్ర మును వదలిపెట్టెను. ఇతడు పూర్వజన్మమునందు ధర్మసారు డను ఒక బ్రాహ్మణోత్తముడు; శ్రుతిస్మృతిపురాణాదిసకల విద్యలును తెలుసికొనినవాడు; నిత్యకర్మపరాయణుడు. అతడు ఒకనాడు శిష్యునితోకూడి సమిధలను వుష్ణములను తీసుకొని వచ్చుటకు ఒకవనమున కేగెను. అచ్చట భరతుడను ఒకానొక ష్టత్రియుడుహనుమత్సప్తాక్షురినిఉచ్చైస్వరముచేత జపించుచు గురుదేవతామంత్రములయందు విక్యభావము నుంచి ఘోర తపస్సు గావించుచుండెను. అప్పుడు ధర్మసారుడు అతని యొద్దకు బోయి 'అయ్యా ఈ మంత్రజపము నీ వెచ్చట నభ్యసించితివి? పరులకు వినబడకుండ జపము చేయవలెనని పండితులు చెప్పుదురు. నీ వీ భైరవధ్వనులతో జపము చేయుట ఎక్కడ నేర్చుకొంటివి? ముద్రిలును మాతృకా న్యాసమును అంగన్యాసమును లేని జపము నిష్ఫలమని పెద్దలు చెప్పుదురు.

ఈ పక్షిమాలిన మంత్రము నీకు యెవరు ఉపదేశించి? నీవు
 పశుప్రాయుడ వగుటయేగాక నీ గురువుగూడ నీతో సమాను
 డనియే చెప్పవలసియున్నది' అని వానిని తిరస్కరించెను.
 కాని భరతుడు ఆమాటలకు లేశమాత్రము రోషపడక నిశ్చల
 భావముతో యథాపూర్వముగా ఆ మంత్రమును జపించుచునే
 యుండెను. అంతః ధర్మసారుడు సమిధలకొరకు వనములో
 తిరుగుచు ఒక చోట సప్తకోటి మహామంత్రములను కోరిన
 వానికెల్ల ఉపదేశించుచున్న మృకండు మహర్షిని చూచి
 నమస్కరించి 'స్వామీ నాకొక మంత్రము నుపదేశించు'మని
 ప్రార్థించెను. అంతట మృకండుమహర్షి అనుగ్రహించి ధర్మ
 సారునకు యథావిధిగా హనుమత్సత్తాక్షరిని ఉపదేశించెను.
 ధర్మసారుడు ఆ మంత్రమును యెంత జపించినను మంత్ర
 సిద్ధి కలుగకపోవుటచే అతను ఆ మంత్రమును విడిచిపెట్టి
 చుఱుముకలవా డాయెను. ప్రాణేశ్వరీ ఆ ధర్మసారుడే ఈ
 ధ్వజదత్తుడు నాభక్తుడగు భరతుని తిరస్కరించుటవలన
 అతనికి మంత్రసిద్ధికలుగలేదు. భక్తికలవాడు పెద్దగాజపించినను
 మెల్లగా జపించినను తత్ఫలమును వాడు పొందగలడు. భక్తి
 లేనివాడు యెంతశాస్త్రీయముగా జపించినను మంత్రసిద్ధినిపొంద
 జాలడు. కావున ఇతడు మంత్రత్యాగ దోషమువలనను భరతుని
 యొక్కయు తదుపదేశకునియొక్కయు తిరస్కారకారణము
 వల్లను దరిద్రుడాయెను. దైవయోగమువలన ఈ జన్మమందు
 ఇతడు గుర్తునుగ్రహమునుసంపాదించుకొని ఇస్పానికిఫలకామనా
 వర్జితుడై సంసారము తరించుటకు కోరుచున్నాడు' అని పలి

కెను. అంత సువర్చల “దేవా ఇతనికి కోరికయేమి? ఇతడు దేని నుద్దేశించి జపించుచున్నాడు? ఇతనికి నీవు ఏమి ఈయదలచి ప్రత్యక్షమైతివి, చెప్పు”మని ప్రార్థించెను. అంతట హనుమంతుడు ‘ప్రాణేశ్వరీ ఈ బ్రాహ్మణుడు పూర్వజన్మసంస్కారమువలన ఈజన్మమందు దరిద్రుడై బహుకాలము ఉపాదానవృత్తిచే గడపి కొంతకాలమునకు భార్యాపుత్రుల దీనావస్థను చూడ లేవాడై ధనము నార్జించుటకు నైమిశారణ్యమునందు ఒక గురువు నాశ్రయించి సువర్చలాద్వాదశాక్షరీ మహామంత్రోపదేశమును పొందెను. కాని గుర్వనుగ్రహమువలన ఇప్పుడు ఆస్వల్పకాంక్ష పోయినవాడై సంసారనివృత్తి నభిలషించుచున్నాడు. ఐనను ఇతడు మొదట ధనకాంక్షకలవాడగుటచేత కొంతకాలము పుత్ర మిత్ర కళత్ర పరివార సమేతుడై సకలభోగములను ఇహలోకమున అనుభవించి అంతమున నాస్థానమును పొందగలడు. ఇదియే నే నీతని శిచ్చెడివరము’ అనివలికి ధ్వజదత్తుని తనవరముచే సంతుష్టచిత్తునిచేసి తాను తనధామమునకు చేరెను. అంతట ధ్వజదత్తుడు తనగురువగు పుష్కరునిని ధిశిపోయి తనకు స్వామిప్రత్యక్ష మైన వృత్తాంతమంతయు విన్నవించి “గురూత్తమా! నీవలననేను కృతార్థుడనైతిని. నాజన్మము తరించిన”దని అతని పాదములపై బడెను. పుష్కరుడు మిగులసంతసించి “నాయనా! హనుమంతునియందు భక్తిభావము నెన్నడును విడువక హనుమత్పూజాపరతంత్రుడవై సువర్చలాద్వాదశాక్షరిని సర్వదాజపించుచుండుము. ఇంతకంటె నీకు నేను చేయదగిన ఉపదేశము వేరొకటి లేదు పొమ్ము” అనివలికె. అంత, ధ్వజదత్తుడు

గుర్వాజ్ఞ శిరసావహించి బయలుదేరి ఇంటికివచ్చెను. అంతలో తనతాటిసూకులకులేరము పెద్దమేడయ్యెయుండెను. శిష్టవస్త్రము లతో నుండెడి తనభార్య పీతాంబరములతోడను నాగాభూషణ ములతోడను పరిచారికలతోడను దేదీప్యమానియై మహాలక్ష్మీ వలె ప్రకాశించుచుండెను. అది యంతయు ధ్వజదత్తునకు అత్యంతాశ్చర్యము కలగించెను. అనంతరముధ్వజదత్తుడు ఒకా నొకపుణ్యకాలమున సువర్చలా హనుమద్ద్వాదశాక్షురిని తన భార్యకును హనుమదష్టాక్షురిని తనతమ్మునకును సప్తాక్షురిని తన మరియొకతమ్మునకును ఉపదేశించెను. వారెల్లరునుహనుమ జ్జపనిష్ఠాగరిష్ఠులై మంత్రసిద్ధిని బడసి సకలేష్టసిద్ధులనుపొందిరి అని పరాశరమహర్షి మైత్రేయునకుచెప్పెను (పరాశరసంహిత).

మైత్రేయుడు పరాశరుని చూచి 'స్వామి! సువర్చలా హనుమ ద్ద్వాదశాక్షరీ మహామంత్రప్రభావము నీవలన విని యుంటిని. ఈమంత్రమునకు పురశ్చరణవిధి నాకు చెప్పి నన్ను తరింపజేయుము' అని అడిగెను. పరాశరుడు 'నాయనా! లోక ముగో సప్తకోటిమహామంత్రములు కలవు. వానిలో కొన్ని శైవమంత్రములు, కొన్ని వైష్ణవమంత్రములు, కొన్ని సౌర మంత్రములు, కొన్ని గాణపత్యమంత్రములు, కొన్ని కౌమార మంత్రములు, కొన్ని భైరవమంత్రములు, కొన్ని హనుమ న్మంత్రములు కలవు. వీనిలో భుక్తిముక్తును రెంటిని ప్రసా దించునవి హనుమస్మంత్రములై యున్నవి. దేవతలలలో విష్ణువు వలెను నక్షత్రములలో చంద్రునివలెను గ్రహములలో సూర్యునివలెను నదులలో గంగానదివలెను మంత్రములలో

సువర్చలాహనుమద్ద్వాదశాక్షరి మిగుల శ్రేష్ఠమైనది. దీనికి దేశకాలనియమము లేదు. అర్వణము చూడ నక్కరలేదు. హనుమదుపాసనా పరతంత్రుడగుగురువువలన ఉపదేశమునుపొంది హనుమంతునియందును గురువునందును సహానదృష్టిగలవాడై భక్తిశ్రద్ధలతో మంత్రజపము చేసుకొనవలయును. ఈ మంత్రమును నా స్థితునకును కృతఘ్నునకును వంచకునకును అతి లోభికిని విశ్వాసము లేనివానికిని అనాచారునకును పాపికిని ఉపదేశింపకూడదు. అని చెప్పెను. సువర్చలాహనుమద్ద్వాదశాక్షరీమహామంత్రోద్ధారము ఇందులో ప్రకటింపబడిన సంస్కృత శ్లోకములనుండియే గ్రహింపతగును.

గ్రంథాంతరే దశవిధన్యాసాః :—

శుద్ధం బిందుయుతం వినగ్జానహితం హృల్లేఖయా సంశ్రితం । బాలాసంపుటితం తథైవ పరయా శ్రీవిద్యయాలంకృతమ్ । ఆరోహదవరోహతశ్చ సతతం న్యాసం పునర్హంసయో । రోజ్ఞానాతి స ఏవసర్వజగతాం సగ్జస్థితిన్యాసకః । రగ్జ్ఞ సప్తకోటిమహామంత్రావినాబ్రహ్మస్త్రవిద్యయా । హనుమన్మంత్రజాలానాం మిత్రాణీతి విదుర్బుధాః॥౮౬॥ యస్యోచ్చారణమాత్రం తు దేవతాహ్వన మాచరేత్ । దేవతాభినిష్ఠం తద్భిజాక్షరముదాహృతమ్॥౮౭॥ మహామంత్రేషుసర్వత్ర వణ్ణాసంఖ్యా వ్యవస్థితా॥కవ్చిత్రప్రణవసాహిత్యాత్కవ్చిత్రచ్చ పృణవం వినా॥౮౮॥తస్మాన్నూనాతిరేకిత్వం సందేహోన్నైవ

యుజ్యతే । అర్వణ్ణాం య మంత్రాణాం ప్రణవస్తు ప్రయు
జ్యతే ॥ ౧౯ ॥ మోక్షకామీ శుక్లవర్ణం పీతం య ధనకామ
వాక్ । పశ్యకామో రక్తవర్ణః మారణే నీలవర్ణకమ్ ।
ఉచ్చాటనే ధూమ్రేవర్ణం విద్వేషే హ్యపివర్ణకమ్ । పశ్య
కామః సర్వజనేపద్మవర్ణకమనుస్మరేత్ । స్వాభీష్టదేవతామేవం
పట్నయోగేషః చింతయేత్ ॥

ఇతి శ్రీ పరాశరసంహితాయాం షట్పల్లవప్రయోగో నామ ఏకాద
వింశపటలం నమాప్తమ్.

అ థ వింశతితమపటలపార్వం భ ౩.

మైత్రేయః హనుమత్తోఽశాణన్ద్యమంత్రస్యపఃమాత్మ
నః । ప్రభావం శ్రోతృమిచ్చామి కేన జప్తస్య కీర్తిశః ॥
పరాశరః ॥ హనుత్తోఽశాణన్ద్య మాహాత్మ్యమతులం ద్విజ
శృణు వత్సామి మంత్రోయం ఘృతముత్తమప్రపదః ॥ ౧ ॥
అగస్త్య ఋషిరేవాత్ర గాయత్రీ చ్ఛంప ఉచ్యతే సువర్చలా
హ్నుభశ్చ హనుమాద్దేవతా భవేత్ 3 బీజం పింగళనేత్రాయ
శక్తిశ్చైవ మహాబలః । ధనంజయసఖానామ కిలకం సముదీరి
తమ్ ॥ తత్ప్రసాదస్య సద్భక్తే నిసేదోగః ప్రకీర్తితః ॥ వ్యాస
ద్వయం తితిః విద్యాత్రిమైత్రేవ ముదీరయేత్ ॥ ఆదా
సంజీవసిహస్రే శాలనేమిహరాయ చ । భీమసేనాగజాయేతి
భరితం రక్షకాయ చ ॥ ౨ ॥ ధాన్యమాలీశాపహంత్రీతత
శాపహంహరిణే । దేవతాంతే కరాద్యంతే చతుర్థ్యంతే
సమో భవేత్ ॥ ౩ ॥ ౪ ౫ ౬ ౭ ౮ ౯ ౧౦ ౧౧ ౧౨ ౧౩ ౧౪ ౧౫ ౧౬ ౧౭ ౧౮ ౧౯ ౨౦ ౨౧ ౨౨ ౨౩ ౨౪ ౨౫ ౨౬ ౨౭ ౨౮ ౨౯ ౩౦ ౩౧ ౩౨ ౩౩ ౩౪ ౩౫ ౩౬ ౩౭ ౩౮ ౩౯ ౪౦ ౪౧ ౪౨ ౪౩ ౪౪ ౪౫ ౪౬ ౪౭ ౪౮ ౪౯ ౫౦ ౫౧ ౫౨ ౫౩ ౫౪ ౫౫ ౫౬ ౫౭ ౫౮ ౫౯ ౬౦ ౬౧ ౬౨ ౬౩ ౬౪ ౬౫ ౬౬ ౬౭ ౬౮ ౬౯ ౭౦ ౭౧ ౭౨ ౭౩ ౭౪ ౭౫ ౭౬ ౭౭ ౭౮ ౭౯ ౮౦ ౮౧ ౮౨ ౮౩ ౮౪ ౮౫ ౮౬ ౮౭ ౮౮ ౮౯ ౯౦ ౯౧ ౯౨ ౯౩ ౯౪ ౯౫ ౯౬ ౯౭ ౯౮ ౯౯ ౧౦౦

తతః పరం । శ్రీబీజం తత ఉచ్చార్య శ్రీవర్ణం చ తతః పరమ్॥
 ౮॥ సువర్చలావల్లభేతి హనుమత్పదముచ్చరేత్ । అంతే
 స్వాహాపదేనై వ మంత్రమేనం ప్రపూరయేత్ ॥ ౯॥ ధ్యానమ్
 ఏకేనాభయదం పరేణ వరదం భోజ్యం ఫలం చాపరే । కాన్యే
 నాపిసువర్చలాకుచయుగం హస్తేన సంబిభ్రితం । కాయణ్యామృత
 పూర్ణ లోచనయుతం పీతాంబరాలంకృతం । సౌమ్యం వాయు
 సుతం చతుర్భుజధరం ధ్యాయేద్ధనూమత్ప్రభుమ్ ॥ ౧౦ ॥ లక్ష
 మేకం పురశ్శర్యాం దశాంశం తర్పణం విదుః । తద్దశాంశం
 హోమకర్మ తద్దశాంశం తు భోజనమ్॥ అత్రైవోదాహరంతీమ
 మితిహాసం పురాతనం । బార్హస్పత్యం పురం నామ గంగా
 తీరే మహామునే ॥ ౧౧ ॥ స్థితో జనపదస్తత్రీ కాపిలో నామ
 భూసురః । సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞో వేదవేదాంగపారగః ॥ ౧౩॥
 దరిద్రో బహుపుత్రశ్చ వీతరాగస్తపోధనః । భాగీరథ్యాం॥
 జపస్మంత్రం హనుమత్తోడశాక్షరమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఆసాయంపర్యట
 శాకం గృహీత్వా గృహమేతి సః । ఇత స్తత స్తస్య భార్యా
 యాచిత్వా తండులాదికమ్ ॥ ౧౫ ॥ అన్నం పాతి తచ్ఛాకం
 తేవ జీవంతి నిత్యశః । ఏవం బహువిధాం తస్య దేహయాత్రాం
 ప్రకుర్వతః ॥ ౧౬ ॥ వ్యతీయాయ సుఖేనై వ ప్రత్యహం నిమిషో
 యథా । ప్రాతః స్నాత్వా శుచిర్భూత్వా భాగీరథ్యాశ్చ
 భోదకే ॥ ౧౭ ॥ జపతో హనుమస్మంత్రం కపిలస్య మహాత్మనః ।
 ఆవిభూష హనుమానేకదా భక్తవత్సలః ॥ ౧౮ ॥ సువర్చలా
 పతిః శ్రీమాన్ధ్యామహానో రిఘూద్వహమ్ । చతుర్భుజశ్చంద్ర
 సమప్రభావా ॥ స్వర్ణోపవీతీ నవరత్నకుండలః ॥ ౧౯ ॥ దుకుల

ముక్తామణిహరిశోభితః పిశంగమాంజ్ఞివశోర్ధ్వపుంశః! కౌ
 శ్చక్తుర్భిశ్చక్తురః పుమర్థాన్దదాతి యో భక్తజనాయ నత్యమ్ ||
 ౨౦ || సతామనోహ్లాదకరో హనుమాన్సునాతు లోకత్ర
 తయం । మహాత్మా ॥ జాంబవాద్విసతో సీలః పససో గంధ
 మాదసః । సుపేణ మైంద ద్వివిదా ఏతైః పరివృతః కషః ॥
 విలోక్య తంస్తోత్రపరఃపరాభిః స్తువన్నమసాగ్రపురస్సరంద్విజః
 విధాయ పూజాం మనసోపచారైః స్థితో ముదా బాష్పకులా
 కులేక్షుః ॥ భక్త్యా ముహూర్తం నిర్మగ్నో మహాత్యానంద
 సాగరే । చిరాయ లభ్యా సంజ్ఞాం వై ఇద మాహ కథం
 చన ॥ ౨౧ ॥ అద్యప్రభృతి యోగ్యోఽహం తవ సందర్శనా
 త్రప్నో । సర్వపాపవినిర్ముక్తో న స్మరేయం యమాల
 యమ్ ॥ ౨౨ ॥ భక్త్యా సమర్పితం తాత ఫలం వా ప్రతినేవ
 వా । మదనుగ్రహణోభేన గృహణ కపిపుంగవ ॥ ౨౩ ॥ జాయా
 చాపి సువర్చలా రవిసుతా దివ్యం చ హేమాంబరం । మాణి
 క్యాంచితకుండలే శ్రవణయోః కంఠే చ ముక్తావళిః । సుగీ
 వాంగదిగంధమాదనముఖా స్పృతృర్ననా స్సంతి తే । కిం
 దాస్యామి మనఃప్రియాణి హనుమ స్సంపూర్ణ కామో
 భవాన్ ॥ ౨౪ ॥ ఏవం స హనుమాం స్తస్య కపిలస్యమహాత్మనః
 భక్త్యుదేకం సముద్వీచ్య ఛందయామాస తం వరైః ॥ ౨౫ ॥
 శ యోచేహం వరం కంచిన్ముముక్షుర్వీతరోగవాన్ । హనూ
 ముతమువాచేదీ మేతే కే వాసుర్వ భాః ॥ శ్రీహనుమాన్ ॥
 గంధమాదననామ్నస్తై పర్వతో ధాతేమండితః ॥ హేమరంభా
 తపవృతః శ్రీమచ్ఛ్రీభర భూషితః ॥ ౩౦ ॥ ఏతే తత్ర మహా

ఛాగాస్సంతి మత్పార్షదా ద్విజ । జాంబవా న్విసతో నీలః
 పనసో గంధమాధనః ॥3౧॥ సుషేణమైందద్వివిదా రామకార్య
 ఘరంధరాః । ఆరాధయంతో మాం నిత్యం జపంతో మంత్ర
 తత్పరాః ॥ నిత్యాభిషేకం కుర్వంతి ధూప దీప బలిప్రదాః ।
 శేనాభిషేకతీర్థేన వాలాగ్రాత్ప్రచ్యుతేన చ ॥ వాలసాగర
 నామ్నాత్ర నదీ జాతా సుసావసీ । తత్ర స్నాత్వా చ పీత్వా
 చ శుద్ధో భవతి మానవః ॥3౨॥ సర్వసిద్ధిమవాప్నోతిశ్రీఘ్రమేవ
 న సంశయః । అనేనారాధనేనాహం సంతుష్టోద్విజసత్తమః ॥3౩॥
 వరయధ్వం యథాన్యాయమిత్యవోచం మహాత్మకమ్ ॥ ఊచుస్తే
 పుమప్రీతా జాంబవత్ప్రముఖా ఇమే ॥3౪॥ ప్రాశ్నయామః
 సరాంపూజాంభవదావరణేవయం ॥ ఇత్యుక్తేహిమయాప్యుక్తం
 తథాస్త్వితి పునః పునః ॥3౫॥ తానేతాన్వైమహాభాగానారాధ్య
 ప్రథమం ద్విజ । అనంతరం తు మత్పూజాం కుర్వంతు
 మనుజోత్తమాః ॥3౬॥ మద్భక్తారాధనేనాహ మత్యంతపరి
 తోషవాన్ । మద్భక్తస్యావమానేన హ్యత్యంత మవమానితః ॥
 3౭॥ మమావతారాబహవోమదూపాణి బహూనిచ ॥ యథాహం
 సేవితో భక్తైస్తథా వావిర్భవా మ్యహమ్ ॥౩౮॥ ఏవముక్తస్తు
 కపిలో నమశ్చక్రేంజనాసుతమ్ । ఏవం హితోపదేశేన
 తోషయిత్వాద్విజోత్తమమ్ ॥ జగామ మానసే రామం చింత
 యన్నంజనాసుతః । సంధ్యాముచాస్య విధివద్గ్రహం విప్రో
 ఽన్వపద్యతః ॥౩౯॥ తస్య భార్యాఽవదద్విప్రం శాకం నానీత
 వాససి । సోమదతోవదత్సాధ్య హనుమానపి తోషితః ॥ భగ
 వాన్భక్తవాత్సల్యాన్మమ ప్రత్యక్షతాం గతః తేన సంభాష

మాణస్య ప్రత్యక్షానాభివందనైః ॥౪౪॥ స్తవతో నావకాశో
 భూచ్చాకస్యాహరణే మమ । ఇతి శ్రుత్వావదత్తస్యభార్యా
 కౌతూహలాన్వితా ॥హనూమాన్యది తే బ్రహ్మదేవః ప్రత్య
 క్షతాం గతిః॥అస్మద్గృహేమహాకూరదారిద్ర్యస్య స్థితిఃకథమ్॥
 దైవం యది భవేత్సత్యం ప్రత్యక్షంవాభవేద్యది॥సర్వకామాః
 ప్రుద్ధేయరతో మిధ్యేతి మే మతిః॥ త్వత్ప్రసాదాన్మయా
 లభ్యా కుమారాశ్చకుమారికాః॥బహవస్సూర్యసంకాశాశ్చంద్ర
 రేఖాసమామాః॥ నాన్నమేహం చ వస్త్రం వా న సువర్ణాది
 భూషణం॥న వివాహోద్యుత్సవాశ్చ న మనోరథస్థితియః॥ కిం
 కేవలైర్దేవపాతైశ్చైతస్మార్తాదికర్మభిః । న వా దందవ్యా
 మానానాం బాలానాం జరరాగ్నినా॥ కథం రక్షణ దైవం తే
 హనుమాన్వరదో హ్యతః । అవిజ్ఞాయ కదాప్యన్నం మృతా
 నస్మానవేక్షతే॥౪౫॥ కదా వా త్రాయతే నోస్మాన్మధార్తాన్
 సహస్రత్రకాన్ । త్వాయథా త్రాయతే స్వామింస్తవ భర్తా
 తథా సతి॥పితా మే న విజానాతి భవంతం పురుషాధమమ్ ।
 ఆహో బల మతా బాలా మనసైవాన్నభోజినః ॥ ౪౬ ॥
 పటచ్చరైః కందమూలైఃపత్రశాకాదిభిర్జలైః ॥ భృత్యా సమ
 ర్పితైర్ధాన్యైరపథ్యాపైశ్చ పస్తుభిః॥ శరీరస్థితిమాత్రేణ
 పుత్రా జీవంతి మే కృశాః॥ హతం సర్వమపత్యం మే తపసా
 తప దైవమే ॥౪౭॥ వివాహోద్యుత్సవైరన్యైస్తథా పుంసవ
 గాదిభిః । ప్రీతిదా నైశ్చ బంధుభ్యోముకుందారాధనోత్సవైః
 ॥౪౮॥ కైతానికక్రిమాభిశ్చాస్యాతీర్థేన చ సర్వదా । హృష్ట
 ప్రిష్టాశ్చ దృశ్యంతే నభోగా గృహమేఘినః॥౪౯॥ ఇతి శ్రుత్వా

అవదద్విప్రో భార్యాందారిద్ర్యకర్మితాం శ్రమమూఢేన భోగా
 న్నం తపో మే ముక్తికారణమ్॥౧౮॥ సా హసిత్యావదత్సాధ్వీ
 న దదాన్యైహికం సుఖమ్ । ఆముష్మికం కథం దద్యాద్దేవతం
 యోగిన్లుభమ్॥ ఇతి శ్రుత్వా తదా విప్రో హనూమద్దేశ
 నం వనః । తస్మాద్దేశాదపాత్రకామ ద్వీతరాగ స్తపోధనః॥తతః
 ప్రచురభూత్తత్ర హనూమాన్సృక్తవత్సలిః॥ దైత్యానామశని
 స్పృశాం కపివరస్సృదంజనాయా శ్శిశుర్మృత్యూ రావణ
 సంభవస్య నితరాం రామానుజప్రాణదః । సీతాహ్న ధురం
 ధ్వో ఽఘ్నవతేః కార్యప్రధానాగ్రణీర్వ్యోధ్యేయసువర్చలా
 ప్రియశఖస్తన్మందిరం ప్రావిశత్ ॥

ఇతి శ్రీమరాశరసంహితాయాం కపిలదర్శితకథనం నామ వింశతి
 తమం పటలం నమాస్తమ్.

అ థ ఏ క విం శ తి త మ ప ట ల ప్రా రం భః.

శ్రీమరాశరః॥ ఉవాచ కుశలం భార్యా తవ కిం వక్తి
 మే వద । తమువాచ మహాబాహో పోష్యవర్గస్య కార
 నాత్ ॥౧॥ వన్యశాకంముపాదాయ జపాంతే గృహమాగతః ।
 స యూతదివసే త్వద్య శాకం నానీతవానహమ్॥౨॥ అత ఏవం
 విధా వాచః శ్రుదార్తా వక్తి మామితి । ప్రహస్యో
 వాచ ప్రేంద్రం హనుమాన్సృతభావనః॥ వరంవరంయభద్రం
 తే మాకుసుమ్యాత సంశయం । శ్రుత్వా హనుమతో వాక్యం
 కపిలో హృష్టమానసః ॥౩॥ ఉవాచ పచనం ధీమాన్దేశకాలో

చితం యథా । వరమన్యం న యాచేహంత్యత్పాదాంబుజభక్తి
 తః ॥౫॥ తతః ప్రోవాచ హనుమాన్భక్తిం ముక్తిం దదామి
 తేతవ భార్యాం వద బ్రహ్మన్వశచ్చద్భాగే గృహస్య తే॥
 బదరీవృక్షమూలే తు నిక్షేపో వర్తతే మహాన్ । తద్గ్రహీత్వా
 ధనం ప్రాప్యం యథేష్టం భుజ్యతామితి॥ తద్దైవోక్తాన్వపతినా
 ప్రహస్య ప్రాహతం ద్విజమ్ । అహం తు మందభాగ్యాస్మి
 మాదృశీన జగత్ప్రియే । యతో దారిద్ర్యదుఃఖేన సర్వేషా
 మస్మిగోచరా । గృహేతు సరుపంచోరమాదిశ్య బిలభేదనే
 ॥౬॥ పృథా మాం బాధతే బ్రహ్మన్నేతద్దేవస్య వంచితమ్ ।
 అథవా విద్యతే నాథ కథ్యంతే ధనసంపదః॥ । తా ఉద్ధర్తుం
 కథం నాలం దైవం తే గిరిభేదకం । కథం వాశక్తిరుద్ధర్తుం
 శాకసాత్కృతవత్ప్రకాశః ॥౭॥ నితాంతకృశదీనాయాః క్షుధి
 తా నూ దివావిశమ్ । అస్మా సు యద్యనుక్రోశః కపిరాజస్య
 ధీచుతః ॥౮॥ ఉద్భృత్య సఖరాగ్రేణ దీయతాం ధనపేక్షికా ।
 అస్మాక మతిమూఢానాం హతభాగ్యోపజీవినామ్ ॥ న చాపి
 మహతో లోకే విద్యతే శక్త్యగోచరః । గిరిం చ గిరిశృంగాణి
 వహతో లీలయా కరేః ॥ నిక్షేపహత్రాహరణే శియా
 న్భారో భవిష్యతి ఉపచ్ఛందేన వాక్యేన న సంతోషోభవేదితి॥
 ఇతి శ్రుత్యా తు హనుమాన్నిద్రాంచ భజతే వధూః ।
 తతో గత్వా ధనస్థానం హనుమాన్పాదకుట్టనైః ॥ భిత్త్వా
 తద్ధనవ్రాతం మే శిరసి స్థాపయ ద్విజ । ఇత్యుక్తః ప్రాహ
 తం విప్రః కథంతేశిరసి ప్రభో । స్థాపయామిదృశం భార
 మపరాధస్య కారణం । తమువాచ హరిర్విప్రం మమ భక్తార్థ

భారతః || న మే గ్లానిర్భ వేదేవ మహాత్మా న త్త సీదతి ||
 పురాహం సేతుబంధార్థం సముద్రే రామచోదితః || కనకా
 చలమాలోక్య వాలేనోద్ధర్తుమిషితః | ఏతద్ జ్ఞాత్వా సుర
 శ్రేష్ఠామాంప్రార్థయిత్ మాగతః || అవోచంప్రిదళాస్సర్వేలోక
 పాలా మరుద్గణాః | వసవస్సస్థసాధ్యాశ్చ గంధర్వపురసాం
 గణాః || దేవర్షయో వసంత్యత్ర కథం నేత్రమిహార్హసి |
 విించినై వముక్తోహమవోచం భారతీపతిం | రామో దాశరథిః
 శ్రీమాన్సత్యసంధో మహాబలిః || రావణం జేత్తుకామస్సన్నేతు
 బంధం సముద్యతః | తదర్థమేసం హేమాద్రిం శీఘ్రం నేతు
 మిహాగతః || కిమనైః పర్వతస్తోకై రితి మత్యా నిమంత్రితః |
 ప్రసారయామిలాంగూలం తస్యాశ్రేణ్యదేవతాః || తిష్ఠంత్యివం
 మహాశైలం న త్యజామి కథంచన || శ్రుత్వా త్త మే బలో
 పేతం చలవాక్యం పితామహః || ఉపాయేన జగత్కర్త
 సుందరం రామవిగ్రహమ్ || కల్పయిత్వా తన్మృఖేన మాం
 స్యవారయదీశ్వరః | పృథ్వాంతమేవజ్ఞాత్వాతంరామశాసనగౌర
 వాత్ | అహం మేఘం పరిత్యజ్య గిరీనన్యాన్ప్రహీతవాన్ ||
 మదాసీతైశ్చ వై రామో బంధయామాస సాగరమ్ |
 అతో ధనకటాహోయం న మే భారాయ కల్పతే || ద్విజస్సం
 చోదితోప్యేవం కపింద్రేణ మహాత్మనా | న మేనే తస్య
 తద్భారం మూర్ధ్నా వాహయిత్తం పునః కపింద్రోపి నిరీ
 ఘ్నేయం తస్య భక్తిమహైతత్కీం స్వయమేవానుమేనే తం
 భారముద్వోధుమాదరాత్ || ఇతి నిశ్చిత్త్య మనసా భారము
 ద్వాహ్య మాశ్రినా | నిద్రాలోర్ద్విజభార్యాః పురోదేశే

స్వపాతయత్ || తతః కపిలమాహుయ హనుమాన్భక్తవత్సలః
 ఆముష్మికంచ దాస్యామిత్యుక్తైవ్వాంతరధీయత్ || సావధూః
 ప్రాతరుత్థాయ ధనరాశిం విలోక్య తం । కౌతూహలసమా
 విష్టా ప్రోవాచ స్వపతిం సతీ || తతః ప్రభావం విప్రేంద్ర తవ
 పూర్వమజానతీ | సాధారణం ద్విజం మత్వా త్వం తు లోక
 విత్క్షణమ్ || దారిద్ర్యకర్మితా నిత్యం క్షుత్క్లైశ్చైవ
 బాలకైః అవోచమహమేతావత్తిద్భవాన్మంత్ర మర్హసి ||
 ఇత్యుక్తో బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠః భార్యానుతనమన్వితః । భుక్త్వా
 భోగాన్వీతరాగః కాలే ముక్తిమవాప సః || ఇత్యేవం షోడ
 శార్ణస్య మహిమా స హనూమతః కథితస్తవ మైత్రేయ
 పునః కిం శ్రోతుమిచ్ఛసి ||

ఇతి శ్రీవరాహరసంహితాయాం షోడాశాక్షరీవృణావో నామ

ఏకవింశతీతమం పటలం పమాప్తమ్.

గంగాతీరమునందు బార్హస్పత్య మను ఒక పట్టణము
 కలదు. అచ్చట కపిలుడను ఒకబ్రాహ్మణు డుండెను. అతడు
 దరిద్రుడు, బహుపుత్రుడు. అయినను, నిష్కామభావముచే
 సువర్చలాహనుమత్ షోడ శాక్షరీ మహామంత్రమును సాయం
 కాల పర్యంతము గంగానదీతీరమున జపముచేసి సాయంకాల
 మునకు ఏదో యొక శాకము తీసుకొని గృహమునకు వెళ్లు
 చుండును. అతనిభార్య ఇరుగుపొరుగువారి యొద్ద కొంచెము
 కొంచెము మూచించి తండులములు తెచ్చి అన్నము గావించి

భర్త తేచ్చిన శాకముగూడ పచనముచేసి పిల్లలకు భర్త
కును పెట్టుచు మిగిలినది తాను భుజించుచు కాలముగడుపు
చుండెను. కపిలుడు హనుమన్మహామంత్రమును నిష్ఠతో జపము
చేయుచుండగా ఒకనాడునువర్చలాసమేకండగుహనుమంతుడు,
అతనికిప్రత్యక్షమాయెను. కపిలుడు హనుమద్దర్శనమునకు చాల
సంతోషించి అప్యపాద్యాదివిధులచే హనుమంతని పూజించి
స్తోత్రములు కావించెను. అంతట ఆంజనేయుడు ప్రసన్నుడై
'నాయనా నీభక్తికి మెచ్చితిని. ఇది మొదలుకొని నీవు నాభక్తు
లగు సుషేణ మైంద ద్వివిధ అంగద జాంబవత్ప్రముఖులను
పూజించుచు నన్ను పూజించినచో మిగుల ఆనందించెదను.
నాభక్తులను ఆరాధించుటయే నన్ను ఆరాధించుట. నాభక్తు
లకు అవమానించుటయే నన్ను అవమానించుటసుమా!' అని
పలికి అంతర్ధానముచెందెను. అంతట కపిలుడు ఈసందర్భములో
ప్రొద్దుపోవుటచేత శాకము లేకయే ఇంటికివచ్చెను. అతనిభార్య
అతనినిజూచి 'నాథా నేడు శాకముగూడ దొరకలేదా?' అని
పలికెను. కపిలుడు 'దేవీ' నేడు నాకు హనుమంతుడు ప్రత్యక్ష
మగుటచేత ఆనందపరవశుడనై చాలకాలము స్వామిసమీ
పముననే గడపితిని. అందువలన ప్రొద్దుపోవుటచే శాకము
లభించినదికాదు.' అనిపలికెను. అతనిమాటలువిని ఆమె 'ప్రియా
భగవంతుడు ప్రత్యక్షమైనప్పుడు మన దారిద్ర్యము ఆయన
యొద్ద మనవిచేయవలదా?' అనిపలికెను. కపిలుడు 'పిచ్చిదానా
నిష్కామముగా భగవదారాధనచే ముక్తిని పొందగోరు
నేను తుచ్ఛమగు దారిద్ర్యమును పోగొట్టుమని భగవంతు

సంతటివానిని కోరెద సనుకొంటివా?' అనెను. అంతట అతని ఇంతకాలమునుండి నేవించుచున్న మీకు తుచ్చమగు దారిద్ర్యమునే పోగొట్టలేని హనుమంతుడు శాశ్వతమగు ముక్తిని ఈయగలడా? మీ రెంతపిచ్చిలో పడిపోవుచున్నారు? ఇంతకంటె మరియొకని నెవ్వని నైన ఆశ్రయించినచో మనమును మన పిల్లలును ఇంతఅన్నము తిందుముగదా' అని విసువుతోపలికెను. అంతట కపిలుడు ఆమెమాటలు తినచెప్పలకు ములుకులుగా తోచుటచేత 'పరమనిర్భాగ్యురాలా దైవదూషకురాల వగు నీమొగము చూడరాదు. నే నిక్కడ ఉండును' అని శీఘ్రముగా మరల జపమునకు పోయెను. అంతట పరమదయాళువగు ఆంజనేయుడు అతనికి ప్రత్యక్షమై 'బ్రాహ్మణోత్తమా నేడు నీ వేల భుజింపనియట్లు కనబడుచున్నావు?' అని అడిగెను. కపిలుడు జరిగిన వృత్తాంత మంతయు చెప్పెను. ఆంజనేయుడు వాని దారిద్ర్యమును పోగొట్టదలంచి నిద్రించుచున్న అతని భార్యశయ్యవద్ద సువర్ణభాండము నొకదానిని ఉంచిపోయెను. అంతట ఆమె పాతకకాలమున మేలుకొని ఆ సువర్ణభాండమును చూచి మిగుల విస్మయమును చెందెను. అంతట కపిలుడు ఇదియంతయును హనుమంతుని ప్రసాదమే యని తలంచి దానివలన భార్యాపుత్రులతోడ ఇహలోకమున సమస్తభోగము లనుభవించి తదకు హనుమత్స్వామ్యము నొందెను. అనిమైత్రేయునకు పరాశరుడు సువర్ణలాహనుమత్ హోమశాక్షరీమహిమను చెప్పెను. (పరాశరనంహిత)

అథ ద్వావింశతితమపటలపాఠం భః.

మైత్రేయః || మహాదేవాంశసంభూతం వాయునా ప్రేరి
తం జలాత్ | అంజనాగర్భసంభూతం మానుమంతముపాస్మహే ||
హనూమన్మంత్రమాహాత్మ్యం శ్రుతం విస్తరతో మయాతద్భ
క్తానాం పభావం దశ్రోతమిచ్ఛామ్యహం ప్రభో || శ్రీప
రాశరః || బ్రహ్మవర్త ఇతి గ్రామస్సర్వసంపత్సమృద్ధిమాన్ |
బ్రాహ్మణః కశ్యపో నామ స్థితస్తత్రగృహశ్రమింసదాచారరత
శ్శాంతో వేదవేదాంగపారగః | హనూమంతం భజన్నిత్య
మఘ్నాపాద్యాసనాదిభిః || పుష్పైః పత్యైర్ధూపదీపై బన్లిభి
ర్వందనైః స్తుతైః | నామసంకీర్తనైర్ధ్యానైస్సదాకాధనతత్పరః ||
ఏవం వివసతి స్త్వస్య విప్రస్య ద్విజపుంగవ | హనూమానేవ
ఘృష్ణధనాఢ్యానాం హృదిస్థితః || ప్రేయస్సర్వవస్తునిత్యైదావ
యతి నిత్యశః | ధనేన బహునా తేన సమృద్ధో భూద్ద్విజోత్త
మః | తస్య హస్తుం ధనం చోరః కశ్చిన్నిశ్చితపాపభృత్ | అవ
కాశం ప్రతిక్షన్వైకరోత్యేవగతాగతమ్ || యదాయదాంతగృహ
మేతి చోరస్తదా భిన్నవిచిత్రతేషః | విబీషయత్యేవ
ససూధరూపః కప్రిప్రవీరః పరవీరహంతా || దండి కదాచిన్ము
సలీ కదాచిత్థడి కదాచిత్కువచీ కదాచిత్ | శిఖి కదాచిద్విశిఖి
కదాచిద్విప్రః కదాచిత్సుభటః కదాచిత్ || ఏవం సదా రక్షణ
తత్పరః | ప్రభువిలాసనం ఘృత్యథా కపింద్రః | స్వభక్త
చాత్సల్యమథ ప్రకాశయన్గృహీతుకామో నహి దర్శనం గతః ||
అవకాశంతతో లగ్నాసంతో హేమలిముచః | చిరాయచింతయా
నూన ప్రాప్తమేవమహాధనమ్ || అద్యాస్యవిప్రస్యగృహం ప్రవిష్ట

ప్రాజ్యం ధనం ప్రాప్య నయామి గేహం | భార్యాం యువత్యై
 తనయాన్కుమారికా స్సంతోషయిష్యామి సహత్మబంధుభిః ||
 ఇతి బద్ధ్వా పరికరం చెతుర్భిస్సహ బంధుభిః | ఆజగామాస్య
 విప్రస్య గేహం పాటచ్చరః ఖలః || నిశి సర్వేషు సు క్షేమధనం
 హతః కౌమరైకదా | కుడ్వంభిత్వా ఖిత్తేణ ప్రవేష్టుముప
 చక్రమే || ౧౫ || హనుమానపి సర్వాత్మా భక్తపాలన దీక్షి
 తః | ప్రవిశంతం బిలద్వారా చోరం జగ్రాహ పాణినా || ౧౬ ||
 కాశ్యపం వేషమాశ్రిత్య చోరాంతికముపాగతః | ద్రష్ట్వా
 చోరానుగాతైచ్చనం దుద్రుపుర్భయవిహ్వలాః || బలాధాల్పస్య
 మాణేపి గృహీత్వోరుయుగే ముహుః | ననిర్లచ్చతి లోభేన
 బ్రహ్మస్వేషు మలిష్టుచః || హింసతి కపిశైచ్చనం సర్వభూత
 దయాపరః | నివర్తయితుకామస్సన్నాచకర్ష పునః పునః ||
 చోరస్తు ధనలోభేన బలదపేక్షా భూయసా | మామాక్రష్టు
 మయం విప్రో నాలమిత్యేవ మన్యతే || కపిస్త్యాకృష్యచోరంవై
 తాడయామాస ముష్టిభిః | ఇదమేవై నస్సస్య ప్రాయశ్చి
 త్తమితీరయన్ || అహతోపి న చక్రంద భిదురై రివ ముష్టిభిః |
 తథా హనుమాన్సర్వజ్ఞః కశ్యపస్య స్వరూపధృత్ || కస్కోఽ
 త్ర ఇతి శబ్దేన ఉచ్చైశ్చోరమఘాగిరత్ || న జానంతి యథా
 గేహే సర్వేపి గృహపర్తినః || తథా గృహీత్వా తం చోరం
 బహిరానీయ వేగతః | ముష్టిజానుపదాఘా తైరకుట్టయదరింద
 మః || అక్షమః క్రందితుం భూయో ధైర్యేణ త్రవయా పునః |
 అసోఢవేదనశ్చోర ఉచ్చైశ్చక్రంద దీనవత్ || తస్యాక్రిందన
 శబ్దేన సంబుద్ధాః ప్రాతివేశికాః | విలోక్యానునయంతస్తే తథా

తం గృహమేధినమ్ || రాజభృత్యా వధం కుర్యుజ్ఞామేయ
 ర్యది యామికాః | ఇతి చోరం వినిభక్తస్య పునరేవం న
 కుర్వీతి || కృపఃసూ మోక్షయిత్యా తం సర్వే జగ్గుర్యథాగ
 తన్ | తతః ప్రాతస్సముత్థాయ కశ్యపో బ్రాహ్మణో త్తమః ||
 భిత్తిరంధ్రం సమాలోక్య విస్మయం పరమం గతః || బహిరా
 గత్య తద్వీధ్యాం చోరాశ్చోరా ఇతి బుభ్రువః || క్రిందయా
 మాస తచ్చుత్వా తమూచుః ప్రాతివేళికాః | అకాండే క్రి
 యశే బ్రహ్మణ కిమిదం క్రందనం వృథా || 30 || అస్మాభిరో
 చితశ్చోరో నిష్పిష్టోభవతానిశి | యామికా యదిశ్చైవంతిహ్యన
 ర్థస్తు మహాన్భవేత్ || ఇత్యుక్తః కశ్యపోవిప్రస్తాష్టేంచింతాపరో
 భవత్ || హనుమత్కృత్య మేతద్ధినాన్యథాభవతీదృశమ్-చోరవీవ
 నుహాభన్యోహనూమన్మూర్తిదర్శనాత్ | పాశిపాదతలస్పర్శం
 ప్రాప్తో నాస్తితుతన్మమ || సదా తదారాధనతత్పరోపి నప్రాప్త
 వీవాహమముష్య దర్శనం | చిరం మహాపాపపరాయణస్య చోర
 స్య దేవకథనూవిరాసీత్ | మలిష్టుచోయో మనుజాధమః కథం
 మునీంద్రబృందై రపి మాననీయం | యమాంజనేయో నిజపాద
 పంకజై స్సంమర్దయామాస కరాంబుజై రపి || అహం తు నిర్భా
 గ్యతరో వృథోద్యమః ఖలస్తు నీచోతినృశంసచేష్టితః | కథం
 సముద్రాక్షమహం కపిశ్వరం తపోబలేనాతనికృష్టకర్మణా-చో
 రోపి తేనై వ సమీక్షితో మహానాక్షాత్కృతో నై వ మయా
 ఽఘమూర్తినా | శుక్రితో మయాచోరకపిశ్వరోద్యమోమదీయ
 గౌర్యాగ్యవిభూతిరీదృశీ || అథవా మయ్యనుకోశో విద్యతే
 మానుతేస్తువం | యదశాతయదేవైష చోరం మత్స్పిడనోద్య

మన్ ॥ యోగీశ్వరాణామపి యత్నదుర్లభం యద్దశ్యమం కిం
 చ సురాసురాణాం । పాపీయసా దృష్టిపథం గతో య స్తం
 వానరేంద్రం శరణం భజామి॥ లక్షయోజన విస్తీర్ణం ద్వీలతో
 న్నతభాస్కరం । నమోస్తు వాయుపుత్రాయ గోసజే బాహు
 లీలయా ॥ ఉదయాస్తాచలద్వంద్వే పాదమూలం ప్రసార్య చ॥
 అధ్యేతంభాస్కరాద్వేదాసఖలాన్సృష్టాతే నమః॥ సర్వవేదాంత
 వేద్యాయ పూర్ణాయ పరమాత్మనే । సచ్చిదానందరూపాయ
 భవిష్యద్భవమాణే నమః ॥ ఇత్యసా కశ్యపో విప్రో స్మర్త్వానను
 మతః కృపాం । బుభుజేనకలాన్భోగానుప్రతిమిత్రకళత్రవాః॥
 భక్త్వా తు నకలాన్భోగానింద్యాద్యైరపి దుర్లభాః । అంతే
 జగామ కైవల్యం హనుమత్కృపయా ద్విజుః॥రర॥ మైత్రేయ
 వాయుతనయస్య హరేః ప్రభావం భక్త్వా శృణోతి కథయత్య
 మలం జనేభ్యః । యస్సర్వకామనివహం పరిభుజ్య లోకే
 సంసారతాపవిరతిం స పుమాన్లభేత్॥రగి॥

ఇతి శ్రీమహాకరవంహితాయాం కశ్యపచరిత్రకథనం నామ

చార్వావింశతీతమపదం నమాప్తం.

బ్రహ్మవర్తమను ఒక గ్రామముకలదు. అక్కడ కశ్య
 పుడను ఒక బ్రాహ్మణుడుండెను. అతడు సర్వకాలసర్వావస్థల
 యందును హనుమద్భజన తత్పరుడై ఇతరవిషయములయందు
 మనస్సును పోసేయక చరించుచుండెను. అతని అవ్యాజభక్తికి
 మెచ్చి హనుమంతుడే అతనికి కావలసిన వస్తుజాతములను పంపి

యను సనుర్పించుటకు తద్దామస్థులగు ధనికల హృదయములను ప్రేరేపించుచుండెను. ఆ గ్రామస్థులగు ధనికు లందఱును ప్రతిదినమును కశ్యపుని యోగక్షేమములు విచారించుచు అతి నిశ్చయమును లోపములేకుండ చేయుచుండిరి. అట్లుండగా ఒక నాడు పాపాత్ముడగు ఒకచోరుడు కశ్యపుని ఇంటియందుగల ధనమును అపహరించుటకై కనిపెట్టుకొని యుండి వచ్చుచు పోవుచు ఉండెను. అట్టి సమయమున ఆంజేనేయుడు ఒకసారి పండుముపట్టుకొనియు ఒకసారి ఖడ్గము పట్టుకొనియు ఒకసారి బ్రాహ్మణుడయ్య ఒకసారి యుద్ధభటుడయ్య కశ్యపుని ద్వారమునందు కనబడుచు ఆచోరునకు మాటిమాటికిని భయము కలిగింపసాగెను. ఒకనాడు రాత్రియందు తనబంధు జనులతో కూడి ఆచోరుడు కశ్యపుని ఇంటికి కన్నమువేసెను. అప్పుడు భక్తపరాయణుడగు హనుమంతుడు కశ్యపవేషమును ధరించి యాచోరుని కన్నములోనుండి లోపలికి లాగి రెండు గ్రుద్దులుగ్రుద్దెను. ఆ గ్రుద్దులు వినుటతోడనే వానినహాయులందఱును పరుగెత్తిపోయిరి. ఆచోరుడు మాత్రము తానుబలిష్ఠుడగుట చేత దుర్బలుడగు ఈ బ్రాహ్మణుడు నాచేతిలో యెంతవాడని తలంచి అతనితో పోరాడసాగెను. కాని హనుమంతునిపిడికిటి పొడుపులకు వాడు నిలువలేక పెద్దపెట్టున యేడువసాగెను. అంత హనుమంతుడు వానిని బజారులోనికి నెట్టివేసెను. 'గ్రామస్థు లందఱును చేరి ఆవృత్తాంతమంతయు తెలుసుకొని ఆచోరునకు మరకొంతశిక్షవిధించిరి. ఇది అంతయు జరిగినపిమ్మట కొంతసేపటికి తెల్లవారెను. కశ్యపుడు తెల్లపారుజామున స్నానము చేసి

కొని వచ్చుచు తన యింటిగోడకు వేసినకన్నమును చూచి 'అయ్యా, నాయింటిలో రాత్రి దొంగలుపడినారే' అని గ్రామ స్థులతో చెప్పెను. అంతట గ్రామస్థులు 'అయ్యా, రాత్రి మీయింటియొద్ద చాలయల్లరిజరిగినదికదా? ఇప్పుడుకొత్తగా తెలియనివాడవువలె మాతో చెప్పుచున్నావేమి? మీయింటికి కన్నము వేసిన చోరుని ప్రక్కలు విరుగునట్లు నీవు రాత్రి కొట్టలేదా? మేము ప్రత్యక్షముగా చూచితిమిగదా? వానికి మేముకూడా తగినశిక్ష విధించియున్నాముకదా?' అని పలికిరి. అంతట కశ్యపుడు, ఈవృత్తాంతమేమియును తానుయెరుగనివాడగుటచే విస్మయమును పొంది తన వేషము దాల్చి రాత్రి చర్యయంతయు జరిపినవాడు తనదైవమగు ఆంజనేయుడేయని నిశ్చయించుకొని. చోరునకు హనుమంతనిదర్శనమును స్పర్శనమునుగూడకలిగినందులకువానిపూర్వపుణ్యమును స్తుతించుచు తనకు భగవద్దర్శనము కాకపోవుటకు తనయాత్మను బహు ప్రకారముల నిందించుకొనుచుండెను. అంతలో భక్తవశుఁగి ఆంజనేయుడు కశ్యపునకు ప్రత్యక్షమై అతనిని ఆనందాబ్ధి నోలలాడించెను. అంతట కశ్యపుడు పుత్ర మిత్ర కళత్రాదులతో పరిపూర్ణముగా ఇహభోగముల ననుభవించి పరమున హనుమత్సాయుజ్యము నొందెను. అని మైత్రేయునకు పరాశరుడు చెప్పెను. (పరాశరసంహిత.)

అథ త్రయో వింశతితమపటలప్రారంభః

పరాశరః॥ పున్వత్సృమి మైత్రేయ హనుమశ్శక్త
సత్కథాం । శృణుష్వావహితో బ్రహ్మస్మనో మే సుప్రసీతి॥
పుణ్యే గోదావరీతీరే మహామునినిషేవితే । బ్రాహ్మణో హరి
శర్మతి న్యవసత్కుశతర్పణే । వేదవేదాంగపాఠజ్ఞో దృఢభక్తో
హనుమతి । తస్య మంత్రార్చనధ్యాననామకీర్తనతత్పరః ।
సత్యవాదీ తపోనిష్ఠో విశుద్ధాత్మా జితేంద్రియః । గురౌ చ
హనుమద్భక్తేష్వస్యవిద్యతు సత్సుచ॥ వినీతస్సత్యసంపన్న
స్సర్వ భూతహితైరతః । కరోతి హనుమత్ప్రీత్యైశ్చైతస్మాత్తా
దికాం క్రియామ్॥ ఏకదా చింతయామాస స తు తీర్థవరాయ
ణః । అహం సంసారజలధౌ నిర్మగ్నో దురితాలయే । బద్ధా
భార్యాం సుతాస్కంఠే తరితుం నైవ శక్తవాన్ । కిమియం
మమ దుఃఖద్ధిహన్ సుమన్నామ్ని సంస్థితే॥ పారం గంతుమశక్త
స్సన్మార్పణ్యం పరమం గతః । తస్య ప్రసాదతస్సర్వపుణ్య
క్షేత్రాణి పంక్యటన్॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తో గచ్ఛామి పరమాం
గతిమ్॥ ఏవం నిశ్చింత్య విప్రేంద్రో నిగన్త్య స్వగృహాత్తదా ।
శ్రీకైలమాగన్తో గచ్ఛన్నాససాద మహానదీమ్॥ కృష్ణవేణీం
మహాభంగాం కృష్ణదేవాసముద్భవాం । తత్రస్నాత్వా చ పీత్వా
చ తర్పయిత్వా పితౄనథ॥ నివాసం పార్వతీజానేః సంప్రాప్తః
శ్రీగిరిం ద్విజః । తత్ర గత్వా మహాదేవం దేవదేవం పృథధ్వజం ।
వ్రణమ్యారాధనూంచక్రే భవానీసహితం శివమ్॥ తతో గచ్ఛ
స్స విప్రేంద్రో గరుడాద్రిదిస్పృశయా । అససాద మహాపుణ్యం

శ్రీమాశ్చమదహోబలమ్॥ తత్రలక్ష్మీసమాయుక్తంనృసింహం
 కరుణాలయం । త్రైలోక్యనాథం దేవేశం ప్రహ్లాదప్రవణం
 హరిమ్॥ శ్రీభూమిసహితం దేవం శ్రీనికేతం నరం హరిం ।
 హిరణ్యకశిపుష్పం తం భక్తాభీష్టవరప్రదమ్॥ భక్తిపూర్వం
 నమస్కృత్వా స్తోత్రేస్తుష్టావ చక్రిణమ్॥ సరస్థానాని పుణ్యాని
 సమారాధ్య మహామతిః । తర్పయిత్వా పితౄంస్తత్ర వేంక
 టాఖ్యసిరిం గతః॥ మాగేన్ చండాంశుకిరణైస్తప్తదేహః క్షుదా
 తురః॥ తృష్ణావరీత స్తస్మాగ్నే మూర్ఛితో న్యవతద్భువి॥ హనూ
 మాన్మృక్తవాత్సల్యాద్దృష్ట్వా విప్రం కృతశ్రమమ్ । ఆగత్య
 శూద్రరూపేణ తమువాచ దయాకులః ॥ ఉత్తిష్ఠ విప్ర కిం
 కేషే భూమావారవతాపితః । కిమర్థమాగతః కిం వా తివా
 గమనకారణమ్॥ ఇత్యుక్తః ప్రాహ తం శూద్రం వేంకటేశ
 దిదృక్షయా॥ ౨౦॥ సమాగతః క్షుదారోహం మూర్ఛితో
 విజనే పథి । ఉవాచాసా మమాభ్యాసే వేటికాయాం మహా
 గుణమ్॥ వర్తతేన్నం ప్రదాస్యామి భుక్త్వా తృప్తిమవాప్స్యసి॥
 ఉవాచ త్వం శూద్రవంశః కథమశ్నామ్యహం ద్విజః॥ సుప
 క్వాని ఫలాని త్వం దేహి కారుణ్యమస్తి చేత్ । ఇత్యుక్తస్స
 దదౌ పక్వఫలాని వివిధాని చ । రంభామ్రబదరీజంబూకసిత్తపన
 సాని చ । ఆసీయామృతకల్పాని సుగంధీని ద్విజాతయే ॥
 భక్షయిత్వా ద్విజస్తృప్తిమవాప్య విగతశ్రమః । తేన సంభా
 షితం బుద్ధ్యా సమంతాదవలోకయన్॥ నదదర్శ ద్విజశ్శూద్రం
 విస్మయం పరమం గతః॥ కిమాశ్చర్యమిదం శూద్రో మహ్యం
 దత్త్వా ఫలాని చ॥ క్షణేనాంతదన్ధే కోయం హనూమాన్న్వా

భవిష్యతి॥ బాల్యాత్ప్రభృత్యర్చయతో జపతః స్తువతస్సదా ।
 స్వరూపం ద్రష్టుకామస్య హనూమాన్వాసరోత్తమః॥ కదాచి
 దపి మే ప్రీతో న హి ప్రత్యక్షతాం గతః । పాపీయ
 సో మే దౌర్భాగ్యం మహదస్తి న సంశయః ॥ మహాపదం
 వా గచ్ఛామి ప్రవేక్ష్యామి హుతాశనం । వదంతి వేదతత్త్వ
 జ్ఞాదైవమస్తీతి సర్వదా॥ సంశయో మే మహానత్ర మిధ్యేవ
 ప్రతిభాతి మే । ఇతి చింతాపరే విప్రే హనూమాన్కుపయా
 ఽన్వితః॥ స్వరూపందర్శయామాస దేవానామపి దుర్లభమ్॥ కంఠే
 హారం శ్రవణపుటయోః కుండలే స్కంధదేశే । బ్రాహ్మం
 నూత్రం కరకమలయోః కంకణాన్యంచితాని । మధ్యే పీతం
 కనకవసనం చోద్ధ్వపుండ్రం లలాటే॥ వామే దేవీం మిహీరతన
 యాం బిభ్రతం వాసరేంద్రమ్ ॥ 3౨ ॥ విలోక్ష్ణ విస్మితో
 భూత్వా ప్రణమ్య శిరసా హరిం॥ స్తోత్రైశ్చ వివిదైర్న త్వా
 ప్రవక్షీణపురస్సరమ్॥ ననామ శిరసా భూయో హరిశర్మాంజ
 నానుతం । బాల్యాత్ప్రభృతి మే రూపం ద్రష్టుకామోహమీ
 శ్వరమ్ ॥ భవాన్మదాచిదపి మే న చక్షువిన్షయం గతః ।
 ఇతి దుఃఖాకులస్యాసీద్భవాన్లోచనగోచరః॥ ధన్యోహం కృత
 కృత్యోహంనాస్తిమత్సమృశో భువి॥ ఇత్యుక్తః ప్రాహ హనూ
 మాన్నాహం వర్తే త్వయా వినా ॥ నిగూఢరూపస్సతతం
 తవ భక్తిపరాయణ । మమ భక్త ఇతి బ్రహ్మన్నిదానీం
 శూద్రరూపిణా ॥ ఘటైరమృతపిండాభై భవవాస్సంతర్పితో
 మయా । వరం వరయ భద్రం తే ప్రసన్నోహం తవాసఖు ॥
 ఇత్యుక్తః ప్రాహ విపేంద్రస్తవ పాదాబ్జభక్తిః । త్వద్భక్త

జనవాత్సల్యా న్నాన్యమిచ్ఛామ్యహం వరమ్ ॥ ఇతి శ్రుత్వా
 ౬౩౬దద్విప్రం వానూమాన్భక్తవత్సలః । భుక్తిం ముక్తిం ప్రదా
 స్యామి త్యుక్త్యైవాంతః ధీయతః పారిశ్రవాపి సంతుష్టః ప్రభావం
 శ్రీహనుమతః । స్మరన్వేంకటశైలస్థం వేంకటేశ ముదీక్షితుమ్
 ౧౦౧ ॥ గత్వా కుమారసరసీం సంప్రాప్తః పావనాశనం । తత్ర
 స్నాత్వా చ పీత్వా చ సంతర్ప్వ చ పితౄనథ ॥ శ్రీవైకుంఠం
 పరిత్యజ్య లక్ష్మ్యో సహ ముదా యుదమ్ । ఆనందనిలయాం
 తీర్థం నారాయణముదైక్షత ॥ ప్రణమ్య శిరసా భూయః ప్రద
 యేణపురస్సగం । నానావిధైః స్తోత్రజాలైః స్తుత్వా ముదమ
 వాప సః । ప్రసాదాన్నం సమాసాద్య మధురం పావనం
 హరేః । సర్వపాపనిర్ముక్తో బభూవ విగతజ్వరః । సమస్త
 తేరుమండితృ శకలవృచ్ఛసంవాసితం । సహస్రగిరినిఱ్ఱునరం
 శకలసింహశాబాళరం । విశాల సరసీయుతం వివిధవిద్యదారా
 ధితం । సరోజవనవాసినీనఖవిలాస సంఛారితమ్ ॥౪౬॥ శేష
 చలం సమాలా'క్య వైకుంఠేచ్ఛాం పరిత్యజన్ । ఉవాస కతిచి
 న్మాసాన్ముకుందారాధనేచ్ఛయా తతో వరదరాజం తు స్థితం
 కాంచ్యాం విలోక్య చ । శ్రీరంగ దివ్యభవనం ద్రష్టుకా
 మో యయా ద్విజః । తత్ర చోభయకావేరిమధ్యే శ్రీరంగ
 మందిరే! స్వయం వ్యక్తం జగన్నాథం భుజంగశయమీశ్వరమ్
 ౧౦౨ ॥ లక్ష్మీభూమిసమాయుక్తం యుక్తం పరమయోగిభిః ।
 చంద్రపుష్కరిణీతీరే విరాజంతం శ్రియఃపతిమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ దృష్ట్వా
 స్తుత్వా స్తవైర్భూయో ముదా పరమయా యుతః । తత్ర
 స్నాత్వా చ పీత్వా చ సంతర్ప్వ చ పితౄనథ ॥ ౧౦౪ ॥ మహా

పాపహరం సేతుం దృష్ట్వా తీర్థం హనూమతః । తస్య తీరే
హనూమంతం విలోక్య తమపూజయత్ । తతో రామేశ్వరం
దేవమర్చయామాస సద్విజః । తస్మాద్దేశాత్సమృద్ధార్థః పున
స్స్వగృహమాగతః । భుక్త్వాభోగాస్సధర్మాత్మా కాలే ముక్తి
మవాపహ ।

ఇతి శ్రీపరాశరనంహితాయాం త్రయోవింశతీతమం పటం సమాప్తమ్.

గోదావరీతీరమునందు కుశతర్పణమును గ్రామమున
హరిశర్మయను ఒక బ్రాహ్మణుడుండెను. అతడు హనుమ
స్మంత్రోపాసన కావించుచు కాలముగడపుచుండెను. హరి
శర్మకు ఒకనాడు తీర్థయాత్రలు గావించుటకు కోరికకలిగి
బయలుదేరి శ్రీశైల మార్గమునుండి వెళ్ళుచూ కృష్ణవేణిలో
స్నానతర్పణాద్విధులు నెరవేర్చుకొని శ్రీశైలమునకు చేరెను.
అక్కడ పామేశ్వరుని దర్శించి అక్కడినుండి గరుడాద్రికేగి
అచ్చట అహోబిలమున లక్ష్మీసమేతుడైన నృసింహస్వామిని
దర్శించి అచ్చటనుండి వేంకటగిరికి పోవుచు మార్గమధ్యమున
తీక్షణమైన ఎండదెబ్బతగిలి నేలపై బడెను. అప్పుడుభక్తరక్షకు
డగు ఆంజనేయుడు శూద్రరూపముతో అతనికడకువచ్చి,
“అయ్యా బ్రాహ్మణోత్తముడా! నీవేల ఇచ్చట పడియుంటివి”
అని అడిగెను. అంతట హరిశర్మ “అయ్యా వేంకటేశ్వరుని
దర్శించుటకు వచ్చుచుండగా నాకు ఎండదెబ్బతగిలి పడి
పోతిని, అహోమెద్దియేని ఇచ్చి పుణ్యము కట్టుకొనుము” అని

పలికెను. శూద్రవేషధారియగు హనుమంతుడు “స్వామీ
 నాయొద్ద అన్నము ఉన్నది. ఇది కొంచెము తిని ప్రాణములు
 నిలువబెట్టుకొనుము” అని తనయొద్దనున్న అన్నము అతనియొద్ద
 పెట్టెను. హరిశర్మ ఆకృతిమ శూద్రవ్యక్తిని జూచి
 “నాయనా నేను బ్రాహ్మణుడను, నీవు శూద్రుడవు,
 నీయన్నము నేను భుజించినచో పతితుడనగుదును. కావున
 పతితుడనై బ్రతుకుటకంటే బ్రాహ్మణుండనై చచ్చు
 టయే ఉత్తమము. కనుక నీకు కరుణయున్నచో ఫలము లేవి
 యైనను తెచ్చిపెట్టుము.” అని పలికెను. హనుమంతుడు అతని
 స్వధర్మనిర్వహణ బుద్ధికి మిగుల ఆనందించి వెంటనే మంచి
 మంచి అంటిపండ్లును మామిడిపండ్లును పనసతోనలను లేత
 కొబ్బెరయు దాహమార్చుటకు నారికేళజలమును సిద్ధము
 చేసిపెట్టెను. హరిశర్మ క్షణకాలములో సిద్ధపడిన యావన్న
 జాతిమునకు విస్మయపెడుచు ఆఘోములు తృప్తికరముగా
 భుజించి నారికేళజలముచే దాహ మార్చుకొని అతని వృత్తాం
 తమును తెలుసుకొను తలుంపుతో నుండగానే అతను అంతర్ధాన
 మొందెను. అంతట హరిశర్మ చింతాకులచిత్తుడై ఇతడు నా
 ఇష్టమై వమేకాని మరయొకడుకాదు స్వర్వరూపముతో నా
 దైవము నాకెన్నడును కనబడినవాడు కాదుగదా! నే నెంత
 నిర్భాగ్యుడను. అని ఆత్మనింద చేసుకొనుచుండెను. అంతలో
 హనుమంతుడు స్వర్వరూపముతో అతనికి దర్శనమిచ్చి,
 “నాయనా నీవు చింతింపకుము నేను యెల్లప్పుడును గూఢ
 రూపముతో నాథ క్తులవెంటనే యుందును. ఇప్పుడు శూద్ర

హావముచే ఫలములిచ్చివాడను నేనే. నీకు కావలసినవరములు కోరుకొనుము" అని పలికెను. అంతి హరిశ్చర్య హనుమత్పాదాబ్జభక్తిమాత్రమే కోరుకొనెను. హనుమంతుడైతని కోరిక నీడేచ్చ అంతిర్ధానము నొందెను. హరిశ్చర్య భగవద్దర్శనమునకు మిగుల ఆనందించుచు వెంకటగిరిచేరి వెంకటేశ్వరదర్శనము కావించి అక్కడి కుమార రఘులో స్నానత్పిశాచులు కావించి అచ్చటినుంచి కేషాచలమునకుచేరి అచ్చట వైకుంఠ దర్శనముచే ధన్యుడై అచ్చటినుండి కాంచీపురమున కేగి అచ్చట వరదతాజన్వామిని దర్శించి అచటినుండి శ్రీరంగమున కేగి అక్కడ నుభయ కావేరిలో స్నానమాడి ఉభయకావేరి మధ్యమున నుండు శ్రీరంగపురమున చంద్రపుష్కరిణీ తీరము నందు సర్పశయ్యపై లక్ష్మీనహితుడై శయనించియున్న రంగనాథుని సందర్శించి అచ్చటనుండి సేతువునకుజేరి అచ్చట హనుమత్తీర్థమును సేవించి తత్తీరమున హనుమద్దర్శనము కావించి అచ్చట రామేశ్వరుని అర్చించి అచ్చటనుండి స్వగృహమునకు వచ్చి హనుమత్ప్రసాదమువలన ఇహలోకమున సకలభోగముల ననుభవించి పరమున హనుమత్సాయుజ్యమును పొందెను. అని మైత్రేయునకు పరాశరుడు చెప్పెను. (పరాశరసంహిత.)

అ థ చ తు స్త్రి ం శ త్ప ట ల ప్రా ర ం థ :

పరాశరః॥ శృణు మైత్రేయవత్క్యామి త్వితిహాసంపురాతనం । యస్య శ్రవణమాత్రేణనరోఽభీష్టం సమశ్నుతే॥ శ్రీభద్రంనామ సగరం సర్వలోకేషు విశ్రుతం।సుముఖోనామత్కృతా

నీద్విజో ధర్మపరాయణః॥ హనుమచ్ఛరణధ్యానవిమలీకృత
 మానసః । సప్తాక్షరీ జపపరః సదా బ్రాహ్మణపూజకః॥
 హనుమత్ప్రీతియే నిత్యం విప్రీణామన్నదాయకః । తస్యైవం
 ద్విజవర్యస్య కుర్వతో నియమం సదా ॥ సమీపగ్రామ ని
 యో గోపాలో బహుగోధనః । ధేనుమాలీతి వైఖ్యాతో నిత్య
 మాజ్యం ప్రయచ్ఛతి ॥ క్రయవిక్రయసంబంధం తయోరేవం
 ప్రకున్వతోః । వ్యతీయాయ మహాన్ కాలో హనుమత్కైరు
 ణావళాత్ ॥ ఏకదా గోవవర్యస్య స్కంధేనాజ్యం నిసీషతః ।
 మాగన్మధ్యే గిరినదీ ప్రావర్తిత దినద్వయమ్ ॥ ధేనుమాలీ
 నదీకూలే తిష్ఠా తర్జుమశక్నువన్ । దినద్వయం చ మైత్రేయ
 వివశావధయాకులః ॥ సుముఖోపితదా తత్రవివానాహూయ
 సవకళః । ఆజ్యం గృహీత్వా నాయాతి ధేనుమాలీ మహా
 ద్విజః॥ తత్రాంతరాయః, కిం జాతో ఘృతానయనకర్మణి ।
 ఆజ్యం వినా ప్రచలతినాన్నదానమితీరయత్ ॥ భక్తవాత్సల్య
 నిరతో హనుమాన్కైరుణానిధిః! భక్తసంకల్పవిహతిం స సహే
 లోకనాయకః । తదా గోపాలవేషేణ స్కంధేనాజ్యం సముద్వ
 హన్ । ఆగత్య విప్రీముఖ్యస్య పవత చరణాబ్జయోః॥ ఆజ్యం
 గృహీత్వా నాయాతి గోపాల ఇతి భూసుర । మా కృధా
 మయి కోపం త్వం మాగన్కృత్యం వదామి తే॥ మయ్యా
 యాతే గిరినదీ మాగన్మధ్యే ద్విజోత్తమ । కూలంకషోదకా
 జాతా సమర్థో నాస్మి తారితమ్॥ తస్మాద్దినద్వయం తత్రో
 పిత్వా భీతిసమాకులః । ఆగతస్తే విప్రీవర్య ఆరుహ్యోడుప
 మంతికమ్॥ మయి సంస్థాప్య కారుణ్యమాగః క్షుంతుం తనమ

స్వస్తి సుముఖోపి తదాశ్చ రాజ్యచ్చ త్యాగోపాలభాషితమ్॥
 మేనే హ్యబ్యవదాతారం హనూమంతం కృపానిధిమ్ । ఏవం
 మత్వా తదా విప్రస్తుప్తావ జవతాం వరః ॥ విప్రః ॥ నమస్తే
 దేవదేవేశ నమస్తే రాక్షసాంతక । నమస్తే లోకనాథాయ
 సీతాశోకాపహరిణే ॥ స్వామిం స్త్వయా కృతం హ్యద్య
 యదాబ్య వహనం మమ । జాతం మమాపరాధాయ తత్త్వ
 మస్వదయానిధే॥ త్వయా యథా నియుక్తోహం తథా కుర్వే న
 చాన్యథా॥ సాధు వా యది వాఽసాధు మమదోషో న విద్య
 తే॥ ఇతి స్తువంతం విప్రేంద్రం దృష్ట్వా వాయుతనూభవః ।
 తప్త కాంచనసంకాశం ముక్తాహరవిభూషితమ్॥ దివ్యపీతాంబర
 ధరం మణికుండలమండితం । దర్శయామాస చాత్మానమిదం
 చోవాచ తం ద్విజమ్॥ శ్రీహనుమాన్॥ భక్తప్రతిజ్ఞాం విప్రేంద్ర
 సత్యాం కర్తుం మయా కృతం । భక్తప్రేక్ష్యాబ్యవహనం గోవ
 వేష భృతా తదా॥ విప్రితదేవ మే కృత్యం న చాన్యద్విద్యతే
 మమ । యద్భృత్యాభీష్టకరణం భృత్యానిష్టనివారణమ్॥ తవ
 సంతతయా భక్త్యా తుష్టోస్మి ద్విజసత్తమ । యద్యదిష్టతమం
 లోకే తవ సర్వం భవిష్యతి॥ లోకేస్మిన్నఖిలాన్భగాన్భక్త్వా
 దివ్యం మహాఫలమ్॥ కళత్రపుత్రపౌత్రైశ్చ సహితో ధేను
 మాలినా॥ దివ్యదేహసమాయుక్తో హ్యంతే మోక్షమవాప్స్యసి॥
 ఏవం దత్త్వా వరం విప్రం చాభ్యాష్యానిలనందనః॥ అదృశ్యత్వం
 గతో యోగి తదా విప్రస్య వశ్యతః॥ తదారభ్య పునర్విప్రో
 నియమానక్తమానసః । ఓధ్యో నిత్యం హనూమంతం జవన్

సప్తాక్షరీమనుష్||వీవంప్రభావోమంత్రోఽయం హనుమత్సృతి
పాదకః | కథితం త్విత్థమాశ్చర్యం మయా తుభ్యం శుభా
వహమ్||

ఇతి శ్రీవరాశర సంహితాయాం పంచముఖ హను
మస్త్రంత్రవివరణే పగాశర మైత్రేయసంవాదే సుముఖచరిత్ర
కథనం నామ చతుస్త్రిం శత్పటలమ్||

తా|| భూలోకమున శ్రీధద్రమును ఒక పట్టణము కలదు
అచ్చట సుముఖుడను బ్రాహ్మణోత్తము డుండెను. అతడు
హనుమత్సప్తాక్షరీ మహామంత్ర జపపరాయణుడై యెల్లప్పు
డును బ్రాహ్మణులకు అన్నదానము చేయుచు వచ్చెను.
శ్రీధద్రమునకు సమీపగ్రామములో ధేనుమాలియను ఒక
గొల్లవా డుండెను. వాడు ప్రతిదినమును, గోఘృతమును
సుముఖునకు అమ్ముచుండెను. ఇట్లు వారిరువురకును క్రయ
విక్రయవ్యాపారము చాలకాలమునుండి జరుగుచుండెను. ఒక
నాడు గొల్లవాడు నెయ్యి తీమకొని వచ్చుచుండగా మార్గ
మధ్యమున నున్న నదిపొంగి రెండుదినములవరకును వరద
తీయకుండెను. అప్పుడు ధేనుమాలి ఆ రెండుదినములును నది
దాటుటకు వీలులేకపోవుటచేత ఆ నదీతీరముననే ఉండెను.
సుముఖుడు, బ్రాహ్మణులను భోజనమునకు ఆహ్వానించి
తెత్కలమునకు ధేనుమాలినెయ్యితో రాకపోవుటచే ఖిన్నుడై

అత్తలో ఆంజనేయుని ధ్యానించెను. అంతలో హనుమంతుడు గొల్లవానివేషము చాల్చి నేతికుండలు మోసికొనివచ్చి ఆ బ్రాహ్మణుని పాదములపై బడి 'స్వామీ, రెండుదినముల నుండి మార్గచుధ్యముననున్న నది పొంగి చాటుటకు వీలులేని స్థితిలో నున్నది. అయినను బ్రాహ్మణాభోజన భంగమగునను ఆవేగముతో ఒక పడవ నెక్కి నేను యెట్లేని మీ సమీపము చేతిని. నా ఆలస్యమును త్షమించి నన్ను మన్నింపుడు' అని విన్నవించెను. అప్పుడు సుముఖుడు అతి విస్మయమును పొంది వానిని హనుమంతునిగా భావించి అనేక స్తోత్రములు కావించెను. అంతట ఆంజనేయుడు అతనికి ప్రత్యక్షమై 'నాయనా నేను నాభృత్యులకు భృత్యుడనై భృత్యకార్యము నొనర్చుటకే యవతరించితిని. కనుక నీవు న్నొంతగా స్తోత్రము సేయనవసరము లేదు. నీకు ఇహపరలోకములందు కూడ సహాయభూతి డనై సర్వము నిన్ను రక్షించుచుందును. నీవును నీకు తోడ్పడిన ధాన్యమాలియును తప్పక ముక్తిని పొందగలరు.' అని అనుగ్రహించి అంతర్ధామము నొందెను. అని మైత్రేయులకు పరాశరుడు చెప్పెను. (పరాశరసంహిత)

మైత్రేయః ॥ పరాశర మహాయోగి న్దూరుతేః పర మశ్శుభం । పద మంత్రప్రభావం మే శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్త్వతః ॥ పరాశరః ॥ పురా వ్యాఖ్యీనా ప్రోక్తం హను తుష్టాంత్రము త్తమం । సంక్షేపతః ప్రవక్ష్యామి శృణు నాన్య

మనా మునే॥ పురా కాంభోజనగరే యవనాశ్వ ఇతి శ్రుతః ।
 బ్రాహ్మణో జటిలో నిత్యం శివపూజాపరాయణః॥ ఉపవాస
 మిషేణై వమోహయామాస తాకికాన్ । శక్తిక్షేత్రం సమా
 గమ్య చోవాస బహుపత్నరమ్॥ అర్పితం కుసుమం చాపి
 పంచగవ్యఫలాని చ । కేనాపి నైవ భోజ్యాని తాని కూపే
 వ్యనిషేవత్ । వణ్మాసం తత్ఫలాశీ చ పీరాజ్యమధుసేవకః ।
 అవస్మారీ సమజని తస్మిన్జన్మని స ద్విజః॥ తేనార్పితం తు
 యద్వస్తు తద్దివ్యం వస్తు భక్షయేత్ । యస్సంత్యజేత్ప్రసాదం
 త మపస్మారీ స జాయతే॥ ఏవం గతే బహుదినే బ్రహ్మర్షిం
 గాధినందనం । ప్రణమ్య స్వస్య పృత్రాంతం స్వదేహస్థితిమేవ
 చ॥ విజ్ఞాపయామాస తదా యవనాశ్వో ద్విజోత్తమః ।
 శ్రుత్వా ద్విజస్య పృత్రాంత మశేషం చ తపోనిధిః॥ దయార్ద్ర
 మానసో భూత్వా విశ్వామిత్రో మహామునిః । ధ్యాత్వా
 చోపది దేశాస్మై సుందరీప్రథమం మనుష్మ్॥ శ్రీసుందరీప్రథమ
 మంత్రస్య వార్క్కి ఋషిరుచ్యతే । అంజనేయో దేవతా చ
 మారుతాత్మజమీశమ్॥ శక్తిశ్చైవ్యంజనానూన ర్వాయు
 పుత్రేతి కీలకం । మమ సకలశబ్దం చ పురుషార్థం చ
 ఉచ్చరేత్ । విసియోగపదం చైవ క్రమేణ మనురుచ్యతే॥
 ధ్యానమ్॥ అంజనేయమతిపాటలాననం కాంచనాద్రికమనీయ
 విగ్రహం । పారిజాత తరుమూలవాసినం భావయామి పవమాన
 నందనమ్॥ ఇతి ధ్యాత్వా జపేదార్తో మారుతేర్మనుమాదరాత్ ।
 హనూమానంజనానూన ర్వాయుపుత్రో మహాబలః॥ కపీంద్రః
 సింగశాఖశ్చ లంకాద్వీపభయంకరః । ప్రభంజనసుతో వీరః

సీతాశోకవిదాశకః || అక్షహంతా రామసఖో రామకార్య
 ధురంధరః | మహాపాదధిరేంద్రాః వానర ప్రాణదాయకః ||
 వారీశతారక శైచ్రవ మైనాకగిరిభంజనః నిరంజనో జితశ్రోధః
 కదలీపనసంవృతః || ఊర్ధ్వ రేతా మహాసత్త్వ స్సర్వమంత్ర
 ప్రవర్తకః | మహాలింగప్రతిష్ఠాతా భాష్యకృష్ణవతాంవరః ||
 శివధ్యానపరో నిత్యం శివపూజాపరాయణః సప్తవింశతి
 సంఖ్యాకా న్యేతాని శ్రీహనూమతః || పత న్నామాన్య
 సా విప్రో నియమేనావ్యతంద్రితః | తేన శ్శాంతిస్సమభవదప
 స్మారస్య ధీమతః || బహుకాలం హనూమంతం ధ్యానం కుర్వ
 ప్రపూజయన్ | యవనాశ్శ్వో మహావిప్ర | జ్ఞాఘ్నే కాంభోజ
 పట్టనే || పుత్రమిత్రకశత్రుదైత్యః పరిచారక బంధుభిః | ఇహ
 భుక్త్వాఖిలాన్భోగాన్సృజ్యః పూజ్యఫలార్జితాన్ || ఆంజనేయ
 ప్రభావేన విష్ణుశోకమవాప సః | కథామన్యాం ప్రవక్ష్యామి
 ప్రతాపం శ్రీహనూమతః || శృణు మైత్రేయవిప్రేంద్ర | సమ్య
 గ్భక్తిసమస్తతః || తతో రావణసీతాయా స్సీతాయా శ్శత్రు
 కర్షణః || ఇయేష పదమన్వేష్టుం చారణాచరితే పథి || సముద్ర
 మధ్యే హ్యుత్పన్నా అంతిరాయాః పృథక్ పృథక్ | తాని
 సర్వాణి సప్తాని దానమశ్శ్రోత్రియే యథా || శ్రీరామసేవినాం
 స్మరాం సకదాచిత్ క్షయః ప్రియే | శ్రీరామస్మరణాదేవ
 తరంతి భవసాగరమ్ || రామాంకితధరో వార్ధిం తీర్ణవాన్వి
 క్రమేణ హి | ప్రదోషే ప్రాచీశల్లంకాం హనుమాన్వాసరే
 శ్వరః || లంకాప్రవేశసమయే లంకా నామ నిశాచరీ | పద్మా
 సనాల్లబ్ధవరా తాడయామాస వాసవిమ్ | నారీతి మన్య

మానసేన తాడితా వామబాహునా । విహ్వలా వికృతాకారా
 వసాత సమరక్షితౌ ॥ విహ్వలాం భగినీం జ్ఞాత్వా బ్రహ్మ
 లోకాన్ని శాచరీ । విషూచి ర్లోకసంహర్త్రీ కర్కశా ఘోర
 రూపినీ ॥ అగత్వా హనూమన్నికటమువాచేదం మహాస్వనా ।
 బ్రహ్మజ్ఞావర్తినీ హ్యేషా లంకాయాం కామరూపినీ ॥ హతా
 త్వయా కథం వీర లంకిణీభగినీ మమ! యద్భ్రహ్మవరలబ్ధాహ
 మవివిక్రమశాలినీ! తస్మాదహం హోష్యామి క్షణే త్వం
 సమీక్ష ॥ వక్రం దండం గృహీత్వాసా హనూమంతం సమా
 యయాహనూమంతం తు దండేన కర్కశాతాడయత్స్వయమ్
 తాం జ్ఞాత్వా లోకసంహర్త్రీం తద్ధస్తాద్వక్రదండకం
 గృహీత్వా తాడయామాన సా వసాత మమార చ॥
 తస్మిన్ క్షణే సమాయాతో బ్రహ్మ లోకపితామహః ॥ ఉవాచ
 రామదూతం తం శోభవిస్ఫురితోష్ణకమ్ ॥ జ్ఞానిత్వం దోష
 రాహిత్య మాకల్పవరేవ రక్షనం దత్త్వామదంతి కేబద్ధాస్థాపితా
 లోకఘాతుకీః మా మనాదృత్య సా దుష్టా విషూచీ లోక
 ఘాతుకీ । ఇదం లోకహితాయైవ జవతాం పవనాత్మజః
 తనయా పీడ్యమానానాం మర్త్యానాం మర్తుమిచ్ఛతాం ।
 త్వన్నామమృతేనైవ త్వన్మంత్రపఠనాదపి ॥ త్వత్పాదపూజ
 నాచ్ఛాపి బ్రాహ్మణానాం చ పూజగాత్ ॥ శాంతిర్నిత్యం
 భవత్స్యేవ ఇదం జవతి మారుతే । శ్రీరామముద్రాదానం చ
 యే శృణ్వంత్యాదరేణ తు ॥ నిర్జిత్య క్రతూస్సంగ్రామే స్థిరం
 రాజ్యం వ్రజంతి తే! భవేలోకహితో ధర్మో విషూచీపథకార
 కాత్ ॥ స పంకతినామాని లోకే తద పఠంతి యే । విషూచీ

వ్యాధయస్తేషాం న భవంతి కదాచన ॥ రామాంకితధరో
భూత్వా ప్రాణయిత్వాథ బాసకీం । సంతుష్టమానసం రామం
కృత్వా కపికులోత్తమమ్ ॥ శ్రీరామాత్పరమం శ్రేయో లభ్యా
కీర్తిం చ నుస్థిరాం । నానాలోకాధిపో భూత్వా దేవదేవో
భవిష్యసి ॥ ఇత్యుక్త్వా తం సమాధాయ యయా లోకపితా
మహాః ॥

తా॥ పరాశరమహర్షీ ! హనుమంతుని అద్భుతప్రభా
వము మరియొకటి చెప్పుమని మైత్రేయుడు అడుగగా పరా
శరుడు వాసిక్కిట్లనియె:- పూర్వకాలమున వాల్మీకిచే చెప్పబడిన
హనుమన్మంత్రప్రభావమును సంక్షేపముగా నీకు చెప్పెదను.
పూర్వము కాంభోజనగరమున యవనాశ్వుడను ఒక బ్రాహ్మ
ణోత్తముడు కలడు. అతడు శివపూజాధురంధరుడు, సర్వదా
ఉపవాసము చేయువాడు. అతడు శక్తిక్షేత్రమున అనేక వత్సర
ములు నివసించి భగవన్ని వేదితములైన కుసుమములను పంచ
గవ్యాదికమును ఫలములను నైవేద్యమును తాను ముట్టుకొనక
కూపమున పారవేయుచుండెడివాడు. ఆరుమాసములు ఫలము
లును ఊరమును ఘృతమును తేనెయును పుచ్చుకొను చుం
డెడివాడు. అట్లుండగా అతడు ఆజన్మమునందే అపస్మార
రోగముకలవాయెను. ఈశ్వరారాధన చేయుచు ఈశ్వరప్రసా
దమును స్వీకరింపకపోవుటచే అతనికి అపస్మార రోగము
కలిగెను. అట్లుండగా కొంతకాలమునకు యవనాశ్వుడు విశ్వా
మిత్రుని కడ కేగి తనదేహస్థితిని విన్నవించెను. అంతట విశ్వా

మీత్రుడు కరుణాద్వైతమున అతనికి సుందరీప్రథమ మం
త్రము నుపదేశించెను.

“అస్య శ్రీ సుందరీ ప్రథమమంత్రస్య వాల్మీకిఋషిః
అంజనేయో దేవతామారుతాత్మజోబీజమ్ అంజనానూనుశః క్తిః
వాయుపుత్రః కీలకమ్॥ మమ సకలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థేజపే విని
యోగః ధ్యానమ్॥ అంజనేయమతిపాటలాలసనం కాంచనాద్రి
కమనీయవిగ్రహం॥ పారిజాతతరుమూల వాసినం భావయామి
పవమాననందనమ్” ఇట్లు ధ్యానముచేసెత్తుడగువాడు ఈక్రింద
చెప్పబోవు హనుమన్నామములను జపింపవలెను:- హనుమతే
నమః అంజనానూనవే నమః వాయుపుత్రాయ నమః మహా
బలాయ నమః కపింద్రాయనమః పింశాక్షాయనమః లంకా
ద్వీపభయంకరాయనమః ప్రభంజనమతాయనమః పీరాయనమః
సీతాశోకవినాశకాయ నమః అక్షహంత్రేనమః రామసఖాయ
నమః రామకార్యధురంధరాయనమః మహావధి గిరిహరిణే
నమః వానరప్రాణదాయకాయ నమః వారీశతారకాయనమః
మైవాకగిరిభంజనాయ నమః నిరంజనాయనమః జిత్ర్రోధాయ
నమః కదలీవనసంవృతాయనమః డ్భ్యారేలినే నమః మహా
సత్వాయనమః సర్వమంత్రప్రవర్తకాయ నమః మహాలింగ
ప్రతిష్ఠితేనమః భాష్యకృతే నమః జపతాంవరాయనమః శివ
ధ్యాన పరాయ నమః శివపూజాపరాయణాయ నమః.

ఈ ఇరువదియేడు నామములను ఆబ్రాహ్మణుడు వ్రతి
దినమును పారాయణము చేసికొనుచు అవస్థూర రోగము

నండి ఏముక్తుడై పుత్రమిత్రకళత్రాదిపరివారముతో ఇహ
లోకమున సకలభోగముల ననుభవించి పరమున విష్ణుసాయు
జ్యము నొందెను.

మరియొక కథ చెప్పెదను వినుము. ఓమైత్రేయూ ఆంజ
నేయుడు రావణాసురునిచే కొంపోబడిన సీతాదేవిని వెదకుటకు
బయలుదేరెను సముద్ర మధ్యమున అనేక విఘ్నములు కలి
గెను. అవి అన్నియును రామభక్తుడగు హనుమంతునియెడ
క్రోత్రియుడుకానినాని కువయోగించిన దానమువలె నిరర్థ
కములయ్యెను. హనుమంతుడు అనాయాసముగా సముద్రము
దాటి ప్రదోషకాలమున లంకను ప్రవేశించెను. లంకా
ప్రవేశ సమయమున బ్రహ్మవలన పరమును బడసి లంక
యనెడు ఒక రాక్షసి హనుమంతుని లంకలోనికి పోకుండ
నివారించి ఒకదెబ్బ వేసెను. హనుమంతుడు స్త్రీ యనెడు
తలపుచేత నిర్లక్ష్యముగా వామహస్తముచేత దాని నొక
దెబ్బకొట్టెను. అంతట లంకిణీ పడిపోయెను. పిమ్మట లంకిణికి
అక్కయగు విషూచి యనునది ఘోర రూపమును దాల్చి
బ్రహ్మలోకమునుండి అతివేగముగావచ్చి 'ఓరీ వానరాబ్రహ్మ
యాజ్ఞ చొవ్వున లంకా పట్టణమును రక్షించుచుండెడి మా
చెల్లెగు లంకిణిని చావకొట్టెదవా? నిన్ను నేను చంపెదను
చూడుము' అని వక్రదండమును తీసుకొని హనుమంతుని
కొట్టెను. హనుమంతుడు దానిని లోకసంహారిణిగా తెలుసు
కొని దానిచేతిలోనున్న వక్రదండమును తాను లాగికొని

దాని నోకదెబ్బ కొట్టెను. అంతట విషూచి అదెబ్బ తీసి
గిరగిర తిరిగి క్రిందవడి చచ్చెను. అంతట బ్రహ్మదేవుడు
అచ్చటికి వచ్చి అతనికి ఆత్మజ్ఞానమును నిర్దోషత్వమును
ప్రసాదించి ఆకల్పమును జీవించునట్లు దీవించి 'నాయనా
ఈ విషూచి యను లోకఘాతకురాలిని లోకహితముకొరకు
నా సమీపమందు బంధించి వ్రుంచితిని. ఇప్పుడు దీనిని సంహ-
రించి లోకోపకారము కావించితిని. అంజనేయ ! నిన్ను
స్మరించినను నీ మంత్రము జపించినను నీ పాదపూజ చేసినను
నిన్ను భావించి బ్రాహ్మణులను పూజించినను జనులు సర్వ
సౌఖ్యములను పొందుదురు. నీ శ్రీరామ ముద్రాదాన కథను
ఆదరముచే విన్న మనుష్యులు యుద్ధమున సకల శత్రువులను
జయింతురు. స్థిరమగు రాజ్యసంపద నొందుదురు. నీ ఇరువది
యేడు నామములను లోకములో పఠించెడు వారికి విషూచి
వ్యాధులు యెన్నటికిని కలుగవు. ఓ అంజనేయ ! శ్రీరామాంగు-
లీయకమును సీతామహాదేవికి శీఘ్రముగా సమర్పించి ఆమె
వార్తను శ్రీరామచంద్రునకు తెలిపి నీవు లోకములో గొప్ప
శ్రేయస్సును కీర్తిని పొందగలవు. సర్వలోకములకు అధికుడవు
కాగలవు. దేవతలలో నెల్ల ప్రధానదేవతవు కాగలవు' అని
దీవించి బ్రహ్మదేవుడు సత్యలోకమునకు వెడలిపోయెను. అని
పరాశరుడు మైత్రేయునకు చెప్పెను. (పరాశరసంహిత).

మార్గశీర్ష మాసే కదలీవనే హనుమత్పూజా.

పరాశరః || అస్యం విశేషం వక్ష్యామి మైత్రేయ
శృణు తత్త్వతః | కదలీవనమధ్యస్థః పూజయేద్యః కపీశ్వరమ్ ||

తస్య వుణ్యఫలం ప్రోక్తం గుణితం కోటిసంఖ్యయా । హను
 మద్విషయం మంత్రం యంత్రం కవచమేవ వా । సిద్ధ్యంతి
 సర్వకార్యాణి జపతః కదలీవనే ॥ ఆవర్తయంత్రీవారంతుకదలీ
 వన మధ్యగః ॥ అన్యత్ర శతసాహస్ర కోట్కావృత్తి ఫలం
 లభేత్ ॥ 3 ॥ రంభావనాంతరే రమ్యే హనుమత్ప్రియేవుమాన్ ।
 కింతిస్తువర్ణం రౌప్యం వా ధద్యాచ్చేదమితంఫలమ్ ॥ ఏవంవిధం
 హి కుర్వంతో మునయస్సిద్ధిమాగతాః ॥ ౪ ॥ సంపూజ్య కదలీ
 మధ్యేధ్రువోపి ధ్రువనిశ్చయః ॥ అంజనాసుతమభ్యర్చ్య ధ్రువం
 పదమవాప్తవాన్ ॥ ౫ ॥ సప్తయో మునిశ్శేష్టాః కాదళే కపినాయ
 కం । సంపూజ్య విధివత్పుష్పైశ్చంప్రాప్తాశ్చాశ్వతం పదమ్ ॥
 మార్గశీరే మహామాసే మందవారేశుభావహే ॥ రంభావనేమహా
 రమ్యే బ్రాహ్మణానోభయేద్యది ॥ ౬ ॥ తస్య ప్రసన్నో హనుమా
 సర్వకామఫలప్రదః ॥ దదాతి శాశ్వతం భక్తిం పరత్ర చ
 పరాం గతిమ్ ॥ ౭ ॥ అపూషాని సుపుష్పాణి తాంబూలాని
 ఫలాని చ । హనుమత్ప్రభవే నిత్యమర్చయేత్పంచసంఖ్యయా
 ॥ ౮ ॥ బహునాత్ర క్షిముక్తేన దీయతే బ్రాహ్మణాయచ ।
 హనుమత్ప్రీతి లాభాయ తద్దేయం పంచసంఖ్యయా ॥ ౯ ॥

ఓ మైత్రేయా ఇంకొక విశేషమును చెప్పుచుంటిని
 వినుము. అరటిచెట్లమధ్యయందు కూర్చుని యెవరు హనుమం
 తుని పూజింపుదురో వారికి కోటిరెట్లు ఫలము కల్గును. హను
 మత్సంబంధమైన మంత్రమునుగాని కవచమునుగాని హను
 మంతుని సంబంధమైన ఇతరధ్యానములుగాని ఆనామమును
 గాని ఎవరు జపింపుదురో అటువంటివారు సర్వకార్య

సాఫల్యము నొందుదురు ఎవరు కదలీవనమందు మూఢ
పర్యాయములు హనుమద్ధ్యానాదికము చేయుదురో అట్లు
వంటి మహానుభావులు ఇతరస్థలములయందు కోటిపర్యాయ
ములు చేసిన ఫలము నొందుదురు. హనుమత్ప్రీతికొరకు
మవర్ణమునుగాని రౌప్యమునుగాని దానముచేసినయెడల
అధికమైన ఫలము నొందుదురు. ఈ ప్రకారముగా పూర్వమందు
మహర్షులు ఆచరించి మహాసిద్ధి నొందిరి. ధ్రువుడు కదలీవన
మందు హనుమత్పూజనుచేసి ధ్రువపదమును పొందెను.
సప్త మహర్షులు కదలీవనమందు జపఘోషాదికముచే హనుమ
త్సేవచేసి ఇష్టసిద్ధులను బడసిరి. ఎవరు మార్గశీర్ష మాసమున
శుభవ్రతమైన కనివారమందు కదలీవనమున హనుమత్ప్రీతిగా
బ్రాహ్మణ సమారాధన చేయుదురో వారికి అంజనేయుడు
సకలకార్యసిద్ధులను చేకూర్చును. అయిదు అప్పములను
దక్షిణ తాంబూల సహితముగా అంజనేయ ప్రీతికొరకు
అయిదుగురు బ్రాహ్మణులకు దానము చేయవలెను. బ్రహ్మ
క్షత్రియ వైశ్య శూద్రులు వారివారి మతానుసారము చేసి
కొనవలెను. విశేషించి చెప్పనక్కరలేదు. ఈ ప్రకారము
చేయువారికి హనుమత్ప్రీతాదమువలన సకల కార్యసిద్ధులు
చేకూరును.

హనుమత్సేవామాహాత్యము (వ్రతమథాగమము) ఘుగిసెను.

ఓమ్

శ్రీసువర్చలావమేతహనుమతే నమః

శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః

హనుమద్వ్రత జయంతీప్రదక్షిణ కల్పము

(ద్వి తీ య భా గ ము)

హ ను మ ద్ వ్ర త క ల్ప ము

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే॥

శ్లో॥ వాగీశాద్యానుమనసస్సర్వార్థానాముపక్రమే ।
యం నత్వాకృతకృత్యాస్యస్తంనమామిగజాననమ్॥

శ్లో॥ సర్వలోకాధిపూజ్యాయ సర్వసిద్ధిప్రదాయినే ।
సర్వదేవాధిదేవాయ గణాధిపతయే నమః॥

శ్లో॥ ఉద్యద్భానుసహస్రాభం సర్వకార్యైకసాధకం ।
సర్వవీరాగ్రగణ్యం తం హనుమంతముపాశ్రయే॥

శ్లో॥ హనుమద్వ్రతకల్పోయం ప్రాచీనగ్రంథసంమతః ।
జనానాం సుఖబోధాయ ప్రోచ్యతే సర్వకామధుక్ ॥

తా॥ ప్రాచీనగ్రంథసంమతమైన హనుమద్వ్రతకల్పము
జనులు సుఖముగా ఆచరించి సమస్త శాంతితార్థములను
పొందుటకుగాను చెప్పబడుచున్నది.

ఇదం తావద్రవతం మార్గశీర్ష శుద్ధ త్రియోదశ్యాం
 వై శాఖకృష్ణదశమ్యాం తదమావాస్యాయాం వా మాఘాచి
 పంచమాసేషు శుక్లపక్షే యస్మిన్మస్మిన్ శుభదినే వా
 మృగశీర్షనక్షత్రే వా శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం వా
 కార్తీకశుద్ధద్వాదశ్యాం వా పూర్వోక్త మాస పంచమే
 మాసాన్యస్థిరవాసరే వాకర్తవ్యమ్. తత్ర పూర్వేద్యురాత్రే
 బ్రహ్మచర్యవ్రతే స్థితస్సన్ బ్రాహ్మే ముహూర్తేస్వాపాదు
 త్థాయ గురుధ్యానపురస్సరం కృతనిత్యక్రియస్సన్ వ్రతార్థం
 సంకల్పం కుర్యాత్. గంగానదీతీరే వా గోషే వా బృందా
 వనసమీపే వా వర్షతాగ్రే వా వృక్షాధఃస్థలే వా స్వగృహే
 వా ఇదం వ్రతం కర్తవ్యమ్. పంచాసురస్తీరేచేత్ కోటిగుణితం
 భవేత్; కల్పేషు తంభోక్తత్వాత్, పంచాతీరాదన్యత్రచేత్
 పంచాం పురతస్సంపూజ్య తతో హనూమంతం పూజయేత్.
 యస్మిన్మస్మిన్ శుద్ధస్థలే ఆసనై సమ్యగుపవిశ్య బ్రాహ్మణా
 న్బంధూంశ్చాహూయ ఆచార్యం పురస్కృత్య తదనుజ్ఞాం
 లభ్యాసంకల్పం కుర్యాత్.

తా। ఈవ్రతమును మార్గశీర శుద్ధత్రియోదశియందు
 గాని వైశాఖకృష్ణ దశమియందుగాని తదమావాస్యయందు
 గాని మాఘము ఫాల్గునము చైత్రము వైశాఖము జ్యేష్ఠము
 అను అయిదుమాసములయందు శుక్లపక్షమున శుభదినమందు
 గాని మృగశీర్షనక్షత్రమందు గాని శ్రావణశుద్ధపూర్ణిమ
 యందుగాని కార్తీక శుద్ధ ద్వాదశియందుగాని చేయవలెను.
 మాఘాదిమాసములయందు చేయునప్పుడు మాసాదిని వచ్చు

శనివారమునందు ప్రారంభించి చేయవలెను. ఈ వ్రతము చేయువారు పూర్వరాత్రియందు బ్రహ్మచర్య పరాయణులై ఉషఃకాలమందు లేచినవారై గురుధ్యానము చేయుచు స్నానాది నిత్యక్రియలను చేసుకొని సంకల్పమును చేయవలెను.

వ్రతము చేయుటకు యోగ్యస్థలము.

గంగానదీతీరము, గోశాల, తులసీవనసమీపము, పర్వతాగ్రము, అశ్వత్థాదివృక్షావృక్ష సమీపము, స్వగృహము నందును ఈవ్రతముచేయవలెను. హనుమద్వ్రతము చేయుటకు పంపానదీతీరము కోటిగుణితఫలప్రదమని కల్పములయందు చెప్పబడియున్నది. పంపానదీసమీపమందుగాక ఇతర స్థలములయందు చేయునపుడు పంపానదిని ముందుపూజించి పిమ్మట ఆంజనేయుని పూజింపవలెను. ఇది ప్రాచీనగ్రంథసమ్మతము.

ఆచమ్యప్రాణానాయమ్య దేశకాలాసంకీర్త్య అస్యాం॥ తిథౌ గో॥ నా॥ మమ క్షేమస్థైర్యవిజయాభయాయురారోగ్యై శ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం సమస్త శత్రుపలాయనార్థం సమస్త మంగళా వాప్త్యర్థం శ్రీసువర్చలాసమేతహనుమత్ప్రసాద సిద్ధ్యర్థం సమస్త దురితక్షయద్వారా శ్రీసువర్చలాసహిత హనుమద్దేవతా పూజాం కరిష్యే. కలశపూజాపురస్కరం గణాధిపతిపూజాం కృత్వా గణపతి ముద్వాసన పంపాపూజాం కుర్యాత్ ॥

తా॥ 'కరిష్యే' అని సంకల్పముచేసి కలశపూజనున్నూ గణాధిపతిపూజనున్నూ చేసి గణపతి ముద్వాసన మొనర్చి పంపా పూజ చేయవలయును.

పంపాపూజా.

పంపాపూజార్థం కలశం నిక్షిప్త్య ఆపో వా ఇతి జలేనాపూర్ణమ్ |

తా॥ పంపాపూజార్థము కలశమునుంచి ఆపో వా అను
మంత్రముచే జలము నుంచి—

శ్లో॥ హేమకూటగిరి ప్రాంత వనేషు గిరిసానుగాం ।
పంపామూవాహయామ్యస్యాం నద్యాం హృద్యాం ప్రయ
త్నతః॥ పంపా మావాహయామి ॥౧॥ తరంగ శతకల్లోశే
రంగత్రామర సోజ్జ్వలే । పంపానది నమస్తుభ్యం గృహాణానన
ముత్తమమ్ ॥ పంపా... ఆననం నమర్పయామి ॥౨॥ హృద్యం
సుగంధసంపన్నం శుద్ధం శుద్ధాంబుసత్కృతం । వాద్యం గృ
హాణ పంపాఖ్యమహానది నమోస్తు తే ॥ పంపా... వాద్యం ॥౩॥
భాగీరథి నమస్తుభ్యం సలిలేన నుశోభనే । అనఘనమఘర్య
మనఘే గృహ్యతా మిద ముత్తమమ్ ॥ పంపా... అఘర్యం ॥౪॥
మి ॥౪॥ పంపానది మహాపుణ్యే సంపాదితనుశోభనే । గోదావరీ
జలేనాద్య గృహాణాచమనీయకమ్ ॥ పంపా... ఆచమ... ॥౫॥
దుగ్ధాజ్యక్షురసైః పుణ్యై ర్దధ్నా చ మధునా తథా । పంచా
మృతై స్సాన్నివయిష్యే పాపహంత్రీ నమోస్తుతే ॥ పంపా॥
పంచామృతస్నానం... ॥౬॥ శుద్ధనీలైః శుద్ధజలై నానో కేశాంబుభి
స్తథా పుణ్యైః కృష్ణాసరిత్తోయై స్సింహామి త్వాం సరిద్వరే ॥
పంపా॥ శుద్ధోదకస్నానం ॥౭॥ మహామూల్యం చ కౌశేయం దివ్య
వస్త్రమనుత్తమం ॥ పంపానదిమహాపుణ్యే ధారయామ్యతిశోభనే ॥
పంపా॥ వస్త్రం ॥౮॥ శౌతిస్మార్తాదిసత్కర్మఫలనంపావనంశుభం
యజ్ఞోపవీతమధునా కల్పయేసరిదుత్తమే ॥ యజ్ఞోపవీతం ॥౯॥

కర్పూరగుటికామిశ్రం కస్తూర్యా చ విమర్శితం । యత్నేన
కల్పితం గంధం లేపయేంశే సరిద్వరే॥ పంపా॥ గంధం సమర్ప
యామి ॥౧౦॥ లక్షణోక్తాన్ హరిద్రాక్తా నక్షతాం శ్చోత్త
మాన్ శుభాన్ । పంపానది గృహజేమాన్ శుభశోభాతివృ
ద్ధయే ॥ పంపా ॥ అక్ష ॥౧౧॥ అతసీకుసుమోపేతంపంకేరుహద
భోజ్యలం । కుంకుమం శంక రజటాసంభూతం సరిదర్శయే ॥
పంపా॥ కుంకుమంసమర్పయామి॥౧౨॥ కజ్జలం త్రిజగద్వంద్యే
మహాపుణ్యతరింగిణి । నేత్రపంకేరుహద్వంద్యే గృహ్యతాం
సరితాంపరేపంపా॥నేత్రాంజనం॥౧౩॥శతవత్త్రైశ్చకల్పారైః కు
ముదైర్వకులైరపి । మల్లికాజాతిపున్నాగైః కేవలైశ్చాపి
చంపకైః తులసీదామభి శ్చాపి తథా బిల్వదైరపి । పూజ
యామి మహాపుణ్యే పంపానది నమోస్తుతే॥పంపా॥ పుష్పాణి
సమర్పయామి॥౧౪॥

అ థాం గ పూ జా.

గోదావర్యైనమః పాదౌ పూజయామి కృష్ణాయై
నమః గుల్ఫౌ పూజయామి పాపహరిణ్యైనమః జంఘే
పూజయామి సుభ్రువే నమః జానుసీ పూజయామి ఉరుతరం
గిణ్యైనమః ఊరౌ పూజయామి తటిదుజ్జ్వలజలాయై నమః
కటిం పూజయామి అంబుశోభిన్యై నమః నితంబం పూజ
యామి అణుమధ్యాయై నమః మధ్యం పూజయామి సుస్తన్యై
నమః స్తనౌ పూజయారు కంబుగళాయైనమః కంఠం పూజ
యామి లలితబాహుతరంగాయైనమః బాహు పూజయామి

దీఘన్ వేణ్మీనమః వేణీం పూజయామి సువక్త్రాయై నమః
 వక్త్రం పూజయామి దుర్వారవారిపూరాయై నమః శిరః
 పూజయామి సహస్రముఖాయై నమః సర్వాణ్యంగాని పూజయామి
 సదశాంగం శుభం దివ్యం గుగ్గులుం చాధికోత్తమం ।
 సాజ్యం పరిమలోద్భూతం ధూపం స్వికుసు పావని । పంపా
 ధూపం ॥ ౧౧ ॥ సాజ్యమగ్నిప్రకాశోద్యత్కోటి నూర్యసమప్రభం
 పశ్య దీపం ప్రసన్నాంగి పంపానది సమోస్తుతే ॥ పంపా దీపం
 దర్శయామి ॥ ౧౨ ॥ శాల్యన్నం స్వర్ణపాత్రస్థం శాకాపూప
 సమన్వితం దధ్యాజ్యపాయసోపేతం నై వేద్యం ప్రతిగృహ్యతామ్
 పంపా ॥ నై వేద్యం ॥ ౧౩ ॥ పూగైస్తుశోభనై శ్చాపి నాగవల్లి
 దళై ర్యుతం । తాంబూలం గృహ్యతాం దేవి పంపానది
 సమోస్తుతే ॥ పంపా ॥ తాంబూలం ॥ ౧౪ ॥ వ్రతపూర్తిమహా
 క్షేర్తి దివ్యస్ఫూర్తిప్రకీర్తితం । కర్తుకామో వ్రతమిదం సావ
 ర్ణ్యం పుష్పమర్పయేం పంపా... సువర్ణపుష్పం ॥ ౧౫ ॥ ప్రదక్షిణ
 త్రయం దేవి ప్రయత్నేన ప్రకల్పితం । గృహణ పావనే దేవి
 పంపానది సమోస్తుతే ॥ పంపా ॥ ప్రదక్షిణం సమర్పయామి ॥ ౧౬ ॥
 అపరాధశతం దేవి మత్కృతం చ దినేదినే క్షమ్యతాం పావనే
 దేవి పంపానది సమోస్తుతే ॥ పంపా ॥ క్షమాపణం ॥ ౧౭ ॥
 పంపానది మహాపుణ్యతరంగిణి సమోస్తుతే । త్వత్తీరేహనుమ
 త్పూజా కృతా రామేణ ధీమతా ॥ ౧౮ ॥ మనోరథఫలావాప్తి
 స్తస్యాభూన్నైవ సంశయః । సుగ్రీవేణ చ తీరేస్మిన్ గపివర్య
 వతే ర్వ్రతం ॥ ౧౯ ॥ సత్కృతం చ మనోవాంఛా సద్యస్తస్య
 బహువహా । అతస్తస్మిన్ నిరపులినే కృతే హనుమతో వ్రతే

౧౨౭|| శ్రీయాంసి మమ సర్వాణి నవిఘ్నాని భవంత్యిహ |
 ఇతి సంప్రార్థ్య పంపాఖ్యాం నదీం శుభతరంగిణీమ్ ||౧౨౮||
 కలశోదక పాణిశ్చ గచ్ఛేత్స్వగృహ మాదరాత్ || ఇతి పంపా
 పూజా సమాప్తా ||

అథ హ ను మ ద్వ త పూ జా

పంచరంగైః స్వస్తికశంఖపద్మై శ్చ రంగవల్లీం
 విలిఖ్య తస్మధ్యే త్రయోదశదశపద్మాని విలిఖ్య తేషువశేషు
 శ్రమేణ ఓం నమో భగవతే వాయునంసనాయ ఇతి లిఖిత్వా
 తదుపరి శుభతండులాన్నినిక్షిప్య నూతనకలశం స్థావయిత్వా
 శుద్ధోదకేన కలశం పూరయిత్వా తదుపరి పీఠం దుకూలగ్యాలి
 వస్త్రఖండం నిక్షిప్య తస్మిన్ పూర్వోక్తమంత్రంచ పూర్వోక్త
 యంత్రం సిందూరేణ విలిఖ్య త్రయోదశగ్రంథియుతం
 నూతనం హరిద్వర్ణం రక్తవర్ణం వా దోరకం నిక్షిప్య హనూ
 మద్దేవతాం పూజయేత్ ||

అవమ్య ప్రాణానాయమ్య దేశకాలా సంకీర్త్య సువ
 ర్చలాగమేత హనుమద్దేవతాప్రసాదసిద్ధ్యర్థం హనుమద్దేవతా
 పూజాం కరిష్యే. అగమార్థంతు దేవానాం గమసార్థంచ
 రక్షసాం కుర్యాద్ధుంటారవం తత్ర దేవతావర్ణనలాంఛనమ్.
 అవశ్యంతు యే భూతా యే భూతా భువి సింధితాః, యే
 భూతా విఘ్నకర్తారస్తే నశ్యంతు శివాజ్ఞయా. పృథ్వీత్వయా
 భృతాలోకా దేవి త్వం విష్ణునాభృతా, త్వం చ ధారయ
 సూరి దేవి పవిత్రం కురు ఛాననం. అప్రకామంతు తే సర్వే

భూతప్రేతపిశాచకాః సర్వేషా మవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమా
 రభః తీక్షణదంష్ట్ర మహాకాయ కల్పాంతదహనోపమ తైః
 వాయు సమస్తుభ్య మనుజ్ఞాం దాతు మర్హసి ॥ అనంతా
 నాయనమః కమలాసనాయ నమః విమలాసనాయనమః
 యోగాసనాయనమః కూర్మాసనాయనమః మధ్యేవరమనుభా
 య నమః ఇతిఅక్షతై స్సంపూజ్య సమ్యగాసనే ఉపవిశ్య
 హనూమంతం పూజయేత్. తతః కలశారాధనం కుర్యాత్ ।
 కలశస్య ముఖే విష్ణుః...సన్నిధిం కురుఇతి కలశోదకేన దేవ
 మాత్మానం యాగోపకరణాని సంప్రోక్ష్య తతః పూజాం కు
 ర్యాత్. పీఠవ్యాధోభాగే అతలాయ నమః వితలాయ నమః
 సుతలాయనమః రసాతలాయనమః తలాతలాయనమః మహా
 తలాయనమః పాతలాయనమః సర్వతోభద్రాయ నమః.
 తత్ర కమలే కమలాయనమః సహస్రఫణిఫణావ్రకాశమాస
 కేషాయనమః దిగ్గజేభ్యోనమః భూలోలాకాయనమః భువరో
 కాయనమః సువరోకాయనమః జనలోకాయనమః తపోలోకా
 యనమః మహాలోకాయనమః సత్యలోకాయనమః దిక్పాలకే
 భ్యోనమః మధేమేరవేనమః తద్దక్షిణభాగే ద్రోణశైలాయ
 నమః కల్పవృక్షాయనమః తస్మాలే సువర్ణవేదికాయైనమః
 వేదికాయాం నవరత్నఖచిత సింహాసనాయనమః ఇతిసంపూజ్య
 అనునీతే...ఇతి మంత్రేణ హనుమద్యంత్రే ప్రాణప్రతిష్ఠాం
 కృత్వా ధ్యాయేత్ ।

శ్లో॥ అథ ధ్యాయేత్కృషీశ్వరం చతురావరణాన్వితం
వామభాగస్థితం పత్నీం సూర్యపుత్రం సువర్చలామ్॥౧॥ పశ్య
న్తంస్నిగ్ధయా దృష్ట్వా స్మితవక్త్రముఖాంబుజం॥ ఛత్రచామర
సంయుక్తం వినతాద్యైస్సుసేవితమ్॥౨॥ ముక్తాహారగణోపేతం
రత్నకుండలభూషితం॥ క్రైవేయభూషితగ్రీవం శనకాంగదధా

రిణమ్ ||3|| నానామణిసముత్క్లిర్ణ కిరీటోజ్జ్వల శేఖరం । మేఖలా
 దామసంవీతం మణినూపురశోభితమ్ ||౪|| రత్నకంకణవిద్యోతి
 పాణిరక్తాంబుజద్వయం । త్వథితస్వర్ణవర్ణాంగముప్రభవజను
 నితమ్ ||౫|| పద్మాసనే సమాసీనం వీతాంబరసమన్వితం ।
 చతుర్భుజధరం శాంతం సర్వవ్యాపిసమీశ్వరమ్ ||౬|| సర్వదేవ
 పరీవారం సర్వాభీష్టఫలప్రదమ్ । ఆవాహయామి సర్వేశం
 సూర్యపుత్రీప్రియం విభుమ్ ||౭|| అంజనాతనయం దేవం
 మాయాతీతం జగద్గురుమ్ వీపం ధ్యాత్వా హనూమంతంపూజ
 యేచ్ఛద్ధమానసః ||౮|| సువర్చలాసమేత శ్రీహనుమతే నమః
 ధ్యాయామి శ్లో॥ అగచ్ఛ హనుమద్దేవ త్వం సువర్చలయా
 సహ పూజాసమాప్తివర్యతం భవ సన్నిహితో ముదా ||౯||
 శ్రీ సువర్చలాసమేతహనుమతే నమః॥ ఆవాహయామి ।
 భీమాశ్రజ మహాప్రాజ్ఞ త్వం మహాభిముఖో భవ సువర్చ
 లావతే శ్రీమాన్ ప్రసీద జగతాం పతే॥౧౦|| హేస్వాముమమ
 ప్రసన్నోభవ॥ దేవ దేవ జగన్నాథ కేసరిప్రియనందన । రత్న
 సింహాసనం తుభ్యం దాస్యామి హనుమస్సృభో॥శ్రీ సు॥ హ॥
 నవరత్నఖచిత హేమసింహాసనం సమర్పయామి॥౩|| యోగిధ్యే
 యాంఘ్రి పద్మాయ జగతాం పతయే నమః । పాద్యం
 మయార్పితం దేవ గృహాణ పురుషోత్తమ ||౪|| శ్రీ సు॥ హ॥
 పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి॥ లక్ష్మణప్రాణసంరక్ష సీతా
 శోకవినాశన గృహాణాఘన్యం మయా దత్తం పార్వతీప్రియ
 నందన॥ శ్రీ సు॥ హ॥ నమః హస్తయోః అఘన్యం సమర్ప
 యామి ||౫|| వాలాగ్రిసేతుబంధాయ శతాననపథాయ శ్లో॥

తుభ్యమాచమనం దత్తం ప్రతిగృహ్ణీష్య మామదే॥ శ్రీ॥ సు॥
 హః సమః మిథే ఆచమనీయం సమర్పయామి ॥౬॥ అర్జున
 భృజసంవాస దశాననమదావహా । మధుపర్కం ప్రదా
 స్యామి హనుమస్ప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీ॥సు॥హ॥ సమః మధు
 పర్కద్యయం సమర్పయామి ॥౭॥ గంగాదిసర్వతీర్థేభ్యస్స
 మానీతైర్నవోదకైః । భవంతం స్నాపయిష్యామి కపినాయక
 గృహ్యతామ్ ॥శ్రీ॥సు॥హ॥ సమః శుద్ధోదకస్నానం సమర్ప
 యామి ॥౮॥ పీతాంబరమిదం తుభ్యం తప్తహాటకసన్నిభం ।
 దాస్యామి వానరశ్రేష్ఠ సంగృహణ నమోస్తుతే ॥శ్రీ॥సు॥హ॥
 సమః వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి ॥౯॥ బ్రహ్మనూత్ర
 మిదం దివ్యం ముక్తాదామోపశోభితం । స్వీకురుష్వాంజనా
 పుత్ర భక్తకర్షణతత్పర శ్రీ॥సు॥హ॥ యజ్ఞోపవీతం సమర్ప
 యామి ॥౧౦॥ ఉత్తరీయం తు దాస్యామి సంసారోత్తర
 కారణ గృహణ పరిమప్రీత్యా నతోస్మి తవ పాదయోః ॥
 శ్రీసువర్పలాసమేత శ్రీహనుమతే సమః ఉత్తరీయం సమర్ప
 యామి॥ ౧౧॥ భూవణాని మహర్హాణి కిరీటప్రముఖాన్యహం
 తుభ్యం దాస్యామి సర్వేశ గృహణ కపినాయక॥ శ్రీ॥సు॥హ॥
 ఆభరణాని సమర్పయామి ॥౧౨॥ కస్తూరీకుకుమోన్మిత్రం
 కర్పూరాగరువాసితం । శ్రీచందనం తు దాస్యామి గృహ్య
 తాం హనుమస్ప్రభో ॥శ్రీ॥సు॥హ॥ దివ్య శ్రీచందనం సమ
 ర్పయామి ॥౧౩॥ సుగంధిని సురూపాణి వన్యాని వివిధాని చ ।
 చంపకాదీని పుష్పాణి కమలాన్యత్పలాని చ॥ తులసీదళబిల్వాని
 మనసా కల్పితానిచ గృహణ హనుమద్దేవ ప్రణతోస్మివదాం

బుజ్జే || శ్రీ||ను||హ|| పుష్పాణి సమర్పయామి|| ౧౪|| శాలీయా
 నక్షత్రాన్)మ్యా నృద్మరాగసమప్రభాన్ అఖండాస్థండిత
 ధ్యాంత స్వీకురుష్వ దయానిధే|| శ్రీ||ను||హ|| అక్షతాస్సమ
 ర్పయామి ||౧౫||

అంగ పూజా

మారుతయే నమః పాదౌ పూజయామి
 సుగ్రీవరఖాయ నమః గుల్ఫౌ పూజయామి
 అంగదమిత్రాయ నమః జంఘే పూజయామి
 రామదాసాయ నమః ఊరూ పూజయామి
 అక్షిఘ్నాయ నమః కటిం పూజయామి
 లంకాపహనాయ నమః వాలం పూజయామి
 సంజీవినీహస్తే) నమః స్తనౌ పూజయామి
 సామిత్రిప్రాణదాయ నమః వక్షస్థలం పూజయామి
 కుంతితదశకంఠాయ నమః కంఠం పూజయామి
 రామాభిషేకకారిణే నమః హస్తౌ పూజయామి
 మంత్రరచితరామాయణాయ నమః వక్త్రం పూజయామి
 ప్రసన్నవదనాయ నమః వదన పూజయామి
 పింగనేత్రాయ నమః నేత్రే పూజయామి
 శ్రుతిపారాయణాయ నమః శ్రోత్రే పూజయామి
 ఊర్ధ్వపుండ్రధారిణే నమః కపోలం పూజయామి
 మణికంఠమాలినే నమః శిరః పూజయామి
 సర్వాభీష్టప్రదాయ నమః సర్వాణ్యంగాని పూజయామి.

అథ దోర గ్రంథి పూజా

౧ ఓమ్ అంజనానూనవే నమః ప్రథమగ్రంథిం పూజయామి
 ౨ ఓం హనుమతే నమః ద్వితీయగ్రంథిం పూజయామి
 ౩ ఓం వాయువుత్రాయ నమః తృతీయగ్రంథిం పూజయామి
 ౪ ఓం మహావాలాయ నమః చతుర్థగ్రంథిం పూజయామి
 ౫ ఓం రామేష్టాయ నమః పంచమగ్రంథిం పూజయామి
 ౬ ఓం ఫల్గునసఖాయ నమః షష్ఠగ్రంథిం పూజయామి
 ౭ ఓం పింగళాక్షాయ నమః సప్తమగ్రంథిం పూజయామి
 ౮ ఓమ్ అమితవిక్రమాయ నమః అష్టమగ్రంథిం పూజయామి
 ౯ ఓం కపిశ్వరాయ నమః నవమగ్రంథిం పూజయామి
 ౧౦ ఓం సీతాశోకవినాశకాయనమః దశమగ్రంథిం పూజయామి
 ౧౧ ఓం లక్ష్మణప్రాణదాత్రే నమః ఏకాదశగ్రంథిం పూజ
 యామి

౧౨ ఓం దశగ్రీవదర్పఘ్నే నమః ద్వాదశగ్రంథిం పూజ
 యామి

౧౩ ఓం భవిష్యద్భవమాణే నమః త్రయోదశగ్రంథిం పూజ
 యామి

అథాష్టోత్తర శతనామ పూజా

ఓమ్ అంజనేయాయనమః
 కేశరిప్రియనందనాయ
 వాయుకుమారాయ
 అగ్రహాయ

ఓం ఈశ్వరపుత్రాయనమః
 పార్వతీగర్భసంభూతాయ
 వానరనాయకాయ
 సకలవేదశాస్త్రపారగాయ

ఓం సంజీవపర్వతోత్పాటనాయ	ఓం సేతుబంధనవాలాయనమః
లక్ష్మణప్రాణరక్షకాయ	నిరాహారాయ
భీమప్రాణరక్షకాయ	నిర్గుణాయ
సీతాదుఃఖనివారణాయ	నగుణస్వరూపాయ
దుర్దండిబంధమోచనాయ	హేమవర్ణాయ
సీలమేఘరాజ్యదాయకాయ	వీతాంబుధరాయ
సుగ్రీవరాజ్యకారణాయనమః	సువర్చలాప్రాణనాయకాయ
భీమసేనాగ్రజాయ	త్రయస్త్రింశతోత్పర్భద
ధనంజయధ్వజవాహనాయ	రుద్రగణపాషకాయ
కాలసేమిసంహారకాయ	భక్తపాలనచతురాయ
మైరావణమర్దనాయ	నవకనకకుండలాభరణాయ
వృత్రాసురభంజనాయ	రత్నకిరీటహారనూపురశోభి
సప్తమంత్రిసుతద్వంసనాయ	తాయ
ఇంద్రజిద్వధకారణాయ	శ్రీరామభక్తితత్పరాయ
అక్షుకుమారసంహారకాయ	హేమరంభావనవిహారాయ
లంకిణీభంజనాయ	వజ్రక్షతాంకితాయ
రావణమర్దనాయ	అగ్రమేఘవాహనాయ
కుంభకర్ణవధవరాయణాయ	సీలమేఘశ్యామాయ
జంబుమాలినిషూదనాయ	నూత్నకాయాయనమః
ఏకవీరాయ	మహాకాయాయ
రాక్షసకులదహనాయనమః	బాలనూర్యగ్రసనాయ
అశోకవనవిదారకాయ	ఋశ్యమూకగిరినివాసకాయ
లంకాదహనాయ	మేరుపీతార్చనాయ
శతముఖవధకారణాయ	ద్వాత్రింశదాయుధధరాయ
సప్తసాగరవాలాయ	చిత్రవర్ణాయ

ఓం వివిధస్వప్నినిర్మాణకర్తే
 అనంతనామ్న
 దశావతారాయ
 అఘటనాఘటనసమర్థాయ
 అనేకబ్రహ్మాండనాయకాయ
 దుర్జనసంహారకాయ
 సజ్జనసంరక్షకాయ
 దేవేంద్రవందితాయ
 సకలలోకారాధ్యాయ
 సత్యసంకల్పాయ
 భక్తసంకల్పపూరకాయ
 అతిసుకుమారదేవాయ
 యక్షకర్మమవిలేపనాయ
 గోటిమన్యథాకారాయ
 రణకేళీమర్దనాయ
 విజృంభమాణాయ
 సకలలోకకుక్షింభరాయ
 సప్తమహామంత్రతంత్రస్వరూ
 పాయనమః
 భూతప్రేతపిశాచశాకివీడాకినీ
 విధ్వంసనా ౭౫
 శివలింగప్రతిష్ఠాపనకారణాయ
 దుష్కర్మవిమోచనాయ
 దౌర్భాగ్యనాశనాయ
 జ్వరాదిసకలరోగనివారణాయ

ఓం భుక్తిముక్తిదాయకాయ
 కవటనాటకనూత్రధారిణే.
 లీలావినోదాయ
 అగణితకల్యాణగుణపరి
 నుంగళప్రదాయ [పూర్ణాయ
 గానలోలాయ
 గానప్రియాయ
 అష్టాంగయోగనిపుణాయ
 సకలవిద్యాపారీణాయ
 ఆదిమధ్యాంతరహితాయ
 యజ్ఞకర్త్రేనమః
 యజ్ఞభోక్త్రే [రాయ
 మణ్మతవై భవానుభూతిచతు
 సకలలోకాతీతాయ
 విశ్వంభరాయ
 విశ్వమూర్తయే
 విశ్వాకారాయ
 దయాస్వరూపాయ [రాయ
 దాసజనహృదయకమలవిహ
 మనోవేగినే
 మనోభావజ్ఞనిపుణాయ
 ఋషిగణగేయాయ
 భక్తజనమనోరథదాయకాయ
 భక్తరక్షకాయ

ఓం దీనపోషకాయనమః
దీనమందారాయ
సర్వస్వతంత్రాయ

ఓం శరణాగతరక్షకాయనమః
ఆర్తతాణపరాయణాయ

(శ్రీ) సువర్చలాసమేతహనుమతే నమః నానావిధ పరి
మళపత్రపుష్పాక్షతాన్ సమర్పయామి ।

శక్తచ్యేత్యహస్రనామభిః పూజయేత్ .

అథ ఆంజనేయ సహస్రనామ ప్రారంభః .

ఓం హనుమతే నమః

(శ్రీ) ప్రదాయ

వాయువుత్రాయ

రుద్రాయ

అనఘాయ

అజరాయ

అమృత్యునే

వీరవీరాయ

గామవాసాయ

జన్మాశ్రయాయ

ధనదాయ

నిర్గుణాయ

శూరాయ

వీరాయ

నిధిపతయే

ఓం మునయేనమః

పింగాక్షాయ

వరదాయ

నాగ్మినే

సీతాశోకవినాశకాయ

శివాయ

శర్వాయ

పరాయనమః

అవ్యక్తాయ

వ్యక్తావ్యక్తాయ

ధరాధరాయ

పింగకేశాయ

పింగరోష్ణే

శ్రుతిగమ్యాయ

సనాతనాయ

ఓంకలాధరాయనమః

భగవతే

దేవాయ

విశ్వహేతవే

జనాశ్రయాయ

అరోగ్యకరే

విశ్వేశాయ

విశ్వనాథాయ

హరిశ్వురాయ

భగ్గాయ

రామాయ

రామభక్తాయ

కల్యాణాయ

ప్రకృతిస్థిరాయ

విశ్వంభరాయ

విశ్వమూర్తయే

విశ్వాకారాయ

విశ్వపాయ

విశ్వాత్మనే

విశ్వసేవ్యాయ

విశ్వాయ

విశ్వహరాయ

రవయే

విశ్వచేష్టాయ

విశ్వగమ్యాయ

విశ్వధేయాయ

ఓంకలాధరాయనమః

ప్లవంగమాయ

కపిశ్రేష్ఠాయ

జ్యేష్ఠాయ

విద్యావనేపరాయ

బాలాయ

వృద్ధాయ

యూనే

తత్త్వాయ

తత్త్వగమ్యాయ

సుఖాయ

అజాయ

అంజనానూనవే

అవ్యగ్రాయ

గ్రామశాంతాయ

ధరాధరాయ

భూర్భువస్స్వర్లోకాయ

మహర్లోకాయ

జనోలోకాయ

౧౦ తపసే

అవ్యయాయ

సత్యాయ

ఓంకారగమ్యాయ

ప్రణవాయ

వ్యాపకాయ

అమలాయ

౬౦

౮౦

ఓంశివాయనమః
 ధర్మప్రతిష్ఠాత్రే
 రామేష్టాయ
 ఫల్గునపియాయ
 గోష్పదీకృతవారాశయే
 పూర్ణకామాయ
 ధరాపతయే
 రక్షోఘ్నాయ
 వుంజరీకాతాయ
 శరణాగతవత్సలాయ
 జానకీప్రాణదాత్రే
 రక్షఃప్రాణాపహరకాయ
 పూర్ణసత్త్వాయ
 వీతవాసనే
 దివాకరసమప్రభాయ
 (దోణవత్త్రే)
 శక్తినేత్రే
 శక్త్యై
 రాక్షసమారకాయ
 రక్షోఘ్నాయ
 రామమాతాయ
 కాశీనీజవహరకాయ
 భుభుక్కారహతారాతి
 వర్వతభేదనాయ
 శోతుమతే

గర్వాయ

ఓంప్రాంశువీజాయనమః
 విశ్వభక్త్రే
 జగద్గురవే
 జగత్ప్రాత్రే
 జగన్నాథాయ
 జగదీశాయ
 జనేశ్వరాయ
 జగత్ప్రేతే
 హరయే
 శ్రీశాయ
 గరుడస్త్రియభంజనాయ
 పార్థధ్వజాయ
 వాయుపుత్రాయ
 అమితపుచ్చాయ
 అమితప్రభాయ
 బ్రహ్మపుచ్చాయ
 పరబ్రహ్మణే
 పుచ్చాయ
 రామేష్టాయ
 సుగ్రీవాదియుతాయ
 జానకీ
 వాసరాయ
 వానరేశ్వరాయ
 కల్పస్థాయినే
 చిరంజీవినే
 ప్రసన్నాయ

౧౧౦

౧౦౦

౧౦౦

౧౩౦

ఓంసదాశీవాయనమః

సన్నతయే

సప్తతయే నమః

భుక్తిముక్తిదాయ

హరిదాయకాయ

హరి

హరిప్రదాయ

సముద్రదాయ

శ్రీవదాయ

శివాయ

ఉదధిశ్రమణాయ

దేవాయ

సంసారభయనాశనాయ

వార్ధిబంధనకృతే

విశ్వజ్ఞే

విశ్వప్రతిష్ఠితాయ

లంకారయే

కాలపురుషాయ

లంకేశగృహభంజనాయ

భూతావాసాయ

వాసుదేవాయ

వసనే

త్రిభువనేశ్వరాయ

శ్రీరామదూతాయ

కృష్ణాయ

లంకాప్రాసాదభంజకాయ

ఓంకృష్ణాయ నమః

౧౧౧

కృష్ణస్తుతాయ

శాంతాయ

శాంతిదాయ

విశ్వపావనాయ

విశ్వభోక్త్రే

మారీఘ్నాయ

బ్రహ్మచారిణే

జితేంద్రియాయ

ఊర్ధ్వగాయ

లాంగూలినే

౧౧౦

మాలినే

లాంగూలపాతరాక్షసాయ

సమీరతనూజాయ

వీరాయ

వీరమారాయ

జయప్రదాయ

జగన్మంగళదాయ

పుణ్యాయ

పుణ్యశ్రవణకీర్తనాయ

పుణ్యకీర్తయే

౧౧౦

పుణ్యగతియే

దగతావనపావనాయనమః

దేవేశాయ

జితరోధాయ

రామభక్తివిధాయకాయ

ఓంధ్యాత్రేనమః
 ధ్యేయాయ
 భగాయ
 నభస్సాక్షిణే
 చేతనే
 చైతన్యవిగ్రహాయ
 జ్ఞానదాయ
 సాక్షిదాయ
 ప్రాణాయ
 జగత్ప్రాణాయ
 సమీరణాయ
 విభీషణప్రియాయ
 శూరాయ
 విప్రులశ్రయస్థిదాయ
 సుహృదే
 సిద్ధాశ్రయాయ
 కాలాయ
 కాలభక్షకభర్తాయ
 లంకేశనిధనాయ
 స్థాయి నేనమః
 లంకాదాహకాయ
 ఈశ్వరాయ
 చంద్రసూర్యాగ్నినేత్రాయ
 కాలాగ్నయే
 ప్రళయంతకాయ
 కపిలాయ

— ౧౦౦ —

ఓంకపీశాయనమః
 పుణ్యరాశయే
 ద్వాదశరాశిగాయ
 సర్వాశ్రయాయ
 అప్రమేయాత్మనే
 రేవత్యాదినివారకాయ
 లక్ష్మణప్రాణదాత్రే
 సీతాజీవనహేతుకాయ
 రామధ్యేయాయ
 హృషీకేశాయ
 విష్ణుభక్తాయ
 జటినే
 బలినే
 దేవారిదఘ్నే
 హోత్రే
 కర్త్రే
 హర్త్రే
 జగత్ప్రభవే
 నగరగ్రామపాలాయ
 శుద్ధాయ
 బుద్ధాయ
 నిరంతరాయ
 నిరంజనాయ
 నిర్వికల్పాయ
 గుణాతీతాయ
 భయంకరాయ

— ౧౦౦ —

— ౩౩౦ —

ఓంహనుమతేనమః		ఓంభక్తాభయవర్ప్రదాయనమః
దురారాధ్యాయ		భక్తానుకంపినే
తపస్సాధ్యాయ	అరం	విశ్వేశాయ
అమరేశ్వరాయ		పురుహూతాయ
జానకీఘనశోభోత్థతావ		పురందరాయ
పరాత్పరాయ	[హరే]	అగ్నేయే
వాఙ్మయాయ		విభావసవే
నదస్రదూపాయ		భాస్వతే
కారణాయ		యమాయ
ప్రవృత్తేఃపరాయ		నిర్ముఖాయ
భాగ్యదాయ		వరుణాయ
నిర్మలాయ		నాయుగతిమతే
నేత్రే	అగ్నిం	నాయవే
పుష్పలంకావిదాహకాయ		కుబేరాయ
పుష్పబద్ధయాతుధానాయ		ఈశ్వరాయ
యాతుధానరిపుప్రియాయ		రవయే
ఛాయాపహంజే		చంద్రదాయ
భూతేశ్వరాయ		కుజాయ
లోకేశ్వరాయ		సామ్యాయ
నదత్రిప్రదాయ		గురవే
ప్లవంగమేశ్వరాయ		కావ్యాయ
క్రోధాయ		శనైశ్చరాయ
క్రోధసంగ కలహచనాయ		రాహవే
క్రోధహరే		కేతవే
కాపహరే		మరుతే

ఓంహోత్రేనమః
 ధాత్రే
 హత్రే)
 సమీరజాయ
 మశకీకృతిదేవారయే
 దైత్యారయే
 మధుసూదనాయ
 కామాయ
 కపయే
 కామపాలాయ
 కపిలాయ
 విశ్వజీవనాయ
 భాగీంధీవదాంభోజాయ
 సేతుబంధవిశారదాయ
 స్వాహాయై
 స్వధాయై
 హవిషే
 కన్యాయ
 హవ్యకవ్యప్రకాశకాయ
 స్వప్రకాశకాయ
 మహావీరాయ
 లఘవే
 తమితవిక్రమాయ
 ప్రణీనోద్దీపకతిమతే
 సదగతయే
 వృరుజోత్తమాయ

ఓంజగదాత్మనేనమః
 జగద్యోనయే
 జగదంతాయ
 అనంతకాయ
 విపాప్తునే
 నిష్కళంకాయ
 మహాతేనమః
 మహాదహంకృతయే
 భాయ
 నాయవే
 పృథివ్యై
 అద్భుతనమః
 300 వన్నయే
 దిక్పాలాయ
 క్షేత్రజ్ఞాయ
 క్షేత్రపాలాయ
 పల్వలీకృతసాగరాయ
 హిరణ్యాయ
 330 పురాణాయ
 భేచరాయ
 భూచరాయ
 మనవే
 హిరణ్యగర్భాయ
 సూతాత్మనే
 రాజరాజాయ
 విశంపతయే

ఓం వేదాంత వేద్యానమమకరం	ఓం అపస్మరమారాయ నమః
ఉద్గ్రహాయ	స్మరే
వేదవేదాంగపారగాయ	శ్రుతయే
ప్రతిగ్రామస్థితాయనమః	గాధాయై
సాధ్యాయ	స్మృతయే
స్ఫూర్తిదాత్రే	మనవే
గుణాశరాయ	స్వర్గద్వారాయ
సక్షత్రమాలినే	ప్రజాద్వారాయ
భూతాత్మనే	మోక్షద్వారాయ
సురభయే	కపిశ్వరాయ
కల్పపాదపాయ	నాదరూపాయ
చింతామణయే	పత్రబ్రహ్మణే
గుణనిధయే	బ్రహ్మబ్రహ్మణే
ప్రజాపతయే	పురాతనాయ
అనుత్తమాయ	ఏకాయ
పుణ్యశ్లోకాయ	నైకాయ
పురారాతియే	జనాయ
జ్యోతిష్మతే	శుక్లాయ
కార్యరీపతయే	స్వయంజ్యోతిషే
లిలియారవత్రస్తభూతప్రేత	అనాకలాయ
పిశాచకాయ	జ్యోతిర్జ్యోతిషే
ఋణత్రయమారాయ	అనాదయే
నూత్నాయ	సాత్త్వికాయ
స్థూలాయ	రాజసత్తమాయ
నర్వగతయే	తమోహత్రే
పుంసే	నిరాలంబాయ

320

320

320

ఓంనిరాకారాయనమః

గుణాకరాయ

గుణాశ్రయాయ

గుణమయాయ

బృహత్కాయాయ

బృహద్యశనే

బృహద్ధవే

బృహత్పదాయ

బృహన్ముఖే

బృహత్స్వరాయ

బృహత్కర్ణాయ

బృహన్నసాయ

బృహన్నేత్రాయ

బృహద్గళాయ

బృహద్యత్నాయ

బృహచ్చస్త్రాయ

బృహత్సచ్చాయ

బృహత్కరాయ

బృహద్గతయే

బృహత్సేవ్యాయ

బృహత్లోకఫలప్రదాయ

బృహత్చక్రయే

బృహద్వాంఛాఫలదాయ

బృహదీశ్వరాయ

బృహత్లోకనుతాయ

(దక్షిణ)

ఓంవిద్యాదాత్రేనమః

జగద్గురవే

దేవాచార్యాయ

సత్యవాదినే

బ్రహ్మవాదినే

కళాధరాయ

సప్తపాతాళగామినే

మలయాచలసంక్రమాయ

శ్రీతరాశాస్థితాయ

శ్రీదాయ

విశ్వోషధవళాయ

ఖగాయ

శాఖామృగాయ

కపీంద్రాయ

పురాణాయ

శ్రుతిసంఘరాయ

చతురాయ

బ్రాహ్మణాయ

యోగినే

రం యోగిగమ్యాయ

పరాత్పరాయ

అనాదినిధనాయ

వ్యాసాయ

వైకుంఠాయ

పృథ్వీపతియే

పరాజితాయ

రం

ఓం జితారాతయేనమః
 సదానందాయ
 శుశ్రీతే
 గోపాలాయ
 గోవతయే
 గోప్తే
 కలయే
 కలాయ
 పరాత్పరాయ
 మనోవేగినే
 సదాయోగినే
 సంసారభయనాశనాయ
 తత్త్వద్రాతే
 తత్త్వజ్ఞాయ
 తత్త్వాయ
 తత్త్వవకాశాయ
 శుద్ధాయ
 బుద్ధాయ
 నిత్యముక్తాయ
 యశాశాకారాయ
 జయప్రదాయ
 ప్రళయాయ
 అమితమాయాయ
 మాయాతీతాయ
 విమత్సరాయ
 మాయానిర్జతరక్షనే

ఓంమాయానిర్మితవిష్టపాయనమ
 మాయాశ్రయాయ ౪౭౦
 శ్రేష్ఠాయ
 మాయానిర్వంచకాయ
 సుఖాయ
 సుఖినే
 సుఖప్రదాయ
 ౪౭౧ నాగాయ
 మహేశకృతసంస్తవాయ
 మహేశ్వరాయ
 సత్యసంధాయ
 శరభాయ
 కలిపావనాయ
 రసాయ
 రసజ్ఞాయ
 సమూహాయ
 తపశ్చతుషే
 ౪౭౨ భైరవాయ
 హ్రూణాయ
 గంధాయ
 స్పర్శనాయ
 స్పర్శాయ
 అహంకారాయ
 మానదాయ
 నేతి నేతీతి గమ్యాయ
 వైఖాంతభజనప్రియాయ

ఓం గిరికాయనమః
 గిరిజాకాంతాయ
 దుర్వాసనే
 కవయే
 అంగిరసే
 భృగవే
 వశిష్ఠాయ
 చ్యవనాయ
 తుంబుకవే నమః
 నారదాయ
 అమలాయ
 విశ్వక్షేత్రాయ
 విశ్వబీజాయ
 విశ్వనేత్రాయ
 విశ్వపాయ
 యాజ్ఞకాయ
 యజమానాయ
 పావకాయ
 పితృభ్యో
 శ్రద్ధాయై
 బుద్ధ్యై
 మమాయై
 తంద్రాయై
 మంత్రాయ
 మంత్రయుతాయ
 సురాయ

ఓం రాజేంద్రాయనమః
 భూపతయే
 కంఠమాలినే
 సంసారసారథయే
 నిత్యాయ
 సంపూర్ణకాయ నమః
 భక్తకామదుహే
 ఉత్తమాయ
 గణపాయ
 కేశవాయ
 భ్రాతే
 పితే
 మాతే
 మారుతయే
 హస్తశీర్షాయ
 పురుషాయ
 సహస్రనామాయ
 సహస్రపదే
 కామజితే
 కామదహనాయ
 కామాయ
 కామ్యఫలప్రదాయ
 ముద్రాపహరిణే
 రక్షోఘ్నాయ
 క్షీతిభారహరాయ
 శైలవాయ

ఓంసఖదంష్ట్రాయధాయనమః	ఓం రత్ననాభాయనమః
విష్ణుభక్తాయ	కృతాగమాయ
అభయవరప్రదాయ	అంభోధిలంఘనాయ
దృఢే	సింహాయ
దృఢాయ	నిత్యాయ
దృప్తాయ	ధర్మాయ
శతమూర్తయే	ప్రమోదనాయ
అమూర్తిమతే	జితామిత్రాయ
మహానిధయే	జయాయ
మహాభోగాయ	సామాయ
మహాభాగాయ	విజయాయ
మహార్థదాయ	వాయువాహనాయ
మహాకారాయ	జీవద్రాతే
మహాయోగినే	సహస్రాంశవే
మహాతేజసే	ముకుందాయ
మహాద్యుతయే	భూరిదక్షిణాయ
మహాకర్మణే	సిద్ధార్థాయ
మహానాదాయ	సిద్ధిదాయ
మహామంత్రాయ	సిద్ధరంకల్పాయ
మహామతయే	సిద్ధిహేతుకాయ
మహాశయాయ	సప్తపాతాళభరణాయ
మహాదారాయ	సప్తర్షిగణవందితాయ
మహాదేవాత్మకాయ	సప్తబలింఘనాయ
విభవే	వీరాయ
రుద్రకర్మణే	సప్తద్వీపారుమండలాయ
కూరకర్మణే	సప్తాంగరాజ్యసుఖదాయ

ఓం సప్తమాతృనివేదితాయ	ఓం మహేశ్వరాయనమః
సప్తలోకై కమకుటాయ	మేఖలినే
సప్తహోత్రే	ఓం కవచినే
స్వరాశ్రయాయ	ఖడ్గినే
సప్తచ్ఛందోనిధయే	భాజిష్టవే
సప్తచ్ఛందసే	విష్ణుసాంధయే
సప్తజనాశ్రయాయ	బహుయోజనవిస్తీర్ణపుచ్చాయ
సప్తసామోపగీతాయ	పుచ్చహతాసురాయ
సప్తపాతాళసంశ్రయాయ	దుష్టగ్రహనిహంత్రే
మేధావినే	వీశాచగ్రహఘాతకాయ
కీర్తిదాయ	బాలగ్రహవినాశినే
శోకహరినే	ఓం సర్మాయ
దౌర్భాగ్యనాశనాయ	నేత్రే
సర్వవశ్యకరాయ	కృపాకరాయ
భగ్నాయ	ఉగ్రకృత్యాయ
దోషఘ్నాయ	ఉగ్రవేగాయ
పుత్రప్రేత్తదాయ	ఉగ్రనేత్రాయ
వ్రతినాదిముఖస్తంభాయ	శతశత్రవే
దుష్టచిత్తవ్రసాదనాయ	శతమన్యవే
పరాభిచారశమనాయ	స్తుతాయ
దుఃఖఘ్నాయ	స్తుత్యాయ
ఋంధమోక్షదాయ	ఋతియే
నవద్వారపురాధారాయ	స్తోత్రే
నవద్వారనికేతనాయ	మహాబలాయ
నవనారాయణస్తుత్యాయ	నమగ్రగుణశాలినే
నవనాథాయ	వ్యగ్రాయ

ఓం రక్షో వినాశకాయనమః
 రక్షోఘ్నహస్తాయ
 బ్రహ్మేశాయ
 శ్రీధరాయ
 భక్తవత్సలాయ
 మేఘనాదాయ
 మేఘరూపాయ
 మేఘవృష్టినివారకాయ
 మేఘజీవనహేతవే
 మేఘశ్యామాయ
 పరాత్మకాయ
 సమీరతనయాయ
 బోధే
 తత్త్వవిద్యావిశారదాయ
 ఆమోఘాయ
 ఆమోఘవృద్ధయే
 ఇష్టదాయ
 ఆనిష్టనాశకాయ
 ఆర్థాయ
 అనర్థాపహారిణే
 సమర్థాయ
 రామసేవకాయ
 అగ్నినే
 ధన్యాయ
 ఆసురారాతయే

ఓం పుండరీకాయనమః
 ఆత్మభువే
 సంకర్షణాయ
 విశుద్ధాత్మనే
 విద్యారాశయే
 సురేశ్వరాయ
 అచలోద్ధారకాయ
 నిత్యాయ
 సేతుకృతే
 రామసారథయే
 ఆనందాయ
 పరమానందాయ
 మత్స్యాయ
 కూర్మాయ
 నిధయే
 శమాయ
 వరాహాయ
 నారసింహాయ
 వామనాయ
 జమదగ్నిజాయ
 రామాయ
 కృష్ణాయ
 శివాయ
 బుద్ధాయ
 కల్కినే

౬౬౦

౬౯౦

౬౭౦

౭౦౦

ఓం రామాశ్రయాయనమః	ఓం స్వరాయనమః	
హరాయ	స్వర వర్ణాయ	
నందినే	బలాధ్యాయ	
భృంగినే	రామపూజ్యాయ	230
చండినే	అఘనాశనాయ	
గణేశాయ	కై వల్యదీపాయ	
గణసేవితాయ	కై వల్యాయ	
కర్మాధ్యక్షాయ	గరుడాయ	
సురాధ్యక్షాయ	వన్నగాయ	
విశ్రమాయ	గురవే	200
జగతాంపతయే	కిల్యారావహతారాతిగర్వా	
జగన్నాథాయ	పర్వతభేదనాయ	
కపిశ్రేష్ఠాయ	వజ్రాంగాయ	
సర్వావాసాయ	వజ్రవేగాయ	
సద్భాగ్యాయ	భక్తాయ	
సుగ్రీవాదిస్తుతాయ	వజ్రనివారకాయ	
శాంతాయ	సఖాయుధాయ	
సర్వకర్మణే	మణిగ్రీవాయ	
ప్లవంగమాయ	జ్వాలామాలినే	
సఖదారితరక్షసే	భాస్కరాయ	200
సఖాయుధవిశారదాయ	ప్రౌఢప్రతాపాయ	
కుశలాయ	తపనాయ	
మధనాయ	భక్తతాపనివారకాయ	
శ్రేష్ఠాయ	శరణాయ	
వాసుకయే	జీవనాయ	
తక్షకాయ	భోక్త్రే	

ఓం నానాచేష్టాయనమః
 అచంచలాయ
 సుస్వస్థాయ
 అష్టస్య ఘ్నే
 దుఃఖశమనాయ
 పవనాత్మజాయ
 పవనాయ
 కాంతాయ
 భక్తాగస్పహనాయ
 బలాయ
 మేఘనాదరివనే
 మేఘనాదసంహృతరాక్షసాయ
 క్షరాయ
 అక్షరాయ
 విసేతాత్మనే
 నానారేశాయ
 సతాంగతయే
 శ్రీకంఠాయ
 శిలికంఠాయ
 సహాయాయ
 సహనాయకాయ
 అనూలాయ
 అనణవే
 భగ్గాయ
 దేవాయ
 సంహృతినాశనాయ

ఓం అధ్యాత్మవిద్యాపారాయ
 అధ్యాత్మకుశలాయ 2౦౦
 సుధియే
 అకల్మషాయ
 సత్యపాతనే
 సత్యగాయ
 సత్యగోచరాయ
 సత్యగర్భాయ
 సత్యరూపాయ
 సత్యాయ
 సత్యపరాక్రమాయ
 అంజనాప్రాణలింగాయ
 వాయువంశోద్భవాయ
 సుధియే
 భద్రరూపాయ
 రుద్రరూపాయ
 220 సురూపాయ
 చిత్రరూపధృతే
 మైనాకపందితాయ
 నూత్నదర్శనాయ
 విజయాయ
 జయాయనమః
 క్రాంతదిబ్బండలాయ
 రుద్రాయ
 ప్రకటికృతవిక్రమాయ
 కంబుకంఠాయ

ఓం ప్రసన్నాత్మనేనమః

ప్రహస్యనాసాయ

పృథోదరాయ

ఐంబోషాయ

కుండలినే

చిత్రమాలినే

యోగవిదాంసరాయ

విపశ్చితే

కవయే

ఆనందవిగ్రహాయ

అనన్యతాసనాయ

ఫల్గునీసూనవే

అవ్యగాయ

యోగాత్మనే

యోగతత్పరాయ

యోగవేద్యాయ

యోగకర్త్రే

యోగయోనయే

దిగంబరాయ

అకారాదిక్షకారాంతవర్ణనిర్మిత

విగ్రహాయ

ఉల్లాఖలముఖాయ

సింహాయ

సంస్తుతాయ

పరమేశ్వరాయ

శిష్టజంగాయ

గొట్ట

ఓం శిష్టజానవేనమః

శిష్టపాణయే

శిఖాధరాయ

సుకర్మణే

ఆమితశక్యణే

నారాయణపరాయణాయ

జిష్టవే

భవిష్యవే

రోచిష్టవే

గ్రసిష్టవే

స్థాణవే

హరయే

రుద్రానుకృతే

వృక్షకంపనాయ

౧౨౦ భూమికంపనాయ

గుణప్రవాహాయనమః

నూత్రాత్మనే

వీతరాగాయ

స్తుతిప్రియాయ

నాగకన్యాభయధ్వంసినే

కుక్మవర్ణాయ

కపాలభృతే

అనాకులాయ

భవోపాయాయ

అనపాయాయ

వేదపాఠగాయ

ఓం అక్షరాయనమః

పురుషాయ

లోకనాథాయ

రక్షఃప్రభవే

దృఢాయ

అష్టాంగయోగఫలభుజే

సత్యసంధాయ

పురుష్వతాయ

శృశానస్థాననిలయాయ

ప్రేతవిద్రావణక్షమాయ

పంచాక్షరపరాయ

పంచమాత్మకాయ

రంజనధ్వజాయ

యోగినీబృందవంద్యాయ

శత్రుఘ్నాయ

అనంతవిక్రమాయ

బ్రహ్మచారిణే

ఇంద్రియరిపవే

ధృతిదండాయ

దశాత్మకాయ

అప్రపంచాయ

సదాచారాయ

శూరసేనవిదారకాయ

వృద్ధాయ

ప్రమోదాయ

అనందాయ

ఓం సప్తహవ్యవతయేనమః

ధరాయ

నవద్వారపురాధారాయ

౧౭౦ ప్రత్యగ్రాయ

సామగాయకాయ

మట్స్యకథామే

స్వర్గోకాయ

భయమౌతే

మానదాయ

ఆమదాయ

సర్వవశ్యకరాయ

శక్త్యై

నేత్రే

అనంతమంగళాయ

౧౭౧ అష్టమూర్తిధరాయ

నేత్రే

విరూపాయ

సర్వసుందరాయ

ధూమకేతవే

మహాకేతవే

సత్యకేతవే

మహారథాయ

నంద్రిపియాయ

స్వతంత్రాయ

మేఖలినే

సమరప్రియాయ

౧౯౦

౧౦౦

ఓం లోహోంగాయనమః
 సర్వవిదే
 ధన్వినే
 మట్కులాయ
 శర్వాయ
 ఈశ్వరాయ
 ఫలభుజే
 ఫలహస్తాయ
 సర్వకర్మఫలప్రదాయ
 ధర్మాధ్యక్షాయ
 ధర్మఫలాయ
 ధర్మాయ
 ధర్మప్రదాయ
 అర్థదాయ
 వంచవంశతిత త్వజ్ఞాయ
 తారకబ్రహ్మతత్పరాయ
 త్రిమూర్త్యవతయే
 భీమాయ
 సర్వదుఃఖనిబర్హణాయ
 ఊర్జిస్వతే
 నిర్గుణాయ
 శూలినే
 మాలినే
 గర్భాయ
 నిశాచరాయ
 రక్తాంబరధరాయ

ఓం రక్తాయనమః
 కాంర క్తమాలావిభూషణాయ
 వనమాలినే
 శుభాంగాయ
 శ్వేతాయ
 శ్వేతాంబరాయ
 యూనే
 జయాయ
 జయపరీవారాయ
 సమానవదనాయ
 కవయే
 కాంర కాకినీధాకినీయక్షరక్షోభా
 తౌఘభంజనాయ
 సద్యోజాతాయ
 కామగతయే
 జ్ఞానమూర్తయే
 యశస్కురాయ
 శంభుతేజసే
 సారస్వభౌమాయ
 విష్ణుధక్తాయ
 ప్రపంగమాయ
 చతుర్నవతిమంత్రజ్ఞాయ
 పాలస్త్యబలదర్పఘ్న
 సర్వలక్ష్మీప్రదాయ
 శ్రీమతే
 అంగదప్రియాయ

ఓం ఈడితాయనమః

స్మృత్యై

బిజాయ

సురేశానాయ

సంసారభయనాశనాయ

ఉత్తమాయ

శ్రీపరీవారాయ

శ్రీభూదర్గాయై

కామదృశే

సదాగతయే

మాతరిశ్వనే

రామపాదాబ్జవట్పదాయ

నీలప్రియాయ

నీలవర్ణాయ

వీలవర్ణప్రియాయ

సుహృదే

రామదూతాయ

లోకబంధనే

అంతరాత్మనే

మనోరమాయ

శ్రీరామధ్యానకృతే

ఓం వీరాయనమః

సదాకింపురుషస్తుతాయ

రామకార్యాంతరంగాయ

శుద్ధ్యై

గత్యై

అనామయాయ

పుణ్యశ్లోకాయ

పరాసందాయ

పరేశాయ

ప్రియసారథయే

లోకస్వామినే

ముక్తిదాత్రే

సర్వకారణకారణాయ

మహాబలాయ

మహావీరాయ

పారావారగతయే

గురవే

సమస్తలోకసాక్షిణే

సమస్తమరవందితాయ

సీతాసుమేత్రశ్రీరామపాద

సేవాధురంధరాయ ౧౦౦౦

. అంజనేయవహవ్రవామావళిః పమాప్తా.

కపిలాఘృతసంయుక్తః కృష్ణాగురుసముద్భవః । మయా
 సమర్పితో ధూపో హనుమన్ప్రతిగృహ్యతామ్॥శ్రీ॥సు॥హ॥
 ధూపమాఘావయామి॥ నిరస్తాజ్ఞానతిమిర తేజోరాశే జగ
 త్పతే । దీపం గ్రుహణ దేవేశ గోఘృతాక్తం దళాన్వితమ్॥
 శ్రీ॥సు॥హ॥ దీపం దర్శయామి॥ ఇదం దివ్యాన్నమమృతం
 నూపశాకఫలాన్వితం । సాజ్యం సదధి సక్షీరం శర్కరామధు
 సంయుతమ్॥ భక్ష్యం భోజ్యం చ లేహ్యం చ చోష్యం చాపి
 చతుర్విధం । గృహణ హనుమద్భక్త్యా స్వర్ణపాత్రే నివేదితమ్॥
 శ్రీ॥సు॥ హనుమతే నమః మహానైవేద్యం సమర్పయామి॥
 సమర్పయామి పానీయం మధ్యే మధ్యే సుధోపమం॥సచ్చిదా
 నందరూపాయ సృష్టిస్థిత్యంతహేతవే॥ శ్రీ॥సు॥హ॥ మధ్యే
 మధ్యే పానీయం సమర్పయామి॥ పూగీఫలై స్సమాయుక్తం
 కర్పూరాదిసమన్వితం । స్వర్ణదళోపేతం తాంబూలం
 గృహ్యతాం హరే॥ శ్రీ॥సు॥హ॥ తాంబూలం సమర్పయామి॥
 నీరాజనమిదం దివ్యం మంగళార్థం కపిప్రభో । మయా సమ
 ర్పితం తాత గృహణ మదో భవ॥ శ్రీ । సు । హ॥ నీరాజనం
 దర్శయామిః సృత్యం గీతం చ వాద్యం చ కృతం గంధర్వ
 సత్తమైః । వ్రతల్పయామి మనసా రామదూతాయ తేనమః ॥
 శ్రీ॥సు॥హ॥ సృత్యగీతవాద్యాని సమర్పయామి॥ రాజోప
 చారై స్సతతం పురాణపటవాదిభిః । సంతుష్టోభవసర్వాత్మన్
 సర్వలింగమయత్మక॥ శ్రీ । సు ॥ హ॥ రాజోపచారాన్దేవోప
 చారా స్తుసమర్పయామి॥ మైరావణమహాదైత్యప్రాణవాయు
 చిరేశయ । పునరఘన్యం వ్రదాస్యామి పవనాత్మజ గృహ్య

పూర్వదోరణోత్తరణమ్॥ పూర్వమునందు ధరించిన
షాతదోరమును తీసి జనులుతోక్కని ప్రదేశమందు పారవేయ
వలెను. యస్య స్మృత్యా...చ॥ వాయనదానం, తిదంగత్వేన
బ్రాహ్మణపూజనమ్॥ బ్రాహ్మణుని ఆంజనేయమంత్రముచే
లఘుపూజనమొనర్చి అపూవములు ౧౩ పదమూడు వాయన
మీయవలయును.

వా య న దా న మం త్ర ము

శ్లో. దదాతి ప్రతిగృహ్లాతి హనుమానేవ స స్వయం,
వ్రతస్యాస్య చ పూర్వార్థం ప్రతిగృహ్లాతు వాయనమ్.

ఈ ప్రకారము వాయనదాన మిచ్చినతరువాత కథా
శ్రవణమొనర్చి బ్రాహ్మణులతో గూడిభోజనము చేవలయును.

అ థ క థా

శ్లో. మునయో జాహ్నువీతీరే శౌనకాద్యా ద్విజో
త్తమాః । ప్రణమ్య జగతాం నాథం రమానాథం ముహు
ర్ముహుః ॥౧॥ నూతం పురాణవక్తారం మహాభాగవతోత్తమం ।
దృష్ట్వా ప్రాంజలయస్సర్వే ప్రోచుర్వ్రతపరాయణాః ॥౨॥

తా॥ గంగానదీతీరమునందు శౌనకాదిమహర్షులు సర్వ
పురాణవేత్త యగు నూతమహామునిని చూచి ప్రశ్న చేసిరి.

శ్లో. వాసుదేవకథాప్రశ్నే వ్రతాని బహుశస్త్రయూ ।
ప్రోక్తాని కృపయాస్మాకం వ్రతమన్యద్వదస్వ సః ॥౩॥

తా॥ ఓనూతమానీంద్రా మీపల్లనుంచి అనేకవ్రతములను వినియుంటిమి, మరియొకవ్రతమును చెప్పవలసినది అని అడిగిరి.

నూతడువాచ॥ శృణుధ్యమృషయస్సర్వే మత్రః పరతరం వ్రతం । చత్వర్ణామపి వర్ణానాం శర్తవ్యం పావనోత్తమమ్ । గుహ్యద్గుహ్యతమం లోకే మంగళానాం చ మంగళమ్ । ఆయురారోగ్యఫలదం పుత్రపౌత్రఫలప్రదమ్ ॥ ౫ ॥ సంపత్కురం ప్రతిదినం విద్యాప్రదమను త్తమమ్ ।

తా॥ ఓ మానీంద్రులారా నాలుగువర్ణములవారికి ఆచరించతగినదియు పవిత్ర మైనదియు రహస్య మైనదియు మంగళప్రదమైనదియు ఆయురారోగ్యములను పుత్రపౌత్రులను విద్యాసంపత్తులను ఇచ్చునట్టి మరియొక వ్రతమును చెప్పుచున్నాను వినుమని పలికెను.

శ్లో॥ కదాచిద్భగవాన్వ్యాసః సహశిష్యైర్దయానిధిః॥౬॥ యుధిష్ఠిరం ద్వైతవనే ద్రష్టుమభ్యాగతో హతాత్ । నిర్వైరం మృగసంకీర్ణం సుపుష్పఫలసంకులమ్ ॥ ౭ ॥ సపంచమపికాకీర్ణం సషడ్జశిఖరంకులం ॥ శ్రుతాధ్యయనసంపన్నైర్యజ్ఞభి ర్భహువేదిభిః । పుత్రపౌత్రైః పరివృతైః కలితం లలితం తతం । శాస్త్రవ్యాఖ్యానచతురై ర్వేద ఘోషోపశోభితమ్ ॥౮॥ మహాభాగవతోద్గీతలీలాహరికథాశ్రయం । నిత్యాన్నదాననిలయం మృత్యుం సర్వాశ్రమేషు చ ॥౯॥

తా॥ నిత్యాన్నదానముతోకూడినదియు హరికథలతో నున్న వేదధ్వనుతోనున్న శాస్త్రధ్వనులతోనున్న నిండినదియు వైరములేనిమృగములతోనున్న పుష్ప ఫల వృక్షములతోనున్న కోకిలలతోనున్న నెమళ్ళతోనున్ననిండినదియు వేదవేదాంగసంపన్ను లగు బ్రాహ్మణులతోనున్న నిండిన ద్వైతవనమునందున్న ధర్మరాజును చూచుటకై శిష్యసహితుడైన వ్యాసమహాముని వచ్చినవాడాయెను,

శ్లో॥ సానుజం సకళత్రం చ తత్రాపశ్యద్యధిష్ఠిరమ్॥

తా॥ తమ్ములతోనున్న భార్యతోనున్న కూడిన ధర్మరాజును చూచెను.

శ్లో॥ కృష్ణద్వైపాయనంసోపి శ్రుత్వాభ్యాగతమాదరాత్ ॥౧౦॥ అతిదూరంచ నిష్క్రమ్యపురస్కృత్యసహానుజైః । ఏకాన్తరదనం సీత్వా నివిప్తం పర్యవ్రాజయత్ ॥౧౧॥

తా॥ ధర్మరాజున్న యెదుర్కొని నమస్కరించి ఆసనమందు కూర్చుండ నియోగించి అర్ఘ్యపాద్యాది విధులచే పూజించి—

శ్లో॥ ద్రావదీరచితాం పూజామురరీకృత్యసద్విజైః । సాదరం కుశలం ధర్మం పప్రచ్ఛేంద్రం యథా గురుః॥

తా॥ బృహస్పతి దేవేంద్రుని కుశలమడిగినట్లుగా ధర్మరాజు వ్యాసమహామునిని కుశలమడిగెను.

వేదవ్యాసఉవాచ॥శ్లో॥ భద్రం ఖలు మహారాజకుశలం
ఖలు పార్థివ ! ఆస్తే ఖలు మహావీరస్సుఖమేవ వృకోదరః ॥౧౪॥
ధనంజయస్సుఖీ చైవ యమా చ సుఖాపుభా ! సంపాదితం
పాశుపతం దివ్యమస్త్రం కిరీటినా ॥ ౧౫॥

తా॥ భీమాష్టసనకులః హదేవులున్నూ సీవున్నూ సుఖ
ముగా నుంటిగదా ? గొప్పదైన పాశుపతాస్త్రము అర్జునుని
చేత సంపాదించబడినదిగదా ? అని అడిగి—

శ్లో॥ అన్యద్గుహ్యతమంవదతశ్శృణుతస్మయ । అస్తి
వ్రతం మహారాజ కేవలం సాంప్రదాయకమ్ ॥౧౬॥ కృతే
తస్మిన్వ్రతే శీఘ్రం భవద్రాజ్యాగమో భవేత్ ॥

తా. రహస్యమైనదియు శీఘ్రముగా సంపత్తులను ఇచ్చు
నదియు రాజ్యమును ఇచ్చునదియునగు గొప్పదైన వ్రతరాజ
మును చెప్పెదను వినుమా.

ధర్మవ్రత ఉవాచ ॥శ్లో॥ కిన్నామ వ్రతమాహత్య
మైశ్వర్యం తస్య కీదృశమ్ ॥౧౭॥ దేవతా తత్ర కా ప్రోక్తా శో
విధిః పూజనం కథం । కస్మిన్మాసే చక్తైః పూర్వం వ్రత
మాచరితం ప్రభో ॥౧౮॥

తా. అని చెప్పిన వ్యాసమహర్షిని చూచి ధర్మరాజు
అడుగుచున్నాడు :- ఓదయాయయా తాము సేవింపినవ్రతము
యెంతగొప్పది ? ఆ వ్రతమునకు దేవత యెవరు ? ఏమాసము
నందు యేవిధానముగా ఆచరించవలెను ? ఆ వ్రతమును
ఆచరించి యెవరేమిఫలమును పొందిరి ?

శ్లో॥ ఇదానీమేవ తత్కార్యం యది శ్రీఘ్రఫలవ్రదం ।
ఇత్థం తవతిమఃఖా ర్తే కృపా చేన్మయి సానుజే ॥౧౯॥ భవా
దృశానాం మహతాం బాన్ధవో మమ నాపరః । యుధిష్ఠిరేణ
స మునిస్సవిశ్వాసముదీరితః ॥౨౦॥

తా. శ్రీఘ్రముగా ఫలమునిచ్చునని తాము సెలవు
యిచ్చి యుంటిరిగనుక ఆ వ్రతమును ఇప్పుడే ఆచరింతును.
తమకంటె నాకు యితరబంధువులులేరు. దుఃఖసముద్రములో
మునిగియున్న మాయందు కృపగలవాడవై ఆ వ్రతమును
చెప్పుమని కోరెను.

శ్లో॥ వ్రత్యువాచ స్మరన్ చిత్తే హనుమంతం ముహు
ర్ముహుః॥

తా. ఈవ్రతముగా అడుగబడినవాడై తన ఇష్ట
దైవముగు హనుమంతుని ఛానించి ఆవ్రతమును చెప్పుటకై
ప్రారంభించెను.

వేదవ్యాస ఉవాచ ॥శ్లో॥ శృణు రాజేంద్ర తన్నామ
హనుమద్వ్రతమదృశమ్ ॥౨౧॥ ఉచ్చారణాదేవతస్య కార్య
సిద్ధిస్సంశయః । దుష్టగ్రహోచ్ఛాటనం చ మహాజ్వరనివార
ణమ్ ॥౨౨॥ అలం హి బహుభిర్వాక్యైరభీష్టదమితి స్మృతం ।
పురా హి భగవాన్ కృష్ణః పాంచాల్యా ప్రార్థితో భృశమ్
॥౨౩॥ ఆచచక్షే వ్రతమిదం సవిశేషం హనుమతః । తత్ప్ర
భావాదేవ లబ్ధాస్త్రియా పరమసంపదః ॥౨౪॥

తా. ఓ ధర్మరాజా ఆది హనుమద్వ్రతము. వినుమా.
హనుమన్న మోచ్చారణచే సకలభూతప్రేతివిశాచములున్నా

సర్వజ్వరములున్నూ నశించును. సకలకార్యసిద్ధులు కలుగును. విశేషించి చెప్పనక్కరలేదు. ఏ కోరిక కలవాడై ఈవాసుమ ద్రవ్యతముచేయునో ఆ కోరికలన్నియు చేకూరును. పూర్వము నందు కృష్ణపరమాత్మను ద్రాపదీదేవి అడుగగా ఈవ్రతమును చెప్పెను. ద్రాపదియు యథావిధిగా వాసుమద్రవ్యతమును ఆచరించుటయే మీకు సకలసంపత్తులు కలుగుటకు కారణమని చెప్పెను.

శ్లో॥ కదాచిదపి సాంచాల్యాః కంఠస్థం వ్రతదోరకం ।
దృష్ట్వా ధనంజయః ప్రాహ కిమేతద్ధృతమిత్యలమ్ ॥౧౫॥

తా॥ ఒకానొకసమయమునందు ద్రాపదికంఠమందున్న వ్రతదోరమును చూచి అర్జునుడు, ఈ దోరమును ధరించుటకు గతంబేమి ? యని అడిగెను—

శ్లో॥ సాచవత్సై నుమధురం వ్రతాగమన ముత్తమం ।
శ్రుత్వైతద్దైవశకగః పార్థః కోధసమన్వితః ॥౧౬॥ ప్రాహ వై పరుష వాక్యముచై చ్చశ్వర్యాతిగర్వితః॥

తా॥ అర్జునునితో ఆద్రాపది వ్రతాగమనవిధానమును చెప్పినంత, విశ్వర్యము చే గర్వితుడైన అర్జునుడు కోపముతో

శ్లో॥ ధ్వజే మమ నిబద్ధోయంవాసరోనిరతం మయా ॥౧౭॥ కిం దాస్యతి మమ బ్రూహి పటుర్వన్యాశనో మృగః తిర్యగ్జన్మా పరాధీనో యోషితో బుద్ధిరీశృశీ ॥౧౮॥ ఏతా దృశ్యైర్మృతైరస్మాన్న వంచయితుమర్హసి॥

తా! నాయొక్క జెండా యందు కట్టబడినవాడున్నా అంణ్యవస్త్రభక్షణముచేయువాడున్నా తిర్విగ్జస్మను పొందిన వాడున్నా అయిన హనుమంతుడు నీకు యేమి ఇవ్వగలడు ? స్త్రీలయొక్కబుద్ధి చులకనగునుక ఈ విధమైన వ్రతముల నాచ రించి మమ్ములను వంచించదలచితివి.

శ్లో! ఇత్యుక్తా సాతిదుఃఖార్తా ప్రాహ రథ్యం ధనం జయమ్ || ౨౯ || భోరాజన్ వానుదేవేన మమాఖ్యాతమిదం వ్రతం । జగన్నాథేన కృష్ణేన తిదాచర్య మయా ధృతమ్ || ౩౦ ||

తా! అని పలికిన అర్జునునియొక్క వాక్యములను విని దుఃఖించినదై యథార్థమగు విషయమును, ఓ అర్జునుడా ఈ వ్రతమును నా సోదరుడగు కృష్ణుడు నాకు ఉపదేశించెను. అందువల్ల నేను ఈ హనుమద్వ్రతమును ఆచరించి దోరమును ధరించితిని అని చెప్పిన ద్రాపదిని చూచి అర్జునుడు—

శ్లో! దుశ్శీలే ఛద్రునాతుభ్యం తేన హాస్యాత్సమీరితం । మన్ని బద్ధస్య తస్యైవ మదధీనస్య దానవత్ || ౩౧ || పూజా తేన కళం ప్రోక్తా దుష్టచిత్తేన విష్ణునా । పతివ్రతా న చ త్వం వై పతివాక్యపరాయణా || ౩౨ || త్యాజ్యం తద్దోరకం తే తు వ్రతాంగం వ్రతమవ్యుత ।

తా! ఆకృష్ణుడు నీకొరకు పరిహాసముగా ఈ వ్రతమును చెప్పెనుగాని యథార్థముకాదు. నాకు దానుడై ఉన్నట్టి హను మంతునియొక్క పూజ నీకు యెట్లు చెప్పెను ? ఇట్టి దుష్టవాక్య మును వినుటవల్ల నుంచి నీవు పతివ్రతవు కావు. కాబట్టి ఆవ్రత

సంబంధమైన దోరమునున్నా ఆవ్రతమునున్నా విడుపుమని పలికెను.

శ్లో॥ ఇతీరితేయం సంక్రస్తా సతీత్వాత్పతిదేవతా ॥ 33॥
త్యక్త్వా తు దోరకం తత్ర న్యస్తముద్యాపనాత్పురా ।

తా॥ ఈ ప్రకారముగా పతివల్ల పలుకబడినదై భయమును పొంది పతివ్రత యగుటవలన ఉద్యాపనమును చేయక మునుపే ఆదోరమును విసర్జించెను.

శ్లో॥ తతస్సకలసంపత్తిర్యథాగతమగా త్తథా ॥ 34॥ భవద్భిరీదృశం ప్రాప్తమాయాసాద్వనసేవసం । త్రయోదశగ్రంథియుక్త దోరస్యోల్లంఘవేన వై ॥ 35॥ భోక్తవ్యం తత్ఫలం సన్యగ్యత్సరైశ్చ త్రయోదశైః ॥

తా॥ ఓభర్మరాజా ఆదోరమును విసర్జించుటవల్లనుంచి నీకు సమస్తసంపత్తులు సశించుటయేగాక అరణ్యానివాసమున్నూ కలిగెను. పదమూడు ముళ్లుకలిగిన దోరమును విడుచుటచేత పదమూడు సంవత్సరములు ఈ అరణ్యవాసము చేయవలసివచ్చెను.

శ్లో॥ ఇత్యేతత్సకలం శ్రుత్వాకృష్ణాసస్మారతద్రవతమ్ ॥ 36॥ సత్యమిత్యాహ సర్వేషాం పతీనాం పురతస్తదా॥

తా॥ ఈ సమస్తమును వ్యాసమహర్షి చెప్పగా విని ద్రావదీదేవి జ్ఞాపకమును దెచ్చుకొని భర్తలయొక్క యెదుట సత్యమని పలికెను.

వ్యాస ఉవాచ॥ శ్లో॥ అపరం శ్రోతుమిచ్ఛా చేత్సేతి
హాసం వదామి తే॥ 321

తా॥ ఇట్లు పలికిన తరువాత ధర్మరాజాదులను చూచి
వ్యాసమహర్షి ఇంకొక కథాసందర్భమును చెప్పుచుంటిని
వినుమని పలికెను.

శ్లో॥ పురా హి రాఘవస్సీతాం ద్రష్టుకామస్సలక్ష్మణః॥
ఋశ్యమూకముపాగమ్య హనూమంతం దదర్శ హ ॥ 322 ॥
సస్మగ్రీవేణ తేనాసౌ రామస్సఖ్యం చకార హ॥

తా॥ పూర్వమునందు రాముడు సీతను వెదకుచు ఋశ్య
మునుచేరి హనుమంతుని చూచి సుగ్రీవునితోను హనుమం
తునితోను సఖ్యముచేసెను.

శ్రీహనుమానువాచ॥ శ్లో॥ రామ రామ మహాబాహూ
యద్వక్ష్యే శృణుతద్వచః॥ 323 ॥ భక్తస్య తవ మే రామ
కార్యా తురవశేరితమ్ । అహం పురా మఘవతా వ్రజేణ
హనుతాడితః ॥౪౦॥ తదావ్రభృతి భ్యాతోస్మి హనుమానితి
భూతలే॥

తా॥ ఓ శ్రీరామచంద్రవ్రభూ నే నొకవాక్యమును
చెప్పుచుంటిని, ఆదరముకలవాడవై వినుమా. నేను పూర్వము
నందు ఇంద్రునియొక్క వ్రజాయుధముచే హనువ్రదేశమందు
కొట్టబడినవాడ నై నందున నన్ను హనుమంతుడని చెప్పుదురు.

శ్లో॥ తదా మాం మూర్ఛితం దృష్ట్వా పితా మే
వాయురబ్రవీత్ ॥౪౧॥ యతో నిపాతితః పుత్ర ఇతి శ్రుద్ధ
స్మిహోదధే॥

తా॥ ఆ దేవేంద్రుని వజ్రాయుధముచే కొట్టబడిన
సమయమున నేను మూర్ఛనొందినవాడనైతిని. అట్లు మూర్ఛ
నొందిన నన్ను జూచి నాతండ్రియగు వాయుదేవుడు కోపము
గలవాడై యెవరికిని కానరాక దాగియుండెను. ఆసమయమున
ప్రపంచ మంతయు మృతప్రాయమగుట చూచి—

శ్లో॥ తదా బ్రహ్మాదయోదేవా స్సాక్షాద్భూయ
వదన్తివై ॥౪౨॥

తా॥ బ్రహ్మాదిదేవతలు ప్రత్యక్షమై యిట్లు పలికిరి.

శ్లో॥ ఆంజనేయ చిరంజీవ త్వమమేయ వరాక్రమః ।
అశేష రామకార్యాణి సాధయత్వం కపీశ్వర ॥౪౩॥ వాయు
పుత్ర ప్లవంగేశ హనుమద్వ్రతనాయకం । తద్యశ్చకార
విమలం భృశం ప్రియతమాద్భుతమ్ ॥౪౪॥ తస్య సర్వాణి
సిద్ధ్యంతీతి వరం దదుః॥

తా॥ ఓ ఆంజనేయూ నీవు చిరకాలము జీవించుమా.
విశేషవరాక్రమశాల్మివై సమస్త రామకార్యములను సాధించ
గలవు. నిన్ను గురించి హనుమద్వ్రతమును భక్తిశ్రద్ధలతోయెవరు
ఆచరింతురో వారివారికార్యములు నిర్విఘ్నముగ సిద్ధించునని
వరమిచ్చిరి.

శ్లో॥ కార్యార్థినా రాఘవేణ కృతమిత్వబ్రవీచ్ఛ
మామ్ ॥౪౫॥ స్మృతిం తద్వై రామవాక్యం కురు స్వామిన్
మయేరితం । న మంతవ్యం వృథానాథ సత్యం మంతస్యమి
దృశమ్ ॥౪౬॥ రోచతే యది త్వచ్చిత్తే తత్కరుష్యాథసిద్ధయే॥

తా॥ కార్యాసక్తుడగు రాముడు ఈవ్రతమును చేయ గలడు అని బ్రహ్మ నాకు చెప్పెను. ఓరామచంద్రా ఆబ్రహ్మ దేవుని వాక్యమును పృథాచేయకుము. నీవు ఈవ్రతమును చేతువని చెప్పినవాక్యము ఇప్పుడు నాకు జ్ఞప్తికి వచ్చినది. ఈవాక్యమును పృథాచేయక సత్యముగా తలచి నీకు ఇష్టమయ్యేనేని ఈవ్రతమును చేయుము. తప్పక నీకు కార్యసిద్ధి కాగలదని చెప్పెను.

శ్లో॥ ఇత్యుక్త్వా సంస్థితే తస్మిన్ తదా సంక్రమతే
మాకాత్ ॥౪౭॥ ఆకాశవాణీ తత్రోచే యదుక్తం సత్యమేవ
తత్॥

తా॥ ఈవ్రతముగా ఆంజనేయులు పలుకగా అశరీర వాణి సత్యమని పలికెను.

శ్లో॥ ఇతి రామప్రసన్నశ్చశ్రుత్వాగగనరాపితమ్ ॥౪౮॥
చిక్కిర్వయా వ్రతస్యాస్య హనుమస్తమథాబ్రవీత్॥

తా॥ ఈవ్రతముగా పలికిన ఆకాశవాణివాక్యములను రాముడు విని సంతసించి వ్రతముచేయనిశ్చయించినవాడై హనుమంతునితో పలికెను.

శ్లో॥ హనుమనోఽవిధిస్తస్య కదా కర్తవ్యమేవ తత్
॥౪౯॥ బ్రూహీతి వచనం శ్రుత్వా ప్రత్యువాచ మరుత్సుతః॥

తా॥ ఓ ఆంజనేయా ఆవ్రతమునకు విధానమేమి ! ఎప్పుడు ఆచరించవలెను? అని పలుకగా రామునితో హను మంతుడు ఇట్లు చెప్పెను.

శ్లో॥ మార్గశీరే సితే పక్షే త్రయోదశ్యాం జయప్రదే
॥౧౦॥ త్రయోదశ్యగ్నింధియుతం దోరకం కలశేష్ఠతం । హరి
దాగ్రం తత స్తత్ర మామావామ్యా ప్రపూజయేత్ ॥౧౧॥

తా॥ మార్గశీర శుద్ధ త్రయోదశిరోజన కలశమందు
పదమూడు ముళ్ళు వేసిన దోరమును పచ్చదానిని ఉంచి నన్ను
ఆవాహన చేసి పూజించవలసినది.

శ్లో॥ పీతగన్ధం పీతపుష్పం పీతద్రవ్యం విశేషతః॥

తా॥ పచ్చని గంధమును పచ్చని పుష్పములను తెచ్చి
నన్ను పూజించవలసినది.

శ్లో॥ నమో భగవతే వాయునందనాయేతి మంత్రతః
॥౧౨॥ ఓంకారపూర్వతః పూజాం కుర్యాత్తోడమ యత్వతః
శోపచారం బ్రాహ్మణాయ దద్యాద్వాయన ముత్తమమ్ ॥౧౩॥
త్రయోదశాపూపమాత్రం గోధూమాన్నం ప్రదాపయేత్ ।
నదక్షిణం సతాంబూలం బ్రాహ్మణాన్భజయేత్తతః ॥౧౪॥

తా॥ 'ఓం నమో భగవతే వాయునందనాయ' అను
మంత్రముచే, అనగా పై మంత్రమును పఠింపుచు పదమూడు
ముళ్ళను వేయివలెను, ఆముళ్ళు వేసినదోరమునందు నన్ను ఖేద
శోపచారములచేపూజచేసి గోధూమాన్నమును పై వేద్యము
పెట్టవలెను. దక్షిణాతాంబూల సహితముగా పదమూడు
గోధుమ అప్పలు బ్రాహ్మణునకు దానము చేయవలెను.
బ్రాహ్మణునమారాధన చేయవలెను. దక్షిణా తాంబూలా
దులచే బ్రాహ్మణుల సంతోషపెట్టవలెను. తరువాత వారి
ఆశీర్వాచనమును పొందవలసినది. అని శ్రీరామునితో చెప్పెను.

శ్లో॥ ప్రారంభే త్వస్య కార్యాణి సిద్ధంతే న
సంశయః । తావత్కర్తవ్యమేతద్వై యత్నతశ్చ త్రయో
దశ ॥౧౫॥

తా॥ ఈ ప్రథ ప్రారంభమునందే సమస్త కార్యములు
సిద్ధించును. ఈ ప్రథమును పదమూడుసంవత్సరములు విడువక
ఆచరించవలెను.

శ్లో॥ ఉద్యావనం యథాన్యాయం కుర్యాత్కలశ
వస్త్రకైః । సంపూర్ణమితిచేత్స్యక్తమిత్యక్తా విరరామ
హ ॥౧౬॥

తా॥ పదమూడు కలశములు పదమూడు వస్త్రములు
పదమూడు హనుమత్ప్రతిమలు మొదలగు పరికరములతో
ఆదియందుగాని మధ్యమందుగాని అంతమందుగాని ప్రత్యో
ద్యావనమును చేయవలయును. అట్లుచేసిన ప్రతపూర్తియగును.
ఈప్రకారము చేసినవారు నా అనుగ్రహమునకు పాత్రులగుదు
రని రామునితో చెప్పెను.

శ్లో॥ రామోపి సహసుగ్రీవస్సానుజస్తచ్చకార హ ।
కార్యసిద్ధిరభూత్తస్య సుగ్రీవశ్చ విభీషణః ॥౧౭॥ విభీషణోపి
రామోక్తం వ్రతం కృత్వా యథోదితం । తదావ్రభృతి
లోకేస్మిన్విశ్రుతం హనుమద్ద్రవమ్ ॥౧౮॥

తా॥ ఆవాక్యమును విని రాముడాప్రథము చేసెను.
కార్య సాఫల్యమును గలిగెను. సుగ్రీవుడున్నా ఈ ప్రథమును
చేసి ఉష్ణసిద్ధిని పొందెను. విభీషణుడున్నా అదేప్రకారము

ఫలము నొందెను. అది మొదలుకొని హనుమద్వ్రతము లోకమునందు ప్రసిద్ధినిొందెను.

శ్లో॥ భవేత్సహాయో హనుమాన్ కృతే తస్మిన్వ్రతే శుభేతస్మాత్త్వయాపి కర్తవ్యం వ్రతమేతన్నప్రోత్తమః॥౧౬॥

తా॥ ఈ వ్రతముచేసినవారియందు హనుమంతుని అను గ్రహము కలుగును. ఓ ధర్మరాజా నీవున్నా ఈ వ్రతమును చేయుమా.

శ్లో॥ మాసానాం మార్గశీర్షోహమిత్యుక్తం స్వామినా స్వయంతస్మాత్త్వమపి తత్కృత్వా లబ్ధరాజ్యో భవిష్యసి॥౧౭॥

తా॥ మాసములలో మార్గశిరమాసము నారూపమని కృష్ణవరమాతృ అర్జునునకు చెప్పెను. ఆకారణమువలన ఆ మాసమునందు చేయుట మిక్కిలి శ్రేష్ఠము గనుక హనుమ ద్వ్రతమును శీఘ్రముగ నాచరించినయెడల వెంటనే రాజ్యమును పొందగలవు.

శ్లో॥ ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తస్య సర్వేపి ముదమాయయః॥ అథ సాయమభూత్తత్ర నూర్యే వారాశిమాగతే ॥౧౮॥

తా॥ ఈవాక్యమునువిని అందరు సంతోషించిరి. అంత నూర్యు డస్తమించెను.

శ్లో॥ నీత్వా రాత్రిం తతః ప్రాత రుత్థాయ చ స ధర్మజః॥ వ్యాసస్య పురతశ్చక్రే వ్రతమేతన్ననిస్తరమ్ ॥౧౯॥

తా॥ ఆరాత్రని గడపి ప్రభాతసమయమందు లేచి వ్యాసముని సాన్నిధ్యమున వ్రతము నాచరించెను.

శ్లో॥ ఉద్యాపనం తథా హోమం సమృతం వాయుస్స
త్కుఢైః మూలమంత్రోక్తనూక్తేన వ్రతాంగమకరోత్తథా
॥౬౩॥

తా॥ అనంతరము ధర్మరాజు ఉద్యాపనమును చేసి
ఆజ్యసిక్తపాయసాన్నముచేతయోదశాక్షరమూలమంత్రముచే
హోమముచేసి వ్రతపూర్తిచేసెను.

శ్లో॥ సాక్షాద్ధనుమతః పూజా పాంచాల్యా సహ కల్పి
తా । అథ సంవత్సరేతితే పాండవో రాజ్యమాయయా ॥౬౪॥

తా॥ పట్నీసమేతుడై ధర్మరాజు ఈవ్రతమును చేసి
ఒకసంవత్సరమునకే రాజ్యమును పొందెను.

శ్లో॥ తస్మాత్కురుధ్వం మునయో వ్రతానాముత్తమం
వ్రతమ్ । ఇతి కృత్వాభవన్తశ్చ ప్రాప్తాభీష్టమనోరథాః ॥౬౫॥

తా॥ కనుక ఓమునులారా మీరున్నూ ఈవ్రతము
చేసి కృతార్థులగుదురుగాక యని నూతుడు శౌనకాదులకు
చెప్పెను.

శ్లో॥ తేపి చక్రర్యథాన్యాయంవ్రతమేతత్సుమంగలమ్ ॥

తా॥ నూతునివల్లనుంచి ఈవ్రతమాహాత్మ్యమునువినిన
వారై నకానులందరు ఇష్టసిద్ధులుకలవారై రి.

ఇతి శ్రీహనుమద్వ్రతకథాయాం వ్రథమాధ్యాయః సమాప్తః.

అ థ ద్వి తీ యా థ్యా యః

నూతః॥శ్లో॥ శృణుధ్వమృషయస్సర్వేకథామన్యాంవదా
మ్యహం । పరాశరేణ కథితాం మైత్రేయాయాత్రపుచ్చతే॥౧॥
మైత్రేయః॥ హనుమద్వ్రతమిత్కుక్తం పూర్వాధ్యాయేత్వయా
మునే । కేన వాచ్యదాపురా చీల్దం తత్ఫలం వద మే విధిమ్॥

తా॥ నూతు డిట్లు చెప్పుచున్నాడు:-ఓ సమ స్తమైన
ఋషీశ్వరులారా పరాశరమహర్షి మైత్రేయునకు ఉపదేశించిన
ఈహనుమద్వ్రతకథను మరిఒకదానిని చెప్పుచున్నాను, సావధా
నముకలవారై వినవలసినది. మైత్రేయుడు ఒకానొక సమ
యమునందు పరాశరమాసీంద్రునిచూచి, ఓ మాసీంద్రా ఈ
హనుమద్వ్రతమును యెవరు ఆచరించి యేమిఫలమునొందిరి ?
దానివిధాన మెట్టిదని అడిగెను.

పరాశరః॥శ్లో॥ అత్రానువర్తయిష్యామి కథాం సావ
ప్రణాశసీం । యూ శ్రుత్వా మానవో నిత్యం హనుమద్భక్తి
మాన్యవేత్ ॥౩॥

తా॥ ఓ మైత్రేయా సావరాశినిసశింపజేయునట్టి కథను
చెప్పుచున్నాను. ఈకథను వినుటవలన హనుమంతునియందు
భక్తికలవార లగుదురు.

శ్లో॥ సోమదత్తా మహానీత్పురా సోమకులౌడ్భవః ।
రాజా పరమధర్మజ్ఞో బుధువానహుకృతః ॥౪॥ సత్యవాదీ
సదా మాసీ హ్యతిథేమో బహువ్రదః । సత్సు పూజాం

వృక్షర్వాణోఽభవచ్ఛత్రువరాక్రమః ॥౫॥ బుభుజేభువమవ్యక్త
స్సరత్నాకరిమేఖలామ్

తా! సోమవంశోత్పన్నుడును ధర్మముగలవాడును సత్య
పంథుడును అహంకారములేనివాడును అతిధులను పూజించువా
డును శత్రువులయందు పరాక్రమము కలవాడును సముద్ర
ముద్రితమగు భూమండలమును ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యముగ నేలిన
వాడునగు సోమదత్తుడనే పేరుగల ఒకానొక రాజు గలడు.

శ్లో! తేన సంపీడితా రాజ్ఞా సమేతాశ్చత్రవః పరే ॥౬॥
మాహివృత్తీపురం యాతాస్తైరాహూతో రణే తు సః

తా! సోమదత్తునికి శత్రువులుగానున్న రాజులు గుమి
గూడి మాహివృత్తీవృక్షమునకు వచ్చి సోమదత్తుని యుద్ధ
మునకు పిలిచిరి.

శ్లో! అక్షాహిణీసహస్రైశ్చ హ్యాయుతైః కరియూథ
పైః ॥౭॥ అశ్వైః కాశ్మీరజైస్తాత లక్షకోటిసమన్వితైః ।
సంగ్రామస్తుములస్తస్య సోమదత్తస్య తైరభూత్ ॥౮॥
శక్తితోమర ఖడ్గశ్చ భిండివాలైస్తథాశ్మభిః । యథా దైవా
మరం యుద్ధం తథాభూత్కిం ను వర్ణ్యతే ॥౯॥

తా! అక్షాహిణీసహస్రములచేతనున్నా అనేక ఏను
గులచేతనున్నా అనేక అశ్వములచేతనున్నా శక్తితోమరము
మొదలైన ఆయుధములచేతనున్నా పూర్వమునందు దేవా
మరులు యేవిధముగా యుద్ధముచేసిరో ఆప్రకారము సోమ
దత్తునికిన్నీ శత్రువులకున్నా యుద్ధము జరిగెను.

శ్లో॥ పరైర్హతబలస్సంఖ్యే నిశి సంగృహ్య దేవికాం ।
ప్రియమంతఃపురా తస్మాత్పాగాద్ధార్గ్యాశ్రమం వ్రతి ॥౧౦॥

తా॥ ఆయుధమునందు శత్రువులవల్లనుంచి పరాజయమును పొందినవాడై సోమదత్తుడు భార్యాసహితుడై రాత్రియందు బయలుదేరి గార్గ్యాశ్రమమునకు వెళ్లెను.

శ్లో॥ తత్త్రైవ పంచ మాసాం స్తుస్థిత్యా శోకసమన్వితః ।
పంగుత్వమపి మూకత్వమంధత్వమగమన్నపః ॥౧౧॥

తా॥ ఆగార్గ్యాశ్రమమునందు శోకముచే కుంటివాడుగా నున్నా గుడ్డివాడుగా నున్నా మూగవాడుగా నున్నా వుండి అచ్చట అయిదుమాసములు గడిపెను.

శ్లో॥ రాజ్యభ్రష్టం పతిం ధీరా ప్రాప్సుకామం పునః
శ్రియం । ప్రలవంతం ముహుః పుత్రాన్వతాన్యధే సుదుర్లభాః ॥౧౨॥ శ్రియం రాజ్యం చ భోగం చ సముద్దిశ్య పునః
పునః । ఆశ్వాసయంతీ సా దేవీ జగ శ్లోక చతుష్టయమ్ ॥౧౩॥

తా॥ రాజ్యభ్రష్టుడై నటువంటిన్నీ, కుమాళ్ళగురించిన్నీ రాజ్యభోగములను గురించిన్నీ మాటిమాటికి శోకమునొందుచున్న భర్తను చూచి మహాపతివ్రతయగుభార్య ఊరడింపుచున్నదై నాలుగుశ్లోకములను చెప్పుచున్నది.

శ్లో॥ ధైర్యం విపత్తౌ కర్తవ్యం సంపత్తౌ చ క్షమా
పరా వాచాలత్వం సభామధ్యే తద్వై శాస్త్రపురస్సరమ్ ॥౧౪॥
విక్రమా యుధి కర్తవ్యః స్థిరత్వం స్త్రీసమీపతః । ఐశ్వర్యే
చ సదా ఊంతిర్భక్తిః శ్రద్ధా చ భూసురే ॥౧౫॥

తా॥ ఓనాథా ఆపత్తులయందు ధైర్యమున్నూ సంపత్తులయందు ఓర్పున్నూ సభామధ్యమందు శాస్త్రయుక్తముగా మాట్లాడుటయున్నూ యుద్ధమునందు ధైర్యముతో పోరాడుటయున్నూ శ్రీసమీపమందు స్థిరత్వమున్నూ బ్రాహ్మణులయందు భక్తిశ్రద్ధలున్నూ వుండవలెను.

శ్లో॥ భవిష్యంభవత్యేవనారికేళఫలాంబువత్ | గంతవ్యం గచ్ఛతి సదా గజభుక్తకపిత్థవత్ | ౧౬ |

తా॥ రాడలచినసంపత్తులు పెంకాయలో నీరుమోస్తరుగావచ్చును. పోతనసమయమునందు యేనుగుతిన్న వెలగవండులోని గుంజవలె పోవును.

శ్లో॥ యద్భావి తద్భవత్యేవ యదభావి స తద్భవేత్ | ఇతి నిశ్చితబుద్ధీన్ హి స చింతా బాధకే క్వచిత్ || ౧౭ || ఏవం మనీషిణః ప్రాహుర్మీతిశాస్త్రవిదో నృప | ముంచ శోకం చ మోహం చ చింతాం దేహావినాశవీమ్ | ౧౮ |

తా॥ జరుగనున్నది జరుగకమానదు; కానిది కాదు; అని నిశ్చయబుద్ధికలవారిని చింతయనునదిబాధింపదనిపీతిశాస్త్రజ్ఞులు చెప్పుదురు. శోకమోహములనువిడుపుము. చింతయనునది దేహమును నాశముచేయును. స్వస్థచిత్తుడవు కమ్మనివలెను.

శ్లో॥ గర్భ్యాశ్రమాయం రాజేంద్ర ప్రావయిష్యే తదంతికం | స తే దాశ్యతి ధర్మాత్మా సర్వాన్కామాన్పుదుర్లభాన్ | ౧౯ |

తా॥ ఓమహారాజా మనకైదురుగా గార్గ్యమునియొక్క-
ఆశ్రమము కనబడుచున్నది. అచ్చటికి నిన్ను తీసుకొనివెళ్లెదను.
అమహర్ని నీఅభీష్టములను నెరవేర్పగలడు.

శ్లో॥ సాంత్యయిత్యా తతో వీరం వృవతిం రాష్ట్రవర్జి
తమ్ । అశక్తం గమనే దేవీ బిభృశీ నిజకంధరే ॥౨౦॥

తా॥ ఈప్రకారముగా భర్తను ఊరడించినదై నడుచు
టకు శక్తిలేనిభర్తనుభుజములయందు కూర్చుండబెట్టుకొని—

శ్లో॥ ప్రావయామాసముదితా గార్గ్యాశ్రమ మకల్మ
షమ్ ॥ పతిం తత్ర పెతిష్ఠ్యావ్య మునిం సత్వాపునః పునః ॥౨౧॥
కంపమానా తదా సాధ్వీ పీనోన్నతపయోధరా । చంద్రావనా
సుకేశీ చ బింబోషి మంజభాషిణీ ॥౨౨॥ కార్ణాంతసయనా
బాలాచంద్రికేవామలచ్ఛవిః । దేవికా హరిమధ్యా సా పంచ
వింశతి వార్షికీ ॥౨౩॥ శోమలాంగీ తు సాదేవీశ్యామాసాధూత్ప
లేక్షిణా । మునిం ప్రోవాచ ధర్మిణా పాహి పాక్షిణి మే
పతిమ్ ॥౨౪॥

తా॥ గార్గ్యమహామునిఆశ్రమము చేరినదై శరీరకంప
మును పొందుచు మృదువచనములచే 'నాభర్తను రక్షింపు'
మని ఆమునిని ప్రార్థించెను.

శ్లో॥ భగవన్పతినా పార్థ మాగతా శత్రుపీడితా ।
రాజ్యభ్రష్టో హ్యాయం రాజా త్వమేవ శరణం గతః ॥౨౫॥

తా॥ ఓమహర్షీ, శత్రువులవల్ల నిాధను పొందినవార
లమై నేనున్నూ రాజ్యభ్రష్టుడైన నాభర్తయున్నూ నిన్ను
శరణము పొందినాము. అను పలికెను.

శ్లో॥ మునిస్తతః) చిరం ధ్యాత్వా ధ్యానమాగ్నేః
చతుషాదృష్టవాన్సర్వమేతద్రాజ్యస్తస్య మహాత్మనః॥౨౧॥
ఉవాచ మునిశార్దూలః రాజానం మహిషీసఖమ్॥

తా॥ అతః శామునిశ్వరుడు తనజ్ఞానదృష్టిచేత సర్వ
మును తెలుసుకొని భార్యతో కూడిన రాజును చూచివలికెను.

గార్గ్య ఉవాచ॥ శ్లో॥ యువయోశకృష్ణమత్కుగ్రం సర్వ
భావాత్సుదుస్సహమ్ ॥౨౨॥ యేనేదమిదృశం ప్రాప్తం
తద్యుపేమి హి తేఽఘనా । సకృద్వాప్యత్తమా విద్యా
నోపాస్తా విజయప్రదా ॥౨౩॥ శృతాని స త్వయా వీర
హ్యుత్తమాని ప్రతాన్యపి । తస్మాత్త్వమిదృశీం ప్రాప్తో
గతిం దురవబోధనామ్ ॥౨౪॥

తా॥ ఓమహారాజా మీకు ఈకృష్ణము ఉత్తమవిద్యో
పాసనచేయక పోవుటవల్లనుంచి, ఉత్తమవ్రతమును ఆచరించక
పోవుటవలనను సంప్రాప్తమైనది అని చెప్పెను.

రాజోవాచ॥ శ్లో॥ ఉపాసనే వా విద్యానామశక్తోహం
వ్రతేషు చ । యథాశక్తి కరిష్యామి తథాపి భగవన్మనే ॥౩౦॥
సర్వమంత్రే మహారాజ విద్యామేకాం ఫలప్రదాం । శ్రేష్ఠం
వ్రతానాం సర్వేషామేకం దీనాయ మే వద ॥౩౧॥ వాత్సల్య
వంతః సర్వేషు యూయం దీనేషు సర్వదా యుద్యస్తి మయి
కారుణ్యం గురో శిష్యోస్మ్యహం తవ ॥౩౨॥

తా॥ ఓమునిశ్రేష్ఠా నేను విద్యోపాసనచేయుటకు గాని
వ్రతములు చేయుటకుగాని సమర్థుడనుకాను గనుక సమస్త

మంత్రసారభూతమైనదిన్నీ జయప్రదమైనదిన్నీ అగు ఒక్కవిద్య
నున్నా సమ స్తవతములలోను శ్రేష్ఠమగు ఒకవ్రతమునున్నా
తమశిష్యుడనై ననాకు చెప్పమని కోరెను.

శ్లో॥ ఇత్యుక్తస్తేన రాజ్ఞాథ వృద్ధగార్గ్యో మహాయశాః |
క్షణం ధ్యాత్వా స్మరం ప్రాపా శ్రూయతామితి పుత్రక ||33||

తా॥ ఈ ప్రకారముగా సోమదత్తునిచేత కోరబడిన
వాడై గార్గ్యమహాముని క్షణకాలము ధ్యానించి వినుమని
పలికెను.

శ్లో॥ రాజస్తకలవిద్యానాం సారభూతా హనూమతః |
పంచవక్త్రస్య విద్యాస్తి తాం దదామి స్మృతోత్తమ ||34||
సద్యో దురితరాశిఘ్నీ సకలార్తినివారిణీ | అనాయాసేన
జయదా సామ్రాజ్యఫలదాయినీ ||35|| తాం జపస్వ మహా
బాహో జయసిద్ధిర్భవిష్యతి |

తా॥ ఓమహారాజా సమ స్తవిద్యలకు సారభూతమైనట్టి
దియు సమ స్తపాపములను నశింపజేయునదియు సమ స్త ఆపత్తు
లను తొలగించునదియు శీఘ్రముగా రాజ్యమును జయమును
ఇచ్చునదియు సగువిద్య పంచవక్త్రహనుమద్విద్యయే గాని
మరి వేరొండులేదుగాన దానిని ఆర్తుడవగు నీకు చెప్పెదను;
శ్రద్ధగలవాడవై దానిని జపించి జయమును పొందుము.
అనిచెప్పి-

శ్లో॥ అన్యచ్చ తవ వక్ష్యామి వ్రతం శ్రీహనుమత్ప్ర
భోః ||36|| సద్యస్సచ స్తఫలదా సతతం విజయప్రదమ్ |

తా॥ ఇదియేగాక సమస్తఫలమునున్నూ జయము నున్నూ ఇచ్చునదియగు హనుమద్వ్రతమును చెప్పుచుంటిని.

శ్లో॥ వైశాఖే దశమీ శృష్టావ్యమావాస్యా తతః
పరమ్ ॥౩౭॥ మాఘాదిపంచమాసేషు చైకస్మిళ్ళుక్లవక్ష్యతే ।
మందవాసర ఆద్యశ్చ తారా మృగశిరోభిధా ॥౩౮॥ శ్రావణే
పౌర్ణమీ చైవ కాత్తకే ద్వాదశీ తథా । మార్గశీరే తథా
శుక్లే సంప్రోక్తా చ త్రయోదశీ ॥౩౯॥ ఏష్యేవ దివసేష్యేక
దివసే వ్రతమాచరేత్, భక్తిమాంశ్చేత్సిర్వదినేష్యదం వ్రత
మథాచరేత్ ॥౪౦॥

తా॥ హనుమద్వ్రతమును చేయువారు వైశాఖశృష్ట
దశమ్యమావాస్యలయందుగాని మాఘాది పంచమాసముల
యందు శుక్లవక్ష్యములో వచ్చు మొదటిశనివారమందు గాని
మృగశిరసక్షత్రమందు గాని శ్రావణపౌర్ణమియందు గాని
కార్తికశుద్ధ ద్వాదశియందు గాని మార్గశింశుద్ధ త్రయోదశి
యందు గాని ఈ వ్రతమును ఆచరించవలసినది. భక్తిగల
వారలు సమస్తదినములయందు ఈ వ్రతము ఆచరించవలయును.

శ్లో॥ ఏకస్మిన్దోరకం బద్ధ్వా పూజామాత్రం తతః పరం॥
కుర్యాచ్ఛ్రీవాయువుత్రస్య దివసేష్యవరేష్యథ ॥౪౧॥

తా॥ నిత్యము ఆచరించువారు వ్రత ప్రారంభమండే
దోరమును ఉంచిననారై పూజ నాచరించవలెను. దోరమును
మార్చనక్కరలేదు. సంవత్సరనియమముతో ఒకపర్యాయము
ఆచరించువారుమాత్రము పూర్వము ధరించిన దోరమును
విడిచి క్రొత్తదోరమును ధరించవలెను.

శ్లో॥ బ్రాహ్మ ముహూర్తే సాయం వా మధ్యాహ్నే
ప్రతరేవ వా । పూజయేదంజనానూనం గురో రాజ్ఞాపుర
స్సరమ్ ॥౪౨॥

తా॥ బ్రాహ్మముహూర్తమునందుగాని సాయంమధ్యా
హ్న ప్రాతఃకాలములయందుగాని ఈ ప్రతమును చేయవలెను.

శ్లో॥ స్వర్ణ రాజత తామ్రేషు భూర్జే వా స్థండిలేంభసి ।
క్షౌషే వా పూజయేద్ధీమాన్యంత్రే వా ప్రతిమాసు వా ॥౪౩॥
త్రయోదశగ్రంథియు క్తంధృత్వా దోరకము త్రమం । త్రయో
దశఘృతాపూవవాయనం తత్ర దావయేత్ ॥౪౪॥ గురుం
సంపూజ్య విత్తాద్యర్పిత్రశాత్యవివర్జితః । విత్తశాత్యకృతం
కర్మ పుణ్యం తన్నిష్ఫలం భవేత్ ॥౪౫॥ బ్రాహ్మణ్యేస్సహ
భుంజీయాద్యథాశక్తి సమాహితః । త్రయోదశ చ వర్షాణిసిద్ధి
కామస్సమాచరేత్ ॥౪౬॥

తా॥ బంగారము వెండి రాగి మొదలగు యంత్రముల
యందుగాని భూర్జప్రమునందుగాని పిండితో వేసిన యంత్ర
మందుగాని ప్రత్యేకము ఉదకపూరితమైన కలశమందుగాని
వట్టుగుడ్డయందు గాని ప్రతిమలయందుగాని హనుమంతుని
పూజించవలసినది. పదమూడుముళ్ళుకలిగిన వచ్చని దోరమం
దును పూజించవలసినది. పదమూడు నేతితోపండిసలపూవము
లను వాయనదానము చేయవలెను. గురువును ద్రవ్యవస్త్రా
దులచే పూజించవలసినది. విత్తలోపముచేయక యథాశక్తి

బ్రాహ్మణసమారాధనము గావించి ఆ బ్రాహ్మణులతో కలసి భుజించవలెను. ఈ వ్రతము పదమూడు సంవత్సరములు చేయవలసినది. ఈ వ్రతప్రారంభమందే సకలకార్యసిద్ధులు చేకూరును; సత్యము.

శ్లో! అనేన సకళాజ్ఞతూన్దుర్ధ్వానమరైరపి । విజిత్య సుమహాద్రాజ్యం చిరకాలమవాప్యసి ॥౧౦॥ భవిత్రీ పుత్రసంపత్తిస్తనక్రీడితీసంయుతా ॥

తా! ఈ వ్రతముచే సమస్త శత్రువులను జయించినవాడవై మహారాజ్యమును పొందగలవు. నీకు విశ్వర్యము కీర్తి పుత్రసంపత్తి కలుగును.

శ్లో! ఇత్యుక్తో గార్గ్యమునినా సోమదత్తో మహీపతిః ॥౧౧॥ పత్న్యో సార్థం మహావిద్యాం పంచవక్త్రహనూమతః ॥ సుప్రావ్య సద్యశ్చక్షుష్మాన్కందర్పసమరూపవాన్ ॥౧౨॥ గురో స్సమీపే కృత్వాథ హనుమద్వ్రతముత్తమం । హనూమతః ప్రసాదేవ ఖడ్గసిద్ధిమవాప్తవాన్ ॥౧౩॥

తా! అని చెప్పిన గార్గ్యమహామునియొక్క వాక్యములను విని సోమదత్త మహారాజు భార్యతో కూడా పంచవక్త్ర హనుమద్విద్యను స్వీకరించి గురుసమీపమునందు హనుమద్వ్రతము నాచరించెను. ఆవ్రభావమువలన దివ్యమైన నేత్రములు కలవాడై మంచిశరీరకాంతినిన్నీ పొందెను.

శ్లో! తతస్సమస్తారిగణానేకాహ్నేవ విజిత్య సః । స్వరాజ్యం పాలయామాసగార్గ్యం కృత్వాపురోహితమ్ ॥౧౪॥

తా॥ తనవార హనుమద్రవ్రతప్రభావముచే నిమిష మాత్రమున శత్రువులను జయించినవాడై గార్జ్యమహామునిని తనకుగురువునుగా చేసుకొని తనయొక్క రాజ్యమునునిష్కంఠ కముగా పాలించెను.

శ్లో॥ స్వర్ణ కోటిసహస్రాణి తస్మాద్గార్జ్య మహామునిః ॥
సంప్రాప్య వర్షసాహస్రం సత్రయాగమథాకరోత్ ॥౧౬॥

తా॥ అంత సోమదత్తునివల్లనుంచి గార్జ్యమహాముని విశేషద్రవ్యము గురుదక్షిణగా నివ్వబడినవాడై వేయిసంవ వత్సరములు సత్రయాగము చేసెను.

శ్లో॥ సప్తద్వీపవతీం ధాత్రీం గార్జ్యానుగ్రహతో
నృపః । పాలయామాసథర్మాత్మాత్రింశద్వర్ష సహస్రకమ్ ॥౧౭॥

తా॥ గార్జ్యమహామునియొక్క అశ్వేచ్ఛనమును పొందు చున్నవాడై సోమదత్తమహారాజముప్పదివేలసంవత్సరములు రాజ్యముచేసెను.

శ్లో॥ అష్టా పుత్రానవాప్సాథ జ్యేష్ఠం రాజ్యేభిషిచ్య
చ । బ్రహ్మలోకమవాపాంతే పత్న్యాసహమహాయశాః ॥౧౮॥

తా॥ అనంతరము ఎనిమిదిమంది పుత్రులను కనినవాడై పెద్దకుమారుని రాజ్యమునందు పట్టాభిషిక్తుని చేసి తాను భార్యాసహితముగా బ్రహ్మలోకమును పొందెను. ఈప్రకారముగా పరాశరుడు మైత్రేయునకు చెప్పెనని నూతుడు మహర్షులకు చెప్పెను.

ఈ శ్రీహనుమద్యౌతకథాయాం సోమదత్తచరిత్ర
కథనం నామ ద్వితీయోధ్యాయః.

అథ తృతీయాధ్యాయః

అత్రాత్థే సంప్రవక్ష్యామి పూర్వవృత్తాంతమద్భుతం ।
విభీషణమతః శ్రీమాన్నీలో నామ మహాబలిః ॥౧॥ సర్వవిద్యాసు
నిష్ఠాత్మో నిత్యం ధర్మపరాయణః ॥

తా॥ ఓమైతేయమహామునీ పూర్వమునందు జరిగిన
అద్భుతచరిత్రను చెప్పుచుంటిని వినుము. విభీషణపకుసీలుడనే
కుమారుడుకలడు. అతనుసమస్తవిద్యలయందును పరిపూర్ణు
డును సమస్తధర్మములను తెలిసినవాడును.

శ్లో॥ స ఏకదా మహారాజం విభీషణమరిందమమ్ ॥౨॥
ఉవాచ భగవన్నస్మిన్పురే లక్ష్మీరచంచలా॥

తా॥ అసీలుడు తండ్రియగువిభీషణునిజూచి, హేప్రభో
ఈలంకావట్టణమునందు మహదైశ్వర్యము కలదు.

శ్లో॥ త్వదధీనం మహారాజ్యమిదం లంకాపురస్యతే ॥౩॥
ధనధాన్యాకులం సర్వమపి భోగసమన్వితమ్ । ఆనర్థ్యాముక్తా
రత్నాఽద్యైర్దీప్యజాంబూనదాదికైః ॥౪॥ ఇదం పురంచరాష్ట్రం
చ నుఖసంపత్సమన్వితం । తథాపి పుర్యాం రాష్ట్రే వా తవ
రాజగృహేపి వాఽగ్ని చింతామణిః కామధేనుః కల్పవృక్షో వ
దృశ్యతే॥

తా॥ ఓవిభీషణమహారాజా మనవట్టణమునందు మహా
లక్ష్మీస్థిరముగానున్నది. ధనధాన్యాదులు ముత్యము మొదలగు
నవి అన్నియు ఉన్నవికాని చింతామణియు కామధేనువు కల్ప
వృక్షమును కాన్పించుటలేదు.

శ్లో॥ సాక్షాత్త్వం జానకీనాథచరణాంభోజసేవయా ॥౬॥
సంప్రాప్త్య మహదైశ్వర్యం మహారాజోసి సువ్రత । చింతా
మన్యాదయో భోగా న సంప్రాప్తాః॥ కథం త్వయా ॥౭॥
యద్యాజ్ఞా దీయతే మహ్యమానేష్యే ద్రుతయం పునః॥

తా॥ నీవు శ్రీరామచంద్రునియొక్క పాదాంబుజసేవ
చేత మహైశ్వర్యమునుపొంది మహారాజువై నప్పటికి చింతా
మన్యాదులను పొందజాలవైతివిగావున నాకు అజ్ఞాతమైన
యెడల అమూడింటిని తీసుకురాగలను.

విభీషణ ఉవాచ॥ శ్లో॥ శ్రీరామచరణాంభోజమకరంద
సుఫారసే ॥౮॥ భృంగాయతే మమ మనస్సతతం నీలబాలక ।

తా॥ ఇట్లువలికిన కుమారునిచూచి, ఓకుమారా రామ
చంద్రసాదారవిందములయందు నామనంబు తుమ్మెదగాతిరుగు
చుండును.

శ్లో॥ బ్రహ్మనందరసాంభోధౌ మగ్నోహం తత్ప్రసా
దతః ॥౯॥ తత్ప్రసాదాన్మయా ప్రాప్తం మహదైశ్వర్యమక్ష
యం । దీర్ఘాయుష్యం చ సామ్రాజ్యం దుర్లభం యత్సురై
రపి ॥౧౦॥ చింతామణిః కల్పతరుః కామధేనుస్స ఏవ మే ।

తా॥ శ్రీరామచంద్రునిఅనుగ్రహమువల్లనుంచి దీర్ఘ
యుష్యమునున్నూ సామ్రాజ్యమునున్నూ పొందితిని గాన
చింతామణి మొదలైనవి అన్నియు ఆరాముడేగాని ఇతరము
లేదని నమ్ముచుంటిని.

శ్లో॥ ఏకాంశేనాపి వైకుంఠ హరేశ్వరణకింకరః ॥౧౧॥
ఏకాంశేన మయ ప్రాప్తం పరమైశ్వర్యమక్షయమ్॥

తా॥ వైకుంఠమునందు ఏకాంశచేత విష్ణుకింకరుడను ;
అట్టి మహైశ్వర్యమును పొందితిని.

శ్లో॥ శ్రీజానకీశకృపయా శక్రాద్యాలోకపాలకా ॥౧౨॥
మద్వంశే సంస్థితా దేవాః కిము మర్త్యా మహీతలే॥

తా॥ రామానుగహముచే ఇంద్రాదిదిక్పాలురు నాకు
వశవర్తులై చరించుచున్నారు. మనుష్యులలెక్క నాకేమియు
లేదు.

శ్లో॥ కిమల్పసార్థైర్మే నీల చింతామణ్యాదికై రపి ॥౧౩॥
ఇత్యుక్త్వా స మహారాజో నీలం ధర్మపరాయణః ॥

తా॥ అల్పములైన చింతామణ్యాదులతో నా కేమి
ప్రమాదము ? సమస్తము శ్రీరామచంద్రుడేగాని నాకువేరు
లేదని నీలునితో చెప్పెను.

శ్లో॥ అథాస్యాపి యశో భూయా దితి ధ్యాత్వాబ్రవీ
త్పునః ॥౧౪॥ చింతామణిః కల్పతరుః కామధేనుస్సురాలయే॥
అమరై రేవ భుజ్యంతే దివ్యరత్నాని నర్వదా ॥౧౫॥

తా॥ ఇట్లు చెప్పియు కొంచెముసేపు ధ్యానించి తన
కుమారునకు కీర్తి రాగలదని తలచి తిరిగి కుమారుని చూచి
చింతామణ్యాదులను స్వర్గమునందు దేవతలు అనుభవించు
చున్నారు.

శ్లో॥ అకృత్వా చార్యశుశ్రూషామనుపాస్య చ దేవతాః
భోక్తుం స శక్యతే దివ్యరత్నజాతం మహితలే ॥౧౬॥

తా॥ ఆచింతామణ్యాదులు దేవతోపాసన గురుశుశ్రూ
షయు చేయకయే అనుభవించుటకు ఎవరికిని శక్యముగావు.

శ్లో॥ తవాపేక్షాన్తి చేద్దివ్యరత్నజాతేషు పుత్రక । కురు
ష్వాచార్యశుశ్రూషాం స తే క్రేయః ప్రదాస్యతి ॥౧౭॥

తా॥ నీకు చింతామణ్యాదులయందు కోరిక ఉన్న
యెడల గురుసేవ జేసితివేని ఆగురుకటాక్షముచే సకలక్రేయ
స్సులను పొందగలవు.

శ్లో॥ ఇత్థం విభీషణేనోక్తో నీలః పుత్రో మహాత్మనా ।
ఆజ్ఞాం ప్రగృహ్య శిరసా పితరం ప్రణివత్య చ ॥౧౮॥ జగము
భార్గవం శుక్రం సేవాగ్ధం గురుమాదరాత్ ॥

తా॥ అని చెప్పిన తండ్రియగు విభీషణునివాక్యములను
శిరసావహించి నమస్కరించి తమకులగురువగు శుక్రాచార్యుని
అశ్రయించుటకు బయలుదేరినవాడై గురుసాన్నిధ్యమును
చేరెను.

శ్లో॥ పాదసంవాహనాద్యైశ్చ దీప్తరత్నాదికార్పణైః ॥
౧౯॥ భార్గవం తోషయామాన దశద్వాదశవత్సరాన్ ॥

తా॥ పాదసేవచేతనున్నూ రత్నాదుల చేతనున్నూ
పన్నెండువత్సరములు శుక్రుని సేవించి సంతోషముకలవాని
నిగా చేసెను.

శ్లో॥ సంతుష్య త్వేకదా తస్య భార్గవ స్తపసాంనిధిః ।
॥౨౦॥ కిమభీష్టం కరోమితి నీలం ప్రాహ మహామతిః ॥

తా॥ శుక్రుడు సంతోషించినవాడై నీకోరికను చెప్ప
మనెను.

శ్లో॥ సోపి విజ్ఞాపయామాస స్వాభీష్టం సర్వమద్భుతమ్ ।
తా॥ అంత నీలుడు తనకోరికను శుక్రునికి విజ్ఞాపన
చేసెను.

శ్లో॥ నుప్రీతో భర్గవః ప్రాహతతోనీలం మహాసురం ।
రాజ్ఞీం సుఖవిద్యానాం సద్యఃసిద్ధి విధాయినీమ్ ॥౨౧॥ ఉపదే
త్యామి తే విద్యాం వ్రతం చానుత్తమం భువి ॥

తా॥ ఆవాక్యమును విని శుక్రుడు సంతోషించినవాడై
సమస్తవిద్యలలో ఉత్తమమైన విద్యనున్నా వ్రతములలో
ఉత్తమమైన వ్రతమునున్నా నీకు ఉపదేశించెదను.

శ్లో॥ యేన తే దివ్యరత్నానాం ప్రాప్తిశ్చక్రాదికైరపి
॥౨౨॥ అజేయత్వమవధ్యత్యం దీర్ఘాయుష్యమనుత్తమం । కిం చ
తే కీర్తిరచలా జగతి స్థాస్యతి ధ్రువమ్ ॥౨౩॥

తా॥ ఈ వ్రతమహిమచే నీకు దివ్యరత్న ప్రాప్తియు
యుద్ధమందు జయమున్ను దీర్ఘాయుష్యమున్ను కలుగును.

శ్లో॥ సక్షత్రం మృగశీర్షాఖ్యం శ్వో సక్షత్రోత్తమం
శుభం । కురు శ్రీరామదూతస్య పంచవక్త్రహనూమతః ॥౨౪॥
వ్రతం సమస్తఫలదం సద్యఃసిద్ధివిధాయకమ్ । ఇత్యుక్త్వాపాదిత

ద్విద్యామాంజనేయస్య మాచతేః ॥౨౬॥ కారయూమాన
హనుమద్వ్రతం పరమశోభనం । వ్రతాంతే భార్గవగురుం
రత్నైరధైర్శ్చ పుష్కలైః ॥౨౭॥ పూజయిత్వా మహా
విద్యాం జపన్నాస్తే సమాహితః॥

తా॥ ఈ విద్యను ఉపదేశముపొందుటకున్న ఈ వ్రతా
రంభము చేయుటకున్న మృగశీర్ష నక్షత్రము శ్రేష్ఠమైనది.
రేవు మృగశీర్ష నక్షత్రమై ఉన్నది గనుక ఈవిద్యను పొంది ఈ
వ్రతమును చేయుమనిచెప్పి ఆవిద్యనున్నూ ఆవ్రతమునున్నూ
ఉపదేశించెను. ఆవ్రతమును నీలనిచే చేయించెను. నీలుడున్నూ
వ్రతాంతమందు రత్నాదులచేత గురువగు శుక్రని సంతోష
పరచి హనుమన్మంత్రమును జపించుచుండెను.

శ్లో॥ తతః శ్రీరామచంద్రస్య సచివానా మథాగ్రణీః
॥౨౮॥ ప్రాదురాసీత్త్రయస్త్రింశతోఽట్యుచ్ఛదగచ్ఛైర్వృతః॥

తా॥ ఇట్లు భక్తికలవాడై జపించుచున్న నీలునకు
అనేకభృత్యులతో కూడుకొన్నవాడై హనుమంతుడు వ్రత్యక్ష
మాయెను.

శ్లో॥ తం దృష్ట్వా సహసోత్థాయ ప్రాంజలిః పురతః
స్థితిమ్ ॥౨౯॥ తుష్టావ నీలో ధర్మాత్మా స్తోత్రైః పవన
సందనమ్॥

తా॥ అట్లు వ్రత్యక్షమైన హనుమంతుని జూచి నీలుడు
ఆశ్చర్యముతో నిలబడి దోసిలిబట్టి అనేకవిధముల స్తుతించెను.

శ్లో॥ అథ స్తోత్రేణ సంతుష్టో భక్త్యా నీలకృతేన చ
॥30॥ ఉవాచ వచనం నీలం హనుమాన్వాయునందనః॥

తా॥ స్తోత్రముచే హనుమంతుడు సంతోషించినవాడై
నీలునిజూచి—

శ్లో॥ అగ్రగణ్యోసి భక్తానాం మమ నీల సదా భవాన్
॥31॥ విభీషణస్తవ పితా సఖా మమ మహామతే॥

తా॥ ఓ నీలుడా నీవు నాకు భక్తశ్రేష్ఠుడ వైతివి.
నీ తల్లిడియగు విభీషణుడు నాకు స్నేహితుడు. నీభక్తికి నేను
సంతోషించితిని.

శ్లో॥ జ్ఞాతం మయా తవాభీష్టం తద్దదామి న సంశ
యః॥32॥ శ్వో మహేంద్రపురం గత్వా జిత్వా త్రిభువనేశ్వ
రం । చింతామణ్యాదికం దివ్యరత్న జాతమవాప్స్యసి ॥33॥

తా॥ ఓనీలుడా నీవు రేవు అమరావతీపురమునుగురించి
బెట్టి ఇంద్రుని జయించి చింతామణి మొదలగు రత్నముల
రాశిని పొందగలవు.

శ్లో॥ రూపశీలవయోభాగ్య సహితా వనసుందరీ । రత్న
భూతా సురస్త్రీణాంసా చాపిప్రాప్స్యతే త్వయా॥34॥ అగత్య
తేంతికం పశ్చాచ్ఛతుర్వక్త్రః పితామహః । అప్రార్థితమభీష్టం
చ ప్రదాస్యతి మహామతే ॥35॥

తా॥ మరన్నీ దేవశాస్త్రీలలో శ్రేష్ఠమైన రూపయా
వనసుందరికల వనసుందరినిన్నీ పొందగలవు; బ్రహ్మదేవుడు
నీకు ప్రత్యక్షమై అనేకవరములనున్నూ ఇచ్చును.

శ్లో॥ మద్విద్యాం ప్రజపద్యన్తు మద్రత్వం కురుతే భువి
 భవాన్యథా తథైవాసౌ సద్యస్సిద్ధిమవాన్యతి ||31|| పురు
 షాత్తమ సంస్థానం త్వన్నామ్నా భ్యాతి మేష్యతి । మృగ
 శీర్షాఖ్యనక్షత్రం భవానంతే భవిష్యతి ||32|| మమ త్వం
 దక్షిణే భాగే స్థితిః ప్రాప్య మహామతే । సర్వే మనోరథాః
 శ్రేష్ఠాః ప్రాప్యంతే మత్ప్రసాదతః ||33|| ఇత్యుక్త్వా భగ
 వద్దేవః శ్రీరామప్రియకింకరః । అతర్దధే రుద్రగణైస్సగర్విభి
 రభీష్టదః ||34||

తా॥ నావిద్యను యెవరైతే జపించుదురో యెవరున్నావ
 తమును చేయుదురో నీవలెనే వారున్నా ఇష్టసిద్ధిగలవారగు
 దురు. ఈక్షేత్రమునకు పురుషోత్తమక్షేత్ర మని నీవల్ల భ్యాతి
 రాగలదు. నీపుమృగశీర్షనక్షత్రముకాగలవు. నీవు నాయొక్క
 దక్షిణభాగమందు వివసించగలవు. నీకన్నికోరికలు సిద్ధించును.
 అని చెప్పి హనుమంతుడు అంతర్ధానము నొందెను.

శ్లో॥ విభీషణసుతశ్శ్రీమానవా ప్రరక లేషీతః । భార్గవస్య
 గురోః పాదౌ భూయో భూయః ప్రణమ్య చ ||35|| లంకా
 మాగత్య పితరౌ వపందే వినియాన్వితః ।

తా॥ నీలుడున్న హనుమంతునివలన పరములనుపొంది
 గురువైన శుకునికి నమస్కరించి ఆయనఅనుజ్ఞను పొంది
 లంకకు చేరి తల్లితండ్రులకు నమస్కరించి సుఖముగానుండెను.

ఇతి శ్రీహనుమద్వ్రతకథాయాం వీలచరిత్రకథనం నామ
 తృతీయోధ్యాయః పమాప్తః

అథ చ తు ధా ధ్యా యః

శ్లో॥ తతో వీల శ్చౌర్యశీలస్సర్వరక్షోహితంకరః ॥౪౧॥
ఫలితోనుతపోవృత్తిర్మనస్వేవమతర్కయత్ ॥

తా॥ ఓ మైత్రేయా అనంతరమందు నీలుడు తవస్సంప
న్నుడై రాక్షసులకు హితుడై ఓకానొకసమయమునందు—

శ్లో॥ వితథం బలిశ్చౌర్యం శత్రుభీతిమకుర్వతః॥ ౪౨॥
కులధర్మమ్పరాన్లిత్వా కీర్త్యత్పదనమేవ సః ॥విచింత్యేత్య
నురాధీశో దండయాత్రాం వితత్య చ ॥౪౩॥ దూతమేకం
సమావహాయ బభాషే. పరభీకరః॥

తా॥ శత్రువులను భయపెట్టని బలవంతుని శౌర్యము
వ్యర్థము. దేవతలను జయించి కీర్తిని సంపాదించుట రాక్షసుల
కులధర్మము. అని ఈవ్రకారముగా ఆలోచించినవాడై యుద్ధ
యాత్రను నిశ్చయించి తనయొక్క భృత్యుని పిలిచి—

శ్లో॥ గచ్ఛ దూతామరావాసం మద్వాచో వద
వశ్రీణే ॥౪౪॥ మమ జ్యేష్ఠపితృవ్యశ్చ రావణో రణకర్మశః ।
పురా యోద్ధం త్వమాహూత స్తేన కోభినుసంయుతః॥
౪౫॥ యువయోరభవద్యుద్ధం భూరిమాయాస్త్రసాయకైః ।
భవంతమగ్రజో వీర్యాన్మేఘనాదస్తదా ఖలు ॥౪౬॥ ఆన
యచ్చ తదా లంకాం తతోభ్యేత్య పితామహః । వినుత్యేం
ద్రజి దిత్యాఖ్యాం తస్మై దత్త్వా మనోరథాన్ ॥౪౭॥ ప్రయ
యోమోచయిత్వా త్యాం వేత్తి సర్వమిదం భనాన్ ॥

తా॥ ఓ దూతా నీకు ఇంద్రునిలోకమునకు వెళ్ళినటు
వంటివాడవై (నావాక్యములుగా) ఇంద్రునితో చెప్పుము.
మా పెత్తుడిగారైన దశకంఠుడు ఒకప్పుడు వీతో యుద్ధము
చేయుటకు వచ్చెను. నీవున్నా ధోధమాతో యుద్ధముచేసితివి.
మీరిరువురు గొప్ప యుద్ధము చేయుచుండగా మా అన్నగ
రైన మేఘనాదుడు నిన్ను కట్టివేసి లంకకు తీసుకువచ్చెను.
ఆసమయమందు బ్రహ్మదేవుడు వచ్చి బలిమాలిగొని మేఘ
నాదునకు 'ఇంద్రజిత్' అను బిరుదమునున్న అనేక వరముల
నున్న ఇచ్చి నిన్ను విడిపించుకొనినెల్లెను. ఆసందర్భము నీకు
తెలిసియేయున్నది.

శ్లో॥ తస్మాద్యోద్ధం న తేశ క్తి ద్వేహి దేవ భవాన్మమ
॥౧౮॥ చింతామణ్యాదికం దివ్యరత్నజాతమనుత్తమం। కామ
ధేనుం చ దేహీతి దూత స్తత్ప్రహితో యయా ॥౧౯॥

తా॥ ఆ కారణముచేత నీకు నాతో యుద్ధముచేయు
టకు శక్తిలేదు గనుక చింతామణినిన్ని కామధేనువునున్న
కల్పవృక్షమునున్నా నాకు యివ్వవలసినది అని చెప్పుమనెను.
అనిన, ఆ దూత ఇంద్రునితో చెప్పుటకై వెళ్ళెను.

శ్లో॥ అథ గత్వామరావాసం దదర్శ చ శచీవతిం ।
మహాద్రిపక్షవిచ్ఛేదనక్షమం బిభ్రతం పవిత్రమ్ ॥౨౦॥ పులో
మజాలసద్వామపార్శ్వం నిర్జంజేవితం । గంధర్వోద్గీతసద్గీతం
బృహస్పతికృతాశిషమ్ ॥౨౧॥ వశ్యంతమస్సరోలాస్యం బ్రాజ
మానం నభాంతరే । తతో నీలానురేణోక్తం కథయామాస
గర్వతః ॥౨౨॥

తా॥ వెళ్ళినటువంటివాడై వజ్రాయుధమును ధరించి
నటువంటివాడును శచీదేవితో కూడినటువంటివాడును దేవత
లచే సేవింపబడువాడును అప్పుఃస్త్రీల నాట్యమును చూచు
చున్నవాడును బృహస్పతియొక్క ఆశీర్వచనమును పొందు
చున్నవాడును సభాస్థలియందు దేవతలు మొదలైనవారితో
కూడుకొనియున్న దేవేంద్రుని చూచి గర్వముతో నీలుని
యొక్క దూత యా వాక్యములను పలికెను.

శ్లో॥ శ్రుత్వా దూతేరితం వాక్యం కోపాదూచే శత
క్రతుః | బలపాకాదిజంభాద్యా మత్కరాశనినా హరాః॥౧౩॥

తా॥ దూతపలికిన వాక్యములను దేవేంద్రుడు విన్న
వాడై కోపోద్రేకముతో, బలానురుడు పాకానురుడు జంభా
నురుడు మొదలగు రాక్షసులు నాచే కొట్టబడిరినుమా.

శ్లో॥ పాతాళే చ భయచ్ఛన్నాః కేచిత్తేష్యయమా
నురః | దైత్యేషు కేచ వాతుల్య స్సంరంభాతిశయోజ్జ్వలమ్
॥౧౪॥ వజ్రం దధానం మామత్ర ప్రపశ్యతు పుగంధరమ్ ॥

తా॥ కొంతమంది రాక్షసులు భయమునుపొంది పాతా
ళమునందు డాగిరి. అటువంటి రాక్షసులలో వీనిలెక్కయేమి ?
కోపముతో వజ్రాయుధమును ధరించిన ఈదేవేంద్రుని మీ
నీలుడు యుద్ధమందు చూడగలడు.

శ్లో॥ శతకోటిప్రహారస్య శతకోటినురారయః ॥౧౫॥
స శక్తాస్సహనే యుద్ధే కీదృశోమే పురోఽనురః॥

తా॥ యుద్ధముందు శతకోటిరాక్షసులకైనను దేవేంద్రుని యెదుర్కొన శక్యముగాదు. ఈనీలుడు యెంతటివాడు?

శ్లో॥ ఉత్వా దూతం ససంరంభమవాదీత్పర్ష్య
వర్తినమ్ ॥౧౬॥

తా॥ అని ఈ ప్రకారముగా నీలునిదూతతో పలికి
ఇంద్రుడు తనదూతను జూచి పలికెను.

శ్లో॥ దూతస్య హింసా నో కార్యా తడస్య కరణం
ధనం । కృత్వా వితనుత క్షిప్రం శిఖాచ్ఛేదముహంకృతః ॥౧౭॥

తా॥ ఓదూతలారా దూతను హింసించకూడదు గనుక
అహంకారము కలిగిన ఈదూతను కట్టివేసి శిఖాచ్ఛేదమును
చేయవలసినది.

శ్లో॥ శ్రుత్వాచ తేతథా చక్రు స్సచ భేదం పరం గతః ।
ఆతురస్త్రణం గత్వా ప్రచఖ్యో నీలరక్షసే ॥ ౧౮॥

తా॥ ఇంద్రునియొక్క వాక్యమును విని ఇంద్రదూతలు
నీలునియొక్క దూతకు శిఖాచ్ఛేదముచేసిరి. అంత, అవమా
నముచే భేదముకలవాడై యాదూత శీఘ్రముగా వెళ్ళి
నీలునితో చెప్పెను.

శ్లో॥ స చాతికుపితో ఘోరం భేరినదభిన్నుడిక్ । రథ
కేతూత్థవవన జాలక్షుభ్యన్నదీజలః ॥ ౧౯॥ కరమృరితకాక్షేయ
రుచిచ్ఛన్నజనేక్షణః । సేనాంగచరణాఘాతచూర్ణీకృతగిరిస్థలః
॥౨౦॥ సస్యైస్యః ప్రఖలదైన్యశ్శతమన్యుముపాద్రవత్ । గత్వా

విలయకాలాత్థమేఘ సనిత భీకరమ్ ||౬౧|| అట్టహాసం చకా
రోచైచ్చర్వివ్యఘ్నద్విగధీశ్వరాః । ససైన్యాస్సహసా గత్వా పరి
వప్రర్భలాంతకమ్ || ౬౨ ||

తా|| ఆ వాక్యములను విని నీలుడు కోపగించినవాడై
భేరీధ్వనులచే దిక్కులను బ్రద్దలు చేయుచున్నవాడును
రథమునకు కట్టబడిన జెండాలయొక్క వాయువులచే కదల్చు
బడిన నదీజలముకలవాడున్నూ ఆయుధము ధరించినవాడున్నూ
సైన్యములయొక్క నడకలచే చూర్ణముగా చేయబడిన పర్వ
తములుకలవాడున్నూ దైన్యమును వదలినవాడున్నూ అగుచు
అట్టహాసముచేయుచు బయలుదేరిన, దానిజూచి భయముకల
వారై దిక్పాలకులు ఇంద్రుని చుట్టుకొనిరి.

శ్లో|| తైస్సమేతః స్ఫుర త్ప్రధారవజ్రలసత్కరః ।
జగామాయోధనభువం జిహ్వాః పార్శ్వగతామరః ||౬౩||

తా|| అంతట దిక్పాలకులతోటిన్నీ సైన్యములతోటిన్నీ
దేవతలతోటిన్నీ కలసినవాడై ఇంద్రుడు యుద్ధభూమిని వ్రవే
శించెను.

శ్లో|| ఆథాదితేయదైత్యానాం బభూవాయోధనం
మహత్ । జగతాం భయదం భూరి సింహనాదసమా
కులమ్ ||౬౪||

తా|| అనంతరము దేవదానవులకు భయంకర మగు
యుద్ధము జరిగెను.

శ్లో|| తారాః పేతురథ క్షీణా వార్ధయశ్శీతగుర్భ్రమన్ ।
యయా దిక్ష్యపథాత్సూర్యశ్చచాల చ పసుంధరా || ౬౫ ||

తా॥ అట్టియుద్ధసమయమునందు నక్షత్రములురాలెను.
సముద్రములు ఇంకెను. చంద్రుడు తిరిగిపోయెను. నూర్యుడు
ఇతరమార్గమున నడిచెను. భూమి కదలెను.

శ్లో॥ వపుర్మహానిలా నేముః ఫణేంద్రస్య ఫణా జవాత్ ॥

తా॥ గొప్పవైన వాయువులు వీచినవి. ఆదిశేషుని
వెయ్యిపడగలు వంగినవి.

శ్లో॥ ఏవం ప్రవృత్తే త్తములే సంయుగే సురరక్ష
సామ్ ॥ ౬౬ ॥ నిర్మాయ మామూసురాన్సురాన్మగ్నాని
వాంబుధౌ! పథాయ మాహితాన్తస్త్వాన్నింహ వాదాన్ప్రచ
క్రముః ॥ ౬౭ ॥

తా॥ ఈప్రకారముగా దేవదానవులకు భయంకరమగు
యుద్ధము జరుగుచుండగా రాక్షసులు మాయను నిర్మించి దేవ
తలను ఉదకములయందు ముంచివేసి మోహితులనుగా చేసి
సింహనాదము చేసిరి.

శ్లో॥ అశక్తాఃస్థాతుమమరాః పలాయంతదిశో భయాత్ ।
మఘవాన్ప్యక్ష్య సకలానమరాన్కోవదీపీతః । ౬౮ ॥ ఘోరారి
భేరీరవణమారుహ్య ధవళం గజం । ప్రత్యర్థిమర్మఽశనం కులిశం
పాణినా దధత్ ॥ ౬౯ ॥ దైత్యానాం గణహంకారైరహం
కారం విజృంభయత్ । జంభారిరభ్యయూన్నీలం రయాద్దానవ
నాయకమ్ ౭౦ ॥ అబ్రీహిచ్ఛ సమాసాద్య రాక్షసాధిపతింయమః ।

తా|| అట్లు సింహనాదముచేసిన రాక్షసులను జూచి
యెదిలించుటకు భయపడి దేవేంద్రుని భటులు పారిపోయిరి.
అంత దేవేంద్రుడు కోపాతిశయముకలవాడై వజ్రమును ధరించి
యైరావతమునుయెక్కి నీలుని యెదుర్కొని ఇట్లు పలికెను.

శ్లో|| మదాత్మసంభవో వాలీ త్వత్ప్రితృభ్రాతరం పురా
||20|| లాంఛనాలవోష్ణా తం బద్ధ్వా రావణం వారిరాశిషు |
మజ్జయామాస తత్సంస్వం పితృవ్యాన్న శ్రుతంకిము ||21||

తా|| ఓ నీలుడా నా కుమారుడైన వాలి మీ పెదతండ్రి
యైన దిశక్షుని వాలాగ్రముచే బంధించి సముద్రములయందు
ముంచివేసెను. ఆ సంగతి నీకు మీ పెదతండ్రి యెన్నడూ
చెప్పియండలేదా ? అని పలికిన—

శ్లో|| శక్ర త్వమగ్రహీద్యుద్ధే మేఘనాదో మద
||22|| స్వగృహం చానయద్బద్ధ్వా చేంద్రజిద్భరుదాంకితః ||23||

తా|| దేవేంద్రునిజూచి నీలుడు పలుకుచున్నాడు :- ఓ
దేవేంద్రుడా మా అన్నగారైన మేఘనాదుడు యుద్ధమధ్య
మందు నిన్ను బంధించినవాడై గృహమునకు తీసుకొనివచ్చి
'ఇంద్రజిత్' అను బిరుదమును పొందలేదా? ఈ సంగతిమూడు
లోకములకు తెలుసును ఆసంగతి మరచితివా? (బలహీనులములు
గణనచేయవలసివచ్చినప్పుడు నీ గొప్పతన మేమియు లేదు.
శతమునిభార్యకు బారుడవై కోడికూత కూసితివిగదా ?
ఇదిన్నీ లోకవిదితముగాదా ? నీ హింసయు ఇట్టిదియేకదా?)

శ్లో॥ ఇతిసోల్లుంఠనాన్యక్త్వా సజ్యం కృత్వాసకాశ్మకం |
సీలో విధాయ ధనుషా బాణాన్ప్రియుం క్త వాసవే ||28||

తా॥ అని నీలుడు పరిహాసవచనములు పలికి ధనుస్సును ఎక్కుపెట్టి ఇంద్రునిమీదికి బాణములు ప్రయోగించెను.

శ్లో॥ సచ్చిత్వా తాన్తాద్యాన్తైర్ధనుశ్చిచ్ఛేద రక్షసః |
సోన్యం గృహీతవాంశ్చాపం బహుధేంద్రోభినచ్చ తమ్ ||29||

తా॥ అట్లు ప్రయోగించిన నీలునిబాణములను ఇంద్రుడు బాణములచే ఛేదించెను. నీలుడుమరియొక బాణమును ప్రయోగించెను అదియును ఇంద్రుడు తునిమెను.

శ్లో॥ సీలోథ చంద్రహాసేన దంభోభిం కుంతితం
వ్యధాత్ | తతశ్శచీవతిః కోపాదవరుహ్యా గజాత్సుగిమ్ ||30||
గృహీత్వా తేన దేవారిమాజఘాన ఘనధ్వనిః॥

తా॥ ఇంద్రుడు కోపగించినవాడై విరావతమునుండి దిగి మేఘధ్వనిచేయుచు అంకుశముచే నీలుని కొట్టెను.

శ్లో॥ గదామాదాయ స తదా బభంజాంకుశమాశరః
||31|| శక్రం గృహీత్వా ఖడ్గేన సీలో హంతుం సముద్యతః॥

తా॥ నీలుడున్నూ తనగదచే దేవేంద్రుని అంకుశమును త్రుంచి ఖడ్గముబూని ఇంద్రుని సుహరించుటకై చేయి యెత్తెను.

శ్లో॥ విదిత్వా తగ్మ గాదేత్య విధిర్మాసాహసంకుః ||32||
ఇత్యుక్త్వా తత్కరం రుద్ధ్వా తరసా తప్సవోచత॥

తా. ఆనమయమునందు బ్రహ్మదేవు డావృత్తాంతమును తెలుసుకొని యుద్ధభూమియందు ప్రత్యక్షమై, ఓసీలుడా సాహసింపకుము. అని నీలునిచేయి వట్టుకొని—

శ్లో. నీల నీలాపతే ర్భక్తో జనకస్తే విభీషణః ||౭౯||
ముకుందస్యాగ్రజశ్చాయం మహేంద్రఃశృణు మే వచః||

తా. ఓసీలుడా విష్ణుమూర్తి! నీతండ్రి భక్తుడు. విష్ణుమూర్తికి ఇంద్రుడు అన్నగారు. అనిసీలునితో చెప్పి కోపమును తగ్గించినవాడై దేవేంద్రుని చూచి, నీకు డ్దేమకరమగు ఒక నాక్యమును చెప్పుచుంటిని వినుమని పలికెను.

శ్లో. మైత్రీం విధాయ వివ్రలాం త్వమనేన పవిత్ర్యజ! ౮౦||

తా. ఓదేవేంద్రుడా ఈసీలునితో స్నేహమును శేయుము చక్రాయుధమును విడువుము. అనిచెప్పి నీలుని జూచి—

శ్లో. చింతామణిం కల్పతరుం కామధేనుమహంచ తే |
ప్రదాస్యే దేవరాజేన మైత్రీయుక్తస్సదా భవ! ౮౧||

తా. ఓసీలుడా చింతామణినిన్నీ కామధేనువునున్నా కల్పవృక్షమునున్నా నీకు ఇచ్చెదను. నీవు ఇంద్రునితో స్నేహము క్కుడవు కావలసినది.

శ్లో. అన్యచ్ఛ శృణువత్కౌమి విభీషణవరాత్మజ |
పూర్వం హిమూచలే తీవ్రం చచారాత్రిమహాత్తవః |౮౨||

తన్నేత్రాదుద భూచ్చైకం దివ్యం తేజస్తపోమయం । తద్వై
వృక్షేషు బహుధా జర్జరం మారుతః స్వయమ్ ॥౩౩॥ రాశి
ద్వయం చవారాఫ చంద్రస్త త్రైకరాశితః । సౌందర్యైకనిధి
ర్జక్షే ద్వితీయాద్రాశితస్తతః ౩౪॥ త్రిలోకకన్యకాశ్రేష్ఠా
కన్యా చ వనసుందరీ॥

తా. నీలుడా ఇంకొకవాక్యమును చెప్పుచుంటినివినుము.
పూర్వకాలమున ఆత్రిమహాముని హిమవత్పర్వతమందు గొప్ప
తపస్సుచేసెను. అయిన నేత్రమువల్లనుంచి దివ్యమైన తేజస్సు
బయలుదేరి వృక్షములయందు వ్యాపించెను. ఆ తేజస్సును
వాయుదేవుడు రెండుభాగములు చేసెను. ఒకరాశివలన
సుందరరూపుడగు చంద్రు డుద్భవించెను. రెండవరాశివలన
త్రిలోకసుందరియగు వనసుందరి ఉద్భవించెను.

శ్లో॥ ఓషధీశస్తతో జాతశ్శంభోర్మూర్ధని భూషణమ్
॥౩౫॥ మధునాఽవధ్యయత్తాం తు కన్యకాం వనసుందరీమ్ ॥

తా॥ అట్లు ఉద్భవించిన చంద్రుడు ఈశ్వరునిశిరస్సున
ధరింపబడినవా డాయెను. రెండవదియగు వనసుందరిని తేనె
చేత వృద్ధిపొందించెను.

శ్లో॥ దుహితృత్వం గతైతస్య ప్రాప్య సంపూర్ణయావ
సమ్ ॥ ౩౬॥ అతులేన చకోరాక్షీ సౌందర్యేణ విరాజతే॥

తా॥ ఈచంద్రునికి ఆచిన్నది చెల్లెలుగానున్నది సుమా.
యావనముకలదియై ఉపమానములేని సౌందర్యముతో ప్రకా
శించుచున్నది.

శ్లో॥ తాం చ దేవీం ప్రదాస్యామి చింతామణ్యాదిశి
స్సహ ॥౮౭॥

తా॥ ఓసీలుడా చింతామణ్యాదులతో సహా ఆ చిన్న
దానిని నీకు ఇచ్చెదను.

శ్లో॥ భవతో పాసితా విద్యా సర్వసింహాసనేశ్వరీ ।
శ్రీరామ సచివాగ్రస్య సాక్షాచ్ఛ్రీహనుమత్ప్రభోః॥౮౮॥వ్రతం
కృతం హనుమతో నక్షత్రే మృగశీర్ష కే॥

తా॥ నీవు మృగశీర్ష నక్షత్రమందు హనుమద్వ్రతమును
చేసినవాడవును పంచముఖహనుమద్విద్య నుపాసించినవాడవును
గనుక నీకు సాధింపరాని కార్యము లేదు.

శ్లో॥ అస్మదాదిభిరభ్యర్చ్య స్తేనాసి సుమహామతే॥౮౯॥

తా॥ ఆహనుమద్విద్యనుపాసించుటచేతనే మావంటివా
రలచేతనున్నా పూజింపతగినవాడవు.

శ్లో॥ రహస్యమన్యద్వత్కామి సద్యస్సకలసిద్ధిదం॥మయా
నోక్తమితః పూర్వం యస్య కస్యాపి సువ్రత॥ ౯౦॥ మాఘే
శ్రీమద్రైవత్యే ఫాల్గునేదితిదైవతే । చైత్రే పుష్యేఽర్క
వక్షత్రే పూజయేద్ధనుమత్ప్రభుమ్ ॥౯౧॥ క్షేప్తమాన్యథవా
కుర్యాద్వ్రతం నక్షత్రవంచకే॥

తా. ఓ సీలుడా యెవ్వరికి చెప్పరాని రహస్యమును
చెప్తాచుంటిని వినుము. మాఘమాసమున ఆర్ద్రానక్షత్ర
మందున్నా ఫాల్గునమాసమందు పునర్వసునక్షత్రమందున్నా

చైత్రమాసమందు పుష్యమీనక్షత్రమందుగాని హస్తానక్షత్రమందుగాని జ్యేష్ఠమాసమునందు మృగశిర ఆర్ద్ర పునర్వసు పుష్యమి హస్తలయందున్నా ఈ మానుమద్భ్రతమును చేయవలెను.

శ్లో॥ పూర్వోక్తస్యైవ దోరస్య పూజాం కుర్యాద్ధినే
దినే ॥౯౨॥ ఏకభుక్తో హ్యధశ్శాయీ బ్రహ్మచారి జితేంద్రి
యః | జపేదప్టోత్తరశతం పంచవక్తమహామనుష్ఠే ॥౯౩॥ యం
కంచిదపి తస్మంత్రం జపేత్సర్వదినేష్యపి | విప్రేభ్యః పంచ
సంఖ్యేభ్యో దద్యాద్వాయన ముత్తమమ్ ॥౯౪॥ అపూపపం
చకం నీల ఫలపంచకసంయుతమ్ | ఆచార్యం పూజయేత్పశ్చ
ద్విత్తశాత్యవిషర్జితః ॥౯౫॥ పూజయేద్వలుకాన్ పంచబ్రాహ్మ
ణానపి భోజయేత్ |

తా॥ పూర్వమునందు చెప్పబడిన దోరమును పూజింపవలెను. ఏకభుక్తవ్రతము బ్రహ్మచర్యము చేయవలెను. ఆంజనేయమంత్రమును అప్టోత్తరశతము జపించవలెను. అయిదు అయిదు అప్పములు, అయిదు అయిదు ఫలములతో అయిదుగురు బ్రాహ్మణులకు వాయనదాన మీయవలయును. విశేష ద్రవ్యములచే గురువును పూజింపవలెను. అయిదుగురు బ్రహ్మచారులకు పూజచేసి బ్రాహ్మణ సమారాధనమును శక్తికొలది చేయవలయును.

శ్లో॥ అస్మిన్వ్రతే కృతే సాక్షాద్ధనూమత్కథయా
 ౨౨వ్యతే ॥౯౨॥ ఆయురారోగ్యమతులం ధనధాన్యాదిసంపదః ।
 విజయః పుత్రపౌత్రాశ్చ సౌభాగ్యమమలం శుభమ్ ॥ ౯౩ ॥
 కిముక్తేనాథ బహునా సర్వసిద్ధిర్భవిష్యతి ॥

తా॥ ఈ వ్రతమును చేయునప్పుడు కథాశ్రవణమును
 చేయవలయును. ఈ వ్రతమును ఆచరించుజనులు ఆయురా
 రోగ్య ధన ధాన్యములున్నూ పుత్రపౌత్రులున్నూ కలవా
 రగుదురు. సకలకార్యసిద్ధులు చేకూరును.

శ్లో॥ తస్మాత్త్వం కురు యత్నేన వ్రతమేత దనుత్త
 మమ్ ॥౯౪॥ భవిష్యతి మహాసిద్ధి స్సతతం విజయప్రదా ।
 శతవర్షసహస్రాణి భుక్త్వా భోగాస్మనోరథా ॥౯౫॥ ఎకాం
 శేనాపి వైకుంఠే భగవత్కింకరాగ్రణీః । నీలాద్రిరితి విఖ్యాతం
 క్షేత్రం శ్రీపురుషోత్తమమ్ ॥౧౦౦॥ జగన్నాథప్రియో భూత్వా
 చైకాంశేనమహీతలే । దర్శనాన్ముక్తిదో నృణాం సుందర్యా
 సహ సంతతిమ్ ॥౧౦౧॥ కీర్తిస్తే లోకవిఖ్యాతా భవిష్యతి న
 సంశయః ॥

తా॥ ఓ నీలుడా ఈ వ్రతమును నీవు తప్పక చేయుమా.
 నీకు మహాసిద్ధి కలుగును. అనేక వేలరంపత్సరములు ఇహలోక
 మునందు భోగములను అనుభవించి అంతమందు నారాయ
 ణునికింకరుడవు కాగలవు. ఈ ప్రదేశము 'నీలాద్రి' అని పేరు
 పొందును. పురుషోత్తమక్షేత్రమనియు పేరును పొందును. నీవు
 విష్ణుమూర్తికి ఇష్టుడవై వనసుందరితో కలుసుకుని విశేషకీర్తిని
 గొందగలవు.

శ్లో॥ ఇత్థం బహున్వరాన్లభ్యా వీహో రత్నాదిభిస్సహ
॥౧౦౨॥ భుక్త్వా భోగ్యాహుయోగీ భగవత్కింకరోభవత్ ॥

తా॥ ఇట్లు బ్రహ్మదేవునివల్ల నుంచి అనేక వరములను పొంది ఇహలోకమునందు అనేకభోగములను నుభవించి అనంత రము వైకుంఠమును పొందెను.

ఇతి హనుమద్వ్రతకథాయాం వీరచరిత్రకథనం నామ చతుర్థోధ్యాయః
పమాప్తః.

ఫలశ్రుతిః

శ్లో॥ హనుమతో వ్రతస్యామం ప్రభవో ముని
పుంగవ । శ్రుతో వా పఠితో యైశ్చ సర్వదా విజయప్రదః ॥౧॥

తా॥ ఓ మైత్రేయూ ఈహనుమద్వ్రతమహిమ ఇట్టిది
నుమా, ఈవ్రతమాహాత్యమును వినినను పఠించినను జయ
మును పొందుదురు.

శ్లో॥ ఆథాన్యత్సంప్రవత్స్యామి సర్వవ్రత ఫలప్రదం ।
వ్రతం హనుమతో గోవ్యం సద్యో విజయసిద్ధిదమ్ ॥౨॥ ఆదిత్య
హ సనక్షత్రే పూర్వవద్భోజయే ద్విభుం । ఫలాది వా హవి
ష్యాశీ క్షీరాహారోఽథవా మునే ॥౩॥

తా॥ ఇంకొకరహస్యమును చెప్పుచుంటిని వినుము.
సమస్తసిద్ధులను ఇచ్చే హనుమద్వ్రతమును ఉపవసించిగాని
క్షీరాహారము గాని ఫలభక్షకుడై గాని హవిష్యమును భక్షించి
గాని ఆదివారముతో కూడిన హస్తానక్షత్రమునందు చేయ
వలయును.

శ్లో॥ వరే సమాప్తే దోరంతు ధారియేదన్యదు తమమ్॥
వాస్తార్యే కురుతే యస్తువ్రత మేత దను తమమ్ ॥౪॥ వరేద్యు
ర్యాయనం దత్త్వా గురుం సంపూజ్య యత్నతః । హనుమ
త్కథయా యుక్తస్సతతం విజయీ భవేత్ ॥౫॥

తా॥ సంవత్సరాంతమందు పాతదోరమును విసర్జించి
కొత్తదొరమును విధుక్తముగా పూజించి ధరించవలెను.

హస్తానక్షత్రముతో కూడిన ఆదివారమునందు హనుమద్వ్రతమును ప్రతకథా కాలక్షేపమున్నూ చేసి మరునాడు వాయనదానముచేసి తరువాత బ్రాహ్మణ సమారాధనము మొదలగునవి చేయవలెను. అనగా ఆదివారముహస్తానక్షత్రమునాడు ప్రతముచేసి కథ మొదలైనవి, సోమవారమునందు వాయనదానము, సమారాధన చేయవలెను. ఈప్రతమును చేసినవారు సర్వాభీష్టములను పొందుదురు.

శ్లో॥ ధనధాన్యాకులాం లక్ష్మీం పుత్రపౌత్రవతీమపి ।
అవాప్య శక్రసంకాశో నృపాన్నారీసరాధికాన్ ॥ దాసభూతా
న్మరొక్ష్యేవ ప్రాజ్ఞైరపి ధనైరపి । దీర్ఘమాయుష్యమారో
గ్యం వాక్సిద్ధిం విపులామపి ॥ అవాప్య మహతీమృద్ధిం భుక్త్వా
భోగాన్మనోమాన్ । అంతే శ్రీతారకం బ్రహ్మ లభ్యై ముక్తో
భ జన్మరే ॥

తా॥ ఈప్రతమును చేయువారు ధనధాన్యసమృద్ధినిన్నీ పుత్రపౌత్రసమృద్ధినిన్నీ సర్వజనుల వశ్యమునున్నూ పొందగలరు. విశేషఆయురారోగ్యములనున్నూ, వాక్సిద్ధినిన్నీపొంది ఇహలోకమునందు సమ సౌఖ్యములను పొంది పరలోకమునందు తారకబ్రహ్మమును పొందగలరు.

శ్లో॥ అష్టాక్షరేణ కృత్వాపి పూజనం హనుమత్ప్రభోః ।
మంత్రరాజేన వా కుర్యాద్యేన కేనాపి వా మునే ॥

తా॥ ఓహాసీంద్రా ఈహనుమద్వ్రతమును అష్టాక్షరీమంత్రముచేతగాని మరియొక హనుమన్మంత్రముచేతగాని చేయవచ్చును. ఇది ఒక విధము సుఖా.

శ్లో॥ పురా పాథో మహాబాహురజ్జనః కృష్ణసారథిః ।
హస్తాదిత్యవ్రతం కృత్వా వ్రజప్యాష్టాక్షరంమనుష్మ్ ॥ అతుల్యం
బహుసాద్య విజయం ప్రాప సంతతిమ్ ॥

తా॥ పూర్వమునందు అర్జునుడు హస్తాదిత్యవ్రతమును
చేసి అష్టాక్షరమంత్రమును జపించి అధికమైన బామును పొంది
శత్రువులను జయించి కీర్తినిపొందెను.

శ్లో॥ సక్షత్రపంచకే కృత్వావ్రతంహనుమతః పరం ।
భీమసేనో మహాబాహుర్ద్భితవాన్సకలానరీన్ ॥

తా॥ సక్షత్రపంచకమందు భీమసేనుడు ఈహనుమద్ర్య
తమును జేసి సకలశత్రువులను జయించెను.

శ్లో॥ కే వా న పూజయంతీహ ప్రత్యక్షవరదాయకమ్ ।
అర్చయంతి హనుమంతం బ్రహ్మవిష్ణుశివా అపి ॥

తా॥ బ్రహ్మవిష్ణుశివాదులున్నాహనుమంతునిపూజించు
చుందురు. ఇటువంటి ప్రత్యక్షవరములను ఇచ్చే హనుమంతుని
యెవరు పూజింపకుందురు?

శ్లో॥ హనుమత్సృశం దైవం నాస్తి నాస్త్యేవ భూతతీ ।
అనేనైవ ప్రమాణేన జయసిద్ధికరం పరమ్ ॥

తా॥ హనుమంతునితో సమానమగుదైవము ముల్లోక
ములయందు వెతకిచూచినను కానరాదు. ఈప్రమాణముచేత
హనుమద్ర్యతిము గొప్పదియు జయసిద్ధుల నిచ్చునదియు
నగును.

శ్లో॥ తస్మిన్సంపూజితే భానుర్బ్రహ్మ గౌరీయహేశ్వరః ।
శ్రీజానకీపతిస్సాక్షాదాదినారాయణః ప్రభుః ॥ ఈశశక్రాది

దిక్పాలాః కుమారో గణనాయకః । బ్రహ్మర్షయో వసిష్ఠా
 ద్యాసనకాద్యాశ్చ యోగినః ॥ పితరో వసవో రుద్రాః
 పూజితాః స్యుర్న సంశయః । హనూమంతం మహాత్మానం
 జపకామః ప్రహజయేత్ । తస్మాత్సప్తప్రయత్నేన శ్రీరామ
 పీయశీంకరమ్ ॥

తా॥ ఈ ఆంజనేయమూర్తిని పూజించినయెడల నూర్వడు
 బ్రహ్మ గౌరి మహేశ్వరుడు రాముడు దిక్పాలకులు కుమార
 స్వామి గణపతి వసిష్ఠాదిమహర్షులు సనకాదిసిద్ధయోగులు పితృ
 దేవతలు అష్టవసువులు ఏకాదశరుద్రులు పూజింపబడినవారై
 ఇష్టసిద్ధులగుచుదురు. కావున ఆంజనేయుని ముఖ్యముగా
 పూజింపవలెను.

శ్లో॥ య ఇదం శృణుయాన్నిత్యం శ్రావయేద్వా
 సమాహితః । స లభ్యా సకలాభీష్టాన్ బ్రహ్మలోకే మహీ
 యతే॥ చంద్రహీనా యథా రాత్రినహీనో యథా నృపః॥
 వృథా ప్రబంధో హనుమన్నాచహీనస్తపోధన ॥

రా॥ ఎవరు దీనిని భక్తిశ్రద్ధలతో విందురో వారు
 ఇహలోకమున సకలాభీష్టములనుపొంది పితవ బ్రహ్మలోకమున
 ఉందురు. హనుమన్నాచములేని ప్రబంధము చంద్రుడులేని
 రాత్రివలెను నిర్ధనుడగు ప్రభువువలెను వ్యర్థమగుచున్నది. అని
 మైత్రేయునకు వరాశుడు చెప్పెనని సూతుడు మహర్షులకు
 జెప్పెను.

ఇతి హనుమద్రవ్వకకథాసూం ఫలక్రతుర్నామ పంచమోధ్యాయః

ప మ ా ప్తః.

శ్రీ హనుమద్వ్రతోద్యాపనము

అథ యజమానోపహసద్యాం మాధ్యాహ్నికస్నానం
కృత్వా నిత్యకర్మ విధానాచార్య బ్రహ్మఋత్విగ్భిః సహోప
విశ్వప్రాణానాయమ్య ఏవం గుణేత్యాది శుభతిథౌ ధర్మవత్త్వి
సమేతస్య మమ హనుమద్వ్రత కల్పోక్త సంపూర్ణఫలావాప్త
యే ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం శ్రీ
మదాంజనేయప్రీత్యర్థం హనుమద్వ్రతోద్యాపనాఖ్యం కర్మ
కరిష్యే॥

అస్మిన్మర్మణి ఆచార్యత్వం భవంతఃకుర్వంత్యితి వేద
వేత్తారం కుటుంబినం విత్తహీనం శాంతమాచారవంతం
బ్రాహ్మణమాచార్యత్వేనయోజ్య॥ ఏవం లక్షణ సంయుక్త
మవరం బ్రాహ్మణం బ్రహ్మత్వేనయోజ్య॥ తతః త్రయోదశ
కలశానాహనార్ధం త్రయోదశ బ్రాహ్మణాశ్చత్విగ్విధానియోజ్య॥
ఏవమావరణం కృత్వా తతో నిష్కమాత్రసువర్ణేన తదర్థేన
యథాశక్త్యా హనుమత్ప్రతిమాం కృత్వా ప్రాణానాయమ్య
హనుమద్వ్రతోద్యాపనంగత్వేన పంపాపూజాంకృత్వా ॥ పునః
ప్రాణానాయమ్య శుభతిథౌ ధర్మవత్త్విరమేతస్య మమ మనో
వాంచాఫలసిద్ధ్యర్థం । శ్రీమదాంజనేయ ప్రీత్యర్థమాంజనేయ
ప్రతిమాపూజాంకరిష్యే । ఇతిసంకల్ప్య॥ తత్ప్రతిమాశుద్ధ్యర్థం
పంచామృత స్నవనం కృత్వా మూలమంత్రేణశుద్ధోదకస్నవ
నం కృత్వా । పంచప్రస్థ పరిమితశ్వేత తండులొపరిఅలంకృత్య
పూర్ణకలశం సంస్థాప్య తదుపరి వస్త్రం నిధాయ తదుపరి ప్రతిమా

మాధాయప్రాణప్రతిష్ఠాంకృత్యా తతఃత్రయోదశకలశాస్పతి
 మావేషితాన్ స్తంధులేషునిధాయ ! కలశపూజాం కృత్యాతేషు
 కలశేషు పస్త్రాణ్యవేష్ట్యతేషునానావిధఫలానిదత్వా ! సువ
 ర్ణానికృత్వా అంజనేయపూజార్థం కలశపూజాంకృత్వాతతః
 పీతార్చనంకుర్యాత్ || పీతస్యాధిస్తలాధః । తలాయనమః ।
 వితలాయనమః । సుతలాయనమః । రసాతలాయనమః । తలా
 తలాయనమః । మహాతలాయనమః । పాతాళాయనమః ॥
 తత్రాగాధర్వతోముఖసుధాబ్ధిభ్యానమః । తత్రకస్మైచిత్క
 మతాయనమః । తదుపరి సహస్రస్థానామండితమణి ప్రకా
 శితా శేషశాళ శేషాయనమః । అష్టదిగ్గజేభ్యోనమః ॥ తదు
 పరిభూమండలాయనమః , దిక్పాలకేభ్యోనమః । తస్మద్ధ్యేమే
 రవేనమః । మేరోర్దక్షిణదిగ్బాగే కస్మైచిద్రత్నసానవేనమః ।
 తస్మద్ధ్యే సురతరవేనమః । తస్మాల్లేసువర్ణవేదికాయనమః ।
 వేద్యాం వృక్షస్యపూర్వభాగే సవరత్నఖచితనూతనపీతాయ
 నమః । ఏవంభావయిత్వా ॥

స్వామిస్సర్వజగన్నాథయావత్పూజాపసానకంతావత్త్వం
 ప్రీతిభావేనప్రతిమాయాం స్థిరోభవ తితస్త్రయోదశగ్రంథి
 యుక్తదోరకం ప్రతిష్ఠాప్య ॥

అభధ్యానం ॥

శ్లో॥ వందే విద్యు ద్వలయలసితం బ్రహ్మనూత్రం దధానం
 కర్ణద్వంద్వే కనకవలయేకుండలే ధారయంతం
 సత్కృషీనం కటుపరిహృతం కామరూపం కపీంద్రం
 నిత్యంధ్యాయేదనితనయం వజ్రదేహం పరిష్ఠం ॥

శ్లో॥ ప్రతప్తజాఽబూసవదీవ్యభాసం దేదీప్యమానాగ్ని విభాసు
రాక్షం ప్రభుల్లవంకేసుమా శోభనాస్యంధ్యాయే హృదిష్ఠం
పవమాననూనమ్॥

అథకల్ప క్తవకారేః ఆవాహనాది షాడశోపచారా
సమృత్వా-

శ్లో॥ నమః సర్వహితార్థాయజగదారాధ్యకర్మణే
అమేయామూంజనేయాయపునఃస్ఫుర్యంపురోర్పయేత్. 3

ఇతిప్రసన్నార్ఘ్యమ్॥

శ్లో॥ భక్త్యాప్రకల్పితైరేతైరుపచారైశ్చషాడశైః
భగవన్స్తానమూనీశప్రీయతాంమేప్రియోక్తిభిః. ౪

ఉపచార సమర్పణమ్॥

శ్లో॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యాతపః పూజాక్రియాదిషు
న్యూనం సంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందే తమమృతం

శ్లో॥ మంత్రహీనంక్రియాహీనం భక్తిహీనం కష్టిశ్వర
యత్పూజితం మయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥ ౫

ఏవం రాత్రౌప్రథమయామపూజాం కృత్వా॥

తస్యాంరాత్ర్యాంప్రతియామనజాంకుర్వన్లీతవాన్నితా
దిర్మంగశధ్వసభిర్భాగవతవతనాదిపురాణశ్రవణాదిభిర్జాగరణం
కృత్వా, పరేద్యుః ప్రభాతే మహానద్యాంబ్రాహ్మజైః సహ
స్నానంకృత్వా : నిత్యకర్మవిధాయ : గంధాదిభిరలంకృత్య
గృహమాగత్య పూర్వపత్నాజాంకృత్వా : హనుమద్వత్ప్ర
ద్యాపనాగృహోమంతుర్యాత్॥ ఊరాన్నేన ఆజ్యేనపిష్పల సమి

శ్రీ హనుమజ్జయంతీ విధానం

ఆచమ్య । దేశకాల సంకీర్త్య । శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్య
 ధం, శ్రీసువర్చలాసహితాంజనేయస్వామి దేవతాముద్దిశ్య ।
 శ్రీసువర్చలాసహితాంజనేయస్వామి ప్రీత్యర్థం । రాజ రాష్ట్ర
 గ్రామ యజమానాచార్యా, ద్వ్యర్చక । పరిచారకాభి వృద్ధ్య
 ధం । అస్మిన్ గ్రామేస్థితానాం ప్రజానాం బ్రాహ్మణాది
 చాతుర్వర్ణ్యానాం సర్వేషాం భక్త జనానాం, వ్యాధిచోర
 దుష్టితానావృష్టి రాజ్యబాధాది సర్వోపద్రవ శాస్త్ర్యధం ।
 ఏతద్ధామాభి వృద్ధ్యధం । మారీ స్పృటకాది సర్వబాధా
 నివారణార్థం । స్వస్త్వధం । సమస్తమంగళా వాప్త్యధం ।
 ఉత్సవ కర్తుః...గోత్రస్య...నామధేయస్య, ధర్మపత్నీ సమే
 తస్య, క్షేమైర్య విజయాభయాయురారోగైశ్వర్యాభి
 వృద్ధ్యధం ధర్మార్థ కామమోక్ష చతుర్విధ ఫలపురుషార్థ
 సిద్ధ్యధం । శ్రీహనుమత్ప్రసాదేన నిరస్తర నిరతిశయ తత్పద
 సేవాప్రాప్త్యధం । శ్రీమదాంజనేయస్య । సాలోక్య,
 సాయుష్య, సామీప్య, సాయుజ్యా వాప్త్యధం అస్యదేవ
 దేవస్య । శ్రీసువర్చలా సహితాంజనేయ స్వామినః ప్రత్యబ్ధ
 క్రియ మాణ శ్రీహనుమజ్జయంతీ ప్రయుక్త పాంచామ్నిక
 మహోత్సవే అస్మిన్ దివసే కల్యాణోత్సవాఖ్యం కర్మకరిష్య
 మాణః । తదంగత్వేన । తదాదా శుద్ధ్యధం వృద్ధ్యధం
 శాంత్యధ మభ్యుదయాధం చ మహాజనై స్సహస్వస్తి పుణ్యాహ
 వాచనం కరిష్యే । ఆదా నిర్విఘ్న ప్రారంభ పరిసమాప్త్యధం

శ్రీమహాగణపతి పూజాంచకరిష్యే । ఆదా గణపతి పూజాం
 కృత్వా । పుణ్యాహం వాచయిత్వా । అనంతరం ఋత్విగ్వర
 ణం కుర్యాత్ । శ్రీసువర్చలాసహిత హనుమజ్జయంతీ
 ప్రయుక్త సాంచాహ్నిక మహోత్సవే కర్మణి ఆచార్యం త్వా
 మహం వృణే । బ్రహ్మణం త్వా మహం వృణే । అర్చకం
 త్వా మహం వృణే । పరిచారకం త్వా మహం వృణే ।
 హనుమద్ద్వదశాక్షరీ మహామంత్రానుష్ఠానార్థం త్వా మహం
 వృణే । మన్యుసూక్త సంప్రటితైకాదశ రుద్రాభిషేకార్థం
 త్వా మహం వృణే । శ్రీమద్రామాయణాంతర్గత సుందర
 కాండ పారాయణార్థం త్వా మహం వృణే । ఇత్యాది
 ఋత్విగ్వరణం కుర్యాత్ । అనంతరం అఖండదీప స్థాపనం
 కరిష్యే । అఖండ దీపస్థాపనానంతరం వాస్తుపూజా ।
 వాస్తుహోమంచకుర్యాత్ । వాస్తుహోమానంతరం
 అంకురారోపణం కుర్యాత్ । వాస్తుహోమాంతే తమగ్నిం
 విసృజ్య । అథాతోంకురేత్యాది సర్వం నిర్వర్త్య । తదంగ
 నాందీ దేవతాహ్వానం । తత్ర నాందీ దేవతేత్యాది ఇడా
 వాచనాం తం కృత్వా । ఉత్సవాదాన్నవనం. ఉత్సవాదా
 దేవాలయం ప్రవిశ్య । దేవం ప్రణమ్య । ఉత్సవ విగ్రహస్య ।
 మూల మూర్తేః పంచామృత స్నపనం కరిష్యే । కీర,
 దధ్యాజ్య, మధు, శర్కరారోదక, పూరితాన్ । పంచప్రధాన
 కలశాన్ । పంచకలశాన్ యవధాన్యపుత్రండులేషువా
 అవక్రేణ పంక్తిన్ దక్షిణాద్యుత్తరాంత్యా కృత్వా

వస్త్రే) జైత్రే కేన కలశాన్ సంవేద్య కలశేషు అక్షత
 పల్లవ కుశకూర్చాదీన్ని క్షిప్య! కీరే అభర్వణ వేద మావాహ
 యామి । తత్కలశోపరి అశ్వినౌ ఆవాహయామి । దద్ధి
 ఆదిత్యమావాహయామి! ఉపరిస్థానే అపసరస ఆవాహయామి ।
 ఘృతే సామవేద మావాహయామి । తత్కలశే వత్సరా
 నావాహయామి । మధుని యజుర్వేద మావాహయామి ।
 తతలశే వాయు మావాహయామి! గుడోదకే కశ్యప మావాహ
 యామి । తత్కలశే మరుత ఆవాహయామి । దశకలశాధి
 దేవతాభ్యోనమః ప్రాణప్రతిష్ఠాది షోడశోపచారాన్ సమర్ప
 యామి । ఆప్యాయస్వేతి మంత్రేణ కీరేణ స్నవయామి ।
 ఆపోహిష్ఠామ యో భువేతి మంత్రేణ శుద్ధోదకేన స్నవ
 యామి । దధిక్రావిణ్ణేతి మంత్రేణ దధ్నాస్నవయామి । ఆపో
 హిష్ఠేతి మంత్రేణ శుద్ధోదకేన స్నవయామి । మధువాతేతి
 మంత్రేణ మధునా స్నవయామి । ఆపోహిష్ఠేతి మంత్రేణ
 శుద్ధోదకేన స్నవయామి । శుక్రమసీతి మంత్రేణ ఆజ్యేన
 స్నవయామి! ఆపోహిష్ఠేతి మంత్రేణ శుద్ధోదకేన స్నవయామి!
 తాశ్శర్కరేతి మంత్రేణ శర్కరాయా స్నవయామి! ఆపోహిష్ఠేతి
 మంత్రేణ శుద్ధోదకేన స్నవయామి! యాః ఫలిసీర్యేతి మంత్రేణ
 ఫలోదకేన స్నవయామి ఆపోహిష్ఠేతి మంత్రేణ శుద్ధోదకేన
 స్నవయామి । మిత్రస్సువర్ణ ఇతిప్రోతేన విమృజ్య । మిత్ర
 స్సువర్ణశ్చంద్ర ఇంద్రోధ రుద్రస్త్యష్టా విష్ణు సువితా
 గోపతి స్త్వం । త్వం విష్ణు భూర్తాని త్రతాన్థు దైత్యస్త్యయా
 వృతం జగదుచ్ఛేపగ్భా । విష్ణోర్ముకమితి వస్త్రాభరణం ।

శనోదేవీరిత్యాచమనం । తద్విష్ణోః పరమ మితి పుష్పం ।
 తద్విప్రస ఇతి గంధం । పరోమాత్రయేతి ఘాపం । పరో
 మాత్ర యాను వాప్యథాన । సతేమహిత్య మన్నత్నువన్తి
 ఉభే తే విర్మ రజసీ పుణివ్యా విష్ణోదేవత్వం । పరమస్సవిత్సే
 శ్రీమదాంజనేయస్వామినే నమః ఘాపం సమర్పయామి ।
 విష్ణోః కర్మాణీతి దీపం । విష్ణోః కర్మాణి పశ్యత యతోవ్రతాని
 పస్పశే । ఇంద్రస్యయుజ్య స్సఖా । దీపం సమర్పయామి ।
 త్రిదేవ ఇత్యర్ఘ్యం । త్రిదేవః పృథివీ మేషవతామ్ ।
 విచక్రవేళతర్చనం మహిత్యా । ప్రవిష్ణు రస్తు తవరస్తపి
 యాన్ । త్వేషగ్ంహ్యస్యస్థ విధస్యనాను । అర్ఘ్యం సమర్ప
 యామి । శనోదేవీ రిత్యాచమనం । శనోదేవీ =
 వంతునః ఆచమనీయం సమర్పయామి॥

షట్పాత్రప్రయోగేన అగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే ।
 (ఆజ్యేనజుహూయాత్ ఏవం = కింభా । శ్రీసువర్చలా సహిత
 ఆంజనేయస్వామినః వ్రత్యబ్ధా క్రియమాణా శ్రీహనుమజ్జయంతీ
 ప్రయుక్తపాంచాహ్నిక మహోత్సవే ప్రథమదినే సాయంకాలే
 అగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే । స్థండిలోల్లేఖనాద్యాజ్య సగ్ం
 స్కారాంతంచ తుష్పాత్ర ప్రయోగం కుర్యాత్ । పూర్వ
 పరిషేచనం కుర్యాత్ । సాయంకాలే సాయమాహునం
 హోష్యే । ప్రాతఃకాలే ప్రాత రోహనం కరిష్యే । ఇతి
 సంకల్ప్య । చత్వారి శృంగా ఇతిధ్యాత్వా । అగ్నిమలం
 కృత్య । శ్రీమదాంజనేయ మావాహయామి । వాయుపుత్ర

మావాహయామి । అంజనీసుత మావాహయామి । కేసరి
ప్రియ మావాహయామి । - అన్నిం వరిషిచ్య ఓం హ్రీం
హరిమర్కట మర్కటాయ స్వాహా । అంజనేయా యేదం॥

అం అంజనాసుతాయనమః హృదయ దేవాయస్వాహా ।

అంజనాసుతాయ హృదయదేవాయే దంనమమ ।

ఈం కుద్ర మూర్తయేనమః శిరోదేవాయ స్వాహా ।

కుద్రమూర్తయే శిరోదేవాయేదం నమమ ।

ఊం వాయుసూనవే నమః శిఖాదేవాయ స్వాహా ।

వాయుసూనవే శిఖా దేవాయేదం నమమ ।

ఐం అగ్ని గర్భాయనమః కపచదేవాయ స్వాహా ।

అగ్ని గర్భాయ కపచదేవాయేదం నమమ ।

ఔం శ్రీరామ ముఖ్యదూతాయనమః నేత్రత్రయ
దేవాయస్వాహా । శ్రీరామ ముఖ్యదూతాయ నేత్రత్రయ
దేవాయేదం నమమ ।

ఆః బ్రహ్మస్త్ర నివారణాయనమః అస్త్రదేవాయ
స్వాహా । బ్రహ్మస్త్ర నివారణాయ అస్త్రదేవాయేదం నమమ ।

జాం జాం బవతే స్వాహా జాంబవత ఇదం । విం
విసతాయస్వాహా । విసతాయేదం । నీం నీలాయస్వాహా ।
నీలాయేదం పం పనసాయస్వాహా । పనసాయేదం । గం గంధ
మాదనాయస్వాహా । గంధమాదనాయేదం । సుం సుషేనాయ
స్వాహా । సుషేనాయేదం । మైం మైందాయస్వాహా । మైందా
యేదం । ద్విం ద్వివిదాయస్వాహా । ద్వివిదాయేదం ।

లం ఇంద్రాయస్వాహా । రం అగ్నయే స్వాహా ।
 హం యమాయ స్వాహా ॥ వం నిర్ఋతయేస్వాహా । వం
 వరుణాయస్వాహా । యం వామదేవే స్వాహా । సం కుబేరాయ
 స్వాహా । శం ఈశానాయస్వాహా । వం వజ్రాయస్వాహా ।
 శం శక్తయేస్వాహా । దం దండాయస్వాహా । ఖం ఖడ్గాయ
 స్వాహా । పం పాశాయస్వాహా । ధ్వం ధ్వజాయస్వాహా ।
 గంగదామస్వాహా । త్రిం త్రిశూలాయస్వాహా । భూస్వాహా ।
 భువస్వాహా । సువస్వాహా । భూర్భువస్సువస్వాహా వ్రజా
 పతయ ఇమం సమమ ఉత్తర పరిషేచనం కుర్యాత్ । స్వస్తి
 శ్రద్ధామితి సమస్కారాంతం—

(శ్రీ) సువర్చలాంజనేయ కల్యాణోత్సవ విధిః॥

జ్యేష్ఠశుద్ధ దశమ్యాం కల్యాణోత్సవః కార్యః ।

అథ కర్తా ప్రక్షాళిత పాణిపాదః కల్యాణమంటపం
 ప్రవేశ్య । సమస్సదస ఇతి పరిషదముపస్థాయ । సమస్సదసే =
 సమః పృథివ్యై । ఏతిత్కల్యాణ మంటపాంతస్థిత విద్వన్మహా
 జనాః శ్రీసువర్చలాంజనేయ కల్యాణోత్సవం కర్తుం మమ
 యోగ్యతా సిద్ధిరస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు ఇతిప్రార్థ్య ।
 యోగ్యతా సిద్ధిరస్త్వితి తైరను గృహీతః । తేభ్యో దక్షిణా
 తాంబూలాని దత్వా । సవత్సీక ఉపవిశ్య । ఆచమ్య । ప్రాణా
 నాయమ్య । శ్రీసువర్చలాసహితాంజనేయస్వామి కల్యాణోత్స
 వంశరీష్యే । ఆదాగణపతిపూజాం పుణ్యాహారచ వాచయిత్వా ।
 ఋత్వి గ్వరణం కుర్యాత్ ॥ ఆచార్యం త్వా మహం వృణే ॥

బ్రహ్మణంత్యామహంవృణే : అచ్చికంత్యామహంవృణే ।
 పరిచారకం త్యామహంవృణే । హనుమద్ద్వాదశాక్షరీమంత్రా
 నుష్ఠానార్థంత్యామహం వృణే । (ఇత్యాదిఋత్విగ్వరణం) తతః॥
 మహీద్యాఃఽతిమంతపాంతర్భూమిం స్పృష్ట్యా । మహీద్యాః
 పృథివీచన ఇమం యజ్ఞం మిమక్షతామ్ । పిపృతాన్నోభి
 మభిః । అభివస్త్రానువసనేతి వస్త్రమభిమంత్ర్య । అభివస్త్రా
 దేవసోమ । ఓషధయశ్శతితండులాన్యభిమంత్ర్య ఔషధయః॥
 అనాతురమ్ । తండులోపరి శ్రీసువర్చలాంజనేయ విగ్రహంచ
 మంగళవాద్యపుస్తకం మహారాజోపచారై స్సహాయంజానః
 ప్రథమం మనఃశ్చిదివాహాగారింప్రవేశ్య । అష్టదశపద్మమధ్యే
 సంస్థాప్య । యంజానఃప్రథమం మనస్తత్త్వానసవిశాధియః ।
 అగ్నింజ్యోతిర్నిచాయ్య పృథివ్యా అధ్యాభరత్ । యక్త్వా
 యమనసాదేవాన్ సువర్యతోధియాదివమ్ । బృహజ్యోతిః
 కరిష్యతస్సనితా ప్రసువాతితాన్ । యుక్తేనమనసావయం
 దేవస్య సవితుస్సవే । సువర్గేయాయశక్త్యై । దేవస్య అర్ఘ్య
 పాద్యాచమనీయానిదత్వా ॥

అస్య శ్రీమదాంజనేయస్యదేవస్య చతుర్దశ భువనా
 ధీశ్వరస్య । శ్రీమదఖిలాంశోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య జగ
 త్కుటుంబినః సకలలోక జనన్యాః సువర్చలాయాశ్చపాణి
 గ్రహణాధికారసిద్ధ్యర్థంజగద్రక్షణార్థంఅదాకాతుకధారణాఖ్యం
 కర్మ కరిష్యే । సువర్ణ కాతుకం సుగంధేనానులిప్య । అగ్న్య
 మణి మితి మంత్రేణాభి మంత్ర్య । అన్యమణం బృహస్పతి

మింద్రా నాయచోదయ । వా చం విష్ణుగ్ం సరస్వతీగ్ం
 సవితారంచ వాజినమ్ । సోమగ్ం రాజానం వసుణమగ్నిమ
 న్వారభామహే । ఆదిత్యాన్ విష్ణుగ్ం సూర్యంబ్రహ్మణంచ
 బృహస్పతిమ్ । విష్ణోరరాట మసీత్యప్తచార మభియంత్ర్య ।
 విష్ణోరరాట మపి = విష్ణవేత్వా । కౌతుక దేవతాభ్యోనమః
 ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం సమర్పయామి ।
 జితంత ఇతిదేవస్య దక్షిణకరే కంకణం బధ్వా । జితంతే
 దక్షిణతో వృషభ ఏధిహవ్యః । ఇంద్రోజయాతి నవరాజ
 యాతా అధిరాజో రాజసురాజ యాతి । బృహత్సమేతి
 దేవ్యావామకరే కంకణం బధ్వా । బృహత్సమక్షత్ర భృ =
 రక్ష = రక్షాబంధనసుముహూర్తో అస్తు । ఆచమ్య । శుభ
 తిథా । అస్య భగవతోదేవ దేవస్య చతుర్దశ భువనాధీశ్వ
 రస్య శ్రీమదఖిలాంశకోటి బ్రహ్మాండనాయకస్య । జగత్కుటుం
 బినః శ్రీమదాంజనేయస్య అనంతరాత్రిమ మోగ్యతా సిద్ధ్యర్థం
 యజ్ఞోపవీతధారణం కరిష్యే । యజ్ఞోపవీతం కస్తూరీ కుంకు
 మాభ్యా మనులివ్య । గంధ ద్వారా మిత్యభిమంత్ర్య ।
 షోడశోపచారై స్సంపూజ్య । దేవస్యా చ మనం సమర్ప్య ।
 విష్ణోరరాట మసీతి యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్ర మితిచ
 మంత్ర ద్వయేన యజ్ఞోపవీతధారణం కుర్యాత్ । పునరాచమ
 నీయం జత్వా । (కన్యాపరణము) శ్రీమదాంజనేయార్థం
 కన్యాం పృణీధ్వమి చతురోపరాన్ బ్రాహ్మణాన్, వైష్ణవాన్
 ప్రేక్షయిష్యన్ । దక్షిణాతాంబూలాని జత్వా । తాన్ విష్ణో

క్షుక మితిమంతేణాభి మంత్ర్యః ష్టోన్నకం వీర్యాణిప్రవోచం
 యః సార్థివాని నిమమేరజాగ్ంసియో అస్కభాయనుత్తరగ్ం
 సధన్థం విచక్రమాణస్తేధోయగాయః । తేబ్రాహ్మణాః కన్యా
 వరణార్థం కన్యాదాతారం శ్రీనూర్యనారాయణస్వామి
 సంగత్వాబ్రూయాత్ । చతుస్సాగరవర్యంతంగో... భవతు
 యజుర్వేదశాఖాధ్యాయినః వాసిష్ఠమైత్రావరుణ కాండిన్య
 త్రయూష్నేయ ప్రవరాన్విత కాండిన్య సగోత్రోద్భవస్య ఆంగీరస
 శర్మణోనస్త్రీ) । చతుస్సాగరవర్యంతంగోబ్రాహ్మణేభ్య
 శ్శుభంభవతు యజుర్వేద శాఖాధ్యాయినః వాసిష్ఠమైత్రా
 వరుణ కాండిన్యత్రయూష్నేయ ప్రవరాన్విత కాండిన్య
 సగోత్రోద్భవస్య మరీచిశర్మణః పౌత్రాయ । చతుస్సాగర
 వర్యంతం సోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభంభవతు । యజుర్వేద
 శాఖాధ్యాయినే ॥ వాసిష్ఠ = కాండిన్యసగోత్రోద్భవస్య
 వాయుదేవశర్మణః పుత్రాయ । చతుస్సాగర వర్యంతం
 సోబ్రాహ్మణేభ్య = భవతు యజుర్వేదశాఖాధ్యాయినే ।
 వాసిష్ఠ = కాండిన్యస్థ సగోత్రోద్భవాయ శ్రీ ఆంజనేయ
 శర్మణే శ్రీమహా శివస్వరూపాయ వరాయ ।

చతుస్సాగర వర్యంతం సోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభం
 భవతు యజుర్వేద శాఖాధ్యాయినః కాశ్యప ఆవతానరై
 ధృవత్రయూష్నేయ ప్రవరాన్విత కాశ్యప సగోత్రోద్భవస్య
 బ్రహ్మణోనస్త్రీం । చతుస్సాగర వర్యంతం సోబ్రాహ్మణేభ్య
 శ్శుభం భవతు । యజుర్వేద శాఖాధ్యాయినః కాశ్యప

ఆవత్సర, నైధృవత్రయాష్టేయ ప్రవరాన్విత కాశ్యప
 సగోత్రోద్భవస్య కశ్యపప్రజావతేః పాత్రీం । చతుస్సాగర
 వర్యంతం = శ్రీ నూర్యనారాయణస్య పుత్రీం । చతుస్సాగర
 వర్యతం గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభం భవతు యజుర్వేద
 శాఖాధ్యాయినీం కాశ్యపః । ఆవత్సర । నైధృవత్రయా
 ష్టేయ ప్రవరాన్విత కాశ్యపస్ గోత్రోద్భవాం శ్రీసువర్చలా
 నామ్నీం సాక్షాత్పార్వతీ స్వరూపిణీం కన్యాం వృణీమహే ।
 వృణీధ్వం తస్మై దాస్యామితి । త్రివారంవదేత్ । తతః
 సామ్రాజ్యం యశస్కర మితి ఆశీర్వాదం కుర్యాత్ । తతః
 ఉదగగ్రం ఆంజనేయస్య ఆసనార్థం కూర్చాం దద్యాత్ ।
 అహం వర్న్మనే సజాతానాం విద్యుతామివ నూర్యః । ఇదం
 తమధి తిష్ఠామి యోమాగస్త్యాభిదాసతి । ఇత్యుదగగ్రే
 విష్టర ఉపవిశేత్ । తతః వ్రతద్విష్ణుః తి పాదప్రక్షాళనం
 కృత్వా । వ్రతద్విష్ణుస్తపతే వీర్యాయ మృగోనభీయః కుచరో
 గిరిష్ఠాః । యస్యోరుషుత్రిషు విక్రమణేష్వధి క్షయంతి భువ
 నాని విశ్వా । 'స' య శ్చక్రాయ విద్మహే సమాస్ర
 జ్వాలాయ ధీమహి తన్నః శ్చక్రః ప్రచోదయాత్ । ఇమంమే
 గంగ ఇత్యనువాక కేషేణ పుష్పేదక స్నపనం కృత్వా ।
 ఇమంమే గంగే యమునే...సుషోమయా । అర్చిత ప్రార్చితేతి
 దేవమలంకృత్య । అర్చిత ప్రార్చిత ప్రియమేథాసో అర్చిత ।
 అర్చంతు పుత్రకా ఉతపుర్న ధృష్త్వర్చిత । హిరణ్య
 రూపస్సహిరణ్య...హిరణ్య దాదదత్వ స్నమస్తై । సకలా
 రాధనైః స్మర్చితమస్తు । అభయధువర్కం । దధిమధు సః

మిశ్రం స్వర్ణపాత్రేనిధాయ . పవిత్రద్వయం నిశ్చివ్య . మధు
 పాత్రేత్య చాపేక్ష్య మధువా తా ఋతాయతే = మాధ్వీర్గా
 వోభవంతుసః . అయంతే మధుపర్కో మధుపర్కో మధు
 పర్కః . అమృతోపస్తరణ మసీత్యపః పీత్వా . అమృతోపస్త
 యస్మధున ఇతి మధుపర్కం సకృత్పాశ్య . యస్మధునో
 రణమసి . మథవ్యం పరమమన్నాద్యం వీర్యం . తేనాహం
 మధునోమథవ్యేన పరమేణాన్నాద్యేన వీర్యేణ పరమోన్నాదో
 మథవ్యోసాని . స కృన్మంత్రేణ . ద్విస్తాష్టీం .
 అమృతాపి ధాపామపీ త్య వ పీత్వా అమృతాపి
 ధానమసి . హస్తప్రక్షాళనం కృత్వా . తతః యివం వస్త్రా
 ణీతి వస్త్రం దద్యాత్ . యివం వస్త్రాణి పీవసా ... సచేధే .
 తతః చరణం పవిత్రమితిగాం విసృజేత్ . చరణం పవిత్రం...
 లోకే సుధితాం దధాతు . సిద్ధమన్నం భూతమిత్యక్తే .
 భూతం సావిరాట్ . తన్నాత్తాయ! తస్యతేశీయ . తస్మ
 ఊర్జంధాః . ఓం కల్పయత . అన్నం ప్రాణమన్న మపాన
 మాహుః . అన్నం మృత్యుంతము జీవాతు మాహుః .
 అన్నం బ్రహ్మణోదరసంవదన్తి . అన్నమాహుః ప్రజననం
 ప్రజానాం . తతోదైవజ్ఞో ఘటికాజల మంత్రేణ ముహూర్తం
 సమ్యగవలోక్య . సక్షత్ర మార్గేణవా . యవనికాం నిధాయ!
 అథానంత వీర్యస్యేతి మహాసంకల్ప పఠనం కృత్వా! అథా
 నంత వీర్యస్య . శ్రీమదాదినారాయణస్య . అచింత్యాపరిమిత
 శక్త్యాభియమాణస్య . మహాజలౌఘమధ్యే . పౌత్రమ మాణా
 నామశేకోటి బ్రహ్మాండానా మేకతమే అవ్యక్త ప్రకృతి మహా

దహంకారాకాశవాయువహ్ని జల పృథివ్యావరణై స్సప్తభిరా
 వృతే స్మిన్ మహతి హ్మండ కరండమండలే । ఆధారశక్తి
 శ్రీవరాహ కూర్మానంతాద్యష్ట దిగ్గజోవరి ప్రతిష్ఠితస్య
 సాతాళాది సప్తలోకస్యోపరితలే । ప్రతిలోమేన సత్యాది
 లోకమట్కుస్యా ధోభాగే । మహానాళాయమాణ ఘోరాజ
 రాజకేషస్య సహస్ర ఫణామండలమండితే । దిగ్దంతి శుండా
 దండోత్తంభితే । లోకాలోకాచలవలయితే । లవణేక్షునురా
 సర్పిర్ దధిక్షిరోదకార్ణవైః పరివృతే । జంబూష్లక్షకుశ క్రౌంచ
 శాక శాల్మలి పుష్కర సప్తద్వీపైరావృతే । ఇంద్రకశేను
 తామ్రగభస్త్రిగ సౌమ్య గంధర్వచారణ భారతాఖ్య సవ
 ఖండ మండితే । మహాసరోరుహకారే పంచాశత్కృతి
 విస్తీర్ణ భూమండలే । లక్షయోజన విస్తీర్ణ జంబూద్వీపే ।
 సుమేరునిషధహేమకూట హిమాచలనాం హరివర్ష కింపురుష
 వర్షయోశ్చదక్షిణే । సేతుబంధమలయాచల యోమత్తరే
 సహస్రయోజన విస్తృతే । భరతవన్దే । భరతఖండే । ప్రజా
 పతిక్షేత్రే । దండకారణ్యే । కర్మభూమా । ఆయోధ్యాకాశీ
 కురుక్షేత్ర గయాప్రయాగ కాంచీ శ్రీరంగ శ్రీవేంకటాచలాది
 పుణ్యక్షేత్రైః గోదావరీ శృష్టా కావేరీ గంగా యమునా
 సరయూ సర్మదాది పుణ్యనదీ భిర్విరాజితే । సమ భూమధ్య
 రేఖాయాం పూర్వదిగ్భాగే । శ్రీశైలస్య ఈశాన్య ప్రదేశే ।
 శృష్టా గోదావర్మర్యోధ్య దేశే సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణస
 న్నిధౌలస్మిన్ కల్యాణమంటపే । పరబ్రహ్మణానియుక్తస్య సకల
 జగత్సృష్ట్య పరార్థ ద్వయ జీవినః కారణబ్రహ్మణః । ఏక

పంచాశద్వత్సరే : ప్రథమమాసే : ప్రథమపక్షే : ప్రథమ
 దినసే : అహని ద్వితీయయామే : తృతీయముహూర్తే : శ్వేత
 వరాహకల్పే : స్వాయంభువ స్వారో చిషాది మనుషుషటున్
 వ్యతీతేషు సప్తమే వైవస్వత మన్వంతరే : బౌద్ధావతారే :
 అష్టావింశతితమే : మహాయుగే : కృతాది త్రిషు యుగేషు
 యా తేషు కలియుగే : ప్రథమపాదే : శాలివాహనశకే :
 ప్రభవాదిషష్ఠి సంవత్సరాణాం మధ్యే : వర్తమాన వ్యావ
 హారిక చాంద్రమానేన అముకసంవత్సరే : అముకఅయనే :
 అముక ఋతే : అముకమాసే : అముకపక్షే : దినేవారే :
 ఇదాసీం అరాద్య విద్యావాససయా సంసారచక్రేఽస్మిన్
 మహతి నానాయోనిషు జనిత్వా కేనాపి భాగ్య విశేషేణ :
 ఇదాసీం మనుష్యజన్మ విశేషం ప్రాప్తవతో మమజన్మ
 ప్రభృత్యేతత్క్షణ వర్యంతం మనోవాక్కాయకర్మభిః జ్ఞానతోఽ
 జ్ఞానతః కృతానాం మహాపాత కోపపాతకా దీనాం నవవిధా
 నాం పాపానాం సద్యః అపనోదన ద్వారా శ్రీమదాంజనేయ
 ప్రీత్యర్థం ఇహలోకే మనోభిలషిత కామనాసిద్ధి ద్వారా
 శ్రీమదాంజనేయ సాయుజ్య ప్రాప్త్యర్థం చ యథాశక్తి
 సాలంకృత కన్యాదాన మహం కరిష్యే :
 హిరణ్యగర్భ ఇతిమంత్రేణ కుశకుసుమాక్షత హిరణ్యఫల
 దళంగృహీత్వా : హిరణ్యగర్భ స్సమవర్తతాగ్రే భూతస్య
 జాతః పతిరేకఆసీత్ : సదాధారపృథివీంధ్యాముతే మాంక
 స్మైదేనాయహవిషావిధేమ : కన్యాంకనక సంవత్సాం కనకా
 భరణోజ్జ్వలాం : దాస్యామివిష్ణవేతుభ్యం బ్రహ్మలోకజగీ

మయా । కన్యాంసాలంకృతాం సాధ్వీం సుఖీలాయ సుధీమతే ।
 ప్రయతోహం ప్రయచ్ఛామి ధర్మకామార్థ సిద్ధయే । సువ
 ర్చలా రవినుతాసహధర్మచరీతవ । ప్రతీచ్ఛ చై నాంభద్రంతే
 పాణింగృహ్నిష్ఠాం పాణినా । పతివ్రతామహాభాగాఛాయే వాను
 గతాసదా । ప్రయతోహం ప్రయచ్ఛామి ధర్మకామార్థ
 సిద్ధయే । ఇత్యుచ్చార్యపునః కన్యావరగోత్రనామాన్యక్త్వా ।
 చతుస్సాగర పర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం భవతు ।
 యజః శాఖాధ్యాయినః కాశ్యప । ఆవత్సర । నైధృవ
 త్ర్యాష్టరేయప్రవరాన్విత కాశ్యపన గోత్రోద్భవస్య బ్రాహ్మ
 ణోనప్త్రీం । చతుస్సాగరపర్యంతం । గోబ్రాహ్మణేభ్య
 శ్శుభం భవతు యజుర్వేద శాఖాధ్యాయినః కాశ్యపపతన్సర
 నైధృవత్ర్యాష్టరేయ ప్ర వ రా ని వ్వి త । కాశ్యపప్రజాపతేః
 పౌత్రీం । చతుస్సాగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం
 భవతు యజుర్వేదశాఖాధ్యాయినః కాశ్యపపతన్సర నైధృవ
 త్ర్యాష్టరేయప్రవరాన్విత కాశ్యపగోత్రోద్భవస్య శ్రీనూన్య
 నారాయణస్వామినః పుత్రీం । చతుస్సాగరపర్యంతం గోబ్రా
 హ్మణేభ్యశ్శుభం భవతు యజుర్వేద శాఖాధ్యాయినీం
 కాశ్యపపతన్సర నైధృవత్ర్యాష్టరేయ ప్రవరాన్విత కాశ్యపన
 గోత్రోద్భవాం శ్రీసువర్చలానామ్నీం సాక్షాత్సర్వతీ స్వరూ
 ణీంకన్యాం । చతుస్సాగరపర్యతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం
 భవతు యజుర్వేద శాఖాధ్యాయినః వాసిష్ఠమైత్రావరుణ
 కాండిన్యత్ర్యాష్టరేయ ప్రవరాన్వితకాండిన్యన గోత్రోద్భవస్య
 ఆంగీరసశర్మణోనప్త్రీం । చతుస్సాగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణే

భ్యశ్శుభం భవతు యజుర్వేద శాఖాధ్యాయినః వాసిష్ఠ
 మైత్రావరుణ కౌండిన్యత్ర్యాష్వరేయ ప్రవరాన్విత కౌండిన్యస
 గోత్రోద్భవస్య మరీచిశక్రణః పౌత్రాయః । చతుస్సాగరవర్యం
 తం గోబ్రాహ్మణే భ్యశ్శుభం భవతు యజుర్వేదశాఖాధ్యాయినః
 వాసిష్ఠమైత్రావరుణ కౌండిన్యత్ర్యాష్వరేయ ప్రవ
 రాన్విత కౌండిన్యస గోత్రోద్భవస్య వాయుదేవశర్మణః
 పుత్రాయః । చతుస్సాగరవర్యంతం గోబ్రాహ్మణే భ్యశ్శుభం
 భవతు యజుర్వేద శాఖాధ్యాయినః వాసిష్ఠమైత్రావరుణ
 కౌండిన్యత్రయాష్వరేయ ప్రవరాన్విత కౌండిన్యస గోత్రోద్భ
 వాయ శ్రీమదాంజనేయశర్మణే శ్రీమహాశివస్వరూపాయవ
 రాయ । తుభ్యంప్రజాసహత్వశర్మభ్యః ప్రతిపాదయామితి
 సహిరణ్యం కన్యావాస్తముదక పూర్వం వరహస్తేదద్యాత్ ।
 వరః దేవస్యత్వేతికన్యాం ప్రతిగృహ్ణీయాత్ దేవస్యత్వాస
 వితుః... పూష్టహస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి । రాజాత్వా
 వరుణోనయతు దేవిదక్షిణేప్రజాపతియేకన్యాం । తేనామృతశ్చ
 మశ్కాః । వయోదాత్రే । మస్తుయోమహ్యమప్రతిగ్రహీతే ।
 కఇదంకస్మాదిదాత్ । కామః కామాయ । కామోదాతా ।
 కామః ప్రతిగ్రహీతా । కామగ్ం సముద్రమానిశ । కామే
 సత్వాప్రతిగృహ్ణామి । కామైతత్రే । ఏషాతేకామదక్షిణా ।
 ఉత్రానస్త్యాంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు । ఇతికన్యాం ప్రతిగృహ్ణీ
 యాత్ । తతః కన్యాదాననాద్దుశ్శార్థం యథాశక్తి దక్షి
 ణాంతుభ్య మహంసంప్రదదేనమమ గోదాన, భూదాన, సాల
 గ్రామదానాది షోడశమహాదానానికుర్యాత్ । గవాయంగే

మతిష్ఠంతి భువనాని చతుర్దశ । యస్మాదస్యాః ప్రదానేన
హ్యతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । సర్వసస్యాశ్రయాభూమిర్వ
రాహేణసముద్భుతా । యస్మాదస్యాః ప్రదానేనహ్యత
శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । సాలగ్రామశిలాచక్రీభువనాని చతు
ర్దశ । యస్మాదస్య ప్రదానేనహ్యతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ।
కన్యాదానేన, భూదానేన, సాలగ్రామదానేనచ శ్రీమదాంజ
నేయః పరమాత్మా సుప్రీతితో వఃదో భవతు । తితిః లోకా
చార క్రమేణ మంగళాష్టకానిపఠిత్వా ।

ల గ్నా వ్త క ము లు

1. శ్రీమద్వాయునుతో మహామునిగణైః సంసేవ్యమానోవిభుః
పాకారిప్రముఖాభినందిత మహాకోపకారిః ప్రభుః
జ్ఞానీకల్పితరోస్సమశ్శ్చితతీర్థకైశ్చ్యతోభీష్టదః
దీవ్యద్ధానపిచక్షణ శ్శుభకరః కుర్యాత్సదా మంగళమ్.
2. హేమాభోబల విక్రమాదికలిత శ్రీరామకార్యప్రియః
సుగ్రీవాంగద జాంబవన్ముఖయుతో ఘోరాటవీ మధ్యగః
సందారీబహుదేశ మార్గణతో భూమీసుతాదర్శనే
మైత్రీకార్య విచక్షణశ్శుభకరః కుర్యాత్సదా మంగళమ్.
3. రామాజ్ఞాంశిరసావహన్ జనకజాతాన్వేషణయోద్యతః
లీలామాత్ర వితీర్ణఘోరజల ధిర్లంకా వురీశోధకః
సౌధాంతర్మౌనాదేవ గోశ్రవసీపత్రా రాన్వేషణో
జానక్యా నిజదర్శన ప్రియకరః కుర్యాత్సదా మంగళమ్

4. సీతాయాబహుదుఃఖభారహరణః శ్రీరామవాక్యప్రియో
దివ్యం హేమమయాంగుళీయక మదా తస్యైవమణి
ప్రోజ్జ్వలం
తద్భృత్వాశిరసి ప్రియాయనుభదం సంజేశమాభాషితో
భూవుత్రీకరుణావ లోకనధనీ కుర్యాత్సదా మంగళం
5. దైత్యారణ్యదవానలోగుణాని ధిర్లంకాపురీదాహణో
నిర్విఘ్నం నిజశౌర్యసంస్తుత సురోరత్నాకరోల్లంఘనః
రామం దాశరథిం దయాజలనిధిం స్వాంతేనదాచింతయన్
కార్యకార్య విచక్షణోవిభురసాకుర్యాత్సదా మంగళం
6. కార్యలోచనకోవిదః కపివరః కారుణ్యరత్నాకరో
ధైర్యధైర్య మహత్వవానుషేషద్వాగ్భూషణో భీషణః
రామంయుక్తమనేక వానరభృతౌశ్చర్యేణ సంతోషయన్
దైత్యధ్వంసన పండిత శ్శుభకరః కుర్యాత్సదా మంగళం
7. భూవుత్రీరఘునాయకాంఘ్రి యుగళధ్యానామృతానందితో
వేదాంతాగమశాస్త్రతత్త్వ విదుషాంవిజ్ఞానచూడామణిః
దీప్యతోక్తి సహస్రభానునుషమోదీనాళినంరక్ష
శ్రీమాన్ సేవకకల్పభూరుహనిభః కుర్యాత్సదా మంగళం
8. భవ్యేశ్రీరఘురామభూమితనయా పట్టాభిషేకోత్సవే
సౌందర్యోజ్జ్వలమంటపే మణిమయేసింహాసనప్రాంగణే
భక్త్యా ఫాలనిష్ఠ పాణియుగళః పాదేప్రభోచ్చింతయన్
ఆనందస్తుతి గానతన్మయతనుః కుర్యాత్సదా మంగళం

తదేవలగ్నంసుదినం తదేవతారాబలం చంద్రబలంతదేవ,
విద్యాబలం దై వబలంతదేవ లక్ష్మీవదే తేంఘ్రియుగంస్మరామి.

శ్రీదేవీతనయః శివస్సుఖకరో మిత్రశ్యశీ కంపనః । సర్వే
తే మునయశ్చలా దశదిశః స్పర్శామృగేంద్రాః ఖగాః । సద్యః
పుణ్యసరోవరాణిదితి బాస్తీర్థాని కంజాసనశ్చేంద్రోవహ్మ్య
మరాః సదాజలధయః కుర్వంతువాం మంగళం । సావధానా
స్సుముహూర్తాస్సావధానాః ఇత్యన్యాని మంగళాష్టకాని
పఠన్ ।

సుముహూర్తేవధూవరయోశ్శిరసి సజీరకగుడంశీ
పేతోద్రువంతే రాజా బ్రహ్మణస్పతిః తతః అఘోరచతురితి
శ్రీమదాంజనేయః సువర్చలాం దృష్ట్వా । అఘోరచతురపతి
ఘ్నియేధిశివాపతిభ్యస్సుమనాస్సువర్చాః । జీవనూర్దేవకామా
స్యోనాశంనోభవద్వివదేశం చతుష్పదే । తతస్సువర్చలాంవస్త్ర
భూషణాదిభిరలంకృత్య । అభివస్త్రానువనాదేవసోమ హిరణ్య
రూపస్సహిరణ్య నమస్త్రైః సకలారాధనై స్వర్చితమస్తు తతః ।
మాంగల్యతంతునానేతి మంగళసూత్రం కంఠేబధ్నాతి ।
మాంగల్యదేవతాభ్యోనమః ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార
పూజాః కృత్వా మాంగల్యసూత్రం సర్వజనదర్శనానంతరం ।
మాంగల్యతంతునానేనజగజ్జీవనహేతునా । కంఠేబధ్నామి
సుభగేనజీవ శరదశ్శతం । ఇతిమంగళసూత్రంబధ్నా తతః ।
ఏకస్మిన్స్వర్ణాదిపాత్రే ప్రస్థపరిమితం మంగళాచారతండులం
నిధాయ । సప్తతేనక్షిరేణ శ్రీసువర్చలాంజనేయయోగంజ

లోపవస్త్రీర్య । ద్విస్తండులానోవ్యద్విరభిఘోర్య । బ్రాహ్మ
 జ్ఞేరైవ్యవైస్సహకపిలాన్సార్మయేత్ । దక్షిణాః పాంతు ।
 బహుదేయచాస్తు । పుణ్యంవర్థతాంగే శాంతిరస్తు పుష్టిరస్తు
 తుష్టిరస్తు వృద్ధిరస్తు । అవిఘ్నమస్తు ఆయుష్యమస్తు ఆరోగ్య
 మస్తు సువర్చలాంజనేయస్వామి జన్మనక్షత్రే శతభిషక్
 పూర్వాభాద్రాసక్షత్రే । శనిచంద్రగ్రహే । వరుణాదిదైవతైః
 సహసోమేనక్రియేతాగ్ం శాంతిరస్తు । ప్రజాపతి స్త్రియాం
 యశః ముష్కయోరదధాత్సాపం । కామస్యతృప్తిమానందం
 తస్యాగ్నిభాజయేహమా । మోదః ప్రమోద ఆనందః ।
 ముష్కయోర్నిహితస్సపః । సృత్వేవకామస్యతృప్త్యాణి । దక్షి
 ణానాం ప్రతిగ్రహే । మనసశ్చిత్తమాకూతిం వాచస్పత్యమశీ
 మహి । పశూనాగ్ంరూపమన్నస్య యశశ్రీ శ్రీయతామయి
 యథాహమస్యా ఆత్మవగ్ంస్త్రైయైపుమాన్ । యథాస్త్రీతృ
 ప్యతిపుగ్ంసిప్రియే ప్రియా । ఏవంభగస్యతృప్త్యాణి । యజ్ఞ
 స్యగామ్య । ప్రియః । దదామీత్యగ్నిర్వదతి । తథేతివాయు
 రాహతత్ । హంతేతిసత్యం చంద్రమాః । ఆదిత్యస్సత్యమో
 మితి । ఆవస్తాస్సత్యమాభరన్ । యశోయజ్ఞస్య దక్షిణాన్ ।
 ప్రజామేకామస్సమృద్ధతాం । ఇతిసువర్చలాంజనేయోశ్చిరస్య
 క్షతారోహణం శృత్వా । ఏవంసఘృతేనక్షీరేణ పత్న్యా
 సహయజమానస్యాం జల్యోరువస్త్రీర్యేత్వాది పశవోమేకామ
 స్సమృద్ధతాం యజ్ఞామేకామస్సమృద్ధతాం । ఇతిద్వితీయం
 తృతీయం । మంత్రవత్కృత్వా । తూష్ణీంచతుర్థం । ఏవమక్ష
 తారోహణశృత్వా । యోవైతామితిబ్రహ్మగ్రంథింకుర్యాత్ ।

యోవైతాంబ్రహ్మణోవేదా... ప్రజాందదుః అనంతరం
 శ్రీసువర్చలాంజనేయయోః కల్యాణోత్సవ ప్రయుక్తహేడశో
 పచారపూజాంకృత్వా । అష్టోత్తర సహస్రనామభిశ్చ
 పూజాంకృత్వా । మహానీరాజనందద్యాత్ । ఏవంకల్యాణో
 త్సవంకృత్వా । తత్ప్రీతకలశవస్త్రసహిత శ్రీసువర్చలాంజనేయ
 ప్రతిమాం వాచకాయాచార్యాయవాదద్యాత్ । యథాగంధ
 పుష్పాక్షతైరభ్యర్చ । అస్మిన్బ్రాహ్మణాయ గోత్రాయ
 నామేన్నువర్చలాంజనేయ ప్రీతింకామయమానః శ్రీసువర్చ
 లాంజనేయ ప్రతిమాం, పీతవస్త్రకలశసహితాం తుభ్యమహం
 సంప్రదదేనమమ ధరణీకర్మరుంభూతే ధరధీధరవల్లభే ।
 ధరణింమేప్రయచ్ఛాశు ప్రీత్యాభవ శుచిస్మితే, అంజనాగర్భ
 సంభూత భూభారోత్తారణాయచ । ప్రతిమాదానతుష్టస్సన్
 వాంఛితంయచ్ఛమామతే ॥ ఇతిమంత్రద్వయేనదత్వా । అనేన
 నువర్చలాంజనేయ కల్యాణమహోత్సవేన । అష్టోత్తరసహస్ర
 నామపూజయాచ ప్రతిమాదానేనచ భగవాన్సర్వాత్మకః
 ముప్రీణాతు ఏతత్పుం శ్రీసువర్చలాంజనేయ పరబ్రహ్మర్పణ
 మస్తు ఆశీర్వాదంకుర్యాత్ ॥ —

హ ను మ జ్జ యం త్యాం పూ జా ప్ర కా రః

వైశాఖ కృష్ణదశమ్యాం హనుమజ్జయంతీ. తస్యాం
 హనుమాన్పూజనీయః, తత్ర ఆచమ్య ప్రాణనాయమ్య దేశ
 కాలా సంకీర్త్య అస్యాం వైశాఖ కృష్ణదశమ్యాం హనుమ
 జ్జయంత్యాం సమస్తపాపకార్యంసకలాభీష్టసిద్ధ్యర్థం హనుమ
 త్పుజాం కరిష్యే. కస్యాంచిద్వేదికాయాం స్వర్ణమయే వీణే

హనుమమ్మర్తిం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రాణప్రతిష్ఠాపనపూర్వకం
పూర్వప్రతకల్పోక్తకీర్త్యా షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య హనుమ
జ్జన్మవృత్తాంతాయ కల్పంశృణుమాత్. అజ్ఞానాత్ కల్పం యే
నశ్యంత్యంతి తేషాం పూజా సఫలదా. అస్యాం పూజాయాం
విశేషః :- దోరపూజా దోరగ్రహణం చ న స్తః. వత్సరనియ
మోపి నా స్తి. పూజాప్రకారస్తు పూర్వమేవ కథితః. కల్పోపి
లిఖ్యతే, సాదరం శృణ్వంతు.

తా|| వై శాఖ కృష్ణ దశమి హనుమజ్జన్మదినము, ఆరో
జన హనుమంతుని పూజచేయవలెను. సంకల్పపూర్వకముగా
ఒకవేదికయందు పీఠమును ఉంచి బంగారు వెండి రాగి మొద
లైన లోహములతో యథాశక్తిగా హనుమమ్మర్తిని
చేయించి పూర్వోక్తపీఠమునందు ఈ విగ్రహమును ఉంచి
పూర్వప్రతమున చెప్పినరీతిగా షోడశోపచార పూజలచేత
పూజించి హనుమజ్జన్మకథను వినవలెను. ప్రమాదముచేతగాని
అజ్ఞానముచేతగాని ఈకథను యెవరువినరో వారికి ప్రతఫలము
లభింపదు. ఈపూజయందు దోరపూజయున్న దోరమును
ధరించు నియముమున్న లేదు. సంవత్సరనియమమున్న లేదు.
(కనుక కల్పమును వ్రాయుచుంటిని. ఆదరముతో గ్రహింతురు
గాక. పరాశరసంహితయందు గలదానిని వ్రాయుచుంటిని.)

శ్లో|| అన్యద్రహస్యం వత్సోమి శృణుష్వ మునిపుంగవ!
వై శాఖే మాసి కృష్ణాయాం జయంత్యాం దశమీతీథా ।
యథాశక్తి నువర్ణేన తామ్రేణ రజతేన వా ! హనుమద్వి

గ్రహం ధీమాన్కారయిత్వా ప్రయత్నతః ॥ బ్రాహ్మణాయ
సుశీలాయ దానం కుర్యాత్కుటుంబినే ॥

తా॥ ఓ మైత్రేయమహర్షీ మరియొక రహస్యమును
చెప్పుచుంటిని వినుము. వై శాఖ కృష్ణదశమియందు హనుమ
జన్మదినము గనుక ఆరోజున తామ్రముచేతగాని వెండిచేతగాని
బంగారముచేతగాని ఆంజనేయవిగ్రహమును చేయించి వేద
వేదాంగపాఠగుడును కుటించియునగు యోగ్యుడైన బ్రాహ్మణు
నకు దానముచేయవలెను.

శ్లో॥ జయంతీదివసే పూజాం కృత్వా హనుమతః ప్రభోః |
ఉపవాసో యతేః ప్రోక్తో గృహిణాం భోజనం మగమ్ ॥

తా॥ జయంతీదినమున పూజచేయువారు యతు
లయిన నుపవసించవలెను. గృహస్థులయిన భోజనమును చేయ
వచ్చును.

శ్లో॥ పూర్వ ప్రోష్ఠపదాయుక్తా జయంతీదశమితిధిః |
తత్ర నక్షత్రవైరూప్యే తిధిరేవ ప్రయోజకా ॥

తా॥ పూర్వాభాద్రపక్షత్రయంతో కూడిన దశమి
యందు హనుమజ్జయంతి యగును. నక్షత్రము అట్లు కలియక
పోయినను తిధియే ప్రధానముగనుక వై శాఖబహుళ దశమి
యందే జయంతి చేయవలెను.

శ్లో॥ వై శాఖే మాసి యత్సేన కుర్యాద్ధర్మమను త్రమమ్ |
అశృద్వా శృద్వాపి పరాం గతిమవాప్నుయాత్ ॥

తా॥ వైశాఖమాసమునందు స్నానదాన జపాదికధర్మమును ఒకరోజుగాని ప్రతిదివసమునందును నియమముకలవారై చేసినయెడల శ్రీహనుమంతుని అనుగ్రహమువలన ఇహలోకమునందు సమస్తసౌఖ్యముల ననుభవించి అంతమందు హనుమత్సాయుజ్యము నొందుదురు.

శ్లో॥ వైశాఖమాసమాహాత్యం కల్పకోటికతైఃపి । న శిశ్యం వర్ణితుం బ్రహ్మనబ్ధిహృదాపి సమంతతః॥

తా॥ వైశాఖమాసముయొక్క మాహాత్యమునువర్ణించుటకు బ్రహ్మకున్నా శిశ్యముకాదు.

శ్లో॥ యత స్సువర్చలాప్రేయా నంజనాగర్భసంభవః । హనుమాన్మారుతిః శ్రీమానవతీర్ణో మహాబలః॥

తా॥ ఏమనగా : ఈవైశాఖమాసమునందు ప్రపంచ సంరక్షణతత్పరుడైన హనుమంతుడు అంజనాగర్భమునందు ఉద్భవించుటవలన వైశాఖమాసము అంత గొప్పదాయెను.

శ్లో॥ తదాప్రభృతి మాసస్య వైశాఖస్య మహాత్యనః । స్నానదానాదియోగ్యత్వం హనుమజ్జన్మకారణాత్॥

తా॥ ఓమైత్రేయా హనుమజ్జన్మకారణమువలన వైశాఖమాసమున చేయు స్నానదానాదికమునకు అంత మహత్తరమైన యోగ్యత కలిగెను.

శ్లో॥ ఇతి నిశ్చిత్య మతిమాన్త్వా యాదృచ్ఛ్యాజలాంతరే । సంతర్సయేత్పితౄన్స్తత్రదద్యాద్విప్రాయ వై ధనమ్॥

తా॥ ఈ ప్రకారముగా నిశ్చయించుకొనినవారు బాహ్య జలమునందు వైశాఖిన్నానము నాచరించి పితృతర్పణము గావించుకొని యథాశక్తిగా బ్రాహ్మణులకు దానము చేసుకొనవలెను.

శ్లో॥ దాపయేదుదకం చాన్నం హనుమత్ప్రీతయే తిథా॥

తా॥ అనంతరము అన్నదానముగాని ఉదకదానముగాని హనుమత్ప్రీతికొరకు చేయవలెను.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణః క్షత్రియో వాఽసివైశ్యోవాశూద్ర ఏవ వాస్త్రియః పుమాంసషణ్డో వా యథాశక్తినివేదయేత్॥ తతస్తు హనుమాన్ప్రీతో దద్వాన్నజవచాంతికమ్॥

తా॥ బ్రాహ్మణక్షత్రియ వైశ్య శూద్రులున్నూ స్త్రీలున్నూ పురుషులున్నూ సమస్తజనులున్నూ యథాశక్తిగా ఆంజనేయమూర్తిని పూజించి నివేదనముచేసి ఆమూర్తిని బ్రాహ్మణులకు దానముచేసినయెడల ఆంజనేయమూర్తి సంతోషించినవాడై తనయొక్క పుణ్యలోకమును ఇచ్చును.

హ ను మ జ్జ స్మ క థ

మైత్రేయః॥ శ్లో॥ భగవన్ హనుమజ్జన్మప్రభావో భవతశ్శృతిః॥ తస్యోత్పత్తి స్వరూపం చ శ్రోతుమిచ్ఛామ్యహం ప్రభో॥ హనుమాన్నామ కోవాఽసౌ కస్య పుత్రస్సకీర్తితః॥ కింకర్మా తస్య చోత్పత్తిః కథం బ్రహ్మన్వదస్వ మే॥

తా॥ ఓపరాశరమునీంద్రదాహనుమంతునియొక్కప్రభావము వీవలన వినియుంటిని. అయినయొక్క పుట్టుకను స్వరూపమును వివరలెనని కోరుచున్నాను. హనుమంతుడనగాయెవరు? ఎవనియొక్కకుమారుడు? ఎటువంటివాడు? ఏమిచేయుచుండును? సవిస్తరముగా చెప్పమని అడిగెను.

పరాశరః॥ శ్లో॥ ఇతిహాసంపురావత్యైమైత్రేయ శ్రుణు తత్త్వతః । ఛాయా గామమహాసాధ్వీ తయాజా విశ్వకర్మణః॥
స తాం దదా భాస్కరాయ సా న సేహా రవేః ప్రభామ్ ।
మాత్రా వృష్ణౌవదత్కన్యా దుర్గమః పతిసన్నిధిః॥

తా॥ ఓమైత్రేయా పూర్వకథా సందర్భమును చెప్పచుంటిని వినుము. విశ్వకర్మకు ఛాయ అను కుమార్తె కలదు. ఆకుమార్తెను నూర్చునికిచ్చి వివాహము చేసెను. అటుపిమ్మట ఛాయాదేవి తనభర్తయగు నూర్చునివద్ద నుండుటకు అతనియొక్కతేజస్సును సహింపలేక తల్లి వద్దకు వెళ్ళి అతిదీనయై భర్త సాన్నిధ్యమున ఉండు యోగ్యత నాకు కలుగకున్నది గనుక ఆవేడిమికి నేను ఓర్వజాలనని పలికెను.

శ్లో॥ మాతృమాభూదధునా తస్య తీక్ష్ణకరేణ వై ।
పుత్రికావచనం శ్రుత్వాసావదత్యృపతేః ప్రనూః॥ భార్యాయా
వచనం శ్రుత్వా విశ్వకర్మాప్రభాకరం । శాంతస్తం స్వల్ప
ప్రభం చక్రే సకరదీధితిమ్॥

తా॥ అట్లుపలికిన కుమార్తెయొక్క వచనములను తల్లి విని ఆవిషయమును తనభర్తయగు విశ్వకర్మకు చెప్పెను. అంత

విశ్వకర్మ భార్యయొక్క నాశ్యములను విని నూర్యదేవుని
యొక్క వేడిమి తగ్గించుటకు నూర్యబింబమును సానపట్టెను.
అప్పుడు నూర్యునియొక్క తేజస్సు తగ్గిపోయెను.

శ్లో॥ భానోశ్చిన్నకరచ్ఛాయా కన్యా జాతా సువర్చ
లా । బ్రహ్మదయో లోకపాలా స్తత్సేంద్రర్యాద్విసిష్ఠీరే॥

తా॥ అట్లు సానపెట్టబడినతేజస్సచరామాము ఒక స్త్రీగా
అవతరించెను. ఆలావణ్యాతిశయమునుగాంచి ఆమెకు సువర్చల
యను నామము పెట్టిరి. ఆసువర్చలయొక్క రూపమునుచూచి
ఇంద్రాదిదేవతలు ఆశ్చర్యముతో—

శ్లో॥ బ్రహ్మాణం పరిపప్రిచ్ఛద్దేవా ఇంద్రపురోగమాః ।
ఏనాం ధృత్వా పతిః కోవా భూయాచ్ఛ్రీహ్మన్వదస్య నః॥

తా॥ బ్రహ్మనుచూచి ఈ చిన్నదానికి ఎవరు భర్త
యగునని పలికిరి.

బ్రహ్మోవాచ॥ శ్లో॥ ఈశ్వరస్య మహత్తేజో హనూ
మాద్విచి భాస్కరం । ఫలబుద్ధ్యా తు గృహ్ణీయాత్తస్య
భార్యా భవిష్యతి॥

తా॥ ఈశ్వరతేజోరూపుడైన హనుమంతుడు ఫల
క్రాంతిచే నూర్యబింబమును పట్టుకొనును. అట్టి మహావరా
క్రమశాలియగు హనుమంతునకు ఈమె భార్య కాగలదు అని
చెప్పెను.

శ్లో॥ రాక్షసైః పీడితా దేవా బ్రహ్మాణం శరణం
యయః బాధంతే రాక్షసా నిత్యం బ్రహ్మన్లోకాన్మషీంశ్చ సః॥

తా॥ ఓ మైత్రేయా రాక్షసులు దేవతలనున్ను ఋషి
శ్వరులనున్ను లోకమునున్ను ఆనేకవిధముల బాధించుచుండ
దేవతలందఱు ఈ బాధను సహింపజాలక బ్రహ్మను చూచి

శ్లో॥ కేసాం కురు వధోపాయం త్వం హి సః పరమా
గతిః ఇత్యుక్తః ప్రహ తాన్దేహా మయా న జ్ఞాయతేవధః॥

తా॥ ఓబ్రహ్మదేవుడా ఆదుర్మార్గులను వధించుమార్గ
మును మాకు చెప్పవలసివది. నీకన్న మాకు వేరు శరణ్యము
లేదని చెప్పగా విని ఆ రాక్షసుల నాశనముచేయుట నావలన
కాదు.

శ్లో॥ శంకరం పరివృచ్ఛామో గచ్ఛామో రజతాచలం
తత్ర గత్వా మహాదేవమూచస్తే సపితామహః॥ రాక్షసానాం
వధోపాయం కురు రుద్ర మహావ్రభో॥

తా॥ మనమందరము రజతాద్రికరిగి ఈశ్వరునకు విన్న
వించుకొందము రండనిచెప్పి బ్రహ్మదేవుడు వారలదోడ్కొని
అచ్చటి కరిగి రాక్షసవధోపాయమును జెప్పుమనిశంకరుని
ప్రార్థించెను.

శంకర ఉవాచ॥ సరనారాయణం దేవమార్తానాం చ
పరాయణం । తిష్ఠంతం పరమక్షేత్రే నిత్యం, బధరికాశ్రమే॥
తంపృచ్ఛామః సురశ్రేష్ఠ గచ్ఛామస్తత్ర మా ఛిరమ్॥

తా॥ ఓబ్రహ్మాదిదేవతలారా ఆర్తతాణవరాయణుం
డగు నరనారాయణుండు బదరికాశ్రమమున కలడు. మనము
దరము కలసి అచ్చటికిఁబెళ్ళి ఏతద్వృత్తాంతమును విన్నవించు
కొందము, రండు, ఆలస్యము చేయకుడని పలికెను.

శ్లో॥ బ్రహ్మేశాదినురాస్సర్వే నరనారాయణప్రభుం ।
నమస్కృత్య జగన్నాథం వప్రచుచ్చరిదమాదరాత్ ॥

తా॥ బ్రహ్మాదినురు లుదరున్నూ ఈశ్వరసహితముగా
బదరికాశ్రమముజేరి జగన్నాథునకు నమస్కరించి ఇట్లు విన్న
వించుకొనిరి.

శ్లో॥ బాధంతే రాక్షసా నిత్యం నరనారాయణప్రభో ।
ఏతేషాం తు వధోపాయం క్షిప్రం కర్తుమిహార్హసి ॥

తా॥ ఓనరనారాయణమూర్తి రాక్షసులబాధలుసహింప
లేక యుంటిమి. ఆర్తులనుగుమమ్ము కటాక్షించి రాక్షస
నాశముచేయు ఉపాయమును శీఘ్రముగా చెప్పవలసినది.

శ్లో॥ స ముహూర్తమివ ధ్యాత్వా ప్రోవాచ సకలాన్
నురాన్ । భవిష్యతి న సందేహో రాక్షసానాం వధస్సురాః ॥

తా॥ అట్లు మొరలిడిన దేవతల వాక్యములను విని
నరనారాయణమూర్తి ఒకక్షణకాలము ఆలోచించి, ఓ దేవత
లారా తప్పక రాక్షసనాశముకాగలదు. భయములేదనివారించి,

శ్లో॥ ఇత్యుక్త్వా స్వాత్మన స్తేజస్సమాశృప్యజనాగ్దనః ।
బ్రహ్మధిశ్చ సురాణాం చ తేజసా సాకమిశితుః ॥

తా॥ తనయొక్క తేజస్సును, బ్రహ్మమొదలైన దేవ
తల యొక్కయు ఈశ్వరునియొక్కయు తేజస్సును సంగ్రహించి
నటువంటివాడై —

శ్లో॥ పిండీకృత్య దదౌ రుద్రః పపౌసర్వామరాత్మకమ్ |
అథోవాచ హరివ్యస్తీ రేత త్రేజోద్భవః సురాః | హరంత్యక్వా
సురాస్సర్వే గచ్ఛతేతి యథాగతమ్॥

తా॥ ఒకముద్దగా చేసి దానిని ఈశ్వరునిచేతి కిచ్చెను.
దానిని ఈశ్వరుడు మ్రొంగివేసెను. 'ఈ తేజస్సునలన గోప్ప
బలముకలిగిన వానరవ్యక్తి వుట్టును. అప్పుడు మీ కప్తము
లన్నియు తొలగు'నని వారితో చెప్పి ఈశ్వరుని విడిచి మీ
నినాసంబులకు మీ రరుగుడనెను.

శ్లో॥ తతః కాలే మహాదేవః పర్యడన్ప్రథివీమిమాం |
పార్వతీసహితశ్చిమాన్వంకటాఖ్యం గిరిం గతః॥

తా॥ తరువాత కొంతకాలమునకు ఈశ్వరుడు పార్వతీ
సహితుడై భూమండలమున దిరుగుచు వేంకటాచలపర్వతము
నకు చేరెను.

శ్లో॥ నిత్యం సన్నిహితో యత్ర శ్రీనివాసస్సతాం గతిః |
లభంతే పౌరుషాసర్థాన్వస్మిన్పండితపామరాః॥

తా॥ ఆపర్వతమునందు శ్రీనివాసమూర్తి పరములిచ్చి
పండితపామరులను రక్షించుచుండెను.

శ్లో॥ తౌ తత్ర దంపతీ చైకే శేషాఖ్యే చిత్రకాననే |
చేరతుః పరమామౌదే నిర్మలాదసరిద్ధరే॥ ఏకదా పరమ

ప్రీతా పార్వతీ పతిదేవతా । కీృతంతం సురతాన క్తం కపి
యుగ్మం దదన్మ హా ।

తా॥ ఆపుణ్యదంపతులిరువును ఆపర్వతము నందలి
సుఖకరములైన ప్రదేశములయందు కొంతకాలము గడిపిరి.
ఒకానొక సమయమునందు పార్వతీదేవి క్రీడార్థముగా బయలు
దేసిన రెండుకోతులను చూచెను.

శ్లో॥ తతస్సా హీమతీ బాలా మహాదేవశ్య పశ్యతః ।
పుష్పసాంద్రేషు కుంజేషు తదా రంతుం మనో ధధే ।

తా॥ అట్లు బయలుదేసిన వానరమిథునమును చూచి
లజ్జగలవియై తానును పొదరిండ్లయందు క్రీడించుటకు ఆసక్తి
కలదాయెను.

శ్లో॥ సర్వజ్ఞ స్తదభిప్రాయం జ్ఞాత్వా స కపిరూపధృత్ ।
రమయామాస తాం దేవీ కపిరూపధరాం శివామ్ ॥

తా॥ సర్వజ్ఞుడగు పరమేశ్వరుడు ఆపార్వతీదేవియొక్క
అభిప్రాయమును తెలుసుకొనివవా డవుటచేత పార్వతీసహిత
ముగా వానరరూపమును ధరించి వానరరూపముతోనున్న
యామెను సంభోగాదిక్రియలచే సంతోషపరచెను.

శ్లో॥ సహస్రాబ్జప్రమాణేన క్రీడిత్వా స మహామృతిః ।
తత్రేజః పార్వతీగర్భే నిధాయ విరరామ హా ॥

తా॥ వెయ్యిసంవత్సరములు గడచినపిమ్మట ఆ తేజః
పుంజమును పార్వతీగర్భమందు ప్రవేశింపజేసెను.

శ్లో॥ అగ్నా చిక్షేవతత్రేజః పార్వతీ ధారణాత్మనా ।
స చాప్యశక్తస్తద్వాయా నిక్షిపన్ విససర్జ హ॥

తా॥ కపిరూపముతో నున్న పార్వతి ఆ తేజస్సును భరించుటకు అసమర్థురాలై అగ్నియందు వదలెను. అగ్నిదేవుడున్నా భరింపజాలక వాయుదేవునకు అప్పగించెను. ఇట్లుండ,

శ్లో॥ తస్మిన్కేసరిణో భార్యా కపిసాధ్వీ వరాంగనా
అంజనా పుత్రమిచ్ఛంతి మహాబలవరాక్రమమ్॥ తపశ్చచార
సుమహన్నియతేంద్రియమాససా॥

తా॥ ఇట్లుండగా కేసరియను వాసరునియొక్క భార్య అంజనయను పేరు గల వాసరస్త్రీ మహాబలవరాక్రమములుకల కుమారుని పొందవలెనని గోప్పదైన తపస్సు చేసెను.

శ్లో॥ తస్యై వాయుః ప్రసన్నాత్మా ప్రత్యహం ఫలమ
ర్పయన్ ॥ భక్షార్థమేకదా తస్యా స్తత్రేజశ్చార్పయత్కరే
॥౨౯॥ ఫలబుద్ధ్యా తు తత్రేజస్సాప్యభక్షయదగనా॥

తా॥ వాయుదేవుడు ఆమెయందు అనుగ్రహముకలిగి ప్రతిదినమి నందు భక్షించుటకొరకు ఒక ఫలమునిచ్చుచుండెను. ఒకానొక సమయముందు ఆచిన్నదానియొక్క హస్తమందు ఫలమువలెనే ఆ తేజస్సును సమర్పించెను. నిత్యమువలెనే ఫలమునుకొని ఆ తేజఃపిండమును అంజనాదేవి భక్షించెను.

శ్లో॥ నాతిదీప్యేన్త కాశేన చాంజనా పతిదేవతా ।
స్వాంగేషు గర్భచిహ్నాని సా దృష్ట్యాహీమనా హ్యభూత్ ॥౩౦॥

తా॥ కొద్దికాలమునందే ఆ అంజనాదేవి గర్భమును
ధరించి గర్భచిహ్నములను చూచి లజ్జపొందెను.

శ్లో॥ విస్మయవిష్టచిత్రాం తాం ప్రతభంగవిశంకితాం ।
ధ్యాయంతీం భయవిత్రస్తామాభాష్యాహశరీరీణీ ॥3౧॥

తా॥ హఠాత్తుగా గర్భము ధరించుటచే ఆశ్చర్యమను
పొందినదివీ ప్రతభంగమువలన భయముగలదిన్నీ ధ్యాయించు
చున్నదీ అయినట్టి అంజనాదేవిని గురించి ఆకాశవాణి
పలికెను.

శ్లో॥ మాభూత్యై ప్రతభంగోఽయం మా విషీద వరా
నశీ । దేవప్రసాదా త్యై గర్భే మహావృక్షిర్భవిష్యతి ॥3౨॥

తా॥ ఓ అంజనాదేవీ నీకు ప్రతభంగముకాలేదు. విచా
రించనక్కరలేదు. భగవత్ప్రసాదముచే నీగర్భమందు మహా
నుభావుడు పుట్టగలడు.

శ్లో॥ ఏవముక్తాతు సా దేవీ ముడా పరమయా యు
తా । వైశాఖే మాసి కృష్ణాయాం దశమీ మందసంయుతా ॥
పూర్వప్రోవపదాయుక్తా అథా వైధృశసంయుతా । తస్యాం
మధ్యాహ్న వేళాయాం జనయామాస వైసుతమ్ । మహాబలం
మహాసత్వం విష్ణుభక్తిపరాయణమ్ ॥ సర్వదేవమయం వీరం
బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మకం । వేదవేదాంగ తత్త్వజ్ఞం సర్వవిద్యావి
(32)

శౌరదమ్|| సర్వబ్రహ్మవిదాం శ్రేష్ఠంసర్వదర్శనసమ్మతం| మాణి
 క్యకుండలధరం దివ్యపటాంబరావృతమ్ || కనకాచలసంకాశం
 పింగాక్షం హేమమాలినం | స్వర్ణయజ్ఞోపవీతం చ మణినూపుర
 శోభితమ్|| ధ్వజవజ్రాంకుశచ్ఛత్ర పద్మరేఖాంఘ్రిసంయుతం ;
 దీర్ఘలాంఘ్రాలసహితం దీర్ఘకాయం మహాహనుమ్|| కౌశీన
 కటినూత్రాభ్యాం విరాజంతం మహాభుజం | ఆశ్చర్యభూతం
 లోకానాం వజ్రసంహననం కపిమ్|| సర్వలక్షణసంపన్నంకిరీట
 కనకాంగదం | ప్రభయామితయా విష్ణోనతారమివాపమ్||

తా|| ఈప్రకారముగా ఆకాశవాణిచే చెప్పబడినదై
 సంతోషముతో శాంతకాలముగడిపెను. అనంతరము వైశాఖ
 మాసమున కృష్ణపక్ష దశమి మందవారమున పూర్వా
 భాద్రా సక్షత్రము, వైధృతినామయోగము, అట్టి సమ
 యము మధ్యాహ్న వేళయందు మహాబలము కలిగినవాడును
 విష్ణుభక్తితత్పరుడు నిగ్రహానుగ్రహసమర్థుడు వేదవేదాంగ
 తత్త్వములను తెలిసినవాడును బ్రహ్మవేత్తలలో శ్రేష్ఠుండును
 వేదశాస్త్రములయందు చెప్పబడిన మహిమకలవాడున్నా
 మాణిక్యకుండలములను ధరించినవాడును దివ్యస్తోత్రాంబరమును
 ధరించినవాడును మేరుసమానుడును స్వర్ణమాలికలను స్వర్ణ
 యజ్ఞోపవీతమును మణినూపురములను ధరించినటువంటివాడును
 ధ్వజ వజ్ర అంకుశ చ్ఛత్ర పద్మరేఖలతో గూడిన పాదపద్మ
 ములు కలిగినటువంటివాడును పెద్దదై నటువంటి వాలమున్నా

పెద్దదయిన శరీరమున్ను బ్రహ్మ తేజఃపుంజితమై ముఖపద్మము కలిగినటువంటివాడున్ను సర్వలక్షణసంపన్నుడున్ను సర్వా శ్చర్య నిధియున్ను గొప్పవైన భుజములు కలిగినటువంటివాడున్ను కాంతిచేత విష్ణుమూర్తియొక్క అవతారమువలె నున్నవాడున్ను ఆయిన కుమారుని అంజనాదేవి కనెను.

శ్లో॥ పపాత పుష్పపృష్టిశ్చ నేదు ద్దందుభయో దివి ;
సవృతుద్దేగస్తర్వా స్తుప్తుపుస్సిద్ధచారణాః । వహో వాయుస్సుఖ
స్సర్పం సరితో నిర్మలాదకాః ॥

తా॥ ఆసమయమునందు దేవతలు పుష్పవర్షము కరిపించిరి. దేవదుందుభులు శుభధ్వని చేసినవి. అపసరః స్త్రీలు నాట్యముచేసిరి. గంధర్వులు సంగీతమును సాడిరి. సిద్ధచారణులు సంతోషముతో స్తుతిచేసిరి. వాయువులు సుఖముగా సంచరించినవి. నదులు నిర్మలాదకములై ప్రవహించినవి.

శ్లో॥ యబాంజనా కేసరిధర్మపత్నీ హ్యనూత బాలం
కపిసార్వభౌమం । ప్రదక్షిణాకారశిఖం ముసీనాం తదైవ
పహ్నిత్రితయం విరేజే ॥

తా॥ ఏసమయమునందు అంజనాదేవివాసర సార్వభౌముడై సమహానుభావునిక ననో ఆసమయమందుముసీశ్వరులయొక్క గార్హ పత్యము ఆహవనీయముదక్షిణాగ్ని యను అగ్నిత్రయము ప్రదక్షిణజ్వాలలతో శుభనూచకముగా ప్రకాశించినది.

శ్లో॥ ప్రసూతిగంధానిలసంభృతేషు వనేషు మత్తా మక
 రందనిర్ఘృతైః । మిళిందసంఘా విచరంతి సర్వతస్సకోరకైః
 పల్లవితద్రుమేషు ॥

అర్థము । ప్రసూతిగంధానిలసంభృతేషు = పుష్పపరి
 మళిమిళితవాయుపులతో కూడినట్టియు, పల్లవితద్రుమేషు =
 విశించినవృక్షములుకల, వనేషు = వనములయందు, సకోరకైః =
 మొగ్గలతో కూడిన, మకరందనిర్ఘృతైః = మకరందప్రవాహ
 ములచే, మత్తాః = మదించినవై, మిళిందసంఘాః = తుమ్మెదల
 గుంపులు, సర్వతః = అంతట, విచరంతి = సంచరించినవి.

తా॥ వనములయందు పుష్ప పరిమళములతో కూడిన
 వృక్షములయందు తుమ్మెదలు సుఖముగ సంచరించినవి.

శ్లో॥ పతంతి రత్నాని సురేతరాణాం కిరీటకోటిగ్రధి
 తాన్యకాండే । తదంగనామానసగహ్వరేషు నగర్భకంపం
 భయమావివేక ॥

టీక । సురేతరాణాం = రాక్షసులయొక్క, కిరీటకోటి
 గ్రధికాని = కిరీటములయొక్క అంచులయందు అతకబడిన,
 రత్నాని = రత్నములు, ఆకాండే = కారణములేకయే,
 పతంతి = రాలుచున్నవి, తదంగనామానసగహ్వరేషు = ఆ
 రాక్షసస్త్రీలయొక్క మనస్సులనే గుహలయందు, సగర్భ
 కంపం = గర్భముయొక్క వణకుతో కూడుకున్న, భయం =
 భయము, అభివేక = ప్రవేశించును,

తా|| రాక్షసులు శిరిస్సులయందు ధరించిన కిరీటస్థగిత
రత్నములు అకహృత్తుగా రాలినవి. ఆ రాక్షసస్త్రీలు భయ
మునుపొందిరి. ఈప్రకారముగా ఆ హమమజ్జన్మమహోత్సవ
మందు లోకములకు సుఖమున్నూ లోకబాధకులైన రాక్షసు
లకు దుఃఖమున్నూ కలిగెను.

శ్లో|| తతః ప్రవాచ తాం బాలశ్చతుష్పంచదినాంతరే||
అమాయాం మాతరం దృష్ట్వా ఆహారో మే ప్రదీయతామ్ ||

తా|| అనంతరమందు ఆమహాబాలుడు నాలుగుదినము
దినములయందు అమావాస్యగాడు తల్లినిచూచి 'అమ్మానాకు
ఆహారముకావలె' నని అడిగెను.

శ్లో|| ఇత్యుక్తా ప్రవా తం దేవీ లాలయంతీ సుతం
సతీ । సువక్ష్వంచ ఫలం నూనో యత్ర కుత్రాపి భుజ్యతామ్ ।

తా|| ఈప్రకారముగా అడుగబడిన ఆ ఆంజనాదేవి
కుమారుని లాలనచేయుచు, ఎక్కడదొరికితే అక్కడ వరి
వక్ష్వమైన ఫలమును భక్షించుమని చెప్పెను.

శ్లో|| ఆంజనేయః ప్రహృష్టాత్మా దివముత్పత్య వేగతః||
శిశురుద్యంతమాదిత్యం ఫలబుద్ధ్యా గృహీతవాన్ ।

తా|| బాలుడైన ఆంజనేయమూర్తి సంతోషించిన
వాడై ఎదురుగా ఉదయించుచున్న ఆదిత్యమండలమును
జూచి ఆకాశమునకు ఎగిరి ఫలమనే బుద్ధిచేత పట్టుకొనెను.

శ్లో॥ ముఖేన గళితం భానుం దృష్ట్వాకోపాత్పురందరః ।
 చింతయామాస కోన్వేష మహాసత్వః ప్రదృశ్యతే ॥ ఇతి విష్ణు
 యనూపనో వజ్రముద్యమ్య పృత్రహః । నాలే చిక్షేప
 రోషాచ్చ రోష్ణా వజ్రమపొధయత్ ॥ మోఘం తత్ కులిశం
 దృష్ట్వా బ్రహ్మణోస్త్రమయోజయత్ । తచ్చాపి రోష్ణా
 చిక్షేప విస్మితాశ్చభవస్తురః ॥

తా॥ ముఖముచే భక్తిచబడినసూర్యుని చూచి దేవేంద్రుడు కోపగించినవాడై, మహాబలముకల ఇతను యెవరు! అని ఆలోచించి ఆశ్చర్యమును పొంది వజ్రాయుధమును యెత్తి ఆబాలుడైన ఆంజనేయమూర్తిమీదికి విడిచెను. అవజ్రాయుధమును ఆబాలుడు వాలాగ్రభాగమందున్న రోమముచే దూరమొనర్చెను. వ్యర్థమైన వజ్రాయుధమును చూచి ఇంద్రుడు బ్రహ్మస్త్రమును ప్రయోగించెను. ఆమారుతి బ్రహ్మస్త్రము నున్న మరియొకరోమముచే పరిహరించెను. దేవతలు ఇది చూచి ఆశ్చర్యము నొందిరి.

శ్లో॥ తతస్తం ప్రాథయాంచక్షుఃపితామహపురోగమాః ।
 అంజనా సువ్రజా వీర పార్వతీశ్వరసంభవః ॥ సమర్థోసి మహావీర
 మహాబలపరాక్రమః । సరాణాం చ సురాణాం చ ఋషీణాం
 చహితాయ వై ॥ జగత్పాణికుమారస్త్య మవతీర్ణోసి
 భూతలే । సత్కిరీయా స ప్రవర్తంతే వేదోక్తాః క్రతవస్తథా ।
 త్యజ సూర్యమితి ప్రోక్తస్స ముమోచ ప్రభాకరమ్ ॥

తా॥ అనంతరమందు బ్రహ్మాదిదేవతలందఱు అచ్చట ప్రత్యక్షమై ఆబాలుని, అంజనాదేవికి కుమారుడవు; పార్వతీ పరమేశ్వరుల కుమారుడవు; నీయందు బలశౌర్యధైర్యాది గుణము లనేకములు కలవు; సమస్తమును దేవభుషి మానవుల యొక్క హితముకొరకు వాయువునకు కుమారుడవై అవతారము నొందితివి! నీకు సమానులులేరు ఓబాలుడా ప్రపంచమందు సత్కర్మలు పేదో క్తకర్తవులు జరుగుటలేదు. సూర్యదేవుని నిడువుమా. అని ప్రార్థింపగా హనుమంతుడు సూర్యదేవుని విడిచెను.

శ్లో॥ ఏతదాశ్చర్యమాలోక్య కులిశం మేఘవాహనః ।
సమర్థమపి చాపల్యాత్క్రిడాసక్తం శిశుం కపిమ్॥ హనౌ
చిక్షేవ వేగేన స పపాత శిలాతలే॥

తా॥ ఈ ఆశ్చర్యమును చూచి ఇంద్రుడు ఆపిల్లవానిని క్రీడాసక్తునిగా తెలుసుకొని వజ్రాయుధమును తీసుకుని దవుడమీద కొట్టెను. అంత నాపిల్లవాడు శిలాప్రదేశమందుపడెను.

శ్లో॥ మూర్ఛితం బాలకం దృష్ట్వా వాయుః పరమ
కోపనః । ప్రాణాస్పర్యఃరీరేషు నిగ్రహ్యా నచచాల హ॥

తా॥ మూర్ఛితుడైన ఆకుమారుని చూచి వాయుదేవుడు అగ్రహమును పొంది సమస్తశరీరములయం దున్న ప్రాణవాయువులను నిగ్రహించి కదలకుండెను.

శ్లో॥ ప్రాణేషు నిగృహీతేషు న ప్రవృత్తాః క్రియాస్తతః॥
అచేతనవదత్యంతసమ్మాధమథవజ్జగత్ ॥

తా॥ ప్రాణివాయువులను నిగ్రహించగానే వ్యాపారములు జరుగుటలేదు. జగత్తు చైతన్యములేక మూఢమైనదాయెను. అనగా జగత్ప్రియమువారు మృతప్రియులైరి.

శ్లో॥ తతో దేవాస్సగంధర్వాసిద్ధాశ్చ పరమర్షయః ।
బ్రహ్మ విష్ణుశ్చ శంభుశ్చ శక్రశ్చాపి సమాగతాః॥ వరైస్తం
ఛందయామాసుర్యాయం విబుధదుర్లభైః ॥

తా॥ అనంతరమందు దేవగంధర్వసిద్ధ పరమర్షులున్నా బ్రహ్మవిష్ణుశ్చంద్రులున్నా ఇంద్రాదిదిక్పాలకులున్నా ఆవాయుదేవుని, నీకుమారునికి వరములిచ్చుచుంటిమని ప్రార్థించి అనేక వరములు ఆకుమారునికి యిచ్చిరి

శ్లో॥ దీర్ఘమాయుర్బలం శౌర్యమారోగ్యంచాప్య
ధృవ్యతాం । బుద్ధిం విద్యాస్తపస్తేజో వాక్పటుత్వం వ్రతన్న
తమ్॥ చాతుర్యం ధైర్యవైరాగ్యే విష్ణుభక్తిం కృపాభుతాం ।
పరనారీషు వైముఖ్యమపచారసహిష్ణుతామ్॥ అజేయత్వం చ
సర్వాస్త్రైస్సర్వైర్వద్దేవాసురైరపి । ఏతాసన్యాంశ్చ కల్యాణ
వరాస్తత్త్వా యయుస్సురాః॥

తా॥ దీర్ఘమైన ఆయువు బలము శౌర్యము ఆరోగ్యము అధృవ్యత్వము బుద్ధి విద్య తపము తేజస్సు వాక్పటు

త్వము వ్రసన్నత్వము చాతుర్యము ధైర్యము వైరాగ్యము
విష్ణుభక్తి కృపాశుత్వము పరస్త్రీపరాబ్జుభుత్వము అపచారము
సహించుట అస్త్రబాధ లేకపోవుట అకే ఈవరములనున్నా
మరికొన్ని వరములనున్నా ఆ అంజనేయమూర్తి ఇచ్చి
దేవతలు వెళ్లిరి.

శ్లో॥ తతస్తుష్టావాఽంజనేయం బ్రహ్మ లోకపితామహః॥

తా॥ అనంతరము అంజనేయమూర్తిని బ్రహ్మదేవుడు
స్తుతించెను.

బ్రహ్మోవాచ॥ శ్లో॥ సాక్షాద్విష్ణుః పశ్యమాన్దేవాను
ద్ధారయిష్యసి । సర్వరాక్షససంహారం కరిష్యసి యథా హరః॥
లంకాదైత్యవశం కృత్వా రామకార్యపరాయణః । సంజీవనా
చలం సీత్యా లక్ష్మణం జీవయిష్యసి । సీతావప్తత్రిమాసీయ
రామం సంతోషయిష్యసి । త్వం బుద్ధిమాన్మహాకూరోమహా
బలపరాక్రమః॥ భవానజేయస్సర్వాస్తైస్తథాపి ప్రాథనా
న్నమః॥ అంగీకార్యం త్వయా వీరక్షణం బ్రహ్మస్త్రబంధనమ్॥

తా॥ వీపు విష్ణుమూర్తివలె కే దేవతలను ఉద్ధరించగలవు;
ఈశ్వరునివలె కే రాక్షసవధ చేయగలవు; రామకార్య తత్పు
డవై లంకయును రాక్షసవధచేసి సంజీవవ్యతమును తెచ్చి
లక్ష్మణమూర్తిని బ్రతికించగలవు; చాలా బుద్ధియుండుడవు;
పరాక్రమశాలివి; సర్వాస్త్రములు నిన్ను ఏమియు చేయజాలవు;
అయినను నాప్రాప్తనమువల్ల నుంచి క్షణమాత్రము బ్రహ్మస్త్ర
బంధనమును అంగీకరించవలెను.

శ్లో॥ మహాదేవప్రభావాద్ధి రుద్రస్వామితేజసః । తేజ
సోపి సురాణాం త్వమైశ్వరం తేజ ఊర్జితమ్॥

తా॥ నీవు రుద్రాదిదేవతలయొక్క తేజస్సువల్లనుంచి
కలిగిన మహాతేజస్సురూపుడవు.

శ్లో॥ పార్వతీగర్భసంభూతేః పార్వతీగర్భనామవాన్ ।
అన్నా ధార్యమాణత్వాద్గ్నిగర్భో భవాన్భవేత్ ॥ వాయు
ప్రసాదజననాద్వాయుపుత్రో నిగద్యసే । అంజనాగర్భజననా
దాంజనేయస్తతో భవాన్ । కేశరిక్షేద్రజన్యత్వాత్పుత్రః
కేశరిణః కషేః । హనూవజ్రప్రహారాద్ధి హనుమానితి నాను
తే॥ బ్రహ్మ విష్ణుశివాంశత్వా త్రిమూర్తితి విశ్రుతః ।
సర్వదేవాంశ సంభూతేః సర్వ దేవమయః స్మృతః॥ హనూ
మత్పుజయా తస్మాత్పుజితాస్సర్వదేవతాః । ప్రతిగ్రామ
సివాంశ్చ భూయాద్రక్షోనివారణే॥ ఇత్యుక్త్వా లోకనాథోఽపి
తత్రైవాంతరధీయతి॥

తా॥ నీవు పార్వతీ గర్భ మందు ప్రవేశించుటవలన
పార్వతీగర్భడవనిన్నీ అగ్నిచే ధరించబడుటవలన అగ్నిగర్భడ
వనిన్నీ వాయుపువలన జన్మించుటవలన వాయుకుమారుడవనిన్నీ
అంజనాగర్భజననమువలన అంజనేయుడవనిన్నీ కేశరిభార్య
యందు పుట్టుటవలన కేశరికుమారుడవనిన్నీ హనువులయందు
వజ్రప్రహారముకలిగియుండుటవలన హనుమంతుడవనిన్నీ బ్రహ్మ
విష్ణుశివతేజస్సురూపుడవగుటవలన త్రిమూర్త్యాత్మకుడవనిన్నీ
సర్వదేవతేజస్సురూపుడవగుటవలన సర్వదేవస్వరూపుడవనిన్నీ

ఇట్టి మంగళప్రదమైన నామములచే వ్యవహరింపబడగలవు. సకలదేవతాతేజస్వయాపుకృతైన నిన్ను పూజించుటచేత దేవతలందరు పూజింపబడినవారలగుదురు. ప్రతిగ్రామము నీకు వాసస్థాన మగును. సమస్తజనులచే పూజింపబడగలవు. రాక్షససంహారము చేయగలవు. అని బ్రహ్మదేవుడు వరము లిచ్చి అంతర్ధాన మొందెను.

శ్లో॥ ఆంజనేయస్తతః కాలే బ్రహ్మచర్యవరాయణః ।
సమర్థోపి మహాతేజాస్సంపత్కిన్లోకసంగ్రహమ్ ॥ సూర్యమండల
ముత్పత్య వేదాధ్యయనకారణాత్ । సప్రశ్రయమువాచేదం
సమస్కృత్య దివాకరమ్ ॥

తా॥ అనంతరమందు బ్రహ్మచర్య వ్రతమును చేయుచు ఆంజనేయమూర్తి లోకసంగ్రహమును ఆలోచించినవాడై సమర్థుడైనప్పటికి వేదాధ్యయనముకొరకు సూర్యదేవుని దగ్గరకు వెళ్ళి సమస్కరించి వినయముతో సూర్యునిగురించి ఇట్లనెను.

శ్లో॥ పాంగోపనిషదో వేదాస్మయ వ్యక్తుంత్వమహానసి ।
రవిః ప్రోవాచాంజనేయమవకాశో న విద్యతే ॥

తా॥ వేదవేదాంగములను నీవు నాకు ఉపదేశించు మని సూర్యుని కోరగా ఆదిత్యుడు అవకాశములేదని చెప్పెను.

శ్లో॥ ఈశ్వరస్య వశే తిష్ఠస్సమామీహతదాజ్ఞయా ।
ఇత్యుక్త్వా హనుమానోఽపాదయణ త్తస్య వద్ధతిమ్ ॥

తా॥ ఈశ్వరునియొక్క వశమం దున్నవాడనై తదీ
యాజ్ఞచే ఈప్రకారము నిత్యము తిరుగుచుంటిని. అని
సూర్యుడు చెప్పగా ఆహనుచుండు కోపముతో సూర్యుని
మార్గమును అడ్డగించెను.

శ్లో॥ త్వమేవోపాయవ క్షేతి సాంత్యయామాస తంరవిః ।
నూర్యోన్ముఖం పృష్టగతో హనుమానేకవాసరే॥ ఇంద్ర
వ్యాకరణం సూర్యాద్ధారయంశ్చ మహాశ్రుణః॥

తా॥ సూర్యునికియెరుగుగా నిలబడి నెనుకకు నడచుచు
ఒక్కరోజున సూర్యునిదగ్గర ఇంద్రవ్యాకరణమును చదివెను.

శ్లో॥ తతో హనుమానేకం స్వం పాదం కృత్వో
దయాచలే । అస్త్రాద్రావేకపాదం చ తిష్ఠన్నభిముఖో రవేః ।
సాంగోపనిషదో వేదాసవాప్య కపిపుంగవః । ఖస్కరం తోష
యామాస సర్వవిద్యావిశారదః॥

తా॥ అసంతరము ఆంజనేయులు ఒకపాదమును ఉద
యాద్రియందున్న ఒకపాదమును అస్త్రాద్రియందున్న
ఉంచి సూర్యుని కెదురుగా నిలిచి సాంగోపాంగముగా వేదము
లను చదివి సూర్యదేవుని సంతోషపరచెను.

శ్లో॥ తస్య బుద్ధిం చ విద్యాంచబలశోర్యవరాక్రమాన్ ।
విచార్య తస్మైప్రదదా స్వస్య కన్యాం నువర్చలామ్॥ తాము
ద్యావ్యా మహాతేజా హనుమాన్మారుతాత్మజః । భూయః
కిలికిలాంకుర్వన్పువరాయాస్మహాకపిః॥

తా॥ అతనియొక్కబుద్ధినిశేషమునున్నపిద్య లనున్న
బు శౌర్య పరాక్రమములనున్న చూచి నూర్యదేవుడు
సంతోషించి తనయొక్క కుమార్తెయైన సువర్చలాదేవిని
అతనికిసమర్పించెను. హనుమంతుడు సువర్చలాదేవిని వివాహ
మాడి కిలికిలాశబ్దమునుచేయుచు స్వేచ్ఛగా వెళ్ళెను.

శ్లో॥ ఇదం హనుమచ్ఛరితం యే శృణ్వంతి పఠంతి చ |
లిఖంతి పుస్తకే వాఽపి సర్వాస్కామాసవాప్నుయః॥

తా॥ ఈహనుమచ్ఛరితమును చదివినవారును విన్న
వారును లిఖించినవారును సమస్తములైన కోరికలను పొందు
దురు. అని మైత్రేయునకు పరాశరమవ్వాని చెప్పెను.

శ్లో॥ సువర్చలాసమేతి శ్రీహనుమద్వాదశాక్షరం | యే
జపంతి మహాత్మానో లభంతే తే మనోరథాన్॥

తా॥ సువర్చలాసమేతుడగు హనుమంతుని ద్వాదశా
క్షరమంత్రమును యెవరు జపించుదురో ఆయహానుభావులు
ఇష్టసిద్ధినిందుదురు.

శ్లో॥ జయంతీ నామపూర్వోక్తా హనుమజ్జన్మవాసరః |
తస్యాం భక్త్యా కఃపరం సరా నియతమాససాః॥ జపంతశ్చార
యంతశ్చ పుష్పసాద్యాఘన్యచందనైః | ధూపేద్ధీపైశ్చనైవే
ద్యైఃఫలైర్బ్రాహ్మణభోజనైః | సమంతార్ఘ్యప్రదానైశ్చ
సృత్యగీరైస్తథా వ చ | తస్మాన్మనోరథాస్తస్యాన్లభంతే
నాత్రసంశయః॥

తా॥ పూర్వమునందు హనుమజ్జయంతిఅని చెప్పితిమి. ఆ జయంతి అనగా హనుమంతుని జన్మదినము. ఆ హనుమ జ్జయంతియందు నియతమైన మనస్సు కలవారై యెవడు. హనుమంతుని ఆర్ఘ్యపాద్యాదులచే పూజించి పూజాంతమందు హనుమత్కథాశ్రవణ మొనరించి మంత్రార్ఘ్యములనిచ్చి బ్రాహ్మణసమారాధనముచేసి హనుమత్ప్రీతి చేయుదురో అట్టి షహానుభావులు ఆంజనేయుని అనుగ్రహముచే సర్వసిద్ధు లను పొందుదురు; ఇది సత్యము.

శ్లో॥ ఏకో దేవస్సర్వదశ్రీహనుమానేకో మంత్రశ్రీ హనుమత్ప్రకాశః । ఏకా మూర్తిః శ్రీహనుమత్స్వరూపా చైతం కర్మ శ్రీహనుమత్సపర్యా॥

తా॥ శ్రీహనుమద్దేవుడే దేవుడు. ఆంజనేయుని మంత్రమే మంత్రము. ఆంజనేయ విగ్రహమే విగ్రహము. ఆంజనేయ పూజాకర్మయే కర్మ. కాన ఆ పూజయే ప్రధానముగా చేయవలెను.

శ్లో॥ జలాధీనా కృషిస్సర్వా భక్త్యధీనం తు దైవతం । సర్వం హనుమతోధీనమితి మే నిశ్చితా మతిః॥

తా॥ వ్యవసాయము జలాధీనమైనది. దేవత భక్తి కధీన మైనది. సమస్తము హనుమంతుని కధీన మైనది. ఇది నానిశ్చయము.

శ్రీ॥ హనుమాన్కల్పవృక్షో మే హనుమాన్మమో
కామధేయః । చింతామణిస్తు హనుమాన్కో విచారః కుతో
భయమ్॥

తా॥ నాకు హనుమంతుడేకల్పవృక్షము, హనుమంతుడే
కామధేయవు, హనుమంతుడే చింతామణి గాన విచారములేదు;
భయములేదు; అని హనుమజ్జన్మకథా వృత్తాంతమును జయంతి
వృత్తాంతమును మైత్రేయమహామునికి పరాశరమహాముని
ఉపదేశించెను.

ఇతి శ్రీహనుమజ్జయంతికథాయాం హనుమజ్జన్మకథనం
సమాప్తమ్.

శ్రీ శివాయగురవేనమః (పూజావిధానం) ఆచమ్య,
దేశతా సంకీర్త్య, గోత్రస్య, నామధేయస్య ధర్మపత్నీ
సమేతస్య శ్రీసువర్చలా సహిత ఆంజనేయ ప్రసాదేన ఆయు
రారోగ్య విశ్వరూఢివృద్ధ్యర్థం వుత్రపాత్రాభి వృద్ధ్యర్థంచ
హనుమజ్జన్మ దివసే శ్రీ సువర్చలాసహిత ఆంజనేయస్వామి
దేవతాముద్దిశ్య ప్రీత్యర్థం. పురుషనూక్త శ్రీనూక్తవిధాన
కల్పోక్త విధానేనచ షోడశోపచార పూజాంచ కరిష్యే ఆదా
దీపారాధనంకృత్వా, తదుపరిగణపతి పూజాంచకుర్యాత్.
తదంగకలశారాధనం కుర్యాత్ । కలశే గంధపుష్పాణ్య
భ్యర్చ్య । కలశస్యముఖే = సన్నిధిం కురుబ్రహ్మాండోదర
తీర్థాని కరై స్పృష్టానితేరవే । తేనసత్యేనమదేవతీర్థం దేహి
దివాకర । ఓం సర్వానంద తీర్థమయశక్తి ఏహ్యేహిస్వాహా ।

క్రోమిత్వం పశమ ద్రుమాణం నమో భగవత్వంచే అంబోల్యం
 బికె అశేషతీర్థాలవాలె ఏం హీం శ్రీం శివజటాధిరూఢే గంగే
 గంగాంబికేస్వాహా । కలశోదకేన దేవమాత్మానం సంప్రోక్ష్య
 పూజాద్రవ్యాణిచ సంప్రోక్ష్య । పీఠపూజాం కరిష్యే । అం
 అశన్మండలాయనమః । చం చంద్రమండలాయనమః । రం
 అగ్నిమండలాయనమః ।

అష్టదశేషు

ఓం విమలాయనమః ఓం ఉత్కృష్టిన్ద్రైస్యనమః ఓం జ్ఞాన
 క్రియాయైసమః । ఓం యోగ్యానమః । అష్టదశాంతరే అను
 గ్రహాయనమః । ఓం నమోభగవతే విష్ణవేనమః । ఓం నమో
 భగవతే సర్వభూతాత్మనేనమః । ఓం నమోభగవతే యోగ
 పీఠాత్మనేనమః । ఓం నమోభగవతే మంత్రపీఠాత్మనేనమః ।
 ఇతి పీఠపూజా, అధద్వారపూజా । ప్రాద్వారే ద్వారశ్రియై
 నమః । ధాత్రేనమః । విధాత్రేనమః । దక్షిణద్వారే ద్వార
 శ్రియైసమః । జయాయనమః । విజయాయనమః । పశ్చిమ
 ద్వారే ద్వారశ్రియైసమః । చందాయనమః । ప్రచండాయ
 నమః । ఉత్తరద్వారే ద్వారశ్రియైసమః । బలాయనమః
 ప్రబలాయనమః । విదిక్షు । ఆగ్నేయాం ధర్మాయనమః
 అధర్మాయనమః । నైర్ముత్త్యాం జ్ఞానాయనమః । అజ్ఞానాయ
 నమః । వాయవ్యాం । వైరాగ్యాయనమః । అవైరాగ్యాయ
 నమః । యీశాన్యాం । విశ్వరూపాయనమః । ఆనైశ్వర్యాయ
 నమః । సర్వాధాంపీఠశక్తిభ్యోనమః । పీఠమధ్యే దేవంసం

స్థావ్య । సంకప్త హేతువపుషు బ్రహ్మచిన్మ్యేశసంయుతం
హనుమత్పురమాత్మానం ధ్యాయేద్దేవం జగత్పతిం । ధ్యాయే
ద్వాసర నాసింహ ఖగరాట్ = పితాంబరం వాసరం । ఆనా
హితోభవ । స్థాపితోభవ । (సన్నిహితోభవ) సన్నిహితోభవ ।
సన్నిరద్ధోభవ । సమ్ముఖోభవ । అవకుంతితోభవ । సుప్రసన్నో
భవ । అమృతీభవ । ప్రాణపత్నినా । అనునీతె = అథ అవరణ
పూజా ।

ఆం అంజనానుతాయనమః । హృదయదేవమావాహ
యామి పూజయామి । ఈం సుక్షమార్తయేనమః శివోదేవ
పూజయామి । ఊం వాయునూనవేనమః । శిఖాదేవమావాహ
మావాహయామి యామి పూజయామి । ఎం అగ్నిగర్భాయనమః
కవచదేవమావాహయామి పూజయామి । ఔం శ్రీరామముఖ్య
దూతాయనమః కేత్రదేవమావాహయామి పూజయామి । ఆః
బ్రహ్మస్త్రినివారణాయనమః । అస్త్రదేవమావాహయామి
పూజయామి । ఇతి వ్రథమావరణ పూజా । అథ ద్వితీ
యావరణం । జాం జాంబవతేనమః । జాంబవంత మావాహ
యామి పూజయామి । ణిం వినతాయనమః । వినతామావాహ
యామి పూజయామి । నీం నీలాయనమః నీలమావాహయామి
పూజయామి । పంపనసాయనమః పంపనమావాహయామి పూజ
యామి । గం గంధమాధనాయనమః । గంధమాధన
మావాహయామి పూజయామి । సుం సుషేణాయనమః ।
సుషేణమావాహయామి పూజయామి । మైం మైందాయ

సమః । మైందమావాహయామి పూజయామి । ద్విం ద్వి? దాయ
 సమః । ద్వివిదమావాహయామి పూజయామి । ఇతి ద్వితీ
 యావరణపూజా (అథ తృతీయావరణం) లం ఇంద్రదాయనమః
 ఇంద్రదేవమావాహయామి పూజయామి । రం అగ్నయేనమః
 అగ్నిదేవమావాహయామి పూజయామి హం యమాయనమః
 యమదేవమావాహయామి పూజయామి షం నిర్ఋతయే
 నమః నిర్ఋతిదేవమావాహయామి పూజయామి వం వరు
 ణాయనమః వరుణదేవమావాహయామి పూజయామి యం
 వాయవేనమః. వాయుదేవమావాహయామి పూజయామి.
 సం కుబేరాయనమః కుబేరదేవమావాహయామి పూజయామి
 శం ఈశానాయనమః ఈశానదేవమావాహయామి పూజ
 యామి. ఇతి తృతీయావరణం (అథ చతుర్థావరణపూజా) వం
 వజ్రాయనమః । వజ్రదేవమావాహయామి పూజయామి శం
 శక్తయేనమః శక్తిదేవమావాహయామి పూజయామి దం
 దండాయనమః దండదేవమావాహయామి పూజయామి ఖం
 ఖడ్గాయనమః ఖడ్గదేవమావాహయామి పూజయామి. వం పాశా
 యనమః । పాశదేవమావాహయామి పూజయామి ధ్వం ధ్వజా
 యనమః, ధ్వజదేవమావాహయామి పూజయామి గం గదాయై
 నమః । గదాదేవమావాహయామి పూజయామి త్రిం త్రిశూ
 లాయనమః । త్రిశూల దేవమావాహయామి పూజయామి.
 ఇతి చతుర్థావరణ పూజా॥ . ఓం హ్రీం హరిమర్కట మర్క
 టాయస్వాహా. శ్రీసువర్చలాసహిత ఆంజనేయస్వామినేనమః
 చతుర్థావరణ పూజాం సమర్పయామి । (పోడశోపచారపూజ)

ఆవాహనం

ఓం సహస్ర శీర్షా పురుషః - సహస్రాక్ష సహస్ర
 పాత్ । స భూమిం విశ్వతో వృత్వాత్సత్తిష్ఠద్దశాంగులం ।
 హిరణ్యవర్ణాం హరిణీం సువర్ణ రజతస్రజాం । చంద్రాం
 హిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదోమమావహ । శ్లో॥ ఆధ
 ధ్యాయైత్కపిశ్రేష్ఠం చతురావరణాన్వితం । వామభాగస్థితాం
 పత్నీం సూర్యపుత్రీం సువర్చలాం । వశ్యంత స్నిగ్ధయావృష్ట్యా
 స్థితయుక్త ముఖాంబుజాం । ఛత్రచామరసంయుక్తం
 వినతాద్యైస్సుసేవితం । ముక్తాహారగణోపేతం రత్నకుండల
 భూషితం । నైవేయభూషితగ్రీవంకనకాంగదధారిణం । నానా
 మణిసముత్కీర్ణం కిరీటోద్వలశేఖరం । మేఖలాదామసంవీతం
 మణినూపురశోభితం । రత్నకంకణవిద్యోతిం పాణిరక్తాంబుజ
 ద్వయం । క్వధితస్వర్ణవర్ణాంగముష్టిధ్వజ సమన్వితం । పద్మా
 సనే సమాసేంపీతాంబరసమన్వితం । చతుర్భుజధరంశాంతం
 సర్వవ్యాపినమీశ్వరం । సర్వదేవపరీవారంసర్వాభీష్ట ఫల
 ప్రదం । ఆవాహయామిసర్వేశంసూర్యపుత్రీప్రియం ప్రభుం
 ఓం హ్రీం హరిమర్కటమర్కటాయస్వాహా ॥ శ్రీసువర్చలా
 సహిత ఆంజనేయస్వామినే నమః । ఆవాహనం సమర్పయామి

ఆననం॥ పురుషవేదగ్ంసర్వం = తిరోహతి । తాంమ
 ఆవాహ = పురుషానహం । అంజనాతనయందేవంమాయా
 తీతం జగద్గురుం । దేవదేవజగన్నాథకేశరిప్రియనందన । రత్న
 సింహాసనంతుభ్యందాస్యామిహనుమత్ప్రభో । అగచ్ఛ హను

మన్ దేవత్వం సువచ్ఛలయాసహ । పూజాసమాప్తిపర్యం
 తుభవసన్నిహితోముదా । ఓం హ్రీం హరిమర్కట = స్వాహా ।
 శ్రీసువర్చలాసహితంజనేయస్వామినేనమః । నవరత్నఖచిత
 సింహాసనం సమర్పయామి-

పాద్యం, ఏతావానస్యమహిమా = దివి అశ్వ
 పూర్వం = జవతాం । భీమాగ్రజయహాప్రాజ్ఞత్వంమమాభి
 ముఖోభవ । సువర్చలాపతే శ్రీమత్ప్రసీదజగతాంపతే ।
 యోగిభ్యేయాంఘ్రి పద్మాయజగతాం పతయేనమః । పాద్యం
 మయూర్పితం దేవగృహణ పురుషోత్తమ । ఓం హ్రీం హరి =
 స్వాహా । శ్రీసువర్చలాసహితంజనేయస్వామినేనమః ।
 పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి - (అర్ఘ్యం) త్రిపాదూర్ధ్వ
 ఉదై త్పురుషః = అభి । కాంసోస్మృతాం = శ్రియం । లక్ష్మణ
 ప్రాణ సంరక్షసీతాశోక వినాశన । గృహాణార్ఘ్యం మయా
 దత్తం పార్వతి ప్రియనందన । ఓం హ్రీం హరి = స్వాహా ।
 శ్రీసువర్చలా = నమః । హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి ।

ఆచమనం । తస్మాద్విరాడజాయత = మధోవురః ।
 చంద్రాం ప్రభాసాం = త్యాంవృణే । వాలాగ్రసేతుబంధాయ
 శతానన వధాయచ । తుభ్యమావమనం దత్తం ప్రతి గృహ్ణీ
 వ్యమారుతే । ఓం హ్రీం హరి = స్వాహా । శ్రీసువర్చలా =
 నమః ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి ।

(మధువర్కం) యత్పురపేణ హవిషా = ద్ధవిః ।
 అదిత్యవర్ణై బాహ్య అలక్ష్మీః । అస్తవ ధ్వజసంవాసదశానన
 మదాపహా । మధువర్కం వ్రదాస్వామి హనుమన్ వ్రతి
 గృహ్యతాం । ఓం హ్రీం హరి = స్వాహా । శ్రీసువర్చలా =
 నమః । మధువర్కం సమర్పయామి । స్నానం । సప్తాశ్వాన్ప
 రిధయః = పురుషంపశుః । ఉపైతుమాదేవ = దదాతుమే ।
 గంగాది స్వతీర్థేభ్యస్యమాన తైర్నవోదకైః । భవంతం
 స్నాపయిష్యామి కపినాయక గృహ్యతాం । పంచామృత
 స్నానం ఆస్వాద్యస్వసమేతుతే ఇత్యాది పంచామృత మంత్రై
 స్నాపయిత్వా । యాః ఫలినర్యేతి మంత్రేణ ఫలోదకం ।
 ఆహోహిషేతి మంత్రేణ శుద్ధోదకం । శుద్ధోదక స్నానాంతరం
 నమకచమక పురుషసూక్త మన్యురూక్త హనుమత్సూక్తేనచ
 అభిషేకం కుర్యాత్ ।—

ఓం హ్రీం హరి = స్వాహా । సువర్చలా సహిత ఆంజ
 నేయస్వామినేనమః । స్నానం సమర్పయామి । స్నానాంతర
 రం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి వస్త్రం । తం యజ్ఞం
 బహిర్ణిషి = ఋషశ్చశ్చయే । తుష్టిసానా = గృహాత్ ।
 వీతాంబరమిదం తుభ్యం తప్తహటక సన్నిభం । దాస్వామి
 వానరశ్రేష్ఠనంగృహణానమోస్తుతే ఉత్తరీయ్యంతు దాస్వామి ।
 సంసారోత్తారకారణ । గృహాణ పరమప్రీత్యానతోస్మితవ
 పాదయోః ।

ఓం హ్రీం హరి = స్వాహా । శ్రీసువర్చలా = నమః ।
 వస్త్రయగ్మం సమర్పయామి వస్త్రం యుగ్మానంతర

శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి యజ్ఞోపవీతం । తస్మాద్య
జ్ఞాత్సర్వహుతాః = గ్రామశ్చయై । యజ్ఞోపవీతం = బలమస్తు
తేజః । బ్రహ్మచూత్రమిదం భవ్యం ముక్తా దామోపశోభితం ।
స్వీకురుష్వాంజనాపుత్ర భక్తరక్షణతత్పర । ఓం హ్రీం హరి =
స్వాహా । శ్రీసువర్చలా = నమః యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి ।
భూషణం । భూషణాని మహాహార్ది రీట ప్రముఖాన్యహం
తుభ్యం దాస్యామి సర్వేశ గృహాణకపిసాయక । ఓం హ్రీం
హరి = స్వాహా । శ్రీసువర్చలా = నమః । భూషణం సమర్ప
యామి । గంధం । తస్మాద్యజ్ఞా = అజాయత । గంధద్వారాం
సశ్రియం కస్తూరీకుంకుమోన్మిత్రం కర్పూరాగరువాసితం ।
శ్రీచందనంతుదాస్యామి గృహ్యతాం హనుమత్ప్రీభో ।
ఓం హ్రీం హరి = స్వాహా । శ్రీసువర్చలా = స్వామినేనమః
శ్రీగంధం సమర్పయామి । గంధస్యోపరి కుంకుమం సమర్ప
యామి । పుష్పం । తస్మాదశ్వా అజాయంత = అజావయః ।
మనసః కామమామాతి = యశః । సుగంధీని సురూపాణి
వన్యాని వివిధానిచ । చంపకాదీని పుష్పాణి కమలాన్యుత్ప
లానిచ । తులసీదరునాదీనిమనసా కల్పితానితే । గృహాణహను
మదేవప్రణతోస్కీప్తదాంబుజే । శాలేయానక్షతాన్ యమ్యా
స్సస్మరాగసమప్రభాన్ । అఖండాన్ ఖండితధ్వాంతాన్స్వీ
కురుష్వవయానిధే ఆవరణపూజా॥ (అధాంగపూజా) అష్టోత్తర
శత సహస్రనామపూజయా యథాశక్తిపూజాంచకృత్వా॥

సుగ్రీవమిత్రాయనమః పాదోపూజయామి, అంగద
మిత్రాయనమః । గుల్ఫోపూజయామి రాముదాసాయనమః

జంఘుపూజయామి | అక్షమారణాయనమః కటింపూజయామి |
 లంకారయేనమః నాలంపూజయామి లంఖణేదర్పఘ్నాయనమః
 మధ్యంపూజయామి సంజీవాహరైనమః వహీపూజయామి |
 కుంతితదిశకంతాయనమః | పృథ్విః పూజయామి | రామాభి
 షేక కారిణేనమః కంఠంపూజయామి జితకామాయనమః
 హస్తాపూజయామి వ్రసన్నవదగాయ నమః వక్త్రం పూజ
 యామి | శ్రుతిపారగాయనమః నేత్రేపూజయామి | ఊర్ధ్వ
 పుండ్ర ధారిణేనమః శ్రోత్రే పూజయామి | మణికంఠమాలినే
 నమః | లలాటంపూజయామి సర్వాభీష్టప్రదాయనమః | సర్వా
 ణ్యంగాని పూజయామి | ఓంకేశవాయనమః | ఓం నారాయ
 ãయనమః | ఇత్యాది - (అష్టోత్తరశతనామ సహస్రనామ
 యథాశక్తిపూజానంతరం) ఓం హ్రీం హరి = స్వాహా శ్రీ
 సువర్చలాసహిత = నమః నానావిధపరిమళపత్రపుష్పాణ్యే
 త్తతానిచ సమర్పయామి -

ధూపం | యత్పుష్పంవ్యవధుః = ఉచ్చేతేకదర్మేన =
 మాలినం కపిలాఘ్నైతరంయుక్తః కృష్ణాగమసముద్భవః |
 మయాసమర్పితోధూపో హనుమన్ ప్రతిగృహ్యతాం | ఓం
 హ్రీం హరి = స్వాహా శ్రీసువర్చలా = నమః ధూపమాఘ్రా
 పయామి | దీపం | బ్రాహ్మణోస్య = అజాయత | ఆప్తస
 జన్తు = మేకులే | నిరస్తాజ్ఞానతిమిర తేజోరాశేజగత్పతే |
 దీపం గృహణదేవేశగోఘృతాక్తదళాన్వితం | ఓం హ్రీం
 హరి = స్వాహా | శ్రీసువర్చలా = నమః | దీపం దర్శ

యూమి దూపదీపాపంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి
నై వేద్యం । చంద్రమామనసోజాతః = రజాయత, అర్ధాం
పుష్కరిణీం = మమావహా । ఇదందివ్యాన్నమమృతం నూప
శాకఫలాన్వితం । సాజ్యంసదధి క్షీరం శర్కరామధునం
యతం భక్ష్యం భోజ్యంచలేవ్యంచచోవ్యంచాపిచతుర్విధం
గృహాణహనుమన్ భక్త్యాస్వర్ణపాత్రేనివేదితం । సమర్పయామి
పానీయం మధ్యేమధ్యేసుధోషమం । సచ్చిదానందరూపాయ
సృష్టిస్థిత్యంతరహేతవే॥

ఓం భూభృవస్సువః = ప్రచోదయాత్ । సత్యంతర్వైస
పరిపించామి. అమృతమస్తు. అమృతో వస్త్రణమసి, ఓం
ప్రీంహరిమర్కట = స్వాహా శ్రీసువర్చలాసహిత = స్వామినే
నమః మహానై వేద్యం సమర్పయామి, ఓంప్రాణాయస్వాహా =
సమానయస్వాహా మధ్యేమధ్యేపానీయంసమర్పయామి అమృ
తాపిధానమసి । ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి । శుద్ధాచమ
నీయం సమర్పయామి తాంబూలం నాభ్యాఆసీదంతరిక్షం =
అకల్పయన్ । ఆర్ధాయుః కరణీం = మమావహా । పూగీ
ఫలై స్సమాయుక్తం కర్పూరాది సమన్వితం స్వర్ణవర్ణదళో
పేతం తాంబూలం గృహ్యతాం హరే! ఓంప్రీంహరిమర్కట
స్వాహా । శ్రీసువర్చలా = నమః తాంబూలంసమర్పయామి,
తాంబూలచర్వణానంతరంశుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి-

నీరాజనం వేదాహమేతం = యథాస్తే । తాంమ ఆ
వాహ = పురుషానహం । నీరాజనమిదందివ్యంమంగళార్థం కపి

ప్రభోమ మూరమర్పితంతాతగృహం. అవ దో ధవ సర్వ పజ్ఞాం మే
 ఓం హ్రీం గోపాయ = హరిమర్కట = స్వాహా । శ్రీ సువ
 ర్చలా = నేనమః, కర్పూ ఆనందనీరాజనం దర్శయామి ।
 నీరాజనానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి । మంత్ర
 పుష్పం । ధాతాపురస్తాద్యముదాజహాః । అనునాయవిద్యతే ।
 యశ్శుచిః = సతతం జపేత్ । మందారపారిజాతాది పుష్పాం
 జలిమమంత్రప్రభో । స్వర్ణ పుష్పగమాక్షేణముష్టిధ్వజగృహాణై
 మర్కటేశమహాత్మాహ సర్వశోః విశాశన । శిత్తాన్ సం
 హరమాం రక్షశ్రియందాపయమేప్రభో । ఓం హ్రీం హరి =
 స్వాహా శ్రీసువర్చలాసహిత = స్వామి నేనమః । సువర్ణ దివ్య
 మంత్ర పుష్పం సమర్పయామి । ఈశానస్సర్వవిద్యానామీ
 శ్వరస్సర్వ = నదాశీవోం । ప్రదక్షిణవమస్కారాన్ సాష్టాం
 గాన్ పంచరఖ్యయా । దాస్యామికపిరాధాయగృహాణాభీష్ట
 దాయక । ఓం హ్రీం హరిమర్కట = స్వాహా శ్రీ సువ
 ర్చలా = స్వామి నేనమః ఆశ్రుప్రసక్షిణవమస్కారాన్ సమర్ప
 యామి॥ సృత్యం గీతంచవాద్యం చక్రతంగుధర్వ సత్తమైః
 ప్రకల్పయామి మనసా రామదూతాయతేనమః । రాజోప
 చారై స్పృతం పురాణవహాదిభిః । సంతుష్టోధవసర్వాత్మీన్
 సర్వలింగమయ్యాకృకః । ఓం హ్రీం హరిమర్కట = స్వాహా । శ్రీ
 సువర్చలా = నమః । సృత్యం దర్శయామి । గీతం శ్రావ
 యామి । ఆందోళకాధిరోహణం కల్పయామి సమస్త దేవోప
 చార । రాజోపచార । భక్తుపచార శక్తుపచార పూజా

సమర్పయామి । మైరావణ మహాప్రాజ్ఞ ప్రాణవాయుబీలే
శయ । పునరర్ఘ్యంప్రదాస్యామి పవనాత్మజగృహ్యతాం । ఓం
హ్రీం హరి = స్వాహా శ్రీసువర్చలా = నమః పునరర్ఘ్యం
సమర్పయామి -

అథ పూజాంతే అర్ఘ్యదానం కర్తవ్యమ్. అర్ఘ్యదాన
మంత్రాః॥ శ్లో॥ దశమ్యాం మందయుక్తాయాం కృష్ణాయాం
మాసిమాధవే । పూర్వాభాద్రాఖ్యనక్షత్రే వైధృతౌ హను
మానభూత్ ॥ సువర్చలాసమేత శ్రీవానుమతేనమః ఇదమర్ఘ్యం
సమర్పయామి॥ శ్లో॥ జాతకపితులాంభోఞ్మాస్వర్ణరం భావనా
శ్రియః । భక్తసంరక్షణార్థాయ గృహార్ఘ్యం నమోస్తుతే॥
శ్రీసువర్చలా సమేతహనుమతే నమః ఇదమర్ఘ్యం సమర్ప
యామి॥ శ్లో॥ దుష్టానాం శిక్షణార్థాయ శిష్టానాం రక్షణాయ
చ । రామకార్యార్థ సిద్ధ్యర్థం జాతశ్రీహనుమానమస్కరి॥
శ్రీ సువర్చలాసమేతహనుమతే నమః ఇదమర్ఘ్యం సమర్ప
యామి॥ శ్లో॥ అంజనాగర్భసంభూత హనుమత్స్వవనాత్మజ ।
గృహార్ఘ్యం మయా దత్తం కపివర్య నమోస్తుతే॥
శ్రీ సువర్చలాసమేతహనుమతే నమః ఇదమర్ఘ్యం సమర్ప
యామి॥ శ్లో॥ పూర్వాభాద్రాకుంభరాశౌ మధ్యాహ్నే కర్క
టాంశకే । కాండిన్యవంశే సంజాతో హనుమానంజనోద్భవః॥
శ్రీసువర్చలాసమేత హనుమతే నమః ఇదమర్ఘ్యం సమర్ప

యామి! అని వ్రతిమంత్రమునకు జలమును అంజినేయుని
ముందర విడువవలెను. ఈ అర్ఘ్యదానమంత్రములు వ్రతి
పూజాంతమునను వఠించవలెను.

కృ తీ య భా గ ము నం పూ ర్ణ ము.

ఓమ్

శ్రీసువర్చలానమేతహనుమతే నమః

శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః

హనుమద్వ్రత జయంతీప్రదక్షిణ కల్పము

చతుర్థ భాగము

హనుమత్ప్రదక్షిణకల్పము

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
వ్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥ వాగీశా
ద్యాసుమవస స్పర్వాధానామువక్రమే । యం సత్త్వా కృత
కృత్యాః స్యుస్తం నమామి గజాననమ్ ॥ కపిమీం కరాళాస్యం
కరుణాకరవిగ్రహం । కామితార్థప్రదం దేవం కలయే వాయు
నందనమ్ ॥ హనుమతో దైవతనాయకస్య సంసేవకానాం
శుభదాయకస్య । ప్రదక్షిణానాం విధిమత్ర వక్ష్యే పూర్వోక్త
రీత్యా సుఖబోధనాయ ॥

తా॥ సమస్తదేవతాశ్రేష్ఠుడైన సమస్కరించేవారలకు
సమస్తశుభములను ఇచ్చే ఆంజనేయమూర్తియొక్కపూర్వోక్త
గ్రంథసమ్మతమైన ప్రదక్షిణవిధిని భక్తులందరకు తెలియుట
కొరకు వ్రాయుచుంటిని.

ప్ర దక్షిణ క్రమం

పూజాసంతరము గాని, పారాయణాంతరము గాని స్వామివారికి ఆత్మ ప్రదక్షిణ సమస్కారములు చేయవలయు నని అగస్త్యమహర్షి ఋషులతో... ..

శ్లో॥ ప్రదక్షిణ క్రమం వక్ష్యే శృణుధ్వం భూసురోత్తమాః ।
సర్వపాపహరం చైవ సర్వదాన ఫలప్రదం ।
సర్వరోగ ప్రశమనం చరేత్తస్మాత్ప్రదక్షిణం॥

తా॥ ప్రదక్షిణ క్రమమును జెప్పెదను. బ్రాహ్మణోత్తములారా । వినుడు, ప్రదక్షిణము సర్వపాపహరము. సర్వదాన ఫలప్రదము. సర్వరోగ నివారణము కాన ప్రదక్షిణము నాచరింపవలెను.

శ్లో॥ ప్రచ్ఛిన్నతి భయం సర్వం దకారో మోక్షసిద్ధిదః!
క్షికారాత్ క్షియతే రోగో ణకార శ్రీప్రదాయకః
ప్రదక్షిణార్థం సంయోగా త్ప్రదిక్షిణ మితి స్మృతం॥

తా॥ ప్ర అనెడి అక్షరము సర్వభయములను నివారించును. దకారము మోక్షసిద్ధిని కలుగజేయును. క్షికారము సకలరోగములను క్షీణింపజేయును. ణకారము శ్రీని గలుగజేయును. ప్రదక్షిణార్థమై సంయోజనము చేయుటచే ప్రదక్షిణమని చెప్పబడినది.

ప్రళిదిసమును సాష్టాంగ నమస్కారములు అయిదు పర్యాయములు చేయవలయును,

నమస్కారము చేయువపుడు

శ్లో॥ నమస్తే తు మహావీర నమస్తే వాయునందన ।

విలోక్య కృపయా నిత్యం త్రాహి మాం భక్తవత్సల ।

అని నమస్కారము చేయవలయును.

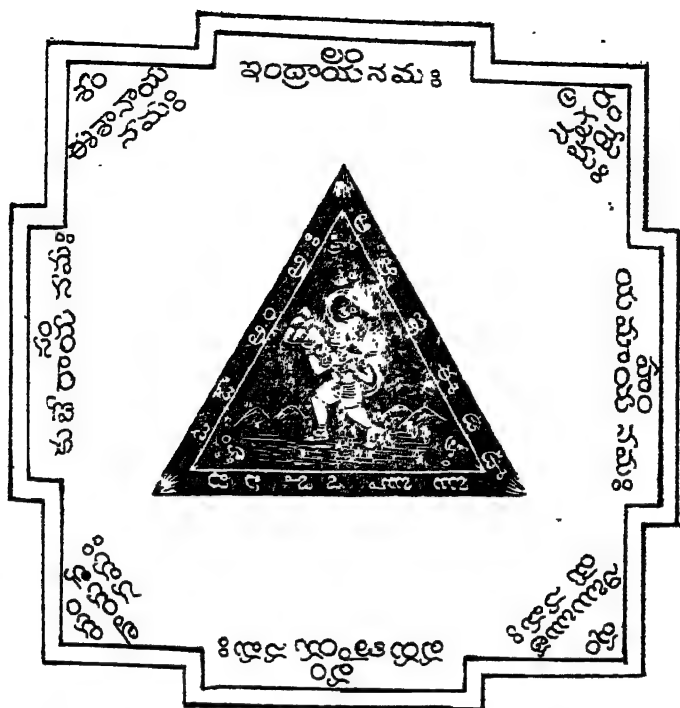
ఆదా దీపం ప్రజ్వాల్య గణాధిపతిం ఛాత్వా
తతః ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌ సంకీర్త్య శ్రీమాన్
గో...నా...స్య మమ సకుటుంబస్య సుభ్రాతృకస్య సపుత్రకస్య
ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థ మితోధికమహైశ్వర్యప్రాప్త్యర్థం సుగుణా
నేక సుపుత్రావాప్త్యర్థం గృహపశుశిశువృద్ధసర్వజనావహిత
దుష్టగ్రహనివారణార్థం భూమ్యంతరిక్షమహోత్పాతాదిదుర్ని
మిత్రామృతద్యాన దుష్టాదిష్ట ప్రయోగోపద్రవ సకలక్షుద్ర
ప్రయోగ శల్యతంత్రాదివైయోగ బగళాప్రయోగాఽఽసురీ
ప్రయోగ వార్తాశీప్రయోగ నివారణార్థం బ్రహ్మక్షత్రియ
వైశ్యశూద్రచండాలాదిసానాజాతి స్త్రీపురుషదుష్ట గ్రహో
చ్ఛాటనార్థం త్రయోదశసన్నిపాతాఽష్టాదశకుష్ట గుల్మాఽప్త
విధ మహాపక్షవాత పాండురోగ కామిలా క్షయ హృదయ
శూలాఽక్షి శూల కుక్షి శూలాది సమస్తవ్యాధినివారణార్థం
శ్రీసువర్చలాసమేతాంజనేయప్రసాతసిద్ధ్యర్థమాంజనేయవ్రదిక్షి
ణాని కరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య దేవం షోడశోపచారైరభ్యర్చ
యేత్.

ఈ ప్రకారము సంకల్పమునుచేసి తరువాత ఇందు కన
బరచు యంత్రమును పూజచేయవలెను.

అథ పూజా ప్రకారః.

పూర్వోక్తపవంగుణవిశేషణవిశిష్టే శుభే శోభనే ము
హూర్తే శ్రీమాన్ గో ... నామధేయోహం శ్రీమతః గో...
నామధేయస్య మమకేపాత్తదురితక్షయద్వారా శ్రీసువర్చలా
సమేతాంజనేయప్రీత్యర్థ మావాహనాదిపూజశోపచారపూజాం
కరిష్యే। తదంగకలశారాధనం కరిష్యే॥ కలశం గంధపుష్పాక్ష
తైరభ్యర్చ్య॥ శ్లో॥ కలశస్య ముఖే విష్ణుః కంఠే రుద్రస్సమా
శ్రితః । మూలే తత్ర ఫిరో బ్రహ్మ మధ్యే మాతృగణాః
స్మృతాః॥ కుక్షౌ తు సాగరాస్సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా ।
ఋగ్వేదోఢ యజుర్వేద స్సామవేదో వ్యాధర్వణః॥
అంగైశ్చ సహితాస్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః॥ ఆ కల
శేషు ధావతి పవిత్రే పరిషిచ్యతే ఉక్తైర్వజ్రేషు వర్ధతే ఆపో
వా ఇదగ్ సర్వం విశ్వా భూతాన్యావః ప్రాణా వా ఆవః
వశవ ఆపోన్నమాపోమృతమాపస్సమాదాపో విరాడావ
స్సృతా డాపశ్చన్దాగ్ స్యాపో జ్యోతీగ్ మ్యాపో యజూగ్ మ్యావ
స్సత్య మాపస్సర్వా దేవతా ఆపో భూభృవస్సువరావ ఓమ్॥
శ్లో॥ గంగే చ యమునే కృష్ణే గోదావరి సరస్వతి । నమోదే
సింధు కావేరి జలేస్మిన్ సన్నిధిం కురు॥

అని ఈ ప్రకారము కలశముపై హస్తమునుంచి అభి
మంత్రరణము చేయవలెను.

ఈ హనుమద్యంత్రమును బాగారు రేఖమీదగాని వెండిరేఖమీదగాని రాగిరేఖమీదగాని ధారణకు తగినట్లుగా చెక్కించి ప్రదక్షిణానంతరమున ధారణచేసుకొనిన చాల మంచిది. ధారణానంతరమున తమకు ఎంతవరకు అవసరమో అంతవరకు ప్రతిశనివారమును ఈ యంత్రమును శనివార నియమముతో విధించినపద్ధతిని పాడకొపచారములచేత పూజింపుచుండవలెను. గృహమునందు ఈశాన్యభాగమున, గోమయముతో స్తలశుద్ధి చేసి శని ఉషఃకాలమున ప్రారంభము చేయవలెను.

కలశోదకేన దేవమాత్మానం యోగోపరణాని
సంప్రోక్ష్య ||

కలశోదకముచే పూజాద్రవ్యములనున్న దైవమునున్న
తనదేహమునకు మార్జన చేసుకొవలెను. తరువాత ప్రాణ
ప్రతిష్ఠాపన మంత్రముచే ప్రతిమకు ప్రాణముపోయవలెను.

ప్రాణ ప్రతిష్ఠాపనమ్.

అనునీతే పునరస్మాసు చక్షుః పురుః ప్రాణమిహ నో
ధేహి భోగం జ్యోత్స్వశ్చేమ సూర్యముచ్చరస్తమనుమతేమృడ
యావస్వస్తి । అమృతం వైప్రాణా అమృతమాపః ప్రాణా
నేవ యథాస్థానమువహ్వయతే ॥ ఓమాం హ్రీం క్రోం యం
రం లం వం శం ఘం హం శం ఊం హంసస్సహం ఆంజ
నేయ యంత్రప్రాణా ఇహ ప్రాణా ఆంజనేయయంత్రస్య
సర్వేంద్రియాణాంవాజ్ఞనశ్చక్షుః శ్రోత్రజిహ్వఃసూక్ష్మానీ హైవా
గత్య నుఖం చిరం తిష్ఠంతు స్వాహా । ఈప్రకారము ప్రాణ
ప్రతిష్ఠాపనసమయమున మాత్రము ౩ పర్యాయములు, నిత్య
పూజయందు, ఒకేపర్యాయము మంత్రమునుపఠించుచు హస్త
మును యంత్రమం దుంచవలెను.

శ్లో! అథ ధ్యాయేత్కృషీశ్వరం చతురావరణాన్వితం ।
వామభాగస్థితం పత్నీం సూర్యపుత్రీం సుపర్చలామ్ । వ
శ్యంతం సిగ్ధయా దృష్ట్వా స్మృతవక్త్రముఖాంబుజం ఛత్రచా
మర సంయుక్తం విసతాద్భ్రస్సుసేవితమ్ । ముక్తాహార గళో

పేతం రత్నకుండలభూషితం। కైవేయభూషితగ్రీవం కన
 కాంగదధారిణమ్॥ గానామణిసముత్క్లిష్టం కిరీటోజ్జ్వలశేఖరం।
 మేఖలాదామసంవీతంమణినూపురశోభితమ్ రత్నశంకణవిద్యోతి
 పాణిరక్తాంబుజద్వయం । క్వధితస్వర్ణవర్ణాంగముప్రధ్వజసమ
 నివృతమ్॥ పద్మాసనే సమాసీసం పీతాంబరసమనివృతం । చతు
 ర్భుజధరం శాంతం సర్వవ్యాపిన మీశ్వరమ్॥ సర్వదేవమీ
 వారం సర్వాభీష్ట ఫలప్రదమ్॥ ఆవాహయామి సర్వేశం సూర్య
 పుత్రీప్రియం విభుమ్ । అంజనాతనయం దేవంమాయాతీతం
 జగద్గురుం॥ ఏవం ధ్యాత్వా హనూమంతం పూజయే చుచ్ఛద్ధ
 మానసః॥ శ్రీసువర్చలాసమేత శ్రీహనుమతే నమః ధ్యాయామి॥
 ఆగచ్ఛ హనుమద్దేవ త్వం సువర్చలయా నహ । పూజా
 సమాప్తి పర్యంతం భవ సన్నిహితోముచా॥ శ్రీసువర్చలా
 సమేత శ్రీహనుమతేనమః ఆవాహయామి॥ భీమాగ్రజ మహా
 ప్రాజ్ఞ త్వం మమాభిముఖో భవ । సువర్చలావతే శ్రీమన్
 ప్రసీద జగతాంవతే॥ దేవదేవ జగన్నాథ కేసరిప్రియనందన ।
 రత్నసింహాసనం తుభ్యం దాస్యామి హనుమత్ప్రభో॥ శ్రీ॥సు॥
 నవరత్న ఖచితహేమసింహాసనం సమర్పయామి॥ యోగి
 ధ్యేయాంఘ్రి పద్మాయ జగతాం పతయే నమః । పాద్యం
 మయార్పితం దేవ గృహాణ పురుషోత్తమ॥ శ్రీ॥ సు॥ హ॥ నమః
 పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి॥ లక్ష్మీప్రణానంరక్ష
 సీతాశోకవిరాళన । గృహాణార్ఘ్యం మయా దత్తం పార్వతీ
 ప్రియనందన॥ శ్రీ॥ సు॥ హ॥ నమః అర్ఘ్యం సమర్పయామి॥
 చాలాగ్రసేతుబంధాయ శతాననవధాయ చ । తుభ్యమాచ

మనం దత్తం ప్రతిగృహీష్వామ్య మారుతే! శ్రీఃసు॥హా॥ నమః
 ఆచమనీయం సమర్పయామి! అర్చనధ్వజసంవాస దశానన
 మదాపహా । మధుపర్కం ప్రదాస్యామి హనుమన్నృతి
 గృహ్యతామ్! శ్రీఃసు॥హా॥ నమః మధుపర్కం సమర్పయామి!
 గంగాదిసర్వతీర్థేభ్యస్సమానీతైర్నవోదకైః । భవంతం స్నావ
 యిష్యామి కపిరాయక గృహ్యతామ్! శ్రీఃసు॥హా॥ నమః
 స్నానం సమర్పయామి! పీతాంబర మిదం తుభ్యం తప్త
 హోటక సన్నిధం । దాస్యామి వానరశ్రేష్ఠ సంగృహణ
 పమోస్తు తే! శ్రీఃసు॥హా॥ నమః! వస్త్రయుగ్మం సమర్ప
 యామి! బ్రహ్మనూత్రమిదం దివ్యం ముక్తాదామోపశోభితం!
 స్వీకురుష్వాంజనాపుత్ర భక్తరక్షణతత్పర! శ్రీఃసు॥హా॥ నమః
 యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి! ఉత్తరీయం తు దాస్యామి
 సుసారోత్తరకాండ । గృహణ పరమప్రీత్యానతోస్మి తవ
 పాదయోః! శ్రీఃసు॥హా॥ నమః ఉత్తరీయం సమర్పయామి!
 భూషణాని మహాగ్ధాని కిరీటప్రముఖాన్యహం । తుభ్యం
 దాస్యామిసర్వేశ గృహణ కపిరాయక! శ్రీఃసు॥హా॥ నమః
 ఆభరణాని సమర్పయామి! కస్తూరీకుంకుమోన్నిత్రం కర్పూరా
 గురువాసితం । శ్రీచందనం తు దాస్యామి గృహ్యతాం హను
 మన్నభో । శ్రీః సు॥ హా॥ నమః! దివ్యశ్రీచందనం సమర్ప
 యామి! సుగంధీని సురూపాని వన్యాని వివిధాని చ । చంప
 కాదీని పుష్పాని కమలాన్యత్పలాని చ । తులసీదళ బిల్వాని
 మనసా కల్పితాని తే । గృహణ హనుమద్దేవ ప్రణతోస్మి
 పదాంబుజే! శ్రీః సు॥ హా॥ నమః! పుష్పా! గు...మి! శాతీ

యానక్షతానమ్యావృద్ధరాగ సమప్రభాన్ । అఖండా స్థండిత
ధ్వాంత స్వీకురుష్వ దయానిధే ॥ శ్రీ॥ సు॥ హ॥ నమః
అక్షతా స్సమర్పయామి॥

అ థాం గ పూ జా.

మారుతయే నమః పాదౌ పూజయామి । స్మగ్రీవ
సఖాయ నమః గుత్సౌ పూజయామి । అంగదమిత్రాయ నమః
జంఘే పూజయామి । రామదాసాయ నమః ఊరూ పూజ
యామి । అక్షఘ్నాయ నమః కటిం పూజయామి । లంకాదహ
నాయ నమః వాలం పూజయామి । రామమణిదాయ నమః
నాభిం పూజయామి । సాగరోల్లంఘనాయ నమః మధ్యం
పూజయామి । లంకామర్దనాయ నమః వశీత్రయం పూజయామి ।
సంజీవినీహస్తే) నమః స్తనౌ పూజయామి । సౌమిత్రపాణ
దాయ నమః వక్షఃస్థలం పూజయామి । కుంతితదశకంఠాయ
నమః కంఠం పూజయామి । రామాభిషేకకారిణే నమః హస్తౌ
పూజయామి । మంత్రరచితరామాయణాయ నమః వక్త్రం
పూజయామి । ప్రసన్నవదనాయ నమః వదనం పూజయామి ।
పింగనేత్రాయ నమః నేత్రే పూజయామి । శ్రుతిపారాయ
ణాయ నమః శ్రోత్రే పూజయామి । ఊర్ధ్వపుండ్రధారిణేనమః
కపోలం పూజయామి । మణిశంఠమాలినే నమః శిరఃపూజయామి
సర్వాభీష్టప్రదాయనమః సర్వాంగాణి పూజయామి॥

అథాష్టోత్తరశతనామపూజా.

ఓం ఆంజనేయాయ నమః
 కేశరిప్రియసంసనాయ
 వాయుకుమారాయ
 అసహాయాయ
 ఈశ్వరపుత్రాయ
 పార్వతీగర్భసంభూతాయ
 వానరనాయకాయ
 సకలవేదశాస్త్రపారగాయ
 సంజీవివర్వతోత్పాటనాయ
 లక్ష్మణప్రాణరక్షకాయ
 భీమప్రాణరక్షకాయ
 సీతాదుఃఖనివారణాయ
 దుర్దండిబంధమోచనాయ
 నీలమేఘరాజ్యదాయకాయ
 సుగ్రీవరాజ్యకారణాయ
 భీమసేనాగ్రజాయ
 ధనంజయధ్వజవాహనాయ
 కాలనేమిసంహారకాయ
 మైరావణమర్దనాయ
 పృథ్విసురభంజనాయ
 సప్తమంత్రిసుతధ్వంసనాయ
 ఇంద్రజిద్వధకారణాయ
 అక్షకుమారసంహారకాయ
 లంకిణీభంజనాయ

రావణమర్దనాయ ౨౫
 కుంభకర్ణవధపరాయణాయ
 ఓం జంబుమాలినిషూదనాయ
 ఏకపీఠాయ నమః
 రాక్షసక్షలదహనాయ
 అశోకవనవిదారణాయ
 లంకాదహనాయ
 శతముఖవధకారణాయ
 సప్తసాగరవాలాయ
 సేతుబంధనవాలాయ
 నిరాహారాయ
 నిర్గణాయ
 సగుణస్వరూపాయ
 హేమవర్ణాయ
 పీతాంబరధరాయ
 సువర్చలాప్రాణనాయకాయ
 త్రయస్త్రైశ్చతోక్త్యర్చ్యద
 మద్రగణపాపకాయ
 భక్తపాలనచతురాయ
 సవకసకకుండలాభరణాయ
 రత్నకిరీటహారనూపురశోభి
 తాయ
 శ్రీరామభక్తితత్పరాయ
 హేమరంభావనవిహారాయ

వజ్రతాంకితాయ
 మేఘవాహనాయ
 నీలమేఘశ్యామాయ
 నూత్నకాయాయ
 మహాకాయాయ
 బాలనూర్యగ్రసనాయ
 ఋశ్యమూకగిరిసివానకాయ
 మేఘపీతార్చనాయ
 ద్వాత్రింశదాయుధధరాయ
 చిత్రవర్ణాయ
 విచిత్రసృష్టినిర్మాణకర్తే
 అనంతనామ్నే
 దశావతారాయ
 అఘటనాఘటనసమర్థాయ
 అనేకబ్రహ్మాండనాయకాయ
 దుర్జవసంహారకాయ
 సజ్జనసంరక్షకాయ
 దేవేంద్రపండితాయ
 సకలలోకారాధ్యాయ
 సత్యసంకల్పాయ
 భక్తసంకల్పపూరకాయ
 అతిసుఖమారదేహాయ
 యక్షగర్దమవిలేపాయ
 కోటిమన్మథాకారాయ
 ఓం రణకేళీమగ్ధనాయనమః
 విజృంభమాణాయ

సకలలోకకక్షీంభరాయ
 సప్తమహామంత్రతంత్రస్వరూపాయ
 భూతప్రేతపిశాచశాకినీడాకినీ
 విధ్వంసనాయ ౭౫
 శివలింగప్రభిష్టాపనకారణాయ
 దుష్కర్మవిమోచనాయ
 దౌర్భాగ్యనాశనాయ
 జ్వరాదిసకలరోగనివారణాయ
 భుక్తిముక్తిదాయకాయ
 కపలనాటకనూత్రధారిణే
 లీలావినోదాయ
 అగణితకల్యాణపరిపూర్ణాయ
 మంగళవ్రదాయ
 గానలోలాయ
 గానప్రియాయ
 అష్టాంగయోగనిపుణాయ
 సకలవిద్యాపారీణాయ
 అదిమధ్యాంతరహితాయ
 యజ్ఞకర్తే
 యజ్ఞభోక్తే
 వణ్మతవై భవానుభూతిచతు
 రాయ
 సకలలోకాతీతాయ
 విశ్వంభరాయ
 విశ్వమూర్తయే

విశ్వాకారాయ	శక్తజనమనోరథదాయకాయ
దయాస్వరూపాయ	భక్తరక్షకాయ
దాసజనహృదయకమలహరి	దీనహామకాయ
	రాయదీనమందారాయ
మనోవేగినే	సర్వస్వశంభుతాయ
మనోభావజ్ఞనిపుణాయ	గం శరణాగతరక్షకాయ
ఋషిగణగేయాయ	అర్చితావరాయణాయ గం

శ్రీసువర్చలాసమేతహనుమతే నమః నానావిధ పరిమళ
 వత్త్రపుష్పాక్షతాన్ సమస్పృశామి । శక్తశ్చేత్సహస్రనామభి
 పూజయేత్ ॥ (శక్తికలిగినవారు సహస్రనామములచేత పూజ
 చేయవచ్చును) కపిలాఘృతసంయుక్తః కృష్ణాగురుసముద్భవః ।
 మయాసమర్పితో ధూపో హనుమన్ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ శ్రీ ॥
 సు॥ హ॥ ధూపం॥ నిరస్తాజ్ఞానతిమిర తేజోరాశే జగత్పతే ।
 దీపం గృహాణదేవేశ గోఘృతాక్తం దశాన్వితమ్ ॥ శ్రీ॥ సు॥
 హ॥ దీపం॥ ఇదం దివ్యాన్నమమృతం నూపశాకఫలాన్వితం ।
 సాజ్యం సదధి సక్షీరం శర్కరామధుసంయుతమ్ ॥ భక్ష్యం
 భోజ్యం చ లేహ్యం చ చోష్యం చాఽపి చతుర్విధం ।
 గృహాణ హనుమన్భక్త్యా స్వర్ణపాత్రే సేవేదితమ్ ॥ శ్రీ॥ మ॥
 హ॥ మహానై ॥ మి॥ సమర్పయామి పానీయం మధ్యే మధ్యే
 సుధోపమం । సచ్చిదానందరూపాయ స్త్రైస్త్రిస్థిత్యంతిహేతవే॥
 శ్రీ॥ సు॥ హనుమతే నమః మధ్యే మధ్యే ॥ వా॥ మి॥ పూగీఫలై
 స్సమాయుక్తం కర్పూరాది సమన్వితం । స్వర్ణవర్ణఙ్గోపేతం

తాంబూలం గృహ్యతాం హరే॥ శ్రీ॥సు॥హ॥ తాం॥ మి॥
 సీరాజనమిదం దివ్యం మంగళార్థం కపిప్రభో॥ మయా సమ
 ర్పితం తాత గృహాణ వరదోభవ॥ శ్రీ॥ సు॥ నమః॥ సీ॥ మి॥
 సృత్యం గీతం చ వాద్యం చ కృతం గంధర్వసత్తమైః ।
 ప్రకల్పయామి మనసా రామదూతాయ తే నమః॥ శ్రీ॥సు॥హ॥
 సృత్యగీత వాద్యాని సమర్పయామి॥ రాజోపచారై స్సతతం
 పురాణవతనాదిభిః । సంతుష్టోభవ సర్వాత్మన్ సర్వలింగ
 మయాత్మక॥ శ్రీ॥ సు॥ హ॥ నమః॥ రాజోపచారాద్దేవోప
 చారాస్త సమర్పయామి॥ మైరావణమహా దైత్యప్రాణవాయు
 బిలేశయ । పునరర్ఘ్యం ప్రదాస్యామి పవనాత్మజ గృహ్య
 తామ్॥ శ్రీ॥ సు॥ హ॥ పునరఘర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ మందార
 పారిజాతాది పుష్పాంజలిమిమం ప్రభో॥ స్వర్ణపుష్పసమాక్షీర్ణ
 ముష్ప్రిధ్వజ గృహాణ వై॥ శ్రీ॥ సు॥ హ॥ పుష్పాంజలిం సమర్ప
 యామి॥ ప్రదక్షిణసమస్కారాంతాన్మౌగైః స్పృశసంఖ్యయా ।
 దాస్యామి కపినాథామ గృహాణాభీష్టదాయక॥ శ్రీ॥ సు॥
 ప్రదక్షిణసమస్కారాస్త సమర్పయామి (ప్రదక్షిణసమస్కా
 రములు అయిదుచేయవలయును.) అశక్తులగువారు, రోగ
 గ్రస్తులు యథాశక్తి కేశవనామములతో పూజించవలెను.

అస్య శ్రీహనుత్కవచశ్లోత్రమహామంత్రస్య రామచం
 ద్రో భగవాన్పృషి అనుష్టుప్ ఛందః హనుమాద్దేవతా మారు
 తాత్మజ ఇతి వీజమ్ అంజనాసూనురితి శక్తిః వాయుపుత్ర
 సితి కీలకమ్ సమస్తపాపక్షయార్థం శీఘ్రమేవ ఆయురారోగ్య

సిద్ధ్యర్థం హనుమత్కువచస్తోత్రపారాయణే వినియోగః. అంజ
నానూనవే అంగుష్ఠాభ్యాం నమః రుద్రావతారాయ తర్జనీ
భ్యాం నమః వాయుపుత్రాయ మధ్యమాభ్యాం నమః అగ్ని
గర్భాయ అనామికాభ్యాం నమః రామదూతాయ కనిష్ఠికా
భ్యాం నమః బ్రహ్మస్త్రనివారణాయ కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం
నమః అంజనానూనవే హృదయాయ నమః రుద్రావతారాయ
శిరసే స్వాహా వాయుపుత్రాయ శిఖాయై పషట్ అగ్ని
గర్భాయ కవచాయ హుమ్ శ్రీరామదూతాయ నేత్ర
త్రయాయ వౌషట్ బ్రహ్మస్త్రనివారణాయ అస్త్రాయ ఘట్.
భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః. ధ్యానమ్. వామే కరే పై రిభిదం
వహంతం శూలం పరే శృంఖలహారటంకం, దధాన మచ్ఛా
చ్ఛసువర్ణవర్ణం భజే జ్వలత్కుండల మాంజనేయమ్. ౧
ధ్యాయేద్బాలదినాకరద్యుతినిభం దేవారిదర్పవహం దేవేంద్ర
ప్రముఖప్రశస్తయశనం దేవీవ్యమానం రుచా, సుగ్రీవాది
సమస్తవానరయుతం సువ్యక్త తత్త్వప్రియం సంరక్తాయత
లోచనం పవనజం పీతాంబరాలంకృతమ్. ౨. బుద్ధి ర్బలం
యశో దైర్యం నిగ్భయత్వ మరోగతా । అజాడ్యం వాక్పటు
త్వం చ హనుమత్స్మరణా ద్భజేత్. ఉద్యన్మార్తాండకోటి
ప్రకటసుచియుతం చారువీరాసనస్థం మాంజ్ఞేయజ్ఞోపవీతా
భరణమురుశిఖాశోభితంకుండలాక్తం, భక్తానామిష్ట కామ
ప్రణయ మనుదినం వేదనాదప్రమోదం ధ్యాయే ద్దేవం
విధేయం ప్లవగకులవతిం గోష్పదీభూతవార్ధిమ్. ౪. వామం
భూతబలప్రభంజనయుతం కట్యాం సినేశ్య స్థితం బాహుం

దక్షిణహస్తపద్మ మధ్యం వ్రద్వ్యమ్నరక్తప్రభం, యో
మేనే మశకానివామరరిప్లుసంకావరీ సంస్థితాం స్తం వందే
రఘువాథ నాథచరణ శ్రీపద్మభృంగం హరిమ్. ౫.

ఓమ్. హనుమా న్పూర్వతః పాతు దక్షిణేపవనాత్మజః।
పాతు ప్రతీచ్యామక్షుఘ్నః పాతు సాగరతారకః॥ ఉదీచ్యా
మూర్ధ్వతః పాతు కేసరిప్రియనందనః । అధస్తా ద్విష్ణుభక్తస్సు
పాతు మధ్యం చ పావనిః॥ లంకావిదాహకః పాతు సర్వా
పదోభ్యో నిరంతరం । సుగ్రీవసచివః పాతు మస్తకం వాయు
నందనః॥ ఫాలం పాతు మహాతేజా భూమధ్యేచ నిరంతరం ।
నేత్రే ఛాయాపహరీ చ పాతు నః స్లవగేశ్వరః॥ కపోలే కర్ణ
మూలే తు పాతు శ్రీరామకింకరః । నాసాగ్రమంజనాసూనుః
పాతు వక్త్రం హరీశ్వరః॥ పాతు కంఠం చ దైత్యారిః
స్కంధౌ పాతుసురార్చితః । భుజౌ పాతు మహావీరః కరా
చ చరణాయుధః॥ నఖా న్నఖాయుధః పాతు కుక్షిం పాతు
కపిశ్వరః । వక్షోముద్రాపహరీ చ పాతు పార్శ్వే భుజా
యుధః॥ నీతాశోకాపహరీ చ హృత్పాతు కపికుంజరః॥ నాభిం
తు రామదూతస్తు కటిం పాత్వ నిలాత్మజః॥ లంకీణీభంజనః
పాతు పృష్ఠదేశే నిరంతరం । గుహ్యం పాతు మహాప్రాజ్ఞో
మేధం పాతు శివప్రియః॥ ఊరూ చ జానునీ పాతు లంకా
ప్రాసాదభంజనః । జంఘే పాతు కపిశ్రేష్ఠః గుత్సా పాతు
మహాబలః॥ అచలోద్ధారకః పాతు పాదౌ భాస్కర సన్నిభః ।
అంగాన్యమితసత్వాధ్యః పాతు పాదాంగుళీస్సదా॥ సర్వాం

గాని మహాశూరః సాతు రోమాని చాత్మవాన్ ! హనూ
 మత్కవచం యస్తు పతే ద్విద్వా నిశ్చక్షణః | స ఏవ పురుష
 శ్రేష్ఠా భుక్తిం ముక్తిం చక్రవిందతి | త్రికాలమేకకాలం వా
 జపేన్మానత్రయం సరః | సర్వాన్సర్వాన్జే జిత్వా స పుమా
 శ్చియమాన్నయాత్ | అర్ధరాత్రే జలే స్థిత్యా సప్తవారం
 పతే ద్యది || తుయావస్మారకృష్ణాదితాపజ్వరనివాహమ్ | అశ్వశ్శ
 మూలేఽగ్గవారే స్థిత్యా పతతి యఃపుమాన్ | స పుమాశ్చి
 యమాప్నోతి సంగ్రామేషు జలాంతరే | యః పతే ధ్ధారయే
 యే తస్య కరస్థాస్సర్వసిద్ధయః | లిఖత్వా పూజయేద్యస్తు సర్వత్ర
 విజయీ భవేత్ || యో వాగాన్నిధిమల్బపల్వలమివోల్లంఘ్య
 ప్రతాపాన్వితో వై దేహీఘన శోక తాపహరణో వై కుంత
 భక్తప్రియః | అత్రాద్యూర్జితరాక్షసేశ్వరమహాదర్పావహరీ రణే
 సోయం వానరపుంగవోఽవతు సదా హ్యస్మాన్సమీరా
 త్మజః || ౧ || యత్ర యత్ర రఘునాథకీర్తనం తత్ర తత్ర కృత
 మస్తకాంజలిం | బాష్పవారిపరిపూర్ణలోచనం భావయామి
 పవమాననందనమ్ || ౨ || మండలీకృత వాలాగ్రం స్వర్ణవర్ణం
 మహాహనుం | కుండలాలంకృతం శూరం భజే వాయుసుతం
 హృది || ౩ || అమలకనకవర్ణం ప్రజ్వలత్పావకాక్షం సరసిజనిభ
 వక్త్రం సర్వదా సుప్రసన్నం | పలుకుతునగాత్రం కుండలా
 లంకృతాంగం రణచలకరవాలం రామదూతం నమామి || ౪ ||
 మనోజవం మారుతతుల్యవేగం జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం
 పరిష్టం | వాతాత్మజం వాసుయోధముఖ్యం శ్రీరామదూతం
 శిరసా నమామి || ౫ || దివ్యావధప్రదానేన కపికోటిరనేకశః |

హనూమతే జీవయతే నమస్తస్మై మహాత్మనే॥౬॥ అంజనేయ
మతిపాటలాననం కాంచనాద్రికమనీయవిగ్రహం । పారిజాత
తరుమూలవాసినం భావయామి పవమాననందనమ్ ॥౭॥ రాజ్య
ప్రదం హనూమంతం వదాన్యం మధుగప్రియం ॥ శ్రుతిచింతా
మణిం కామదేనుం కల్పక మాశ్రయే ॥౮॥ పద్మరాగమణి
కుండలత్విషా పాటలీకృతకపోలమండలం । దివ్యహేమకదళీ
వనాంతరే భావయామి పవమాననందనమ్ ॥ ౯ ॥ అంజనావర
పుత్రాయ రామేష్టాయ హనూమతే । సర్వలోకైక వీరాయ
భవిష్యద్భవ్యాణే నమః ॥౧౦॥ హనూమా నంజనానూను
ర్వాయుపుత్రో మహాబలిః । రామేష్టః ఫల్గునసఖః పింగాక్షో
ఽమితవిక్రమః ॥ ఉదధిక్రమణశ్చైవ సీతాశోకవినాశకృత్ ॥
లక్ష్మణప్రాణదాతాచ దశగ్రీవస్య దర్పహం ॥ ఏతద్ద్వాదశనా
మాని కపీంద్రస్యమహాత్మనః । స్వాపకాలే పరేద్భస్తుయాత్రా
కాలే విశేషతః । భయాని తస్య సశ్యంతిసర్వత్ర విజయీభ
వేత్ ॥ ఇతి శ్రీహనుమత్కవచస్తోత్రమ్ ॥

ఇదం కవచపారాయణం కృత్వా ప్రదక్షిణానికుర్యాత్ ॥
ఈ కవచమును పఠించి ఈక్రింది మూడుమంత్రములతో ప్రద
క్షిణము చేయవలెను.

కష్టములోనున్నవారు

మర్కటేశ మహాత్మాహ సర్వశోకవినాశన॥ శత్రూ
స్తస్పృహమాంకక్షత్రయం దావయ మే ప్రభా॥ ఏతపతంతః
హస్తేన ఫలపుష్పాదికమాదాయ గణనాం కుర్వంతః అష్టా

త్తర శతసంఖ్యాకాని వా తదర్థంవా తదర్థం వా యథాశక్తి ప్రదక్షిణాని కుర్యుః । మయాశృతైరేభిః ప్రదక్షిణైః శ్రీసువ ర్చలాసమేత హనూమాన్సు ప్రీతస్సుప్రసన్నో వచో భూత్వా మమాభీష్ణసిద్ధిం దదాతు ఇతి జలం విసృజేత్ । స్వయంవా కుర్యుః అశక్తాశ్చేదన్యైర్వా కారయేయితి విధిః । ఏవం పంచచత్వారింశద్దినేషు వా ఏకచందినేషు వా కామ నాపూర్తయే కుర్వంతి చేత్రత్కామసిద్ధిః ॥ అభీష్టం ప్రబలం చేష్టహుదినేషు కార్యమ్, అల్పం చేత్ అల్పదినేషు ఇతి పూర్వా చారపద్ధతి.

తా॥ 'మర్కటేశ' అనేమంత్రమును పఠించుచూ ఓక ప్రదక్షిణము చేయవలెను. ఈప్రకారము హస్తమునంధు ఫల మును పుష్పములను వుంచుకొని అష్టోత్తరశతము (౧౦౮) ను నిత్యముచేయవలెను. అథవా ౫౪ గాని ౨౭ గాని శక్తికొలది చేయవలెను. శక్తిలేనివారు ఇతరులచే చేయించవలెను ఈప్రకారము ౪౦ దినములుగాని ౨౦ దినములుగాని దృఢభక్తితో చేయువారికి హనుమదనుగ్రహముచే కోరికలు సిద్ధించును,

వివిధ కోరికలు గలవారు తమ కోరికను మంత్రమందు సంకల్పించి ప్రదక్షిణములు చేయవలెను

కొన్ని ముఖ్యమయిన విషయములను ఈక్రింద వుదహరించుచున్నాను. శత్రువులచే బాధపడువారు ఈక్రింది మంత్రమును యథాశక్తి జపించుచూ యంత్రమునకు ప్రదక్షిణము చేయవలెను.

మర్కటేశ మహాత్మాసర్వశత్రు నివారక ।

శత్రూన్ సంహర మాంరక్ష శ్రియందాపయమేప్రభో॥
అని చెప్పచూ ప్రదక్షిణములు చేయాలి.

రోగగ్రస్తులు

మర్కటేశ మహాత్మాహ సర్వరోగనివారణ ।

శత్రూన్ సంహరమాం రక్షశ్రియం దాపయమే ప్రభో॥
అని పై విధంగా జపించుచూ ప్రదక్షిణము చేయాలి.

సంతానాస్థులు

అంజనానుత దేవేశ కేశరి ప్రియనందన ।

దేహిమే తనయం శీఘ్రం సర్వభాగ్య నిధింప్రభో ॥

ఈవిధంగా 108 పర్యాయములు ప్రదక్షిణము చేసి
ఈగ్రంథములోని హనుమజ్జన్మకథను చదువుకోవాలి, శని
వార నియమము పాటించాలి.

సంతాన హనుమన్మంత్రః

శ్రీ పరాశరః । అన్యవిశేషం వక్ష్యామి లోకానాముప
కారకం సంతానహనుమన్మంత్రం శృణ్వ మునిపుంగవ ।
యస్య శ్రవణమాత్రేణ సంతానం ప్రాప్నుయాద్భహు! సారా
త్సారతమం మంత్రం మంగళానాంచ మంగళం । మంత్రేణా
నన సపసాబహవసిద్ధిమాప్నుయః । సర్వసౌభాగ్య జనకం ।
మంత్రాణా ముత్తమోత్తమం । అన్యశ్రీ సంతాన హనుమ
న్మంత్రస్య బ్రహ్మఋషిః । గాయత్రీ ఛందః । శ్రీ సంతాన

హనుమాన్దేవతా॥ ఓం వీజం । స్వాహాశక్తిః । శ్రీ కీలకం మమ
సంతాన హనుమత్ప్రసాద సిద్ధ్య ర్దే జపే వినియోగః । మూలిన
న్యాసం కుర్యాత్ ॥ ధ్యానం ॥ అంజనానుత దేవేశ కేసరి
ప్రియసందన । దేహిమేతనయం శీఘ్రం సర్వభాగ్యనిధిప్రభో॥
గ్రంథాంతరే ॥ ప్రా లేయద్యుతి బింబకోటి రుచిర ప్రస్ఫుటి దేహ
ప్రభం । భాస్వద్రత్న కిరీట కుండలమణిం । వ్యాకర్ణగండవలం
వామేవ్యాధిభి రౌషధం । నిగళ భిల్లంకం కరెదక్షిణే ।
బిభ్రాణం హనుమంత ముజ్వల తటితోటి ప్రభం । సంశ్రయే
పురశ్చర్యా క్రమంవక్ష్యే పంచలక్షం ద్విజోత్తమ । నారికేళో
దకంవాపి । గోక్షిరేణ విశేషతః । గుడోదకం వా యోగీంద్ర
దళాంశం తర్పణంబుధః । తద్దళాంశం హునేద్విద్వాన్ సదా
జప పరాయణః॥ ఖర్జురఫల సంయుక్తం ఇక్షుఖండ మధు
ప్రతం । పుత్రజీవాఖ్య వీజాని ఘృతశర్కర సంయుతం । పర
మాన్నంచ విప్రేంద్రీ హోమం కుర్యాద్వి చక్షణః । బ్రాహ్మ
ణాన్ భోజయెత్పశ్చాత్ । తద్దళాంశం క్రమేణ వై పుత్రజీవ్న
క్షమాలాభః । జపంకుర్యాచ్చ బుద్ధిమాన్ । ఏవమయః కురుతే
యోగీ సంతానం ప్రాప్నుయాద్వహు ।

సంతాన హనుమన్మంత్రః

అస్యశ్రీ సంతాన హనుమన్మంత్రస్య । బ్రహ్మఋషిః ।
గాయత్రీఛండః । శ్రీ సంతాన హనుమదేవతా । ఓం వీజం ।
స్వాహాశక్తిః । శ్రీంకీలకం । మమ సంతాన హనుమత్ప్రసాద
సిద్ధ్యర్దే జపే వినియోగః ।

ఓం శ్రీం హ్రీం క్లీం సంతానహనుమక మమ వుత్రం
దేహిదేహిస్వాహా । ఇతి మూలమంత్రః । మూలమంత్రేణ
అంగన్యాస, హృదయాది న్యాసాన్ కుర్యాత్ ।
ధాన్యం॥

అంజనానుత దేవేశ కేశరీ ప్రియనందన ।

దేహిమే తనయం శీఘ్రం సర్వభాగ్య నిధిప్రభో ।

మూలమంత్రము సంపుటికరణచేసి పారాయణ చేయ
వలెను. పై మంత్రమును యథాశక్తి జపించవలెను, పైన
చెప్పిన విధముగా అనుసరించినవారికి సంతాన హనుమంతుడు
సంతానవంతులను చేయును. ఎట్టి సందియమునులేదు.

ఆ వ్ర బ ం ధు స మా గ మ ము న కు

శ్లో॥ విశ్లిష్టబంధుసంయోగ । కామనాచే ద్దనూమతః ।

రామాంగుళీయార్పణంతు । సీతాయై సంధ్యయోః

పఠేత్ ॥

ఆదావంతీపినా నిత్యం పనసామ్ర ఫలార్పణమ్ ।

శ్లో॥ మర్కటేశ మహాత్సాహ సర్వశోకనివారక ।

శత్రూన్ సంహరమాం రక్షశ్రియందావయమే ప్రభో ॥

అని చదువుచూ వ్రదక్షిణములు పూర్తిచేసి ఈక్రిందివిధముగా
చేయాలి.

తా॥ భార్యాభర్తలుగాని, సోదరులుగాని, యేమిత్రులు
శత్రులుగా మారినను, దేశాంతరములయందున్నవారలు

తిరిగి ఒకచో జేసుటకును శ్రీరామముద్రకను హనుమంతుడు
 సీతకు యిచ్చిన సుం! 3౬ వ సర్గను త్రికాలములయందు
 పఠించి, పఠనకుముందు, అనంతరము పఠనఫలములుగాని,
 మామిడి ఫలములుగాని నివేదించవలెను. అట్లు సంప్రాప్తము
 కానిచో సంప్రాప్తమగు ఫలములు నివేదించ వచ్చును.
 వివాహము కోరువారు కూడా పైవిధంగా చేయాలి.
 ఏకామ్యము గలవారు ఆశోరిక ప్రకారము ప్రదక్షిణ
 మంత్రము చెప్పి సుందరకాండలోని ౩6 వ సర్గను పారాయణ
 చేయాలి. ప్రదక్షిణకాలములో నియమము కలవారై తారా
 బలము చంద్రబలము చూసుకుని ప్రారంభించాలి.

శ్రీమత్సుందరకాండే షట్త్రింశ సర్గః

శ్లో॥ భూయఏవ మహాతేజా హనుమా న్మాసుతాత్మజః ।
 అబ్రవీ త్ప్రీతిం వాక్యం సీతావత్యయకారణాత్ ।
 వానరోఽహం మహాభాగే దూతో రామస్య ధీమతః ।
 రామనామాంకితం చేదం పశ్య జేవ్యంగుళీయకమ్ ॥
 ప్రత్యయార్థం తవాఽఽసీతం తేన దత్తం మహాత్మనా ।
 సమాశ్వాసిహి భద్రం తే క్షీణదుఃఖఫలా హ్యసి ॥
 [ఇత్యుక్త్వా ప్రదదౌ తస్యై సీతాయై వానరోత్తమః]
 గృహీత్వా ప్రేక్షమాణా సా భర్తుః కరవిభూషణం ।
 భర్తౌమివ సంప్రాప్తా జానకీ ముదితాభవత్ ॥
 చారు తద్వదనం తస్యా స్తామశుక్లాయ తేక్షణం ।
 అశోభత విశాలాక్ష్యా రాహుముక్త ఇవోద్గురాట్ ॥

తత స్సా హ్రీమతీ బాలా భర్తృసందేశహర్షితా ।
పరితృప్తా ప్రియం కృత్వా ప్రళయశంస మహాకపిమ్ ॥

శ్లో॥ విక్రాంత స్త్వం సమథ స్త్వం ప్రాజ్ఞ స్త్వం వానరోత్తమ ।
యే నేదం రాక్షసపదం త్వయైకేన ప్రధర్షితమ్ ॥

శతయోజనవిస్తీర్ణ స్సాగరో మకరాలయః ।
విక్రమ శ్లాఘనీయేన క్రమతా గోష్పదీకృతః ॥

సహి త్వాం ప్రాకృతం మన్యే వానరం వానరర్షభ ।
యస్య తే నా స్తి సంత్రాసో రావణా న్నాపి సంభ్రమః ॥

అర్హ నేచ కపిశ్రేష్ఠ మయా సమభిభాషితం ।
యద్యపి ప్రేషిత సేన రామేణ విదితాత్మనా ॥

ప్రేషయిష్యతి దుర్ధర్షో రామో న హ్యపరీక్షితం ।
పరాక్రమ మపిజ్ఞాయ మత్సకాశం విశేషతః ॥

దిప్త్యా చ కుశలీ రామో ధర్మాత్మా సత్యసంగరః ।
లక్ష్మణశ్చ మహాతేజా స్సుమిత్రానందవర్ధనః ॥

కుశలీ యది కాకత్స్థః కిం ను సాగరమేఖలాం ।
మహీం దహతి ణోపేన యుగాంతాగ్నిరివోద్ధితః ॥

అథవా శక్తిమంతౌ తౌ సురాణామపి నిగ్రహే ।
మమైవ తు న దుఃఖానా మ స్తి మన్యే విపర్యయః ॥

కచ్చి స్సవ్యధితో రామః కచ్చి స్సపరితవ్యతే ।
ఉత్తరాణి చ కార్యాణి కురుతే పురుషోత్తమః ॥

కచ్చి న్నదీన సంభ్రాతః కాశ్యేషు చ న ముహ్యతి ।

కచ్చి త్పురుషకాగ్యాణి కురుతే శృపతే స్ఫురతః ॥

ద్వివిధం త్రివిధోపాయ ముపాయమపి సేవతే ।

విజగీషు స్సుహృ త్కచ్చి నిత్రేషు చ పరంతపః ॥

శ్లో॥ కచ్చి నిత్రాణి లభతే మిత్రై శ్చా వ్యభిగమ్యతే ।

కచ్చి త్కుల్యాణమిత్రైశ్చ మిత్రైశ్చాపి పురస్కృతః ।

కచ్చి దాశాస్తి దేవానాం ప్రసాదం పార్థివాత్మజః ॥

కచ్చి త్పురుషకారం చ దైవం చ ప్రతిపద్యతే ॥

కచ్చి న్నవిగతస్నేహః ప్రవాసా స్మయి రాఘవః ।

కచ్చి న్నాటం వ్యసనా దస్మా న్మోక్షయిష్యతి వాసరః ॥

సుఖానా ముచితో నిత్య మసుఖానా మనౌచితః ।

దుఃఖ ముత్తర మాసాద్య కచ్చి ద్రామో న సీదతి ॥

కౌసల్యాస్తథా కచ్చిత్సుమిత్రాయా స్తద్దైవచ ।

అభీక్షం శ్రూయతే కచ్చి త్కుశలం భరతస్య చ ॥

మన్నిమిత్రేన మానార్హః కచ్చిచ్ఛీకేన రాఘవః ॥

కచ్చి న్నాన్యమనా రామః కచ్చి న్నాటం తారయిష్యతి

కచ్చి దక్షాహిణీం భీమాం భరతో భ్రాతృవత్సలః ।

ధ్వజినీం మంత్రిభి ర్గుప్తాం ప్రేషయిష్యతి మత్కృతే ॥

వానరాధిపతిశ్చీమాన్ సుగ్రీవః కచ్చిదేష్యతి ॥

మత్కృతే హరిభి ర్వీరై ర్వృతో దంత సఖాయుధైః ॥

కచిచ్చు లక్ష్మణ శూర సుమిత్రానందవర్ధనః ।
 అస్త్రవి చ్చరణాలేన రాక్షసా నిద్ధమిష్యతి ॥
 రాద్రేణ కచ్చి దస్తేణ జ్వలతా నిహతం రణే ।
 ద్రక్ష్య మ్నల్పేన కాలేన రావణం ససుహృజ్జనమ్ ॥

శ్లో॥ కచ్చిన్నతద్వైమసమానవర్ణం తస్యాననం వద్మసమానగంధి,
 మయా వినా శుష్యతి శోకదీనం జలక్షయే వద్మమివాతపేన॥

ధర్మావదేశా త్యజతశ్చ రాజ్యం ।
 మాం చావ్యరణ్యం నయతః పదాతిం ।

నాసీద్వ్యథా యస్య న భీష్మ శోకః ।
 కచ్చి త్సదైర్యం హృదయే కరోతి ॥

న చాస్య మాతా న పితా చ నాస్య ।
 స్నేహో ద్విశిష్టోఽస్తి మయా నమో వా !

తావ త్వహం దూత జిజీవిషేయం ।
 యావ త్రపృత్తిం సృణుయాం ప్రియస్య ॥

ఇతీవ దేవీ వచనం మహార్థం ।
 తం వానరేంద్రం మధురార్థ ముక్త్వా !

శ్రోతుం పునస్తస్య వచోభిరామం ।
 రామూర్థయుక్తం విరరామ రామా ॥

సీతాయా వచనం శ్రుత్వా మారుతి ర్భీమవిక్రమః ।
 శిర స్థంజలి మాధాయ వాక్య ముత్తర మబ్రవీత్ ॥

స త్వా మిహస్థాం జానీతే రామః కమలలోచనే ।

తేన త్వాం నానయత్యాశు శచీమివ పురందరః ॥

శ్రుత్వైవ తు వచో మహ్యం క్షిప్రమేష్యతి రాఘవః ।

చమూం ప్రకర్షన్మహతీం హర్యక్షగణసంకులామ్ ॥

విష్టంభయిత్వా బాణౌమై రక్షోభ్యం వరుణాలయం

కరిష్యతి పురీం లంకాం కాకుత్స్థస్త్వాంతరాక్షసామ్ ॥

శ్లో॥ తత్ర య ద్యంతరా మృత్యు ర్యది దేవా స్సహాసురాః ।

స్థాస్యంతి పథి రామస్య స తానపి పథిష్యతి ॥

తవాద్యునజేనార్యే శ్లోకేన స పరిప్లుతః ।

స శర్మ లభతే రామ స్సింహార్దిత ఇవ ద్విపః ॥

మలయేన చ వింధ్యేన మేరుణా మందరేణ చ ।

దద్ధరేణ చ తే దేవి శపే మూలఫలేన చ ॥

యథా నునయనం వల్లు బింబోష్ఠం చారుకుండలం ।

ముఖం ద్రక్ష్యసి రామస్య పూర్ణచంద్ర మివోదితమ్ ॥

క్షిప్రం ద్రక్ష్యసి వై దేహి రామం ప్రస్రవణే గిరౌ ।

శతశ్రతు మివాసీనం నాగరాజస్య (నాకపృష్ఠస్య) మూర్ధని ।

స మాంసం రాఘవో భుక్త్యేన చాపి మధు సేవతే ॥

వన్యం నువిహితం నిత్యం భుక్త మత్నాతి పంచమమ్ ।

నై వ దంశా న్నుమశకా న్నకీటా న్నసరీసృపాన్ ।

రాఘవోఽపనయేద్ధాతౌ త్వద్ధతే నాంతరాత్మనా ॥

నిత్యం ధ్యానవహో రామో నిత్యం శోకపరాయణః ।
నాన్య చ్ఛింతయతే కించి త్స తు కామవశం గతః ॥

అనిద్ర సంతతం రామ స్సప్తోఽపి చ సరోత్తమః ।
సీతేతి మధురాం వాణీం వ్యాహరన్ ప్రతిబుధ్యతే ॥

దృష్ట్వా ఫలం వా పుష్పం వా యద్వాఽన్య
త్సుమనోహరం,
బహుశో హా ప్రయే త్యేవం శ్వసం స్త్వా మభిభాషతే ॥

స దేవి నిత్యం పరితప్యమాన
స్త్వామేవ సీతే త్యభిభాషమాణః ।

ధృతవ్రతో రాజసుతో మహాత్మా
తవైవ లాభాయ కృతప్రయత్నః ॥

సా రామసంకీర్తన వీతశోకా రామస్య శోకేన
సమాసశోకా ।
శరన్ముఖేసాంబుదశేషచంద్రా నిశేవ పై దేహనుతా
బధూవ ॥

ఇతి శ్రీమత్పుస్తకాండే - పట్టింకస్సర్గః ।

ముప్పదియాటవ సర్గము

తా॥ మహాపరాక్రమశాలియు వాయుదేవుని కుమారుండు సగు హనుమంతుండు సీతకు నమ్మకంబు గల్గించుటకై మరల వినయంబుతో నిట్లని చెప్పెను.

మహాభాగురాలవగు సీతాదేవీ; నేను వానరుండును గాని రాక్షసుండును గాను. బుద్ధిమంతుడగు రాముండు వంపఁగా వచ్చిన దూతను.

సీతాదేవీ ! ఇదిగో రామునిపేరు (వాసిన యుంగరము దెచ్చి యున్నాను. చూడుము.

నీకు నమ్మకము గలుగుటకై మహాత్ముండగు రాముం డివ్వఁగాఁ దీసికొని వచ్చినాను.

ఇంక నూటల నొందుము. నీకు మంగళము గలుగుఁ గాక. నీ దుశ్శిములన్నియు నశించినవి. (అని చెప్పి యా యుంగరమును సీత కిచ్చెను.)

ఆ సీతాదేవి తన పెనిమిటి హస్తభూషణమయిన యుంగరమును దీసికొని పలుమాటులు చూచి చూచి పెని మిటియగు రామునిం బొందినట్లు పరమసంతోషమునొందినది.

అప్పుడు సంతోషముచే కొనల నెఱునైనదుమందెల్ల నై విశాలములయిన కండ్లుగలిగి నుందరంబై యుండునా సీతాదేవి ముఖము రాహువుచే విడువంబడిన చంద్రుఁడుంబోలెఁ బ్రకాశించెను.

అంత బాలయగు నాసీతాదేవి పెనిమిటి వార్త విన్నందులకై సంతృప్తయయి మేనం బులకలు వొడముఁ గొంత లజ్జనొంది సంతోషమున హనుమంతునిం బొగడెను.

వానరశ్రేష్ఠుడవగు హనుమంతుడా! నీ వొక్కండవే రాక్షసులచే నిండిన యీ లంకను సరకుసేయక ప్రవేశించి నావే! నీ పరాక్రమమును, నీ ధైర్యమును, నీ బుద్ధిని ఏమని కొనియాడగలను? నీవే పరాక్రమశాలివి. నీవే ధైర్య శాలివి. నీవే బుద్ధిశాలివి.

సముద్రము నూలుయోజనముల వైశాల్యము గలది. మొసళ్ళధికముగాఁగలది. అట్టి సముద్రమును నీవు ఆవుపాద మంతటిదానిగాఁ దలచి దాడినావే. నీ పరాక్రమము గొనియాడం దగినదిగదా ।

వానరశ్రేష్ఠుడవగు హనుమంతుడా! సర్వభూత భయంకరుండగు రావణునివలన నీకు భయములేదు, కొంచెము తొట్రుపాటైనను లేదు. కావున నీవు సాధారణమయిన కోరియుని నాకుఁ దోచుటలేదు.

వానరశ్రేష్ఠుడగు హనుమంతుడా! పరమాత్మ వేత్తయగు రాముఁడు పంపఁగా వచ్చినావు. కావున నీతో నేను మాటలాడవచ్చును,

రాముఁడు మహాబుద్ధిశాలి. నీపరాక్రమంబు దెలిసి కొనక, నిన్ను నానావిధంబులం బరీక్షింపక యెచ్చటికిని పంపడు. అందును విశేషించి నాయొద్ద కెంతమాత్రమునూ పంపడు. అట్టిరాముఁడు నిన్ను నాయొద్దకుఁ బంపుటవలననే నీశక్తియుచ్ఛ్రావమని తెలియవచ్చుచున్నది.

నాభాగ్యవశంబున ధర్మాత్ముండును సత్యసంధుండు నగు రాముండును మహాపరాక్రమశాలి యగు సుమిత్రా పుత్రుండు లక్ష్మణుండును క్షేమంబుగ నున్నవారు.

రాముండు క్షేమంబుగ నున్నవక్షమున ప్రియభార్య నగు సన్ను రాక్షసుండు గొనిపోవుటంజేసి కోపంబు నొంది ప్రళయకాలాగ్ని యుంబోలె భూమియంతయును దహించు చున్నాడా ! ఎందువలన దహింపడు ? శక్తిలేనివాడా యేమి ? శక్తియున్నచో దహించుచునే యుండును. అది లేదు కావుననే యూరకున్నాడు.

అట్లుకాదేని రాముండును లక్ష్మణుండును దేవతలనైన జయింప నమగ్ధులే. అయితే గాదు ఖములకు నాశము లేదు. కాబోలు. అందువలననే వారలకు నామీద మనసు రాకున్నది.

రావణుండు నాదుఃఖంబునఁ గృశింపకున్నాడుగదా ? మఱియు నన్ను గూర్చియే యెల్లప్పుడును పరితపింప కున్నాడుగదా ?

పురుషశ్రేష్ఠుండగు రాముండు అట్లు దుఃఖమునొందక నన్నుఁ బొందుటకై చేయవలసిన పనులను జేయుచుండు గదా !

దశరథమహారాజపుత్రుం డగు రాముండు ఎల్లప్పు డును దీనుండై యుండడుగదా ? అట్లు సంభ్రమంబునొంది కార్యములం జెఱపుకొనడుగదా ? ఊకుండక పురుషుండు చేయవలసిన ప్రయత్నంబులం జేయుచుండునుగదా !

శత్రువులం దపింపజేయునట్టి రాముండు స్నేహితుల
యొడ మంచి తలంపుగలిగి వారల సామ దానంబుల రెంటను
ఉపలాించుచు శత్రువులయొడ దాన భేద దండోపాయంబులఁ
బ్రయోగించుచు సమయంబుకొలంది మెలంగుచుండునుగదా!

రాముఁడు క్రొత్తక్రొత్త స్నేహితులం బొందును
గదా! ఇతరులును అతండు తమకు స్నేహంబు గావలయునని
గోరుదురుగదా !

రామునకు మంచి స్నేహితులు గల్గుదురుగదా ! ఆ
స్నేహితు లతనిం దమకుఁ బ్రధానముగాఁ దలంతురుగదా !

రాచకొమరుండగు రాముఁడు దేవతానుగ్రహమును
గోరుచుండునుగదా !

రాముఁడు సేయు ప్రయత్నమునకు దైవము అనుకూల
ముగా నుండునుగదా !

రామునకు ఇట్లు ఎడఁకాటు గల్గుటవలన నా యందలి
స్నేహము తెగకున్నదిగదా !

హనుమంతుఁడా ! రాముఁడు నా దుఃఖమును
బోగొట్టునుగదా !

ఎల్లప్పుడును నుఖంబులనే యనుభవింపం దగిన
వాఁడును అతిసుకుమారుఁడుగావున దుఃఖంబు లనుభవింపం
దగనివాఁడు నగు రాముఁడు ఇప్పు డిట్టి మహాదుఃఖంబు నొంది
కృశింపకున్నాఁడుగదా !

కాసల్య నుమిత్ర భరతుడు వీరల క్షేమనార్త యవ్వ
డప్పుడు తెలియవచ్చుచున్నదిగదా !

పూజింపదగిన రాముడు నన్నుఁజించి దుఃఖించు
చున్నాడుగదా !

రాముడు నా దుఃఖింబున నితరకార్యంబు లన్నియు
విడిచియుండునా యేమి ? నా బాధల గడతేచ్చునుగదా !

అన్నయందు మిక్కిలి భక్తిగల భరతుడు నాకై
మంత్రులచే రక్షింపఁబడి భయంకరంబైయుండు నొక
యక్షాహిణిసేనం బంపునా యేమి ?

వానరాధీశ్వరుండును శ్రీమంతుండునగు సుగ్రీవుండు
వరాక్రమశాలురును, దంతములు, నఖంబులు నాయుధంబు
లుగాఁ గలవారలగు వానరులతోఁగూడి నాకై యిచ్చటికి
వచ్చునా యేమి ?

శూరుండు, నస్త్రంబులం దెలసినవాఁడు నగు నుమిత్రా
పుత్రుండయిన లక్ష్మణుం డిచ్చటికి వచ్చి బాణంబులం బరఁ
గించి రాక్షసులనందఱను వధించునా యేమి ?

యుద్ధంబున భయంకరంబుగ జ్వలించుచున్న యస్త్రం
బులచేత రావణుండును, అతని బంధువర్గంబును చంపఁబడుట
నే నింక స్వల్పకాలంబునం జూడఁగలనా యేమి ?

జలమంతయు నెండినపోయినపిమ్మట నెండరాకునకుఁ
గమలంబు శోషిల్లునట్లు, బంగారమువలె నిర్మలంబును

తామరపూవువలె సుగంధంబుగలదియు నగు నా రాముని ముఖంబు నన్ను విడచి దుఃఖంబున శోషిలకున్నదిగదా ?

ఎవ్వనికి మున్ను ధర్మసిద్ధికై రాజ్యంబు విడచి నన్నుఁ బాదచాఁచిగా నరణ్యంబునకుం దోడ్కొని వచ్చినప్పుడు కొంచెమయినను చింతగాని, భయముగాని, దుఃఖముగాని కలుగకుండెనో అట్టి రాముఁ డిప్పుడు నేను లేకుండుటచే మనంబున ధైర్యంబు దప్పకున్నాఁడుగదా ?

రామునికి తల్లియందుగాని తండ్రియందుగాని యితర బంధువులయందుగాని నా పైనున్న ప్రేమతో నమమగు స్నేహములేదు.

అట్లు కావున రాముఁడు నన్నుఁ దోడ్కొని పోవఁ దలంచి యున్నాఁడో లేదో యనుసంగతి నాకుఁ దెలియునంత వరకు నేను బ్రతుకఁ గోరియున్నాను. రాముఁడు నన్ను మరలం దోడ్కొని పోవంగోరువేని సరే; లేనిచోఁ బ్రాణంబుల విడచెదను. అని సీతాదేవి హనుమంతునితోఁ జెప్పెను.

సీతాదేవి యిట్లు హనుమంతునితో నధికమయిన యర్థములు గాఁదియు, మధురము నగు మాటంజెప్పి యంత సతనివలన రామునిం గుఱించిన దగుటంజేసి మనోహరమయిన మాటను వినుటకై యూరకుండెను.

భయంకరంబయిన వరాక్రమంబుగల వాయుపుత్రుఁ డగు హనుమంతుఁడు సీతాదేవి చెప్పినమాటను విని శిరంబున కేమోడ్చుకొనియుకొని యిట్లుని బదులు చెప్పెను.

తామరపూవులంబోలు కండ్లుగల సీతాదేవి! నీ నిచ్చట నున్నావని రాముం డెఱుంగఁడు.

అందుచేతనే అనుష్ఠాదునొద్దనుండు శచీదేవి నెఱుంగ కుండుటంచేసి ఇంద్రుడు తీసికొని పోవకుండునట్లు నిన్ను శీఘ్రముగాఁ దీసికొని పోవకున్నాఁడు. కాని వేఱుగాదు. ఇంద్రునకు శచీదేవి యనుష్ఠాదు నొద్దనున్నదని తెలిసిన పిమ్మట నాబిడం గొనిపోయినట్లు నేనుఁ బోయి చెప్పినంతనే నిన్నుఁ గొనిపోవం గలఁడు.

రాముఁడు నేనుబోయి సీసంగతిం జెప్పినంతనే వానరు లను, భల్లూకంబులను బిలచుకొని శీఘ్రంబుగా నిచ్చటికి వచ్చును.

రాముఁడు అక్షోభ్యంబగు సముద్రంబును బాణంబు లచే స్తంభించి దాటివచ్చి యీ లంకాపట్టణంబునందలి రాక్షసుల నందఱుం జంపును.

అప్పుడు రాముని మార్గంబునకు మృత్యువుగాని, దేవ తలుగాని, యనురులుగాని యడ్డమువచ్చిన రాముఁడు వారలంగూడఁ జంపును. ఇంక సీరాక్షసుల జంపునని చెప్పనేల ?

పూజ్యురాలవగు సీతాదేవి! రాముఁడు నిన్నుఁ జూడ కుండుటచేత దుఃఖసముద్రంబున మునింగి సింహంబుచేఁ బీడింపఁబడుచుండు నేనుంగుంబోలె నెంతమాత్రము సుఖంబు నొందకున్నాఁడు.

సీతాదేవీ ! సుందరములయిన కండ్లు గలిగి మనో
హరంబై దొండవండువంటి పెరవితోఁ గూడి సుందరము
లయిన కుండలంబులతో నొప్పుచునుండు చందురునిం
బోలు రాముని ముఖంబును నీవు నిశ్చయముగాఁ జూడఁ
గలవు. అట్లు నేను నావాసస్థానములగు మలయ వింధ్య మేరు
మందర దద్దురంబులు మొదలగు పర్వతంబులచేతను
నానూహారంబగు కందమూలంబులచేతను నీకు నమ్మకంబు
గలుగుటకై శపథము సేయుచున్నాను.

సీతాదేవీ ! నీ వింక శీఘ్రంబుగనే ప్రసవణం బను
పర్వతంబుపైఁ గూర్చుండి యైరావతంబుపై నున్న [పాతాంతర
పక్షమునందు - నాకవృష్టంబుపై నున్న] దేవేంద్రునింబోలు
రామునిఁ జూడఁగలవు.

రాముఁడు నీదుశ్శింబున మాంసమును భుజింపఁడు.
మద్యమును ద్రావఁడు

రాముఁడు ప్రతిదినంబును సాయంకాలంబునం దొక్క
మాటు వానప్రస్థులకు యోగ్యములయిన పశ్యంబులగు
మూలఫలంబులను దినుచున్నాఁడు.

రాముఁడు మనంబున నిన్నే ధ్యానించుచు. దేహం
బున నుండి యడవి యీఁగలనుగాని, పురుగులనుగాని, పాము
లనుగాని, యవ్వలిఁ దోలికొనఁడు.

రాముడు వీవు లేకుండుటంజేసి మన్మథుని వశుడై
యెల్లప్పుడును నిన్నే పేర్కొని దుఃఖించుచు నితరము దేనిని
గొంచెమయినం దలంపడు.

పురుషశ్రేష్ఠుడగు రాముడు నీదుఃఖంబున నెప్పు
డును నిదురింపడు. అట్లు కొంచెము నిదురవోయినను సీతా,
యని మధురంబుగా నిన్ను బేర్కొనుచు మేలుకొనును.

రాముడు ఫలమునుగాని పుష్పమునుగాని. యట్టి
మనోహర పదార్థమును మఱిదేసనిగాని చూచుచు నేని అప్పుడే
నిన్ను దలంచుకొని “ప్రియురాలా” అని నిన్ను బేర్కొనుచు
నిట్టూర్పులు విడుచును.

సీతాదేవి ! తండ్రియూజ్జచే వానప్రస్థవ్రతము నవలం
బించియున్న వాడును మహాపరాక్రమశాలియును రాచకొమ
రుడు నగు రాముండు ఎల్లప్పుడును నిన్నే దలంచుకొని
పరితపించుచు నిన్నే “సీతా” యని పేర్కొనుచు నిన్ను
బొందుటకే యత్నము నేయుచున్నాడు. అని హను
మంతుడు సీతతో జెప్పెను.

జనకుని కొమార్తెయగు నాసీతాదేవి “రాముడు
తన్ను దోడ్కొనిపోవుటకై వచ్చును” అని వినుటచే దుఃఖము
లేనిదయ్యి “రాముడు విరహంబున బరమదుఃఖియై
యున్నాడని వినుటచే రామునకుం గల్గినంతటిదుఃఖముకూడె

శేరదారంభమున గొంచెము మేఖముచే గప్పబడినచంద్రునితో
గూడిన రాత్రివలె బ్రకాశము గల్గియులేకయు నుండెను.

(శిరీ సర్గము)

ప్రదక్షిణదీక్షాదినానంతరం వేదవేదాంగపారగాన్పా)
హ్మణాన్భోజయేత్, తదాశిఖః గృహ్ణీయ్యాత్.

ప్ర ద క్షి ణ కా ల ని య మాః

శ్లో. బ్రహ్మచర్యమధశ్శయ్యా నిత్యం దై వతపూజనమ్,
అసంభాషణమక్రోధః దేవే విశ్వాసమాశ్రయేత్.

శ్లో. మృదు శోష్ణం సువశ్యం చ కుర్యాద్వై లఘు
భోజనం, నేంద్రియాణాం వికారఃస్యాత్తథా భుంజీత సాధకః.

తా|| బ్రహ్మచర్యము అధశ్శయ్యయు దేవపూజనము
శోపములేకపోవుట మానము పూజించు దేవతలయందు విశ్వా
సముగలవారై చేయవలెను. శక్తికలవారు ఏకభుక్తమును
అశక్తులగువారు లఘుభోజనమును చేయవలెను. సులభముగా
భుజించుట పరాన్నమును విడుచుట ఇంద్రియవికలత్వము
కలుగకుండుట ఈలక్షణములుకలవారై ప్రదక్షిణములు
చేయవలెను.

ప్ర ద క్షి ణ యో గ్య స్థ ల ని ర్ణ యః.

శ్లో. అశ్వథే వా కదళ్యాంవా బిల్వే చామలకే తథా ।
తులసీవృక్షమూలే వా స్వగృహే శుద్ధదేశతః ॥౧॥ ఏత
ద్యంత్రం వినిక్షిప్య పూజయిత్వా యథావిధి । ప్రదక్షిణాని
పూర్వోక్త మంత్రోచ్చారణపూర్వకమ్ ॥ ౨॥

తా॥ హనుమద్యంత్రమును రావిచెట్టుయొక్కయు
అరటిచెట్టుయొక్కయు మారేడుచెట్టుయొక్కయు ఉసిరికచెట్టు
యొక్కయు తులసియొక్కయొక్కయు మొదటను వుంచిగాని
స్వగృహమునందు శుచియైన ఈశాన్య ప్రదేశముందు వుంచి
గాని పూర్వము చెప్పబడినరీతిని షోడశోపచార పూజలు చేసి
ప్రదక్షిణ మంత్రములచే యథాశక్తిగా ఆచరించవలెను.

శ్లో॥ పూర్వం ప్రతిష్ఠితో దేవో మారుతిర్విద్యతే యది!
యంత్రస్య స్థాపనం నైవ కింతు పూజాదికం చరేత్॥

తా॥ వీధిలమునందు పూర్వప్రతిష్ఠిత మైన హనుమ
న్మూర్తి యుండునో అచ్చట ప్రత్యేకము యంత్రమునువుంచి
పూజించనవసరములేదు. ఆప్రతిష్ఠితహనుమన్మూర్తికే విధ్యుక్త
రీత్యా సంకల్పము మొదలైన షోడశోపచారములచే పూజచేసి
కవచమును పఠించి ప్రదక్షిణములు చేయవలసినది

ఈ గ్రంథమందు చెప్పిన విధులచే ఆచరించుటకుశక్తి
లేనివారు సంకల్పము మొదలైనవన్నియు పారాయణమును
పూజాంతముచేసి కవచ పారాయణమున్ను చేసినతరువాత
ప్రదక్షిణ మంత్రములను ౧౦౮ పర్యాయములు స్మరించినను
ప్రదక్షిణమును చేసిన ఫలితము నొందుదురు. తమయిష్టమును
తలచి ఆచరించవలెను.

అథహనుమల్లక్ష ప్రదక్షిణ విధానం

యుధిష్ఠిర ఉవాచ॥ భగవన్ జ్ఞానినాంక్రేష్టసర్వవిద్యా
విశారద । కించిద్విజ్ఞప్తమిచ్ఛామివక్తుమర్హస్యశేషతలి॥ (౧)

అజ్ఞానాదథవాజ్ఞానాత్ప్రమాదాద్వాక్యతాసహి । పాపానిను
బహూన్యత్రనిలమయంతి తర్హద॥ (౨)

వ్యాపకవాచ॥ లక్షప్రదక్షిణాః కార్యాగోద్విజాగ్ని
హనూమతాం । న్యచ్చతేనారదాయేతిప్రాహబ్రహ్మశ్వుణు
స్వతత్ ॥ (3)

నారద ఉవాచ॥ యేచపాపరతానిత్యం ధర్మాధర్మ
వివర్జితాః । వ్రతహీనాదురాచారాజ్ఞానహీనాశ్చజంతవః॥ (౪)
తేషాంపాపవినాశార్థం । ప్రాయశ్చిత్తం కథంభవేత్ ॥ (౫)

బ్రహ్మోవాచ॥ కింవర్ణయామి సాదూనాం మాహా
త్య్యుచ భవాదృశాం॥ (౬) సాధుసాధుచవిప్రేంద్రవచ్చితేవ్రత
ముత్తమం । బ్రహ్మహత్యాదిపాపేషు సంకలీకరణేషుచ॥ ౬ ॥
జాతిభ్రంశకరేనాపి అభివ్యభిజ్ఞతేతథా । విష్ణునానిర్మితం
పూర్వం । వ్రతంలక్షప్రదక్షిణం ॥ ౭ ॥ సర్వేసామతి పాపా
నాం । నాశతంపరమంశుభం॥ ఆషాఢేశుక్లవక్షేతపకాదశ్యాం
విశేషతః ॥ ౮ ॥ ద్వాదశ్యాం పౌర్ణమాస్యాంనా ప్రారంభే
ద్వితముత్తమం । దేశకాలాతసంకీర్త్యనత్వాగురు వినాయ
కా ॥ ౯ ॥ లక్షప్రదక్షిణాఃకార్యాస్త్రీనగ్నంశ్చశుచివ్రత ।
జతేంద్రియోజితప్రాణోముఖేనమనుముచ్చరేత్ ॥ ౧౦ ॥ నమస్తే
గార్హవత్యాయ నమస్తే దక్షిణౌగ్నయే । నమ ఆహవనీ
యాయ మహావేద్యైపమోనమః ॥ ౧౧ ॥ గవాంప్రదక్షిణాః
కార్యాలక్షసంఖ్యాయథావిధి । పూర్వంసంపూజ్యచగామేకాం
దత్వానైవేద్యముత్తమం॥ ౧౨ ॥ వశ్శుత్సదక్షిణాః కార్యా

నత్వాతాంచపునఃపునః । గవామంగేఘ తిష్ఠంతి భువనావి
 చతుర్దశః॥౧౩॥ యస్మా త్తస్మాచ్చిహమేస్యాదిహలోకేపరత్రచ
 ఏవంప్రదక్షిణాఃకృత్వాసర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ॥ ౧౪ ॥ కచ్చ
 నిష్ఠంశుచిందిప్రంపూజయేద్విధివద్భుధః । తతః ప్రదక్షిణాః
 కార్యాయావల్లక్షంభవేద్వృత్తి ॥౧౫॥ భూమిదేవనమస్తుభ్యం
 నమస్తేబ్రహ్మరూపిణే । పూజితౌదేవదైత్యైస్త్యమతఃశాంతిం
 ప్రయచ్ఛమే॥ ౧౬॥ ఏవం హనురుతేకార్యాహతప్రేత విహ
 శినే ॥ ఊడశైరుపచారైశ్చపూజయేద్వాయునందనం ॥౧౭॥
 తతః ప్రదక్షిణాః కుర్యాత్తాత్మకామ్యార్థ సిద్ధయే ॥౧౮॥
 మనోజవం మారుత తుల్యవేగం జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం
 పరిష్టం । వాతాత్మజం వానరయూధ ముఖ్యం శ్రీరామ
 దూతం శిరసానమామి॥ ౧౯॥ ఏవం ప్రదక్షిణావర్తం కుర్యా
 ద్దేవం ప్రయత్నతః । భూతప్రేత పిశాచాద్యావినశ్యంతిన
 సంశయః॥ ౨౦॥ ఆదిత్యాది గ్రహస్సర్వేశాంతియంతి
 శివాజ్ఞయా । ఉద్యాపనంచ సర్వేషాం కుర్యాత్సూక్ష్మ
 ఫలాప్తయే॥ ౨౧॥ ఉద్యాపన విధానాదౌ పుణ్యాహం వాచ
 యే తతః । ఆచార్యం పరయిత్యాచ ప్రతిమాస్వర్ణసంభవాం॥
 ౨౨॥ అవణం కలశం పూర్వం స్థాపయేన్మండలే శుభే ।
 విరచ్యలింగతో భద్రం పూజయేద్దేవమంజసా॥ ౨౩॥ పాయసం
 జాహుయాత్తత్ర తత్తైర్జ్యంత్రై ద్విచక్షుః । అష్టోత్తర సహ
 స్రంతు ప్రాయశ్చిత్తంచరే చ్చుభం॥ ౨౪॥ మండలం దక్షిణా
 యుక్త మాచార్యాయని వేదయేత్ । బ్రాహ్మణానోభయే
 చ్చక్ర్యా విత్తకార్యవి వర్జితః॥ ౨౫॥ యేకుర్యంతి ప్రతమిదం ।

సావముక్తా భవంతితే । భుక్త్యా ధేహి తాన్భోగానం తే
సాయుజ్య మాప్నుయః॥ ౨౬॥

అ ధ ప్ర యో గః

దేశకాలా స్మృత్వా మమ భూత ప్రేత పిశాచాది
బాధాపరిహార ద్వారా ఆదిత్యాది నవగ్రహశాంతి ద్వారావా
శ్రీమన్మహామద్ర హనుమత్ప్రత్యర్థం అముక సంఖ్యా ప్రదక్షిణాం
కరిష్యే॥

ఇతి సంకల్ప్య షోడశోపచారై హనుమంతం పూజ
యిత్వా ప్రదక్షిణాః కార్యాః॥

త త్ర మం త్రః.

మంత్రః॥ మనోజవం మారుత తుల్యవేగం జితేంద్రి
యం బుద్ధిమతాం పరిష్టం । వా తాత్మజం వానరయూధ
ముఖ్యం శ్రీరామదూతం శిర సానమామి॥ ఇతి మంత్రం పఠన్
ప్రదక్షిణాః ప్రతి దివసం నియమానుసారం కృత్వా ప్రార్థ
యేత్ ॥ అన్యధాశరణం నాస్తి త్వమేవ శరణం మమ తస్మా
త్కారుణ్య భావేనరక్షమాం పరమేశ్వర మంత్రహీనం
క్రియాహీనం భక్తిహీనం కపీశ్వర య । త్పూజితం మయా
దేవ పరిపూర్ణం తదస్తుతే॥ ౨॥ ఇతిక్షమావ్య॥

అనేనాముక సంఖ్యా ప్రదక్షిణాభ్యేన కన్మణా శ్రీహను
మద్దేవతా ప్రియతాం॥

గమనిక :- 209 పేజీలోని నీలుడు కథానంతరము ఈ
స్తోత్రము పఠించాలి.

నీలకృతహనుమత్ స్తోత్రమ్

ఓం జయ జయ ఆంజనేయ కేశరీప్రియనందన వాయు
కుమార ఈశ్వర పుత్ర పార్వతీ గర్భసంభూత వానరనాయక
సకల వేదశాస్త్రపారగ సంజీవ వర్షతోత్పాటన లక్ష్మణ ప్రాణ
రక్షక విభీషణ ప్రాణరక్షక గుహప్రాణదాయక సీతాదుఃఖ నివా
రణ ధాన్యమోషి శాపవిమోచన దోర్దండీ బంధవిమోచన నీల
మేఘ రాజ్యదాయక సుగ్రీవ రాజ్యదాయక భీమసేనాగ్రజ
ధనంజయ ధ్వజవాహన కాలనేమి సంహార మైరావణ మర్దన
వృత్రాసురభంజన సప్తమంత్రిసుత ధ్వంసన ఇంద్రజిత్వధ
కారం అక్షయ కుమారసంహార లంకిణీ భంజన రావణమర్దన
కుంభకర్ణవధ పరాయణ జంబుమాలీని షూదన వాలినిబర్హణ
రాక్షసకులదహన అశోకవన విదారణ లంకాదహన శతముఖ
వధ కారణ సప్తసాగర సేతుబంధన వాల నిరాకార నిర్గుణ
సగుణస్వరూప హేమవర్ణ పీతాంబరధర సువర్చలా ప్రాణ
నాయక త్రయ స్త్రైం శతోత్కట్యర్చద రుద్రగణపోషక భక్త
పాలన చతుర కనకకుండలాధరణ రత్నకిరీటహార నూపుర
శోభిత శ్రీరామభక్తి తత్పర హేమరంభా వనవిహార వజ్ర
క్షతాంకిత మేఘవాహన నీలమేఘశ్యామ నూత్మకాయ మహా
కాయ బాల సూర్యగ్రసన ఋష్యమూకగిరి నివాసక మేఘ
పీఠకార్చన ద్వాత్రింశ దాయుధధర చిత్రవర్ణ విచిత్ర సృష్టి
నిర్మాణ కర్తృః అనంతనామన్ దశావతార అఘటనా ఘటన
సమర్థ అనంతకోటి బ్రహ్మాండనాయక దుర్జన సంహార సజ్జన
సంరక్షక దేవేంద్రవందిత సకలలోకారాధ్య సత్యసంకల్ప

భక్తసంకల్ప పురక అతిసుకుమార దేహ యక్షకర్దమ వినోద
 లేపన కోటి మన్మథాకార రణకేళీమగ్ధన విజృంభమాణ
 సకలలోకకుక్షింభర సప్తకోటి మహామంత్ర తత్వ స్వరూప
 భూతప్రేత పిశాచ శాకినీధాకినీ విధ్వంసన శివలింగ ప్రతిష్ఠాపన
 కారణ దుష్కర్మ విమోచన దౌర్భాగ్యనాశన జ్వరాది
 సకలరోగ సంహార భుక్తిముక్తి ప్రదాయక కపటనాటక
 సూత్రధారిన్ లీలావినోద అగణిత కల్యాణగుణ పరిపూర్ణ
 మంగళప్రద గానలోల గానప్రియ అష్టాంగయోగ నిపుణ
 సకలవిద్యాపారీణ ఆదిమధ్యాహ్నహిత యజ్ఞకర్త యజ్ఞ
 భోక్త షణ్మతవై భవానుభూతి చతుర సకలలోకాతీత విశ్వం
 భర విశ్వమూర్తే విశ్వాకార దయాస్వరూప దాసజన
 హృదయకమల విహారణ మనోవేగిన్ మనోభావజ్ఞ నిపుణ
 ఋషిగణగేయ భక్తజనమనోరథదాయక భక్తవత్సల దీన
 పోషక దీనమందార సర్వస్వతంత్ర శరణాగతరక్షక ఆర్తత్రాణ
 పరాయణ ఏకవీర అసహాయశూర వీరహనుమన్ విజయీభవ
 దిగ్విజయీభవ—

చతుర్థా గ ము నం పూర్ణ ము.

మ

శ్రీసువర్చలానమేకహమమతే నమః

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః

హనుమద్వ్రత జయంతీప్రదక్షిణ కల్పము

(పంచమభాగము)

హనుమద్విశేషవిధికల్పము

పంచముఖిహనుమత్కవచమ్

అస్య శ్రీపంచముఖి వీరహనుమత్కవచస్తోత్రముం
 త్రస్య బ్రహ్మ ఋషిః । గాయత్రీ చ్ఛందః । శ్రీరామచంద్రో
 దేవతా । రాం బీజం । మం శక్తిః । చంద్ర ఇతి కీలకం । రామ
 చంద్రప్రసాదసిద్ధ్యర్థే పంచముఖివీరహనుమత్కవచస్తోత్రమంత్ర
 జపే వినియోగః । రాం అంగుష్ఠాభ్యాంసమశీరితర్జ్వనీభ్యాంసమః
 రూంమధ్యమాభ్యాంసమః రైం అనామికాభ్యాంసమః శంకని
 ష్టికాభ్యాం సమః రః కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం సమః ॥ ఏవంహృద
 యాదిన్యాసః ॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః ॥ ధ్యానం ॥ పంచే
 వానర నారాసింహఖగరాట్కృడాశ్వవక్త్రాంచితంవానాలంక
 రణం త్రిపంచనయనం దేదీప్యమానం రుచా । హస్తాబ్జైరసిఫేట
 పుస్తకసుధాకుంభాంకుశాద్రీన్ గదాం ఖట్వాంగం ఘణిభూ
 రుహా రశభుజం సర్వాంగర్వాతహమ్ ॥ అథ ధ్యానం ప్రవ
 త్త్యామి శృణు పార్వతి యత్నః । మద్వ్రతం దేవదేవస్య

ధ్యానం హనుమతఃపరమ్॥ పంచవక్త్రం మహాభీమం త్రిపంచ
 నయనైర్ద్యుతం । దశభిర్బాహుభిర్ద్యుక్త సర్వకామార్థసిద్ధిదమ్॥
 పూర్వేతు వానరం వక్త్రం హృదయం సూర్యస్పృశం । దం
 స్త్రాకరాశవదనం భుకుటీకుటిలోద్భవమ్॥ అస్యైకందక్షిణం
 వక్త్రం నారసంహం మహాచ్ఛతమ్ । అత్యుగ్రతేజోజ్వలితం
 భీషణం భయనాశనమ్॥ పశ్చిమేగారుడంవక్త్రంవజ్రద్రంష్ట్రం
 మహాబలం । సర్వరోగప్రశమనం విషరోగనివారణమ్॥ ఉత్తరే
 సూరం వక్త్రం కృష్ణదీప్తనఖోజ్వలం । పాతాళే సిద్ధిదం
 నృణాం జ్వరరోగాదినాశనమ్॥ ఉర్ధ్వం హయాననంఘోరం
 దానవాంతకరం పరం॥ యేన వక్త్రేణవిప్రేంద్రసర్వవిద్యా విని
 ర్యయః॥ ఏతత్పంచముఖం తస్య ధ్యాయతామభయంకరం॥
 ఖడ్గం త్రిశూలం ఖట్వాంగం పాశమశుకపర్వతౌ॥ ద్వాముష్టి
 సంగతౌమూర్ధ్ని సాయుధేర్దశభిర్భుజైః । ఏతాన్యాయుధజా
 లాని ధారయంతం యజామహే॥ ప్రేతాసనోఽవిప్తం తుసర్వా
 భాణభూషితం । సర్వాశ్చర్యమయం దేవ మనంతం విశ్వతో
 ముఖమ్॥ పంచాస్య మచ్యుతమనేక విచిత్రవీర్యం శ్రీశంఖచక్ర
 మణిస్పర్శ (భుజంగ) భుజాగ్రదేశం । పీతాంబరం మకరకుండల
 నూపురాంగం ప్రద్యోతితం కపివరం హృది భావయామి॥
 మాం పశ్య పశ్య హనుమన్నిజదృష్టిపాతైః మాం రక్ష రక్ష
 పరితోరిపుదుఃఖపుంజాత్ । వశ్యాన్ కురు త్రిజగతీవసుధాధి
 పాన్వైమేదేహిదేహిమహతీంఽసుధాంశ్రియంచ॥ఓంహరిమర్కట
 మర్కటాయ వం వం వం వం వం వౌషట్ హుం ఫట్
 ఘేఘే స్వాహాపట్ప్రయోగాయ సమః ఓంహరిమర్కటమర్కట

టాయ ఓం ఓం ఓం ఓం ఓం హుం ఘట్ స్వాహాః హరిమర్కట
మర్కటమంత్రమిదం యది లిఖ్యతి లిఖ్యతి భూమితలే, పరి
మార్జతి మార్జతి వామకరే ప్రవినశ్యతి నశ్యతి శత్రుకులం
పరిముంచతి ముంచతి శృంఖలికామ్॥ ఓం నమో భగవతే
పంచవదనాయ పూర్వకపిముఖాయ వీరహనుమతే హ్రాం
తం తం తం తం తం మమ సర్వశత్రుసంహారకాయ మహా
బలాయ హుం ఘట్ ఘే ఘే స్వాహా॥ ఓం నమో భగవతే
పంచవదనాయ దక్షిణమూర్త్యై కరాళవదనాయ నృసింహాయ
క్ష్రౌం హుం హుం హుం హుం హుం హుం వీరహనుమతే సకల
భూతప్రేతపిశాచసర్వప్రయోగగ్రహాచ్ఛాట నాయ హుం
ఘట్ స్వాహా॥ ఓం నమో భగవతే పంచవదనాయ వశ్చిమ
ముఖే వీరగరుడాయ క్రౌం మం మం మం మం మం మం మహా
రుద్రాయ సకలరోగవిషహరాయ హుం ఘట్ స్వాహా॥ ఓం
నమో భగవతే పంచవదనాయ ఉత్తరముఖే అదివరాహాయ
క్లాం లం లం లం లం లం లక్ష్మణప్రాణరౌద్రవీర హనుమతే
లంకోపసహనాయ సకలసంపత్కరాయ పుత్రప్రతాభివృద్ధి
కరాయ ఓం నమః స్వాహా॥ ఓం నమో భగవతే పంచవద
నాయ ఊర్ధ్వమూర్త్యై హయగ్రీవాయ హస్త్యం రూం రూం
రూం రూం రూం రుద్రమూర్తయే సకలలోకపక్షికరణాయ
వేదవిద్యాస్వరూపిణే ఓం నమః స్వాహా॥ ఓం ఖం ఘం జం
ఘం ఝం తం ఢం ణం తం ఢం నం ఘం భం మం యం రం
లం నం శం మం నం హం శం క్షం స్వాహా॥ ఇతి దిగ్బంధశ్చ

ఓం నమో భగవతే ఆంజనేయాయ మహాబలాయ
 హుం ఫట్ స్వాహా । ఓం నమో భగవతే ప్రబలపరాక్రమా
 క్రాంత సకలదిబ్బండలయశోవితాన ధవళీకృత జగత్త్రిత
 యాయ వజ్రదేహీయ రుద్రావతారాయ లంకాపురీదహనాయ
 దశశిరఃక్రాంతాయ సీతావిశ్వాసనాయ అనంతకోటిబ్రహ్మాండ
 నాయకాయ మహాబలాయ వాయుపుత్రాయ అంజనాగర్భ
 సంభూతాయ శ్రీరామలక్ష్మణానందకరాయ కపిసైన్యప్రియ
 కరాయ సుగ్రీవసాధ్యకరణకార్యసాధకాయ పర్వతోత్పాట
 నాయ కుమారబ్రహ్మచర్యాయ గంభీరశబ్దాదయాయ ఓం
 హ్రీంక్షీంసర్వదుష్టగ్రహనివారణాయ సర్వరోగజ్వరోచ్ఛాట
 నోచ్ఛాటనాయ డాకినీవిధ్వంసవిధ్వంసనాయ ఓం శ్రీం హ్రీం
 హుం ఫట్ స్వాహా॥ ఓం నమో భగవతే శ్రీహనుమతే
 మహాబలాయ సర్వరోగనివారణాయ సర్వవిఘ్ననివారణాయ
 సర్వదుష్టగ్రహరోగరోగోచ్ఛాటనాయసర్వభూతమండలప్రేత
 మండల పితృచమండలాది సర్వదుష్ట మండలోచ్ఛాటనాయ
 ఓం హ్రీం హ్రీం హ్రీం హ్రీం హ్రీం ఫట్ ఘేఘే స్వాహా॥ ఓం
 నమో భగవతే శ్రీవీరహనుమతే సర్వభూతజ్వరప్రేతజ్వరై
 కాహికద్యౌహిక త్రాహికచాతుర్థిక సంతప్తవిషమజ్వరశ్లేష్మ
 జ్వరతాపజ్వరశీత మాహేశ్వర వైష్ణవజ్వర సర్వజ్వరాన్ఛింది
 ఛింది ఛింది ఛింది యక్షరాక్షసబ్రహ్మరాక్షసాన్ ఊచ్ఛా
 టయోచ్ఛాటయ ఓం శ్రీం హ్రీం హుం ఫట్ స్వాహా॥
 ఓం నమో భగవతే పవనాత్మజాయ డాకినీ శాకినీ కామనీ
 మోహినీ నిశ్చేషనిరసనాయ సర్వవిషం నిర్విషం కురు కురు

హరాయ హరాయ హుం ఫట్ స్వాహా! ఓం నమోభగవతే
 శ్రీవీరహనుమతే సింహశరభశార్దూల గండభేరుండ పురుషామృ
 గాణా మాశానివాసినామాశ్రమణం కురు కురు సర్వరోగాన్
 నివారయ నివారయ ఆశ్రోశయ ఆశ్రోశయ మమ శత్రూన్
 (మదం భయం) భింది భింతి ఛింది ఛింది ఛేదయ ఛేదయ
 మారయ మారయ శోషయ శోషయ మోహయ మోహయ
 జ్వాలయ జ్వాలయ ప్రహరయ ప్రహరయ మమ సకలరోగాన్
 ఛేదయ ఛేదయ ఓం శ్రీం హ్రీం హుం ఫట్ స్వాహా! ఓం నమో
 భగవతే శ్రీవీరహనుమతే సర్వరోగదుష్టగ్రహోచ్ఛాటనాయ
 మమ శత్రుబలాని క్షోభయ క్షోభయ మమ సర్వకార్యాణి
 సాధయ సాధయ శృంఖలాబంధనం మోచయ మోచయ
 కారాగృహాన్ మోచయ మోచయ శిరస్ఫులకర్ణశూల
 అక్షిశూల కుక్షిశూల సాగ్వశూల గుల్మశూలాది మహా
 రోగాన్నివారయ నివారయ నిర్మూలయ నిర్మూలయ నాగ
 పాశానంతవాసుకి తక్షక కర్కటక కాలియ గులక పద్మ
 కుముద జలచర రాత్రించర దివాచరాదిసర్వవిషం నిర్విషం
 కురు కురు సర్వదుష్టజన ముఖస్తంభనం కురు కురు స్వప్రీ
 జస ముఖస్తంభనం కురుకురు సర్వరాజ భయచోరభయ అగ్ని
 భయ ప్రళయనం కురు కురు సర్వనరమంత్ర పరమంత్ర పర
 యంత్ర పరతంత్ర పరవిద్యాశ్చేదయ ఛేదయ సంత్రాసయ
 సంత్రాసయ మమ సర్వవిద్యాః ప్రకటయ ప్రకటయ మాం
 పోషయ పోషయ సర్వారీష్టం శమయ శమయ సర్వశత్రూన్
 సంహరయ సంహరయ సర్వరోగపిశాచబాధా విషబాధా

న్నివారయ నివారయ మమఅసాధ్యాకార్యం సాధయసాధయ
 ఓం శ్రోం (హీం హూం) హ్రైం హ్లాం హ్రిః హుంఘటా
 స్వాహా॥ ఓం సమో భగవతే శ్రీవీరహనుమతే వరప్రసాద
 కాయ మమ సర్వాభీష్టసంపదక్షణకరాయ జగదాపన్నివార
 ణాయ ఓం ఓం ఓం ఓం ఓం హుం ఘట్ ఘే ఘే స్వాహా॥ య
 ఇదంకవచం నిత్యం సర్వశత్రునివారణం॥ ద్వివారం తుపతేన్ని
 త్యం సర్వసంపత్కరం శుభమ్॥ త్రివారం యః పతేన్నిత్యం
 సర్వరోగ నివారణం । చతుర్వారం పతేన్నిత్యం సర్వశత్రు
 వశీకరమ్ । పంచవారం పతేన్నిత్యం పంచవక్త్ర (ముఖ) వశీ
 కరమ్ । షడ్వారం యః పతేన్నిత్యం సర్వదేవ వశీకరమ్ ॥
 సప్తవారం పతేన్నిత్యం సర్వ సౌభాగ్యదాయకమ్ । అష్ట
 వారం పతేన్నిత్యం సర్వకామార్థ సిద్ధిదమ్ । నవవారం సప్త
 కేస రాజ్యభోగ సమన్వితం । దశవారం ద్విసప్తకేస
 త్రైలోక్య జ్ఞానదర్శనమ్ । ఏకాదశే త్రిసప్తకేస త్రైలోక్య
 విజయభవేత్ । కవచం స్మరణం చైవ మహాబల
 సమన్వితమ్ ।

తా॥ ఈ కవచము నిత్యము పఠించువారలకు సర్వ
 శత్రునివారణ మగును. నిత్యమును రెండు పర్యాయములు
 చొప్పున పఠించువారలకు సర్వసంపదలు కలుగును. నిత్యమును
 మూడు పర్యాయములు పఠించువారలకు సర్వరోగనివారణ
 మగును. నిత్యమును నాలుగు పర్యాయములు పఠించువారలకు
 సర్వశత్రు వశీకరమగును. నిత్యమును అయిదుపర్యాయములు

హరించువారలకు హనుమంతుడే వశుడగును. నిత్యమును ఆరు పర్యాయములు హరించువారలకు సర్వదేవతలు వశులగుదురు. నిత్యము యేడుపర్యాయములు హరించువారలకు సర్వసౌభాగ్యములు కలుగును. నిత్యమును యెనిమిది పర్యాయములు హరించువారలకు అన్ని కోరికలు ఫలించును. ఏడుదినములు రోజుకు తొమ్మిది పర్యాయముల చొప్పున హరించువారికి రాజ్యభోగము లభించును. పదునాల్గు రోజులు రోజు ఒకటింటికి పది పర్యాయములు హరించువారికి మూడులోకముల సంగతులు తెలియును. ఇరువదియొక్క రోజు రోజు ఒకటింటికి పదిహేడు పర్యాయములు హరించువారికి త్రైలోక్యవిజయము కలుగును. ఈ కవచపారాయణమువలన గొప్ప సామర్థ్యముకలవారగుదురు.

పంచముఖి హనుమన్మాలా మంత్రము

అస్య శ్రీపంచముఖివీరహనుమన్మాలామంత్రస్య రామ చంద్ర ఋషిః | అనుష్టుప్ ఛందః | శ్రీ సీతారామా దేవతా | హం వీజం | హం శక్తిః | మమ సర్వాభీష్టసిద్ధ్యర్థే భూతదేవ నివారణార్థే సర్వజనపశీకరణార్థే శ్రీపంచముఖి హనుమన్మాలా మంత్రజపే వినియోగః || ఓం హం హనుమతే అంగుష్ఠా భ్యానమః | ఓం యం వాయుదేవతాయై తర్జనీభ్యా నమః | ఓం హం అం జనానూనవే నుధ్యమాభ్యాం నమః | ఓం రం రామదూతాయ అనామికాభ్యాం నమః | ఓం హం హనుమతే కనిష్ఠికాభ్యాం నమః | ఓం రం కుద్రమూర్తయై కరతల

కరవృష్టాభ్యాం నమః । ఓం హం హనుమతే హృదయాయ
 నమః । ఓం యం వాయుదేవతాయై శిరసే స్వాహా । ఓం
 హం అంజనానూనవే శిఖాయై వషట్ । ఓం రం రామ
 దూతాయ కవచాయ హుం : ఓం హం హనుమతే నేత్రత్ర
 యాయ వౌషట్ । ఓం రుం రుద్రమూర్తయే అస్త్రాయ
 ఘట్ । భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః ॥ ధ్యానమ్ ॥ పం
 చాస్య మచ్యుతి మనేకవిచిత్రవీర్యం చక్రాసిశంఖవిధృతం కపి
 రాజవర్యం । పీతాంపరాదిసుకుప్తై రువశోభితాంగం పింగాక్ష
 మాద్య మసిశం మనసా స్మరామి॥ మనుః॥ వందే వాసరనార
 సింహఖగరాట్కృడాశ్వవక్త్రాంచితం నానాలంకరణంత్రివంచ
 నయనం దేదీప్యమానం రుచా । హస్తాబ్జై రసిఫేటపుస్తకసుధా
 కుంభాంకుశాద్రీ న్లదాం ఖట్వాంగం ఫణిభురుహా దశభుజం
 సర్వారిగర్వాపహమ్॥ ఓం హ్రం హ్రీం హ్రౌం హ్రౌం హ్రౌం హ్రౌం
 హ్రాః ఓం సమో భగవతే ప్రకటపరాక్రమాకాంత సకల
 దిబ్మండలాయ నిజకీర్తిస్ఫూర్తిధామశ్యవితాయమానజగత్త్రిత
 యాయ అతులబలైశ్వర్యరుద్రావతారాయ మైరావణమద
 వారణగర్వనిర్వాహణోత్కంఠ కంఠీరవాయ బ్రహ్మాస్త్రగర్వ
 సర్వంకషాయ వజ్రశరీరాయ లంకాలంకారహరిణే తృణీకృతా
 ర్ణవలంఘనాయ అక్షశిక్షణవిచక్షణాయ దశగ్రీవగర్వవర్వతో
 త్పటనాయ లక్ష్మణప్రాణదాయనే సీతామనోల్లాసకరాయ
 రామమానసచకోరామృతకరాయ మణికుండలమండితగండస్థ
 లాయ మండహాసోజ్జ్వలన్ముఖారవిందాయ మాంజీకాపీన
 విరాజత్కటితాయ కనకయజ్ఞోపవీతాయ దుర్వారవా

కీలితలంబశిఖాయ తటితోట్టిసముజ్జ్వల పీతాంబరాలంకృతాయ తప్తజాంబూనదప్రభాభసుర రమ్య దివ్య మంగళ విగ్రహాయ మణిమయ్యై (పీయాంగదహరికంకణ కిరీటాదారమూర్తయే రక్తపంకేరుహాత్మాయ త్రిపంచనయసస్పృశ త్పంచవక్త్రఖట్వాంగత్రిశూలఖడ్గోగ్ర పాశాంకుశక్షౌధరభూషణహ కౌమోదకీ కపాల హలభృద్దశభుజాటోవప్రతాపభూషణాయ వానరస్మసింహతాక్షర్యవరాహహయగ్రీవాననధరాయ నిరంకుశవాగ్నైభవప్రదాయ తత్త్వజ్ఞానదాయినే సర్వోత్కృష్టఫలప్రదాయ సుకుమారబ్రహ్మచారిణే భరతప్రాణసంరక్షణాయ గంభీరశబ్దశాలినే సర్వపాపవినాశాయ రామసుగ్రీవ సంధానచాతుర్యప్రభావాయ సుగ్రీవాహదకారిణే వాలివినాశకారణాయ దుద్రతేజస్వినే వాయునందనాయ అంజనాగర్భరత్నాకరామృతకరాయ నిరంతరరామచంద్రపాదారవిందమకరందమృతమధుకరాయమాణమానసాయనిజవాలవలయీకృతకపిసైన్యప్రాకారాయ సకలజగన్మోదకోత్కృష్టకార్యనిర్వాహకాయ కేశరినందనాయ కపికుంజరాయ భవిష్యద్భ్రహ్మణే ఓం నమో భగవతే పంచవక్త్రహనుమతే తేజోరాశే ఏ హ్యేహి దేవభయమసురభయం గంధర్వభయం యక్షభయం బ్రహ్మరాక్షసభయం భూతప్రేతభయం పిశాచభయం విద్రావయ విద్రావయ రాజభయం చోరభయం శత్రుభయం సర్పభయం వృశ్చికభయం మృగభయం పక్షిభయం క్రిమిభయం కీటకభయం ఖాదయ ఖాదయ ఓం నమో భగవతే పంచ

వక్త్రహనూమతే జగదాశ్చర్యకరశౌర్యశాలినే ఏహ్యేహి
 శ్రవణజభూతానాం దృష్టిజభూతానాం శాకినీ డాకినీ కామినీ
 మోహినీ బేతాళబ్రహ్మరాక్షస సకలకూష్మాండానాం విషయ
 దుష్టానాం విషమ విశేషజనానాం భయంహర హర మథ
 మథ భేదయ భేదయ ఛేదయ ఛేదయ మారయ మారయ
 శోషయ శోషయ ప్రహరయ ప్రహరయ త త త త ఖ ఖ
 ఖ ఖ ఫే ఫే ఓం నమో భగవతే , పంచవక్త్రహనూమతే
 శృంఖలాబంధవిమోచనాయ ఉమామహేశ్వర తేజోమహి
 మావతార సర్వవిషభేదన సర్వభయోత్పాటన సర్వజ్వర
 చ్ఛేదన సర్వభయ భంజన. ఓం నమోభగవతే పంచవక్త్ర
 హనోమతే కబళీకృతార్కమండల భూతమండల ప్రేతమండల
 పిశాచమండలాన్నిరూపాన్టయ నిరూపాన్టయ భూతజ్వర
 ప్రేతజ్వర పిశాచజ్వర మాహేశ్వరజ్వర బేతాళజ్వర బ్రహ్మ
 రాక్షసజ్వర ఏకాహికజ్వర ద్వాహికజ్వర త్రాహికజ్వర
 చాతుర్థికజ్వర పాంచరాత్రికజ్వర విషమజ్వర బ్రహ్మరాక్షస
 జ్వర దోషజ్వర బేతాళపాశమహానాగకుల విషం నిర్విషం
 కుసుకుసు రుట రుట దహదహ ఓం నమో భగవతే పంచ
 వక్త్రహనూమతే కాలరుద్ర రాద్రావతార సర్వగ్రహ
 నుచ్చాట యోచ్చాటయ ఆహ ఆహ ఏహి ఏహి దశదిశో
 బంధ బంధ సర్వతో రక్ష రక్ష సర్వశత్రూన్ కంపయ
 కంపయ మారయ మారయ దాహయ దాహయ కబళయ
 కబళయ సర్వజనానా వేశయా వేశయ మోహయ మోహయ
 అక్షయ యాక్షయ ఓం నమో భగవతే పంచవక్త్రహనూ

మతే జగద్గీత కీర్తయే ప్రత్యర్థిదర్పవశనాయ పరమంత్రదర్ప
దళనాయ పరమంత్రప్రాణనాశనాయ అత్యమంత్ర పరిఃక్ష
ణాయ పరబలం భాదయ భాదయ క్షోభయ క్షోభయ
హారయ హారయ త్వద్భక్త మనోరథాన్ పూరయ పూరయ
సకలసంజీవినీ నాయక పరం మే దాపయ దాపయ ఓం నమో
భగవతే పంచవక్త్ర హనూమతే ఓం హ్రీం ఔం
క్లౌం గ్లౌం వ్లౌం శ్రీం భ్రీం ఘ్రీం ఓం నూం క్లీం
ప్రహం హ్రీం హూం హ్రైం హ్రాం హ్రా హుం ఘట
ఫే ఫే హుం ఘట స్వాహా.

తా॥ ఈమాలామంత్రమును నిత్యము త్రికాలముల
యందుగాని ఏకకాలమందుగాని నియమముకలవారై ఆవత్తుల
యందును భూతప్రేత పిశాచాది బాధలయందును ఉద్యోగ
విఘ్నములయందును విద్యార్థులు పరీక్షలయందు ఉత్తీర్ణులు
కాగలందులకును బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రులును
స్త్రీలును పఠించినయెడల సకలకార్యసిద్ధులు చేకూరు నను
టకు నందియము లేదు, వారి వారి ఇష్టకార్యములను తలచి
ఈమాలను ధ్యానముచేయవలసినది. ప్రతిదివసమునందునను
తెల్లవారుజామునమేల్కొంచి మానసికముగా ఈమాలా
మంత్రమును అయిదుపర్యాయములు పఠించిన సకలకార్య
సాఫల్యము చేకూరును. ప్రతిశనివారమునందు దీక్షకలవారై
మూడువేళలయందు జపించుచు ఒక బ్రాహ్మణుని భోజనముచే
త్తు పిపరచిన సకల ఆవత్తులు తొలగును. అయిదుఅష్టములలో

అంజనేయమూర్తివారికి వారివారి కులాచార ప్రకారమునై వేద్యముపెట్టవలెను ఇటులదీక్షతో చేయువారికి శ్రీఅంజనేయమూర్తి స్వప్నమందు దర్శనమిచ్చుచుండునుగానభక్తులెల్లరు హనుమత్సేవజేసి తరింతురుగాక.

శనివారనియమము

శ్లో! మందవారే తు సంప్రాప్తేహనుమంతంప్రహజయేత్ | సర్వేష్వపిచ వారేషు మందవారః ప్రశస్యతే || ౧ | హనుమజ్జన్మనో హేతో స్తస్య ప్రాశస్త్యముచ్యతే | తస్మాత్తస్మిన్ కృతా పూజా సర్వకామఫలప్రదా || ౨ ||

తా! ప్రతిశనివారమునను అంజనేయమూర్తినిపూజించవలసినది. శనివారమురోజున చేసినపూజవలన హనుమంతుడు సంతోషించి పర్వసిద్ధులనిచ్చును. శనివారము హనుమజ్జన్మదివసమగుటవలన సప్తవారములలోను గొప్పదైనది.

శ్లో! దీపం ప్రజ్వాల్య పూజాదా గోఘృతేన ప్రయత్నతః | ప్రనూబాద్యది నో కుర్యాత్పూజా నిష్ఫలతామియాత్ ||

తా! పూజాప్రారంభమునందు అపునేతితో దీపమునుంచిన శ్రేష్ఠము, లేదా నువ్వులనూనెతో నైనను చేయవచ్చును. శ్రీఅంజనేయమూర్తిని పూజించవలెను. ప్రమాదవశముచేతను తీపారాధనములేనిపూజ ఫలకారి కానేరదు.

శ్లో! పూర్వోక్తేన ప్రకారేణ పూజయేత్కపినాయకం | ఘోషశైరుపచారైశ్చ భక్తియుక్తేన చేతసా ||

తా॥ భక్తియుక్తులగుచు పూర్వముచెప్పిన పూజ ప్రకారము పోడశోపచారములచే పూజింపవలసినది.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణః శ్రుతిమో వాఽపి వైశ్య శూద్రోఽథవా స్త్రీయః । పూజయేచ్ఛ హనూమంతం మందవారే పీశేషతః॥

తా॥ బ్రాహ్మణ శ్రుతియ వైశ్య శూద్రులు స్త్రీలు శనివారమునందు యథాశక్తిగా ఆంజనేయుని పూజించవలెను.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణా న్భోజయే త్పశ్చ దేశభుక్తవ్రతం చరేత్ ॥ ఏవం యః కురుతే పూజాం హనుమద్వాసరే శుభే । తస్య ప్రసన్నో హనుమాన్సర్వాభీష్టం ప్రయచ్ఛతి॥

తా॥ శనివారమునందు ఏకభుక్తవ్రతము కలవారై ఎవరు హనుమంతునిసేవ చేయుదురో వారికి ఆంజనేయమూర్తి సర్వాభీష్టములొచ్చును. ఈ ఒక్కశనివారనియమము చేసిన వారును ఇహలోకమునందు ఇష్టసిద్ధులు వడసి అంతమందు హనుమత్సాయుజ్యము నొందుదురు. ఈ శనివారమునందు భరతుడు పూజించి యిష్టసిద్ధులు పొందెను ఈ విషయమై శౌనక సంహితయందు 'సతతం మందవారేషు భరతః శ్రుతియో త్తమః హనూమంతం భజంస్తథా నిరంకుశపరాక్రమః' అని కలదు.

ధ్యానమ్

శ్లో॥ నమస్తే దేవదేవేశ । నమస్తే రాక్షసాంతక ।

నమస్తే వానరాధీశ । నమస్తే వాయునందన ॥

సమ స్త్రిమూర్తివపుషే । వేదవేద్యాయ తే నమః ।
రేవానదీవిహారాయ । సహస్రభుజధారిణే ॥

సహస్రవనితాలోల । కపిరూపాయ తే నమః ।
శతానన వధార్థాయ । పంచానన ధరాయచ ॥

సువర్చలా శతత్రాయ । తస్మై హనుమతే నమః ।
కర్కటీ వధవేశాయాం । షడానన ధరాయచ ॥

సర్వలోక హితార్థాయ । వాయుపుత్రాయ తే నమః ।
రామాంక ముద్రాధారాయ । బ్రహ్మలోక నివాసినే ॥

వింశద్భుజసమేతాయ । తస్మై రుద్రాత్మనే నమః ।
సర్వస్వతంత్ర దేవాయ । నానాయుధ ధరాయచ ॥

దివ్యమంగళ రూపాయ । హనుమ ద్రభహ్మణే నమః ।
దుర్దండీ బంధమోక్షాయ । కాలనేమి హరాయచ ॥

మైరావణ వినాశాయ । వజ్రదేహాయ తే నమః ।
సర్వలోక ప్రహర్ణాయ । భక్తానాం హృన్నివాసినే ॥

ఆర్తానాం రక్షణార్థాయ । వేదవేద్యాయ తే నమః ।
సర్వమంత్ర స్వరూపాయ । సృష్టి స్థిత్యంతరహితవే ॥

నానావర్ణ ధరాయాస్తు । పావనాశాయ తే నమః ।
గంగాతీరే విప్రముఖ్య । కపిలానుగ్రహేచ్ఛయా ॥

చతుర్భుజావతారాయ । భవిష్యద్భహ్మణే నమః ।
కాశీన కటిసూత్రాయ । దివ్యయజ్ఞోపవీతినే ।

పీతాంబర ధరాయాస్తు । కాలరూపాయ తే నమః ॥

యజ్ఞశక్తే యజ్ఞభోక్తే । నానావిద్యా విహారిణే ।
 త్రిమూర్తి తేజోవపుషే । దివ్యరూపాయ తే నమః ।
 కదలీఫల హస్తాయ । హేమరంభా వీహారిణే ।
 భక్త్యోద్యాన వసుతాయ । సర్వభూతాత్మనే నమః ।
 వల్లరీభార్య యుక్తాయ । సహస్రాశ్వరథాయ చ ।
 గుండక్రియా గీతగాన । చతురాయ నమో నమః ।
 పంచాశ ద్వర్ణరూపాయ । నూత్నరూపాయ వీష్ణవే ।
 నర వానర వేషాయ । బహురూపాయ తే నమః ।
 లంఘిణీ వధవేళాయా । మప్తాదశ భుజాత్మనే ।
 ధ్వజదత్త ప్రసన్నాయ । అగ్నిగర్భాయ తే నమః ।
 ఉష్ణారోహ విహారిణాయ । పార్వతీనందనాయ చ ।
 వజ్రప్రహర చిహ్నీయ । తస్మై సర్వాత్మనే నమః ।
 మహతీరవిహారిణాయ । కేసరీనందనాయ చ ।
 తప్తకాంచన వర్షాయ । వీరరూపాయ తే నమః ।
 శక్తిం పాశం చ కుంతం । పుశు మపి హలం తోమరం
 ఫేటకం వా ।
 శంఖం చక్రం త్రిశూలం ముసల మపి గదాం పట్టనం
 ముద్గరం చ ।
 గాండివం చారు పద్మం ద్విపదభుజవరైః ఖడ్గమప్యద
 ధానం ।
 వందే హం వాయునూనుం సురరిపుమధనం భక్త
 రక్షాధురీణం ।

శ్లో॥ మందవారే హనుమంతం । పూజయే ద్భక్తిపూర్వకం ।
 బ్రాహ్మణా న్భేదయే త్పశ్చ । దేకభుక్తవ్రతం చరేత్ ।
 ఏవం యః కురుతే పూజాం । హనుమద్వాసరే శుభే ।
 తస్య ప్రసన్నో భగవాన్ । సర్వాభీష్టం ప్రదాస్యతి ॥

తా॥ శనివారము న శుచియై మారుతపుత్రుని పూజించి
 బ్రాహ్మణునకు అపూషములు కూడా వండి భోజనమిడి తాను
 భుజించి రాత్రియందు ఫలహారము చేయవలెను అశక్తులు
 భుజించవచ్చును.

ఉద్రయామిశే: పార్వతీం ప్రతి పరమేశ్వరోక్తిః

శ్లో॥ కైలాస శిఖరే రమ్యే దేవ దేవం మహేశ్వరం ।
 ధ్యానోపరత మాసీనం సద్విభృంగిగణై ర్యుతం ।
 ధ్యానాస్తే చ ప్రసన్నాస్య మేకాంతే సమవస్థితం ।
 దృష్ట్వా శంభుం తదా దేవి ప్రపచ్ఛ కమలాననా ॥

దేవ్యువాచ :-

శ్లో॥ శృణు దేవ ప్రవక్ష్యామి సంశయోస్తి మహా స్మృతమ్ ।
 రుద్రై కాదశమాఖ్యాతం పురాతనం న చ వేద్మి తమ్ ॥
 కథయన్య మహాప్రాజ్ఞ సర్వతో నిర్ణయం శుభమ్ ॥
 య మారాధయతో లోకే భుక్తి ముక్తి ఫలం భవేత్ ॥
 మంత్రం యంత్రం తథా న్యాసం ధ్యానం చ విధిపూజనమ్
 తత్సర్వమ్ బ్రూహి మేనాథ కృతార్థమ్ చ భవా మ్యహమ్ ॥

ఈశ్వర ఉవాచ :-

శ్లో॥ శృణు దేవి ప్రవక్ష్యామి గోవ్యం సర్వాగమే సదా ।
సర్వర్వం మమ లోకానాం సృజా స్వర్గాపవర్గదం ॥

దశవిష్ణు ద్వాదశశార్క స్తేచైకాదశ సంస్మృతాః ।
దుద్రః పరమచండశ్చ లోకేస్మిన్ భుక్తిముక్తిదః ॥

హనుమా సన్ మహాదేవః కాలకాల స్పదాశివః ।
భుక్తిదో ముక్తి కైవల్య ముక్తిదః సర్వకామదః ॥

చిద్రూపీ చ జగద్రూప స్తథా రూపవిరా డభూత్ ।
రావణస్య వధార్థాయ రామస్య చ హితాయ చ ॥

అంజసిగర్భ సంభూతో వాయురూపీ సనాతనః ।
యస్య స్మరణమాత్రేణ సర్వవిఘ్నం వినశ్యతి ॥

మంత్రం తస్య ప్రవక్ష్యామి కామదం సురదుర్లభం ।
నిత్యం పఠతరం లోకే దేవ దైత్యేషు దుర్లభం ॥

ప్రణవం పూర్వ ముద్భృతః కామరాజం తతో వదేత్ ।
ఓం నమో భగవతే హనుయతేపి తతో వదేత్ ॥

తతో వై శ్వానరో మాయా మంత్రరాజ మిమం ప్రియే ।
ఏవం బహుతరా మంత్రా స్సర్వశాస్త్రేషు గోపితాః ॥

యేన విజ్ఞానమాత్రేణ త్రైలోక్యం వశ మావయేత్ ।
వహ్నిం శీతం కరోత్యేవ వాతం చ స్థిర తాం నయేత్ ॥

శ్లో॥ విఘ్నంచ నాశయ త్యాశు దానవ త్యాజ్య జగత్రయం ।
 ధ్యానం తస్య ప్రవక్ష్యామి హను ర్యేన ప్రసీదతి ॥
 ప్రదీప్త స్వర్ణవర్ణాభం బాలార్కాదుణ లోచనం ।
 స్వర్ణ మేరు విశాలాంగం శతనూర్య సమప్రభం ॥
 రక్తాంబరధరాసీనం సుగ్రీవాదియుతం తథా ।
 గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృత రాక్షసం ॥
 వుచ్చవస్త్రం కపీశం తం మహాదుద్రం భయంకరం ॥
 జ్ఞానముద్రా లసద్బాహుం సర్వాలంకారభూషితం ।
 ధ్యానస్య ధారణాదేవ విఘ్నాన్ముక్త స్సదా సరః ॥
 త్రిషు లోకేషు విఖ్యాత స్సర్వత్ర విజయీ భవేత్ ।
 నామ్నాం తస్య సహస్రంతు కథాయిష్యామి తే శృణు ॥
 యస్య స్మరణమాత్రేణ వాదీ మూఢో భవే ద్రువం ।
 స్తంభనం పరసైన్యానాం మారణాయచ వైరిణాం ॥
 దారయే చ్ఛాకినీ శ్రీఘ్రం ధాకినీం భూత ప్రేదకాన్ ।
 వారణం రోగశత్రాణాం కారణం సర్వకర్మణాం ॥
 తారణం సర్వవిఘ్నానాం మోహనం సర్వయోషితాం ।
 ధారణం సర్వయోగానాం వారణం శ్రీఘ్రమాపదాం ॥

తా॥ కైలాస శిఖరమున పరమేశ్వరుడు నంది, భృంగి
 మొదలగువారిచే నేవింపబడుచు ధ్యాననిష్ఠుడై యుండి
 ధ్యానాంతమున ప్రసన్నముఖుడై యేకాంతమునం దుండగా
 పార్వతి పరమేశ్వరుని క్రిందివిధముగ బ్రశ్నించెను. నాథా !

నా కొక సంశయ మున్నది, అది యేమనగా పూర్వ మొకప్పుడు రుద్రులుపదునొకండుగురని చెప్పియుంటిరి. వార లెవ్వరో ఓనఁ గుతూహలముగ నున్నది. మఱియు ఏ రుద్రుని బూజించుటవలన, ఏ రుద్రుని మంత్ర; యంత్ర, న్యూన, ధ్యాన పూజాదులవలన భుక్తిముక్తులు గలుగునో, ఆ రుద్రుని గూర్చి విశేషించి చెప్పవలయునని ప్రార్థింపగా పరమేశ్వరుడు దేవితో నిట్లు చెప్పందొడగెను.

దేవీ ! స్వర్గమోక్షప్రదము॥ సమస్తాగమములయందు గోప్యముగా నున్నదియును, నాసర్వస్వమునగు రహస్యమును జెప్పెదను వినుము. విష్ణునకు దశావతారములవలె. సూర్యు నకు పంచైండవతారములవలె, రుద్రునకు పదునొకండు అవ తారములు గలవు. పదునొకండుగురు నెవ్వరో చెప్పెదను. రుద్రుడు, చండుడు, కాలకాలుడు, సదాశివుడు, హనుమం తుడు, మహాదేవుడు, విరాట్ మొదలగు నేకాదశ రుద్రు లుండిరి. హనుమదవతారము రావణవధార్థమై రాముని హితమునకై అంజనాదేవి గర్భమున వాయుదేవునివలన అవతరించినది. ఆ హనుమంతుని స్మరణమాత్రముననే సకల విఘ్నములు నశించును. ఆ హనుమంతుని మంత్ర జపము వలన త్రిలోకములు వశ్యమగును. అన్ని శీతల మగును. వాయువు నిశ్చలమగును. ముల్లోకములవారు దాసు లగుదురు. ఆ హనుమంతుని ధ్యానప్రకారమును జెప్పెదను వినుము.

“సువర్ణకాంతి గలవాడును, బాలనూర్కునివలె నెఱ్ఱని నేత్రములు గలవాడును, మేరుపర్వతమువంట్ల శరీరము

గలవాడును, నూరుగురు నూర్యుల ప్రకాశము గలవాడును, సముద్రమును గోష్పాదమునువలె దాటినవాడును, రాక్షసులను దోమలనుగా హతముచేసిసట్టివాడును, గొప్పపుచ్చము గలవాడును, కపిశ్వరుండును, మహారుద్రుండును, భయంకరుడును, జ్ఞానముద్రచే నొప్పుచున్న హస్తము గలవాడును. సర్వాలంకారభూషితుడునుఅయియుండెనని ధ్యానించుటచే సర్వవిఘ్నములు తొలగిపోవును. ముల్లోకములలో ప్రఖ్యాతి నొందును. పై విధమున ధ్యానించినవాడు సర్వత్ర విజయము గలవాడగును. ఆ హనుమంతుని సహస్రనామములను జెప్పెదను వినుము. నామసహస్రమును పఠించుటవలన వ్రతీ వాదులు మూఁకప్రాయులగుదురు. శత్రు స్తంభనము గలుగును. శత్రు ఋయుము కలుగును. శాకినీ ధాకినీ మొదలగు గ్రహములవలని భయము తొలగును. రోగవిముక్తి కలుగును. సర్వవిఘ్నములు తొలగును. స్త్రీలను మోహింపజేయును. సర్వాపదలను నివారించును.

ఓం అస్యశ్రీ హనుమత్సహస్రనామ స్తోత్ర మహామంత్రస్య|సదాశివ ఋషిః| అనుష్టుప్ ఛందః | శ్రీ హనుమాన్ దేవతా| ఓం క్లీం ఇతి వీజం|నమ ఇతి కీలకం|స్వాహేతిశక్తిః| సమస్తపురుషార్థ సిఘ్రే జపే వినియోగః| ధ్యానం ||

శ్లో| వ్రదీప్త స్వర్ణవర్ణాభం బాలార్కరుణలోచనం |

స్వర్ణమేనువిశ్వాలోగం శతనూర్య సమప్రభం |

శ్లో॥ రక్తాంబరధరాసీనం సుగ్రవాదియుతం తథా ।
గోష్పదీకృత వారాశిం మశకీకృత కాక్షసం ॥

పుచ్చవస్త్రం కపీశం తం మహామద్రం భయంకరం ।
జ్ఞానముద్రాలసద్బాహుం సర్వాలంకారభూషితం ॥

ధ్యానస్య ధారణాదేవ విఘ్నాన్ముక్త స్సతా నరః ।
త్రిమూలకేఘ విఖ్యాత స్సర్వత్ర విజయీ భవేత్ ॥

శ్రీం ఓంకారనమోరూప మోం నమో రూపపాలకః ।
ఓంకార మయ ఓంకార ఓంకారాత్మా ననాతనః ॥

బ్రహ్మ బ్రహ్మమయో బ్రహ్మజ్ఞానీ బ్రహ్మ స్వరూపవిత్ ।
కపీశః కపినాథశ్చ కపినాథ స్సపాలకః ॥

కపినాథః ప్రియః కాలః కపినాథస్య ఘాతకః ।
కపినాథ శ్లోకహారా కపిభర్తా కపీశ్వరః ॥

కపిదేవనదాతాచ కపిమూర్తిః కసిచ్ఛ్చిరః ।
కాలాత్మా కాలరూపీచ కాలకాలన్తు కాలభుక్ ॥

కాలజ్ఞానీ కాలకర్తా కాలహానిః కలానిధిః ।
కలానిధి ప్రియః కర్తా కలానిధిసమప్రభః ॥

కలాపీ కలపాతాచ కీశత్రాతా క్షిణంవతిః ।
కమలావతిప్రియః కాకస్వరఘ్నః కులపాలకః ॥

కులభర్తా కులత్రాతాకులాచారవరాయణః ।
కాశ్యపాహ్లాదకః కాకధ్వంసీ కర్మకృతాంవతిః ॥

శ్లో॥ కృష్ణః కృష్ణస్తుతిః కృష్ణ కృష్ణరూపా మహాత్మవాన్ ।
 కృష్ణవేత్తా కృష్ణభర్తా కపీనః శ్రోధవా న్కపిః ॥

కాలారాతిః కుబేరశ్చ కుబేరవనపాలకః ।
 కుబేరధనదాతాచ కాసల్యానందజీవనః ॥

కానలేశ ప్రియః కేతుః కపాలీ కామపాలకః ।
 కారుణ్యః కరుణాయామః కరుణానిధి పింగహః ॥

కారుణ్యశర్తా దాతాచ కపిః కావ్యః కృతాంతకః ।
 కూర్మః కూర్మపతిః కూర్మభర్తా కూర్మాస్యప్రేమవాన్ ॥

కుక్కుటః కుక్కుటాహ్వనః కుంజవః కమలాసనః ।
 కుజ్జరః కలభః కేకినాథజి త్కల్పజీవనః ॥

కల్పాభవానీ కల్పాన్తత్రాతా కల్పవిబోధకః ।
 కలభః కలహస్తశ్చ కమ్పః కంపపతి స్తథా ॥

కర్మఫలప్రదః కర్మా కమనీయః కలావవాన్ ।
 కమలాసనస్య బంధశ్చ కమలాసన పూజకః ॥

కమలాసనసేవీచ కమలాసనమానితః ।
 కమలాసన ప్రియః కంబుః కంబుకంఠోపి కామధుక్ ॥

కింజల్కరూపీ కింజల్కః కింజల్కా వినివాసకః ।
 ఖగనాథప్రియః ఖడ్గీ ఖగనాథః ప్రహరకః ॥

ఖగనాథ మహాజ్యశ్చ ఖగనాథ ప్రబోధకః ।
 ఖగనాథ మహాజ్యశ్చ ఖగధ్వంసీ ఖరాంత్రకః ॥

శ్లో॥ ఖరారి ప్రియబంధుశ్చ ఖరారీ జీవన స్సదా ॥

ఖడ్గహస్తః ఖడ్గధనః ఖడ్గహాపీ చ ఖడ్గపః ॥

ఖంజరీట ప్రియః ఖంజః ఖడ్జత్రతా ఖమూర్తిమాన్ ।

ఖేదరః ఖేచరత్రతా ఖేచరాత్మా ఖరారిజిత్ ॥

ఖడ్జరీటవతిః పూజ్యః ఖడ్జరీటేన చంచలః ।

ఖద్యోతబంధుః ఖద్యోతః ఖద్యోతనప్రియ స్సదా ॥

గరుత్మాన్ గరుడో గోప్యో గరుత్మాన్ స్తర్వహరకః ।

గర్విష్టో గర్వహర్తా చ గర్వహః గర్వనాశకః ॥

గర్వో గుణప్రియో గాఢో గుణసేవీ గుణాన్వితః ॥

గుణత్రతా గుణరతో గుణవస్త్ర ప్రిమో గుణీ ॥

గణేశో గణపాతాచ గణరూపో గణప్రియః ।

గంభీరోఽథ గుణాకారో గరిమా గరిమప్రదః ॥

గణ రత్నో గణ హరో గణదో గణసేవితః ॥

గవేశో గవయత్రతా గర్జిత స్సగణాధిపః ॥

గంధమాదన హర్తాచ గంధమాదన పూజకః ।

గంధమాదనసేవీచ గంధమాదన రూపధృత్ ॥

గురు నేషుప్రియో గాఢో గురుసేన్యో గురున్నతః ।

గురుగీతావరో గీతా గీతవిద్యాగురు ధ్వురుః ॥

గీతప్రియో గీతరతో గీతజ్ఞో గీతవానపి ।

గాయత్ర్యా జాపకో గోష్ఠో గోష్ఠ దేనోఽథగోష్ఠపః ॥

శ్లో॥ గోపాలో కావదో గోఘో గోపీవల్లభ వత్సలః ।

గోపీజనప్రియో బంధో గన్ధపో గన్ధపూజకః ॥

గోష్పదీకృతవారీశో గోవిన్దో గోపబన్ధకః ।

గోవర్ధనధరో గర్వో గోవర్ధన ప్రపూజకః ॥

గంధర్వో గంధర్వరతో గంధర్వానందనందితః ।

గన్ధో గదాధరో గుప్తో గదా యో గుహ్య కేశ్వరః ॥

గిరిజాపూజణో గీశ్చ గీర్వాణో గోష్ప త్రి స్తథా ।

గిరి ర్గిరిప్రియో గర్వో గర్భపో గర్భవాసకః ।

గభ స్తి గ్రాసణో గ్రాసో గ్రాసదాతా గ్రహేశ్వరః ।

గ్రహీగ్రహేశపో గ్రాహో గ్రహదోషవినాశకః ॥

గ్రహరూఢో గ్రహవతి ర్గ్రహణో గ్రహణాధిపః ।

గోలో గవ్యో గవేష్యశ్చ గవాక్షో మోక్షదాయకః ॥

గణో గమ్యో గణే దాతా గరుడభ్యజవల్లభః ।

గేహో గేహప్రదో గమ్యో గీతాగానపరాయణః ॥

గవ్వరో గవ్వరత్రాణో గర్గో గర్గాశ్రయప్రదః ।

గర్గప్రియో గర్గరతో గౌతమో గౌతమప్రదః ॥

గంగాన్నయీ గయానాథ్యోగయాపిండ ప్రదాయకః ।

గౌతమీ తీర్థచారీద గౌతమీ తీర్థపూజకః ॥

గగణేంద్రో గణత్రాతా గ్రంథదో గ్రంథకారకః ।

ఘనాన్గో ఘాతణో ఘోరో ఘోరరూపీ ఘనప్రదః ॥

శ్లో॥ ఘోరందంష్ట్రోఽఘోరనఖోఽఘోరఘాతీఽఘనేతరః ।
 ఘోరరాక్షసఘాతీచఘోరరూపీహదర్పహః ॥
 ఘర్మోఽఘర్మప్రదఃశైచ్చఘర్మరూపీఽఘనాఘనః ।
 ఘనధ్వనిరతోఽఘంటావాద్యప్రియఘృణాశరః ॥
 ఘోఘోఽఘనస్వనోఽఘూర్ణోఽఘూర్ణితోపివనాలయ
 జకారోజప్రదోజస్తచంద్రికామోదమోదకః ॥
 చంద్రరూపశ్చంద్రవంద్యశ్చంద్రాత్మాచంద్రపూజకః ।
 చంద్రప్రేమశ్చంద్రబింబశ్చామరప్రియచంచలః ॥
 చంద్రవక్త్రశ్చక్రోరాక్షశ్చంద్రనేత్రశ్చతుర్భుజః ।
 చంచలాత్మాచరశ్చామీచలస్థంజనలోచనః ॥
 చిద్రూపశ్చిన్నపానశ్చచలచ్చిత్తచిదార్చితః ।
 చిదానందశ్చితశ్చైచ్చితశ్చైచ్చితవంశస్యపాలకః ॥
 ఛత్రశ్చత్రప్రదశ్చత్రీఞ్చత్రరూపీఞ్చందాంఞ్చందః ।
 చలహఃఞ్చలదశ్చిత్రచ్చిన్నఘాతీక్షపాశరః ॥
 ఛద్మరూపీఞ్చద్మహారీఞ్చలీఞ్చలతరుస్తథా ।
 ఛాయాశరద్యుతిశ్చందశ్చందవిద్యావినోదకః ॥
 ఛిన్నారాతిశ్చిన్నపాపశ్చందవారణవాహకః ।
 ఛస్త్రశ్చత్రహసశ్చివశ్చవనశ్చన్మయఃశ్చామీ ॥
 ఊమాగారఃఊమాబంధఃఊపావతిప్రపూజకః ।
 ఛలఘాతీఞ్చిద్రహారీఞ్చిదాన్వేషణపాలకః ॥

శ్లో॥ జనో జనార్దనో జేతా జితారి ర్జితసంగరః ।
 జితమృత్యుర్జరాతీతో జనార్దనప్రియో జయః ॥
 జయదో జయకర్తాచ జయపాతా జయప్రియః ।
 జితేంద్రియో జితారాతి ర్జితేంద్రియప్రియో జయీ ॥
 జగదానందదాతా చ జగదానందకారకః ।
 జగద్వంద్యో జగజ్జీవో జగతా ముపకారకః ॥
 జగద్ధాతా జగద్ధాతీ జగద్బీజో జగత్పితా ।
 జగత్పతిప్రియో జిష్ణు ర్జిష్ణుజి జిష్ణురక్షకః ॥
 జిష్ణువంద్యో జిష్ణుపూజ్యో జిష్ణుమూర్తి విభూషితః ।
 జిష్ణుప్రియో జిష్ణురతో జిష్ణులోకాభివాసకః ॥
 జయో జయప్రియో జాయో జాయశో జయజాడ్యహః ।
 జయప్రియో జనానన్దో జనదో జనజీవనః ॥
 జయానన్దో జయా పుష్పవల్లభో జయపూజకః ।
 జాడ్యహర్తా జాడ్యదాతా జాడ్యకర్తా జడప్రియః ॥
 జగన్నేతా జగన్నాథో జగదీశో జనేశ్వరః ।
 జగ స్మంగళదో జీవో జగత్పావనపావనః ॥
 జగత్ప్రాణో జగత్ప్రాణో జానకీవతివత్సలః ।
 జానకీవతిపూజ్యశ్చ జానకీవతిసేవకః ॥
 జానకీశోకహరీ చ జానకీదుఃఖ భంజనః ।
 యుజార్హ్యదో యజుర్భక్తా యజాః పాత్రప్రియ వ్రతీ ॥

శ్లో॥ జిష్ణు రిష్ణురతో జిష్ణుధాతా జిష్ణునినాశినః ।

జిష్ణుహః జిష్ణుపాతా తు జిష్ణురాక్షస ఘాతకః ।

జతీనా మగ్రగణ్యశ్చ జతీనాం వరదాయకః ।

ఝుంఝురో ఝూర్జనవమో ఝుంఝూవాత నిషేవితః॥

ఝిల్లీరవస్వనో ఇన్తో ఇవర్ణో ఇనతో ఇదః ।

టకారాది ప్రకారాన్త ప్రవర్ణ ప్రప్రపూజకః ॥

టిట్టిభ ప్టిట్టిభరత ప్టిట్టిభప్రియవత్సలః ।

ఠకారవర్ణ నిలయ ప్రకారార్ణ వనాశితః ।

ఠకారవీరనిరత ప్రకారప్రియదర్శకః ।

డమరుధ్వనిరతో ఢంకో ఢంకిణీ ప్రాణహరకః ॥

డాకినీవర్గదాతాచ డాకినీభయనాశనః ।

డిండిమధ్వని కర్తాచ డింభో డింభాతరేతరః ।

ధక్కా ధక్కానవో ధక్కా వాద్యధక్కా మహోత్సవః ।

ణంత్యో ణాన్తా ణవర్ణ శ్చ ణ సేవ్యో ణప్రపూజకః ।

తంత్రీ తంత్రప్రియ స్తల్ప స్తంత్రజి తంత్రవాహకః ।

తంత్రపూజ్య స్తంత్రరత స్తంత్రవిద్యావికారదః ।

తంత్ర మంత్ర జయీ తంత్రధారక స్తంత్రవాహకః ।

తంత్రవేత్తా తంత్రకర్తా తంత్రయంత్ర వరప్రదః ।

తంత్రద స్త్రీంత్రదాతా చ తంత్రవస్త్రీంత్రదాయకః ।

తత్త్వదాతా చ తత్త్వజ్ఞ సత్త్వ స్తత్త్వప్రకాశకః ॥

శ్లో॥ తంద్రాచ తవన స్తల్ప స్తలాతలనివాసకః ।

తప స్తపప్రియ స్తాప స్త్రయస్తాపీ తపఃపతిః ॥

తవస్వీ చ తపోజ్ఞాతా తవతా మువకారకః ।

తపాస్తపోవ్రత స్తాపీ తావద స్తాపహారకః ॥

తవస్సిద్ధి స్తపో బుద్ధి స్తపోనిధి స్తవప్రభుః ।

తీర్థ స్తీర్థరత స్తీవ్ర స్తీర్థవాసీతు తీర్థదః ॥

తీర్థవ స్తీర్థకృ తీర్థస్వామీ తీర్థవిగోధకః ।

తీర్థసేవీ తీర్థవతి స్తీర్థవ్రతవరాయణః ॥

త్రిదోషహః త్రినేత్రశ్చ త్రినేత్రసియ పాలకః ।

త్రినేత్రప్రియ దాసశ్చ త్రినేత్రప్రియ పూజకః ॥

త్రివిక్రమ స్త్రిపాదూర్ధ్వ స్తరణి స్తారణి స్తమః ।

తమోరూపీ తమోధ్వంసీ తమన స్తమఘాతకః ॥

తమోధృ క్తామన స్తప్తస్త మోమాలీ తమో న్తకః ।

తమోహృతమకృతామస్తా మ్రాప్తవిధిగుణవ్రదః ॥

తైజస స్తేజసాం మూర్తి స్తేజసః వ్రతిపాలకః ।

తరుణ స్తర్కవిద్యా చ తర్క శాస్త్రవిశారదః ॥

తమిజ్జల స్తత్వకర్తా తత్వదాతా చ తత్త్వనిత్ ।

తత్త్వదర్శీ తత్త్వగామీ తత్త్వభు క్తత్వవాహనః ॥

త్రిదివం త్రిదివేశశ్చ త్రికాలశ్చ తమిస్రహః ।

స్థాణు స్థాణుప్రియ స్థాణుః సర్వతోఽపి చ వాసకః ॥

శ్లో॥ దయాసింధు ర్దయారూపో దయానిధి ర్దయావరః ।
 దయమూర్తి ర్దయాదాతా దయాదానపరాయణః ॥
 దేవేశో దేవరో దేవో దేవరాజాధిపాలకః ।
 ధీనబంధు ర్ధీనదాతా దీనోద్ధరణ దివ్యదృక్ ॥
 దివ్యదేహో దివ్యరూపో దివ్యానననివాసకః ।
 దీర్ఘక్షేతో దీర్ఘపుచ్ఛో దీర్ఘనూత్రోపి దీర్ఘభుక్ ॥
 దీర్ఘదర్శి దూరదర్శి దీర్ఘబాహుస్తు దీర్ఘపః ।
 దానవారి ర్దరిదారి రైత్యారి ర్దన్యుభంజనః ॥
 దంష్ట్రీ దంఢీ దండధరో దండ్యో దండప్రదాయకః ।
 దామోదరప్రియో దత్తాత్రేయపూజనతత్పరః ॥
 దర్శి దలపతి ర్గ్రదు దక్షద్రురోగవినాశకః ।
 ధర్మో ధర్మాధిపో ధర్మి ధర్మశాస్త్రవరాయణః ॥
 ధర్మాత్మా ధర్మనేతా చ ధర్మధు క్థగ్మధారకః ।
 ధర్మధ్వజో ధర్మమూర్తి ర్ధర్మరాజస్య త్రాసకః ॥
 ధాతా ధ్యేయో ధనో ధన్యో ధనదో ధనపో ధనీ ॥
 ధనద్రతాణకర్తాచ ధనప్రపతిపాలకః ॥
 ధరణిధరప్రియో ధన్వీ ధనుష్మా స్థనధారకః ।
 ధాత్రేశవరదాతా చ ధాత్రేశ ప్రతిపూజకః ॥
 ధాత్రాత్మా చ ధరానాథో ధరానాథ ప్రబోధకః ॥
 ధర్మిష్టో ధర్మ కేతుశ్చ ధవళో ధవళప్రియః ॥

శ్లో॥ ధవళాబలవాసీ చ ధేనుదో ధేనుపా ధనీ ।
 ధ్వనిరూపా ధ్వనిప్రాణో ధ్వనిసర్మ ప్రబోధకః ।
 ధర్మాధ్యక్షో ధ్వజో దూమో ధాతురోధీ విరోధకః ।
 నారాయణో సరో నేతా సదీశో సరవాసరః ।
 సదీసంక్రమణో నాట్యో నాట్యవేత్తా సటప్రియః ।
 నారాయణాత్మకో సందీ సందీభృంగీ గణాధిపః ।
 సందికేశ్వర వర్తూ చ సందికేశ్వర పూజకః ।
 సరసింహా సటీ సర్వీ సఖయుద్ధ విశారదః ।
 సఖాయుధో సలో సీలో సల సీల ప్రమోదకః ।
 సవద్వారపు రాధారో సవద్వార పురాతనః ।
 సరనారాయణ స్తుత్యో సఖనాథ మహేశ్వరః ।
 సఖి దంష్ట్రాయుధో నిత్యో నిరాకారో నిరంజనః ।
 సీమ్నశింకో నిరవద్యో నిర్మల స్మితా నగః ।
 సగర గ్రామపాలశ్చ నిరంతర సగారిపః ।
 నాగకన్యా భయధ్వంసీ నాగారిప్రియ నాగరః ।
 సీతాంబరః పద్మనాభః పుండరీకాక్ష పావనః ।
 పద్మాక్షః పద్మవక్త్రశ్చ పద్మాసన ప్రపూజితః ।
 పద్మమాలీ పద్మపదః పద్మపూజన తత్పరః ।
 పద్మపాణిః పద్మపాదః పుండరీకాక్ష పావనః ।
 పాపనః పవనాత్మా చ పవనాత్మజ పాపహః ।
 పరః పరతరః పద్మః పరమః పరమాత్మకః ॥

శ్లో॥ వీతాంబరప్రియః ప్రేమ ప్రేమదః ప్రేమపాలకః ।
 ప్రాథః ప్రాథతరః ప్రేతదోషహః ప్రేతనాశకః ।
 ప్రభంజనాన్వయః పంచ పంచాక్షర మనుప్రియః ।
 పన్నగారిః ప్రతాపీచ । ప్రపన్న పరదోషహః ।
 పరాభిచారశమనః పరస్సైన్య వినాశకః ।
 ప్రతివాది ముఖ స్తంభః పురాధారః పురారినుత్ ।
 పరాజితః పరబ్రహ్మ పరాత్పర పరాపరః ।
 పాతాళగః పురాణశ్చ పురాతన ప్లవంగమః ॥
 పురాణపురుషః పూజ్యః పురుషార్థః ప్రపూరకః ।
 ప్లవంగేశః పలాశోపి పృథుకః పృథివీపతిః ॥
 పుణ్యశీలః పుణ్యరాశిః పుణ్యత్మా పుణ్యపాలకః ।
 పుణ్యకీర్తిః పుణ్యగీతిః ప్రాణదః ప్రాణపోషకః ।
 ప్రవీణశ్చ ప్రసన్నశ్చ పార్థధ్వజనివాసకః ।
 పింగకేశః పింగరోమా వ్రణవః పింగలవ్రణః ।
 పరాశరః పాపహర్తా పిప్పలాశ్రయసిద్ధిదః ।
 పుణ్యశ్లోక పురాతీతః వ్రథమః పురుషః పుమాన్ ।
 పురాధరశ్చ ప్రత్యక్షః పరమేష్ఠీ పితామహః ।
 పుల్లారవిందవదనః పుల్ల త్కమలలోచనః ॥
 పూత్రారః పూత్రారః పూశ్చ పూదమంత్ర పరాయణః ।
 సృటికాద్రినివాసీ చ పుల్లెందీవరలోచనః ॥

శ్లో॥ వాయురూపీ వాయునుతో వాయ్వాత్మా వాయునాశకః ।

వనో వనచరో బాలో బాలతాతా తు బాలకః ।

విశ్వేశో విశ్వనాథశ్చ విశ్వాత్మా విశ్వపాలకః ।

విశ్వదాతా విశ్వకర్తా విశ్వవేత్తా విశాంపతిః ॥

విమలో విమలజ్ఞానో విమలానందదాయకః ।

విమలోత్పలవక్త్రశ్చ విమలాత్మా విలాసకృత్ ॥

బిందుమాధవపూజ్యశ్చ బిందుమాధవసేవకః ।

ఓజోఽథ వీర్యదో ఓజహారీ ఓజప్రదో విభుః ॥

విజయో ఓజశక్తా చ విభూతి ర్భూతిదాయకః ।

విశ్వవంద్యో విశ్వగమ్యో విశ్వహర్తా విరాడ్రనుః ॥

తులకార హతారాతి ర్వసుదేనో వనప్రదః ।

బ్రహ్మపుచ్చో బ్రహ్మపరో వానరో వానరేశ్వరః ।

బలిబంధనకృ ద్విశ్వతేజా విశ్వప్రతిష్ఠితః ।

విభోక్తా చ వాసుదేవో వీరివీరో వసుంధరః ॥

వనమాలీ వనధ్వంసీ వాయుణో వైష్ణవో బలీ ।

విభీషణప్రియో విష్ణుసేవీ వాయుగతి ర్విధుః ॥

వివద్మా వాయువంశశ్చ వేదవేదాంగపారగః ।

బృహత్తనుర్బృహత్స్పదో బృహత్తాయోబృహద్యశాః॥

బృహత్తాసో బృహద్బాహుర్బృహన్ముర్తిర్బృహత్సుతిః॥

బృహద్ధను ర్బృహజ్జంఘా బృహత్కాయో బృహత్కరః॥

శ్రీ! బృహద్దత్తి రుబ్ధిహత్పహ్న బృహత్లోక ఫలప్రదః ।
 బృహత్సేవ్యో బృహచ్ఛక్తి రుబ్ధిహద్విద్యా విశారదః ।
 బృహత్లోకరతో విద్యా విద్యాదాతా విదిక్ష్పతిః ।
 విగ్రహో విగ్రహరతో వ్యాధినాశీ చ వ్యాధిదః ॥
 విశిష్టో బలదాతా చ విఘ్ననాశో వినాయకః ।
 వరాహో వసుధానాథో భగవాన్భవభంజనః ॥
 భాగ్యదో భయకర్తా చ భగో భృగుపతిప్రియః ।
 భవ్యో భక్తో భరద్వాజో భవాంఘ్రి భయనాశనః ॥
 మాధవో మధురానాథో మేఘనాదో మహామునిః ।
 మాయాపతి ర్మనస్వీ చ మాయాతీతో మహాత్ముకః ॥
 మైనాక వందితామోదో మనోవేగీ మహేశ్వరః
 మాయానిర్జిత రక్షాశ్చ మాయానిర్జిత విప్లవః ।
 మాయాశ్రయశ్చ నిలమో మాయావిధ్వంసకోమయః ।
 మనోయమపరో యామోక్షో యమదుఃఖ నివారణః ।
 యమునాతీరవాసీ చ యమునాతీర్థచారణః ।
 రామో రామప్రిమో రమ్యో రాఘవో రఘునందనః ॥
 రామప్రపూజకో రుద్రో రుద్రసేవీ రమాపతిః ।
 రావణానీ రమానాథో వశ్యురో రఘుపుంగవః ॥
 రక్షోఘ్నో రామదూదశ్చ రామేష్టో రాక్షసాంతకః ।
 రామభక్తో రామరూపో రాజరాజో రణోత్సుకః ॥

శ్లో॥ లంకావిధ్వంసకో లంకావతిఘాతీ లతాప్రియః ।
 లక్ష్మీనాథప్రియో లక్ష్మీనారాయణాత్మపాలకః ॥
 లవణాబ్ధి హేలకశ్చ లంకేశ గృహభంజనః ।
 బ్రహ్మస్వరూపీ బ్రహ్మత్మా బ్రహ్మజ్ఞో బ్రహ్మపాలకః ॥
 బ్రహ్మవాదీ చ విక్షేత్రం విశ్వపీఠం చ విశ్వదృక్ ।
 విశ్వంభరో విశ్వమూర్తి ర్విశ్వాకారోఽథ విశ్వదృక్ ॥
 విశ్వాత్మా విశ్వసేవ్యోఽథ విశ్వో విశ్వేశ్వరో విధుః ।
 శుక్తః శుక్తప్రదః శుక్తః శుక్తాత్మా చ శుభప్రదః ॥
 శర్వరీవతి శూరశ్చ శరభశ్చ శృతిశ్రవాః ।
 శాశంబరీ శక్తిధరః శత్రుఘ్న శ్శరణప్రదః ॥
 శంకర శ్శాంతిద శ్శాంతః శివ శ్శూలీ శివార్చితః ।
 శ్రీరామరూప శ్రీవాసః శ్రీప్రదః శ్రీకర శ్శుచిః ॥
 శ్రీశః శ్రీదః శ్రీకర శ్చ శ్రీకాంత ప్రియ శ్రీనిధిః ।
 షోడశ స్వర సంయుక్తః షోడశాత్మా ప్రియంశరః ॥
 షడంగ స్తోత్ర నిరతః షడానన ప్రపూజకః ।
 షడ్భాస్రవేత్తా షడ్భాహుః షట్స్వరూపః షడూర్మివః ॥
 సనాతన సత్వరూపః సత్యలోక ప్రబోధకః ।
 సత్యాత్మా సత్యదాతా చ సత్యవ్రత పరాయణః ॥
 సౌమ్యః సౌమ్యప్రదః సౌమ్యాదక్సామ్యః సౌమ్యపాలకః ।
 సుగ్రీవాదియుత స్సర్వః సంసారభయ నాశనః ॥

శ్లో॥ మాత్రాత్మా మాత్మసంధ్యశ్చ హూలఃసర్వగతిః ప్రమాణః ।
మరభి సాగర సేతుః సత్యః సత్యపరాక్రమః ।

సత్యగర్భః సత్యసేతుః సిద్ధిస్తు సత్యగోచరః ।
సత్యవాదీ మకర్మా చ సదానందైక ఈశ్వరః ।

సిద్ధిః సాధ్యః సుసిద్ధశ్చ సంకల్ప సిద్ధి హేతుకః ।
సప్తపాతాళ చరణః సప్తర్షి గణవదితః ।

సప్తబిలంఘనో వీరః సప్తద్వీపోమండలః ।
సప్తంగ రాజ్య మఖదః సప్తమాతృనిషేవితః ।

సప్తచ్ఛందో నిధిః సప్త సప్తపాతాళ సంశ్రయః ।
సంకర్షణ స్సహస్రాస్యః సహస్సాక్షిః సహస్ర పాత్ ॥

హనుమాన్ హర్షదాతా చ హరో హరి ర్హరీశ్వరః ।
క్షుద్రరాక్షస ఘాతీ చ క్షుద్ధుః క్షాంతి దాయకః ।

అనాదీశో హ్యనంతశ్చ ఆనందోధ్యాత్మ బోధకః ।
ఇంద్ర ఈశోత్తమ శ్చైవ ఉన్మత్త ఋషి ఋద్ధిదః ।

తృప్త్యో తృప్తదోపేత విశ్వర్య ఔషధీ ప్రియః ।
ఔషధ శ్చాంతుమాంశ్చైవ అకార స్సర్వకారణః ।

* ఇత్యేత బ్రామదూతస్య నామ్నాం చైవ సహస్రకం ।
ఏకకాలం ద్వికాలం వా త్రికాలం శ్రద్ధయాన్వితః ।

పతనా త్పాతనాద్వాపి సర్వసిద్ధి ర్భవే త్ప్రియే ।
మోక్షార్థోలభతే మోక్షం కామార్థోకామ మాప్నుయాత్ ॥

శ్లో॥ విద్యార్థీ లభతే విద్యాం వేదవ్యాకరణాదికం ।

ఇచ్చా కామస్తు కామాదీన్ ధర్మార్థి ధర్మ మక్షయం ।

పుత్రార్థిలభతే పుత్రం చిరాయుస్సహితం పుమాన్ ।

క్షేత్రం చ బహుసస్యం స్యాద్ధావశ్చ బహుదుగ్ధదాః ॥

దుస్స్వప్నం చ సృభిద్ద్రిష్టం సుస్వప్న ముపజాయతే ।

దుఃఖాహ్లాదా నస్యతే తస్య సంపత్తి ర్విగతే చిరం ॥

వసుచతుర్విధం తస్య భవత్యేవ నసంశయః ।

అశ్వద్ధమూలే జవతాం నాస్తి వైరికృతం భయం ॥

త్రికాల పఠనా తస్య సిద్ధిస్యాత్కరసంస్థితా ।

అర్ధరాత్రౌ రవౌ ధృత్వా కంఠదేశే సర శ్శుచిః ।

దశావర్తం పఠేత్సర్వః సర్వాన్కామా నవాప్నుయాత్ ॥

నితానే భామే న్యగ్రోధమూలే స్థిత్యా విచక్షణః ।

దశావర్తం పఠేత్సర్వః సార్వభౌమ ప్రజాయతే ।

అర్కమూలేర్క వారేతు యోమధ్యాహ్నే శుచిర్జపేత్ ।

చిరాయుస్స సుఖి పుత్రీ విజయీజాయతే క్షణాత్ ॥

బ్రాహ్మేముహూర్తే చోత్థాయ ప్రత్యహం చ పఠేన్నరః ।

యం యం కామయతే కామం లభతే తి న్నసంశయః ॥

సంగ్రామే సన్నివిష్టానాం వైరి విద్రాణవణం పరం ।

ధాకినీ భూత ప్రేతేషు గ్రహపీడాహరం తథా ।

జ్వరావస్మార శమనం యక్ష స్త్రీహాది వారణం ।

సర్వసౌఖ్య ప్రదం స్తోత్రం సర్వసిద్ధి ప్రదం తథా ।

సర్వాన్కామా నవాప్నోతి వాయుపుత్ర ప్రసాదతః ॥

* ఫలప్రతి

ఇద్విధముగ రామభక్తుడుగు హనుమంతుని నామ సహస్రమును రెండు కాలములయందుగాని, మూడు కాలములయందుగాని ప్రతిదినము శ్రద్ధతో పఠించువారలకును, పఠింపజేయువారలకును, సర్వకార్యములు సిద్ధించును. దేవి ! మోక్షార్థి పై సహస్రనామములను బఠించినయెడల మోక్షమును బొందును. కాముకుడు తనకోరికను దీర్చుకొనును. విద్యార్థిగ నున్నవాడు హనుమత్సహస్రనామ పారాయణముచే విద్యలను పొందును. మనస్సులో వాంఛలు గలవాడు పఠించుటచే వాంఛాసిద్ధి నొందును. ధర్మార్థియగు నతడు పఠించుటచే అత్యున్నత ధర్మమును పొందును. పుత్రార్థియగువాడు పఠించినచో పుత్రప్రాప్తి గలవాడగును. క్షేత్రకాముడు క్షేత్రమును, పశుకాముడు పశువులను బొందును. సహస్రనామ పఠనముచే దుస్స్వప్నములు నశించును. మఱియు సమస్త దుఃఖములు తొలగును. సకలసంపదలు వృద్ధి నొందును అశ్వత్థమాలమునందు గూర్చుండి పై సహస్రనామములను బఠించువారలకు శత్రుక్షయమగును. శత్రుభయము దొలగును. త్రికాలములయందు బఠించువారలకు కార్యసిద్ధి కరతలామలకమై యుండును.

రవివారమున రాత్రి మధ్యభాగమున దశావర్తముగ పఠించినచో సర్వార్థసిద్ధిని బొందును. మంగళవారమున తెల్లవారు సమయమున పఠించినచో సార్వభౌము డగును.

ఆదివారమున జల్లేడుచెట్టుమొదట నుండి పై సహస్రనామము
లను బఠించినచో దీర్ఘాయుష్మంతుడును, పుత్రవంతుడును,
జయముగలవాడు నగును. బ్రాహ్మముహూర్తమున లేచి
దీనిని పఠించినవారలకు సమస్తమయిన యభీష్టములు సిద్ధిం
చును. యుద్ధము చేయుచున్నవారలు పఠించినచో శత్రువులు
పారిపోవుదురు. మఱియు గ్రహబాధలు తొలగును. సహస్ర
నామపారాయణమువలన జ్వరాపస్మార పాండు క్షయాది
సర్వరోగములు నివారణమగును. ఇంతియేకాక మానుమదను
గ్రహమువలన సర్వసౌఖ్యములు గలుగును. సర్వము సిద్ధిం
చును. సర్వకామములు ఫలించును. శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ధ్యానమ్

శ్లో! శ్రీసీతారామపాదాంబుజ మధులహారీ పానమత్ర
ద్విరేషః । విజ్ఞాతాగాధసేవావిధిసలిలనిధి స్ఫారగంభీరభావః ।
దుర్వారోద్యద్వృషీక ప్రణవశురగ సంశితక్షణాత్యంతదక్షః
స్వార్థత్వాగైక ధీరస్సపది మమ భవత్వాంజనేయః ప్రసన్నః॥
త్యాగీయోగీ విరాగీ పరహిత కరణానుక్షణానంద భోగీత్రాతా
నేతా విధాతా నిఖిలనురరిపు వ్రాతదుఃఖ వ్రదాతా । సారా
చార ప్రకార సుమరపరగణాజయ్య వీరాధిపీరః కేళీతూలీ
కృతాద్రీ సుపదిమమ భవత్వాంజనేయః ప్రసన్నః॥ శ్రుత్వా
రామాభిదానం పులకితసుతనుర్యో విధత్రేజడత్వం రామాభ్యో
చ్చారణాద్యో నయన జలభరారుద్ధకంఠో విభాతి । రామం
హిత్యాన కించిన్నివసతి హృదయే యస్య భక్తిప్రపూర్ణే

భూయః శ్రేయః ప్రదాతాసహి మమ భవతాదాంజనేయః
ప్రసన్నః॥ అంభోధేర్లంఘనేనాఽసురపతిసగరే భూమిజాన్వేష
ణేన లంకాయాం చారణే॥ ప్రతిభటబలవద్దైత్యవిద్రావణేన ।

సంజీవన్యః ప్రదానాత్సత్త్వతి రహిఃరఘుభ్రాతు రుజ్జీవనేన
ప్రఖ్యాతతి ప్రభావస్సహి మమ భవతాదాంజనేయ ప్రసన్నః॥
పారందర్యం శివత్వం జలరుహభవతా భూతయస్సిద్ధయోఽష్ట
శ్రీమద్రామాంఘ్రిపంకేరుహ గతరజసో యస్యనాంకేన
తుల్యః । దాస్యంయస్మైత్వ దూష్యం ప్రమదమతితరాం
దాస్యతిప్రాభవాద ప్యాసం దామందకంద స్స హి మమ
భవతాదాంజనేయః ప్రసన్నః॥

స ర్వ దే వ తా స్తో త్ర గ ద్య ము

శ్రీమాన్ నిరంతరకరుణామృతసారవర్షి పింగళాక్ష
మహాఘోష మహేంద్రదాయదక్ష తాంచితమహాహను రరుణా
ధరబింవ భూషితముఖ చంద్రమండల అతస్తకార్తస్వరా
భాస్వరకలిత చూడావిరాజిత ఆప్రతిమ దివ్య
మాణిక్యకుండలమండిత గండభాగః సమానమానవీయ
రమాకాంతకర కమలకలిత సాంచజన్యభందు కంబుకంధర
విరావత హస్తసువర్తుల దీర్ఘ భుజార్గళ అనన్యసాధారణ సం
కల్పసంభవాస్థాన పీటపరిణాహిబాహ్వాంతర అమూల్య పీతాం
బరాలంకృత కటిప్రదేశ అనవరతవినుతిజనమనోరథ సాధన
పాదయుగళ ఉప్రవాహన అమరగంగానదీ పరివేష్టితహాటకా
చలవద్దీర్ఘలాంగూల రంగదుత్తుంగ మంగళాంగద అంజనానంద

పేర్ధన అమ లోర్ధ్వపుండ్ర స్తదుపరికర్పూర సమ్మిశ్రశుభ్ర
విభూతి ధారణో యజ్ఞోపవీతి తులసీభద్రాక్ష లుద్రాక్ష
మాలాభిరామః శ్రీరామచంద్ర చరణారవిందసంధితహృదయా
రవింద అఖిల కల్యాణగుణవాన్ శ్రీహనూమా నుపాస్యతే
ఽస్మాభిః॥

ఆంజనేయని భక్తులెల్లరు కాలనియమములేకయే
యెల్లప్పుడు ఈ స్తోత్రమును పఠించిన సకలకార్యములు
చేకూరును,

శ్రీగురుభ్యో నమః

శ్రీ మ ద్ధ ను మ న్ను తి రూ ప శ్లో కా వ్య క ము

శ్లో॥ వీక్ష్యే కదాఽహం తరుణార్కసన్నిభమ్ ।

దయామృతార్ధారుణవంక జేక్షణమ్ ।

ముఖం కపీంద్రస్య మృదుస్మితాంచితమ్ ।

చిరత్నరత్నాంచితకుండలోజ్వలమ్ ॥

తా॥ ఉదయంచు సూర్యునితో దీప్తినదియును, కరుణా
రూపమైన యమృతరసముచే నార్ద్రమైన నెఱ్ఱతామర పూల
తోఁబోలిన కనులు కలదియును, మృదువైన లేనగవుతో
నెసఁగునదియును. పురాతనములైన రతనములతో రచితము
లగు స్వర్ణకుండలములచే నెంతయు విరాజిల్లు శ్రీహనుద్భగ
వానుని ముఖారవిందము నెప్పుడు కనుఁగొందునో కదా !

శ్లో॥ కదాఽహ మారా దువహూంత మద్భుత ।
ప్రభావ మీశం జగతాం కపిప్రభుమ్ ।
సమీక్ష్య వేగా దభిగమ్య సంస్తువన్ ।
జగామ హర్షా త్రప్తత స్పదాఽబ్జయోః ॥

తా॥ తననే ధ్యానించుచున్న నాచేరువకు గరుణతో
నరుగుదెంచుచున్న జగత్ప్రభువును నద్భుత ప్రభావుడు నగు
కపిప్రభువును గాంచి వేగముగా నుతించుచు నెదుర్కొని
పరమానందముతో నప్పరమపురుషునిపదాబ్జముల యందెవుడు
సాగిలి పడుదునోగదా !

శ్లో॥ కదాఽంజనాసూను పదా బుజద్వయం ।
కఠోర సంసార భయవ్రశామకమ్ ।
కరద్వయేన ప్రతిగృహ్యసాదరో ।
మదీయ మూర్ధాన మిలంకరో మ్యఽహమ్ ।

తా॥ మిగుల కఠినమైన సంసారపు నదటును సమూల
ముగాఁ జల్లొచ్చునట్టి శ్రీమదంజనాతనయుని పాదారవింద
యుగళమును బరమాదరముతో రెండుచేతులతోఁ జట్టి నా
యాదలం బెట్టుకొని యెప్పుడెసఁగుదునో గదా !

శ్లో॥ కదా లుతంతం స్వపదాబ్జయో ర్ముదా ।
హతా స్పముద్దావ్య హరీంద్ర నాయకః ।
మదీయమూర్ధ్ని స్వకరాంబుజం శుభం ।
విధాయ మాభీ రితి వక్ష్యతే విభుః ॥

తా॥ పరమానందముతోఁ తన పాదారవిందముల
యందు దొరలుచున్న నన్ను వెంటనే లేవనెత్తి 'వత్సా!
'వెనువకు' మని తన మంగళశరమగు శరశమలము నాశిరముపై
నుంచి దయతో నెవుడు నుడివెడునో గదా !

శ్లో॥ ప్రదీప్త కా ర్తస్వర శైలభాస్వరం ।
ప్రభూతరత్నోగణదర్ప శిక్షకమ్ ।
వపుః కదాలింగ్య వరప్రదం సతాం ।
సువర్చలేశస్య సుఖభవా మ్యుహమ్ ॥

తా॥ చెన్ను నెంతయుంగను బంగరుకొండవలె ప్రకా
శించునట్టియును, విస్తారమైన రాక్షసులగుమిదగు దర్పమును
శిక్షించునట్టిదియు సర్పరుషులకు వరముల నొసంగునదియును,
సువర్చలా ప్రాణనాథుని మేనిఁ గవుంగలించి యెవుడు నే
సుఖనగుదునో గదా !

శ్లో॥ ధన్యా వాచః కపివరగుణస్తోత్రపోతాః కపీనాం ।
ధన్యో జంతు ర్జగతి హనుమత్పాదపూజా వ్రవీణః ।
ధన్యాఽవాసా స్సతత హనుమత్పాదముద్రాభిరామా ।
ధన్యం లోకే కపికుల మభూ దాంజనేయావతారాత్ ॥

తా॥ వానరశ్రేష్ఠుండగు శ్రీ హనుమంతుని గొనముల
వినుతించుటచే బవిత్రంబులైన సుకవుల పలుకులే ధన్యములు.
లోకమున శ్రీ యంజనాసుతుని పాదములనర్పింప నేర్చిన
ప్రాణియే ధన్యమైనది. నిరంతరమును మానుతాత్మజుని పాద
పద్మముల చిహ్నములచే విలసిల్లెడు భవనములే ధన్యమును,

మఱియును లోకమున శ్రీ మదాంజనేయావతారము చేతనే
కపికుల మెంతయు ధన్యమైనది.

శ్లో॥ జంతూనామతి దుర్లభా మనుజతా తత్రాపి భూదేవతా ।

బ్రాహ్మణ్యేఽపి చ వేదశాస్త్రవిషయా వజ్ఞా
తతో దుర్లభా ।

తత్రాఽవ్యుత్తమదేవతాపిషయిణి భక్తి ర్భూదేభిదిసి ।

దుర్లభ్యా సుతరాం తథాఽపి హనుమత్పాదారవిండే

రతిః ।

తా॥ లోకమున మానవత్వమెంతయు దుర్లభము.
అందునను బ్రాహ్మణత్వము పురాకృతసుకృత లభ్యము.
బ్రాహ్మణ్య మొదలైనను వేదశాస్త్ర విషయకమగు విజ్ఞానము
నంద నవశ్యము, అందును జన్మ బంధముఁబాపెడు నుత్తమ
దేవతావిషయకమగు భక్తియందుట దుర్లభము; అయినను
శ్రీ హనుమత్పాదారవిందములయందు నిరంతర రతి మిగుల
దుర్లభము.

శ్లో॥ అహం హనుమత్పదవాచ్య దైవం ।

భజామి సానంద మనోవిహంగం ।

త దన్యదైవం నకదాఽపి దేవం

బ్రహ్మాది భూయోపి న ఫాలనేత్రం ।

తా॥ నేను ఆనందముతో కూడిన మనమనుచు గల
వాఁడును స్వయంజ్యోతియునగు హనుమత్పదముచే నొప్పు

దైవమునుతప్ప నెవుడుగాని బ్రహ్మయు శివుడు మున్నగు
నితరదైవముల భజింపను.

శ్లో॥ యశ్చాష్టజ మిదం వుణ్యం ప్రాత రుద్ధాయ మానవః ।

పతే దపన్యయా భక్త్యాసర్వా న్కా మా

నవాప్నుయాత్ ॥

తా॥ ఏమనుజుండు వేకువనే లేచి పవిత్రమగు వీళ్ళోకా
వ్రతము ననన్యభక్తిచే బఠించునో యతః డభిలవాంఛాఫల
ముల బొందును.

నమస్కారపూర్వక పోడశోపచార హనుమత్పూజ

శ్లో॥ విప్రదయోజనగణాః స్తవనం ప్రచక్రు ।

ర్భృహ్మస్యరూప జగతాంపరిపాలకస్య ।

రామప్రభావబలపూరిత రుద్రమూర్తే ।

శ్రీరామదూత సతతం హనుమ న్నమస్తే ॥

శ్రీరామదూత శరణాగత దీనబంధో ।

వజ్రాంగదేహః కరుణాకర రుద్రమూర్తే ॥

శ్రీరామ రామ ఇతి జావకృతాత్మశక్తే ।

శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

సింధూరతైల రచితాతివిభూషణాత్మనః ।

లొంగూలతాడన కృతానుర సంఘనాశ ॥

శ్లో॥ శ్రోధా ద్దశానసపురీ దహనప్రకారిన్ ।

శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

రామారిణాకృత హృత్ జనకాత్మజాయా ।

లంకాస్థితా జనక జేతి సుశోధకారిన్ ।

సీతాతిశోకహరణ ప్రబలారిహంత ।

శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

సమూర్చితాంగ విభు లక్ష్మణ సౌఖ్యకారిన్ ।

రాద్రాంగదీర్ఘ హనుమ న్నగహస్తధారిన్ ।

దుష్టసురాహిమహిరావణ నాశకారిన్ ।

శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

శైలీ గదాధర సమూర్జిత వజ్రకచ్చి ।

న్వామాంఘ్రిపీడిత మనోజ సులబ్ధకీర్తే ।

శ్రీరామదాస దృఢబుద్ధిమతాంవరిష్ట ।

శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

విప్రదిజాతిక నికేతనకారిచాన ।

గ్రామాధివాస కృతథామ విశాలకీర్తే ।

శ్రీరామదాస దృఢబుద్ధి మతాంవరిష్ట ।

శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

ఫల్లూనదీతట సముద్భవ జాతివృక్షే ।

ప్రసాదమండిత మనోహరవాస ధామ్ని ।

శ్లో॥ రూపం విభాతి కపిరాజ మనోహరం తే ।
శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

శుక్లా సుభాద్రపదమాస భవా ద్వితీయా ।
భాతి త్వదీయ హవనోత్సవ జాతహర్షాః ।
యాత్రాభుసంఘ దచితా జనవీధికాత్ర
శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

జన్మాదిహీన పవనాంజనికాత్ర దేహ ।
శ్రీజానకీవతి మనోజవ దీప్త కాంతే ।
నానా కపీంద్రచయనాయక బ్రహ్మచారిన్ ।
శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

లాంఘనాలదారక జితేంద్రియ వాయుపుత్ర ।
మట్టంచహస్త రచిత ధ్వజ దీర్ఘమాస ।
శ్రీరామసేవన పరేణ నదోర్ధ్వకాయ ।
శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

హే పావనేయ జనరక్షక రామభక్త ।
రాజేవలోచన విశాల సుబాలధారిన్ ।
దీర్ఘర్కుస్రగ్ధర జటామకుటాదిధారిన్ ।
శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

అవాహనాది శుభఘోషశ శోపచారా ।
స్తుభ్యం నివేదనకృతా హనుమ స్మయాయే ।

శ్లో॥ అంగీకురుష్వ భగవ స్త్వానుమ నృహేశ !

శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే !

రోగాన్వినాశయ రిషా నథ విఘ్నజాలం ।

తాపత్రయం యమభయం భవపాప సంఘం ।

దుఃఖాని నాశయ వినాశయ రిప్త క్షయం ।

శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే !

హే భ క్తవత్సల విభో భగవ స్తయాభో !

పుత్రా న్యకాంసి ఖలు దేహి ధనాని దేహి ।

జాయాసుభాగ్యక గవాది సుఖాని దేహి ।

శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

న్యూనాతిరి క్త భవదోషభయం క్షమస్వ ।

పూజాం గృహాణ సకలాం సుతిపాకయుక్తాం ।

దేవ ప్రసీద భగవ స్త్వానుమ న్ముపాహో !

శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

వాక్పూజనం త్వయి సమర్పిత మేవ భక్త్యా ।

దోషా నివహాయ సకలాః ఖలు తత్రసంస్థాః ।

సమ్యగృహాణ సుగుణా నివ రాజహంసః ।

శ్రీరామదూత సతతం హనుమన్నమస్తే ॥

ప్రతి శ్లోకమునకు న మ స్తే యనునప్పుడు భక్తి
యుక్తులై హనుమంతునకు చేతులు జోడించి నమస్కారము
చేయవలయును. యిందువలన సర్వరోగములు, సర్వ క్షత్రు
భయములు నశించును.

సర్వ శత్రుంజయ హనుమత్ స్తోత్రం

శ్లో॥ శ్రీమంతం హనుమంత మాత్తరిపుభి ర్భూభృత
రుద్రాభితం ।

వగ్లద్వాళిబద్ధ పైరినిచయం చామికరా ది ప్రభం ।
రోషా ద్రక్షపిశంగ నేత్రనలినం భూభంగ మంగస్కుర ।
త్రోసస్యచ్చండమయూఖ మండలముఖం దుఃఖావహం
దుఃఖనాం ॥

కాపీనం కటినూత్ర మాం జ్యజనయుగ్ధేహం
విదేహాత్మజా ॥

ప్రాణాధీశ వదారవింద నిహితస్వాంతం కృతాంతం
ద్విషాం ।

ధ్యాత్వైవం సమరాంగణ్ధిత మథాసీయ
స్వహృత్ప్రకణే ।

సంపూజ్యాఽఖిల పూజనోక్తవిధినా సంప్రార్థయే
త్రాప్తితం ॥

తా॥ ఇట్లు ధ్యాన మొనర్చిన ఈ క్రింద వ్రాయబడిన
స్తోత్రము చేయవలెను.

శ్లో॥ హనుమ స్సంజనీనూనో మహాబలపరాక్రమ ॥
లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్ని పాతయ ॥
మర్కటాధిప మాగ్రాండ మండల గ్రాసకారక ।
లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్ని పాతయ ॥

శ్లో॥ అక్షక్షుభణిపింగాక్ష క్షితిజాశుగ్వినాశన ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్నిపాతయ ॥
 రుద్రావతార సంసార దుఃఖభారావహరక ,
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్నిపాతయ ॥
 శ్రీరామచరణాంభోజ మధురాయితమానన ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్నిపాతయ ॥
 వాలికాలరదక్లాంత సుగ్రీవోవ్మోదన ప్రభో ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్నిపాతయ ॥
 సీతావిరహవారీశ మగ్నసీతేశతారక ,
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్నిపాతయ ॥
 రక్షోరాజప్రతాపాగ్ని దహ్యమానజగద్ధన ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్నిపాతయ ॥
 గ్రస్తాశేషశత్యావ్యభ్య రక్షసా భోధిమధర ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్నిపాతయ ॥
 పుచ్చగుచ్చ నూర్భరత్వీమాసల దగ్ధరీపత్తన ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్నిపాతయ ॥
 జనన్మనోమరల్లంఘ్య పారావారవిలంఘన ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్నిపాతయ ॥
 స్మృతిమాత్రసమస్తేష్టపూంక ప్రణతప్రియ ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమారాతీన్నిపాతయ ॥

శ్లో॥ రాత్రించరచమూరాశి కర్తృసైక వికర్తృనః ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమూరాతీన్నిపాతయ ॥
 జానకీ జానకీజాని ప్రేమపాత్ర పరంతన ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమూరాతీన్నిపాతయ ॥
 భీమాదిక మహావీర వీరావేశావతారక ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమూరాతీన్నిపాతయ ॥
 వజ్రాంగసఖ దంష్ట్రేశ పజ్జివజ్రావగుంతన ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమూరాతీన్నిపాతయ ॥
 ఆఖర్వ గర్వ గంధర్వ పర్వతోచ్ఛేదనస్వర ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమూరాతీన్నిపాతయ ॥
 లక్ష్మణప్రాణసంత్రాణ త్రాత తీక్ష్ణకరాన్వయ ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమూరాతీన్నిపాతయ ॥
 సీతాశీర్వాదసంపన్న సమస్తావయవాక్షిత ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమూరాతీన్నిపాతయ ॥
 రామాది విప్రయోగార్త భరతాద్యార్తి నాశన ।
 లోలల్లాంగూలపాతేన మమూరాతీన్నిపాతయ ॥
 ఇ త్యేవ మశ్వద్ధతలోపవిష్టః ॥
 శత్రూ స్థయ న్నామ పశే త్యయం యః ॥
 సశీఘ్రమేవాస్త సమస్తశత్రుః ।
 ప్రమోదతే మారుతజ ప్రభావాత్ ॥

పై విధముగ అశ్వద్ధ వృక్షమూలమునఁ గూర్చుని పై స్తోత్రము నెవడు పఠించునో పెంటనే వాని సమస్త శత్రువులు నశించుననియు, హనుమత్ప్రసాదమువలన సంతోషముతో నుండుననియు తాత్పర్యము.

స ర్వా వన్ని వార క హను మత్క వచం

పరాశరమహర్షి మైత్రేయులవారికి చెప్పుచున్నారు :

శ్లో॥ ఆథాపరం ప్రవత్యౌమి మైత్రేయ మునిసత్తమ ।
 వసిష్ఠమునినా ప్రోక్తం హనుమత్కవచం శుభం ।
 పురా హి వాయుదేవాయ బ్రహ్మణా సముదీరితం ।
 శ్రీరామాయ వసిష్ఠోక్త మిదం కవచ ముత్తమం ।

తా॥ మైత్రేయా ! మునివర్యా ! వసిష్ఠునిచే చెప్పబడిన శుభప్రదమైన హనుమత్కవచమును పూర్వము వాయుదేవునకు బ్రహ్మదేవునిచే జెప్పబడినదియును, శ్రీరామునికొరకు వసిష్ఠునిచే జెప్పబడినదియు నగు కవచమును జెప్పెదను వినుము అని చెప్పెను.

వ సి ష్ఠ ఉ వా చ :

శ్లో॥ హనుమత్కవచం పుణ్యం వత్యౌమి శృణు రాఘవ ।
 ఆయురారోగ్యదం పుంసాం సర్వాభీష్టప్రదాయకం ।

శ్లో॥ బల శ్రీ కిర్తిజనకం సిర్వశత్రువినాశనం ।
 య త్సురా వాయుదేవాయ బ్రహ్మణా సముదీరితం ।

అదిత్యాది గ్రహాన్తర్యే దుష్టస్థానస్థితాయది ।

పతే తత్కవచం నిత్యం గ్రహదోషోపశాంతయే ॥

తా॥ పసిష్టుడు రామునితో నిట్లనెను : రామచంద్రా! ఆయురారోగ్యప్రదమును, సర్వాభీష్టప్రదమును, బలమును సంపదను కీర్తిని గలుగజేయునతియును, శత్రుసంహారకమును, పూర్వము వాయుదేవునకు బ్రహ్మదేవునిచే జెప్పబడి నదియు నగు శ్రీ హనుమత్కవచముచు నీకు జెప్పెదను వినుము. మఱియు అదిత్యాదిగ్రహములు దుష్టస్థానముల యందున్న వుడు తద్దోషనివారణార్థము నీ కవచమును బఠించినచో తద్దోష దోషములు నివర్తించును.

శ్లో॥ దివ్యావధప్రదానేన కపికోటిరనేకశః ।

హనూమతే జీవయతే సమస్తస్మై మహాత్మనే ॥

ఏతచ్ఛ్లోకం పఠిత్వాతు పంచవారం సరోత్తమః ।

సమస్కృత్య హనూమంతం కవచం చ పతే త్తతః ॥

తా॥ “దివ్యావధప్రదానేన” అను మొదటిశ్లోకమును అయిదు పర్యాయములు పఠించి హనుమంతునకు సమస్కారముచేసి పిదప కవచమును వ్యంఛవలయును.

శ్లో॥ య త్పురా వాయుదేవాయ ప్రోక్తంనా పరమేష్ఠినా ।

పాదామారభ్యమూర్ధాంతం న్యసేత్కవచ ముత్తమం ।

నియతః ప్రాజ్ఞాఖ స్తిష్ఠన్ శుచౌ దేవే దృఢవ్రతః ।

సమస్కృత్య హనూమంతం కవచం చ పతే త్తతః ॥

తా॥ శుచియగు ప్రదేశమున ప్రాజ్ఞుఁడై, స్థిరచిత్తముతోఁ పాదములు మొదలు శిరస్సువరకును కవచము నుంచవలయును. (అనగా) ఆయా స్థానములయందుమంత్రాదిదైవతమున్నట్లుగా భావన చేయవలయును.

శ్రీ ఆంజనేయస్వామివారికి నమస్కరించి పిదప కవచమును పఠించవలయును. పై జెప్పిన విధముగా వ్రతి శనివారముగాని, లేనిచో ఐదు శనివారములైనను, - నువ్వులనూనె, నెయ్యి, ఆముదము - ఈ మూడింటిని కలిపి రాగి ప్రమిదయందు దీపారాధనజేసి శ్రీ హనుమత్కవచమును పఠనజేసినచో, ఆదిత్యాది సర్వగ్రహదోషములు నివారణమయి శుభములు చేకూరుననుటలో సందియము లేదు.

శ్రీ హ ను మ త్క వ చ ప్రా ర ణ భః

అస్య శ్రీ హనుమత్కవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య -
వశిష్ఠః ఋషిః - అనుష్టుప్ ఛందః - శ్రీహనుమాన్ దేవతా -
మారుతాత్మజ ఇది వీజం - ఆంజనానూన రితి శక్తిః -
వాయుపుత్ర ఇతి కీలకం - శ్రీహనుమత్ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే
వినియోగంః ॥

ధ్యా నం :

శ్లో॥ ఉల్లంఘ్య సింధో స్సరీలం సరీలం
యశ్శోకవహ్నిం జనకాత్మజాయః
ఆదాయ తే నైవ దదాహ లంకాం
సమామితం ప్రాజలి రాంజనేయం ॥

మ ను : :

శ్లో॥ పాదౌ వాయునుతః పాతు రామదూత స్తదంగుళీః
 గుల్ఫౌ హరీశ్వరః పాతు జంఘే చార్ణవలంఘనః
 జానుసీ మారుతిః పాతు ఊరూ పా త్వసురాంతకః
 గుహ్యం వజ్రతనుః పాతు జఘనం తు జగద్ధితః
 అంజనేయః కటిం పాతు నాభిం సౌమిత్రిజీవనంః
 ఉదరం పాతు హృద్గ్రహీ హృదయం చ మహాబలః
 వక్షో వాలాయుధః పాతు స్తనౌ చాఽమితవిక్రమః
 పార్శ్వౌ జితేంద్రియః పాతు బాహూనుగ్రీవమంత్రకృత్
 కరావక్షజయీ పాతు హనుమాం శ్చ తదంగుళీః
 పృష్ఠం భవిష్యద్భ్రహ్మ చ స్కంధౌ మతిమతాం వరః
 కంఠం పాతు కపిశ్రేష్ఠో ముఖం రావణదర్పహం
 వక్ష్యంచ వక్త్రప్రవణో నేత్రే దేవగణస్తుతః
 బ్రహ్మస్త్రసన్మానకరో ధ్రువౌ మే పాతు సర్వదా
 కామరూపః కపోలే మే ఫలం వజ్రనఖోఽవతు
 శిరో మే పాతు సతతం జానకీశోఽనాశనః
 శ్రీరామభక్త ప్రవరః పాతు సర్వ కలేబరం
 మా మహిషి పాతు సర్వజ్ఞః పాతు రాత్రౌ మహాయశాః
 వివస్వదంతేవాసీచ సంధ్యయోః పాతు సర్వదా
 బ్రహ్మాది దేవతాదత్తవరః పాతు నిరంతరం
 య ఇదం కవచం నిత్యం పఠే చ్చ శృణుయా న్నరః
 దీర్ఘమాయు రవాప్నోతి బలం దృష్టిం చ విందతి
 పాదాక్రాంతా భవిష్యంతి పథత స్తస్య శత్రవః

స్థీరాం సుకీర్తి మారోగ్యం లభతే శాశ్వతం సుఖం
ఇతి నిగదిత వాక్యవృత్త తుభ్యం
సకలమపి స్వయ మాంజనేయవృత్తం
అపి జని జనరక్షణైః దీక్షా
వశగతదీయ మహామను ప్రభావః ।

ఈ కవచమును పైన చెప్పినవిధిగా ప్రతి నిత్యము
ఐరించినచో స్వరోగములు, సర్వ శత్రుభయములు తప్పక
ఐరించును. ఇది పూర్వము శ్రీరామునకు వసిష్ఠముని యుప
దేశించిన అత్యద్భుత కవచము. ఇది పరాశర సంహితనుండి
గ్రహింపబడినది.

ఓమ్ శ్రీ సీతారామాంజనేయాయ నమః

(శ్రీ) ఆం జనేయస్తవము

శ్లో॥ ఉద్రగవాల భ్రమణా నిలాహతా ।

భవంతి యస్యాంబుధరా స్సయంతతః ।

స దివ్యపంచాసన వాయుసందనో ।

మమాస్తు కళ్యాణవిపృథయో హరిః ।

—: దం డ క ము :—

శ్రీరామదూతా ప్రసన్నాంజనేయా భవజ్ఞస్మృతృంబు
బోచోద్యమై హృద్యమై సవ్యమై దివ్యమై జన్మ సార్థక్య
మున్ గూర్చు నో వాయుపుత్రా బుధస్తోత్రపాత్రా త్రినేత్రా

శ్రీవా నీవు మున్నర్థహరిశ్వురుండోచు వేసారి విరాగచిత్తుండవై
 శాశ్వతంబైన నిమ్మలూప బ్రహ్మచర్యంబు గాంక్షించి
 శ్రీ కేశరిక్షేత్రజుండోచు నయ్యంజనాపుత్రుడై యొంటి
 జందెంబుతో పీతవస్త్రంబుతో నుద్భవం బందితౌ రామ
 కార్యపియూ యేకపాదాహ్వయా కీశ నీశైశవంబుదె
 తుదాభిధతోపన్ ఫలభ్రాతి సర్వగ్రహాధీశు సప్తాశ్వ వీక్షించి
 వాలంబు సుధించి బంధించి మర్దించే స్వర్భాను బాటించి
 స్వర్గేశు గద్దించి వాణీశురావించి గౌరీశ దిక్పాల గీర్వాణ
 సంఘంబు చేతన్ వరప్రాప్తి దీర్ఘాయువున్ భానుతేజంబునున్
 వజ్రశస్త్రాస్త్ర నిర్భీతిన్ కర్ణభూషాదులన్ గొంటివొ నిమ్మ
 శంకా మహాసాహసాంకా పరాభూత శూరా త్రిలోకైక
 వీర్యా అసామాన్య శౌర్యైకరాశీ భవద్బాల్య చారిత్ర
 మెన్నన్ జతుర్వేద వేదాంగ వేదాంత షట్పాస్త్ర పారంగత
 జ్ఞానసంసిద్ధినిం గాంచి బల్ గాయకాచార్యుడై గాననిర్జేతవై
 వ్యాకృతి జ్ఞాన సంపన్నుడై సాహ సౌదార్య విద్యా దయా
 ధైర్య దాక్ష్యాదులున్ శాంతి దాంతి తుమా ధ్యాన వైరాగ్య
 ధర్మంబులున్ గాంచితౌ గాడె శుద్ధప్రచారా చతుర్వేద సారా
 శుభాకార సంగీత సాహిత్య విద్యానిదీ ధీనిధీ నిర్వికారా నవ
 వ్యాకృతి జ్ఞానదీరా సదాచార వీమామయా భానుజంజే
 మంత్రిత్వమున్ జేసి శ్రీరామభక్తుండవై జానకీదేవికై వార్ధి
 లంఘించి వైదేహినింగాంచి శ్రీరామ ముద్రాంకితం బిచ్చి
 యాలంకనంగాల్చి తద్వార్త కిష్కింధకుండెచ్చి యాకైకనీ
 వృతునిన్ మిత్రునింజేసి శ్రీరామ సౌమిత్రి సుగ్రీవులను కైకనీ

సందనున్ జూబవన్ముఖులన్ గూడి దైత్యేశువై దండు
 సాగించి యా సేతుబంధంబు పోలన్యునాశంబు తద్దోషమున్
 ద్రోయగా రామలింగ ప్రతిష్ఠాపనంబున్ కార్యక్రమంబందు
 నీ శౌర్యమున్ బూర్తిగాచేసి శ్రీరామపట్టాభిషేకంబు
 సాగించితో రామభక్తా సదా స్వామిసేవానురక్తా శతాస్యా
 మరుం ద్రుంపగా నేగుడో డొల్ల నీ విశ్వరూపంబునుం చూపి
 శ్రీజానకీరామ రామానుజాప్తాదులన్ సైన్యవర్గంబులన్
 నీశిరంబందు నెక్కించి యంభోదులన్ జల్కదాటించి పాశేం
 బులం డించి యోయుద్ధమం దద్యుతంబౌ నృసింహేశ్వ
 శ్రోడ్వనౌ కాహినాశాస్యమల్ దోవగాఁ పంచవక్త్రావ
 తారంబునుం దాల్చి రెండైదు కేలుం బడేనైన నేత్రంబు
 లన్ గల్గగా ముద్గజంబున్ గదా శూల ఖట్వాంగ ధాత్రీజ
 నీరాద్రి పాశాంకుశంబుల్ కపాలంబునా జెల్లు శస్త్రంబులన్
 బూని యాదైత్యు మర్దించుటేగాక దీవికిన్ లంకకున్ నీదు
 లాంగూలపున్ సేతువున్ గట్టు నీ దివ్య సామర్థ్యమున్ స్వామి
 సేవావరత్వంబు నల్మొము లొప్పారు వాణేశుడున్ దెప్పగా
 జాలునే పావనీ సాగరోత్తాకా ఆపదుద్ధారకా శత్రు
 విధ్వంసకా పంచవక్త్రా పవిత్రా భరీ శోటిసింహైశనత్వా
 భవన్మూర్తి లుక్మేంబునన్ డాల్చుటన్ జేసి గాండీవి
 దుస్సాధ్యుడై మించి ఘోరార్భటిన్ శత్రుతండంబులన్
 గుండెలన్ జేల్చి చెందాడెహం భండనోద్దండ భీముండు
 సాగంధికా పేక్షచే బోవుచున్ మార్గమధ్యంబునన్నుండు నీవాల

మొక్కింత యల్లార్ప లేడయ్యెగా బావురే సోదరప్రేమచే
 నీవు చేసిడ్డ సప్తరోమావళి సాహాయ్యమున్ గాంచిగాడే
 సువర్చేశుడున్ భీతివెన్నాడు నుగ్రాటవిన్ జేరి పెల్లార్చి
 వెంటాడ బర్వెత్తి యొక్కొక్క రోమంబున్ వేయగా నద్ది
 కాసారమున్ లింగమున్ తోటలున్ గోవురాలట్టె సృష్టించు
 టన్ జేసి యాపూరుపంబౌ మృగంబున్ మహాయాగశాలాది
 శుద్ధ్యర్థమై తోడితేగల్గె నీరోమమే యింతసేయంగ నీవెంత
 సేయంగ శక్తుండవో నీ నామమంత్రంబెదన్ దాల్చుటన్ జేసి
 యాకార్తికేయుం డసాధ్యాయా తారకాఖ్యానుకు
 సుంతలో ద్రెళ్ళగా నేసెనా నీరిరి నాగారి దేవర్షులౌ గాయక
 ద్వంద్వమున్ నాడు నీదా కృపన్ గాదె దోర్లర్వదోమంబునుం
 బాసి శుద్ధాత్ములై రీశ యిప్పట్లు లింతంతగా జేసి ముందింక
 నున్ బ్రహ్మవై యెట్లు పాలింపగా నుంటివో వీరగుండ క్రియా
 రాగసక్తా స్వయంవ్యక్త వేదోక్త మార్గానురక్తా మహాభక్తా
 శాండిల్యమాసీంద్రు శాపార్తిచే నద్రియైయున్న యాధాన్య
 మాలిన్ భళి శాపమున్ బాసి కాపాడితౌ సంగరంబందు
 నీముష్టిఘాతంబులకొ ముక్తులై నట్టి యా రాక్షసశ్రేణి లెక్కిం
 పగా శక్యమే దుష్ట పాతాళ లంకేశు మైరావణున్ ద్రుంపగా
 నేగుచో బుత్రు మత్స్యేశు మెప్పించి యాదైత్యునిన్ బుత్ర
 మిత్రాళితో ద్రుంచి కంకాళికర్పింపనై భద్రకాళీ గృహం
 బందునం నున్నులై యున్న శ్రీరామ సౌమిత్రులన్ బంధముల్
 బాపితో తెచ్చితౌ సర్వ భద్రా మహాకాలుద్రా లసన్ముద్రి
 కొన్నిద్ర భద్రాంబలీ ముద్రికన్ జేరికందిచ్చుటన్ జానకిన్

జాసి తద్వార్తచే రామునిన్ సంజీవితే లక్ష్మణున్ రాము
 సేవనక సుధాసారమున్ జల్లుటన్ గైకయ్యారుత్రు శత్రుఘ్ను
 నిన్ జీవమున్నిల్పుటగాక, యా వుష్పకం బెక్కుచో నాహవం
 బందు ముం జచ్చి స్వర్గముడై య్యున్న సద్భక్తుడౌ కీశు
 డొక్కం డటన్ గానరాకున్న శ్రీరామునాజ్ఞన్ దలన్దాల్చి
 పే భూస్సృవస్లోక ముఖ్యోర్ధ్వ లోకంబులన్ దాటి యవ్వాని
 నాసత్యలోకంబునన్ గాంచి దోడైచ్చి మోదంబునుం
 గూర్చితౌ నిట్టి నీదా ప్రభావంబు నీశక్తి నీయుక్తి నీధక్తి
 వర్ణింప వేనోళ్ళ భోగీశుడుం జాలునే ఈశ ఓంకారరూపా
 ప్రకస్తప్రతాపా వనోకాధిపా పింగళాక్షా సదా సాధురక్షైక
 దీక్షా మహాత్మా హరీ వైష్ణవారాధ్యుడున్ శంభువంశస్థుడున్
 భావిహైరణ్యగర్భుండు నైయొప్పు నోవిశ్వవీజా త్రిమూర్త్యా
 త్మకా దివ్యమంత్రస్వరూపా హయగ్రీవ ఓంకార హ్రీంకార
 శ్రీంకార వీడంబు శ్రీకార సచ్చిక్తి దైశ్యేశువిధ్వంసనా యేతి
 వర్మంబు భూ భూ భువఃకార్ యుక్తిలకంబొప్పు నీబ్రహ్మ
 మంత్రంబు ప్రొద్దుటం లేచి ఆత్మధ్యానించినన్ భక్తి
 వాక్రుచ్చినన్ బ్రీతి నాలించినన్ భూత భేతాళులన్ వ్యాళముల్
 బ్రహ్మరక్షస్సులున్ శాకినీ ధాకినీ త్యాది దుష్టగ్రహంబుల్
 మశూచీనిషూచీ మహామారి లోనౌ విషవ్యాధులున్ శత్రు
 డాప్యంబులున్ దుష్ప్రయోగంబులు న్నాశముం జెందుటే
 గాక దీర్ఘాయురారోగ్య సంపత్తులున్ భోగభాగ్యంబులున్
 గల్గు నిత్యంబునున్ బాడినన్ దివ్య సంగీత సాహిత్య విజ్ఞాన
 మున్ సత్కవిత్వంబు దార్ద్ర్యంబు ధీశక్తి యుక్త్యాదులున్

యిష్టకామ్యార్థ సంసిద్ధియన్ గల్లు సర్వార్థ సంఘాయకా హా
మహారిప్తవిధ్వంసకా స్వప్రకాశా చిరంజీవి మాంపాహి మాం
పాహి శ్రీదా లసత్కిర్తిదా భుక్తిముక్తిప్రదా సూర్య
చంద్రాగ్ని నేత్రా జగత్పాణి కైవల్యరూపా సముద్ధాత
పాపా సమోవాయువుత్రా నమః పంచవక్త్రా సమో దుష్ట
హంతాసమో గ్రామశాంతా సమో ధర్మనేతా సమో రామ
దూతా నమస్తే నమస్తే నమస్తే నమః నమః॥

అగ్ని భయ నివారక శీతకృత స్తోత్రం

అగ్నిహోత్ర భయముకలిగి నప్పుడు ఈ దిగువ నుదహ
రించిన స్తోత్రమును చేసిన అట్టి భయనివారణ మగునని
అనాదిగానున్న తాళవ్రతాది గ్రంథముల యందు లిఖింప
బడినది గాన భక్తులెల్లరు ఆయా తరుణమునందు దీనినివఱించి
అగ్నిహోత్ర బాధనుంచి విముక్తుగుదురు గాక.

ఓం పరుణాయనమః

శ్లో॥ మంగళాభిముఖితస్యసాతదాసీ నృహాకపేః ।
ఉపతస్థే విశాలాక్షే ప్రయతాహవ్యవాహనం ।

ఓం పరుణాయనమః

యద్యస్తి పతి శుశ్రూషాశుద్యస్తి చరితంతపః ।

యదిహస్యైక పత్నీత్వం శీతో భవ హనూమతః ।

ఓం వరుణాయనమః

యదికించిదను త్రోశ స్తస్యమమ్యుస్తిధీమతః ।
యదివా భాగ్య కేహమే శీతో భవ హనూమతః ॥

ఓం వరుణాయనమః

యదిమాంవృత్త సంపన్నం తత్సమాగమ లాలసాం
స విజానాతి ధర్మాత్మా శీతోభవ హనూమతః ॥

ఓం వరుణాయనమః

యది మాంతారయే దార్య స్ఫుగ్రీవ స్సత్యసంగరః ।
అస్మాద్ద్యుః ఖాంబు సఠరోధాచ్ఛీతో భవ హనూమతః ॥

ఓం వరుణాయనమః

తత స్తీక్ష్ణార్చిరవ్యగ్రః ప్రదక్షిణ శిఖోఽనలః ।
జజ్వాల మృగశాబాహ్యౌ శ్మంస నివ శివంకపేః ॥

ఓం వరుణాయనమః

హనుమజ్జనక శ్చాపి పుచ్ఛాపలయతోఽనిలః ।
సవోస్వాస్థ్య కరోద్దేవ్యాః ప్రాలేయానిలశీతలః ॥

ప్రకారాంతరేణ హనుమత్స్తోత్రం

శ్లో॥ శంశంశం సిద్ధిసాధం ప్రణమతి చరణం వాయుపుత్రంచ
రాద్రం ।

వంవంవం విశ్వరూపం హహహ హసితం గర్జితం
మేఖచిత్రం ।

తంతంతం త్రైలోక్యనాథం తపతి దినకరం తంత్రీ
నేత్ర స్వరూపం ।

కం కం కం కందర్పవశ్యం కమలమనహరం శాకినీ
కాలరూపం ।

రం రం రం రామదూతం రణగజదమితం రావణ
చ్ఛేద దక్షం ।

బం బం బం బాలరూపం నతగిరి చరణం కంపిత
నూర్యబింబం ।

మం మం మం మంత్ర సిద్ధిం కపికులతిలకం మర్దనం
శాకినీనాం ।

హుం హుం హుం హుంకారవీజం హసతి హనుమంతం
హస్యతేకత్రుపైన్యం ।

దం దం దం దీర్ఘరూపం ధరఖరఖిరం పాతితం
మేఖనాథం ।

ఊం ఊం ఊం ఉచ్చాటితంవై సకల భువతలం యోగినీ
బృందరూపం ।

క్షం క్షం క్షం క్షిప్రవేగం క్రమతి చఙ్గిలధిం హస్తలీతరీ
రక్షదుర్గం ।

క్షేం క్షేం క్షేం క్షేమతత్వం దనురుహకులకం ముచ్చతే
బింబకారం ।

కం కం కం కాలదుష్టం జలనిధి తరుణం రాక్షసానాం
వినాశే ।

దక్షం క్రోష్టం కపీనాం త్రిభువన చరతాం ప్రాణినాం
ప్రాణరూపం ।

హ్రం హ్రం హ్రం హ్రం తత్వం త్రిభువనరచితం దేవతం
సర్వభూతే ।

దేవానాం చత్రయాణాం ఫణిభువనధరం వ్యాచకం
వాయురూపం ।

త్వం త్వం త్వం వేదతత్వం బహురుచయజుషాం
సామ చాధర్వరూపం ।

కం కం కం కందనే త్వం నను కమలతలే
రాక్షసాన్ రాద్రూపాన్ ।

ఖం ఖం ఖం ఖడ్గహస్తం ఝటితి భువితలే
త్రోటితం నాగపాశం ।

ఓం ఓం ఓం ఓంకారరూపం త్రిభువనపతితం
వేదమంత్రాధిమంత్రం ॥

సంగ్రామే శత్రుమధ్యే జలనిధితరణే
వ్యాఘ్రు సింహే చ సర్వే ।

రాజద్వారేచ మార్గే గిరిగుహ విహారే

చోషరే కందరేవా ।

భూతప్రేతాదియుక్తే గ్రహగణవిషయే శాకినీ ధాకినీనాం ।
దేశే విస్ఫోటకానాం జ్వరదమన శిరోవీడనే నాశక స్త్వం ।

తా । ఓహనుమంతా ! యుద్ధములోకాని, శత్రుమధ్య
మునగాని, సముద్రతరణమునగాని, సింహవ్యాఘ్రసర్పాది
భయముకలిగినపుడుగాని, రాజద్వారమునగాని, మార్గమున
గాని, గుహలయందుగాని, భూత ప్రేతాది గ్రహములవలని
భయముకలిగినపుడుగాని, శాకినీ ధాకినీ మొదలగు గ్రహము
లున్న ప్రదేశమునగాని, విస్ఫోటకాది భయముగలిగినపుడు
గాని, జ్వర శిరోవేదనాదులందుగాని, నిన్ను బైవిధముగ
స్తుతించినచో సర్వభయములను నీవు తొలగించెదనని పైస్తోత్ర
మునకు ఫలశ్రుతి చెప్పబడినది.

శ్రీ హ ను మ త్సా క్త ము

శ్రీమాన్ సర్వలక్షణ సంపన్నో జయప్రదః సర్వా
భరణ భూషిత ఉదారోమహోన్నత ఉష్ణిరూఢః కేశరి
ప్రియపదనో వాయుతనూజో యధేశ్చం పంపాతీరవిహారి
గంధమాదనసంచారి హేమప్రాకారాంచిత కనక కదలి
వనాంతర నివాసీ పరమాత్మా మకరీ శాపవిమోచనో హేమ
వర్ణో నానారత్న ఖచిత మమూల్యతరాం మేఖలాంచ స్వర్ణోప
వీతం కాశేయ వస్త్రం చ బిభ్రాణః సనాతనో మహాబలా

ప్రమేయ ప్రతాపశాలీ రజతవర్ణః శుద్ధస్ఫటిక సంకాశః పంచ
వదనః పంచదశనేత్ర స్సకల దివ్యాస్త్రధారి శ్రీ సువర్చలార
మణో మహేంద్రాద్యష్ట ద్విక్పాలకత్రయస్త్రీం శద్ధీర్వాణా
మునిగణగంధర్వ యక్షకిన్నర పన్నగాసుర హజిత పాదవద్మ
యుగళో నానావర్ణః కామరూపః కామచారి యోగిభ్యేయం
శ్రీహనుమాన్ ఆంజనేయః విరాడ్రూపీ విశ్వాత్మా పావక
సందనః పార్వతీపుత్రః ఈశ్వరతనూజః సకల మనోరథాన్నేద
దాతుః॥ ఇదం హనుమత్సూక్తః యో ధీమాన్యద్యేకగారం
పఠేత్సర్వేభ్యః పాపేభ్యో విముక్తోభూయాత్ । ద్వివార
పిదంపఠే త్సమస్తతీర్థస్నాతః సర్వపేదపేదాంగ పారగర్భ
భూయాత్ . ఇదం త్రివారం యః పఠేత్ సప్రమాన్ శ్రీ హను
మత్సాయుజ్జం ప్రాప్నుయాత్ ; సర్వాన్కామాన్ప్రాప్నోతి
ఏషు పర్వదినేష్వేవం సంపూజ్య కపిశేఖరం । తథాద్వాదశ
వారంతు జుహుయాద్గోఘృతేనచ॥ యథాశక్తి బ్రాహ్మ
ణాంశ్చ భోజయే దిష్టవస్తుభిః । ఆంజనేయ ప్రసాదేన సర్వా
న్కామాన వాప్నుయాత్ ॥

తా॥ శ్రీ హనుమత్సూక్తమును ఓకమారు పఠించిన
యెడల సర్వపాపములు నశించును. రెండుమారులు
పఠించినచో సమస్త తీర్థస్నాన ఫలము లభించును. మూడు
మారులు పఠించినయెడల హనుమత్సాయుజ్జము ప్రాప్తి
చును. సర్వకామార్థములును సిద్ధించును. సర్వదిఫలముల

యందు హనుమంతుని యథావిధిగా పూజించి పన్నెండు
మారులు గోఘృతముచే హోమముచేసి యథాశక్తిగా
బ్రాహ్మణ సంతర్పణముచేసినవారు అంజనేయ ప్రసాదమునే
సర్వేష్టసిద్ధులను పొందుదురు.

అ థ హ ను మ త్పా జా పు ష్పాణి

- శ్లో॥ కుందపాటల పున్నాగ కేతకీవకుళానిచ ।
నంద్యా వర్తజపానీవలకు చాజ్జోలాన్యపి ॥౧॥
- శరవీరాణి జాతించ మల్లికాంచం పకాన్యపి ।
రక్తసితారోజిహార పలాశ కుసుమానిచ ॥౨॥
- శనకాంబర పుష్పాణి ద్రోణాన్యపి తదైవచ ।
వీలాంబరాణి భవ్యాని కుటజాని శుభాన్యపి ॥౩॥
- కురంటస్థల వద్మాని కేశరాసన మాధవీః ।
వనమల్లీం కర్దికారం కుష్మాకే చంద్రకాంతకమ్ ॥౪॥
- సురపున్నాగ కౌసుంభ శకుభాష్టావదాన్యపి ।
సీమంతివీ సుపుష్పాణి హరిద్రామక్షతానపి ॥౫॥
- విలాక్షతాఞ్ఞీతవర్ణా ఞ్ఞారియానవ్రణాపి ।
బిల్వామలక దూర్వాశ్చాప్యరవింద వనంతథా ॥౬॥
- సిందువార శమీచూత జంబూరుద్ర జటాలపి ।
తులసీం మాచవత్రీంచ సౌగంధిక మధాపిచ ॥౭॥
- గోరీజటా మహామార్గం పూజయేచ్ఛీ హనుమతః ।

తా॥ మొల్లపాటల పొన్నపువ్వు మొగలిపాగడ నంది
వర్ధన మందార కడిమి (దబ్బి) గజనిమ్మ పద్మము నల్లకలువ
యెర్రగన్నేరు నన్నజాజి మల్లె సంపెంగ గులాబి మోదుగ
కనకాంబర ములుగోరింట నీలాంబరము తెల్లగోరింట వచ్చి
గోరింట మెట్టతామర పొద్దుతిరుగుడు మంకెన బండిగురివెంద
అడవిమల్లె కొండగోగు దింటెనజిల్లేడు చంద్రకాంత మరవున్నాగ
కుంకుమపువ్వు మద్ది సువర్ణ పుష్పము గారీమనోహరము పసుపు
అక్షతలు తిలలు అక్షతలు ధవళాక్షతలు మారేడుదళములు
ఉసిరక దూర్వ. తామర నల్లదింటెన జమ్మి మామిడి నేరేడు
రుద్రజడ ఆకులు తులసి మాచివ్రితి ఎర్రకలువ గారీబట తత్త
రేణువీట్లచే పూజించవలయును.

∴ హ ను మ న్ని వే ద నా ర్థ ఫ లా ని ∴

శ్లో॥ కదళీచూత జంబీర వనసామలకానిచ ।

కపిత్థ జంబూ ఖర్జూర బదరీ దాడి మాన్యపి ।

నీతాఫలం మహాస్వాద ముర్వారుక ఫలం తథా ।

ద్రాక్షాఫలం చేక్షుఖండం నారికేళం తద్దైవచ ॥

ఏవమద్యాని పక్వాని ఫలాని మధురాణ్యపి ।

సమర్పయేత్కపిశాయ వ్రత్యహం మునిశత్రుమ్ ।

తా॥ అరటి, మామిడి, నిమ్మ, వనస, ఉసిరిక, వెల్గ
నేరేడు, ఖర్జూర, రేగు, దానిమ్మ, నీతాఫల, దోస, ద్రాక్ష,

చెగకు; కొబ్బరికాయ, ఈ మొదలగు ఫలములు మాను
మొత్తునికి నివేదన చేయవలెను.

∴ ఉ ప చా రాః ∴

శ్లో॥ కారయేచ్ఛ ప్రతిదిన ముపచారాంశ్చ వింశతిం ।

అవాహనంచాసనం పాద్యమర్ఘ మాచనీయకమ్ ॥౧॥

స్నానం వస్త్రోపవీతం చ గస్త పుష్పాక్షతాదాయః ।

ధూపందీపంచ నైవేద్యం పానీయం తదనంతరమ్ ॥౨॥

తాంబూలం మంత్రపుష్పంచ సృత్యం గీతం తద్దైవచ ।

ప్రదక్షిణ సమస్కారా ఉపచారాశ్చ వింశతిః ॥౩॥

తా॥ ప్రతినిత్యము అంజనేయునకు ఇరువది ఉపచార
ములు చేయవలయును. అనియేనియన ? అవాహనము,
ఆసనము, పాద్యము అర్ఘ్యము, ఆచమనీయము, స్నానము,
వస్త్రము, ఉపవీతము, గస్తము పుష్పము, అక్షతలు,
ధూపము, దీపము, నైవేద్యము, పానీయము, తాంబూలము,
మంత్రపుష్పము, సృత్యము, గీతము, ప్రదక్షిణ
సమస్కారములు. (౩౦)

శ్రీ అంజనేయ మంగళాష్టకమ్

శ్లో॥ వైకాథ మాసికృష్ణాయాం దశమ్యాం మందవాసరే ।

పూర్వార్వాభాద్రాపదాతాయ మంగళం శ్రీహనుమతోఽని ॥

కరుణారస పూర్ణాయ ఫలాపూర్వవియాయచ ।
మాణిక్య హరికంఠాయ మంగళం శ్రీహనూమతే ॥౨॥

సువర్చలాకళత్రాయ చతుర్భుజ ధరాయచ ।
ఉష్ణిరూఢాయ వీరాయ మంగళం శ్రీ హనూమతే ॥౩॥

దివ్యమంగళదేహీయ పీతాంబర ధరాయచ ।
తప్తకాంచన వర్ణాయ మంగళం శ్రీహనూమతే ॥౪॥

భక్తరక్షణశీలాయ జానకీ శోకహరిణే ।
జ్వలత్పావకనేత్రాయ మంగళం శ్రీహనూమతే ॥౫॥

పంపాతీరవిహారాయ సౌమిత్రిప్రాణదాయినే ।
సృష్టికారణ భూతాయ మంగళం శ్రీ హనూమతే ॥౬॥

రంభావనవిహారాయ గంధమాదన వాసినే ।
సర్వలోకైకనాథాయ మంగళం శ్రీ హనూమతే ॥౭॥

పంచాననాయ భీమాయ కాలనేమిహరాయచ ।
కౌండిన్యగోత్ర జాతాయ మంగళం శ్రీహనూమతే ॥౮॥

ఇతిస్తుత్వా హనూమంతం నీలమేఘో గతవృధః ।

తా॥ ఈ ప్రకారము పై ఎనిమిది శ్లోకములచేతను
నీలమేఘుఁడు స్తోత్రముచేసినవాఁడై అనేక దుఃఖములనుండి

తొలగి ఇహమందు అఖిల భోగములను స్వేచ్ఛగా అనుభవించి
 తింతమందు హనుమత్సాయుజ్యము నొందెను. గావున భక్తు
 లెల్లరు పై మంగళాష్టకమును పఠించి వారివారి దుఃఖముల
 నుంచి విముక్తి నొంది సర్వాభీష్టముల నొందుదురుగాక !

పంచమభాగము నంపూర్ణము.

శ్రీ హనుమద్వ్రత జయంతి ప్రదక్షిణ కల్పము

నంపూర్ణము.

మంగళం మహత్.

శ్రీ హనుమద్వ్రతజ్ఞయంతీ వ్రదక్షిణ వ్రతకల్పము
త పౌ ప్ప ల వ ట్టి క.

పుట	పంక్తి	ఉన్నది	ఉండవలసినది
1	8	ద్రుమ	ద్రుమం
"	19	ధేయా	ధేమాం
"	22	పంపాద్య	పంపాద్య
2	8	రీతివాచ	రీతి
5	8	అదివ్యాధు	అదివ్యాధు
8	17	అదివ్యాధు	అదివ్యాధు
10	19	మనీషిణి	మనీషిణి
12	2	పాత్రాజ్యేవ	పాత్రాజ్యేవ
18	7	లోకానా	లోకానా
22	10	శృంహృజ్య	శృంహృజ్య
30	7	పుష్పాంబు	పుష్పాంబు
32	8	హానబృథం	హానబృథం
38	8	పంచకాయ	పంచకాయ
37	24	తార్క	తార్క
40	10	మాక్తిర్ణం	మాక్తిర్ణం
"	15	అథాస్మి	అథాస్మి
41	3	భుక్త్వావసిష్ఠం	భుక్త్వావసిష్ఠం
"	8	అథాపి	అథాపి
"	18	ముపాగమత్	ఉపాగమత్
42	11	వాక్షికే	వాక్షికే
"	18	వత్యత్యా	వత్యవత్యా

43	2	చిజ్జె	చిజ్జె
..	19	రవనై	రవనై
44	15	యయో	యయో
45	8	కేచికా	కేచిక
..	14	చిందు	చిందు
..	15	శనైర్ప	శనైర్ప
..	19	పాష్టాంగం	పాష్టాంగం
46	9	నాభూత	నాభూత
..	22	దుఃఖి	దుఃఖి
47	18	శిద్ధి	సిద్ధి
..	22	రక్తిమ్రం	రక్తిమ్రం
..	23	కాయద	కాయద
48	9	మాత్మః	మాత్మః
..	11	గజామ	గజామ
..	18	మంత్రం	మంత్రం
..	19	జపతివః	జపతివః
49	12	నదోర్ప	నదోర్ప
..	19	కేనోయేన	కేనోపాయేన
51	20	నంపీత	నంపీతో
54	10	దీయకాం	దీయకాం
55	11	ద్రయార్థ	ద్రయార్థ
..	14	జిజ్ఞాస	జిజ్ఞాస
56	5	శిష్యో	శిష్యో
57	3	తస్మిన్త్య	తస్మిన్త్య
..	10	నమో	నమో
..	15	పుషర	పుష్కర

58	3	వరమం	వరమం
"	8	మహాకా	మహాకా
59	22	శ్మశ్మనై	శ్మశ్మనై
60	20	నేవనర్వ	నేవ
"	14	తీరైవ	తీరైవ
"	15	వృత్తవ్య	వృత్తవ్య
"	20	వత్వా	వత్వా
"	"	జస్తుం	జస్తుం
61	4	అంగదా	అంగదా
"	10	హేమాద్రి	హేమాద్రి
"	18	సేనోం	సేనాం
"	20	క్రవణాచ్చ	క్రవణాచ్చ
"	23	ర్చమలా	ర్చలా
"	24	మహాత్మ్య	మహాత్మ్య
62	12	దిన్వేజ	ర్వీజ
"	15	విద్యంతి	విద్యంతి
"	24	జిన్కా	జిన్కా
64	6	శింసా	శిరసా
64	11	సువర్చలా	సువర్చలా
65	2	హన్కరో	హన్కరో
"	5	అనన్య	అనన్య
"	8	కపి	పిక
"	10	ఇతిరికం	ఇతిరికం
"	18	అయం	అయం
"	24	పర్వకమ్	పర్వకమ్
66	4	ప్రమ	ప్రమ

"	8	జి ప్రవ్య	జి ప్రవ్య
"	10	సహివ	సహివ
"	11	మంత్రోభా	మంత్రాభా
"	12	దిపాత్ప	ద్విపాత్ప
"	13	మూధో	మూధో
"	"	గోయో	గోయో
"	"	భిద్యసే	విద్యసే
"	15	అధ్యాత్మ	అధ్యాత్మ
"	18	వనంశయః	వనంశయః
87	2	దేవత	దైవత
"	9	విప్రేందం	విప్రేంద్ర
"	12	పారాయ	సారాయ
"	14	వాద్యపి	వాద్యపి
"	15	ర్షిందియా	ర్షిందయా
"	19	మంత్రజ	మంత్రంజ
88	5	సువర్చలే	సువర్చలే
"	7	తైకధితం	తైకధితం
"	11	మృద్ధిశ్య	మృద్ధిశ్య
"	14	వీర్యచః	వీర్యచః
"	20	భవత్తు	భవత్తు
"	22	పువ	పువ
"	"	అశోఽన్య	అశోఽన్య
89	9	ఫరి	ఫరిం
"	10	అతిస్తు	అతికు
"	13	మవసూ	మవసూ
"	20	త్తిర్గా	త్తిర్గా

"	24	ఇత్తం	ఇత్తం
70	2	మీశ్వరః	మీశః
"	4	కామం	కామం
72	2	ముఖైశ్చ	ముఖైశ్చ
"	4	వివిధ	వివిధై
"	9	నః	నః
"	12	నఖీదిః	నఖీభిః
"	13	సాధ్వీ	సాధ్వీం
"	20	వృతమ్	వృతామ్
73	3	విప్రేంద్రో	విప్రేంద్రో
"	7	ద్వైద	ద్వైద
"	"	తరే	తరే
"	18	మహాత్మ్య	మహాత్మ్య
74	3	గంత్రిం	గంత్రిం
"	12	భాష	భాష
"	13	స్వభార్యా	స్వభార్యా
75	12	తిథ	తిథి
"	14	సూనో	సూనోః
"	15	జవ	జవ
"	18	తాయా	తాయాం
87	13	విసగన్	విసగన్
"	16	పగన్	పగన్
"	18	ఋన్ధాః	ఋన్ధాః
"	21	వజన్	వజన్
88	4	వజన్	వజన్
"	6	వజన్	వజన్

11	9	నమాస్త్ర	నమాస్త్రం
11	11	కాజన్	కార్జన్
11	13	హనుమత్తోడకాజన్	హనుమత్తోడకార్జన్
89	18	తేవ	తేవ
93	5	దైవం	దేవం
93	10	దైవస్య	దేవస్య
11	14	దివాతి	దివాని
11	16	భాగ్యోప	భాగ్యోప
11	20	శ్రుత్యా	శ్రుత్యా
11	23	విప్రం	విప్రః
95	6	ర్వపుర	ర్వాపుర
11	11	కిమనై	కిమనై
11	14	జగత్కర్త	జగత్కర్త
11	22	క్షైవం	క్షైవం
11	24	భార్యా	భార్యాయా
99	6	వభావం	ప్రభావం
11	10	మమున్య	మర్మన్య
11	11	భూన్వ	భూన్వ
11	13	దాన్వ	దాన్వ
11	19	కర్త	కర్త
11	21	విన్లో	విన్లో
11	22	హితు	హితు
11	23	ముచః	ముచః
11	24	ప్రవిష్ట	ప్రవిష్టః
100	6	హతున్దైకదా	హతుకామస్తదైకదా
11	11	కుత్వం	కుత్వం

"	9	ద్రష్టా	దృష్టా
"	10	బలాధార్మ్య	బలాదాకృ
"	12	వస్తిక	వస్తిక
"	14	దపేన్	దర్పణ
"	18	స్తస్య	స్తస్య
"	17	అహతోపి	అహతోపి
"	20	చారం	చారం
"	21	ఘాతై	ఘాతై
101	6	జ్ఞాన్యే	జ్ఞాన్యే
"	3	వివిభన్	వివిభన్
"	4	యిత్యాకం	యిత్యాకం
"	"	జగ్మర్క	జగ్మర్క
"	18	మావిరా	మావిరా
"	18	బుజైరపి	బుజైరపి
"	20	వముద్రా	వముద్రా
"	22	మూర్తినా	మూర్తినా
102	8	వేద్యాయ	వేద్యాయ
"	9	స్వర్ణనమ	స్వర్ణనమ
"	10	కళత్రవాన్	కళత్రవాన్
"	12	మైత్రేయ	మైత్రేయ
105	14	హన్సు	హన్సు
"	17	విగన్త్య	విగన్త్య
"	18	గన్తో	గన్తో
106	8	మాగేన్	మాగేన్
"	10	లాద్ధృష్టా	లాద్ధృష్టా
"	14	జుదార్హో	జుదార్హో

„	„	మూచిన్తో	మూర్చితో
„	19	కపిత్థ	కపిత్థ
„	24	తదన్దే	తద్దదే
107	14	వివిదై	వివిదై
„	17	ఎన్షయం	ర్విషయం
„	22	భై భన్వా	భై ర్భవా
108	4	శర్వాపి	శర్వాపి
„	13	విరున్రం	విర్దురం
110	19	దెవమే	దైవమే
111	7	రస్సులో	సరస్సులో
112	4	త్రిప్తియే	త్రిప్తియే
„	8	కుర్వతోః	కుర్వతోః
„	9	గోవ	గోవ
„	10	మాగన్	మార్గ
„	13	సవన్శః	సర్వశః
„	20	మాగన్	మార్గ
„	21	మాగన్	మార్గ
113	18	స్వర్గం	సర్వం
„	22	యోగి	యోగి
117	9	శాంతి	శాంతి
„	15	హానూ	హానూ
118	4	హర్తి	హర్త్రీ
„	24	సప్త	సప్త
120	5	మశః	మశః
„	9	చేప	చేసి
121	9	వావి	వావి

123	9	ధృవో	ద్రువో
"	11	త్పై	త్పై
128	3	మాఘాది	మాఘాది
"	13	తంధో	తంధో
"	15	అననె	అననె
"	17	రిద్దాన్	రిద్దాన్
128	13	అనపుర్మపుర్య	అనపుర్మపుర్య
"	14	అచుర్యం	అచుర్యం
"	19	నానరి	నానరి
"	24	యజ్ఞో	యజ్ఞో
"	"	యజ్ఞో	యజ్ఞో
129	10	వరే	వరే
"	17	గుల్పా	గుల్పా
"	"	హరిజ్ఞే	హరిజ్ఞే
"	23	బాహా	బాహా
130	2	దీపన్	దీపన్
"	8	స్వికురు	స్వికురు
"	22	గపి	గపి
132	11	పీరహ్య	పీరహ్య
"	15	లోలాకా	లోలాకా
"	17	మహర్హో	మహర్హో
"	18	మధ్యమే	మధ్యమే
"	"	రవే	రవయే
133	9	పుత్రిం	పుత్రిం
134	15	స్వామిన్	స్వామిన్

134	22	మన్యం	ర్ష్యం
..	23	అమన్యం	అర్ష్యం
136	3	వభాయ	వభాయ
..	18	వదవ	వదవం
137	3	సూవవే	సూవవే
..	13	పూజ	పూజ
138	6	మంగళ	మంగళ
..	22	విధ్యంవవా	విధ్యంవవాయ
..	..	విపుణా	విపుణా
142	10	పుండరీ	పుండరీ
145	15	పుచ్చ	పుచ్చ
147	2	వమ	వమః
..	13	వళ	వర
149	15	జ్ఞాయ	జ్ఞాయ
..	27	విజితరక్షనే	విజితరక్షనే
156	8	వరాయ	వరాయ
..	27	జంగాయ	జంఘాయ
159	4	విజాయ	విజాయ
..	23	వళి	వళి
160	9	మద్భక్త్యా	మద్భక్త్యా
..	13	వృమా	వృమా
..	14	వోతం	వేతం
..	18	యామి	యామి
..	21	పటవా	పటవా
..	28	వృమ	వృమ
..	24	రమన్యం	రష్యం

161	8	స్త్రుషు	స్త్రుషు
"	10	తస్త్యం	తస్త్యం
"	11	యోషితే	యోషితే
"	13	స్త్రస్వా	స్త్రస్వా
"	16	యేషత్ర	యేషత్ర
162	16	సూతం	సూతం
163	19	వేదిభి	వేదిభిః
165	9	ద్గుహ్య	ద్గుహ్య
166	19	విహువి	విహువి
167	14	చచక్షే	చచక్షే
"	15	తద్దేవ	తద్దేవ
"	20	వట	వట
168	5	బుద్ధి	బుద్ధి
169	12	వమ్య	వమ్య
170	10	ఋశ్య	ఋశ్యమూః
171	20	మిత్యబ్ర	మిత్యబ్ర
172	19	కర్తవ్య	కర్తవ్య
173	12	యత్వతః	యత్వతః
"	13	శోవచారం	శోవచారం
177	20	దత్త	దత్త
"	21	వాసవహం	మాసవహం
"	22	వ్రదః	వ్రతః
178	6	శత్రు	శత్రు
180	18	వాదతే	వాదతే
181	20	భగవన్పతిసార్థ	భగవన్పతిసార్థ
182	9	సకృద్భ్యా	సకృద్భ్యా

184	18	అచిరించ	అచరించ
188	5	వకలాబు	వకలాబు
"	8	ప్రవక్తః	ప్రవక్తః
"	18	ప్రసాదేవ	ప్రసాదేవ
187	12	ద్వర్ల	దర
190	3	మయ	మయా
195	2	మద్రత్వం	మద్రత్వం
"	"	భువిః	భువి
198	10	హరాః	హరాః
200	23	రథ	రథః
203	18	కుశమా	కుశమా
206	18	మాన్యథ	మాన్యథ
207	8	వంచవక్త	వంచవక్త
210	9	హవన	హస్తన
214	13	నాహనా	నావాహనా
"	16	పనంగ	పనంగ
215	9	భ్యానముః	భ్యానముః
216	19	దిర్మంగ	దిర్మంగ
218	20	స్పవనం	స్పవనం
"	22	దాన్యమ	దాన్యమ
"	23	రాంతాన్	రాంతాన్
220	8	తకంశే	తక్కులశే
224	16	శత్రైదేవన్య	శత్రైదేవన్య
225	2	మింద్రా	మింద్రందా
"	18	తిథా	తిథా

225	19	విష్ణురరాజు	విష్ణురరాజు
"	22	మిచతురో	మిచిచతురో
"	24	విష్ణో	విష్ణో
228	3	విమమే	విమమే
"	"	భాయను	భాయను
"	17	కాండివ్యప్త	కాండివ్యప్త
227	22	పురన్నధృష్ట	పురన్నధృష్ట
228	10	దాసామపీత్యవ	దాసమపీత్యవ
"	24	మేలవ్యక్త	మేవ్యక్తావ్యక్త
231	10	బ్రాహ్మ	బ్రాహ్మ
233	17	వందారీ	వందారీ
"	18	కుర్యాత్సదా	కుర్యాత్సదా
"	21	వత్రాతరా	వత్రాతరా
234	3	మణి	మణి
238	4	తాంగే	తాంగే
"	13	క్రిక్రియ	క్రిక్రియ
237	11	ధరదీ	ధరదీ
239	11	మగడు	మగడు
240	21	యాద్యాహ్మ	యాద్యాహ్మ
"	22	వంతర్పయే	వంతర్పయే
241	15	బ్రాహ్మణ	బ్రాహ్మణ
242	10	పృష్టో	పృష్టో
242	18	పదత్స	పదత్స
245	22	బ్రహ్మధిదృ	బ్రహ్మధిదృ
246	6	వ్యక్తి	వ్యక్తి
"	19	వ్యక్తి	వ్యక్తి

248	21	దీపేనాథ	దీపేనాథ
249	16	ముదా	ముదా
„	17	అథా	అథా
251	9	నవృతుః	నవృతుః
257	18	వృష	వృష
258	2	స్వామిత	స్వామిత
„	9	క్షేత్ర	క్షేత్ర
259	17	పాంగో	పాంగో
„	„	మహానాపి	మహానాపి
„	21	ఈశ్వర	ఈశ్వర
„	„	దృఢమామి	దృఢమామి
261	19	పాద్యార్థ్య	పాద్యార్థ్య
263	23	స్వస్థా	స్వస్థా
264	2	త్యంచే	త్యంచే
„	8	అకన్	అకన్
„	9	తక్కిజ్జై	తక్కిజ్జై
„	17	చందాయ	చందాయ
„	19	అగ్నేయాం	అగ్నేయాం
265	10	శిరోదేవ	శిరోదేవమావాహయామి
„	12	యామియామి	యామి
267	4	త్వాత్పతి	త్వాత్పతి
„	8	వశ్యంత	వశ్యంతం
„	13	విద్యోతి	విద్యోతి
269	4	దాస్యామి	దాస్యామి
„	8	వస్తాత్వాత్పతి	వస్తాత్వాత్పతి
„	8	భ్యవ్యమాన	భ్యవ్యమాన

280	18	బహిర్ల పి	బహిర్ల పి
270	3	హుతా	హుతా
"	"	గ్రామశ్చయే	గ్రామశ్చయే
"	7	మహాహర్షి	మహాహర్షి
"	11	సక్రియం	సక్రియం
"	12	దాసాదమి	దాసాదమి
"	18	మామాతిం	మామాతిం
271	5	వృక్షః	వృక్షః
"	15	కర్దమేవ	కర్దమేవ
"	18	మాలినం	మాలినం
"	"	మృత	మృత
"	"	గమన	గమన
272	5	క్షిరం	క్షిరం
"	14	మానయ	మానయ
"	21	యదాస్తే	యదాస్తే
"	22	వాహ	వాహ
273	2	వర్షవజ్రం	వర్షవజ్రం
"	3	ఓంప్రీంగోపాయ	గోపాయఓంప్రీం
"	8	మమం	మమం
"	10	ప్రేం	ప్రేం
"	14	సంఖ్యాయా	సంఖ్యాయా
"	15	ప్రేం	ప్రేం
"	20	ప్రేం	ప్రేం
274	11	గృహార్థవ్యం	గృహార్థవ్యం
275	2	పరితా	పరితా
"	9	వహన్తి	వహన్తి

278	21	ప్రపాత	ప్రపాద
280	16	ఇదగ్గన	ఇదగ్గంన
"	23	మంత్రరణము	మంత్రణము
287	14	విర్గణాయ	విర్గణాయ
288	7	ప్రభిష్ఠా	ప్రతిష్ఠా
290	23	సితి	ఇతి
291	15	యశనం	యశనం
294	23	ఏతన	ఏతత్స
295	3	కృత్తై	కృత్తై
"	5	మాభీష్ట	మాభీష్ట
"	7	దినేషు	దినేషు
298	2	హోత్సాన	హోత్సాన
"	18	అన్యవి	అన్యంవి
"	17	శృణుష్య	శృణుష్య
"	20	నెనపకసా	నేనపహసా
"	"	బహవసిద్ధి	బహవసిద్ధి
297	12	హనేద్యి	హనేద్యి
"	15	విప్రేంద్రీ	విప్రేంద్రో
"	18	యాద్యహ	యాద్యహ
"	20	బ్రహ్మఋషిః	బ్రహ్మఋషిః
"	21	మదేవతా	మాన్దేవతా
298	16	వంతిసి	వంతేసి
300	10	అర్హనే	అర్హనే
301	12	మనాచి	మనూచి
"	14	కౌత్త	కౌయత్త
302	2	కచిత్స	కచిత్స

౩౦౨	12	నమో	నమో
"	18	రామార్థ	రామార్థ
౩౦౩	5	హర్యక్ష	హర్యక్ష
౩౦7	15	రావణాంకు	రామంకు
౩15	2౩	శేషకరి	శేషక
౩16	2	జ్ఞానా	జ్ఞానా
"	8	నిలయం	నిలయం
"	"	తర్వద	తర్వద
"	5	స్వచ్ఛతే	స్వచ్ఛతే
"	"	బ్రహ్మశ్వుణు	బ్రహ్మశ్వుణు
"	8	స్వతత్	స్వతత్
"	11	త్యుచ	త్యుచ
"	14	వర్వేషా	వర్వేషా
"	17	కాలాతు	కాలాతు
"	18	వగ్నం	వర్వణ
"	22	జ్వలగా	జ్వలగా
౩17	5	ప్రథమితా	ప్రథమితా
"	18	యిత్యాద	యిత్యాద
"	21	ద్విచక్ష	ద్విచక్ష
"	14	కార్య	కార్య
"	"	కుర్వంతి	కుర్వంతి
౩18	9	చారై	చారై
"	19	క్షమాప్య	క్షమాప్య
"	20	కన్యతా	కన్యతా
౩19	7	మానీ	మానీ
౩21	9	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ

321	19	రళభు	రళభు
"	"	సర్వాంగర్వాక	సర్వాంగర్వాక
322	8	సంహం	సింహం
323	23	స్వాహ	స్వాహ
324	8	శిర	శిరః
"	14	రోష	జోష
"	19	త్రాహిక	త్రాహిక
"	21	ప్రహం	ప్రహం
"	22	కామనీ	కామనీ
326	8	పటా	పట
"	4	ప్రసాద	ప్రసాద
328	9	పీతాంబ	పీతాంబ
"	18	భూరుహ	భూరుహ
"	14	ప్రహం	ప్రహం
"	21	దాయనే	దాయనే
329	8	తార్క్ష	తార్క్ష
"	12	హద	హద
330	13	విరూప్	విరూప్
"	"	విరూప్	విరూప్
"	15	జ్వరత్రాహ	జ్వరత్రాహ
337	4	మృతా	మృతాం
"	15	ద్విత	ద్విత
338	15	ప్రేతకాన్	ప్రేతకాన్
341	8	మృతా	మృతా
"	14	కపి	కపి
342	8	విగ్రహ	విగ్రహ

342	14	బంధశ్చ	బంధుశ్చ
343	5	భేదరః	భేదరః
..	8	త్కాన్గర్వ	త్కద్గర్వ
..	11	స్తప్రిమో	ద్దుప్రియా
..	18	నేదు	ద్దుదు
..	..	సేన్యో	సైన్యో
344	8	గోష్పతి	గోష్పతి
345	12	వనాయ	వనాయః
349	12	ర్గద్రుదన్	ర్ద్రుద్రుద
350	18	ప్రపూజతః	ప్రపూజతః
351	9	పురుషార్థః	పురుషార్థ
..	13	మృశ్చ	మృశ్చ
..	20	పూత్కారః	పూత్కరః
352	20	బృహత్తాసో	బృహత్తాసో
..	..	త్తుతిః	త్తుతిః
353	8	ద్వాజో	ద్వాజో
..	19	దూదశ్చ	దూతశ్చ
354	17	షడ్భాత్ర	షట్భాత్ర
358	14	సార్యభామ	సార్యభామః
359	4	చారణే	చారణేవ
..	6	ప్రత్యాకతి	ప్రత్యాకతిః
360	3	బుద్రాక్ష	బుద్రాక్ష
361	20	వృముద్ధావ్య	వృముద్ధావ్య
363	7	ర్పహ	ర్పహో
..	18	వవశక్య	వవశక్య
364	12	బ్రహ్మవ్య	బ్రహ్మవ్య

౩౬౪	18	దేహ	దేహ
౩౬5	8	దూద	దూత
"	"	హనుమ	హనుమ
"	4	హృత	హృత
"	21	ప్రసాద	ప్రాసాద
౩౬౬	8	దచిత	రచిత
"	12	లాంఘాద	లాంగూలధ
"	17	మబల	మసాల
"	18	దీర్ఘర్క	దీర్ఘర్క
౩౬7	8	కష్టం	కష్టం
౩౬8	8	ద్రాధితం	ద్రాదితం
"	4	వగ్గ	వగ్గ
"	8	క్రోధ్య	క్రోధ్య
౩౬9	2	గ్వినా	గ్వినా
"	8	వోన్మాదవ	వోన్మాదవ
"	14	సాభోది	సాంభోది
౩౬9	18	స్ఫురద్ధామా	స్ఫురద్ధామా
"	"	దగ్ధారీ	దగ్ధారి
"	18	జనన్మనోదుర	జనన్మదురు
౩70	2	కర్తనైక	కర్తనైక
"	19	తప్తయం	తప్తయం
౩71	20	క్తిర్తి	క్తిర్తి
"	"	పిర్వ	పర్వ
౩72	19	ప్రోక్తంస	ప్రోక్తంస
"	20	పాదామా	పాదామా
౩73	18	ఇధి	ఇతి

374	18	గం:	గ:
375	21	జాయ:	జాయ:
376	7	వనం:	వన:
377	8	మర్దించే	మర్దించి
378	13	పీర్యా	పీరా
379	24	వులసు	వులన్
380	7	నేగుడో	నేగుచో
381	11	క్రోడవనా	క్రోడవనా
382	20	చెందాడె	చెందాడె
383	11	పీరిరి	పీరి
384	5	దైయున్న	దైయున్న
385	15	వచ్చిక్కి	వచ్చక్కి
386	17	వికాలాక్షే	వికాలాక్షే
387	3	ప్రస్య	ప్రస్య
388	9	సుగ్రీవ	సుగ్రీవ
389	13	శ్మంప	శ్మంప
390	14	వమి:	వమ:
391	16	వకా	వకా
392	10	హ్రంహ్రంహ్రం	హ్రంహ్రంహ్రం
393	4	దిక్పాం	దిక్పాం
394	8	ద్యేయం	ద్యేయం
395	9	దాతు:	దాతు
396	11	హ్నుక్త:	హ్నుక్తం
397	12	గారం	వారం
398	11	పిదం	మిదం
399	12	గర్భ	గర్భ:
400	8	వాజ్ఞోలా	వాజ్ఞోత్పలా
401	14	కర్దికారం	కర్దికారం